JOSÉ RODRIGUES DOS SANTOS

YAŞAM SİNYALİ

roman

PEGASUS

Pegasus Yayınları: 2055
Bestseller Roman: 853

Yaşam Sinyali
José Rodrigues Dos Santos
Özgün Adı: Sinal De Vida

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Zeynep Şehiraltı
Düzelti: Ayten Koçal
Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Sertifika No: 11946
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Nisan 2019
ISBN: 978-605-299-660-7

Türkçe yayın hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2019
Copyright © José Rodrigues dos Santos/
Gradiva Publicações, S.A., 2007

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Gradiva Publicações, S.A.'dan alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 11/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

pegasusyayinlari pegasusyayinevi pegasusyayinlari Pegasus Yayınları

J. R. DOS SANTOS

YAŞAM SİNYALİ

Fransızcasından çeviren:

Hasan Can Utku

PEGASUS YAYINLARI

"Daha öyle şeyler var ki, yerde gökte Horatio,
Rüyada bile göremez senin felsefen onları."

William SHAKESPEARE
Hamlet

UYARI

Bu romanda sunulan bütün bilimsel bilgiler gerçektir.

ÖNSÖZ

Kum burgaçları yaylanın çorak toprakları üzerinde döneniyordu. Rüzgâr şiddetle esiyor, karlı tepelerden aşağı doğru inerken kızıl renkli servileri sallayarak havayı hoş bir adaçayı kokusuyla dolduruyordu. Poyraz bu kadar yakıcı olmasa ve beraberinde sürüklemekte olduğu tozlar antenlerden oluşan ormanın üzerine bir sel gibi yağmasa bu hoş bir duygu sayılabilirdi.

Ayaklarını çalışma masasına dayamış oturan Thomas Quinn, gözlerini pencereden ayırarak elinde tuttuğu kâğıt tomarına doğru umutsuzca çevirdi. Esnemesini bastırmak için çaba harcaması gerekti, hiç canı çekmediği halde önündeki birkaç saati bu sayfaların üzerinde yazılı olan verileri gözden geçirerek harcayacaktı. Ölümüne can sıkıcı!

Tek istediği arabasına atlayıp I-5 otoyoluna çıkarak Redding'e kadar sürmek ve orada eğlenmekti. Bir bara girebilir, kitapçıları gezebilir, birkaç kızla buluşabilirdi. Daha da iyisi beş yüz kilometrelik yolu aşarak San Francisco'ya gidebilir ve Fisherman's Wharf'a çıkarak Pier 39'un çok sayıdaki lokantalarından birinde lezzetli bir yengecin tadını çıkarabilirdi. Üstüne de Ghirardelli Meydanı'nda güzel bir çikolatalı dondurma yerdi.

Ama hayır. Dışarı çıkıp gezinmek yerine Hat Creek'teki bu iç karartıcı büroya tıkılıp kalmak ve her gün aynı usandırıcı ritüeli uygulayarak bilgisayarın gece boyunca kaydetmiş olduğu gözlemleri incelemek zorundaydı. Kâğıt üzerine basılmış verilere bir göz attı.

Bitmek bilmeyen rakamlar dizisi bundan daha bunaltıcı olamazdı ve üstelik hiçbir yere varmayacağından da kuşku duymuyordu. Bu rakamlarda işe yarar hiçbir şey olmadığı gibi aynı bilgiler onunla aynı anda SETI Enstitüsü ile Berkeley Üniversitesi'ne de aktarılıyor ve orada sakin kafayla inceleniyorlardı. Kendini bu deliğe hapsettirmekle ne büyük salaklık yapmıştı böyle!

Hepsinin nedeniyse aptalca çocukluk düşleriydi. Ergenlik yıllarını İngiltere'de, dedesinin evinin tavan arasında biriktirdiği Robert A. Heinlein, Ray Bradbury ve Arthur C. Clarke tarafından yazılmış eski bilim kurgu romanlarını yiyip yutarak, bir de televizyonda *Uzay Yolu, Yıldız Savaşları* ve anne babasının zamanından kalma daha ne kadar zırvalık varsa hepsini izleyerek geçirmişti. Yıllar içinde sararmış sayfalar ile eski film ve dizilerin modası geçmiş görüntüleri aracılığıyla evrenin büyüsü ve gizemleri içine sızmıştı bir kere. Hep bu içini yiyip bitiren tutku yüzünden, daha York'taki öğrenimini bile tamamlamadan SETI'ye staj başvurusunda bulunmuştu.

Birkaç ay sonra, buradan olumlu yanıt aldığında duyduğu sevinç tarifsizdi. Kendini devasa bir galaksiler arası iletişim projesinin başında, bir tür Kaptan Kirk ya da Mr. Spock, hatta Luke Skywalker gibi gökyüzünün bilinmeyenlerini keşfe çıkmış olarak hayal ediyordu. Yerinde bile duramıyordu. Hemen okulunu bitirip kendini o büyük serüvenin kucağına attı. Bir uçağa atlayıp Atlantik'i geçerek kafasının içi hayallerle, valiziyse yanılsamalarla dolu bir halde Kaliforniya'ya indi.

Gerçek yaşam hiç de onun gençlik düşlerindeki kadar efsanevi çıkmamıştı. SETI Enstitüsü'nün bürokratları onun iyi niyetinden ve saflığından, en çok da Amerika'yı iyi tanımayışından yararlanarak onu, gerçek serüvenin yaşanmakta olduğu yer diye gösterdikleri Hat Creek'e yollamışlardı. Zavallı safdil de buna kanmıştı! Daha buraya adımını atar atmaz, bütün bir yazı Kaliforniya'nın ücra bir çölünde, bilgisayarlardan çıkan sonsuz bir veri listesini gözden geçirerek harcayacağının farkına varmıştı. Her gün birbiri ardına hep aynı terane,

sonu gelmeyen bir anlaşılmaz rakamlar silsilesinin içine dalıp bunların arasında bir model, bir anormallik, rastlantısal olmayabilecek bir dizilim bulmaya çalışmak.

Bir kere daha pencereden dışarı baktı, toz bulutunun hâlâ bir hortum gibi dönüp durmakta olup olmadığını kontrol etmek için değil, sessiz birer nöbetçi gibi gökyüzünü bekleyen onlarca çanak anteni gözden geçirmek için. Hat Creek'teki radyo gözlemevinin içinde Microsoft'un kurucularından biri tarafından finanse edilen, SETI Enstitüsü'ne ait astronomik dinleme ağı Allen Telescope Array de bulunuyordu. Bu proje tek bir dev anten kullanmak yerine, daha küçük boyutta ve çok daha az masraflı olan kırk iki adet anten kullanıyordu ve bunlar bir ağ şeklinde çalışarak 0,5 GHz'den 11,2'ye kadar uzanan çok sayıdaki radyo frekanslarını kapsıyorlardı. Burası o kadar ücra bir bölgeydi ki araya insan yayınlarının karışması riski bile çok azalıyordu.

Bütün bunların günün birinde sonuç vermesi ve radyo astronomi uzmanlarının gerçekten bir şeyler duyabilmeleri mümkün olacak mıydı? Bundan kuşkuluydu. İşin aslı içten içe inancını yitirmiş gibiydi. Gerçek yaşam düşlerini çiğneyip geçmişti. Onlarca yılın sonunda hâlâ hiçbir şey elde edilememişse bundan ne sonuç çıkarmak gerekirdi? Uzaylıların küsmüş oldukları ve kimseyle konuşmayı istemedikleri mi?

Sonunda yeniden başını önündeki kâğıtlara gömdü ve üzerlerine yazılı rakamları inceledi. Kolayca tahmin edilebileceği üzere bugünkü dizilim de rastgele ve tamamen ilgisizdi. Hiçbir sonuca varamıyordu. Yalnızca görünürde bir sırayı izlemeyen, kozmik fon radyasyonunun ya da antenlerin yöneltilmiş oldukları yıldızların, kara deliklerin ve galaksilerin normal etkinliklerinin basit bir ürünü olan bir dizi rakam. Yazıcıdan birbiri ardına çıkan kâğıtlar, evrenin görünürdeki kargaşası içinde pulsarlar, kuasarlar ve daha başka gök cisimlerinin yaymakta oldukları radyo sinyallerini kaydetmişlerdi.

Öfke ve hüsran içinde kâğıt tomarını hızlıca yere fırlattı.

"Lanet olsun!"

Sayfalar yere saçıldı ve içindeki kızgınlık biraz olsun hafiflemiş olan Thomas onları toplamak üzere eğildi.

"Tommie?" diye seslendi bir ses. "Neler oluyor?"

Allen Telescope Array ağının yöneticisi olan radyo astronom, Leonard Pinker'dı bu.

"Yok bir şey Leo," diye özür diledi stajyer şefi görmeden kâğıtları toplayabilmek için acele ederek. "Yere bir şey düşürdüm de."

Leonard'ın yuvarlak silueti kapıda belirdi. Projenin sorumlusu orta yaşlarda, kel, kocaman bir gövdesi ve kırçıl bir sakalı olan bir adamdı ve elinde SETI'nin logosunu taşıyan bir kahve fincanı tutuyordu. Sırtını kapıya yaslayarak yere saçılmış kâğıtları toplamak üzere diz çökmüş olan Thomas'ı süzdü.

"Bu iş sinir bozucudur, bilirim, diye kabul etti Leonard. "Yıllardır buradayım ben, zaman zaman hâlâ benim de sinirlerim bozuluyor. Bazen her şeyi olduğu gibi bırakarak çekip gitmek geçiyor içimden."

"Peki neden gitmiyorsun?"

"Bu bir sabır oyunudur Tommie. İlginç bir şeylerle karşılaşmak için onlarca ve onlarca yıl beklememiz gerekebileceğini kabul etmek zorundayız. Ama bir şey yakaladığımızda... İşte bu olağanüstü bir şey olacak. Ben de o keşfin bir parçası olmayı istiyorum. İşte bu yüzden gidemiyorum."

Stajyer yerdeki kâğıtları toplamayı bitirince ayağa kalkıp şefine baktı. Amerika'da hoşuna giden tek bir şey varsa, o da Avrupa'da olduğunun tam tersine iş yerindeki ilişkilerin resmiyetten uzak oluşuydu. Leonard onun amiriydi ama hiç de burnu büyük bir adam değildi ve hatta ondan kendisine Leo diye seslenmesini bile istemişti. Bu da onu bütün görüşlerini açıkça dile getirmesi için yüreklendiriyordu.

"Biliyorum, evet biliyorum. Ama..."

Cümlesini yarıda bıraktı.

"Ama ne?"

"Sorun da bu işte Leo."

"Neymiş ki?"

Genç İngiliz soruyu sormadan önce biraz duraksadı.

"Nerede bunlar?"

"Kimler?"

Thomas başparmağıyla tavanı işaret etti.

"Onlar."

Soruyu anlayınca proje sorumlusu kahvesinden bir yudum aldı ve derin bir iç çekti.

"Ha, onlar!"

"Evet, neredeler? Evren çok büyük ve çok eski. Yaşı on üç milyardan fazla. Yeryüzünde teknolojik bir zekânın gelişebilmesi için üç ila dört milyar yıl gerekmiş. İnsanın Ay'a çıkması içinse on bin yıl yeterli oldu. Teknoloji hiç durmadan ilerliyor ve bilgilerimiz de katlanan bir tempoyla gelişiyor. Daha yalnızca yüz yıl önce telgraf kullanıyorduk, başlıca enerji kaynaklarımız odun ve kömürdü ve at arabalarıyla yolculuk yapıyorduk. Bugünse internetimiz, GPS'li cep telefonlarımız, nükleer kaynaklı enerji kullanan milyonlarca insanın yaşadığı kentlerimiz var ve her yere uçak ya da arabayla gidebiliyoruz. Bütün bunların hepsi bir tek yüzyılın içinde olduysa Leo, tek bir yüzyıl, söylesene bana, bin yıl sonra nerede olacağız, ya da bir milyon yıl sonra?"

"Sınır gökyüzü."

"Gelişme inanılmaz olacak. Herhalde o zamana kadar birkaç yıldıza erişmiş oluruz. Eğer bir milyon yıl sonra insanlık hâlâ var olursa tanınmaz bir hale gelmiş olacak."

"Orası kesin. Ne var bunda peki?"

"Evrenin boyutlarını bir düşünsene Leo. Sırf bizim galaksimiz kendi başına dört yüz milyar yıldız içeriyor, belki daha bile fazla, üstelik bizimki milyarlarca galaksinin içinde yalnızca bir tanesi. Eğer sıradanlık ilkesine bağlı kalacak olursak bizim hiçbir özel durumumuz yok demektir ve evrendeki konumumuz gayet olağan olmalıdır; bu da demek olur ki dört bir yanda içinde yaşam bulunan milyonlarca gezegen olması gerekir. Temkinli bir tahminden

şaşmayarak yaşamın on ya da yirmi bin gezegende görüldüğünü ve aynı yeryüzündeki gibi gelişmiş olduğunu hayal edelim, ama bir ya da iki milyar yıl önceden. Dört milyar yıl içinde bu yaşam pekâlâ da evrim geçirmiş ve uzayda yolculuk yapabilecek yeterliliğe ulaşmış olabilir, tıpkı bizim gibi. Dünya dışı bu uygarlıkların ister sırf meraktan, isterse birkaç yıl sonra kaçınılmaz olarak Dünya'nın da başına geleceği üzere kendi gezegenleri artık yaşanmayacak hale geldiği için yaşadıkları gezegeni terk edecekleri bir zaman mutlaka gelecektir. Yanılıyor muyum?"

Çocuk dersini iyi çalışmış, diye geçirdi içinden Leonard, eğlenerek. Verdiği bütün somut veriler doğruydu ve akıl yürütme biçimi de kusursuzdu.

"Kesinlikle hayır."

"Bizden bir iki milyar yıl ileride olan bir uygarlık neler yapabilir?"

"Eh... Her yere gidebilir sanıyorum. Bizden iki milyar yıl ileride olan Dünya dışı bir uygarlık mutlaka olağanüstü bir teknolojiye sahip olacaktır, bize büyüden farksız görünecek kadar ileri bir teknolojiye."

Stajyer birkaç saniyeliğine gözlerini pencereden çevirdi.

"Kimi akşamlar, yapacak bir işim olmadığında düşlere dalıyorum. Eğer bir uygarlık en yakındaki yıldıza ışık hızının onda biri olacak bir süratle bile olsa yol alabilmeyi başarabilirse, bir milyon yıl içinde bütün galaksiyi sömürgeleri haline getirmeleri mümkün olurdu. Bu yayılım daha yavaş bile olsa, sonuçta bunu başarmaları için en fazla altmış milyon yıl yeterli olacaktır. Bu süre bizim gözümüze çok uzun görünebilir ama evren ölçeğinde bakılacak olursa altmış milyon yıl bir göz açıp kapama süresi sayılır. Eğer evren on üç milyar yıldan fazla zamandır varsa çok gelişmiş olan Dünya dışı uygarlıkların galaksileri sömürgeleştirmeleri için fazlasıyla zamanları olurdu, sence de öyle değil mi? Böyle bir durumda evren uygarlıklarla dolup taşıyor olmalıydı. Uzaylıların şimdiye kadar gelişme sağlayarak her yere gidebilecek hale gelmeleri için bolca zamanları olması gerekirdi. Buna katılmıyor musun?"

"Tamamen katılıyorum."

Stajyer yeri gösterdi.

"Yeryüzüne de."

Leonard bir yudum daha kahve içti.

"Yani?"

Hafifçe sorgulayıcı bir tavırla Thomas, pencereden dışarıya, uzaya doğru bir el hareketi yaptı.

"Yani, hangi cehennemde bunlar?"

Bu soru proje sorumlusunu rahatsız etmişti. Bu soruna bilim insanları "Fermi paradoksu" adını veriyorlardı ve bugüne dek onu aydınlatabilen olmamıştı. Fincanını bir masanın üzerine bırakıp kollarını kavuşturarak stajyerin karşısına geçti.

"O yola hiç girme Tommie."

Thomas, Hat Creek gözlemevinin radyo teleskopları tarafından toplanmış olan cızırdayan bilgisayarları işaret etti.

"Eğer evrenin her yeri yaşam doluysa nerede bu uzaylılar?" diye üsteledi çocuk. "Bu sessizlik neden? Neden onları hiç görmüyoruz? Neden hiç duymuyoruz? Onları aramakla kendimizi heba ettiğimiz halde neden hiç bulamıyoruz?"

"Aslında bu o kadar da basit değil," diye yanıtladı Leonard. "Kimi uygarlıklar gerçekten var olsa bile, evren öylesine uçsuz bucaksız ki çevremizi saran boşluğun henüz çok küçücük bir parçasını inceleyebiliyoruz. Hem ayrıca uzaydaki uygarlıklar bütün zamanlarını yayın yaparak geçiriyor da olmayabilirler. Belki de dinlediğimiz yıldızlarda içinde uygarlıklar kurulmuş gezegenler vardır ama yayın yapmıyorlardır. Belki biz radyo teleskoplarımızı başka bir yöne çevirdiğimizde bu uygarlıklar sinyal yayıyorlardır ama biz onları yakalayamıyoruzdur. Görüyorsun ya, şimdiye kadar hiçbir şey elde edememiş olmamızın binlerce nedeni olabilir, bu yüzden de bize inancımızı yitirtebilecek yollara hiç sapmamamız gerekir. Samanlıkta iğne aramak gibi bir iş bizim yaptığımız."

"Ama belki de samanlıkta iğne falan da yok..."

"Elbette ki var."

"Hiçbir şey duymamamızın nedeni duyulacak hiçbir şeyin olmaması da olabilir ama Leo. Belki de uzayda yaşam ya da uygarlık falan yoktur. Hiçbir şey yoktur. Tek başımızayızdır. Ockhamlı William'ın dediği gibi, çoğu zaman en basit açıklama gerçeğe en yakın olanıdır. Hiçbir şey duyamıyoruz, çünkü duyulacak bir şey yok."

"Saçmalık!"

"Öyle mi dersin?"

"Eğer sıradanlık ilkesine inanıyorsak, gezegenimizin hiçbir özelliği yok demektir, tıpkı diğerleri gibi bir gezegendir o da işte. İçinde yaşam barındırıyorsa, demek ki evrende yaşamın olması normaldir. Eğer bu gezegende bilinçli ve zeki bir yaşam mümkün olabiliyorsa bu evrende bilinçli ve zeki yaşamın normal olduğu anlamına gelir. Bizler özel değiliz, tipiğiz. Bütün bilim tarihi bu temel ilkenin üzerine kuruludur."

Thomas elinde tuttuğu sayfaları gösterdi.

"Peki o zaman nerede bunlar?"

"Hiç bilemiyorum. Diyelim ki yolculuk yapmıyorlar. Diyelim ki hepsi dinlemeye yatmış ve kimse en küçük bir sinyal yaymıyor. Diyelim ki bu uygarlıklar kendi aralarında bizim yakalamamızın mümkün olabileceklerinden daha farklı bir biçimde iletişim kuruyorlar. Diyelim ki henüz yeteri kadar araştırmadık. Diyelim ki bizi çoktan buldular bile ama şu ya da bu nedenle henüz bizimle karşı karşıya gelmeyi istemiyorlar. Ne bileyim ben, ortada bir sürü olasılık var işte... Burada önceden hiç bilmediğimiz yollarda yürüyoruz Tommie. Sabırlı ve azimli olmak zorundayız. Günün birinde bir şey olacak."

Cesaretini yitirmiş olan genç İngiliz, bir iskemlenin üzerine olanca ağırlığıyla kendini bıraktı ve elinde duran sayfalara bir göz attı. Yapılacak çok iş vardı, kendisi henüz çok gençti ama şimdiden inancını yitirmişti bile. Burada ne halt ediyordu sanki? Ana vatanı İngiltere'ye dönse çok daha iyi etmez miydi? Ne diye yazını Kaliforniya'nın bu ücra köşesinde heba ediyordu böyle? Gözlemevinin

bahçesi içinde serpiştirilmiş duran radyo teleskoplara baktı, sonra da bakışlarını kontrol odasında dev antenlerin yakaladıkları radyo sinyallerini kaydetmekte olan bilgisayarların ekranlarına çevirdi.

Başını iki yana salladı.

"Bu sessizlik sağır edici."

Yavaş yavaş hava kararıyordu. Allen Telescope Array'in kuruluşunu finanse etmiş olan vakfa gönderilecek muhasebe raporunu tamamlamış olan Leonard taşınabilir bilgisayarını kapattı ve odasından çıkarak mutfağa doğru yöneldi. Canı kahve istemişti.

Radyo teleskopların kontrol odasının önünden geçerken dinleme verilerini gözden geçirmekteyken bir yandan da uyuklamakta olan Thomas'a bir göz attı. Bir süre sanki onda kendisinin yirmi otuz yıl önceki halini görüyormuş gibi genç adama baktı. Onun yaşlarındayken kendisinin de büyük düşleri ve ayrıca ciddi kuşkuları vardı. SETI'de çalışırken böyle anlar yaşamanın son derecede normal olduğunu Leonard gayet iyi biliyordu. Özgüveni tammış gibi görünmek için onca çaba harcadığı halde kendisi bile zaman zaman onca yılını boş yere gökyüzünü dinleyerek geçirmiş olduğu için cesaretsizliğe kapılabiliyordu. Kendini düzeltti. Bu düşüncesi tam olarak doğru değildi aslında. Bir şeyler buldukları olmuştu çünkü yalnızca bu kuşkulu dinlemelerden hiçbir sonuç çıkmamıştı ve dolayısıyla da bunları hatırlamanın hiçbir yararı yoktu.

Hem zaten çocuk haklıydı; gerçekten de koca bir sessizlikle karşı karşıyaydılar. Yine de ne zaman bunu aklına getirecek olsa hemen sıradanlık ilkesini hatırlıyor ve bu da gücünü geri kazanmasını sağlıyordu. Kopernik zamanından kalma bu temel bilimsel ilkenin öne sürdüğü gibi Dünya eğer sıradan bir yerse, yaşam ve tabii bilinçli ve zeki olanı da aynı derecede sıradan olmalıydı ve şu halde de evrenin başka yerlerinde de görülebilmeliydi.

Stajyerin inancının acil olarak tazelenmesi gerekiyordu. Yaptığı işe inancı olmayan hiç kimse düzgün çalışamazdı.

"Senin neye ihtiyacın var biliyor musun Tommie?"

Şefinin gelmiş olduğunu fark edince genç İngiliz başını kâğıtlarından kaldırdı.

"Buradan uzaklaşmaya mı?"

"Hayır. Güzel bir kahveye."

"Ah! Benim içimi rahatlatacak şeyin bu olduğunu sanmıyorum."

"Peki birkaç gün izin alıp da Frisco ya da Los Angeles'a gitsen? Bu içini rahatlatır mıydı?"

San Francisco ya da Los Angeles'a gitme fikri Thomas üzerinde hemen etki göstermişti. Oturduğu yerde doğrulup umut dolu gözlerle şefine baktı.

"Ciddi mi soruyorsun?"

Leonard yanıt vermeden gülümseyerek stajyeri kuşku içinde bıraktı. Kontrol odasından çıkıp yeniden mutfağın yolunu tuttu.

"Sana şöyle sıcak bir kahve yapayım."

Thomas yine iskemlesine yığıldı. Hat Creek gözüne gitgide bir hapishane gibi görünmeye başlıyor ve kendine bir çıkış yolu göremiyordu. Sabırlı olması gerekecekti.

Teslim olmuş gibi, gece boyunca toplanmış olan verilerin, kendisini hiçbir yere çıkarmayacağından emin olduğu rastgele algoritmalar diziliminin incelenmesi işine geri döndü. Uzun bir gün olmuş, bu verileri çözümlemekle çok fazla zaman geçirmişti. Kendini yorgun hissediyordu. Daha iki dakika geçmemişti ki gözleri kapanmaya başladı ve daha farkına bile varamadan uykuya dalıverdi.

Dışarıda, radyo teleskoplar önceden belirlenmiş bir program doğrultusunda otomatik bir rotasyonla çalışıyor, senkronize bir hareketle birkaç santim dönerek gök kubbenin yeni bir parçasına doğru uzanıyor ve yeniden dinlemeye koyuluyorlardı.

Piiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii

Thomas sıçrayarak uyandı ve neler olup bittiğini anlayamadan ekranlara baktı.

"Ne... Ne..."

Aklından geçenleri bir sıraya koymak için kendini zorladı. Bir an için içi geçmişti ve şimdi bilgisayarların birinden bir ıslık sesi yayılıyordu. Yoksa kahve makinesi kahvenin hazır olduğunu mu haber veriyordu?

Piiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii

"Tommie! diye seslendi Leonard mutfaktan. "Kapuçino mu, kafeinsiz mi?"

Islık sesi mutfaktan değil, bilgisayardan geliyordu. Stajyer iskemlesini aygıta doğru kaydırıp ekrana yakından baktı. Alışılmadık radyo sinyallerini haber vermek üzere programlanmış olan sistemin içindeki bir algoritma bu alarmı çalıştırmıştı.

Piiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii

"Bu da ne be?"

"Kafeinsiz mi dedin?"

Alarm hâlâ devam ediyor, stajyerse kaynağını bulmaya çalışıyordu. Bu bir pulsar olabilir miydi? Sinyalin görünümünü inceledi ama bir pulsarınkinden farklı görünüyordu. Onların sinyalleri birkaç milisaniyeden iki üç saniyeye kadar değişebilen, çok belirgin bir döngü oluştururdu. Oysa bu alarm doğrudan tetiklenmişti.

"Leo?"

Allen Telescope Array'in sorumlusu ona uzaktan yanıt verdi.

"Söylesene, kapuçino mu, kafeinsiz mi?"

"Leo, gelip bakar mısın?"

"Ha?"

"Buraya gelsene!" diye yineledi Thomas bağırarak. "Hemen!"

Kısa bir sessizliğin ardından ayak sesleri duyuldu ve Leonard, yüzünde meraklı bir ifadeyle kontrol odasında belirdi.

"Neler oluyor?"

Thomas ekranı işaret etti.

"Bu da nedir böyle?"

Piiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii

Radyo astronom, bilgisayara yaklaştı.

"Lanet olsun! Yine mi?"

"Nedir bu?"

"Alarm," diye yanıtladı Leonard. "Alarm çalıştırılmış."

"O kadarını ben de görüyorum."

Şef heyecanlanmıştan çok canı sıkılmış gibi görünüyordu.

"Meraklanma Tommie. Zaman zaman alarm böyle çalışır ve ortalığı velveleye verir. Can sıkıcı."

"İyi de... Alarm çaldığına göre, önemli bir şey oluyor olamaz mı dersin?"

Projenin sorumlusu gözle görülen gerçeğe boyun eğerek içini çekti. Tekdüze ıslık sesini duymazdan gelemeyerek sonunda bilgisayarın önüne oturdu.

"Mutlaka gereçlerden birinde bir sorun vardır," diye açıkladı. "Bazen oluyor bu. Bunlar çok hassas malzemeler, buradaki rüzgârla da bazen birazcık güçlü bir esinti arızaya neden olabiliyor." Ekranda belirmiş olan teknik verileri işaret etti. "Al işte, bir bakar mısın lütfen, sistem arızasına ilişkin bir şey görebilecek misin?"

Thomas bilgileri gözden geçirdi.

"Bir şey göremiyorum. Her şey yolunda görünüyor."

"O halde bir cep telefonu karışıyordur," diye sonuç çıkarttı şefi. "Geçen yıl alarm iki kere çaldı. Herifin biri otoyoldan ayrılmış, bir yandan nişanlısıyla telefonda konuşurken buradan geçiyormuş. Antenler sinyalleri yakalayınca buna benzer bir karışıklık yaratmıştı."

"Cep telefonu mu?"

"Evet ya, bildiğin cep telefonu işte. İnanılır gibi değil, değil mi?" Pencereyi gösterdi. "Bir göz at bakalım, dışarıdan geçen biri var mı, yok mu?"

Stajyer dışarıya baktı; radyo teleskopların varlığını bildiren lambalardan başka her yer karanlığa gömülmüş görünüyordu. Otoyola açılan yolun tarafında hareket halindeki bir ışığa rastlanmıyordu.

"Hiç kimseyi göremiyorum," dedi. "Her zamanki gibi ıssız bir çöl."

Leonard dalgınca sakalını sıvazladı.

"Hımmm... Bu belki uyduların sinyalleri de olabilir. Hatta belki de radarların. Bu da ilk defa olan bir şey olmayacak aslında."

Thomas şefinin yanına geri döndü.

"Ben bu bilgisayarların insan etkinliklerinden yayılan sinyalleri filtre eden bir yazılıma sahip olduklarını ve böylece yanlış alarmları önlediklerini sanıyordum..."

"Evet, orası doğru. Ama senin de görebileceğin gibi filtre yazılımları kusursuz olmayabiliyor. Kimi zaman beklenmedik şeyler içeri sızıyor."

"Böyle durumlarda ne yapıyoruz peki?"

Radyo astronom, klavyeyi hızla tuşlamaya başlamıştı bile.

"Fred Astaire'e başvuruyoruz."

"Efendim?"

"Antenlere dans ettiriyoruz."

"Antenlere dans mı?"

Bütün verileri girdikten sonra Leonard, "Enter" tuşuna bastı ve pencereden dışarıya, ovaya yayılmış olan radyo teleskoplara doğru baktı. Hemen o anda koca antenler dönmeye başladılar ve sessizlik sağlandı.

Allen Telescope Array'in sorumlusu meraklanmış görünüyordu.

"Hımm..."

"Gerçekten de yanlış alarmmış."

Şef, tam ikna olmamış gibi çenesini kaşıdı.

"Tuhaf şey..."

"Nedir o?"

"Alarmın kesilmesi."

"Ne var ki bunda?" diye sordu Thomas şaşkınlıkla. "Gerçekten ortada bir yanlış alarm olduysa, kesilmiş olması bana normal görünüyor, öyle değil mi?"

Leonard, yeniden klavyenin üzerine eğilerek yeni talimatlar girdi. İşini bitirdikten sonra "Enter" tuşuna bastı ve antenler eski konumlarına geri döndüler.

Piiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii

Alarm yeniden çalışmıştı.

"Ağzına sıçayım!"

"Ne oldu Leo? Ters bir şeyler mi var?"

Şef ekranı işaret etti.

"Görmüyor musun? Alarm geri geldi."

"Evet, tabii. Ne olmuş yani?"

"Eğer nedeni burada, yeryüzündeki bir şeyler olsaydı alarm antenin tek bir hareketiyle susmazdı, anladın mı? Alarm başladığında radyo teleskoplar gökyüzündeki belli bir noktayı işaret ediyorlardı. Antenlerin yönünü çevirdiğimde alarm sustu. Nedeni bir cep telefonu ya da basit bir arıza olsaydı alarmın devam etmesi gerekirdi çünkü cep telefonunun sinyali gökyüzündeki tek bir noktada sabit olarak bulunmaz, arıza olsaydı da sırf antenler yerlerinden oynadı diye sorun çözülmüş olmazdı. Oysa antenler eski hallerine geri döndüklerinde alarm yeniden başladı. Bu da demek oluyor ki yukarıda bir yerlerde gerçekten de radyo frekansı yayan bir şey var."

"Yukarıda bir yerlerde derken?"

"Uzayda."

"Bir uydu mu?"

"Evet, elbette."

"Amerikan uydusu mu?"

Leonard merakla ekrandaki verileri inceledi ve dikkatini özellikle bir bilginin üstünde yoğunlaştırdı. Gökyüzünde sinyalin gelmekte olduğu noktanın koordinatlarıydı bu.

19s 06d 56. 40s, -27°, 40' 13.51

Bunu not aldıktan sonra bir gökyüzü haritası aldı ve bunu yere sererek koordinatların yerini aradı. Aradığı şeyi bulduğundaysa ürperdi.

"Vay canına!"

"Ne var?"

Haritadaki bir noktayı işaret etti.

"Şunu görüyor musun? Şunu... Şunu..."

"Neyi? Neyi göreceğim?"

Leonard hiç zaman yitirmeden klavyeyi tuşladı ve ekranda bir dizi harf ve rakam belirdi.

PSR J1748-2446ad

Verilen talimata uyarak Hat Creek antenlerinden birkaç tanesi gökyüzünde söz konusu sinyalin yerini belirlediler. Sonra gözlemevinin sorumlusu cebinden telefonunu çıkardı ve arama tuşuna bastı. Dört kere çaldıktan sonra bir kadın sesi duyuldu.

"Alo, buyurun?"

"Cynthia, sen misin?"

"Kim arıyordu?"

"Benim, Leonard Pinker, Kaliforniya'dan."

"Siktir be Leo, burada saatin kaç olduğundan haberin var mı senin?"

"Geç oldu, biliyorum."

"Avustralya'dayım ben. Burada saat sabahın dördü! Sabahın dördü diyorum! Beni aramak için birkaç saat bekleyemedin mi yani?"

"Özür dilerim, ama acilen öğrenmem gereken bir şey var. Hâlâ Parkes'ta mısın?"

"Başka nerede olacağım ki?"

"Şehirde misin yoksa gözlemevinde mi?"

"Sen de pekâlâ biliyorsun ki gözlemevinde yaşıyorum ben Leo. Haydi, sor ne soracaksan."

"Senden benim için bir şeyi doğrulamanı isteyebilir miyim lütfen?"

"Haydi, çıkar baklayı!"

"Ben burada, Hat Creek'te uzaydan gelen bir sinyal alıyorum. Ne olduğunu anlamak istiyorum."

"Antenleri kurcalamayı denedin mi?"

"Evet. Hedeften uzaklaştıklarında alarm kesildi ama aynı noktaya geri döndüklerinde yeniden başladı. Arıza ya da bir cep telefonu gibi bir şey olamaz. Uzaydaki bir şeyden geliyor bu."

"Ne olmuş yani? Uydudur o zaman."

"Evet... Öyle mutlaka. Ama sen de biliyorsun ki protokol gereği bunu doğrulatmak zorundayım. Nirengi oluşturup sinyalin kaynağının yüksekliğini belirleyebilmem için başka bir kıtada bulunan bir radyo teleskopa ihtiyacım var. Bana yardım edebilecek misin?"

Telefondaki kadın sesi iç geçirdi.

"Bu iş iki üç saat bekleyemez miydi sanki Leo?"

"Sen de biliyorsun ki bekleyemezdi. Sinyal kaybolabilir, geçmişte de böyle şeyler oldu. Ayrıca ben burada yalnızca protokolün gereğini yerine getiriyorum ki sen de öyle yapmalısın. Sinyal kaybolmadan önce nirengiyi oluşturmam gerek. Haydi, acele et."

Telefondan bir iç çekiş daha duyuldu, bu seferki teslimiyetle.

"Tamam, tamam. İzin ver de sabahlığımı giyeyim bari, lanet olsun! E.T. beni böyle görecek olursa baygınlık geçirebilir."

Telefonun öbür ucunda bir sessizlik oldu. Leonard bir süre bekledi, ancak sessizlik iyice uzayınca sonunda hattın kesilmiş olabileceğini düşündü.

"Cynthia?"

"Kahretsin be Leo!" diye küfrü bastı kadın hattın karşı tarafından. "İnsana giyinirken de mi rahat yok?"

"Affedersin, sessizlik uzayınca hat kesildi sandım."

"Neyse işte, gördüğün gibi hâlâ buradayım." Boğuk sesler duyuldu. "Telefonun başında öyle alık alık bekleyeceğine bana doğrulatmak istediğin koordinatları mı versen acaba? Biraz hızlanırdık sanki?"

"Kâğıt kalemin var mı?"

"Şu an giyinmekle meşgulüm Leo."

"O zaman nasıl..."

"E-posta diye bir şey duymuş muydun hiç sen? Yoksa bu icat henüz Amerika'ya ulaşmadı mı?"

Şu Cynthia da hep huysuzdur, diye düşündü Leonard. Herhalde bir erkeğe ihtiyacı vardı. Kendini işine adamış bir kadındı ama biraz fazla adamıştı. Bir erkek yerine bilimle evlenmeyi tercih etmişti ve bu da kimi zaman duygusal dengesizliklere yol açabiliyordu.

Allen Telescope Array'in sorumlusu, Thomas'a doğru döndü ve alarmı çalmış olan bilgisayarın ekranında görülen rakamları işaret etti.

"Tommie, şu koordinatları Avustralya'daki Parkes Gözlemevi'nden Cynthia O'Leary'ye göndersene." Duvara raptiyelenmiş bir kâğıt parçasını gösterdi. "E-posta adresi şurada yazılı."

"Yapılmış bil."

Parkes'ın antenleri 1969 yılında ünlü olmuştu, çünkü insanoğlunun Ay'a ilk ayak basışı sırasında Apollo 11'in iletişimi çoğunlukla buradan sağlanmıştı. Stajyer koordinatları tuşlayıp Avustralya'ya gönderirken, Leonard da bilgisayarın başına oturmuş verileri gözden geçiriyordu. Alarmı çalıştıran Hat Creek antenlerinin aldıkları bir sinyal olmuştu ama bu sinyal nereden geliyor olabilirdi? Eğer karakteristiklerini inceleyecek olursa belki de kendini birkaç zahmetten kurtarabilirdi. En akla yakın açıklama uydu gibi görünüyordu. SETI'nin aldığı yanlış alarmların çoğu yörüngeye insanoğlu tarafından yerleştirilmiş ve şu ya da bu nedenle bilgisayarlar sisteminin ağından geçerken sonradan yanlış olduğu ortaya çıkarılan bu alarmları tetikleyen uydulardan kaynaklanırdı.

Allen Telescope Array'in sorumlusu bilgisayara birkaç basit talimat girdikten sonra, alarmı çalıştırmış olan algoritma yakalamış

olduğu sinyali gösterdi. Ekranda görünürde hiçbir anlam taşımayan bir noktalar dizisi belirmişti. Leonard bunları inceledikten sonra onları sese dönüştürmeye karar verdi. Yeni talimatlar girdi ve "Enter" tuşuna bastığı anda bilgisayarın hoparlöründen kısa aralıklarla birbirinden ayrılan bir dizi bip sesi yükseldi.

ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti. Ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti. Ti. Ti-ti...

"Bu zırvalık da neyin nesi?"

"Hangi zırvalık?"

Soruyu Avustralyalı kadın sormuştu.

"Sana demedim Cynthia," diye özür diledi Leonard. "Yüksek sesle düşünüyordum."

"Sıkma canını ahbap," diye yanıtladı kadın. "Şu an bilgisayarımın başındayım, senin gönderdiğin koordinatları bulmaya çalışıyorum. İki saniyeye ihtiyacım var." Bir an sustu. "Söylesene, kullandığın öteki radyo teleskop hangisi?"

"Burada, Hat Creek'teki teleskobum."

"Sen de gayet iyi biliyorsun ki nirengi oluşturmak için üç radyo teleskop gerekir Leo. Üçüncüsü hangisi?"

"PSR J1748-2446ad'yi kullanıyorum."

"Yay Takımyıldızı'nın pulsarını mı?"

"Ta kendisi. Senin teleskobun ve uzayda sabit kaynak olarak da pulsarla birlikte kusursuz bir nirengi elde edebileceğim."

"Harika bir fikir. Sanırım... Tamam, işte bu!"

"Sinyali aldın mı?"

"Sakin ol. Daha şimdi radyo teleskoba gökyüzünde senin koordinatlarının gösterdiği noktaya yönelmesi talimatını verdim. Sabırlı ol Leo, bu iş zaman alır."

"Kusura bakma."

"Ayrıca, tavsiyemi istersen basit bir Sputnik uğruna kalp krizi geçirmeye değmez derim, öyle değil mi? Herhalde sen de anlamış-

sındır zaten, yakaladığınız o sinyal sadece Rusların sizinle dalga geçiyor olmasından ibarettir."

"Öyle mi dersin?"

"Kesinlikle eminim. Vladimir, Amerika'nın üzerinde bir yerlere bir uydu yerleştirmiş, sinyal yayarak sizi deliye döndürmeye uğraşıyor. İşe de yaramış! Şu anda gülmekten katılmakta olan biri varsa o da şu adi... Adi..."

Hat Creek'te telefonunun başındaki Leonard, hattın öbür ucundan zil sesine benzer bir çınlama duydu.

"Cynthia?"

"Bu da ne böyle be!"

"Cynthia? Neler oluyor?"

"Sinyali aldım!"

Her şeye karşın umudu yükselmiş olan Amerikalı gözlerini fal taşı gibi açmış, kalbi küt küt atarak ayağa kalktı.

"Aldın mı? Sinyali aldın mı?"

"Evet!" diye yanıtladı Avustralyalı kararlı bir sesle. "Aldım. Pulsarla nirengiyi kurabildin mi?"

Leonard klavyeye bir talimat girdi ve anında bilgisayar Hat Creek ve Parkes sinyallerinin verileriyle Yay Takımyıldızı'nın pulsarı PSR J1748-2446ad'nin sabit sinyalini çaprazladı. Nirengi onlara gizemli sinyalin kaynağının koordinatlarını vermişti.

Bilgisayarın verdiği yanıta bakarken Amerikalının ağzı bir karış açık kaldı.

"Uydu değil bu!"

"Vay be Leo!"

Görünüşe bakılırsa bu Amerika'nın üzerine konuşlandırılmış bir uydu değildi. Eğer öyle olsaydı, Avustralya'nın doğu kıyısındaki radyo teleskop kendisine gönderilmiş olan koordinatlara uyan sinyali alamazdı. Bu bilgi, pulsarla kurulan nirenginin verdiği konumla birleşince sinyalin kaynağının yeryüzünden uzakta olduğu ortaya çıkıyordu.

Çok uzak.

"Sakin, sakin!" dedi Leonard neredeyse haykırarak, telefondaki kadından ya da hayretle yüzüne bakmakta olan stajyerden çok kendi kendine söylüyormuş gibi. "Arıza değil, cep telefonu değil, uydu da değil. Sen Avustralya'dan sinyali alabildiğine ve pulsar da derinlemesine bir nirengiyi tamamlayabildiğine göre kaynak bir uydunun normal yörüngesinin ötesinde bulunuyor olmalı. Çok daha ötesinde. Uzayın derinliklerindeki bir yerden geliyor bu. Haklı mıyım, değil miyim?"

"Acele etmeyelim dostum," diye öğütledi kendi de heyecanını bastırabilmek için zorlanmakta olan Cynthia. "Son derecede doğal bir kaynak da olabilir bu. 1967'de, ilk defa bir pulsarın sinyallerinin alındığı zamanı hatırlıyor musun? O sinyali alanlar da bunun Dünya dışından bir iletişim olduğunu düşünmüşler, elleri ayakları birbirine dolanmış, hatta ona bir ad da vermişlerdi, neydi o?"

"*Little Green Men*,"[1] dedi Leonard. "Bu öyküyü bilmeyen yoktur."

"Hah, bu işte. LGM. Sonra da bunun nötronları hızlı rotasyon halinde olan bir yıldızın sinyalleri olduğu, yani tamamen doğal bir olaydan ibaret olduğu ortaya çıkmıştı..."

"Bu seferki doğal bir olay olamaz Cynthia."

"Tabii ki olabilir."

"Hayır! Olamaz ve değil de."

O kadar kendinden emindi ki sonunda Avustralyalı kuşkuya kapıldı.

"Nereden biliyorsun be?"

"Radyo teleskopların yakaladığı sinyali duydun mu?"

"Hayır, yalnızca uzayda senin gönderdiğin koordinatların bulunduğu noktadan tuhaf bir sinyal aldığımızı belirten bir alarm duydum o kadar."

"O zaman sana telefonumdan sesi dinleteyim de anla. Dinle şunu."

---

1 (İng.) Küçük Yeşil Adamlar (ç. n.)

Leonard, bip seslerinin dizisini Avustralyalı kadına aktarabilmek için telefonunu bilgisayarın hoparlörüne dayadı.

...ti. Ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti...

Sonra telefonu yine kulağına götürdü.

"E?"

"Soktuğumun Mors alfabesine benziyor. Titanik'ten imdat çağrısı olmasın bu? Bakmışsın Leonardo DiCaprio, zavallı Kate Winslet'i kurtaralım diye bize S.O.S. gönderiyor."

"Çok komiksin..."

"Dinle ahbap," dedi Avustralyalı, bu defa ciddi bir sesle. "Sırf ses düzensiz olduğu ve uzayın derinlerinden geldiği için bundan yapay bir kaynağa ait olduğu sonucunu çıkaramayız. Eminim bu durumu açıklayabilecek daha bir sürü doğa olayı bulunabilir. Acele etmeyelim. Unutma ki olağanüstü keşifler olağanüstü kanıtlar gerektirir. Oysa ben burada hiçbir olağanüstü kanıt göremiyorum."

O susunca Leonard hemen söze girdi.

"Sinyalin kaynağının koordinatlarına dikkat ettin mi?"

"Evet, benden istediğin gibi radyo teleskobu o koordinatlara yönlendirdim."

"Tamam, ama bu koordinatlar uzayda hangi noktaya denk düşüyor, ona dikkat ettin mi?"

"Şey... Henüz bakmadım."

"Sinyal Tau Sagittarii'den geliyor Cynthia. Tau Sagittarii'den."

Avustralyalı kadın bu yeni bilgiyi sindirirken kısa bir sessizlik oldu.

"Şaka yapıyorsun..."

"Hepsi bu da değil. Sinyalin hangi frekanstan yayıldığına baktın mı?"

"Şey... Hayır."

"1,42 GHz'den."

"Ne?"

"Yani hidrojen çizgisi!" diye haykırdı. "Koduğumun *Waterhole*'unun[2] başlangıç noktası!"

"Vay canına be!"

"Bu ne anlama geliyor, biliyor musun?"

Bunu hangi astronom, hele SETI için çalışıyorsa, bilmiyor olabilirdi ki? Tau Sagittarii yıldızından 1,42 GHz bandı üzerinden gelen bir sinyal rastlantı olamazdı. SETI üyeleri için hidrojen çizgisi ve *Waterhole* terimlerinin anlamı apaçıktı.

Cynthia O'Leary de durumu o anda, tam olarak o an anlamıştı. Az önce bir parçası haline geldiği bu inanılmaz keşfin kapsamını şimdi bütünüyle kavramıştı.

"Bu bir yaşam belirtisi!"

2 Waterhole: Işık hızının hidrojenin yayınım yaptığı dalga boyuna bölünmesiyle elde edilen ve radyo astronomi uzmanlarının Dünya dışındaki olası yaşam formlarının Dünya'yla iletişim kurmakta kullanacaklarına inandıkları frekans aralığına verilen addır. (ç. n.)

I

Peder Lorenzo Bocchi, yüzünde gitgide sinir bozucu olmaya başlayan huzurlu bir ifadeyle dirseklerini masaya dayamış, Tomás Noronha'nın yüzüne bakıyordu. Törenin hangi koşullar altında gerçekleşeceği konusunda karar vermek üzere bizzat kadiri mutlak Tanrı'dan yetki almış olduğunu hisseden birinin özgüvenine sahipti. Her ne pahasına olursa olsun hiçbir geri adım atmayacaktı.

Bir milimetre bile.

"Korkarım bu koşul pazarlık konusu yapılamaz evladım."

"Ama peder, bir yolu bulunamaz mı?" diye sordu Portekizli. "Sırf bu kurs nedeniyle Roma'da kalmam mümkün değil. Lizbon'da yapılacak işlerim var."

"Bu hiç sorun değil."

Bu yanıt karşısında Tomás cesaretinin arttığını hissetti, böyle kolay bir vazgeçiş beklemiyordu.

"Gerçekten mi?"

"Lizbon'daki eğitime katılırsınız."

Tarihçi çaresizlikle omuzlarını düşürdü. Aslında bu eğitime katılmaktan kurtulabilmek için bahane bulmanın peşindeydi.

"Bakın, ben gerçekten de bir haftamı bu evliliğe hazırlık kursuna vermeyi hiç istemiyorum."

"Bir hafta sürmüyor ki. Hepsi dört seanstan ibaret, isterseniz hepsini iki günde tamamlayabilirsiniz."

"Aynı kapıya çıkıyor."

"Bakın Profesör Noronha, bu gerekli bir eğitim."

"Ama ne için peder?"

"Müstakbel eşlerin evlilik üzerine düşünmelerini sağlamak için. Bunun herhangi bir formalite olmadığının farkına varmanız gerekir evladım. Efendimiz tarafından kutsanacak bir birleşmedir bu. Çok büyük bir sorumluluktur."

"İyi de bunu bilmek için bir kurs görmeye ihtiyacım yok ki benim..."

"Ayrıca burada çiftin arasındaki ilişki de tehlikede bulunuyor," diye ekledi aceleyle İtalyan din adamı sinir bozucu sevecenliğini hiç bozmadan. "Evliliğe hazırlık kursunun amacı çiftin fikir ve davranışları hakkında görüş alışverişinde bulunmak, onlara sorunlarını aşabilmek için diyalog kurmayı öğretmek, aralarındaki uyumu bozabilecek durumlar üzerine düşünmelerini kolaylaştırmak, çiftin içinde ailenin istikrarını güçlendirecek değerlerin gelişmesini sağlamak ve ayrıca bilinçli ve sorumluluk sahibi bir babalık duygusunu aşılamaktır... Özetle bu eğitim evliliğin yalnızca görünürde değil, özde de Katolik olmasını güvence altına almayı hedefler. Öyle görünmek yetmez, öyle olmak gerekir."

Tomás'ın içinden gözlerini devirmek geçtiyse de kendini tuttu.

"Bunun hiç başka bir yolu yok mudur?"

Yanı başındaki Maria Flor, gözle görülür bir rahatsızlıkla oturduğu yerde sallandı.

"Sorun tam olarak nedir?" diye sordu. "Katolik evliliği belli sayıda koşullar dayatır, bu gayet normaldir. Sen benimle evlenmeyi istemiyor musun?"

Adam onun elini tuttu.

"Tabii ki istiyorum canım."

"O halde bu eğitime katılıyoruz."

"Ama mesele... Mesele..."

"Nedir mesele?"

Müstakbel koca ne yanıt vereceğini bilemedi. Maria Flor'la evlenmeyi istediği konusunda hiçbir kuşkusu yoktu. Onu seviyordu ve artık durulmasının zamanı da gelmişti. Sorun burada değildi.

"Yani, bütün bu törenlere ne gerek var anlamıyorum, bir kursa katılmamız neye yarayacak?"

Kadın kollarını kavuşturup başını hafifçe yana eğerek yargılarmış gibi nişanlısına baktı.

"Senin derdin evliliğimizin Kilise tarafından kutsanması, öyle değil mi?"

Buna karşı çıkamazdı. Tomás'ın Kilise'yle herhangi bir alıp veremediği yoktu ama dindar bir kimse de değildi. Tanrı'nın belki de var olabileceğini düşünüyordu ama İncil'deki ya da herhangi başka bir dindeki Tanrı'ya inanmıyordu. Eğer gerçekten bir Tanrı varsa bu, yaratılışın ve kozmik mekaniğin kaynağında bulunan bilinçli zekâ, evrenin yasalarını ve doğanın değişmezlerini tasarlamış olan varlık, matematiğin, fiziğin ve kimyanın kaynağı, yaşamı, zekâyı, bilinci ve muhtemelen daha pek çok şeyi yaratmış olan mimar olmalıydı. Spinoza ve Einstein'ın tanrısı. Tomás Noronha bir bilim insanıydı ve her ne kadar gerçek olanın en derinlerinde gizlenen mistisizme karşı kapalı olmasa bile akla ve bilimsel yönteme inanıyor, inançtan doğan ve dogmalar, tabularla koşullandırılan, gerici düşünce sistemlerinin karakteristikleri olan bütün inanışlara belli bir kuşkuculukla yaklaşıyordu. Dini batıl bir inanç olarak görüyordu. Ondan bütün bu ilkelerini reddederek inanmadığı apaçık olan bir şeye inandığını dile getirmesi nasıl beklenebilirdi ki?

Öte yandan bunun Maria Flor için önemini de anlayabiliyordu. Nişanlısı Katolik'ti, İncil'deki Tanrı'ya, Dört İncil'e ve İsa'nın dirilişine inanıyordu. Eğer onu seviyorsa, ki onu derinden seviyordu, o halde onun arzusuna boyun eğmesi gerekmez miydi? Kendisinin inanıyormuş gibi yapması dünyayı daha kötü bir yer haline getirmeyecekti. Birini sevmek böyle bir şeydi; fedakârlıklar yapabilme, kendini aşabilme, normalde yapmayacağı kimi şeyleri yerine getirebilme ve hatta sırf karşındakini mutlu edebilmek için çiğ tavuk

yiyebilme yetisi ve isteğiydi. Bu ona öbür dünyaya inanıyormuş gibi görünmeye mi mal olacaktı? Evet, maliyet büyüktü. Ancak Maria Flor'u mutsuz etmek ona çok daha pahalıya mal olurdu. Elbette ki onun için kilise de evlenmek çok önemli bir şeydi ve bu da önceden belirlenmiş koşulları gerektiriyordu.

İçini kaplayan bozguna uğramışlık duygusunu belli etmemek için elinden gelen çabayı harcayarak Peder Bocchi'ye baktı.

"Kurs ne zaman başlıyor?"

Nişanlısının gösterdiği çabayı fark eden Maria Flor, onun elini sıkarak gülümsedi.

"Teşekkürler."

İtalyan rahip takvimine baktı.

"Düğün haftaya bugün olacak, değil mi? Yani, Kutsal Papa Hazretleri'nin özel sekreteri bana böyle bildirmiş. Aziz Petrus Bazilikası o gün için size ayrılmış, Kutsal Babamız da töreni gerçekleştirmek üzere sabahını boş bırakmış. Çok güzel! Umarım size bahşedilen bu büyük onurun farkındasınızdır profesör. Kutsal Babamızın nikâh kıymaktan daha başka işleri de bulunduğunu bilmiyor değilsinizdir."

"Çok doğru."

"Ancak bu ayrıcalığın fazlasıyla hak edilmiş bulunduğunu da kabul etmem gerekir. Kutsal Kilise'ye ve bütün insanlığa yapmış olduğunuz olağanüstü hizmetler bunu haklı göstermeye yetiyor da artıyor bile profesör."

"Teşekkür ederim."

Peder Bocchi masanın üzerinde açık duran takvime baktı.

"Şimdi işin pratik taraflarına bakalım. Normal olarak evliliğe hazırlık kursunun nikâhtan en az altı ay önce alınması gerekir ki çift gerçekleştirmeye hazırlandığı eylemin önemi üzerinde yeterince düşünebilsin. Ancak koşullar göz önünde bulundurulduğunda bu süreyi uygulamamız maalesef mümkün olamayacak."

"Öyle gerçekten."

"Zamanımız çok az olduğundan size yarın başlamanızı öneriyorum. Dört seans olacak, ikisi sabah, ikisi öğleden sonra."

"Çok güzel," dedi Tomás kollarını kavuşturup başını sallayarak. "İzniniz olursa tek bir sorum olacak. Siz evli değilsiniz, öyle değil mi peder?"

"Tabii ki değilim!"

"O halde bize evlilik hakkında nasıl öğütler verebilirsiniz ki? Bu konu hakkında ne biliyorsunuz?"

"Hiçbir şey."

"O halde bu kurs ne işe yarayacak ki?"

"Kursu size verecek olan ben değilim evladım," dedi İtalyan rahip gözlerinde muzipçe bir pırıltıyla. "Çiftler için bir danışmanımız var. Ayrıca kursa altı çift daha katılacak, göreceğiniz üzere her biri evlilik konusunda engin birer deneyime sahiptirler. Bu kimselerin tanıklıkları size yol gösterecektir."

"Ah, çok güzel," diye yanıtladı Tomás. "Peki bu kurs nerede olacak?"

Peder Bocchi, sanki bu sorunun yanıtı açıkça ortadaymış gibi kocaman bir hareketle çevresindeki alanı gösterdi.

"Burada, Vatikan'da elbette."

II

Evliliğe hazırlık kursunun ilk seansı dört saat sürdü ve saat bire doğru sona erdi. Seansın sonunda, bir sonrakinin saat üçte başlamasına karar verildikten sonra çiftler öğle yemeğine gitmek üzere ayrıldılar. Sokağa çıkmak üzerelerken, açlığına karşın içi heyecanla dolup taşmakta olan Maria Flor nişanlısının kulağına doğru eğilerek bir şey fısıldadı.

"Küçük şapele bir göz atmaya uğrasak ne dersin?"

"Hangi küçük şapele?"

"Bizimkine."

"Neden söz ediyorsun sen? Burada, Roma'da bize ait bir şapelimiz var da benim mi haberim yok?"

Kadının gözleri parladı.

"Elbette var. Evleneceğimiz şapeli diyorum. O işte."

Nişanlısının neden söz ettiğini nihayet anlayınca Tomás bir kahkaha patlattı.

"Ah, anladım!" diye haykırdı keyifle. "Evet, doğru. Aziz Petrus Bazilikası gerçekten de bizim 'küçük şapelimiz' sayılır. Sen de hiçbir şeyi yarım yapmazsın zaten."

Genç kadının yüzündeki ifade nişanlısından suç ortaklığı dilenir gibiydi.

"Gidelim mi?"

"İyi de... Acıkmadın mı? Bütün bir sabahı evliliğin kutsal yeminleri, aile değerleri ve daha neler neler üzerine nutuklar dinleyerek geçirdik! Sence bir öğle yemeğini hak etmiyor muyuz? Benim içim öyle bir kazınıyor ki bütün bir sığırı yiyebilirim."

Maria Flor dudağını büktü.

"Haydi ama..."

"Anlaşıldı," dedi adam. "Ama hızlıca bir bakıp çıkacağız, anlaştık mı? Öğle yemeği için yalnız iki saatimiz olduğunu unutma. Girip çıktıktan sonra hemen Risorgimento Meydanı'ndaki lokantaya koşuyoruz; öğleden sonraki seansa katılmak üzere saat üçte dönmüş olmamız gerekiyor."

"Bana uyar."

El ele Belvedere Avlusu'nu geçip ana merdivene ulaşmak üzere bazilikanın çevresinden dolaştılar. Sürekli terörist tehdidi dolayısıyla Vatikan'daki güvenlik daha da sıkılaştırılmış olduğundan bütün girişleri hem İsviçreli muhafızlar hem de İtalyan jandarmalar bekliyordu. Yine de onlar Hıristiyanlığın bu büyük tapınağına güçlük çekmeden girebildiler.

Her gün olduğu gibi Aziz Petrus Bazilikası yine inananlar ve turistlerle dolup taşıyordu. Çift, kararlı adımlarla sol koridora doğru yöneldi ve papalık sunağının altında bulunduğu heybetli Bernini Tavanlığı'na kadar yürüdü. Turistlerin sunağa yanaşmaları bir bariyerle önlenmekteydi. Her ikisi de bariyerin başında durup yarı büyülenmiş, yarı hayret içinde çevrelerini süzmeye koyuldular.

"Sanki rüyada gibiyim," dedi sonunda Maria Flor. "Önümüzdeki cumartesi günü burada evleneceğimize hâlâ inanamıyorum."

"Gerçekten de inanılır gibi değil."

Kendilerini papalık sunağının karşısında yan yana hayal ettiler, gelin Portekiz'den getirdiği gösterişli gelinliği, damatsa frakı içinde, konuklarla dolu bazilikada töreni kutsayacak olan beyazlar giymiş adamın karşısına geçmiş duruyorlar.

"Papa tarafından evlendirilmek," diye mırıldandı gelin gözlerinde sanki bunu daha önce hiç gerçekten fark etmemiş gibi hülyalı bir bakışla. "Kim inanırdı, değil mi ama? Bütün kız çocukları prenseslerinki gibi bir düğün hayal ederler, ama bu... Bu çok farklı bir şey."

Tomás başıyla onayladı.

"Geriye bir tek Papa'nın cumartesi günü burada olabilmesi kalıyor..."

Maria Flor'un gözleri endişeyle kocaman açıldı.

"Ne demek istiyorsun sen?" diye sordu. "Kutsal Papa Hazretleri burada olamayabilirler mi yani?"

"Tabii ki. Şu an Belçika'da olduğunu bilmiyor musun? Bugün Brugge'de, yarınsa..."

"İyi de cuma günü dönüyor," diye ekledi nişanlısı aceleyle. Sonra bir an kuşkuya kapılarak duraksadı. "Değil mi?"

"Böyle öngörülüyor."

"Planlarının değişebileceğini düşünmek için herhangi bir neden mi var?"

"Bildiğim kadarıyla yok."

Genç kadın anlayamamış gibi gözlerini nişanlısının yüzüne dikti.

"O halde ne diye cuma günü dönmeyebileceğini düşünüyorsun?"

Tomás güldü.

"Seni birazcık korkutmak için tabii."

Maria Flor'un yüzü kıpkırmızı kesildi ve yumruğunu sıkarak sanki ona vuracakmış gibi havada salladı.

"Senden nefret ediyorum Tomás Noronha! Pisliğin tekisin sen! Tam bir serserisin!"

Tarihçi gülüşünü gizlemek için eliyle ağzını kapattı.

"Suratının halini görmeliydin. Az kalsın bayılacak gibiydin."

"Budala!" dedi kadın bu defa gülümseyerek.

Öpüştüler.

"Şu anda canım ne istiyor, biliyor musun?"

"Hımm?"

"Bir *calzone*'yi mideme indirmek!"

Bazilikada daha fazla oyalanmadılar. Zamanları kısıtlıydı. Dışarı çıkıp merdivenlerden indiler, sola dönerek dikilitaşın bulunduğu meydana girdiler, sonra da Porta Angelica Sokağı'ndan Risorgimento Meydanı'na doğru yürümeye başladılar. El ele, yavaş yavaş yürüyüp suç ortakları gibi aralarında nazikçe şakalaşarak en sevdikleri lokantanın bulunduğu meydana vardılar.

Tomás'ın cep telefonu çaldı.

Tarihçi, aygıtı cebinden çıkardı ama Roma'nın şehir koduyla başlayan numarayı tanıyamadı; yeşil ikona bastırdı.

"Alo."

"Alo. Profesör Noronha ile görüşebilir miyim acaba?"

İtalyanlara özgü şarkı söyler gibi bir aksanla konuşan bir erkek sesiydi bu.

"Benim."

"İyi günler profesör! Ben Kardinal Paolo Panunzio Hazretleri'nin özel sekreteri Peder Renzo di Fredo. Nasılsınız?"

Kardinal Panunzio, Kutsal Makam'ın yeni devlet bakanıydı.

"İyiyim, teşekkür ederim," diye karşılık verdi Tomás. "Kardinal Hazretleri'ne nasıl yardımcı olabilirim acaba?"

"Kardinal sizinle görüşmek ister profesör. Sizin için fazla zahmet olmayacaksa elbette."

"Ne münasebet."

Portekizli sanki telefonun kardinale bağlanmasını bekliyormuş gibi sustu. Yeni devlet bakanının özel sekreteri bir an için utanır gibi oldu.

"Ah, affedersiniz Profesör Noronha. Kusuruma bakmayın ama, ne yazık ki telefon görüşmesini kastetmemiştim."

"Ya?"

"Kardinal Hazretleri kendisini görmek üzere Apostolik Saray'daki bürosuna uğrama nezaketini göstermenizi rica ederler."

"Ne zaman?"

"Hemen."

"Şimdi mi yani?"

"Evet. Hemen."

"Ama... Ama ben nişanlımla öğle yemeği yemek üzereydim."

"Bu son derece acil ve önemli bir konuyla ilgili profesör," diye üsteledi rahip. "Çok acilen Apostolik Saray'da bekleniyorsunuz."

Roma'dayken yaşamış olduğu son maceranın anısı hâlâ belleğinde taze olan Tomás, neredeyse dehşete kapılmıştı.

"Acaba... Papa'yla ilgili bir sorun mu var?"

"Hayır, hayır," diye yanıtladı aceleyle karşısındakinin endişesini fark etmiş olan özel sekreter. "Tanrı'ya şükür ki Kutsal Papa Hazretleri gayet iyi durumdalar. Kutsal Babamız şu an Belçika'dalar ve her şey yolunda gidiyor. İçiniz rahat olsun, o türden bir sorunumuz yok."

Tarihçi rahat bir soluk aldı. Kısa bir süre önce yine Vatikan'dayken yaşadığı o korkunç deneyimden bir kere daha geçmeye hiç niyeti yoktu.

"İyi bari!"

"Bunun çok farklı bir konu olduğunu sevinerek söyleyebilirim."

"Peki neler oluyor o zaman?"

"Korkarım bu konuyu size telefonda açıklamaya yetkim yok, ne demek istediğimi anlıyorsunuzdur umarım," diye karşılık verdi Peder di Fredo esrarengiz bir sesle. "Anlıyorsunuz ya, son derece gizli ve hassas bir konu bu. Kardinal Hazretleri bunu size ancak yüz yüze açıklayabilirler."

"Anlıyorum."

"Profesör, mümkün olan en kısa sürede buraya gelme nezaketini gösterebilir miydiniz lütfen?"

Açlıktan midesine kramplar giren Tomás, meydanın köşelerinden birinde bulunan en sevdiği lokantanın terasına çaresizce bir göz attıktan sonra soran gözlerle nişanlısına doğru döndü. Her ne kadar bu kişi Papa'dan sonra Kutsal Makam'ın en önemli ikinci adamı bile olsa şu anda canının isteyeceği en son şey Vatikan'ın Devlet Bakanı'yla bir büroya tıkılıp kalmak olacaktı. Tek istediği Maria Flor'la baş başa sakin bir öğle yemeği yiyebilmekti. En sevdiği iki yemekten birini ısmarlamaya bile karar vermişti, ya jambonlu ve ıspanaklı *calzone* ya da buz gibi bir beyaz Sicilya şarabı eşliğinde tam bir ziyafet olan *spagetti allo scoglio.*

Buna karşın böyle bir daveti geri çevirmesi hiç kolay değildi. Hemen o haftanın sonunda Aziz Petrus Bazilikası'nda bizzat Papa tarafından kıyılacak bir nikâhla evlendirilecekti. Şimdi Vatikan onu acil bir toplantıya çağırıyorsa bunu nasıl reddedebilirdi? Dahası her ne kadar bunu kabul etmeye pek gönüllü olmasa da Peder Renzo di Fredo'nun gizemli sözlerinin arkasında gizlendiği anlaşılan sır merakını çoktan uyandırmıştı bile. Telefonda söylenemeyecek kadar gizlilik gerektiren bu konu ne olabilirdi acaba?

Nişanlısına kendisini takip etmesini işaret ederek telefonu hâlâ kulağında arkasına döndü.

"Geliyorum."

III

Peder Renzo di Fredo, Tomás ile Maria Flor'u Apostolik Saray'ın birinci katında bulunan büroya aldığında içeride üç kişi vardı, ama onlar mor cübbesi sayesinde Kardinal Panunzio'yu tanımakta hiç güçlük çekmediler. Kardinal Kutsal Makam'a daha yeni gelmiş olduğundan kendisini daha önce yalnızca basında yer alan fotoğraflarından tanıyorlardı.

Yeni Devlet Bakanı onlara doğru ilerledi ve ikisine de kendilerini hemen rahat hissettiren bir sevecenlikle onları bürosunun bekleme odasında karşıladı.

"Hoş geldiniz küçük hanım ve profesör!" diyerek Portekizli kadının elini öptü. "Söylememe izin verirseniz küçük hanım, Boticelli'nin Madonna'ları kadar güzelsiniz."

Genç kadın gülümsedi.

"Görüyorum ki rahip cübbesi giyerken bile İtalyan erkekleri iflah olmaz derecede gönül çelici oluyorlar."

"Doğru, doğru," diye itiraf etti kardinal. "İtalyan ruhumuz güzellikleri beslemekten hoşlanır." Tarihçiye doğru döndü. "Profesör, bu ne büyük bir onur! Sizinle tanışmış olmak benim için bir ayrıcalıktır. Söylememe izin verirseniz, namınız önünüzden yürüyor."

Tomás ne yanıt vereceğini bilemedi. İtalya'da ve özellikle de Vatikan'daki popülerliği doruk noktasına ulaşmıştı ve bunun lafı ne zaman açılacak olsa çok utanıyordu.

"Sayın Kardinal, o zevk tamamen bana ait," demekle yetindi. "Umarım ortada ciddi bir sorun yoktur."

"Ciddi mi? Hayır, hayır! Ciddi bir şey yok."

"Ya?"

"Tam aksine!" diye haykırdı heyecanla, Roma Senatosu'nda söylev vermekte olan bir tribün gibi parmağını havaya kaldırarak. "Şahane bir şey oldu! Şahane!"

Kilise mensubunun sesindeki neşe, kendini kötü bir haber almaya hazırlamış olan tarihçiyi hem şaşırttı hem sevindirdi. Acil durumların altında ciddi sorunlar bulmaya alışmıştı.

"Rica ederim, izin verin de anlatayım."

Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı sözüne devam etmeden önce Maria Flor'a doğru dönerek belli bir utangaçlıkla konuştu.

"Ne yazık ki burada söz konusu olan çok gizli bir durum," dedi neredeyse istemeyerek. "Kusuruma bakmayın küçük hanım. Bunun için gerçekten çok üzgünüm ama profesörle yapacağım konuşmayı izin verilmemiş kişilerle paylaşmam şu anda mümkün değil."

Portekizli kadın kilise mensubunun sözü nereye getirmek istediğini anlamıştı bile.

"Ah, evet, tabii ki! Her zamanki gibi küçük sırlar," dedi. "Artık buna alışmaya başlıyorum."

"Meryem Ana aşkına! Sizi toplantımıza dâhil edememenin beni ne kadar üzdüğünü bir bilebilseniz..." Peder di Fredo'yu işaret etti. "Ancak özel sekreterim sizinle ilgilenecektir. Öyle değil mi Renzo?"

"Elbette Kardinal Hazretleri."

Peder di Fredo, Maria Flor'u bitişikteki bir salona doğru yönlendirirken Kardinal Panunzio da Tomás'ı iki kişinin kendilerini beklediği bürosuna davet etti; bunlar keskin bakışlı, uzun boylu, çekici bir kadın ve karmakarışık kırçıl saçları kendisine hırpani bir görünüm veren bir adamdı.

"İzniniz olursa sizi Bozóki Emese ile tanıştırayım. Profesör Emese aslen Budapeştelidir ama şu anda Hollanda'da, Noordwijk

kentinde yaşıyor ve ESA'nın en önemli departmanlarından birinin başında bulunuyor."

ESA'nın ne olduğu konusunda Tomás'ın hiçbir fikri yoktu ama tanımadığı bu kadının elini sıkarken bu soruyu sormayı aklından bile geçirmedi. Şirket yöneticilerinin giydikleri türden, bedeninin biçimlerini ortaya koyan koyu gri bir tayyör giymiş, yaklaşık otuz beş yaşlarında bir kadındı bu. Abanoz rengi dümdüz saçları omuzlarına düşüyor ve berrak, mavi gözlerini iyice ortaya çıkararak ona karanlığın içine gizlenmiş bir kediyi andıran bir hava veriyordu.

"Çok memnun oldum. Eğer yanılmıyorsam Macar mitolojisinde Prenses Emese, Macaristan Krallığı'nı kurmuş olan Árpád Hanedanı'nın kaynağıdır. Size bakınca bu prensesin adının size ne kadar yakışmış olduğunu görebiliyorum."

Macar kadının bakışı hafif bir melankoliyle kararır gibi olduysa da yine de gülümsemesine engel olamadı.

"Tarih bilginiz karşısında hayrete düştüm," diye itiraf etti. "İşin aslı benim ülkemde ön adlarımız her zaman soyadlarımızdan sonra gelir, bu yüzden resmî olarak bana Profesör Bozóki şeklinde hitap edilmesi daha doğrudur. Bununla birlikte ben Emese demenizi çok daha fazla tercih ederim. Sizin de az önce belirttiğiniz üzere bir prensesin adıdır bu."

Kardinal Panunzio bundan sonra da odadaki ikinci kişiye, üzerinde bir deli gömleği gibi rahatsızca taşıdığı lacivert takım elbisesi ve onu yarı yarıya boğan siyah kravatı içindeki etli butlu adama doğru döndü. Adamın bu şekilde giyinmeye alışkın olmadığı apaçıktı.

"Profesör Seth Dyson, Birleşik Devletler'deki Princeton Üniversitesi'ndendir."

Albert Einstein'ın Almanya'dan ayrıldıktan sonra yerleşmiş olduğu kente yapılan bu atıf, Tomás'ın merakını uyandırdı.

"Nasılsınız?"

"N'aber?"

İtalyan kardinal çalışma masasının önünde duran koltukları işaret etti.

"Buyurun, oturun," dedi. "Bir şey içmek ister miydiniz?"

"Hayır, teşekkürler."

Hepsi yerlerini alınca toplantı ev sahibinin idaresi altında başlayabildi.

"Burada toplanmamızın nedeni olan konu son derece büyük bir önem taşıyor," diye söze başladı İtalyan din adamı, gözlerini sözlerinin asıl muhatabı olduğu anlaşılan Tomás'tan hiç ayırmadan. "Sizi Profesör Bozóki ve Profesör Dyson'la tanıştırdım gerçi ama koşulların zorlamasıyla böyle acilen bir araya getirmek zorunda kaldığım bu toplantıya katılmalarının asıl nedenini henüz açıklamadım. Profesör Bozóki'nin ESA'dan olduğunu söylemiştim. Sanırım bunun ne anlama geldiğini biliyorsunuzdur, öyle değil mi?"

Portekizlinin her şeyden daha fazla nefret ettiği tek bir şey varsa o da bilmediği bir şeyi biliyormuş gibi görünmekti, kimsenin annesinin karnından bilgin doğmadığına işaret eden o eski özdeyişin doğruluğuna inanır ve bir şeyi bilmediği zaman sormanın yeterli olduğunu düşünürdü.

"En küçük bir fikrim yok," dedi.

"*European Space Agency*," diye açıkladı Kardinal Panunzio. "ESA, Avrupa Uzay Ajansı anlamına gelir."

Tomás yana doğru dönerek Macar kadına hayret ve biraz da hayranlıkla baktı; uzay ajanslarında ancak en zeki beyinler çalışabilirdi.

"Öyle mi?"

Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı daha sonra da öteki akademisyeni işaret etti.

"Sizi Profesör Dyson'la da tanıştırmıştım, kendisi Princeton Üniversitesi'ndendir," dedi. "Profesör..."

"Bana Seth deyin lütfen," diye araya girdi Amerikalı. "Amerika'da biz resmî olmayan konuşmalarda unvanlarımızı kullanmayız."

Kardinal bundan rahatsız olmuş gibi göründü çünkü yakından tanımadığı kimselere ön adlarıyla hitap etmeye hiç alışkın değildi ve bu huyunu değiştirmek gibi bir niyeti de yoktu.

"Neyse," dedi kaldığı yere dönebilmek için hafifçe öksürerek. "Diyordum ki profes... Yani Atlantik'in ötesinden gelen dostumuz Princeton Üniversitesi'nde astrofizik öğretmenliği yapmıştır, ancak yirmi yıla yakın zamandır da Amerikan hükümetine bağlı bir ajansta çalışmaktadır." Astrofizikçiye sordu. "Profesör Noronha'ya şu anda hangi ajans için çalışmakta olduğunuzu kendiniz söyleyebilir miydiniz lütfen?"

Akademisyen başını sallayarak onayladı.

"NASA için çalışıyorum."

Tarihçinin hayreti ve hayranlığı bir kat daha arttı.

"Çok etkilendim," diye itiraf etti. "Peki, eğer haddimi aşmıyorsam, NASA'da ne yapıyorsunuz? Bilim insanı mısınız?"

"Aynı zamanda da astronotum."

Tomás'ın ağzı bir karış açık kaldı.

"Astro... Astronot mu?" diye kekeledi kulaklarına inanamamış gibi. "Yani siz... Uzaya mı gittiniz?"

Seth sağ elini havaya kaldırdı.

"Beş defa."

"Vay canına!"

"Her seferinde bir mekiğin içinde," diye açıkladı Amerikalı. "Discovery ile iki görev, Endeavour ile iki ve beşincisi de Atlantis'le. Discovery ile gittiğim görevler Hubble Teleskobu'nu yörüngeye yerleştirmek içindi, diğer üçüyse farklı amaçlarla."

"Hâlâ uzaya gidiyor musunuz?"

"İlke olarak hayır. Bildiğiniz üzere uzay mekiği programı durduruldu. Şu anda başlıca görevim idareyle ilgili, NASA'nın bilimsel departmanlarından birini yönetiyorum."

"Doğrusu... Şaştım kaldım."

"İmza istiyorsanız toplantıdan sonrayı bekleyecek."

Amerikalı astrofizikçinin bu şakayı dile getirişindeki kuru, incelikli ve beklenmedik tavır üzerine hepsi kahkahayla güldüler. Bu adamın ekip kurma ve onları motive etme konusunda alışkanlık sahibi olduğu çok açıktı.

"Öyle sanıyorum ki Profesör Noronha, şu an aklınızdan bir yığın soru geçiyordur," diye tahminde bulundu Kardinal Panunzio. "Bu sorulardan en önemli olanı da şu olmalı: 'Benim bu toplantıda bir kardinal ve uzay ajansları için çalışan iki bilim insanının arasında ne işim var?'"

Tomás başıyla onayladı.

"Aklımdan geçenleri çok güzel özetlediğinizi söyleyebilirim. Gerçekten, buraya ne yapmak için geldim ben? Benim bir tarihçi olduğumu ve uzayla hiçbir ilişkimin olmadığını herkes biliyordur sanırım. Bu yüzden de size soruyorum: Bana ne için ihtiyaç duydunuz?"

"Size şunu hatırlatmama izin veriniz ki profesör, aynı zamanda dünyaca ünlü bir şifre çözücüsünüz siz," dedi Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı aceleyle. "Bunu unutmayınız."

İşte bir ipucu, diye düşündü Tomás.

"Ah, demek oluyor ki benim hizmetime bir şeylerin şifresini çözmek için gerek duyuyorsunuz. Nedir bu?"

"Doğrusunu isterseniz, size gereksinim duymamızın nedeni herhangi bir şeyin şifresini çözmek değil," diye açıkladı Emese, sessizliğini bozarak. "Doğrusu biz sizin bu alandaki... Daha başka yeteneklerinizle ilgileniyoruz diyelim."

Bu bilgi Portekizlinin ilgisini çekmişti. Kriptanaliz alanında şifre çözmenin dışında başka nasıl bir yeteneğe sahip olabilirdi ki?

"Öyle mi?"

Kardinal ve uzay ajanslarının iki temsilcisi, sanki Portekizliyi toplantının asıl konusu hakkında aydınlatma sorumluluğunu içlerinden hangisinin üstleneceğine karar vermek istermiş gibi soran gözlerle birbirlerine baktılar. Her üçü de birazdan ona bildirmek

üzere oldukları şeyin adamın nutkunun tutulmasına neden olabilecek derecede inanılmaz olduğunun farkındaydılar.

İlke olarak açıklamayı yapmak, ev sahibi konumunda bulunan Kardinal Panunzio'ya düşmeliydi, ancak bu konunun onun teknik yeterliliklerini fazlasıyla aştığı ve kendisinin olsa olsa bir aracı konumunda bulunduğu çok açık olduğundan açıklamaları yapma işini üstlenen Seth oldu.

Yüzünde ciddi bir ifadeyle Tomás'a baktı.

"Sır saklayabilir misiniz?"

"Öyle umuyorum."

Amerikalı ya onu tartmak ya da söyleyeceği şeyin önemini vurgulamak için karşısındakinin yüzüne uzunca bir süre konuşmadan baktı.

"Az sonra duyacaklarınız çok gizlidir."

IV

Seth Dyson, toplantının asıl nedenini açıklamaya başlamadan önce koltuğuna yaslanıp bacak bacak üstüne atarak rahat bir konum aldı. Açlığına karşın Tomás sabırsızlıkla bekliyordu. Bir şifre uzmanı olarak yeteneklerinin NASA ve Avrupa Uzay Ajansı için ne bakımdan yararlı olabileceğini hiç göremediğinden bu durum giderek gizemli bir hal almaktaydı.

Amerikalı astrofizikçi gırtlağını temizledi.

"Bakın şimdi Tom," diye mırıldandı. "SETI projesinden söz edildiğini hiç duymuş olabilir misiniz acaba?"

Tomás belleğini yokladı.

"SETI mi?" diye sordu, odadaki diğer kişilerden çok kendi kendine gibi. "Bu adı bir yerlerden hatırlıyor gibiyim, ama..." Sanki bir ipucu istermiş gibi Seth'e baktı. "Bana bağlamdan söz eder misiniz lütfen?"

NASA çalışanı parmağıyla tavanı işaret etti.

"Uzay."

Bu hatırlatma Portekizli akademisyenin bağlantıyı anında kurabilmesini sağladı.

"Tamam, biliyorum!" diye haykırdı. "Yanılmıyorsam yıldızları dinlemekle ilgili bir projeydi bu."

"Doğrudur," diye onayladı Seth. "Bu durumda SETI ile aşina olduğunuzu varsayabilirim."

"Hayır, değilim. Yalnızca çok muğlak bir genel fikre sahibim, hepsi bu. Ayrıntıları bilemiyorum."

"Çok güzel," dedi Amerikalı. "Öykümüz 1960'ta başlıyor. Benim bir yurttaşım olan astronom Frank Drake, Batı Virginia eyaletindeki Green Bank gözlemevinin radyo teleskoplarından birini Güneş'e benzer bir yıldız olan ve Dünyamızdan on bir ışık yılı mesafede bulunan Tau Ceti'ye doğru yönlendirmiş. Drake bu yıldızdan gelen radyo sinyallerini dinlemeye koyulmuş. Radyoda duyulan fon gürültülerinin evrenden ve daha çok da bizim galaksimizden yayılmakta olan çeşitli sinyaller olduğu 1931 yılından beri biliniyordu. Drake çoğunlukla yıldızların ve diğer gök cisimlerinin doğal etkinliklerinden kaynaklanan bu yayınların arasında belirli bir modele uyan radyo sinyallerinin de bulunup bulunamayacağını merak etti. Yani tamamen doğal sayılamayacak bir kaynaktan gelen bir modele, ne demek istediğimi anlıyorsunuzdur sanırım."

"Uzaylıları mı kastediyorsunuz?"

NASA çalışanı bu hassas sözcüğü Portekizlinin telaffuz etmiş olmasından rahatlamış gibi göründü.

"Evet, öyle."

Konuşmanın almakta olduğu şekil karşısında hayrete düşmüş olan Tomás, oturduğu koltukta bir ileri bir geri sallanarak kuşkucu bir dudak büküşle gülümsedi.

"Bilim kurgu gibi sanki..."

"Bilim olduğu kesin, bilim kısmına hiç kuşku yok," diye vurguladı konunun bu şekilde küçümsenmesini üzüntüyle karşılayan Amerikalı. "Yalnızca saf bilim."

Karşısındakinin alınganlığını hissedince tarihçi geri adım attı.

"Hiç kuşkum yok, hiç yok."

NASA'nın bilim insanı, elini saçının alnına düşen perçemlerinde gezdirdi; SETI hakkında yapılan şakaları, bu türden yorumların canını sıkmasına izin vermeyecek kadar sık duyuyor olmalıydı.

"Tau Ceti'nin yaydığı statik fon gürültüsünü yarım saat kadar dinledikten sonra Drake, Green Bank'teki anteni Epsilon Eridani adındaki bir başka yıldıza doğru çevirmiş. Hemen o anda da, hoparlörden bir dizi gürültülü cızırtı yayılmaya başlamış ve ibreler telaşa kapılmış. Drake az kalsın oturduğu iskemleden düşüyormuş. Heyecanını bastırmayı başardıktan sonra ibrenin çılgınca hareketliliğini ve hoparlörden gelen cızırdamayı hayret içinde incelemeye koyulmuş. Yapay bir yayınım yakaladığını fark etmiş."

"Yapay mı?"

"Evet, yapay."

"Bundan emin misiniz?"

"En küçük bir kuşku bile yok. Yayınım yapaymış. Tahmin edebileceğiniz üzere bu, Drake için tam bir şok olmuş, doğrusu daha ikinci girişiminde uzaylı bir uygarlığa rastlayabileceğini hiç ummamış. Birkaç dakika geçip de hayretini üzerinden attıktan sonra yayınımın kaynağının Dünya dışından olduğunu nasıl doğrulayabileceğini düşünmeye başlamış. Aklına bir fikir gelmiş. Teleskobu Epsilon Eridani yıldızından hafifçe uzaklaştırmış. Tahmin edin, ne olmuş?"

"Ses kesilmemiş..."

"Hayır. Kesilmiş."

"Kesilmiş mi?" diye sordu bunun ne anlama geleceğini gayet iyi anlayan Tomás, hayretle. "Vay canına! Yani ses gerçekten de yıldızdan kaynaklanıyormuş."

"O da bu sonuca varmış. Ve teleskobu yeniden Epsilon Eridani'ye doğru çevirmiş."

"Ve..."

"Ses geri gelmemiş."

Portekizli bu yeni bilginin ne anlama geleceğini düşündü.

"O halde... Bunun Dünya dışından gelen bir yayınım olduğunu kanıtlayamamış oluyor," dedi. "Hem zaten sinyalin kaynağının tam yüksekliğini belirleyebilmek için yeryüzünün başka bir noktasında

bulunan bir radyo teleskopla nirengi oluşturması gerekirdi. Nirengi kurulmuş mu?"

Astrofizik alanının uzmanı olmayan bir kimsenin gökyüzünden sinyal yayan bir noktanın konumunu doğru biçimde belirlemenin yolunu bu kadar iyi biliyor olması karşısında NASA yetkilisi, Tomás'a şaşkınlıkla baktı.

"Olumsuz. Nirengi kurulmamış. Zaten kurulması da mümkün olamazdı çünkü dediğim gibi sinyal çoktan kaybolmuştu bile."

"Ne yazık!"

"Her ne olursa olsun, bu kadar kolaylıkla Dünya dışı bir yayınımı yakalayabilmiş olmasına şaşıran Drake sorunu dikkatle incelemeyi sürdürmüş ve en sonunda da sinyalin gerçekten de yapay olduğunu ama kaynağının Dünya dışı olmadığını anlamış. Meğer bu aslında gizli askerî yerleşimlerden gelen deneysel bir radarın yaydığı bir sinyalmiş."

"Ya!"

"Bu öykünün bizim için önemi, SETI'nin doğumuna ışık tutmasındadır," dedi astrofizikçi. "Bu kısaltmanın açılımı Search for Extra-Terrestrial Intelligence, yani "Dünya Dışı Zekâ Arayışı"dır. Drake, sonradan kendisiyle çalışmaya başlamış olan küçük bir grup bilim insanıyla birlikte Dünya dışındaki uygarlıkların yaydıkları yapay kaynaklı sinyallerin araştırılmasına yönelik olarak evrendeki radyo yayınımlarının dinlenmesi için bir program başlatmaya karar veriyor. Sizin de kabul edeceğiniz gibi bunun bilim kurguyla hiçbir ilgisi bulunmuyor. Tam aksine, bugün hâlâ yürürlükte olan son derecede ciddi bir bilimsel çalışma söz konusu."

"Çalışmanın ciddiyeti konusunda hiç kuşkum yok," diye bildirdi Portekizli akademisyen. "Yalnız, bu araştırmalar tam olarak neyi kapsıyor?"

"SETI'nin bütün stratejisi radyo yayınımlarının dinlenmesi üzerine kuruludur ve bu da kısmen çeşitli operasyonel kısıtlamalar yaratıyor. Radyo dinlemeleri en kolay ve daha da önemlisi en ucuz

işlemlerdir. Lazer sinyallerinin yakalanmasına da çalışıldı ve bunun için de bir teleskoba özel bir detektör uyarlandı. Gerek radyo dalgaları gerekse lazer ışınları ışık hızıyla hareket etmek ve evrenin sürekli olarak yaydığı kozmik radyasyondan kolayca ayrılabilmek gibi büyük bir yarar taşıyorlar. Dünya dışındaki herhangi bir uygarlık için de dışarıyla iletişim kurmanın en kolay, en ucuz ve en etkili yolunun herhalde bu olması gerektiğini düşünüyoruz."

"Yani, özünde SETI yalnızca evreni dinlemekle sınırlı..."

"Olumlu. Kimi dinlemeler doğrudan doğruya belli yıldızlara yönelik olur, tıpkı Drake'in Tau Ceti ve Epsilon Eridani ile yaptığı gibi. Kimileriyse yıldızlar arası boşluğun daha geniş parçalarını incelemeyi hedefler."

Tomás sorunu gözden geçirdi.

"Ancak bildiğim kadarıyla radyo yayınımları geniş bantlı bir spektrum üzerinde gerçekleşir," dedi. "Biz belli bir frekansı dinlemekteyken uzaylılar pekâlâ da bir başkası üzerinde yayınım yapıyor olabilirler..."

"Çok doğru gerçekten," diye onayladı Seth. "Bu sorunu aşabilmek amacıyla SETI'nin bilim insanları uzaydaki uygarlıkların kullanmayı tercih edebilecekleri frekansların hangileri olabileceğini tahmin etmeyi denediler ve doğal yayınımlardan çok açık biçimde ayrışabilecek nitelikte sinyallerin yayılmasına öncelik vermeleri gerektiği sonucuna vardılar. Oysa bu bakımdan en elverişli olan frekanslar en dar bantta bulunanlardır, özellikle de 10 GHz'in altında kalanlar çünkü bu düzeyde doğal etkinlik oldukça azdır ve herhangi bir sinyal çok daha kolay saptanabilir. İşte bu nedenle de SETI özellikle bu spektrum üzerine ve en çok da 1 ve 2 GHz arasına yoğunlaşmıştır. Ancak bugün elimizde aynı anda çok büyük bir bant genişliğini dinleyebilmemize olanak veren Allen Telescope Array gibi yeni gereçler bulunuyor ve bu da bu sorunu çözüyor."

"Peki ya uzaylılar radyo sinyalleri kullanmıyorlarsa?"

"Bu da ciddi bir olasılık," diye itiraf etti Seth. "Sözgelimi yüksek enerji nötrinoları kullanıyor olabilirler. Bunlardan uzayda çok az bulunduğu için, böylesi bir nötrino akışının görülmesi son derece kuşku uyandırıcı olurdu. Sorun şu ki, nötrinolar maddeyle çok az etkileşime girerler ve bu da ayırt edilebilmelerini çok güçleştirir, bu yüzden de bu olasılığı elememiz gerekir."

"Bu uygarlıkların yalnızca nötrinoları kolayca saptayabilecek yeterlilikte olan ileri uygarlıkları iletişim kurmaya değer bulabilecekleri de düşünülebilir..."

Amerikalı bu konuda bir bilgisi olmadığını göstermek istiyormuş gibi omuzlarını kaldırdı.

"Olabilir."

Görünüşe bakılırsa ortada sayısız varsayım bulunuyordu ve hiçbirine kesin yanıtlar verilemiyordu.

"Bilim insanları olasılık hesaplarını çok severler, öyle değil mi?" diye fikrini açıkladı Tomás. "Size göre Dünya dışı bir uygarlıkla karşılaşmamızın olasılığı ne kadardır?"

Neredeyse otomatik bir hareketle Seth ceketinin cebinden bir kalem ve bir kâğıt parçası çıkardı.

"Bu soruyu, SETI'nin kurucusu olan Frank Drake de kendi kendine sormuş. Bugün Drake denklemi adıyla bilinen ve bu hesabın parametrelerini bir formül haline getiren bir denklem oluşturmuş."

Astrofizikçi kâğıt parçasının üzerine hızlı hızlı çiziktirdi.

$N = R^* \times fp \times ne \times fl \times fi \times fc \times L$

"Drake denklemi bu mu?"

"Olumlu," diye doğruladı NASA yetkilisi. "Denklemin solundaki N harfi galaksimizde radyo frekansları aracılığıyla iletişim kurabilecek bir teknolojiye sahip olan uygarlıkların sayısını temsil ediyor. Bu sayı, Güneş'e benzer yıldız kümelerinin oranını gösteren R*'ye, bu yıldızlardan içinde gezegenler olanların sayısını temsil eden fp'ye, her bir gezegen sisteminde Dünya'ya benzeyen gezegenlerin ortalama sayısı olan ne'ye, bu gezegenlerden üzerinde yaşam bulunması

mümkün olanların oranını gösteren fl'ye, üzerinde yaşam bulunan gezegenlerden içinde zekâ görünenlerin oranı olan fi'ye, bu gezegenlerden üzerinde iletişim kurabilecek bir teknolojik uygarlık görülmüş olanların oranı olan fc'ye ve son olarak da böyle bir uygarlığın ortalama yaşam süresini gösteren L'ye bağlıdır. Drake, bu faktörlerin her birini hesapladıktan sonra, galaksimizde iletişim kurma yeterliliğine sahip on bin uygarlık bulunduğu sonucuna varmıştır."

"On bin mi?"

"Olumlu."

"Peki nerede bunlar?"

Seth gülümsedi.

"Sorun da burada işte."

"Bu çok büyük bir sorun olmamalı. Eğer bu uygarlıklar etkinlerse, etkinliklerinin sinyallerini yakalamamız çok zor olmamalı gibi geliyor bana, bu sinyalleri kasten veriyor olmasalar bile. Örneğin yeryüzünü dışarıdan incelemekte olan bir uzaylı çok sayıdaki radyo ve televizyon frekanslarından sürekli olarak yaymakta olduğumuz yüz binlerce elektromanyetik dalgaları yakalamakta hiçbir güçlük çekmemelidir. Durumun bu uygarlıklar için de benzer olması gerekirdi."

"Tamamen haklısınız ama bu durum o kadar da basit değil," diye karşılık verdi Amerikalı. "İnsanlık radyo dalgalarını yaymaya daha ancak yüz yıl kadar önce başladı. Uzaydan Dünya'ya doğru yayınım yapan uyduları fırlatmaya ve toprağın içine gömülü olan fiber optiği kullanmaya daha çok yeni başladık. Çok yakında radyo frekanslarını kullanmayı bırakacağız. Bu uygarlıkların da aynı yollardan geçmiş olduklarını varsayabiliriz. Elektromanyetik spektrum üzerinde sessizken kendi aralarında fark edilmesi çok daha zor olan daha başka yollarla iletişim kurabilen çok gelişmiş kimi uygarlıkların var olması mümkün. Böyle bir durumda bu uygarlıklar radyo sinyallerini ancak kendilerinden daha az gelişmiş olanlarla iletişim kurmayı istediklerinde kullanacaklardır."

Konuşma giderek teknik bir boyut kazanıyor, genel nitelikli bilimsel sorunlara doğru uzanıyordu ve açlığına yenik düşmek üzere olduğunu hissederek saatine bir göz atan Tomás sabırsızlanmaya başlamıştı.

"Bu gerçekten de çok ilginç bir sohbet," dedi. "Ama siz Roma'ya bütün bunları bana anlatmak için mi geldiniz?"

"Size bundan daha fazlasını anlatmak için geldik. Çok daha fazlasını."

"Peki o zaman... Sizi dinliyorum."

Seth Dyson, sanki Portekizli akademisyeni aydınlatma işini onlardan birine bırakmayı istiyormuş gibi bir Bozóki Emese'ye, bir Kardinal Panunzio'ya baktı. Bu sefer sorumluluğu üstlenen, konuşmadan önce gırtlağını temizleyen, Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı oldu.

"Görüyorsunuz ya Profesör Noronha, bu toplantının nedeni bir sinyal almış olmamız."

"Sinyal mi?"

Vatikan'ın iki numaralı adamının yüzünde, az sonra ağzından dökülecek şeye kendi de inanmakta güçlük çekiyormuşçasına gergin bir gülümseme belirdi.

"Uzaylılar bizimle temasa geçtiler."

V

Tomás'ın o anki halini betimlemekte kullanılacak en uygun sözcük "budala" olurdu. Kendini tam bir budala gibi hissediyordu. Nasıl olmuştu da konuşmanın konusunu daha önceden kavrayamamıştı? Doğru ya, hakkında en yüksek derecede gizlilik uygulanan çok acil bir toplantı düzenlenmiş olduğuna ve toplantının başından beridir de SETI'nin uzaydaki uygarlıkları bulabilmeye yönelik projelerinden söz edildiğine göre bunun durduk yerde yapılmış olamayacağı, bir şeyler olmuş olması gerektiği apaçıktı. O şey de tek bir şey olabilirdi zaten.

Bir yaşam belirtisi.

Kardinal Paolo Panunzio az önce ona bu uygarlıklardan birinden bir mesaj almış olduklarını haber vermişti. Sıradan bir haber değildi bu. Aslında insanlık tarihinin en önemli olaylarından biri gerçekleşmişti, felsefi sonuçları son derecede büyük olacak, aşkın bir olay. Hepsi bu kadar da değil üstelik.

Edindiği bilginin öneminin bilincinde olan ve NASA'nın bu konuda mutlaka Kutsal Makam'a göre çok daha fazlasını biliyor olması gerektiğinden emin olan Tomás, Seth Dyson'a doğru döndü.

"Nasıl bir temas söz konusu?"

"Bu öykünün temeli 1977'ye kadar uzanıyor," diye yanıtladı astrofizikçi. "Bir gece...

"Bu iş 1977'de mi oldu?" diye sordu şaşkınlıkla kulaklarına inanamayan Portekizli. "Böyle bir şeyin bu kadar uzun zaman gizli kalması nasıl mümkün olabildi ki?"

"Bunu 1977'den beri biliyoruz demedim ki ben, yalnızca bu öykünün temeli 1977'ye uzanıyor, dedim. İkisi farklı şeyler. İzin verirseniz size her şeyi açıklayayım, o zaman anlayacaksınız."

"Pekâlâ."

NASA yetkilisi üzerine Drake denklemini karalamış olduğu kâğıdı yeniden cebine koyup yanı başında yerde duran bir evrak çantasının içinden mavi bir dosya çıkardı ve bunu masanın üzerine bıraktı. Kendini hazır hissedince bir kere daha hitap ettiği adamın yüzüne baktı.

"Her şey Ohio Eyalet Üniversitesi'nde adına Koca Kulak denilen bir radyo teleskobun yaptığı dinlemelerle başladı. SETI projesine bağlı olan bu aygıt Kraus tipinde bir radyo teleskoptu, yani biri parabol şeklinde diğeri düz olan iki reflektör kullanıyordu ve uzaydan gelen radyo dalgalarının 10 kHz'lik bir bant üzerinde aynı anda elli kanalını birden kaydetmesini sağlayan sıvı azotla soğutulmuş bir amplifikatöre sahipti. Radyo teleskobun topladığı tonlarca bilgi, her gün elli kanalın her birinden her saniye çok yüksek sayısal yoğunluktaki değerleri elde edebilmek üzere alıcıyla etkileşime girmesi için özel olarak tasarlanmış bir N50CH yazılımına sahip olan bir IBM 1130 bilgisayarında işleniyordu. Elde edilen bilgiler delikli kâğıtlar üzerine kaydedilerek..."

Tomás sabırsızlandı; bu kadar ince teknik ayrıntıya çok da gerek yoktu.

"Peki sonra? Sonra?"

"Eh... Her üç günde bir, bir teknisyen bilgisayardan çıkan kâğıtları topluyor ve bunları boş zamanlarında incelemesi için Colombus'ta yaşayan Jerry Ehman adında bir astronomun evine götürüyordu."

"Bir astronom için normal prosedür böyle olmalı sanıyorum."

"Tam olarak böyle değil aslında. Ehman, SETI projesiyle iş birliği yapmaya gönüllü olmuştu ve bu kayıtlar da Dünya dışı uygarlıkların belirtilerini araştırmaya yönelik radyo dalgası dinleme etkinliklerinin bir parçasını oluşturuyordu."

"Anlıyorum."

Seth Dyson masanın üzerine koymuş olduğu mavi dosyayı açtı.

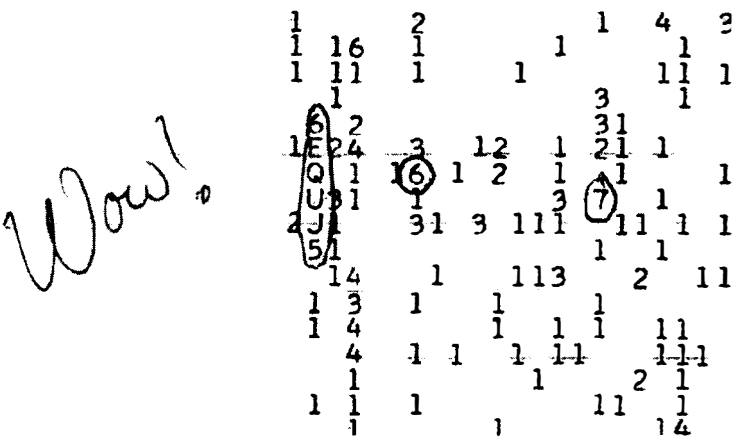
"1977 Ağustos'unda Koca Kulak'ın reflektörleri Yay Takımyıldızı'ndan geçerek dinlemelerini normal biçimde sürdürüyorlardı. Birkaç gün sonra, muhtemelen ayın on dokuzunda Ehman kendisine teslim edilmiş olan raporları gözden geçirirken içlerinden 15 Ağustos tarihli olan bir tanesinin Birleşik Devletler doğu kıyısının saatiyle 23.16'da, 1,42 GHz. frekansı üzerinde kaydedilmiş çok büyük yoğunlukta bir sinyali gösterdiğini fark etmiş."

Çantasından bir sayfa çıkardı.

"O mu?"

Seth sayfayı karşısındakine uzattı.

"Olumlu," dedi. "Sayfadaki iki numaralı kanalda bulunuyor."

Tomás kâğıdı inceledi.

"'Wow!' Bu da ne demek oluyor?"

"Ehman o kadar etkilenmiş ki kuşkulu sinyali gösteren verileri daire içine alıp sayfanın kenarına da şaşkınlığını ifade etmek üzere 'Vay canına!' anlamına gelen *'Wow!'* ünlemini yazmış. O gün bugündür bu sinyale Wow sinyali deniyor ve yapay bir sinyalin bütün karakteristik özelliklerini taşıyor."

Tarihçi çember içine alınmış olan rakam ve harfleri işaret etti.

"Alınan mesaj bu muydu? 6EQUJ5?"

"Bu rakam ve harfler şifreli bir mesaj oluşturmuyor, yalnızca sinyalin yoğunluğunu gösteriyorlar. Sinyal sigma birimleriyle ölçülmüş. Bir sigma demek doğal radyo yayınımlarının temel radyasyon düzeyinden bir kat daha güçlü anlamına geliyor, iki sigma iki kat daha güçlü, üç sigma üç kat, dört..."

"Böyle gidiyor işte," diye kestirip attı Tomás. "Yani?"

"Rakam yükseldikçe sinyalin yoğunluğu da temel düzeyden giderek daha fazla ayırt edilebilir oluyor. Dört sigmanın altında kalanları fon gürültüsü sayarız, bizzat alıcı tarafından üretildiği gibi aynı zamanda çevredeki ağaçların, otların, diğer nesnelerin ve ayrıca da uzayın ve özellikle evrenin yaratılışı sırasında Büyük Patlama'dan doğmuş olan kozmik radyasyonun neden olduğu sesler. Dokuz sigmanın ötesine geçtiğimizde A sigmasına gireriz, burada sinyal temel düzeye göre on kat daha güçlüdür, sonra on bir kat güçlü olan B sigması gelir, on iki kat güçlü C sigması ve böyle giderek doğal radyo yayınımının temel radyasyon düzeyinden otuz kat daha güçlü olan U sigmasına kadar ulaşır."

Tomás'ın dikkati hâlâ elinde tuttuğu üzeri rakam ve harflerle dolu kâğıt parçasındaydı.

"Burada görebildiğim kadarıyla Wow sinyalinin ötesinde, temel radyasyon düzeyinden dört kat daha üstün olan pek çok sinyal daha var."

"Saat başına dört sigmaya ulaşan sinyaller olağandır, ancak bunun ötesine geçenlere ender rastlanır. Örneğin bir U sigmasına

ancak birkaç bin yılda bir ortaya çıkan bir doğal yayınım sayesinde rastlayabiliyoruz." Wow sinyalinin görüldüğü kâğıdı işaret etti. "Oysa burada gördüğünüz gibi U sigması yoğunluğunda bir sinyal alınmış."

"Bu gerçekten de yapay bir sinyal olabilir ama az önce SETI'nin kurucusuyla ilgili verdiğiniz örnekte olduğu gibi yine insan kaynaklı olması da mümkündür."

Seth başını iki yana salladı.

"Bu defa öyle değildi."

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu tarihçi. "Bunun gerçekten de Dünya dışındaki bir uygarlıktan gönderilmiş bir sinyal olduğunu mu düşünüyorsunuz yani?"

Astrofizikçi başıyla onayladı.

"Olumlu."

Tomás kuşkuyla dudak büktü.

"Ben pek inanamadım."

"Bu bir inanç meselesi değil ki Tom. Bilimsel bir gerçeklik var ortada." Bir kere daha kâğıdı ve özellikle de Wow sinyalinden sonraki sütunları işaret etti. "Dikkatlice bakacak olursak Wow sinyalinden birkaç dakika sonra yedi numaralı kanalda bir altı sigma sinyali kaydedilmiş olduğunu ve aynı zamanda iki numaralı kanalda bir Q sigması görüldüğünü, sonra da aynı anda on altı numaralı kanalda bir yedi sigması ve iki numaralı kanalda da bir U sigması belirdiğini fark edebiliriz. Bu kesinlikle normal bir şey değil. Yedi ve on altı numaralı kanalların aynı anda ikinci bir sinyal kaydetmiş oldukları, bunların aynı kaynaktan geliyor gibi göründüğü ve bunun da fizikçiler ve astronomlar tarafından gayet iyi bilinen bir model oluşturduğu izlenimine kapılıyoruz." Kâğıdı tarihçiye uzattı. "Siz bu modeli tanıyamadınız mı?"

Tomás sorgulayan gözlerle rakam ve harfleri inceledi.

"Doğruyu söylemek gerekirse... Hayır."

Amerikalı kaşlarını çatarak bir kere daha onlarca yıl önce Koca Kulak bilgisayarının verilerinin basılmış ve üzerine de Jerry Ehman'ın karalamalarda bulunmuş olduğu kâğıt parçasına baktı.

"Bu bir matematik formülü."

VI

Tomás, Koca Kulak radyo teleskobunun 1977'de yakalamış olduğu verileri gösteren bu rakam ve harfler dizisinden bir yapı ya da tanınabilir bir matematik sekansı çıkarmaya çalıştı ancak bunun boşa çaba harcamak olacağını çok geçmeden anladı. Bu alandaki bilgileri, başarabilmesi için en küçük bir şansının bile olmasına izin vermeyecek kadar yüzeyseldi.

"Ben burada hiçbir matematik formülü göremiyorum."

"Dört, yedi ve on altı numaralı kanallar üzerinden alınan sinyali incelediğimizde ortaya çıkan formülün Lyman serisine uyduğunu fark ediyoruz. Neden söz ettiğimi biliyor musunuz?"

Tarihçi başını iki yana salladı.

"En küçük bir fikrim bile yok."

"Bunlar mor ötesi dalgaların uzunlukları içinde bulunan sıcak hidrojenin yaydığı spektral ışınlardır. Lyman serisi elektron enerjisinin en düşük seviyesini içererek kuantum sayılarını bütünleştirir. Başka bir deyişle, karşımızda sanki Wow sinyalini veren kaynak mesajı alabilecek olan kimselere kuantum fiziği, matematik ve astrofizik konularında bilgi sahibi olduğunu göstermek istiyormuş gibi bir alt metin bulunuyor."

"İnanılır gibi değil!"

"Sinyalin doğal ya da yeryüzünden kaynaklanıyor olabileceğine ilişkin her türlü olasılığı inceledik ve hepsi olumsuz sonuç verdi.

Sinyal güneş sistemindeki herhangi bir gezegenden, bir göktaşından, yapay uydulardan, uçaklardan, insanların uzay gemilerinden, yeryüzündeki vericilerden, yer çekimi etkisinden ve hatta yıldızlar arası pırıldamalardan bile kaynaklanmıyordu. Bu yüzden de bütün olasılıklar ortadan kalkınca bunun muhtemelen Dünya dışındaki bir uygarlıktan gönderilmiş bir sinyal olması gerektiği fikrinde uzlaşma sağlandı."

"Eğer durum böyleyse bunu neden şimdiye kadar hiç duymadık?"

"Wow sinyalini bütün astronom ve astrofizikçiler bilirler," diye açıkladı Seth. "Yine de, her ne kadar bu bir sır olmasa da çoğu insan bu konudan söz edildiğini hiç duymamıştır ve bunun da haklı nedenleri var. Sizin de hak vereceğiniz üzere böylesine inanılmaz bir haberi duyurabilmek için ne kadar yüksek olurlarsa olsun olasılıklardan daha somut unsurlara sahip olmak gerekir. Bunun için mutlaka emin olmak, normal koşullar altında gerekebileceğinden çok daha güçlü kanıtlar bulabilmek şarttır."

ESA yetkilisi söze girdi.

"Carl Sagan'ın ünlü özdeyişini hatırlayalım," dedi Emese. "Olağanüstü iddialar olağanüstü kanıtlar gerektirir."

"Olumlu," dedi Seth başıyla da onaylayarak. "Bununla birlikte Wow sinyalinin yapay bir sinyalin bütün karakteristik özelliklerine sahip olduğunu ve SETI'deki bilim insanlarının Dünya dışı bir uygarlıktan bekledikleri şeye tamamen uygun düştüğünü kabul etmek zorundayız. 1,42 GHz frekansında yayılmış ve bu frekanstaki bütün alışıldık sinyallerden ayırt edilebilen, modüle edilmemiş bir sinyaldi bu. Radyo sinyallerinin büyük çoğunluğu geniş bant üzerinde bulunurlar. Dar bandın üzerinde yakalanan sinyallerin neredeyse tamamı yapaydır. Oysa Wow sinyali dar bant üzerinde yayılmıştı."

Merakına hâkim olmakta zorlanan Tomás, Amerikalının kendisine göstermiş olduğu kâğıda bakarak gözlerini kıstı.

"Peki mesaj tam olarak nedir?"

"Şu haliyle Wow sinyali kendi başına bir mesaj içermiyor," diye açıkladı Amerikalı. "Tekrar söylüyorum, buradaki sigma değerleri

bilgisayarın sinyalin muhtemelen yapay olan alışılmadık yoğunluğunu ölçmek için kullandığı ölçeğe uygun düşüyor. Lyman serisine ancak iki numaralı kanal üzerindeki sinyal ile yedi ve on altı numaralı kanallarda beliren sigma değerlerini birleştirerek ulaşabiliyoruz. Ancak iki numaralı kanal üzerinde gerçek mesaj sinyalin kendi varlığına bağlı, anlatabiliyor muyum? Sanki çok güçlü bir ıslık gibi, sürekli olan bir sinyaldi bu. Dikkat çekmek için bir düdüğü öttüren biri gibi düşünebilirsiniz. İşte Wow sinyali budur."

"Peki bu ıslık ne kadar sürmüş?"

"Bilgisayar kayıtları tam olarak yetmiş iki saniye gösteriyor."

"Sonra susmuş mu?"

Astrofizikçi kâğıdı mavi dosyaya koyup onun içinden yeni bir belge çıkardı.

"Yetmiş iki saniye kaydın uzunluğu, sinyalin değil," diye açıkladı. "O sıralarda Koca Kulak radyo teleskobunun yalnızca sapma yoluyla yön değiştirebildiğini ve evrenin derinliklerini yoklayabilmek için Dünya'nın dönüşüne bağlı bulunduğunu aklımızda bulundurmamız gerekir. Bu da demek oluyor ki, aygıt uzayın belli bir noktasını ancak o noktaya doğru yönlendirilmiş olduğu süre olan yetmiş iki saniye boyunca inceleyebiliyordu. Dünya'nın dönüşüne bağlı olarak, bu sürenin sonunda anten de bir sonraki noktaya doğru yöneliyordu, beni takip edebiliyor musunuz?"

Tomás başıyla onayladı.

"Wow sinyalinin kaydı yetmiş iki saniye sürmüş çünkü radyo teleskop sinyalin kaynağına doğru ancak bu süre boyunca yönelik kalmış."

"Olumlu."

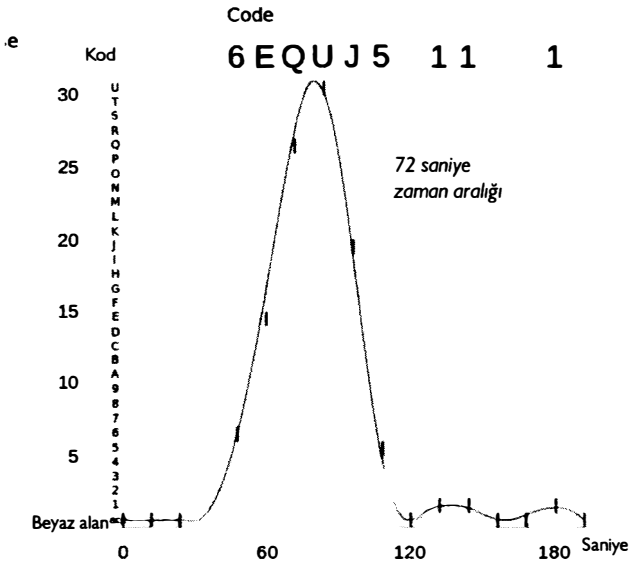
"Peki ama durumu fark eden astronom radyo teleskobu hemen geri döndüremez miydi?"

"Ne yazık ki Koca Kulak buna izin vermiyordu. Hem zaten, size daha önce de açıkladığım gibi, zavallı Jerry Ehman bu kaydı ancak birkaç gün sonra fark edebilmiş. Onu en çok şaşırtansa grafiğin tam olarak Dünya dışındaki bir kaynaktan gelecek bir sinyalden bekle-

nen davranışı göstermesi olmuş. Astronomlar Dünya dışındaki bir uygarlıktan bir sinyal gelmesi durumunda, radyo teleskop Dünya'nın dönmesine bağlı olarak yayınımın kaynağına yaklaştıkça sinyalin yoğunluğunun otuz altı saniye boyunca yükselerek tepe noktasına varacağını ve ardından da yine otuz altı saniye boyunca azalarak yok olacağını öngörmüşlerdi. Wow sinyali de aynen bunu yapmıştı."

"Anlıyorum."

NASA'nın astrofizikçisi Portekizli tarihçiye ikinci kâğıdı gösterdi. Bunda da bir grafik vardı.

"İşte bu da Wow sinyalinin eğrisi," dedi. "Yoğunluk otuz altı saniye boyunca artıyor, radyo teleskobun kaynakla tam aynı hizaya geldiği o kısa anda tepe noktasına varıyor ve uzaklaştıkça sinyalin yoğunluğu da gitgide azalarak otuz altı saniyenin sonunda yok oluyor. Muhtemelen sinyal sürekliydi. Sesin yükselip alçalmasıysa tamamen radyo teleskobun Dünya'nın dönüşüne bağlı olan hareketinden kaynaklanıyordu."

Tomás eğriyi dikkatle inceledi.

"İlginç," diye mırıldandı. "Peki astronom ne yapmış?"

"Anormal bir şeyler yakalamış olduğunu ve bu anormalliğin de Dünya dışındaki bir uygarlıktan beklenebilecek sinyale tamı tamamına uygun düştüğünü fark ettiği anda Ehman, bundan önceki günlerin kayıtlarını gözden geçirmiş. Hiçbir şey bulamamış. Bundan sonraki iki ay boyunca Koca Kulak hep aynı eğimde tutulmuş ve Ehman da bundan yararlanarak radyo teleskop gökyüzündeki aynı noktalardan geçerken neler olup bittiğini denetlemiş."

"Ve?"

Seth başını iki yana salladı.

"Hiçbir şeye rastlamamış," dedi. "Sorun şuydu ki anten uzayın o belirli noktasına günde ancak yetmiş iki saniye süresince yöneltilebiliyordu. Doğal olarak üst üste günler boyunca dinlemeler gerçekleştirildi ama dinleme süresi çok kısa olduğundan Wow sinyalinin gelmiş olduğu bölge toplamda ancak dört saat dinlenebilmişti. Bu süre çok yetersiz olduğundan araştırmaların sonuç vermemesi de şaşırtıcı sayılmaz. Birkaç yıl sonra, Koca Kulak uzayın aynı bölgesinden geçerken meslektaşlarım sinyalin yine duyulup duyulmadığını görmek için kayıtları bir kere daha gözden geçirmişler." Başını iki yana salladı. "Hiçbir iz yokmuş."

"Sinyalin Yay Takımyıldızı'ndan geldiğini mi söylemiştiniz?"

"Olumlu. Mutlak bir kesinlikle söyleyemiyoruz ama bilişim kayıtları sinyalin tepe noktasına ulaştığı yerin özellikle bir yıldızın çok yakınlarında olması gerektiğini söylüyor."

"Sahi mi? Hangi yıldızmış o?"

Karşısındakinin astronomiden hiç anlamadığının farkında olan NASA çalışanı kollarını kavuşturdu. Bu adam henüz Wow sinyalinin ne anlama geldiğini anlamaya hazır değildi.

"Tau Sagittarii denen bir yıldız."

VII

Beklenebileceği üzere Wow sinyalini göndermiş olduğu anlaşılan bu yıldızın adı Portekizli için hiçbir şey ifade etmemişti.

"Tau Sagittarii mi?"

Seth, mesajın gönderilmiş olması muhtemel olan yıldızla ilgili bilginin tam olarak anlaşılabilmesi için ilk önce bağlamı belirginleştirmesi gerektiğini anladı.

"Hiç kuşkunuz olmasın ki sinyali aldıktan sonra bu yıldızı incelemeye hiç ara vermedik," diye açıkladı NASA yetkilisi. "Bu yıldız, Yay Takımyıldızı içindeki en parlak gök cisimlerinden biridir ve her ne kadar tam emin olamasak da bir çifte yıldız olduğunu düşünüyoruz. Tau Sagittarii, Güneş'ten on altı kat daha büyük bir yıldızdır, yalnız ondan birazcık daha soğuktur ve bizden yüz yirmi iki ışık yılı mesafede bulunur. İlginç bir ayrıntıdır ki devasa bir yıldız olmasına karşın Güneş'le aynı kütleye sahiptir."

Tomás şaşırmıştı.

"Bu nasıl mümkün olabiliyor? Eğer bu yıldız Güneş'ten on altı kat büyükse nasıl olup da kütlesi onunkiyle aynı olabilir?"

"Çünkü o bir kırmızı devdir. Bundan milyarlarca yıl önce Güneş'le aynı büyüklükteymiş, ancak bugün o bizim yıldızımızdan çok daha yaşlı ve dolayısıyla da daha ileriki bir yaşam aşamasında bulunuyor. Tau Sagittarii tıpkı bir gün Güneş'in de başına geleceği gibi şişmiş çünkü çekirdeğinde bulunan hidrojeni tüketmiş olduğundan yakacak

olarak artık helyumu kullanıyor. İşte bu nedenle de kütlesini aynen korurken bu kadar çok büyümüş."

"Sizce de konunun ne kadar önemli olduğu göz önünde bulundurulunca, bu dev yıldıza adanmış araştırmaların ancak birkaç ay boyunca sürmüş olması birazcık yetersiz kalmıyor mu?"

"Aslında ben birkaç ay derken yalnızca Jerry Ehman'ın çalışmalarını kastediyordum. Wow sinyali saptandıktan sonra Tau Sagittarii'yle ilgili araştırmalar gitgide artan gelişmişlikte araçlarla yirmi yıl kadar sürdü, en çok da Oak Ridge ve Green Bank gözlemevlerinde, Very Large Array'in antenleriyle ve bir de Tazmanya'daki Mount Pleasant Gözlemevi'nde. Her şey didik didik incelendi ama belki de isteneceği kadar uzun süreli ve yoğun biçimde olmayabilir."

"Ve hiçbir şey bulunamadı mı?"

"Bulunamadı. Hiçbir sinyal, Wow'a uzaktan yakından benzeyebilecek tek bir tanecik sinyal bile bir daha kaydedilmedi. Bu yüzden de 1977'deki kaydın doğrulanması mümkün olamadı ve halka herhangi bir duyuru da yapılamadı."

"Belki de sinyal gerçekten de Dünya dışındaki bir uygarlıktan gelmiyordu aslında..."

"Tahmin edebileceğiniz gibi bu varsayımın üzerinde bolca duruldu," diye güvence verdi NASA'nın astrofizikçisi. "İlk başlarda bunun sürekli bir doğal sinyalin yıldızlar arası parıldaması olduğu düşünüldü, ancak çok sayıda yoklama hiçbir sonuç vermedi. Ehman yeryüzünden kaynaklanmış bir sinyalin Dünya'nın yakınlarındaki herhangi bir nesneye çarparak geri tepmiş olabileceği olasılığını da değerlendirdi, ancak bu varsayım da yörüngede çok büyük bir nesnenin bulunmasını gerektirdiğinden dolayı sonunda terk edildi."

Bu noktada Emese yeniden söze girdi.

"Frekans meselesinden de söz etmeliyiz Seth. Onu unutmayın, çok önemli bir nokta bu."

"Ah, doğru, frekans."

Tomás'ın ilgisi uyanmıştı.

"Ne frekansı bu?"

"Sinyalin alındığı frekans, yani 1,42 GHz, uluslararası bir anlaşma yoluyla yalnızca astronomik etkinliklere ayrılmıştır ve gezegenimizde yaşayan kimse bu frekansı kullanamaz. Bu da sinyalin yeryüzü kaynaklı olamayacağını gösteriyor."

Bu açıklama ESA'nın Macar yetkilisini tam olarak tatmin etmemiş gibiydi.

"Tek sorun bu da değil," diye araya girdi. "Atomik unsurların en yalını olan nötr hidrojen bulutları 1,42 GHz frekansı üzerinden çok güçlü bir radyasyon yayar. Buna hidrojen çizgisi deriz. Her astronom, astrofizikçi ya da astrobiyolog bunu bilmek zorundadır. Eğer Wow sinyali 1,42 GHz üzerinden yayılmışsa bu rastlantısal olamaz. Onu yayan her kimse özel bir frekansı kullanmakta olduğunun açıkça bilincindeydi."

"Bu, hidrojen çizgisi olduğu için mi?"

"Çok doğru," diye onayladı kadın. "Aynı zamanda da *Waterhole*'un başlangıcı olduğu için. Yani su deliğinin."

"Su deliği mi? O da nedir?"

"1,42 ve 1,64 arasındaki frekanslar radikal hidroksilin en fazla ışıldadığı frekanslardır."

"Radikol hidro ne?"

"Hidroksil ya da OH. Lisedeki fizik derslerinizi anımsar mısınız? Eğer öyleyse OH ile hidrojen yani H, birleştiğinde HOH elde ettiğimizi de biliyor olmalısınız." Söyleyeceklerinin altını çizmek ister gibi kaşlarını havaya kaldırdı. "Neden söz ettiğimi anlıyor musunuz? Bunlar size hiçbir şey ifade etmiyor mu?"

Tomás dikkatini kimya formülüne yoğunlaştırdı.

"HOH," diye mırıldandı, kendi kendine konuşur gibi. "Yani iki hidrojen ve bir oksijen atomu. HOH diye yazılabileceği gibi... Ayrıca..."

"H_2O da denebilir."

Tarihçinin gözleri kocaman açıldı.

"Su mu?"

Macar bilim kadını başıyla onayladı.

"İşte bu yüzden de 1,42 ve 1,64 GHz arasında kalan banda, hidrojen ve hidroksil çizgileri arasındaki boşluğa *waterhole*, yani su deliği deniyor. Wow sinyalini veren her kimse, hidrojen bandı olan 1,42 GHz frekansını kasten seçmişti, hem evrende en yaygın olan, en yalın atomik unsuru belirlemek hem de su deliğinin başlangıcını işaretlemek için. Âdeta şöyle diyor gibiydi: 'Ben bu sinyali veren, evrenin varlığı için vazgeçilmez olan hidrojeni ve yaşam için vazgeçilmez olan suyu biliyorum, siz de buradan bu sinyalin kasıtlı olarak ve bilimden haberdar olan bir uygarlık tarafından gönderildiğini anlayabilirsiniz.'"

Tomás şaşakalmıştı.

"En önemli noktada bütün bilim camiası birleşiyor," diye söze girdi Seth, "yani Wow sinyalinin çok büyük bir olasılıkla Dünya dışından gönderilmiş yapay bir sinyal olması gerektiği noktasında O kadar ki, 2012 yılında, Arecibo Gözlemevi, sinyalin alınışının otuz beşinci yıldönümü vesilesiyle Tau Sagittarii'ye doğru bütün insanlıktan gönderilmiş ve içinde bizim sinyalimizin de kasıtlı olduğunu açıkça belli etmek üzere her biri aynı başlıkla başlayan iki bine yakın Twitter mesajı bulunan bir yanıt yayınladı."

"Demek Wow sinyalinin gerçekten de uzaydaki bir uygarlıktan gönderilmiş olduğu hâlâ kabul görüyor, öyle mi?"

"Elimizde kesin bir kanıt yok Tom." Sözünü düzeltmek istermiş gibi yüzünü buruşturdu. "Yani yoktu."

Amerikalının geçmiş zaman kullanmış olması tarihçinin gözünden kaçmamıştı.

"Yoktu mu dediniz?"

"Olumlu," diye onayladı Seth. "Aslında iki hafta kadar önce yeni bir sinyal daha aldık."

"O kadarını anlamıştım."

"Evet, ama bu defa geliyorlar."

"Ne?"

NASA çalışanı, sanki büyük açıklamayı yapmayı ona bırakıyormuş gibi, ESA için çalışan Macar bilim kadınına baktı. Bozóki Emese de fazla nazlanmadı.

"Yeryüzüne doğru yaklaşmakta olan bir nesne var."

VIII

Bu haber Tomás'ı şaşırttı. Wow sinyalinden söz edilmeye başlandığında tarihçi toplantının asıl konusunun bu olacağını sanmıştı. Ancak şimdi durumun böyle olmadığını ve bir şeylerin şu anda gerçekleştiğini fark ediyordu.

"Yeryüzüne doğru yaklaşan bir nesne olduğunu mu söylediniz?" diye sordu hâlâ kuşku duyarak. "Hangi nesne bu?"

Soruyu yanıtlayan Seth Dyson oldu.

"Bunu bilemiyoruz."

"Ancak bir fikrimiz var," diye ekledi Emese aceleyle. "Biz bunun bir... yani bir çeşit taşıt olduğunu sanıyoruz."

"Taşıt mı?"

Kadın iç geçirdi.

"Bir uzay gemisi."

Tomás için bu konu akıl dışı bir boyut kazanmaya başlıyordu.

"Şaka yapıyor olmalısınız..."

"Bu yalnızca bir tahmin," diye vurguladı bütün bunların dışarıdan biraz abartılı görünebileceğinin farkında olan NASA yetkilisi. "Aslında onun ne olduğunu tam olarak bilemiyoruz, tek bildiğimiz Dünya dışındaki bir uygarlık tarafından gönderilmiş olduğu. Çıkarım yoluyla da bunun bir uzay gemisi olabileceği sonucuna vardık."

"İyi de bu sonuca nasıl ulaştınız?" diye merak etti tarihçi. "Söz konusu nesneyi gördünüz mü?"

"Tam olarak görmedik."

"O halde?"

"Size söylediğim gibi, iki hafta önce yeni bir sinyal aldık. Kaliforniya'daki Allen Telescope Array adlı bir antenler ağı, uzaydan geldiği düşünülen yapay bir mesaj yakaladı. Bunun kimi zaman olabildiği üzere devreye karışan bir cep telefonu ya da radar olmadığından emin olduktan sonra görevli astronom, nirengi oluşturarak sinyalin kaynağını belirleyebilmek için Avustralya'daki bir radyo teleskoptan yardım istemiş. Avustralya'daki gözlemevi de sinyali doğrulayınca bunun bir insan uydusu değil uzayın derinliklerinden gelen bir sinyal olduğundan emin olunmuş."

"Bir doğa olayı olamaz mıymış?"

"Bu tamamen imkânsız değil ama..."

Astrofizikçi cümlesini yarıda bıraktı.

"Ama?"

"Sinyalin nereden geldiğini görünce astronom gerçekten de uzaylıların kendisiyle temas kurmakta olduklarından emin olmuş."

"Sinyali bu kadar özel kılan neymiş ki?"

Emese en önemli bilgiyi vermek üzere söze girdi.

"Kaynak Tau Sagittarii üzerinde bulunuyormuş."

Portekizlinin ağzı bir karış açık kaldı.

"Wow sinyalinin yıldızı!"

"Ta kendisi."

Seth, az sonra söyleyeceklerinin kendisini ne kadar rahatsız ettiğini belli eder gibi koltuğunda sallandı.

"İşin doğrusu, Emese tam bir kesinlikle ifade etmedi," diye hatırlattı. "Önce Allen Telescope Array'in daha sonra da Parkes Gözlemevi'nin antenlerinin sinyalin gök kubbenin Tau Sagittarii'nin içinde bulunduğu kısmından geldiğini belirlediği doğrudur. Bu konuda hiç kuşkumuz yok. Ancak eğer tam bir kesinlikle konuşmayı istersek sinyalin kaynağı tam olarak burası değil."

"Neresi peki?"

"Parkes, sinyalin alındığını ve kaynağını doğruladıktan sonra Allen Telescope Array bu bilgiyi SETI'ye iletmiş ve SETI de projenin kapsamındaki bütün teleskoplara bir alarm göndermişler. Dünya'nın hemen hemen her yerindeki radyo teleskopların antenleri Tau Sagittarii'ye doğru yönlendirilerek sinyali dinlemeye ve ölçümler yapmaya başlamışlar. Bunca teleskop aynı anda çalışırken çok kesin nirengiler oluşturulması da mümkün olabilmiş ve bu sayede sinyal her ne kadar Tau Sagittarii'nin de içinde olduğu bölgeden geliyor olsa da aslında vericinin bize çok daha yakın olduğu anlaşılmış."

"Ne kadar yakın yani?"

"Çok yakın."

"Güneş sistemine kaç ışık yılı uzaklıkta?"

"İçinde."

Tomás bu yanıtı anlayamamıştı.

"İçinde mi? Neyin içinde?"

"Sinyalin kaynağı Güneş sisteminin içinde bulunuyor."

"Ne?" diye haykırdı Portekizli. "Sinyalin bizim Güneş sistemimizdeki gezegenlerden birinden geldiğini mi söylüyorsunuz yani?"

"Olumsuz," diye düzeltti Seth. "Uzayın derinliklerinden gelen bir nesne bu, daha kesin bir ifadeyle Tau Sagittarii'nin bölgesinden ama o nesne bizim Güneş sistemimizin içine girmiş ve şu anda onun içinde yol alıyor."

"Ya! Şimdi nerede bulunuyor peki?"

"Eh, şu anda Mars'ın yörüngesinden geçiyor olmalı. İşin ilginç yanıysa bize doğru ilerliyor olması."

Tarihçi ne diyeceğini şaşırmıştı.

"Vay canına!"

"Bunun farkına vardığımızda nesnenin görsel bir belirlemesini elde edebilmek için teleskopları ona doğru yönlendirdik."

"Peki onu görmeyi başardınız mı?"

NASA'nın bilim adamı başını iki yana salladı.

"Henüz değil," diye itiraf etti. "Ancak çok yakında başaracağız, hiç kuşkunuz olmasın."

Hâlâ şokun etkisi altında olan Tomás, çenesini sıvazladı. Böyle bir olayın sonuçları çok büyük olacaktı.

"Bu nesne nereye doğru yaklaşıyor? Güzergâhını hesaplayabildiniz mi? Hesaplanması mümkün mü?"

"Mümkün ve çoktan yapıldı da," diye yanıtladı Amerikalı astrofizikçi. "Son iki hafta içinde arka arkaya gerçekleştirilen nirengiler Phanes'in güzergâhını göreceli olarak kesin diyebileceğimiz biçimde belirleyebilmemizi sağladı."

"Phanes mi?"

"Olumlu. Nesneye bu ad verildi."

"Ona Phanes mi diyorsunuz?" Başını hafifçe iki yana salladı. "Uygun bir seçim olmuş..."

"Phanes'in kim olduğunu biliyor musunuz?"

Portekizli, NASA çalışanının yüzüne küçümseyici bir ifadeyle baktı.

"Siz astrofizik alanında elbette ki çok üstünsünüz ama tarih de benim çöplüğümdür," diye hatırlattı. "Protogonos olarak da bilinen Phanes'in Yunan mitolojisinden bir tanrı olduğunu ve Aiôn, yani Zaman tarafından yaratılmış altın bir kozmik yumurtadan doğmuş olduğunu her tarihçi bilmek zorundadır. O yumurtadan Işık'ın ve İyilik'in tanrısı Phanes çıkmış ve evrenin kaynağı olmuştur. Phanes yeni yaşamı doğuran tanrı olarak da bilinir."

Seth gülümsedi.

"Sizin de belirttiğiniz gibi çok uygun bir ad olmuş bu."

"Gerçekten öyle. Arka arkaya kurulan nirengiler sayesinde Phanes'in güzergâhının görece kesin bir biçimde belirlenebilmiş olduğunu söylüyordunuz," dedi Portekizli kaldıkları yere geri dönerek. "Peki, nereye doğru ilerliyormuş?"

Amerikalı astrofizikçi yeri gösterdi.

"Yeryüzüne."

"Bizimle çarpışacağı bir güzergâhı mı izliyor yani?"

"Tam olarak değil," diye açıkladı adam. "Hesaplamalarımıza göre Phanes, Dünya ile Ay arasında bir yerden geçecek, kozmik açıdan bakıldığında bu teğet geçmek sayılır."

"Yani buraya geliyor."

"Hem evet hem hayır. Evet, çünkü yeryüzünü sıyırıp geçecek. Ama aynı zamanda da hayır, çünkü şu anki hızını yavaşlatmadığı takdirde yanımızdan son sürat geçip gidecek ve yolculuğunu sürdürerek Güneş sistemini boydan boya aşıp belirdiği gibi uzayın derinlikleri içinde yok olup gidecek."

"Phanes'in Dünya'ya böylesine yaklaşması sizi şaşırtmıyor mu? Bunun bir rastlantı olduğuna mı inanıyorsunuz?"

"Kesinlikle hayır. Bu kasıtlı bir şey."

"O halde ne diye gezegenimizi teğet geçecek peki?"

İki bilim insanı soran gözlerle birbirlerine baktılar.

"Bir teorimiz var," dedi Emese. "Tau Sagittarii üzerinde ya da onun yakınlarında binlerce yıldır bir yaşam belirtisi araştırmak için bütün evreni gözetleyen bir uygarlık bulunduğunu düşünüyoruz. Teleskop yoluyla yapılan gözlemlerin spektrografik çözümlenmesi sayesinde bu uygarlığın bireyleri uzaklarındaki yıldız sistemlerinde, Dünya gibi içinde hidrojen ve oksijen, yani su barındıran birkaç gezegeni belirleyerek bunlarda yaşam olması gerektiği sonucuna varmış olmalılar. Su deliğinin başlangıcı olan, meşhur hidrojen çizgisinde olan 1,42 GHz frekansını kullanmış olmaları bize bu uzaylılar için suyun olası bir yaşam belirtisi olabileceğini düşündürüyor. Bu uygarlığın ilgilerini çeken gezegenlerin yönüne doğru düzenli olarak sinyaller gönderdiklerini düşünüyoruz, tıpkı Wow sinyali gibi. Dahası, bundan binlerce yıl önce kendilerini karşılayan olup olmayacağını görmek için bu gezegenlerin yakınlarına uzay gemileri göndermiş olmaları da olasıdır. Phanes için de durum böyle olabilir. Eğer onu karşılamaya gelen çıkarsa bir uygarlığın var olduğu anlaşılacak ve

temas gerçekleşmiş olacaktır. Kimse gelmediği takdirde uzay gemisi yalnızca gezegenimizi yakından incelemiş olmakla yetinecek ve topladığı verileri Tau Sagittarii'ye gönderdikten sonra da galaksi içinde zeki bir yaşam barındırıyor olması olası olan başka noktalara doğru yolculuğunu sürdürecektir. Özetle, temas kurmayı deniyorlar denebilir."

Portekizli kendisine sunulmuş olan senaryo üzerinde düşünürken alt dudağını ısırdı.

"Çok iyi düşünülmüş," diye itiraf etti. "Bu teori Phanes'in yörüngeye girmeden neden bu kadar yakınımızdan geçip gideceğini açıklıyor."

"Doğru."

"Peki, bu gemi yakınımızdan ne zaman geçecek?"

Bu defa iki bilim insanı arasındaki bakışmalara şimdiye dek sessizliğini korumuş olan Kardinal Panunzio da dâhil oldu.

"İki hafta sonra," diye yanıtladı Seth. "Daha doğrusu on yedi gün sonra."

"On yedi gün mü?"

Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı ile iki uzay ajansının temsilcileri gerginlikle gülümsediler.

"Fazla zaman yok, öyle değil mi?"

"Yarın gibi bir şey," diye yorumladı Tomás. "Peki ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Sanki her üçü de bu soruyu yanıtlama sorumluluğunu birbirlerine bırakıyormuş gibi yeniden bakıştılar. En sonunda sözü Kardinal Panunzio aldı.

"Biz de sizi buraya tam da bunun için getirttik."

IX

Artık mesele belirgin bir hal almıştı ve Tomás da Vatikan'daki bu acil toplantıya neden çağırılmış olduğunu, Kutsal Makam ve hem Avrupa hem de Amerika'nın uzay ajanslarının kendisinden ne beklediklerini nihayet öğrenmek üzereydi. Karşısında oturan iki bilim insanına birer kere baktıktan sonra Kardinal Panunzio tarihçiye doğru döndü.

"Dün sabah, Belçika, İsviçre ve Lüksemburg'a yapacağı kutsal yolculuğa çıkmadan hemen önce Papa Hazretleri acil bir toplantı için beni çağırdılar. Kutsal Babamız'la kendilerinin özel kütüphanelerinde bir araya geldiğimde keyifleri son derecede yerindeydi, hatta mutluluktan uçuyorlardı bile diyebilirim. Meryem Ana aşkına! O sırada kendilerinden taşan o sevinç ve huzuru ömrümce unutamayacağım! Kutsal Papa Hazretleri beni görünce dediler ki: 'Paolo, yalnız değilmişiz!' Elbette ki ben ne demek istediklerini hemen anlayamadım. Hatta o sırada odada yalnız olmadığımızı bile düşündüm. Ancak kendileri beni derhal aydınlattılar. Kutsal Babamız bana, Amerikan Başkanı'nın kendilerine telefon ederek gökyüzünden bir mesaj almış olduğumuzu haber verdiğini anlattılar. "Başka gezegenlerin üzerinde de Ulu Tanrı'nın çocukları yaşıyormuş ve bunlar bizimle temas kurarak bize bir elçi gönderiyorlarmış," dediler Kutsal Papa Hazretleri. Amerikan Başkanı'nın kendilerine açıkladığına göre bir karşılama komitesi kurulmaktaymış ve bu amaçla gezegendeki başlıca dinlerin temsilcileri aranarak cemaatlerini buna hazırlamaları ve bu büyük

açıklama yapıldığında onlara kılavuzluk etmeleri, bir de Efendimizin bize göndermekte olduğu bu varlıklarla diyalog kurabilmenin en iyi yolunun ne olacağı konusunda önerilerde bulunmaları isteniyormuş. Kutsal Babamız bana aynen böyle söyledi. Ben elbette ki çok şaşırdım, her ikimiz de son derecede büyük bir heyecana kapılmıştık. Tam o sırada telefon çaldı; arayan Birleşmiş Milletler Örgütü'nün genel sekreteriydi. O da haberi Beyaz Saray'dan az önce almıştı ve bize uluslararası bir eylem planı oluşturmak ve konuyu tartışmak üzere uydu aracılığıyla bir konferans düzenlemek için temaslara hemen başlamış olduklarını bildiriyordu. Böylece..."

Seth, onun sözünü kesti.

"İzniniz olursa Kardinal Hazretleri, bana kalırsa önceden bir noktayı açıklamam gerekiyor. Bizi buraya getirmiş olan süreçle ilgili."

"Peki, peki..."

"Sinyalin nasıl saptanmış olduğunu zaten konuştuk," dedi. "İlk aşama onun kaynağını doğrulamaya ve gerçekten de Dünya dışından gelen yapay bir sinyal olduğundan emin olmaya dayanıyordu. Çok sayıda doğrulamalar yapıldıktan sonra SETI bu soruya olumlu yanıt verdi. Bunun üzerine de yeni bir doğrulama için NASA'ya başvurdular. İşte benim de olan bitenden bu noktada haberim oldu ve projeyi yürütmekle görevlendirildim. Sorunu incelemek üzere bir ekip kurdum ve bu ekip de Phanes'in güzergâhını belirleyerek Dünya dışından gelmekte olan nesnenin yakın zamanda gezegenimizin yanı başından geçip gideceğini keşfetti. O zaman ortada gerçek bir acil durum bulunduğunun farkına vardık. Durumu enine boyuna inceleyip aramızda tartışarak kararlar almak için önümüzde yıllar yoktu. Ancak birkaç günümüz vardı." Sözcüğün altını çizmek ister gibi parmağını havaya kaldırdı. "Birkaç gün."

"Bu durumda hükümetinizle temasa geçmişsinizdir sanıyorum."

"Hem de hemen," diye doğruladı Amerikalı. "Sorun öylesine sıcaktı ki Beyaz Saray'dan hemen o gün için acil bir randevu istedik. Israrımız üzerine bize randevuyu verdiler. Washington'a gittiğimizde Başkan bizi Oval Ofis'te karşıladı ve biz de onu durumdan haberdar

ettik. Buna bir türlü inanamadı. Sonra da bize böyle bir durumda ne yapılması gerektiğini düşündüğümüzü sordu. Bu soruyu yanıtlamak kolay değildi."

"Mutlaka, ama bu türden bir durumun nasıl yönetilmesine ilişkin kimi protokoller yok mudur?"

"Elbette var. SETI'de adına Post-Detection Task Group denen ve Dünya dışından geldiği doğrulanmış bir sinyal saptandıktan sonra neler yapılması gerektiğini belirlemekle yükümlü bir komisyon bulunuyor. Bundan birkaç yıl önce bu birim 'Dünya dışındaki bir zekânın saptanmasını takip edecek etkinliklere ilişkin ilkelerin açıklanması' başlıklı bir belge içinde belli başlı yönetim ilkeleri benimsemişti."

"İyi işte, tek yapılması gereken bunları uygulamaya koymak olmalı..."

Seth yüzünü buruşturdu.

"Korkarım, bu o kadar da basit değil," diye karşılık verdi. "SETI'nin belirlemiş olduğu bu ilkeler sorunu dikkatlice inceleyip sinyale nasıl yanıt verileceğine, yanıtın içine neler konacağına karar vermek için kamuya açık geniş bir tartışma başlatılmasını öngörüyor. SETI'nin protokolüne göre yapay bir sinyalin Dünya dışındaki bir kaynaktan geldiği doğrulandıktan sonra ve halka resmî bir açıklama yapılmasından önce, yeryüzünün bütün bilim insanlarının Uluslararası Astronomi Birliği'nin Astronomik Telgraflar Merkez Bürosu tarafından durumdan haberdar edilmesi gerekiyor. Sonra da Ay ve diğer gök cisimleri de dâhil olmak üzere atmosfer ötesindeki uzayın kullanılması ve araştırılması hakkında devletlerin çalışmalarını düzenleyen ilkeleri belirleyen antlaşmanın on birinci maddesi gereği Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin de haberdar edilmesi gerekiyor. Sonra da BM Genel Kurulu'nun ve daha bir dizi başka kuruluşun da, örneğin Uluslararası Telekomünikasyon Birliği, Uzay Araştırmaları Komisyonu, Bilimsel Birlikler Uluslararası Konseyi, Uluslararası Uzay Federasyonu, Uluslararası Uzay Enstitüsü, Uzay Yasası Uluslararası Enstitüsü, Uluslararası Uzay Birliği'nin elli bir numaralı komisyonu, Uluslararası Uzay..."

Portekizli bir elini havaya kaldırarak onu susturdu.

"Tamam, anlaşıldı!" diye bağırdı. "Bu kadarı yeter! Protokoller gereğince haberdar edilmesi gereken bir ordu kuruluş bulunduğunu anladım. Sorum şu: Tam olarak ne yapmak için?"

"Sorunu incelemek, üzerinde tartışmak, seçenekleri değerlendirmek, farklı olasılıkları ölçüp biçmek, bütün bunların ne anlama geldiği üzerinde düşünmek... Kısacası, insanlığın bu duruma vereceği yanıtı hazırlamak için. Bu derecede önemli bir olay çok derin bir tartışmayı gerektiriyor. İki üç kişinin aralarında çözebilecekleri, basit bir sorun değil bu."

"Doğrusu haklısınız."

"Gördüğünüz gibi, sorunumuz şu ki bugün karşımızda bulduğumuz mesele konuyu hak ettiği özenle inceleyebilmek için gereken büyük uluslararası konferansları toplamamıza olanak tanımıyor."

Tomás da tam olarak bunu düşünmekteydi.

"Önümüzde on yedi gün var."

"Olumlu, Tom. SETI protokollerinin öngördüğü türden geniş bir tartışma aylar, belki yıllar sürebilir. Yeryüzündeki bütün ülke ve bilimsel kuruluşların katkıda bulunması gerekir. Dünyanın dört bir yanında konferanslar, kolokyumlar, kongreler, yuvarlak masa toplantıları, tartışmalar, öneriler ve karşı öneriler, bilimsel dergilerde yayımlanacak makaleler gerekir ve bütün bunların Birleşmiş Milletler'in atmosfer ötesi uzayın barışçıl biçimde kullanılması komitesinin çatısı altında yürütülmesi gerekecektir. Komisyonlar, alt komisyonlar, kim bilir daha neler neler kurulacaktır. Tartışmalar uzun sürecek, belki bitmek bilmeyecektir. Oysa bizim karar almak için yalnızca günlerimiz var."

"On yedi," diye yineledi Tomás rakamı vurgulayarak. "On yedi günümüz var."

"Daha da az Tom."

"Daha mı az? Ama Phanes, Dünya'nın yakınından on yedi gün sonra geçmeyecek miydi?"

"Olumlu," diye doğruladı NASA'nın astrofizikçisi. "Bu da demek oluyor ki hiç zaman yitirmeden, on yedi gün sonra ne yapacağımıza karar vermemiz gerekiyor, anlıyor musunuz? Karar hemen şimdi alınmalı. Bugün. En geç yarın. Phanes yanı başımızdan geçerken artık karar verme zamanı çoktan geçmiş olacak, o zaman şimdi alacağımız kararları uygulamaya koymamız gerekecek."

"Evet, doğru söylüyorsunuz," diye hak verdi Portekizli. "Peki belirlememiz gereken nedir?"

"Ekibin oluşumu."

"Hangi ekibin?"

"Size Phanes'in güzergâhını belirleyip de çok yakında Dünya'nın yakınından geçeceğini anladıktan sonra hemen Beyaz Saray'a koşup durumu Başkan'a bildirdiğimizi ve onun da bize ne yapmayı düşündüğümüzü sorduğunu söylemiştim."

"Peki ona ne tavsiyede bulundunuz?"

Seth buna yanıt vermeden önce yine Emese ile bakıştı.

"Kendisine SETI'nin böyle bir durum için öngörülen protokolünü ve bu koşullar altında onu uygulamaya koymak için yeterli zamanımızın bulunmadığını açıkladık. Doğaçlama yapmamız, kestirmeden gitmemiz, bürokrasiyi devreden çıkarmamız gerekeceğini söyledik. İşte bu yüzden de durum göz önünde bulundurulduğunda önümüzde izlenebilecek tek bir yol görüyoruz." Sayıyı işaret edermiş gibi işaret parmağını kaldırdı. "Bir ekip."

"Uzaya gönderilecek bir ekip mi?"

NASA'nın bilim adamı kalemini eline alıp çalışma masasının üzerine dik olarak koydu, ucunu yukarı doğru baktırarak kalemi yerden yükselmekte olan bir füze gibi havalandırmaya başladı.

"Phanes'i karşılamaya gitmemiz gerekiyor."

X

Seth'in verdiği bu haber Tomás'ı hayallere daldırdı; NASA'nın Birleşik Devletler Başkanı'na yapmış olduğu bu öneri onda hem merak hem de hayranlık uyandırmıştı.

"Phanes'i karşılamaya gitmek mümkün mü?"

Astrofizikçi başını sallayarak onayladı.

"Başka bir çözüm yolumuz yok," dedi. "Görünüşe bakılırsa bize Wow sinyalini göndermiş olan uygarlık kendisini karşılamaya gelecek kimse olup olmayacağını görmek için bize bir uzay gemisi yolluyor. Bana kalırsa böyle bir durumda bize düşen de bu beklentinin karşılığını vererek Phanes bize yaklaştığında onunla temas kurmaktır, sizce de öyle değil mi?"

"Şey, yani öyle tabii de... Bunu nasıl yapacaksınız?"

NASA çalışanı yine kalemini füzeye dönüştürdü.

"Phanes'i karşılamak üzere bir mekik göndererek elbette. Size bir ekip oluşturmakta olduğumuzu söylememin de nedeni buydu işte."

"Peki Amerika sizden..."

Amerikalı başını iki yana salladı.

"Amerika değil," diye onun sözünü kesti, "bütün insanlık."

"Ah, çok rica edeceğim bu boş lafları kendinize saklayın," diye karşılık verdi tarihçi. "Pratikte kararları veren Amerika. Halka açık hiçbir tartışma olmadı, kimse kimseyle görüş alışverişinde bulunmadı, sizi hiçbir ülke görevlendirmedi. Zamanın dar olduğunu ve bu koşullar altında geniş ve derin bir tartışmaya girişmenin mümkün olmayacağını ben de kabul ediyorum ama yine de gerçekler ortada.

Eğer bir ekip kurarak uzaya göndermeye karar vermişseniz, bunu en iyi niyetlerle yapmış bile olsanız söz oyunlarına girişip de bunun bütün insanlığın bir girişimi olduğunu iddia etmeye kalkışmayalım. Çünkü öyle değil. Bu girişim Amerika'ya ait olacaktır."

Seth başını yine iki yana salladı.

"Bunun bütün insanlığın girişimi olduğunu yineliyorum."

"Bütün bu süreci yöneten ve Phanes'i karşılayacak uzay mekiğinin gönderilmesini düzenleyen Amerika iken bunu nasıl söyleyebilirsiniz ki?"

Astrofizikçi Macar bilim kadınını işaret etti.

"Emese'nin burada bulunuşu ve şu anda bu konuyu hem siz hem de Kardinal Hazretleri ile tartışmak üzere Vatikan'da bulunuyor oluşumuz bu girişimin yalnızca Amerika'ya ait değil, uluslararası nitelikte olduğunu kanıtlıyor," diye vurguladı. "Amerika yalnızca projenin kökeninde bulunuyor, o kadar Tom. Bütün operasyon uluslararası toplumla sıkı bir iş birliği içinde yürütülüyor. Hem ayrıca temaslar da dün başladı. Başkan başta müttefikler olmak üzere ama düşman ülkeler de dâhil önde gelen dünya liderlerini ve ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Papa, Kahire'deki Baş Müftü ve Dalay Lama gibi başka şahsiyetleri de bizzat arayarak onları olan bitenden haberdar etti ve halka resmî bir açıklama yapılması için hazırlıklara başladı. Buna koşut olarak NASA da Avrupa Uzay Ajansı ile bağlantı kurdu ve Phanes Operasyonu'na katılmak üzere onlara resmî bir çağrıda bulundu. Emese'nin burada bulunmasını da buna borçluyuz. Başta Rus Ajansı Roscosmos ile Çin Ajansı CNSA olmak üzere daha başka uzay ajansları da projeye dâhil olmaya çağrıldılar. Hepsinin bizimle iş birliği yapmalarını diliyoruz."

"İş birliği yapmaktan kastınız da Amerika'ya hayır dualarını vermeleri olacak..."

"Vay canına, ne kadar da kuşkucusunuz..."

"Kuşkuculuk değil bu. Yalnızca geçmişte Amerikan örgütlerinin karışmış olduğu kimi olaylar içimi soğuttu o kadar."

"Israrla söylüyorum: Bu uluslararası bir görev. Bunun anlamı da ilgili bütün ülke ve uluslararası kuruluşların projeye teknik ve

insan gücü açısından, elbette mali olarak da katkıda bulunmaları gerektiği. Ülkelerin yanı sıra bilimsel alandaki ortaklarımıza da fazlasıyla güveniyoruz. Avrupa Uzay Ajansı ve Çin'in CNSA'sı şimdiden olumlu yanıt verdiler bile, öte yandan Rus ajansı Roscosmos ise en kısa zamanda dâhil olacağına söz verdi. Sizin de gördüğünüz üzere süreç çoktan başladı bile."

Tomás etkilenmiş göründü.

"Plan nedir peki?"

"Şu anda uluslararası bir ekibin kurulmasıyla ilgileniyoruz ve bu işin en geç yarına dek halledilmesi gerekiyor. Başlıca sorunumuz bu ekibi Phanes'le karşılaşmak üzere uzaya taşıyacak olan taşıtla ilgili."

"Neden bir uzay mekiği kullanmıyorsunuz?"

Seth Dyson'ın dudaklarında bir gülümseme gezindi.

"Görüyorum ki çok kurnazsınız Tom," dedi gözle görülür bir hoşnutlukla. "Gerçekten de çözüm bu. Uzay mekiği programına son verilmiş olduğu bir gerçek, ancak Cap Kennedy üssünde hâlâ bir aygıt bulunuyor. Bu operasyonda kullanmak üzere onu almayı düşünüyoruz. Atlantis şu anda hazırlanıyor ve ekip kurulduğu anda astronotlar çok hızlı bir eğitimden geçecekler, sonra da... Puf! Phanes'i karşılamak üzere havalanacaklar."

"Ne zaman olacak bu?"

"Şimdi, planlarımıza göre..."

Tam o sırada Kardinal Panunzio'nun çalışma masasının üzerinde duran telefon çaldı ve konuşmayı böldü. Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı canı sıkılmış gibi ahizeyi eline aldı.

"Buyurun," dedi sinirli bir sesle. "Sen misin Renzo? Aman Tanrım! Beni rahatsız etmemenizi sıkı sıkıya tembih etmemiş miydim? O halde ne diye..." Bir an sustu ve yüzündeki ifade tamamen değişti, sonra da daha uzlaşmacı bir sesle devam etti. "Neyse, neyse. İyi etmişsin Renzo. Çok iyi etmişsin. Hoparlörü açıyorum."

Din adamı telefonun bir tuşuna bastı ve aygıtın hoparlörünü çalıştırınca ahizeyi yerine koydu.

"Kardinal Hazretleri?" diye sordu Kardinal Panunzio'nun özel sekreteri hattın karşı ucundan. "İletişimi kurabilir miyim?"

"Devam et."

Bir klik sesi duyuldu ve arama aktarıldı.

"Alo?" dedi başka bir ses. "Beni duyuyor musunuz?"

"Evet. Ben Paolo Panunzio, Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı'yım," dedi. "Nasılsınız Albay Popov? Sizinle konuşmak ne büyük onur."

"Ah, Kardinal Hazretleri," diye yanıtladı hoparlördeki ses koyu bir Rus aksanıyla. "Rahatsız ettiğim için bağışlayın. Profesör Dyson ile toplantı halinde olduğunuz söylendi. Ancak Kardinal Hazretleri'nin de çok iyi bildiği nedenlerle sizinle acilen görüşmem gerekiyordu, bu yüzden de beni size bağlamaya gönüllü olmayan zavallı özel sekreterinize karşı korkarım ki biraz kaba davranmış oldum. Acaba Profesör Dyson ile birkaç dakika görüşebilmem mümkün olacak mı? İnanın bana bu konu son derecede büyük önem taşıyor."

"Elbette Albay Popov. Profesör Dyson da sizi duyabilsin diye hoparlörü açtım zaten. Avrupa Uzay Ajansı'ndan Profesör Bozóki ile Kutsal Makam'ın konuğu olarak burada bulunan Profesör Noronha'nın da odada olduklarını eklemeliyim. Biz de Phanes Görevi hakkında konuşuyorduk, umarım konuştuklarınızı hepimizin duymasında bir sakınca yoktur?"

"Avrupa Uzay Ajansı'nın temsilcisinin de aranızda olmasına çok sevindim çünkü söyleyeceklerim onu da doğrudan ilgilendiriyor. Profesör Noronha'ya gelince, konuşmamızı dinlemesinin sakıncası olup olmadığına karar vermek size düşüyor."

"Profesör Noronha'nın buna izni bulunuyor Albay Popov. Biz de tam kendisine olan biteni açıklamaktaydık."

"Öyle diyorsanız öyle olsun."

"Çekinmeden konuşabilirsiniz."

Hattın öbür ucundaki ses Amerikalıya seslendi.

"Profesör Dyson?"

NASA'nın yetkilisi telefona doğru eğildi.

"Sizi dinliyorum albay."

"Ben, Roscosmos Başkanı Alexander Popov. Tahmin edeceğiniz üzere, Moskova'dan arıyorum."

"Doğru, bunu anlamıştık albay. Sanırım beni Phanes Görevi'yle ilgili olarak aramıştınız? Acaba Roscosmos'a güvenebilecek miyiz?"

Rus kısa bir an duraksadı.

"Korkarım bu o kadar basit değil," dedi temkinle. "Bu meseleyi kendi aramızda tartıştık. Sorunu enine boyuna inceledikten sonra bir uzlaşmaya vardık ve ülkemiz Washington ve Birleşmiş Milletler karşısındaki resmî tutumunu bildirmeden önce konuyu sizinle görüşme görevi bana verildi."

"Sizi dinliyorum albay. Bu projeye hangi düzeyde katılmaya hazırsınız acaba?"

"Bize güvenebilirsiniz..."

"Harika!"

"Ancak bizim için pazarlık konusu olamayacak tek bir ön şartı kabul etmeniz koşuluyla..."

Seth Dyson sıkıntıyla gözlerini devirerek sabırsızlıkla dişlerini gıcırdattı. Şu Ruslar her şeyi karmaşık hale getirmekte özellikle yetenekliydiler! Her defasında aynı alışıldık protokol sorunlarına takılıyorlar ve ABD'den daha aşağı bir konumda görünmeyi kesinlikle istemiyorlardı. Yaklaşan bu olay gibi böylesine büyük ve insanlık tarihi açısından aşkın bir şeyin karşısında insanlar nasıl olup da bu kadar kıskanç olabiliyorlar, bu kadar önemsiz şeyleri dert edebiliyorlardı?

"Bu görevin başında bizim bulunmamızı istemiyorsunuz, anladım," diye homurdandı. "Endişeniz olmasın albay. Bu operasyon gerçekten uluslararası nitelikte olacak. Kimse, hiç kimse üzerinde..."

"Hayır, hayır," diye onun sözünü kesti Rus. "Bunun onunla hiç ilgisi yok profesör. Sorunumuz başka türlü."

"Öyle mi?" NASA temsilcisi duraksadı. "O halde istediğiniz somut olarak nedir?"

Sanki Rus uzay ajansının müdürü, ülkesinin aldığı konumu bildirmek için cesaretini toplamayı istiyormuş gibi yine bir sessizlik oldu. Kullanacağı sözcükleri ölçüp biçmesi, fikirleri yumuşatması, hitabet önlemleriyle sarıp sarmalaması gerekebilirdi, sonuçta o bir askerdi ve böyle bir durumda olabilecek en kötü şey yanlış anlamalara yol açmak olabileceğinden, belirsizlikten çekinerek açık sözlülüğü tercih etti.

"Phanes'in yok edilmesini istiyoruz."

XI

Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı'nın bürosunun üzerine ağır bir sessizlik çöktü. Herkes birbirine bakıyor, sanki doğru duyup duymadığını soruyor gibiydi. Roscosmos Başkanı Albay Popov'un bu isteği o kadar inanılmazdı ki Apostolik Saray'ın bürosunda bulunan kişiler yanlış duyduklarını sanmışlardı. Ya da belki Rus Uzay Ajansı'nın sorumlusunun kendini yanlış ifade etmiş olabileceğini.

"Ne dediniz?"

Hattın öbür ucundaki ses az önce söylediklerini sakince yineledi.

"Phanes'in yok edilmesini istiyoruz."

Az önce duydukları ona o kadar anlamsız geliyordu ki Seth gözlerini kırpıştırarak bir süre sessiz kaldı.

"Şaka yapıyor olmalısınız albay?"

"Burada şakalaşmak için bulunmuyoruz Profesör Dyson," diye yanıtladı kupkuru bir sesle. "Phanes'in yok edilmesini istiyoruz."

"Ama... Ama..."

"Bu çok basit bir fikir. Nükleer başlıklı misiller hazırlıyoruz, bunları programlayarak hedefe doğru yönlendiriyoruz. Hedef yakınlaştığında tetiği çekiyor ve onu cehenneme yolluyoruz. Gördüğünüz gibi ortada karmaşık olan hiçbir şey yok."

Amerikalı inanamıyormuş gibi dudağını büktü.

"Mutlaka şaka yapıyor olmalısınız."

"Hiç de değil Profesör Dyson. Göreve katılmayı ancak bu koşulla kabul edebileceğiz."

"Gerçekten de bu görüşte misiniz?"

"Rusya bu görüştedir."

Seth'in yüzü birden mosmor oldu.

"Hepiniz aklınızı mı kaçırdınız?" diye patladı sonunda zıvanadan çıkarak. "Phanes'i yok etmeyi mi istiyorsunuz yani?"

"Aynen öyle profesör," diye yanıtladı Rus sanki bir robotmuş gibi olanca sakinliğiyle. "Sinirlenmenize hiç gerek yok."

"Bütün Rusya çıldırdı mı yoksa? İnsanoğlu ilk defa Dünya dışından bir uygarlıkla temas kurmaya hazırlanıyor ve sizin aklınıza gelen en iyi fikir ona savaş açmak mı oluyor? Onlar bizi görmeye geliyorlar ve biz de onların suratına bir atom bombası mı fırlatalım yani? Planınız bu mudur?"

"Evet, planımız budur."

"Ama, ama... Amma da saçmalık!"

"Hiç de saçmalık falan değil profesör," diye karşılık verdi Roscosmos Başkanı. "Hükümetimizin askerî hiyerarşiye danışarak oluşturduğu görüş budur. Sorunu inceledikten sonra bu konuda böyle bir uzlaşmaya vardık. Üzerimize bir uzay gemisi gönderen bu uygarlığın kimlerden oluştuğunu ya da ne gibi nedenlere sahip olduklarını bilmiyoruz. Öte yandansa hayatta kalmak için türler arasındaki mücadelenin bir doğa yasası olduğunu biliyoruz. Bu yasa yeryüzünde geçerli olduğuna göre muhtemelen evrenin geri kalanı için de geçerli olmalıdır. Sonuç olarak üzerimize yaklaşan bu nesne bir tehdit oluşturuyor. Biz de kendimizi korumak zorundayız ve bunu yapmanın en güvenli yolu da o bizi yok etmeden önce bizim onu yok etmemizdir."

"Phanes'in bir tehdit oluşturduğunu nasıl bilebilirsiniz ki?"

"Ya öyle olmadığını nereden bilebiliriz? Darwin'den beri çatışmanın bir doğa yasası olduğunu biliyoruz. Bir tehditle karşı karşıya

bulunduğumuzu varsaymak bize en akıllıca ve en temkinli yol olarak görünüyor."

"Darwin hakkındaki bu saçmalıklar da nereden çıkıyor böyle? Bunun biyologlarınızdan çıkmış olabileceğine inanmakta güçlük çekiyorum..."

"En güçlü olanın yasası herkesin bildiği bir şeydir profesör. Sizin de bilmeniz gerektiği gibi, bir doğa yasasıdır bu."

"Beni dinleyin albay," dedi Seth bütün sabrını bir araya toplamaya uğraşarak. "Bu insanlık ile Dünya dışı bir zekâ arasındaki ilk temas olacak. Bu koşullar altında yapılacak ilk şeyin ağır silahlara başvurmak olabileceği kimsenin aklına gelmezdi. Bu düpedüz çılgınlık olur."

"Asıl onun üzerimize yaklaşmasına izin vermemiz çılgınlık olacaktır profesör. Çılgınlık ve büyük bir tehlike."

"Doğrusu gerçek tehlike, onlar bize ellerini uzatmışken onları nükleer silahlarla karşılamak olacaktır albay. Asıl tehlike budur işte. Bu uygarlığın bizimkinden daha üstün bir teknolojiye sahip olduğu çok belli, bu durumda da biz onlara saldıracak olursak onların bizi yok etmelerini göze alıyoruz demek olacaktır."

"Eğer ilk temsilcilerini yok edecek olursak bize bir daha saldırmaya cüret edemeyeceklerdir. Bizim hakkımızda bilgi toplamaya ve hangi gelişmişlik düzeyinde bulunduğumuzu belirlemeye zamanları olmayacaktır. Kuşku içinde kalınca da bizi rahat bırakacaklardır. Bize göre çok çetin bir durumda bulunuyoruz ve bütün gücümüzü, bütün içtenliğimizi göstermek zorundayız. Ya öleceğiz ya da öldüreceğiz."

Bir Rus subayıyla konuşmak duvarla konuşmaktan farksız, dedi Seth kendi kendine. Amerikalı sanki ne yapabileceğini sormak istermiş gibi yanındakilere baktı.

"Rus bilim insanları," diye önerdi Emese mırıltıyla. "Ona Rus bilim insanlarının bu konuda ne düşündüklerini sorun."

Dyson bunun iyi bir fikir olduğunu düşündü. Zaten kendi de Roscosmos'un başkanının kendilerine yaptığı bu söylev hakkında Rus meslektaşlarının ne düşünüyor olabileceğini merak ediyordu.

Seth bir kere daha mikrofona doğru eğildi.

"Sizden bir şey rica edeceğim albay. Rus Bilimler Akademisi'nin başında bulunan değerli meslektaşım Profesör Lukhov da bu görüşünüzü paylaşıyor mu acaba?"

Hatta kısa bir sessizlik oldu, sonra kuru bir sesle yanıt geldi.

"Profesör Lukhov burada bulunmuyor."

"Ben size onun yanınızda olup olmadığını sormadım albay. Onun da bu görüşe katılıp katılmadığını öğrenmek istiyorum."

"Profesör Lukhov burada bulunmuyor."

Sonuç olarak hepsi durumu anlamışlardı, Rus Bilimler Akademisi Rus hükümeti ile askeriyesinin almış olduğu bu karara karşı çıkmış ve bundan dolayı da susturulmuştu.

"Peki ya Rus Astronomi Derneği'nden Profesör Markhov? O bu karar hakkında ne düşünüyor?"

"Profesör Markhov burada bulunmuyor."

"Peki ya Roscosmos Bilim Departmanı'nın şefi Profesör Vassiliev? Ona danışmış olmalısınız tabii ki..."

"Profesör Vassiliev burada bulunmuyor."

Gelen yanıtlar birbirine öyle benziyordu ki sanki mekanik olarak veriliyor gibiydiler.

"Eğer doğru anlamışsam albay, önde gelen bilim insanlarınızın hepsi birdenbire Karadeniz kıyısında tatile çıkmaya niyetlenmiş olmalılar. Yoksa Sibirya mı demeliydim?"

"Beni dinleyin profesör, bu küçük oyunu sürdürmemizin hiç yararı yok, bir yere varacak değiliz," dedi Albay Popov sabırsızlıkla. "Bizim konumumuz gayet açık ve Kremlin tarafından en üst düzeyde onaylanmış durumda. Yaklaşan uzay gemisinin insanlık için açık bir tehlike oluşturduğunu ve buna karşı kendimizi korumak zorunda olduğumuzu düşünüyoruz. Benim yalnızca konumumuzu açıkça

kabul edip etmediğinizi öğrenmem gerekiyor, o kadar. Eğer etmeyecekseniz biz de bu uluslararası göreve katılamayacağız demektir."

"Bunu nasıl kabul edebiliriz ki?" diye karşılık verdi Seth. "Kesinlikle söz konusu olamaz! Ülkemin yetkililerine danışmaya bile gerek duymaksızın Amerika'da hiç kimsenin böyle aptalca bir şeyi kabul edemeyeceğine sizi temin edebilirim! Bunu aklınızdan bile geçirmeyin! Phanes'i bombalayacak değiliz!"

"Pekâlâ, ben de Amerika'nın tutumunun bu olduğu fikrinden hareket edeceğim. Peki ya ortaklarınız bu konuda ne düşünüyorlar?"

"Yanımda Avrupa Uzay Ajansı'ndan Profesör Bozóki bulunuyor. Bakalım o neler söyleyecek?"

Macar kadın mikrofona doğru eğildi.

"Phanes'i yok ederek bütün mürettebatını öldürmemiz düşünülemez bile," diye açıkladı Emese. "Böyle bir olasılığı tartışmayı bile kabul edemeyiz. Bu kadar saçma bir varsayımı değerlendiremeyecek kadar önemli bir anda bulunuyoruz."

Daha o susar susmaz Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı araya girdi.

"Sayın albay, şu anda Kardinal Panunzio sizinle konuşuyor. Kusura bakmayın ama bir noktayı aydınlatabilirseniz size minnettar kalacağım. Rus Ortodoks Kilisesi'nin Patrik Hazretleri bu konuda ne düşünüyorlar acaba?"

"Size olan bütün saygımla söylemek isterim ki Kardinal Hazretleri, bu konunun kilise değil devlet meselesi olduğunu siz de takdir edersiniz."

"Bundan Sayın Moskova Patriği Hazretleri'nin bu konuda fikrinin bile sorulmadığı sonucunu mu çıkarmalıyım?"

"Bu bir devlet meselesidir, hepsi o kadar," diye üsteledi Roscosmos Başkanı. "Kutsal Rus Kilisesi yerinin neresi olduğunu gayet iyi bilir."

"Madem öyle albay, şu halde Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı olarak bu konuşma sırasında bize önermiş bulunduğunuz saldırganlık ve vahşet dolu önerileri büyük bir kararlılıkla geri çevirdiği-

mizi tarafınıza bildirmeyi bir borç biliyorum. Merhamet edin, ben hoşgörüden yanayım. Şefkatten yanayım. Barıştan yanayım. Savaş bizi hiçbir yere vardırmaz. On yedi gün sonra yaşanacak olan şey, insanlık tarihinin en önemli olaylarından biridir. Bunu anlayabiliyor musunuz albay? Bizler insanoğullarıyız, iyi niyetle hareket eder ve ruhlarımızı gökyüzüne doğru yüceltiriz. Kutsal gökyüzüne! Gelmekte olan bu canlıların da tıpkı bizler gibi Tanrı tarafından yaratılmış olduklarına inanıyoruz. Efendimize kendisine ve onun muazzam eserine layık olduğumuzu göstermeliyiz. Onun kılavuzluğu altında, bilge kralların Beytüllahim yıldızını izleyerek Efendimiz İsa Mesih'e ulaşmalarını sağlayan aynı ruhla harekete geçerek uzaklardaki o yıldızdan ta bize kadar gelen bu varlıkları karşılamaya gitmeliyiz. Bunu barışçıl olarak, yüreğimiz merhametle dolu yapmalıyız. Bize doğru gelerek bu varlıklar aynı zamanda İsa'ya doğru da gelmiş oluyorlar çünkü o, insanoğlunu kurtarmak üzere bu gezegende doğmuştu. Tanrı'nın bu çocuklarını kucaklamalı ve onlara insan yüreğinin evrensel olduğunu, içinin sevgiyle dolup taştığını göstermeliyiz. Sizi aydınlatması ve tuttuğunuz yolun gerçeğin ya da merhametin yolu olmadığını size göstermesi için Tanrı'ya dua edeceğim. Cennet aşkı için efendimizin sözlerine kulak verin çünkü onlar esenliğin ve sonsuz bağışlamanın sözleridir."

Rus hattın öbür ucundan içini çekti.

"Sanırım artık birbirimize söyleyecek herhangi bir sözümüz kalmadı," diye sözü bağladı Albay Popov katı bir sesle. "Madem böyle hanımefendi ve beyefendiler, başkanımızın resmî yanıtımızı hükümetlerinize ve BM Genel Sekreteri'ne duyurarak onları tutumumuzun haklılığı konusunda ikna etmeye çalışacağını sizlere bildiririm. Umuyorum ki sağduyu üstün gelecektir."

"Bizler de sizin aklın yoluna geri döneceğinizi umuyoruz," diye yanıtladı Seth acı bir sesle. "Ancak eğer bu gerçekleşmezse o zaman içten davranarak size bu göreve katılmama kararınızı hoşnutlukla karşıladığımı söylemeyi bir borç biliyorum. Phanes Görevi'ne katıl-

mayı kabul etmediğiniz için çok seviniyorum. Böylesine mantıksız, saldırgan ve kabul edelim ki son derece tehlikeli bir yaklaşımdan her ne pahasına olursa olsun kaçınmalıyız." Telefona doğru el salladı. "Size iyi günler albay."

Bir klik sesi duyuldu ve arama sona erdi.

XII

Telefon konuşmasından sonra uzunca bir süre sessizlik oldu, kimse tek kelime edemiyordu. Herkes taş kesilmiş gibi şaşkınlık içinde hareketsiz duruyor, gözlerini boşluğa dikmiş biçimde az önce söylenenleri düşünüyordu. Sanki her biri yanılmadıklarından emin olabilmek için duydukları sözcükleri yeniden belleklerine çağırma gereği duyuyor gibiydiler.

Sonunda sessizliği bozan Kardinal Panunzio oldu.

"Anlayamıyorum," dedi. "Ulu Tanrım, bu nasıl bir çılgınlık böyle? Ne olmuş bunlara? Akıllarını mı yitirmişler? Kutsal Meryem aşkına! Tanrı yardımcımız olsun!"

Emese omuzlarını kaldırarak aklından geçen her şeyi iki sözcükle özetledi.

"Ruslar işte!"

"Acaba burada neyin tehlikede olduğunu anlamıyor olabilirler mi?" diye kendi kendini sorguladı Seth. "Nasıl oluyor da Dünya dışından bir uygarlıkla tarihî bir karşılaşma yaşamamıza iki adım kalmışken akıllarına gelen ilk şey savaş olabiliyor? Hâlâ barbarlık içinde yaşamayı mı istiyorlar?"

"Paranoyak onlar," diye gözlemde bulundu Tomás. "Rusların nasıl akıl yürüttüklerini anlamayı istiyorsak tarihlerine şöyle bir bakmamız yeterli olur. Orada her şeyi bulabiliriz."

"Bununla ne demek istiyorsunuz?"

"Ne yani, Rus tarihini bilmiyor musunuz yoksa?" diye sordu. "Bu ülke her zaman devasa bir savaş alanı olarak kalmıştır. Rusya iki kıtanın, Asya ile Avrupa'nın arasına sıkışmıştır ve uzun yüzyıllar boyunca da bir taraftan ötekine geçmeyi isteyen herkes onun içinden geçmek zorunda kalmıştır. Ruslar Cengiz Han'ın, Napolyon'un ve Hitler'in kanlı istilalarına maruz kalmış, gözünü kan bürümüş çarlar tarafından yönetilmiş, Rasputin'e ve o tıynetteki daha pek çok zorbaya katlanmış, Lenin ve Stalin dönemlerinde yüz binlerce kayıplar vermiştir, gulaglar ve içlerindeki dehşetler geçidi de cabası. Daima baskı altında bulunmuş ve sonu gelmeyen bir trajedinin içinde yaşamışlardır. Ruslar zaman içinde her şeyden korkmayı öğrenmişlerdir, hatta kendi gölgelerinden bile."

"Bu doğru."

"Kendilerine, bizimkinden daha ileri bir teknolojiye sahip olan bilinmeyen varlıkların gelmekte oldukları duyurulunca başka ne tepki vermelerini bekliyorsunuz ki? Paniğe kapılmaları gayet normal. Paranoyaları tamamen yabancıların kendileri üzerinde yaratmış oldukları travmalardan doğuyor. Bilinmeyene kuşkuyla yaklaşmayı, ötekinden korkmayı ve öngörülemeyen her şeyin karşısında bildikleri tek tepkiyi vermeyi öğrenmişler: saldırganlık. İnanın bana büyük bir sorun bu. Hem de çok büyük."

NASA yetkilisi sanki bu sorun aşılmış gibi bir kayıtsızlık işareti yaptı.

"Artık bir sorun olmaktan çıktı," dedi keyifle. "Ruslar Phanes Görevi'nden dışlanmış durumdalar ve böylece de ne işimizi bozabilecek ne de bir hasara yol açabilecekler."

Konu kapanmış gibi görünüyor olsa da Portekizli sanki kafasında bir düşünce kuruyormuş gibi yüzünü buruşturdu.

"Yine de onların ortaya atmış oldukları bu sorunun kimi sorgulamaları doğurduğunu itiraf etmem gerekir." Düşünceli bir tavırla göz kapaklarını sıktı. "Düşünüyorum da acaba... Acaba..."

"Acaba, ne?"

Tomás içini çekti. İçini ele geçiren kuşkudan derhal kurtulması gerekiyordu.

"Beni düşündüren husus, Albay Popov'un türler arasındaki mücadeleye yapmış olduğu atıf. Acaba bu noktada haklı olması ve bunun gerçekten de bir doğa yasası olarak görülmesi mümkün olabilir mi? Eğer durum buysa bunun bu görev üzerindeki sonuçları neler olabilir?"

Seth sabırsızlıkla gözlerini kırpıştırdı.

"Dinleyin Tom, bunlar safsatadan başka bir şey değil..."

"İzniniz olursa Seth, Tomás'ı aydınlatan ben olmak isterim," diye rica etti Emese. "Ne de olsa ben astrobiyoloğum, bu benim uzmanlık alanım."

"Buyurun rica ederim."

Macar bilim kadını tarihçiye doğru döndü.

"Darwin'in evrim hakkındaki kuramı türler arasındaki rekabet ve en güçlü olanın yasası türünden fikirlerin popülerlik kazanmasına kendiliğinden katkıda bulunmuştur. Bu kavram kesinlikle sağlam bir temele dayanmaktadır. Doğadaki farklı türlerin gerçekten de birbirleriyle rekabet halinde olduklarını anlamak için doğaya bakmak ya da televizyonda hayvanların yaşamı üzerine bir belgesel izlemek yeterli olacaktır. Bütün hayvanlar ya yiyecekler ya da yem olacaklardır. Adına kabaca orman kanunu dediğimiz şey de budur, ancak biz biyologlar buna doğal seçilim adını veriyoruz çünkü rekabet giderek türlerin kendi içlerinde de görülmeye başlıyor."

"Bu konuda hiç kuşkumuz yok."

"Eğer doğru anlıyorsam sizi tasalandıran soru şu: Ya Albay Popov haklıysa?"

Soruyu bu şekilde dile getirerek Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu tam da sorunun kalbine dokunmuş oluyordu. Ya evrende gerçekten de orman kanunu geçerliyse?

XIII

Roscosmos Başkanı'nın ortaya attığı ve Tomás'ın da yeniden gündeme getirdiği senaryo Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğunu pek fazla etkilememiş görünüyordu. Bu olasılık projeye katılan bilim insanlarınca daha önce yeteri kadar tartışılmıştı zaten.

"Endişenizi anlıyorum," dedi Emese. "Orman kanunu ve en güçlü olanın zayıf olanlar üzerinde hüküm sürmesine dayalı türler arası mücadele kavramları halkın düş gücünde çok derinlere kök salmıştır. Ancak bundan daha az bilinen bir şey daha vardır ki o da canlı varlıkların hayatta kalmak için sıkça başvurdukları ve rekabetin ötesine geçen bir başka mekanizmadır."

Tomás gözünü kocaman açtı.

"Ötesine mi? Rekabetin ötesinde ne var ki?"

"İş birliği."

"Ama Darwin'in keşfettiği şey bu değildi..."

"Darvin, türlerin evrimindeki davranış mekanizmasının anlaşılmasında yalnızca ilk aşamayı ortaya çıkardı, ancak ondan sonra yapılan çok sayıdaki keşif bu ilk varsayımı geliştirdi, hatta düzeltti," diye açıkladı genç kadın. "Bu keşiflerden biri de iş birliğinin önemini ortaya koyuyordu. Evrim ve hayatta kalma büyük ölçüde iş birliğine dayanır, biz bunu unutma eğilimi gösteriyoruz ama yapılan incelemeler bu gerçeği sürekli doğrulamaktadır. Üstelik bunu yalnızca insanlarda ve memelilerde değil, kuşlarda, sürüngenlerde, böceklerde,

balıklarda, bitkilerde de görmekteyiz. Hatta hücrelerde ve genomlarda bile! İş birliği biyolojinin bütün alanlarında mevcuttur. Bütün canlı varlıklar farklı düzeylerde ortaya koyabildikleri iş birliği yapabilme yetileri sayesinde hayatta kalıp evrim geçirebilirler."

"Peki Ruslar bunu bilmiyorlar mı?"

"Elbette biliyorlar! Roscosmos'un başkanı Darwin'in yasalarından ve daha bilmem nelerden söz etmeye başladığında Seth'e ona dile getirdiği görüşün Rus bilim insanlarınca da paylaşılıp paylaşılmadığını sormasını önermem rastlantı değildi. Söylemeye bile gerek yok ki bu masum bir soru değildi. Sizin de dikkatinizi çekmiş olabileceği üzere albay kendi ülkesinin bilim insanlarının görüşünden hiç söz etmemeye özen gösterdi. Bu konuda hiçbir şey söylemedi. Bunun da bir nedeni var elbette. Türlerin evriminde iş birliğinin oynadığı rol bütün biyologlar arasında yaygın olarak bilinen bir olgudur ve bu yüzden de Rusya'daki meslektaşlarımın da bunu kendi hükümet ve askeriyelerine açıklamış olduğundan kuşku duymuyorum. Mutlaka olan şu ki Rus yetkililer kendi bilim camialarının görüşünü kasıtlı olarak kulak arkası ediyorlar. Bilimsel bilgiye karşıt düşen bir siyasi karar almışlar. Mesele budur işte."

"Bu durumda siz gelmekte olan uzaylıların iş birliği ruhuyla hareket ettiklerini düşünüyorsunuz yani?"

"Bize yaklaşan nesne bir donanma değil Tomás. Yalnızca bir gemi." Altını çizmek ister gibi parmağını kaldırdı. "Tek bir gemi. Doğrusu bir tek gemi bana bütün insanlık için çok da büyük bir tehdit oluşturabilirmiş gibi gelmiyor, sizce de öyle değil mi? Olsa olsa bu durum, göreve katılacak olan ekip için bir tehlike oluşturabilir ama doğrusu ben bundan bile fazlasıyla kuşkuluyum çünkü bu gemiyi bize zekâ sahibi bir uygarlık gönderiyor."

"Çok doğru. Ve mademki bu zeki bir tür, o halde oluşturabileceği tehdit de daha büyük olamaz mı?"

"Hangi tehdit ama Tomás?" diye üsteledi Emese. "Bu yalnızca bir uzay gemisi. Dahası Phanes'in Güneş sistemiyle bizden yüz yirmi ışık yılından fazla mesafede bulunan Tau Sagittarii arasında kalan

geniş uzay boşluğunu aşabilmiş olması binlerce yıl önce fırlatılmış olduğunu gösteriyor. Demek ki onu gönderen uygarlık binlerce yıldır varmış. Şimdi bir tarihçi olarak size soruyorum: Bir uygarlık iş birliği yapmadan hayatta kalabilir mi?"

Portekizli soruyu tarttı; doğrusu bu mükemmel bir tarihsel inceleme konusu olabilirdi.

"Aslında tarih derslerimizden aklımızda kalanlar daha çok çatışmalar, savaşlar, istilalar vesairedir. Oysa gerçekte uygarlıklar daha çok iş birliği, düzen ve barışa dayanırlar. Örneğin Roma Barışı'nı yaşadık biz. Ayrıca uygarlığın evriminin etiğin gelişmesine bağlı olduğu da saptandı. Çin'de Konfüçyüs'e, Yunanistan'da Sokrates'e, Batı'da Kant'a bakabilirsiniz."

"Çok doğru," dedi kadın başıyla da onaylayarak. "Birkaç bin yıllık tarihi olan bir uygarlık mutlaka bir iş birliği etiği geliştirmiş olmalıdır çünkü bütün biyologların bilmeleri gerektiği gibi hiçbir tür sadece çatışma yaratarak yaşayamaz. Türler başkalarını korumakla kendilerini de korumuş olurlar. Kuantum fiziğinden biyolojiye kadar bilimin öğrendiği tek bir şey varsa o da hepimizin birbirimize bağlı olduğumuzdur. Birbirimizden bağımsız olduğumuz fikri bir yanılsamadan ibarettir. Bir uygarlık ne kadar çok gelişirse bu temel gerçeği de o kadar iyi anlayacaktır."

"Şu halde iş birliği, zeki türler için zafer kazandıran bir strateji oluyor..."

"Kesinlikle. Üstelik yalnızca zeki olanlar için de değil. Biyologlar en başarılı olmuş türlerin sırrının yalnızca zekâ değil, aynı zamanda da iş birliği temeline dayanan karmaşık toplumsal sistemler geliştirmiş olmaları olduğunu keşfetmişlerdir. Zekâlarıyla ünlü oldukları pek de söylenemeyecek olan karıncaları ele alın. Aralarında iş bölümü yaparlar, birileri koloniyi koruyorken, diğerleri tarımla uğraşır, kimileriyse yiyecek arar. Karıncaların davranış biçimleri özgeci niteliktedir ve kimi zaman birbirleri uğruna kendilerini feda ederler. İş birlikleri öylesine etkilidir ki bilinen iki milyon kadar böcek türü içinde ancak yüzde ikiyi oluşturdukları halde, kendi

aralarında iş birliği yapmakta olan böcek türleri geri kalanlarına sayı, biyokütle ve çevre üzerindeki etki bakımlarından üstünlük kurmaktadır. Karşılıklı olarak birbirlerine dayanan toplulukların hayatta kalma olasılıkları çatışma içinde olanlardan daha fazladır."

Konuşmayı dikkatle takip eden Kardinal Paolo Panunzio bu noktayı onayladı.

"Kılıçla can alan kılıçla can verecektir."

"Özgecilik biyolojik açıdan doğru bir stratejidir," diye üsteledi astrobiyolog. "İnsan türünün başarısının nedenlerinden biri de toplumsal yeterlilikleri, iş birliği yapabilme yetisidir. Sen bana yardım et, ben de sana edeyim. İş birliği yapan karıncalar omurgasızlar âlemine nasıl hükmediyorsa, iş birliği yapan insanlar da omurgalılara hükmederler. Yani baskın olan türler iş birliği stratejilerini benimsemiş olanlardır. Ancak her ne kadar özgecilik ve iş birliği zeki olmayan türlerde evrim için zorunlu olsa da iş birliği karakteristiklerinin daha çok zeki türlerde gelişmekte olduğu da bir gerçektir. Bu türler iş birliği süreçleri içinde ahlak ve etik gibi kavramlar geliştirerek orman kanunundan uzaklaşmışlardır. İnsanoğlu yavaş yavaş gücün kanunundan kanunun gücüne doğru geçiş yapmıştır. Bir uygarlık ne kadar ilerlemişse onda kanunun gücü o kadar yüksek, gücün kanunuysa o kadar zayıftır. Bu ilkenin başka uygarlıklar için de geçerli olması gerekir."

"İyi de uzaylı bir uygarlık iş birliği yetilerini geliştirmeksizin de kendini dayatmış olamaz mı?"

Avrupa Uzay Ajansı'nın bilim insanı berrak mavi gözlerini Tomás'a dikti.

"Tarihçi olan sizsiniz," diye hatırlattı. "Siz ne diyorsunuz?"

Portekizli kendi sorusunu yanıtlamak zorunda olduğunu hissetti.

"Şey... Uzaylıların toplumsal yeterliliklere ya da ahlaka hiç gerek duymamış olmaları mümkün olabilir," diye açıkladı. "Karşımızda bilinmeyen bir uygarlık var. Bununla birlikte toplumsal yetenekler ve iş birliği yapabilme yetisi gerçekten de bir uygarlığın başarılı olması

için vazgeçilmezmiş gibi duruyor. Toplumsal etkileşimin olduğu yerde de mutlaka birtakım yasalar, ahlak ve etik kuralları bulunmalıdır. Bu da beni Dünya dışındaki bir uygarlığın etik açıdan gelişmiş olması gerekeceğini düşünmeye itiyor. Bu bakımdan içimiz rahat olabilir."

"Görüyorsunuz ya."

"Başka bir boyutu daha göz önünde bulundurmakta fayda olacaktır," diye ekledi Tomás, birden aklına yeni bir şey gelmiş gibi. "Bize Phanes'i gönderen uygarlığın uzun ömürlülüğü."

"Uzun ömürlülük mü?"

"Az önce, Phanes'in yolculuğuna çok uzun zaman önce başlamış olması gerektiğiyle ilgili yapmış olduğunuz saptama beni düşündürdü. Eğer söylediklerinizi yanlış anlamadıysam Tau Sagittarii Dünya'dan iki yüz ışık yılından daha fazla bir mesafede bulunuyor, bu da geminin bundan binlerce ve binlerce yıl önce gönderilmiş olduğunu gösteriyor."

"Doğru. Ne var bunda?"

"1977 yılında almış olduğumuz Wow sinyali de bu uygarlığın yakın zaman öncesine kadar hâlâ var olduğu anlamına geliyor."

"Evet..."

"Bize Wow sinyalini aktaran ve Phanes'i gönderen bir uygarlığın mutlaka çok ileri bir teknolojiye sahip olması gerektiğine göre aynı zamanda bir o kadar yıkıcı nitelikte bir teknolojiyi de geliştirmiş olmaları beklenebilir. Bir gezegenin üzerindeki her türlü yaşamı sona erdirebilecek türden bir teknolojiyi kastediyorum. Bu da böyle bir uygarlığın kendi kendini yok edebilmesi olasılığının çok yüksek olabileceği anlamına geliyor. Tau Sagittarii'deki uygarlık binlerce yıl boyunca hayatta kalabilmişse bu bize, onların bu teknolojinin yalnızca kendi türleri değil bütün bir gezegen için kendi kendini yok edecek biçimde kullanılmasını önlemek adına yeterli etik kuralları geliştirmiş olmaları gerektiği konusunda güçlü bir fikir veriyor. Zeki bir türün ekosistemi koruyacak biçimde, çevresiyle uyum içinde

yaşayabilmesini sağlayacak etik kurallar koyması kaçınılmazdır. Bu olmadan soylarının tükenmesi olasılığı çok yüksek olmalıydı."

Bozóki Emese bu akıl yürütmeyi takdir etti.

"Konuya daha önce bu açıdan bakmamıştım ama haklı olduğunuz çok açık. İleri bir teknolojinin geri kalmış bir etikle bir arada bulunması düşünülecek şey değil. Böyle bir durumda türün sahip olduğu teknolojiyi çevresinde bulunan her şeyi yok etmek için kullanmasına engel olacak vicdani nedenler bulunmayacağından kaçınılmaz olarak kendini yok etmesi gerekirdi."

"Bize Phanes'i gönderen uygarlık gelişmiş ve binlerce yıl boyunca hayatta kalmayı başarmışsa, çok yüksek düzeyde etik kurallar geliştirmiş demektir. Aksi takdirde şu anda çoktan sönüp gitmiş olmalıydı."

"Hiç kuşku yok," diye karşılık verdi kadın. "Öte yandan, biz biyologlar hayvanların kendi aralarında ya da sahiplerine karşı dostluk bağları ve hatta sevgi bile geliştirebildiklerini saptamış bulunuyoruz, ancak burada sevgi kavramını belli bir çekinceyle kullanıyorum, ne de olsa ölçülmesi mümkün olmayan, öznel bir kavramdan söz ediyoruz. Bir hayvan ne kadar zekiyse bu yetenekleri de o kadar gelişmiş oluyor. Bundan dolayı da, üstün olan hayvanların işbirliğine, ahlak ve etiğe, iyi ve kötü ya da haklı ve haksız gibi kavramlara ilişkin yatkınlıklar geliştirebilmelerinde şaşılacak hiçbir şey yoktur. Sonuç olarak gelişmiş bir Dünya dışı uygarlıktan da bekleyeceğimiz şey bu olmalıdır: ekosisteme saygılı bir etik."

Bunun mantıksal sonucu Tomás'a apaçık göründü.

"Özetle, Rusların öne sürdükleri senaryo çok da olası değil. Sonuç olarak Phanes bizim için bir tehdit oluşturmuyor."

Söz alma sırası Seth'e gelmişti.

"Az önce sizin de gayet haklı olarak hatırlattığınız gibi, bilinmeyenle karşı karşıya olduğumuzda hiçbir şey olasılık dışı değildir. Yine de ben bu açıdan hiçbir endişemiz olmaması gerek diye düşünüyorum, üstelik yalnızca bir uygarlığın bu kadar gelişmiş bir

düzeye ulaşabilmesi için etik ve hukuk gibi güçlü toplumsal yetenekler geliştirmiş olmalarının zorunlu oluşundan değil, ayrıca henüz size açıklamamış olduğumuz başka bir nedenden de dolayı."

"Hangi neden?"

NASA çalışanı gizemli bir tavır takındı.

"Phanes'ten aldığımız mesajın içimizi bu bakımdan biraz daha fazla rahatlatan kimi unsurlarını kastediyorum."

Tomás ilgilenmiş göründü.

"Neymiş bu unsurlar?"

"Zamanı geldiğinde öğreneceksiniz Tom."

"Ruslar bundan haberdar mı?"

Ruslardan söz açılması Seth Dyson'ın canını sıkmış gibiydi.

"Haberdar edildiler, evet."

"Ve?.."

"Az önce Albay Popov'un söylediklerini duymadınız mı?" diye sordu hafif gergin bir sesle. "Ne kadar saldırgan olduğu dikkatinizi çekmedi mi?"

Portekizli başıyla onayladı.

"Evet, Rusların doğalarındaki paranoya apaçık ortada olanı görmelerine engel oluyor. Buna hiç kuşku yok."

Seth, sanki birkaç dakika önce Roscosmos'un başkanıyla yapmış olduğu konuşmayı bu şekilde unutması mümkün olabilecekmiş gibi başını silkeledi.

"Her ne olursa olsun, bu projede yer almıyorlar." Bu fikri kabullenmiş gibiydi. "Böylesi çok daha iyi oldu. İşleri karıştırmaktan, sorunlar yaratmaktan, engel çıkarmaktan başka bir işe yaramayacaklardı zaten. Ruslar olmayınca her şey çok daha kolay olacak."

Tarihçi bundan aynı derecede emin değildi.

"Sizin yerinizde olsam zafer çığlıkları atmak için bu kadar aceleci davranmazdım Seth."

"Bununla ne demek istiyorsunuz?"

Tomás yanıt olarak Avrupa Uzay Ajansı'nı temsil eden bilim kadınına döndü.

"Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz Emese?" diye sordu. "Sizin Macaristan'da, Ruslarla birlikte yaşamak konusunda uzun bir deneyiminiz oldu, öyle değil mi? Bütün bunlar size ne çağrıştırıyor?"

Macar kadın koltuğuna yaslanarak bu soru üzerine düşündü.

"Sanırım siz haklısınız Tomás. Doğrusu bu işi burada bırakacaklarını hiç sanmıyorum."

"Sahi mi?" diye haykırdı Seth. "Peki daha ne yapabilir bu çılgınlar?"

"Bilemiyorum," dedi astrobiyolog. "Ancak yedekte bekleyen başka numaraları da olduğundan emin olabilirsiniz. Ruslar ancak çıkarları için hareket ederler."

NASA yetkilisi konuyu değiştirip de kendisinin gerçekten önemli bulduğu şeylerin üzerine odaklanmayı istiyormuş gibi bir sabırsızlık işareti yaptı.

"Rusların kalbi kırıldıysa pek yazık," dedi. "Şu anda önemli olansa bu toplantıyı tamamlayarak yol almaya devam etmemiz çünkü zaman daralıyor." Yardım istermiş gibi çevresine bakındı. "O step hödüğü bize telefon etmek gibi saçma sapan bir fikre kapılmadan önce nerede kalmıştık biz?"

"Eğer yanılmıyorsam Seth, bana görevden söz ediyordunuz," diye hatırlattı Tomás. "Atlantis uzay mekiğinin yeniden hizmete verileceğini ve şu anda Cap Kennedy üssünde hazırlanmakta olduğunu söylüyordunuz."

"Ve bir de ekip," diye ekledi Emese aceleyle, Amerikalıya en önemli hususu hatırlatmak için. "Bu konuyu bir an önce çözmemiz gerekiyor."

"Hah, evet," dedi Seth aklını yeniden başına toplayarak. "Doğru, görevden söz ediyorduk." Koltuğunda doğruldu. "Tahmin edebileceğiniz gibi bu görev birbirine koşut çeşitli etkinlikleri içeriyor, özellikle de bilimsel, teknik, mali, siyasi ve diplomatik nitelikli operasyonlarla

bir de uluslararası koordinasyon... Kısaca bir yığın sorun. Bütün bunların içinde çok acil olarak üzerinde uzlaşmamız gereken vazgeçilmez bir unsur var. Ekibin oluşturulmasını kastediyorum. Bu meseleyi en kısa zamanda çözmek zorundayız."

"Yalnızca yetenekli ve görevin hedefleriyle uyumlu olmakla kalmayıp ayrıca insanlığı da temsil edebilecek uluslararası bir astronot ekibi kurmamız gerekiyor," diye açıkladı Avrupa Uzay Ajansı'nın bilim kadını. "İşte bu yüzden Roma'da bulunuyoruz."

Tomás onlara anlamadan baktı.

"Astronot ekibi kurmak için Vatikan'a mı geldiniz yani? Bir rahibe mi ihtiyacınız var?"

Emese ile Seth, sanki bakışları niyetlerini dile getirmeye yeterli olacakmış gibi uzunca bir süre onun yüzüne baktılar.

"Tom, bizim size ihtiyacımız var."

XIV

Bu davet öylesine beklenmedik nitelikteydi ki, Tomás'ın ilk tepkisi bunun bir şaka olduğunu düşünerek kahkaha atmak oldu. Ancak karşısındakilerin yüzlerinde gördüğü ifadelerin katılığını fark edince bu önerinin son derecede ciddi olduğunun farkına vardı.

"Benden ne bekliyorsunuz ki?" diye sordu kuşkuyla. "Phanes Görevi'nde ben ne yapabilirim sanki?"

"İşinizi."

"Nerede? Cap Kennedy üssünde mi?"

NASA'nın astrofizikçisi parmağını havaya doğru uzattı.

"Uzayda."

"Efendim?"

"Bizimle yukarı gelin."

Tomás'ın yüzünde anlayamamış gibi bir ifade belirdi.

"Şaka yapmayı bırakın rica ederim."

"Şaka yapmıyoruz biz Tom," dedi Seth. "Bu iş çok ciddi. Bu görev için size ihtiyacımız var."

"Yani benim bir... uzay mekiğine binmemi mi istiyorsunuz?"

"Sizin işitmekle ya da işittiğinizi anlamakla ilgili bir sorununuz mu var Tom?" diye sordu Amerikalı. "Bu davetin neresini anlayamadınız? Phanes'i karşılamak için yapacağımız yolculuk sırasında Atlantis gemisinde bize eşlik etmenizi istiyoruz. Bundan daha açık ifade edemem."

Portekizli onlara inanmaz gözlerle baktı.

"Ama... Ama ben astronot değilim ki!"

Seth Dyson, Avrupa Uzay Ajansı'ndan gelen bilim kadınını işaret etti.

"Emese de değil," dedi. "Yine de bu göreve katılıyor. Doğrusunu söylemek gerekirse mekik uçuşlarında yalnızca komutan ve pilotun gerçek birer astronot olmaları, yani astronotluk bölümünden gelmeleri yeterlidir. Aslında ilk uzay uçuşları zamanından kalmış olan bu astronot kavramı günümüzde atıl hale geldi. Bugün artık ben, Emese ve daha pek çokları gibi uzay görevi uzmanları bulunuyor. Bunlar özel bir astronotluk eğitimi görmüş olan ve görevin hedefiyle ilgili belli bir işlevi yerine getirecek bilim insanlarıdır. Bizim için siz de gereklisiniz Tom, yani özel bir işlevi yerine getirecek bir uçuş yükü uzmanı olmanız için size böyle bir davette bulunuyoruz."

Tomás hâlâ hayretler içindeydi.

"İyi de... Neden ben?"

"Çünkü Dünya dışından gelen geminin mürettebatıyla iletişim kurmamız gerekecek Tom. Temas sağlandığında Phanes'in mürettebatıyla konuşabilmemiz çok büyük bir önem taşıyor. İşte bu noktada da size güveniyoruz."

Tarihçi ne yanıt vereceğini bilemiyordu.

"Bakın, size söylemem gereken bir şey var ve korkarım ki bu sizi şaşırtabilir, hatta sarsabilir. Ben uzaylıların dilini bilmiyorum. Her ne kadar tuhaf olsa da, bunu hiç aklınıza getirmemiş olsanız da ne yazık ki durum bu ve siz de bunu kabullenmek zorundasınız. Konuşmaya başladıklarında söyleyeceklerinden tek sözcük bile anlamayacağımı iyice bilmeniz gerekiyor."

Bu sözlerdeki ironi gülümsemelere yol açtı.

"Elbette ki hiç kimse sizden Phanes'in mürettebatıyla sohbete başlamanızı beklemiyor Tom," diye itiraf etti Seth. "Hatta belki de ağızları bile olmayabilir. Birbirleriyle osurarak iletişim kurmadıkları ne malum?"

Bu laftan rahatsız olmuş olan Kardinal Panunzio oturduğu yerde elini kolunu sallamaya başladı.

"Profesör Dyson, çok rica edeceğim sözlerinize dikkat edin."

"Ah, bağışlayın beni," diye özür diledi Amerikalı. "Demek istediğim iki taraf arasında iletişim kurmanın tek yolu her zaman sözcüklerden geçmez. Bunun başka yolları da vardır."

Portekizli başıyla onayladı.

"Bunu kabul ediyorum ama yine de üzerinde biraz düşünmeliyim. Biliyorsunuz ya, benim deneyimim tamamen insanlar arasındaki iletişim üzerine dayalı. Günün birinde uzaylılarla iletişim kurmanın biçimlerini deşifre etmem gerekebileceği hiç aklımdan geçmemişti. Ayrıca, iletişim biçimlerimiz arasında ortak noktalar bulunup bulunmadığını anlamamı sağlayacak karşılaştırma terimleri de bulunmuyor, hatta bu iletişim biçimlerinin ne olabileceğini bile. Çünkü onlar hakkında bildiğimiz hiçbir şey yok."

Avrupa Uzay Ajansı'nın bilim kadını işaret parmağının ucunu sağ şakağına dayadı.

"Ancak düş gücümüz ve akıl yürütmeyle doğaçlama yapabilme yeteneklerimiz var," diye hatırlattı Emese. "Karşılaşma gerçekleştiğinde tıkanmayı er ya da geç aşabilmemize bunlar yardımcı olacaktır."

"Bunu yadsıyamam," diye itiraf etti Tomás. "Ama... Neden ben? Bu seçimi yapmanızın nedeni ne oldu?"

"Kendinizi bu görevi yerine getirmek için yeterli bulmuyor musunuz?"

"Bilemiyorum," dedi açıkça. "Phanes'in mürettebatının neye benzediğini, nasıl diyalog kurduklarını ve kendilerine özgü dillerini bilmeden ne ben ne de başka biri onlarla iletişim kurabileceğine ilişkin güvence verebilir. Bizim gibi sesle mi iletişim kuruyorlar? Yoksa işaret diliyle veya yazıyla mı? Ya da kokularla mı? Neden dokunma duyularıyla olmasın? Ya da belki bizim hayal bile edemeyeceğimiz bambaşka bir yolla. Kim bilir? Benim en küçük bir fikrim bile yok. Gözleri ya da koku alma duyuları olmayabilir, ya da belki bizim

hayal bile edemediğimiz şeyleri algılamalarını sağlayan daha farklı duyu organları vardır. Kuşlar bizim ayırt edemediğimiz renkleri görmüyorlar mı ya da kimi yılanlar sıcaklıkları kaydedemiyorlar mı? Köpekler bizim duyamadığımız sesleri duyabiliyorlar, yarasalarsa çevrelerindeki dünyayı yankı yoluyla kavrıyorlar. Bu uzaylıların algılama biçimlerinin bizimkilerden ya da Dünya üzerindeki hayvan topluluğununkilerden bütünüyle farklı olmadığına kim güvence verebilir ki? Acaba bitkiler gibi olabilirler mi? Ya da belki daha da tuhaf yaratıklar? Bizden ne dereceye kadar farklılar?"

"Çok büyük bir olasılıkla gerçekten çok farklı olmaları gerekir," diye doğruladı astrobiyolog. "Bizim bildiğimiz her şeyden köklü biçimde farklı olacaklarına neredeyse hiç kuşku yok. Öte yandan kendi gezegenimizde görmeye alışkın olduklarımıza benzer şeylerle de karşılaşmamız olasılık dışı olamaz, ne de olsa biyolojide yakınsak evrim gibi kavramlar bulunuyor. Neye benzeyeceklerini kim bilebilir ki?"

Tomás önünde açılmış olan sonsuz olasılıkları düşünerek derin bir iç geçirdi.

"Gerçekten, kim bilebilir? Aslında her şey mümkün." Sanki düşüncelerine çekidüzen vermek istermiş gibi elini saçlarında gezdirdi. "Beni dinleyin, böyle bir iş için benden daha nitelikli olan bir yığın insan olmalı. Ne diye beni seçmiş olduğunuzu anlayamıyorum."

Seth gülümsedi.

"Sizden daha iyisi mi varmış? Kim?"

"Ne bileyim ben, birçok kişi! Ne olursa olsun, siz benim sorumu yanıtlamıyorsunuz."

Kısa bir sessizlikten sonra sözü Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı aldı.

"Suç bende," dedi Kardinal Panunzio, tarihçiyi bu noktada aydınlatmanın kendisine düştüğünü sezinleyerek. "Ya da daha doğru bir ifadeyle, asıl suç Kutsal Papa Hazretleri'nde."

"Papa'da mı?"

"Çok doğru," diye doğruladı. "Her şey dün, Birleşik Devletler Başkanı'nın bize haber vermek için aramasından sonra oldu. Meryem Ana aşkına! Kutsal Babamız ışıldıyorlardı. Size az önce de anlattığım gibi, biz bu konuyu konuşurken uluslararası toplumun ve bu arada da büyük dinlerin vereceği yanıtın koordinasyonuyla ilgili olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri telefon etti. Kutsal Papa Hazretleri ile yaptıkları görüşme sırasında Genel Sekreter astronot ekibinin oluşturulma aşamasında olduğunu bildirdi ve bütün insanlığı temsil edecek örgütün başı olması dolayısıyla da Phanes mürettebatıyla iletişim kurma görevi verilecek kişiyi seçmenin kendisine düştüğünü bildirdi. Ancak BM üyesi ülkelerin her biri kendi uluslarından bir siyasetçinin seçilmesi için baskı uyguladığından kendini büyük bir yükün altında hissediyordu. Ölçüt olarak yeterliliğin yerini siyasi çıkarlar almıştı. Kutsal Babamız böyle bir baskıya boyun eğmeyi istemedikleri gibi, insanlığın isteyeceği en son şeyin kendilerini en kötü bireylerinden birinin temsil etmesi olacağını da hissettiler."

"En kötü mü?"

"Kesinlikle," diye doğruladı. "İnsanoğulları arasında siyasetçiden kötü kim olabilir ki?"

Hepsi kahkahayla güldüler.

"Görüyorum ki bu konuya aşinasınız," dedi Seth neşeyle. "Ne de olsa siz de içeriden sayılırsınız."

Bu şaka atmosferi yumuşatmıştı ama Kardinal Panunzio sözüne hemen, kaldığı yerden devam etti.

"Bunun üzerine Kutsal Papa Hazretleri kendi görüşlerini bildirdiler. 'Size gereken ekselansları,' dediler BM Genel Sekreteri'ne, 'her türlü muammanın şifresini çözebilecek nitelikte biri olmalı çünkü Phanes'in mürettebatının dili mutlaka bizim bildiğimiz her türlü şeyden çok farklı olacaktır. Üstelik bunun kendini kanıtlamış, saygın ve iletişim konusunda özel bir yeteneğe sahip bir kimse olması da gerekir. Bu kişinin sıradan insanları temsil edecek sıradan bir vatandaş olması ama aynı zamanda da çözümü zor mesajları deşifre edebilecek teknik yeterliliğe de sahip olması gerekecektir.' O zaman

Genel Sekreter de o kişinin kim olduğunu sordu, böyle bir profile sahip olan kim olabilirdi ki?"

"İsa Mesih mi?"

NASA temsilcisi dilinin ucuna gelen espriyi tutamamıştı ama onun mizah duygusu Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı'nın pek de hoşuna gitmedi ve kardinal ona soğuk bir bakış fırlattı. Amerikalı yaramazlık yapmış bir çocuk gibi başını önüne eğip sustu. Kardinal Panunzio ise dikkatini yeniden Tomás'a verdi.

"Kutsal Babamız sizi seçtiler, Profesör Noronha."

Vatikan'ın iki numaralı adamının lafı getirmekte olduğu yerden sonucun buraya bağlanacağı kestirilebiliyordu. Tomás, Papa'nın kendisine Maria Flor'la nikâhlarını bizzat kıymayı önerecek kadar değer verdiğini biliyordu ama Portekizli böyle bir güvene ve kendisine emanet edilecek olan göreve layık olduğundan emin değildi. Sahip olduğu çekici özelliklere karşın Dünya'dan uzaklaşacak olmak fikri içine dehşet salıyordu.

"Sanırım BM Genel Sekreteri de bu öneriyi benimsemiş."

"Kesinlikle çok heyecanlandı," diye doğruladı Kardinal Panunzio. "Şöhretiniz sizin önünüzden ilerliyor evladım. Geçmişteki ciddi kriz anlarında insanlığa vermiş olduğunuz benzersiz hizmetleri kimse unutmadı ve size olan minnetimiz sınır tanımıyor. Pek çok kimse için siz bir kahramansınız profesör, hepimizi temsil edebilecek sıradan bir adam ama aynı zamanda bilmeceleri çözebilmek için de eşi benzeri olmayan bir yeteneğe sahip. Dahası bir Portekizli olarak büyük kâşiflerin ulusuna mensupsunuz. Dünyanın keşfedilmesinde büyük rol oynayan denizci Vasco de Gama Portekizliydi. Gezegenin çevresinde yolculuk yapan ilk insan olan Fernand de Magellan da öyle. Bir kerede her üç okyanusu da aşmayı ilk sizin atalarınız başardı ve Brezilya'dan Japonya'ya, Angola'dan Tibet'e, Yeşil Burun'dan Endonezya'ya, Hindistan'dan Avustralya'ya kadar dünyanın dört bir yanına uzandılar. Çeşitli kültürlerle samimi olup onları dünyaya tanıttılar. Neden aynısı uzay için de geçerli olmasın? Tanrım! Bu çok açık değil mi? Siz bu görev için mükemmel kişisiniz Profesör

Noronha. Zaten Genel Sekreter de bunu hemen anladı. Adınızı Güvenlik Konseyi'ne derhal önerdi. Ne oldu biliyor musunuz? Kimse karşı çıkmadı."

"Rusya bile mi?"

"Rusya itirazlarını bugüne kadar dile getirmemişti. Dün, Ruslar da olumlu yaklaşım göstermişlerdi ve sizin adınız resmî olarak onaylanmıştı. Yine de atamanızın resmiyet kazanması için sizin onayınızı da almamız gerekiyor. Bu toplantının bütün anlamı da bu işte. İki profesörümüz, Bozóki ve Dyson, Vatikan'a apar topar, sizinle görüşmek ve Efendimizin bize doğru göndermekte olduğu bu yaratıkları karşılamaya kendileriyle birlikte gitmeniz için sizi ikna etmek üzere geldiler."

Sözü yeniden NASA'nın temsilcisi aldı.

"Kararınızı bildirmenizin zamanıdır Tom. Bekleyişi daha fazla uzatamayız. Phanes yaklaşmakta ve zaman daralmakta olduğundan kararları acilen almamız gerekiyor. Göreve hazırlanmaya bir an önce başlamanız için hemen bugün Birleşik Devletler'e doğru yola çıkmalıyız."

Tomás irkildi.

"Bugün mü?"

"Olumlu."

"Ama... ama..."

Amerikalı parmağını ona doğru uzattı.

"Bu işin hiç 'ama'sı yok Tom. Az önce ortaya dökülen bütün nedenlerle bu durumun gerektirdiği adam sizsiniz. Adınızı Papa önerdi, BM Genel Sekreteri ikna oldu, Güvenlik Konseyi onayladı, NASA, Avrupa Uzay Ajansı ve diğer bütün uzay ajansları da adınızı sevinç ve heyecanla karşıladılar. Geriye bir tek sizin rızanız kaldı. Phanes Görevi'nde bütün insanlığı temsil etmeyi kabul ediyor musunuz, etmiyor musunuz?"

Bütün gözler Tomás'a çevrilmiş onun kabul etmesini bekliyordu. Tarihçi bir süre sessiz kaldı. Üzerindeki baskıyı. aynı zamanda da

omuzlarına alacağı sorumluluğun ağır yükünü hissediyordu. O büyük an geldiğinde uzaydan gelen gemiyle iletişim kuracak kişi kendisi olacaktı ve çok hayati bir soruya dürüstçe yanıt vermesi gerekiyordu çünkü kendisine güvenen bunca insanı aldatamazdı. İnsanlığın kendisinden beklentilerine layık olmak zorundaydı.

Bu görevi yerine getirebilecek miydi?

Bu soru karşısında apaçık görünen gerçeği kabul etmesi ve kuşkularına sahip çıkması gerekiyordu.

Başını iki yana salladı.

"Hayır..."

Bütün gözler hayretle fal taşı gibi açıldı.

"Nasıl?"

Bu ilk yanıtı neredeyse duraksayarak, sanki kendi bile bu reddedişten emin değilmiş, yanılıyor olabileceği olasılığını o da kabul ediyormuş, aslında içten içe kendini bu iş için yeterli buluyormuş, bunu başarmak için hiç kimsenin kendisinden daha çok olasılığa sahip olamayacağını ve hayır yerine evet demesi gerektiğini düşünüyormuş gibi vermişti. Evet. Ancak sorunun kişisel boyutunu iyice tarttıktan sonra kuşkusu yerini kesinliğe bıraktı ve ikinci yanıtını çok daha büyük bir kararlılıkla verdi.

"Hayır."

XV

Toplantıya katılanlar sanki yanlış duyduklarını düşünüyorlarmış gibi hayretle onun yüzüne bakakaldılar. Tomás Noronha, Dünya dışından gelen bir uygarlıkla kurulacak ilk temas sırasında insanlığı temsil etmeye davet edilmişti ve bu insanın yaşamında bir kere karşılaşabileceği bir şans, tarihin bir parçası olma, Vasco de Gama, Kristof Kolomb, Magellan ve Armstrong gibi devlerin arasına katılma olasılığıydı. Ama o bunu geri çeviriyordu.

İlk tepki veren Seth Dyson oldu.

"Beni bağışlayın Tom ama söylediğiniz şeye inanmakta güçlük çekiyorum," dedi karşısındakine vaaz vermesi mi yoksa onu bir deli yerine koyması mı gerektiğine karar verememiş birinin ses tonuyla. "Phanes Görevi'ne katılmayı geri mi çeviriyorsunuz?"

"Evet."

"Ama... Ama neden?"

Tomás çenesini sıvazladı.

"Bu görevi layıkıyla yerine getirebileceğimden emin olamıyorum," diye öne sürdü. "Neyle karşılaşacağımızı bilmiyoruz ve ben de ne yaptığımdan emin olmadan böyle bir sorumluluğu üstlenemeyeceğim. Uzaylılarla iletişim kurabilmeyi başarmam bana çok küçük bir olasılık gibi görünüyor ve o an geldiğinde eğer başarısız olursam kendimi bütün dünyayı kandırmış gibi hissedeceğim."

"Phanes'in mürettebatıyla iletişim kurabileceğinizden emin değilsiniz yani? Mesele bu mu?"

"Evet."

NASA çalışanı koltuğunda sabırsızlıkla sallandı.

"O halde söylesenize bana, bunu yapabileceği kesin olan şifre çözücü kim olabilir?"

Bu soru Tomás'ı köşeye sıkıştırmıştı.

"Şey... Yani, açıkçası..."

Seth birdenbire avucunu masanın üzerine vurarak herkesi yerinden sıçrattı.

"Kimse hiçbir şeyden emin değil ki zaten Tom!" diye haykırdı. "Kimse! Tam bir bilinmeyenle karşı karşıyayız. Phanes'in mürettebatıyla iletişim kurabileceğinizin güvencesini elbette ki veremezsiniz. Ama kim verebilir ki zaten?"

"Doğrusu... Bunu kabul ediyorum."

"Bizim için asıl önemli olan bu işlevi yerine getirmek üzere en nitelikli kimsenin yanımızda bulunması olacak. Başarıp başaramayacağınızı bilemezsiniz ama kimse de sizden bilmenizi istemiyor zaten. Bu görevin ne kadar çetin nitelikte olduğunun hepimiz farkındayız. Eğer onlarla iletişim kurmayı başaramazsanız insanların sizi suçlayacağına gerçekten inanıyor musunuz?"

"Bilmiyorum, bilmiyorum..."

"Hiç kimse sizi suçlamayacak Tom," diyerek onun içini rahatlattı. "Hiç kimse! Sizden üstlenmenizi istediğimiz görev, az önce sizin de belirttiğiniz nedenlerle zaten daha en baştan yarı yarıya imkânsız sayılır. Kim bilir, belki gerçekten de Phanes'in mürettebatının gözleri olmayabilir. Doğal bir radar aracılığıyla ya da kızılötesi ışınlarla veya ultrasonla, daha bilmem nelerle iletişim kuruyor olmaları da mümkün. Neredeyse mutlak bir bilinmezin karşısında bulunuyoruz. Bununla birlikte bu görev için en nitelikli olan kişiyi yanımızda götürmeden edemeyiz."

"En nitelikli kişi ben değilim."

"Sahte tevazuyu bir kenara bırakın şimdi," diye kestirip attı Amerikalı. "Hiç sırası değil." Derin bir soluk aldı. "Beni dinleyin, bana sizden söz ettiklerinde küçük bir araştırma yaptım, şimdiye dek neler yapmış olduğunuzu görmeye gittim, yeteneğinizi anlamaya çalıştım ve şimdi de bütün içtenliğimle söylüyorum ki, hayretler içinde kaldım! Bu gezegendeki en iyi şifre çözücüsünüz siz. Eğer her alanın en iyilerini aramıza alamazsak bu tarihî görev başarısızlığa mahkûm kalacak demektir. İnsanlığın kahramanlara ihtiyacı vardır. Bizim de bu yüzden size ihtiyacımız var işte. Sizden rica ediyorum, kararınızı değiştirin."

Tarihçi durgunlaşmıştı. Böyle bir güven gösterisi onu duygulandırıyordu. Her biri kendisine kilitlenmiş olan üç yüze baktı ve her birinin evet duymayı beklediklerini sezdi. Ama...

Başını umutsuzca iki yana salladı.

"Yapamam."

Bu yanıt mırıldanmalara yol açtı. Kimse bu kararı anlayamıyordu.

"Emin misiniz Tom?"

Portekizli başını önüne eğmiş, gözlerini döşemeye dikmiş, omuzları bu kararın ağır yükü altında eğrilmiş bir halde derin derin soluyordu.

"Evet."

"Neden ama?" diye sordu sabırsızlıkla Kardinal Panunzio. "Neden evladım? İnsanlık tarihi için benzeri olmayan bir görev bu. Bu anın önemini kavrayamıyor musunuz?"

Tomás ne diyeceğini bilemiyordu.

"Anlıyorum... Anlıyorum," diye mırıldandı. "Mesele şu ki... Yani ben... Bunu yapamam."

"Neden yapamayacakmışsınız?"

"Sizden rica ediyorum, işleri olduğundan daha da zor bir hale getirmeyin," diye rica etti. "Bu olağanüstü fırsatı tepmenin bana neye mal olduğunu tahmin bile edemezsiniz. Ancak işin özü şu ki bunu yapamam."

Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı iç geçirdi.

"Pekâlâ," diye boyun eğdi. "Ama sizden yalnızca bana bunun nedenini söylemenizi rica ediyorum. Kutsal Papa Hazretleri ve bendeniz hiç olmazsa bu kadarını hak ediyoruz diye düşünüyorum, sizce de öyle değil mi?"

Doğru, diye düşündü Tomás. Bu daveti geri çeviriyorsa, kendisi için yaptıkları onca şeyden sonra kilisenin başı ile iki numaralı adamına hiç olmazsa bu reddedişin nedenini açıklamayı borçluydu.

"Sizin de bildiğiniz gibi Sayın Kardinal, ben bu hafta sonu evleniyorum."

"Elbette biliyorum," diye karşılık verdi din adamı. "Ne olmuş yani?"

"Yani, eğer bu öneriyi kabul edecek olursam Profesör Dyson'ın açıkça belirttiği üzere hemen bugün Birleşik Devletler'e gitmem gerekecek. Yani evlenemeyeceğim."

"Ne olmuş yani?" diye üsteledi kardinal. "Ne var bunda?"

"Ne mi var? Bunu Maria Flor'a yapamam ki ben. Aziz Petrus Bazilikası'nda benimle evlenecek ve üstelik nikâhımızı da bizzat Papa kıyacak. Bunun bir Katolik kadın için ne demek olduğunu anlayabiliyor musunuz? Aylardır bundan başka tek laf ettiği yok Sayın Kardinal! Hatta dinle hiçbir bağı bulunmayan bir bilim insanı olarak ben bile sırf onu mutlu etmek için Katolikliği öğrenmeye başladım. Bu nikâhın onun için ne kadar önemli olduğunu hayal bile edemezsiniz siz. Tabii dolayısıyla benim için de öyle. Ben onu mutlu etmeyi istiyorum ve bunun önüne hiçbir engelin çıkmasına izin veremem. Asla."

Seth'in ağzı bir karış açık kalmıştı.

"İnsanlık tarihindeki en önemli görevin içinde yer almayı bunun için mi reddediyorsunuz?"

"Sevdiğim kadın uğruna her ne olursa olsun reddetmeye hazırım."

NASA yetkilisi pes etmiyordu.

"İnanılır gibi değil!" diye haykırdı. "Başkası söylese hayatta inanmazdım! Adamın biri tarihin bir parçası olma fırsatını bir... bir hatun için geri tepiyor! Böyle bir şey mümkün müdür?"

Tomás'ın yüzü katılaştı.

"Nişanlımdan söz ederken daha saygılı olursanız size minnettar kalırım Profesör Dyson."

"Kusuruma bakmayın Tom, ama bu kararınızı hiç anlayamıyorum," diye üsteledi Amerikalı. "Anlamıyorum. Burada bir evlilikten çok daha büyük bir şey söz konusu. Phanes Görevi'ni böyle bir şey için nasıl geri çevirebilirsiniz?"

"Bu bir öncelik sorunu," diye karşılık verdi Portekizli. "Benim için de Maria Flor'u mutlu edebilmek tarihe geçmekten çok daha önemlidir. Eğer uzaya çıkan ben olmazsam yerimi başka biri alacaktır. Ne önemi var sanki?"

Karşısında bulunanların her üçü de böyle bir inadın önünde ne yapabileceklerini şaşırmış gibi birbirlerine baktılar. Kardinal Panunzio söze girdi.

"Peki ya nikâhı ertelesek?"

"Bu mümkün değil Sayın Kardinal. Papa söz verdi. Umarım şimdi geri adım atmayacaktır."

"Peki böyle bir şeye nişanlınız ne tepki verirdi?"

"Anlayabileceğiniz üzere pek de iyi karşılamazdı."

"Bu evlilik olmasa kararınız ne olacaktı? Göreve katılmayı kabul edecek miydiniz?"

"Nikâhı iptal etmenizi kabul edemem."

"Hiçbir şeyi iptal ettiğim yok benim, içiniz rahat olsun," diye açıkladı. "Yalnızca eğer nikâh için bu tarih belirlenmiş olmasa göreve katılmayı kabul edip etmeyeceğinizi merak ettim o kadar."

"Elbette ederdim," diye yanıtladı Tomás üstüne basa basa. "Benzersiz bir şans bu. Uzaya çıkıp uzaylılarla karşılaşmak ha? Böylesine olağanüstü bir anda bütün insanlığın temsilcisi olmak? Bu... tek

kelimeyle inanılmaz! Aslını isterseniz bunu geri çevirmemin katıksız bir çılgınlık olduğunu ben bile kabul ediyorum."

"Doğru, doğru..."

"Normal koşullar altında böyle bir fırsata sahip olabilmek için neler vermezdim ki?" diye güvence verdi. "Ancak koşullar böyle işte. Nişanlım, Aziz Petrus Bazilikası'nda ve bizzat Papa tarafından kıyılacak bir nikâhın düşünü bile kuramazdı. Bu onun için ve dolayısıyla benim için de son derecede önemli bir olay. Onu düş kırıklığına uğratamam."

"Bu sizi onurlandıran bir tercih evladım. Sevginizi her şeyin üzerine koyuyorsunuz. İnançlı bir kimse olmasanız da gerçek bir Hristiyanın ruhuna sahipsiniz siz. Ama ya bu sorunu çözmenin bir yolunu bulursak?"

"Bununla ne kastediyorsunuz? Nikâhı iptal etmeyeceğinize dair bana güvence vermiştiniz."

Kutsal Makam'ın Devlet Bakanı bir süre sessiz kaldı. Masasının üzerinde duran telefonu eline aldı ve kendisini özel sekreterine bağlayacak olan tuşa bastı.

"Alo, Renzo? Bayan Maria Flor'u içeri alın..."

XVI

Maria Flor bürodan içeri girdi ve onu bilim insanlarına tanıştırdıktan sonra Kardinal, Emese ile Seth'ten kendilerine biraz izin vermelerini istedi. Çiftle baş başa konuşmayı istiyordu. Yalnız kaldıklarında kendilerine birer kahve getirilmesini söyledi ve sonra da Portekizli kadını rahatlatmak için ona hafta sonunda kıyılması planlanan nikâhla ilgili birkaç masum soru sordu.

Sonra fincanını masaya bırakarak ciddi bir ifadeyle genç kadının yüzüne baktı.

"Size sormak istediğim bir şey var küçük hanım. Bu nikâhı ertelememize ne derdiniz?"

Portekizli kadın gözlerini kocaman açarak sanki akıl soruyormuş gibi Tomás'a baktı. Ancak nişanlısı da en az onun kadar şaşırmış görünüyordu çünkü kendisine bu törenin iptal edilmeyeceğine ilişkin güvence verilmişti.

"Kutsal Babamız'la ilgili bir sorun mu var acaba?" diye sordu Maria Flor. "Kutsal Papa Hazretleri bu hafta sonu burada olamayacaklar mı?"

"Hayır, hayır," diye yanıtladı Kardinal Panunzio. "Olabilecekler ve Tanrı'nın izniyle olacaklar da. Sorun bu değil." Tarihçiyi işaret etti. "Yalnızca nişanlınızın belli bir süre için uzağa gitmesi gerekebilir."

"Ne kadar bir süre için?"

"Birkaç haftalığına."

"Kaç hafta?"

"İki ya da üç," diye güvence verdi din adamı. "Bir ayı geçmeyecektir, içiniz rahat olsun."

Genç kadın soran gözlerle bir kez daha Tomás'a doğru döndü.

"İnan bana nikâhı ertelemeyi ben de istemiyorum," diye açıkladı adam aceleyle. "Her ne olursa olsun bu haftanın sonunda evleneceğiz." Yüzünde belli bir rahatsızlıkla Vatikan'ın iki numaralı adamına baktı. "Bana nikâhın iptal edilmeyeceği konusunda güvence vermiştiniz Sayın Kardinal. Umarım sözünüzü çiğnemeye kalkışmayacaksınız."

Devlet Bakanı bu sözdeki kinayeyi duymazdan gelerek gırtlağını temizledi.

"Nikâhın iptal edilmesinin söz konusu olmadığını yineliyorum," diye vurguladı. "Yalnızca ortada bir zaman sorunu var. Töreni yalnız birkaç hafta ileriye almak son derecede yararlı olacaktır. Herhalde bunda küçük hanım da herhangi bir sakınca görmeyecektir..."

"Peki ama bu geciktirmenin nedeni nedir?"

Bu son derecede mantıklı ve yerinde bir soruydu, din adamı da bunu yadsıyamazdı.

"Ne yazık ki henüz Profesör Noronha'ya emanet edilmiş olan görevin ayrıntılarını size açıklayabilme yetkisine sahip bulunmuyoruz."

"Ama bu çok gülünç Sayın Kardinal," diye itiraz etti Tomás. "Bütün bu işin herkesin dilinde olmasına artık ramak kalmış durumda. ABD Başkanı uluslararası siyasi yöneticilere haber vermiş ve NASA da bütün bilim kuruluşlarıyla iletişime geçmiş olduğuna göre haberin yayılması artık bir zaman meselesi, belki de yalnızca birkaç saat içinde her şey internete ve medyaya düşecek."

"Olabilir," diye kabul etti Kardinal. "Yine de bizler gizlilikle bağlıyız ve her ne pahasına olursa olsun sözümüzü tutmak zorundayız. Sizin de bildiğiniz gibi zamanı geldiğinde halka resmî bir açıklama zaten yapılacaktır. O zamana dek biz sessizliğimizi koruyacağız."

"Elbette ama Maria Flor'un da bunu herkesten önce bilmeye hakkı var, özellikle de ortadaki riskler göz önünde bulundurulursa."

Bunu duyunca genç kadın yerinden sıçradı.

"Risk mi? Ne riski?"

"Benden katılmamı istedikleri görev kimi riskler içeriyor," diye açıkladı Tomás.

"Birkaç tanecik," diye altını çizdi Devlet Bakanı tehlikeyi küçümseyerek. "Yalnızca birkaç tane. Ancak bu görevin bütün insanlık için müthiş bir önem taşıdığından hiç kuşkunuz olmasın küçük hanım. Profesör Noronha tarihsel bir rol oynamaya davet ediliyor. Ne olduğunu öğrendiğinizde eminim ki siz de gurur duyacaksınızdır."

Portekizli kadın endişelenmiş görünüyordu.

"Yani o... Ölebilir mi?"

"Ah, bunlar ne büyük sözcükler!" diye haykırdı kardinal. "Ölebilir mi? Evet kızım, ölebilir. Ancak bu binanın kapısından dışarı çıkıp da Conciliazione Sokağı'nda yürürken de bir arabanın altında kalma riskiyle karşı karşıya bulunmuyor mu? Ya da yarın merdivenden düşerek de ölebilir. Tehlike her yerde. Yaşamda her şey risk taşıyor." Kadına doğru eğildi. "Siz Katolik değil misiniz küçük hanım?"

"Evet, tabii ki öyleyim."

"O halde efendimize güvenin ve nişanlınızın kaderini onun ellerine teslim edin, bırakın onu korusun. Tanrı ona elbet yol gösterecektir."

Maria Flor, fikrini almak için nişanlısına döndü.

"Tomás?"

Tarihçi boyun eğmiş gibi bir hareket yaptı.

"Bu görev tehlikesiz sayılmaz ama kardinal doğru söylüyor. Yaşamda her şey risk taşır, hatta en basit gündelik işler bile. Üstelik bu görev sırasında taşıyacağım da çok göreli bir risk. Beni çok da fazla endişelendirmiyor. Yararlarının risklerini kat kat aştığına hiç kuşku yok."

"Savaşa mı gidiyorsun?"

"Tabii ki hayır. Bilimsel bir görev bu."

Maria Flor bu sıfatı duyunca şaşırmış gibi kaşlarını kaldırdı.

"Bilimsel mi?"

"Evet, bilimsel."

"Bilimsel bir görev ne bakımdan tehlikeli olabilir ki?"

"Bu görev bir çeşit yolculuğu içeriyor ve... Nasıl söylemeli? Biraz karmaşık bir yolculuk bu," diye açıkladı. "Ama sen kafanı buna takma. Asıl sorun bu görevin nikâhımızı ertelememizi gerektiriyor oluşu ve beni onu reddetmeye iten de bu oldu zaten."

Kardinal Panunzio, umutsuzluğunu göstermek için abartılı bir hareket yaptı.

"Ah, Kutsal Papa Hazretleri, Profesör Noronha'nın kendilerini geri çevirişinden nasıl da düş kırıklığına uğrayacaklar."

Papa'dan söz edilmiş olması Maria Flor'un merakını uyandırdı.

"Kutsal Babamız da durumdan haberdarlar mı?"

"Bu görev için Profesör Noronha'yı seçen bizzat Kutsal Papa Hazretleri oldular. Âdeta gökyüzünden bir işaret almış gibi olduk ve Kutsal Babamız da nişanlınızı insanlığın temsilcisi olarak seçtiler."

Portekizli kadının ağzı hayret içinde açık kaldı ve suçlayıcı bir tavırla bir kere daha nişanlısına doğru döndü.

"Ve sen de... Sen de bunu geri mi çevireceksin?"

Tomás utanmış göründü.

"Yani... Nikâhımız ne olacak? Onu ertelemeyi hiçbir surette..."

"Bu kesinlikle söz konusu olamaz Tomás Noronha!" diye kestirip attı genç kadın, neredeyse öfke içinde. "Beni duyuyor musun? Söz konusu bile olamaz!"

"Ne söz konusu olamaz?"

"Kutsal Papa Hazretleri'nin isteğini geri çevirmen söz konusu olamaz. Kesinlikle olamaz! Eğer Kutsal Babamız böyle önemli bir görev için seni seçmişlerse hangi nedenle olursa olsun kendilerini reddetmeyi aklından bile nasıl geçirirsin?"

"Ama... Ama..."

Maria Flor birden ayağa kalktı, meleksi gözlerinden Tomás'a doğru kınayıcı oklar fışkırıyordu. Sonra da kararını vermiş olarak kardinale doğru döndü.

"Kutsal Papa Hazretleri'ne kendisinin görevi kabul ettiğini söyleyin."

XVII

"...şluğundan geçmekteyiz. Lütfen yerlerinize oturun ve kemerlerinizi bağlayın. Teşekkür ederiz."

Bu anons Tomás'ı Roma Havaalanı'ndaki kalkıştan hemen önce yutmuş olduğu yatıştırıcının neden olduğu uykudan uyandırdı. Bir dizi klik sesi duyuldu. Tarihçi sinirli bir dudak büküşle çevresine bakındığında yol arkadaşlarının kemerlerini bağlamakta olduklarını gördü. İçeride alan kısıtlıydı, epeyce dar bir uçak olan on dört yolcu kapasiteli Gulfstream V uçağının içindeydiler. Ancak yolculuk yapan yalnızca yedi kişi vardı. Her ne kadar NASA'ya ait olsa da bu uçak daha çok Avrupa Uzay Ajansı'nın üyelerini taşıyordu.

Solundaki koltuğa birinin oturduğunu hissetti, ESA'nın astrobiyoloğu Bozóki Emese'ydi bu.

"Yanınıza oturabilir miyim?"

"Elbette. Rica ederim."

Kadın kemerini bağladı.

"Of!"

Daha önce Seth Dyson'ın yanında oturuyordu ve Tomás onun yer değiştirmiş olmasına şaşırmıştı.

"Ne oldu?" diye takıldı. "Seth'le bozuştunuz mu yoksa?"

Macar kadın iğrenmiş gibi bir tavır takındı.

"Diyelim ki bazı erkekler etek görmeye dayanamıyorlar..."

"Ya."

Görünüşe bakılırsa Emese, Amerikalı meslektaşının kendisine olan ilgisini biraz fazla bulmaya başlamıştı. Onun nasıl bir kadın olduğu düşünülünce bu pek de şaşırtıcı sayılmazdı. Zarif, zeki, tatlı yüzlü, gözleri bir çift mavi far gibi ışıl ışıl.

Bir sarsıntı hissedildi ve Tomás istemsiz olarak küçük bir çığlık attı.

"Uçaktan korkar mısınız?"

Bu soru tarihçinin onuruna dokunmuştu.

"Korkmak mı?" diye sordu gücenmiş gibi. "Kesinlikle korkmuyorum. Kesinlikle. Yalnızca birazcık... Şey... Endişelendim."

Macar kadın güldü.

"Hakkınızdaki dosyayı okudum ve yaşamınız boyunca başarmış olduğunuz onca inanılmaz şeye bakınca sizi neredeyse üstün bir insan gibi görmeye başlamıştım. Sizin de herkes gibi bir insan olduğunuzu görmek beni birazcık sarstı. Sarstı ama doğrusu biraz da rahatlattığını itiraf etmeliyim."

"Siz de mi uçmaktan korkarsınız?"

"Hiç de değil. Zaten korkamam da, öyle değil mi?"

"Nedenini anlayamadım."

"Çünkü ben astronotum."

Portekizli, NASA'dan bir mühendisle sohbet eden Seth'i işaret etti.

"Ben sizin de benim gibi yalnızca kendi alanınızdaki yetkinliğiniz dolayısıyla apar topar göreve çağrılmış bir bilim kadını olduğunuzu ve ekipteki tek astronotun Seth olduğunu sanıyordum."

"Seth insanları ve özellikle de kadınları etkilemek için şişinip duran övüngenin teki. İşin aslı sevgili dostum, Phanes Görevi'nin bütün üyeleri astronot. Siz hariç."

"Desenize ben grubun çirkin ördek yavrusuyum..."

"Uzay ajanslarının böylesine önemli bir göreve uzay deneyimi olmayan bir avuç amatörü göndereceğini düşünmemiştiniz herhalde."

"Ama Seth yalnızca komutan ile pilotun profesyonel olacaklarını söylemişti. Diğer uzmanların hepsinin de sadece bilim insanları olacağını."

"Bu doğru. Görevde yer alan uzmanlar gerçekten de bilim insanları. Ama hepsi aynı zamanda da astronotlar. Bunun için özel bir eğitim görmüş olduklarını söylemeye bile gerek yok."

"Ama Seth bizim de eğitimden geçeceğimizi söyledi."

Kadın kahkahayla güldü.

"İki haftada mı?"

"Onu duymadınız mı? Bunu söylediğinde siz de oradaydınız."

Emese gülümsemesini bastırdı.

"Bilginiz olsun, bir astronotun eğitilmesi, bilim insanı olsa da olmasa da, iki yıla yakın sürer. Bu görev için eğitimini tamamlamış astronotlar seçildi, aralarında bilim insanı olanlar da var. Uzaya hiç çıkmamış bilim insanlarının eğitilmesi için yeterince zamanımız yok."

"Peki ben ne oluyorum? Ben de uzaya hiç çıkmadım..."

"Sizin durumunuz özel. Şifre çözücülüğü işlevini yerine getirebilecek ve astronotluk deneyimi de olan biri bulunmuyor. Anlayabileceğiniz üzere şimdiye dek uzayda böyle bir profile sahip bir kimseye hiç gerek duymamıştık. Bu yüzden de hiç deneyimi olmayan birine başvurmak zorunda kaldık."

"Yani bana."

"Aynen öyle."

"Peki bize verecekleri ne türden bir eğitim olacak?"

"Sizinki temel eğitim olacak. Siz adına uzman uçak yükü dediğimiz kişilerden olacaksınız, yani görev için gerekli olan, özgül bir yeterliliğe sahip kişi. Diğerlerinin, yani pilot ve uzmanlarının eğitimiyse daha çok mekik sistemleri üzerine olacaktır. Unutmayın ki ben Avrupalı bir astronotum ve şimdiye kadar yalnızca Soyuz ile uçup yörüngeye, Uluslararası Uzay İstasyonu'nda çıktım. Uzay mekiği programlarına 2011'de son verilmiş olduğundan Amerikalılar bile Atlantis mekiğiyle uçmayı yeni baştan öğrenmek üzere bir

eğitimden geçmek zorunda kalacaklar. Dahası bu mekik söz konusu görevin bütün özelliklerine yanıt vermek üzere özel olarak donatıldı ve profesyonel astronotlar da onu kusursuzca tanımak zorundalar."

Tomás düşündüğü soruyu sormaya karar verdi.

"Benim deneyimimin olmayışı ciddi bir sorun mu?"

"Houston'da iki hafta eğitim göreceğiniz ve görevin diğer üyelerinin de profesyonel ve deneyimli astronotlar olduğu düşünülürse hiç de önemsenecek bir şey sayılmaz. Merak etmeyin."

"Bunu duyduğuma sevindim. Size bir astrobiyoloğun nasıl olup da astronot olduğunu sorabilir miyim acaba?"

"Ah, o çok uzun bir hikâye..."

"Houston'a kadar uçuşumuz da uzun olacak zaten. Bana hikâyenizi anlatmak için yeterince zamanınız var."

Kadın elinde tuttuğu bardaktan bir yudum su içti.

"Peki o zaman, ben biyoloji diplomamı Budapeşte Üniversitesi'nden aldım ve doktora yapmaya karar verdiğimde de kendime konu olarak Dünya dışındaki varsayımsal yaşam biçimlerini seçtim. Tezimi Sorbonne'da savunduktan sonraysa merkezi tam da Paris'te bulunan Avrupa Uzay Ajansı'na girmek üzere başvuruda bulundum. Kabul edilince Budapeşte'ye dönmek yerine ESA'nın bilim ve teknik merkezi olan ve Hollanda'da bulunan ESTEC'te çalışmaya başladım. Ekstremofil mikroorganizmalarla bir uzay deneyi yapmayı önerdim ve bunun Uluslararası Uzay İstasyonu'nda gerçekleştirilmesini talep ettim. Talebimin kabul edilmesi üzerine de Köln'deki Avrupa Astronotlar Merkezi'nde bir eğitime tabi tutuldum. Üç yılın sonunda Baykonur'a gittim ve deneyimi gerçekleştirebilmem için beni Soyuz'a koyup hop diye uzaya yolladılar."

"Bu kadar basit mi yani?"

"Öyle gerçekten."

Uçak güçlü biçimde sarsıldı ve Tomás'ın benzi attı. Kendini uçan bir tabutun içine konmuş gibi hissediyor, içinden bir paraşüt istemek için haykırarak kendini dışarı atmak gelse de sinirlerine

hâkim olmaya çalışıyordu. Sorunun uçakta ya da hava boşluklarında değil, kendi kafasının içinde olduğunu biliyordu. Korkusuna egemen olabilirse kendine ve dolayısıyla duruma da egemen olabilecekti. İkinci bir yatıştırıcı daha yutamayacağına göre yapabileceği en iyi şey kendini oyalamak olmalıydı.

"Doktora tezinizin konusunun Dünya dışı biyolojiyle ilgili olduğunu söylediniz," diye hatırlattı sohbetin özellikle ilgisini çekmiş olan bir noktasına geri dönerek. "Şimdiye dek hiç karşılaşmamış olduğumuz bir nesne üzerine doktora yapmak nasıl mümkün olabiliyor?"

"Neyle hiç karşılaşmamışız? Dünya dışındaki yaşamla mı?"

"Evet."

"Bunu size kim söyledi?"

"Bakın, ben Dünya dışındaki yaşam derken Wow Sinyali'ni kastetmiyorum. Elbette ki Dünya dışında yaşamakta olan varlıklara ya da Dünya dışındaki yaşamın elle tutulabilecek kalıntılarına atıfta bulunuyorum."

"Bunlarla karşılaşmamış olduğumuzu size kim söyledi?"

Macar kadının kendinden eminliği karşısında kuşkuya kapılmıştı. Kendisinin gözünden kaçan ne biliyor olabilirdi ki?

"E yani... Eğer Dünya dışındaki yaşamla daha önce karşılaşılmış olsaydı bu kadar önemli bir olay herkesçe biliniyor olurdu, sizce de öyle değil mi?"

"Biliniyor zaten."

"Biliniyor mu?"

Tarihçi, sanki konuşmaları birden gerçek dışı bir boyut almış gibi Emese'ye hayretle baktı. Üstelik kadın ona yanıt verdiğinde her şey daha da gerçek dışı göründü.

"Dünya dışındaki yaşamla daha önce karşılaşıldı Tomás."

Bunun dünyanın en doğal şeyiymiş gibi söylemişti.

XVIII

Yine bir hava boşluğu konuşmayı böldü. NASA'nın küçük uçağı bir an için Atlantik'in üzerinde rüzgârın beşik gibi salladığı bir oyuncağa dönmüştü ve Tomás bu seferki sarsıntının işi bitireceğine, taşıtın gerçekten de paramparça olacağına inandı ama Gulfstream V çok geçmeden kendini toplayıp hiçbir şey olmamış gibi uçuşunu sürdürdü.

"Viking görevinden söz edildiğini hiç duymuş muydunuz?"

Bozóki Emese'nin bu sorusu tarihçinin dikkatini dağıtarak kendini telaşa teslim etmesine engel olmuştu. Tam zamanına denk gelmişti. Hiç olmazsa astrobiyoloğu dinlerken zihni meşgul olacak, hava boşluklarında zangır zangır titreyen küçücük bir uçağın içinde olduğunu ona unutturacaktı.

"Belleğim beni yanıltmıyorsa Viking programı yetmişli yıllarda NASA'nın Mars'a gönderdiği iki mekikten ibaretti ama bu uçuşlarda yaşam saptanmamıştı.

"Aksine, saptanmıştı."

Tarihçinin gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Efendim?"

Uçak yine sallandı ve Macar kadın kemerini biraz daha sıktı.

"İki Viking mekiğinin yaşam saptamak amacıyla gerçekleştireceği üç deneyi geliştirmek için NASA iki varsayıma dayanmıştı. Bunlardan ilki mikropların yeryüzündeki en basit ve en yaygın yaşam biçimleri

oldukları için başka yerlerde de bulunmaları gerektiğiydi. İkincisiyse Mars'ın yüzeyinden daha sert koşullara sahip olan Antarktika'nın iç tabakalarında mikrop yaşamı görülebildiğine göre, kızıl gezegen üzerinde de mikrop yaşamı bulmamız olasılığının yüksek olması gerektiğiydi."

"Mars'ın koşulları Antarktika'nın içinden daha mı elverişliymiş?"

"Pek çok bakımdan öyledir. Projenin kapsamı içinde NASA Viking sondalarından her birine toprağı alıp üzerinde biyolojik deneyler yapılabilmesini sağlamak amacıyla bir kutucuğa koyacak olan mekanik birer kol yerleştirdi. Bu şekilde, yaşayan bütün organizmaların besin tüketmek ve toksin açığa çıkarmak zorunda oldukları temel ilkesinden hareketle üç deney yapıldı; aktif metabolizmalarla ilgili üç gaz olan karbondioksit, hidrojen ve metanı tanımak üzere bir karbon 14 dedektörü yerleştirildi."

"Peki bu gazlar bulunabildi mi?"

"Oraya geleceğim, sabırlı olun çünkü bu konunun birkaç incelikli noktası bulunuyor. Yaşamı araştırmak amacıyla iki sondaya çeşitli gereçler yerleştirilmişti, en başta da organik molekülleri saptamaya yarayacak bir spektrometre ve besinle karşılaştığında organizmanın saldığı ya da emdiği belirli gazların varlığını saptayacak bir aygıt. Deneylerden en ilginci üçüncüsü oldu. Astrobiyolojinin öncülerinden sayılan Gilbert Levin adlı bir bilim insanının tasarlamış olduğu bu deney Mars toprağının üzerine bir besin karışımı bırakıldığında ortaya çıkabilecek karbon yayınımını saptamak üzerineydi. Böyle bir yayınım mikroorganizmaların metabolizma hareketine işaret edecekti. Örneğin karbondioksit ya da metan salınımı bu karışımın mikroplar tarafından tüketilmiş olduğunu açıkça ortaya koymuş olacaktı. Besin karışımı karbon 14'ün radyoaktif izotoplarıyla işaretlenmişti. Gereçlerin bu izotopları saptamaları ortada bir karbon ya da metan yayınımı olduğunu gösterecekti. Başka bir deyişle de karışımın Marslı mikroorganizmalar tarafından tüketilmiş olduğu kanıtlanmış olacaktı. NASA en başından, yapılacak üç deneyden en az birinin sonuç vermesinin yaşamın saptanabilmiş olduğunun

bildirilmesi için yeterli olacağını belirtmişti. Tek bir olumlu sonuç yeterliydi. Viking sondaları..."

Uçak, Atlantik üzerinde yeni bir hava boşluğuna girmiş olacaktı ki birdenbire irtifa kaybetti.

"*Porra*!"[3] diye küfretti Tomás Portekizce. "Lanet olası uçaklar!"

Macar kadın gülümsedi.

"Bir uzay mekiğine binmek istediğinizden gerçekten emin misiniz siz? Bundan bin kat daha beter olacak da..."

"Alışmam gerekecek. Başka çaresini göremiyorum."

Gulfstream V dengesini yeniden bulup yolculuğunu sakince sürdürmeye başladı.

"Neyse, diyordum ki 1976'da Viking sondaları Mars'a indiler ve çorak bir yüzeyin fotoğraflarını gönderdikten sonra deneyleri gerçekleştirmeye başladılar. İlk deney karbon ve hidrojenden oluşan sentezlerin saptanmasını sağladı ve bu da yaşamın ya da yaşamla ilgili kimyasal unsurların varlığını düşündürüyordu. Ancak sorun şuydu ki spektrometre organik madde belirtilerine rastlamamıştı ve bu çok büyük bir sürpriz oldu."

"Bakın şu işe! Neden peki?"

"Çünkü uzayda ve özellikle de kuyruklu yıldızların ve moleküler bulutların üzerinde daha önce de organik moleküllere rastlanmıştı. Mars üzerinde hiçbir zaman yaşam olmamış bile olsa milyarlarca yıl içinde uzaydan bu türden organik moleküllerin düşüp gezegenin yüzeyine saçılmış olması kaçınılmaz olmalıydı. Nasıl olmuştu da Vikingler bunları bulamamışlardı? Hem ayrıca Apollo uçuşları daha önce Mars'tan çok daha fazla elverişsiz koşullara sahip olan Ay'ın üzerinde bile organik maddeler saptamışlardı. Ay'da bulunan bu maddeler neden Mars'ta bulunamıyordu? O yıllarda bu gizem bilim camiasını çok meşgul etti."

"Anlıyorum," dedi Tomás. "Peki ya öteki deneyler?"

---

3 (Por.) Kahretsin! (ç. n.)

"İkinci deneyin sonuçları biraz muğlak olmakla birlikte olumluydu çünkü toprağın içine gaz haline getirilmiş elementler konduğunda güçlü tepkiler kaydedilmiş, yaşamın temel bileşenleri olan oksijen ve azotun önemli ölçüde salındığı görülmüştü. Bu sonuçların açıklanması hem biyolojik hem de kimyasal açıdan kabul edilebilir nitelikte olduğundan soru yanıtsız kalıyordu. Ne var ki üçüncü deney hiçbir muğlaklığa yer bırakmayacak bir olumlu sonuç verdi."

"Hangi anlamda olumlu?"

"Canlı mikroorganizmaların varlığını ortaya koyan bir kimyasal etkinliğin kaydedilmesini sağladığı anlamda olumlu."

Tarihçi kuşkuyla dudak büktü.

"Ne?"

"Gerçek bu. Viking 1'in Mars'a inişinden on gün sonra, üçüncü deney besinlerin metabolize edilmeleri durumunda salacakları gazları işaretlemek için kullanılmış olan karbon 14 izotoplarının varlığını kaydetti, tam da mikroorganizmaların bulunması durumunda olacağı gibi. Besin karışımı Mars toprağı tarafından tamamen yenip yutulmuştu. NASA'nın daha en başından bunun gerçekleşmesi durumunda yaşamla karşılaşmış olacağımızı belirtmiş olduğunu yeniden hatırlatıyorum. Bundan bir buçuk ay sonra Viking II aynı deneyi gezegenin başka bir noktasında gerçekleştirerek aynı sonucu elde etti. Bu da NASA'nın önceden belirlemiş olduğu ölçütlere göre üçüncü deneyin yaşamın varlığını kanıtlamış olduğu anlamına geliyordu."

"Peki ama böyle bir şey neden duyurulmadı?"

"İlk deneyin moleküllerin saptanmasına izin vermemiş olması ve ikinciden de muğlak sonuçlar elde edilmesi NASA'yı kaygılandırmıştı. Bu anlaşılabilir bir şey. Her zaman için, olağanüstü keşiflerin olağanüstü kanıtlar gerektireceğine dayalı eski ilkeyle hareket etmemiz gerekir. Her ne kadar deneylerden yalnızca bir tanesinin olumlu olmasının Dünya dışındaki yaşamın varlığını onaylamış olmamızı sağlayacağı önceden belirlenmiş olsa da son tahlilde NASA böylesine olağanüstü bir keşfin yeterli bir kesinlikle duyurulabilmesi için deneylerin tamamının olumlu sonuç vermiş olmasının gerekeceğine karar verdi. İlk iki deney kesin sonuç vermiş olmadığından NASA

geri adım attı ve sonunda da yaşamın saptanamamış olduğu yönünde resmî açıklama yapmaya karar verdi."

"Peki üçüncü deneyin verdiği olumlu sonuçları nasıl açıkladılar?"

"Mars toprağının çok çetin olan çevre koşulları ve özellikle mor ötesi ışınların etkileri dolayısıyla fazlasıyla reaktif hale gelmiş olduğunu öne sürdüler. Besin karışımının tüketilmiş olmasının nedeni buymuş."

"Mantıklı görünüyor..."

Emese başını olumsuz anlamda salladı.

"Oysa öyle değil."

"Neden böyle söylüyorsunuz?"

"Çünkü henüz size her şeyi anlatmadım. Viking sondalarının donanımı içinde bir çeşit fırın da vardı. Üçüncü deneydeki karışım Mars toprağına döküldüğünde, karbon 14'ün salınımıyla saptanan güçlü bir kimyasal tepki ortaya çıktı, bu da toprağın içindeki mikroorganizmaların besini tüketmekte olduklarını gösteriyordu. Bunun üzerine fırın çalıştırıldı ve sıcaklık yükseldikçe kimyasal tepkinin azaldığı görüldü, sonunda da yüz altmış dereceye ulaşıldığında tepki tamamen durdu. Mars toprağı bu noktada besini tüketmeyi durdurmuştu. Bunun ne anlama geldiğini görebiliyor musunuz?"

Portekizli başıyla onayladı.

"Mikroplar ölmüştü."

"Çok doğru. Eğer karışımın tüketilmesi yalnızca Mars'ın zorlu koşullarıyla mor ötesi ışınlara bağlı bir kimyasal etkinliğe bağlı olsaydı tepkinin yüz altmış derece sıcaklığa ulaşıldığında durması için hiçbir neden olamazdı. Oysa tepki durmuştu. Başka bir ifadeyle, üzerinde besin bulunan toprak aşırı sıcaklığa maruz bırakıldığında kimyasal etkinlik giderek azalıyor ve tam da bugün mikroorganizmaların ölmelerine neden olduğu kanıtlanmış olan noktaya varıldığında da duruyordu. Bilinen hiçbir kimyasal unsur karşılaşılan sıcaklığa karşı duyarlılık modelini taklit edemez. Kesinlikle hiçbiri. Bu da besinlerin tüketilmesinin gerçekten de mikroorganizmaların etkinliğine bağlı olduğunu gösteriyor. Mikroplar ölünce besin tüketimi de durmuştu.

Dahası, deneylerden bir tanesi bir taşın altında birikmiş olan ve milyonlarca yıldır hiçbir mor ötesi ışına maruz kalmamış olduğu kanıtlanmış bir toprak örneği üzerinde gerçekleştirilmişti. Buna karşın sonuçlar aynıydı. Deneyin sahibi Gilbert Levin, bugün bile Viking görevinin Mars'ta yaşamla karşılaşmış olduğunu savunmaya devam ediyor. Bu sonuç, ilki de dâhil olmak üzere Viking görevinin bütün deneylerinin verilerini yeniden çözümlemiş olan başka bilim insanlarının daha sonraki çalışmalarıyla da doğrulanmıştır."

"Mars toprağında organik maddeye rastlamamış olan deney de mi dâhil yani?"

"Elbette ya. Sonradan bu deneyin iyi tasarlanmamış olduğu fark edildi. Dirk Schulze-Makuch ile Joop Houtkooper'ın yaptıkları bir inceleme organik moleküllerin saptanmasına engel olanın da aslında Marslı mikroorganizmalar olduğunu göstermiştir."

"Ne?"

"Siz de bilirsiniz ki Mars'ta sıcaklık çok düşüktür, bu da o koşullar altında suyun donacağı ya da süblimleşeceği anlamına gelir. Sonuç olarak da büyük olasılıkla Mars'taki yaşam su yerine sıfırın altındaki sıcaklıklarda bile sıvı halde kalabilen, örneğin hidrojen peroksit gibi başka maddelere bağlı olarak evrim geçirmiş olmalıdır. Yeryüzündeki bakteriler için ölümcül olan bu sıvı, belli bileşenlerle bir araya geldiğinde tolere edilebilir ve hatta Dünya üzerindeki hücrelerin işlevlerini kolaylaştırır bile. Schulze-Makuch ve Houtkooper, Viking'in ilk deneyinin organik bileşenler saptayamamış olmasının, Marslı mikroorganizmaların hücreleri tarafından salınan hidrojen peroksidin bunları okside etmiş olması olduğunu ortaya çıkardılar. Bundan da hidrojen peroksit kullanan mikropların tepkilerinin Viking görevinin biyolojik deneylerinin sonuçlarının neredeyse tamamını açıkladığı sonucuna vardılar."

"Ya!"

"Başka incelemelerse bu ilk deneyde kullanılmış olan spektrometrenin yeryüzünde ve özellikle de Antarktika ve aşırı uçlardaki daha başka yerlerde diğer gereçlerin varlığını kanıtlayabildikleri organik bileşenlerin bir kısmını bile saptayabilecek yeterlikte olmadığını gös-

terdi. Özetle, spektrometrenin arızası olumsuz sonuca neden olmuş olabilirdi. Daha da kötüsüyse, bu gerecin Mars'ta saptayabildiği tek şey organik klor zerreleri olmuş ve bu da o dönemde Viking sondaları tarafından Dünya'dan taşınmış olan bir kirlenmeye atfedilmişti. Ancak bu süre içinde Rafael Navarro-González ve Christopher McKay yaptıkları incelemelerle Mars'ın organik maddelerinin Viking sondalarının spektrometreleri tarafından yok edilmeleri durumunda geriye kalacak tek şeyin klor olacağını kanıtlamışlardır. Yani verdiği olumsuz sonuçlar NASA tarafından üçüncü deneyin olumlu sonuçlarını küçümsemek için kullanılmış olan bu ilk deney, zaman içinde tamamen çürütülmüş oluyordu. Bütün bunların sonucunu görebiliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Viking görevi gerçekten de Mars'ta yaşam saptamış."

"Üçüncü deneyimin olumlu sonuçlarından ve diğerlerinin, özellikle de birincinin sonuçlarının yeniden incelenmesinden bu sonuca varabiliriz."

"Ancak NASA bunu kabul etmiyor."

"Hayır."

Tomás pencereden bulutlara baktı.

"Olağanüstü keşifler, olağanüstü kanıtlar gerektirir," dedi astrobiyologların ilkesini yineleyerek. "Biliyor musunuz Emese? Belki de Dünya dışı yaşamın keşfedildiğinin duyurulması için bunun doğrudan gözlemlenmiş olması gerekiyordur, ister yaşam halinde, ister fosil şeklinde olsun. Bunun için bir fotoğraf, bir video, görsel bir şeyler gerekiyordur. Makul bir kuşkunun ötesinde hepimizi ikna etmeye ancak bu yeterli olacaktır."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu bir süre hiçbir şey söylemedi, sanki aklı hâlâ Viking görevinin Mars'taki üçüncü deneyinde gibiydi. Ama sessizliği uzun sürmedi.

"Bu ölçüt de daha önce hesaba katıldı."

"Efendim?"

Emese söylediklerinin altını çizmek ister gibi kaşlarını kaldırdı.

"Dünya dışı yaşam doğrudan gözlemlendi."

XIX

Dünya dışı yaşam gözlemlenmişti demek; Tomás bundan hâlâ kuşkuluydu. Vatikan'daki toplantıdan beri baş döndürücü birtakım bilimsel keşiflerden haberdar edilmiş olduğu bir gerçekti ama doğrusu uzaylıların doğrudan gözlemlenmiş olabilmesi ona gerçek olamayacak kadar inanılmaz görünüyordu.

"Dünya dışı yaşamı gören birileri mi olmuş?" diye sordu. "Kim? UFO'larla ilgili o zırvalıkları kastetmiyorsunuzdur umarım."

"Kesinlikle hayır."

"O halde neden söz ediyorsunuz?"

"Mars'tan."

"Viking sondaları yaşam fotoğrafları mı çekmişler?"

Emese olumsuz anlamda bir işaret yaptı.

"1976'da çekilen fotoğraflar Mars'ın çorak yüzeyinden başka bir şey göstermiyor," diye vurguladı. "Size daha önce de söylediğim gibi Viking sondalarının deneylerine karşın NASA temkinli davranarak yaşamın saptanamamış olduğunu açıkladı. Ancak bu sav günümüzde tartışmaya açılmış durumda bulunuyor."

"Başka bilim insanlarının yaptıkları incelemeler dolayısıyla mı?"

"Evet, yıllar sonra Viking deneyleri yeniden incelendiğinde bulunan şeyler nedeniyle, bir de Levin üçüncü deneyin olumlu sonuç verdiğinde üstelemiş olduğu için. Ama hepsi bu da değil. Yıllar

içinde Mars'a yapılan uçuşlar arttıkça hayret verici başka keşiflerde de bulunuldu."

"Suyu kastediyor olmalısınız."

"Evet, su da bunların arasında yer alıyor. Gerçekten de Mars'ta suyun varlığının belirtileri gitgide birikmeye başlamıştı. Yaşamın arayışında su merkezî bir unsurdur; biz yeryüzünde nerede su varsa orada mutlaka yaşam olduğunu biliriz ve gezegenimizin dışında da bunun böyle olduğunu varsayarız. Hem zaten NASA da suyun varlığının yaşam için gerekli olan ama yeterli olmayan bir belirti olduğu ilkesinden hareket etmektedir. Oysa Mars yüzeyinin fotoğrafları eski göller ile akarsu yataklarını ortaya çıkarmıştır ve çeşitli sondalarla yapılan testlerde de bu eski taşların üzerinden daha önce sıvı haldeki suyun akmış olduğu doğrulanmıştır. Bugün artık Mars'ın kutup bölgelerinde su bulunduğunu biliyor ve bu buzların, göktaşlarının ya da gezegenin volkanik etkinliklerinin etkisiyle yüzeyde sıvı hale geçebildiğini düşünüyoruz. Ayrıca Mars'ta hidrotermal sistemlerin izlerine de rastlandı. Dahası bundan üç ya da dört milyar yıl önce Mars çok daha sıcak ve nemliydi. Gezegende o dönemde yaşamın bulunuyor olması ve hatta bunun bir kısmının direnç göstererek suyun donması karşısında hayatta kalabilmek için hidrojen peroksitle idare edebilecek biçimde evrim geçirmiş oluşu gayet muhtemeldir."

"Bütün bunlar gayet iyi hoş da," dedi Tomás sabırsızlanarak, "Dünya dışı yaşamın az önce sözünü ettiğiniz o sözde doğrudan gözlemlenmesinden ne haber? Nerede ve hangi koşullar altında gerçekleşti bu?"

"Oraya geliyorum," dedi astrobiyolog ondan biraz sabırlı olmasını isteyerek. "Yapılmış olan doğrudan gözlemi anlayabilmeniz için önce Mars'la ilgili bütün keşifleri iyice biliyor olmanız gerekir. Her şey suyun varlığına ilişkin ipuçlarıyla başladı ve bu bile başlı başına son derecede önemliydi. Ama bu yalnızca bir başlangıç oldu. 2009'da Mars'ta metan bulunduğu açıklandı."

"Ne olmuş yani? Metan jeolojik etkinliklerden çıkmış da olabilir..."

"Sorun şu ki bu gaza yalnızca beş noktada rastlandı ve hepsinin de tek bir ortak özelliği vardı: Bunlar eski gezegenin, bir manyetik alanı ve sıvı halde suyu bulunduğu için yaşama daha elverişli olduğu zamanların kalıntılarının en az bozulmaya uğramış olduğu yerlerdi. Mars'ın üzerinde yakın zamanda metan saptanmış olan yerler tam da yaşamı Güneş rüzgârlarına karşı koruyacak olan manyetizmanın hâlâ bulunduğu noktalardı. Bunlar aynı zamanda da yalnızca sıvı haldeki suyun bulunması durumunda oluşan ya da değişim geçiren minerallerin de bulundukları alanlardı."

"Ah, o zaman iş değişir," diye itiraf etti adam. "Mars'ta saptanan metanın biyolojik kökenli olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Yeryüzündeki metanın yüzde doksanı biyolojik kökenlidir, sevgili dostum. Bunu biliyor muydunuz?"

"Eğer yanılmıyorsam bu gaz ineklerin... osuruğundan geliyor."

Karşılıklı güldüler.

"Gerçekten de günümüzde yeryüzündeki metan sığırların çıkardıkları gazdan üretiliyor, ancak eskiden adına metanojen denen ve gezegenimizde oksijenin bolca bulunmadığı çağlarda metanı üreten ve tüketen mikroorganizmalar tarafından yayılırdı," diye doğruladı Emese. "Yeryüzünde bulunan metan gazının çoğunluğundan canlı varlıklar sorumludurlar."

"Ama yanardağlarda da metan bulunmuyor mu?"

"Doğru. Yalnız, metan gazı lavlarla birlikte salındığında aynı zamanda kükürtdioksit de açığa çıkar. Oysa Mars'ta hiç kükürtdioksite rastlanmamıştı. Ancak asıl en önemli nokta, Mars'ın üzerinde metana yalnızca etkinliği yaşamı koruyan belli bir manyetizmanın bulunduğu bölgelerde ve ayrıca yılın sadece belli zamanlarında rastlanıyor oluşudur."

"Efendim?"

"Mars'ta metan yalnızca yazın ve kuzey yarımkürede görülüyor. Şu anda yaklaşık yirmi bin ton metan açığa çıkmış durumda. Oysa jeoloji mevsimlere bakmaz, öyle değil mi? Yanardağların faaliyete

yalnızca yazın geçtikleri görülmemiştir. Buna karşılık, siz de bilirsiniz ki biyolojik etkinlik yılın döngülerini izler ve yaz aylarında da çoğalma eğilimi gösterir. Yani yeryüzünde yüzde doksan oranında biyolojik etkinliklerden açığa çıkan bir gaz olan metan Mars'ta yalnızca yazları görülüyorsa, bundan ne sonuç çıkarırsınız?"

Tomás etkilenmiş gibi ıslık çaldı.

"Mars'ta feci osuran mikroorganizmaların bulunduğunu."

Yine gülüştüler.

"Önemli bir ayrıntı var. Atmosferdeki metan çok dirençsizdir. Mor ötesi ışınlar ve öteki gazların kimyasal tepkileriyle yok edilir. Bu da bulunmuş olan metanın yakın zamanda üretilmiş ve çok büyük olasılıkla biyolojik etkinlikten doğmuş olduğunu gösterir. Bu keşif, Viking deneylerinden üçüncüsünün başarısını doğrulamak ve Mars'ın içinde yaşam barındırabilen bir gezegen olduğunu anlamak açısından hayati önem taşıyor. Bana göre kanıtlama tamamlanmıştır. Şimdi kanıtlanması gereken ikinci şey yaşamın dayanıklılığıdır. Yaşam bizim düşündüğümüzden çok daha fazla dirençlidir aslında."

"Hangi anlamda dirençli?"

Hava boşlukları NASA'nın Gulfstream V uçağını bir kere daha sarstı.

"Örneğin bu uçaktan daha dirençli."

Gerilmiş durumda olan Tomás kadına zoraki gülümsedi.

"Doğrusu ben bu uçağın birkaç küçük mikroptan daha dirençli olmasını umuyorum..."

"Bu, mikrobuna bağlıdır," diye yanıtladı kadın. "Uzun zaman boyunca canlı varlıkların dayanabilecekleri en yüksek sıcaklığın seksen santigrat derece olduğu düşünülmüştü; bunun ötesine geçildiğinde sıcaklık organizmaların yapısını, DNA'sı da dâhil olmak üzere yok ediyordu. Aslında adına termofiller denen bir dizi bakterinin altmış ile seksen derece arasındaki sıcaklıklarda suda yaşayabildikleri ve dolayısıyla da termik sınıra ulaşmış oldukları belirlendi. Ancak 1964 yılında, ABD'deki Yellowstone Parkı'nı gezen bir mikrobiyolog yüksek

ısıdaki termal kaynaklarda renkli lekeler bulunduğunu fark etti. Bunları daha yakından incelediğindeyse kaynakların üzerinde, biyolojik kökenli olduklarında kuşku bulunmayan pembe renkli jelatinimsi bir kütle keşfetti. Mikrobiyolog, kaynakların sıcaklığını ölçtüğünde buradaki suyun doksan dereceye varmakta olduğunu gördü."

"Yani termik sınırın üzerinde."

"Kesinlikle."

"Bu bakterilerin DNA'sı sıcaklığa direnmiş mi yani?"

"Görünüşe bakılırsa öyle. Bu bakterilere hipertermofiller adı verildi ve bundan birkaç yıl sonra da adına ekstremofiller denen yeni bir kategoriye dâhil edildiler."

"Aşırı durumlara dayanabildikleri için böyle adlandırılıyorlar herhalde," diye sonuç çıkarttı Tomás. "Ama yeni bir kategori oluşturulmuş olması aşırı koşullar altında yaşayabilen daha başka organizmaların da bulunmuş olmasına bağlı olmalıdır."

"Çok doğru," diye onayladı kadın. "Uzun zaman boyunca denizlerde altı yüz metre derinliğin ötesinde yaşamın mümkün olamayacağına da inanılmıştı, Güneş ışığının ulaşabildiği sınır buydu çünkü ve sizin de bildiğiniz üzere ışık yeryüzündeki yaşamın başlıca enerji kaynağıdır. Işık olmazsa fitoplankton olmaz, fitoplankton olmayınca da besin zinciri olmaz. Buradan hareketle okyanusların derinliklerinin kısır olması beklenirdi."

"Ancak okyanus diplerinde yaşam olduğu keşfedilinceye dek..."

"Doğrusunu söylemek gerekirse bu keşif 1960'ta yapıldı. Bir Amerikan batiskafı yeryüzünün en derin noktası olan Mariana Çukuru'na daldı ve en dipte, on bir kilometreyi aşan bir derinlikte bir balıkla karşılaştı."

"On bir kilometre derinlikte mi?"

"On birden de fazla. Biyologlar şaşırmış olsalar da bu keşfi fazla önemsemediler ve balığın orada bulunmasının ender görülen, istisnai bir durum olduğu, o derinlikte bütün canlıların açlıktan ölmelerinin gerekeceği sonucuna vardılar. Bu yüzden de altı yüz metre derinlik

kuralı yürürlükte kaldı. Bu kural ancak 1977 yılında, yani Viking görevinden bir yıl sonra Galápagos Adaları'nda iki kilometre derinlikte inanılmaz zenginliğe sahip bir ekosistem bulunduğu zaman tamamen sarsıldı. Bu ekosistem, içinde dev yumuşakçaları, beyaz yengeçleri, mor ahtapotları, daha önce hiç görülmemiş turuncu renkte hayvanları ve hatta bir yığın da tüp solucanını barındırıyordu. Yakınlarındaysa sıcak bir yer altı su kaynağı bulunmuştu."

"Mars'ta var olduğu varsayılan hidrotermal kaynaklar gibi mi?"

Bu hatırlatmanın yerindeliği karşısında Macar bilim kadını etkilenmiş göründü.

"Aynen öyle Tomás," diye karşılık verdi. "Görüyorum ki zihniniz çok kıvrak. Biyologlar bu sıcak sudan örnek aldılar ve içinde çok yüksek oranda hidrojen sülfür bulunduğunu keşfettiler. Yeryüzündeki bütün canlıların tamamına yakını doğrudan ya da dolaylı olarak fotosentez yoluyla elde edilen enerjiyi kullanırlar, ancak enerjiyi adına kemosentez denen bir işlem yoluyla hidrojen sülfürden alan kimi bakterilerin bulunduğunu da biliyoruz. Güneş ışığının ulaşamadığı iki kilometre derinlikte fotosentez mümkün olamayacağından, bütün bu tuhaf hayvan topluluğunu besleyen mikroorganizmalar gerek duydukları enerjiyi edinmek için hidrojen sülfür kemosentezi uyguluyorlarmış. Özetle, bilim insanları bir dizi canlı varlığın güneş enerjisine gerek duymadan da yaşayabildiklerini kanıtlamış oldular."

Tarihçi bu keşfin sonuçlarını gözden geçirdi.

"Bu da demek oluyor ki, yaşamın var olmasının koşulları bizim düşündüğümüzden daha geniş kapsamlı olabiliyor..."

Avrupa Uzay Ajansı'nın bilim kadını, bu fikri hem doğrulamak hem de vurgulamak üzere kaşlarını kaldırdı.

"Ekstremofiller, Dünya dışı yaşamın sırrını içlerinde taşıyorlar."

XX

Tomás, Emese'nin lafı nereye vardırmak istediğini anlayamıyordu; tam bir şey duymayı beklerken bambaşka bir şey geliyor, şimdiye dek ona sunulandan çok farklı yerlere açılıyordu. Onun devam etmesine izin vermeden önce elini havaya kaldırdı.

"Durun biraz. Az önce bana Dünya dışı yaşamın saptanmış olduğunu söylediniz, ama bunun nerede, ne zaman ve nasıl olduğunu açıklayacağınız yerde bana ekstremofillerden, bilmem nelerden söz edip duruyorsunuz."

"Ah, ne kadar da sabırsızsınız Tomás!" diye azarladı onu Macar. "Size Dünya dışı yaşamın doğrudan gözlemlenmiş olduğunu anlamanız için ilk önce yaşamla ilgili bazı temel kavramları bilmeniz gerektiğini söylemiştim ya. Biraz sabırlı olursanız oraya da geleceğim, anlaştık mı?"

"Anlaştık, ama sakın bana..."

Adamın sesindeki azıcık sinirli ton astrobiyoloğun hafifçe gülümsemesine yol açtı; bu uçuşun ve özellikle de hava boşluklarının sinirlerini laçkalaştırmış olduğu apaçıktı.

"Birazcık sabır, Tomás," diye yineledi kadın. "Bu işler..."

O sırada bir gölge belirerek sohbeti böldü. Seth'ti bu.

"Bu ne iş güzelim?" diye sordu Amerikalı. "Benden kaçtınız mı yoksa?"

Emese ona zoraki gülümsedi.

"Benim... Tomás'la halletmem gereken bir iki konu vardı da."

"Benim de sizinle konuşacaklarım var. Çözülmeyi bekleyen bir yığın sorun bulunuyor ve ben de sizin görüşünüzü almayı istiyorum." Başıyla koltuğunu işaret etti. "Yanıma gelmez miydiniz acaba?"

"Tomás'la işim biter bitmez."

NASA yetkilisi yerine döndü ama koltuğuna otururken küçük bir yorumda bulunmadan da duramadı.

"Tom'un sahipli olduğunu unutmayın da..."

Macar kadın konuşmak için onun yerini almasını bekledi.

"Gördünüz mü?" diye mırıldandı. "Şimdi bir de buna katlanmam gerekecek..."

"Bu türden sözlere alışkın olmalısınız."

"Tabii ki ama yine de can sıkıyor..." İçini çekti. "Neyse! Nerede kalmıştık biz?"

"Ekstremofillerden söz ediyorduk."

"Doğru ya!" diye hatırladı. "NASA'nın Dünya dışı yaşamın araştırılmasında ekstremofillerin önemini ancak Viking görevlerinden sonra fark etmiş olduğunu söylüyordum. Bilim insanları, esktremofillerin yaşamın sınırlarının ve mümkün olabilme koşullarının düşünülenden çok daha ötelere gidebildiklerini ve organizmaların ilk bakışta düşmanca görünen çevrelere uyum sağlayabilme yetilerinin de tahmin edilenden çok daha fazla olduğunu gösterdiklerini keşfetmiş oldular. Böylece Mars bir anda yaşam için tamamen elverişsiz görünmekten çıktı. Geriye çözülmesi gereken tek bir sorun kalıyordu: su. Gerçekten de, yapılan bütün araştırmalar suyun başka her şeyden bağımsız olarak yaşam için kaçınılmaz bir unsur olduğunu göstermekteydi. Bilim insanları yeryüzünde yaşamı buldukları her yerin yakınlarında sıvı halde su da bulabiliyorlardı. Ayrıca sıvı halde suyu bulabildikleri hemen hemen her yerde de yaşam bulunabiliyordu. Bu da su ve yaşam arasında çok sıkı bir bağ olduğunu düşündürüyordu."

"Bundan daha önce de söz etmiştik," diye hatırlattı Portekizli. "Mars'ta sıvı halde su bulunmadığından varsayımsal mikroorganizmaların hidrojen peroksitten yararlandıkları düşünülüyordu."

"Doğru ama bu yalnızca yakınlarda su bulunamadığı zaman olur," diye açıkladı astrobiyolog. "Su yaşam için o kadar gereklidir ki sırf bunun için yaratılmış olduğu bile düşünülebilir."

"İyi de, suyu bu kadar özel kılan hangi özellikleridir?"

"Birden fazla yarar taşır. Bir kere DNA'yı mor ötesi ışınlardan korur ve sıcaklığı uzun süre muhafaza eder. Dahası, çoğu kimyasal elementten farklı olarak çok geniş bir sıcaklık aralığında, yani tam olarak yüz dereceye kadar sıvı halde kalır ve bu da aynı aralık içinde yaşamın var olabilmesine olanak sağlar. Katılaştığı zaman, çoğu sıvı maddelerin aksine suyun hacmi artar ve yüzeyinde altında bulunan organizmaları koruyacak, sağlam bir tabaka oluşturur, tıpkı kutuplarda olduğu gibi. Öylesine yararlı bir şeydir ki organizmalar onu elde edebilmek için çok yaratıcı stratejilere başvururlar. Bir yumuşakça türü suyu doğrudan havadan çıkarırken, kanguru sıçanları da onu metabolize edilmiş besinlerden çıkarır. Kaliforniya sekoyalarına gelince, bu ağaçlar da suyu yüz metreyi aşan yüksekliklerdeki en yüksek dallarına dek çıkarabilmek için özel işlemler geliştirmişlerdir."

"Peki ya ekstremofiller?" diye sordu Tomás. "Onların da suya gerek duyanları var mı?"

"Ekstremofiller, adlarından da anlaşılacağı üzere uçlarda bulunan canlılardır," diye yanıtladı Emese. "Çok yüksek basınç altında bile su yüz derecenin altındayken sıvı halde kalır. Öteki kimyasal elementlerle karıştırıldığındaysa sıfırın altında da sıvı kalabilir. Örneğin deniz suyu tuzlu olduğu için sıfırın birkaç derece altında bile donmaz. Ancak ekstremofiller bu esnek sınırları kötüye kullanırlar."

"Bununla ne demek istiyorsunuz?"

"Size bir öykü anlatırsam belki daha iyi anlayabilirsiniz. Size 1964'te Yellowstone Parkı'nda seksen derecenin üzerindeki sıcaklıkta yaşayabilen bir bakteri bulunduğunu söylediğimi hatırlarsınız."

"Doksan derece demiştiniz."

"Doğru. 2003 yılındaysa laboratuvarda yetiştirilen çok sıcak hidrotermal kaynak bakterileri elde edildi. Sonra bunlar yüz derece sıcaklıktaki bir ortama kondu... Ve hayatta kaldılar."

"Rekoru kırdılar yani?"

"Hem de nasıl! Bunun üzerine biyologlar sıcaklığı yüz yirmi dereceye çıkardılar ve bu her ne kadar inanılmaz gözükse de bakteriler buna da dayandılar. Üstelik üremeyi bile sürdürdüler. Sonra sıcaklık yüz otuz dereceye çıkarıldı ve bakteriler iki saat daha hayatta kaldılar. Şu anki rekor budur, ancak kimi haberlere göre bazı bakteriler hidrotermal kaynakların yakınında bundan bile yüksek sıcaklıklarda hayatta kalabiliyorlarmış."

"Vay canına! O halde sıcaklık sınırı ne olabilir ki?"

"Bu henüz bulunamadı," dedi astrobiyolog. "Soğuğun sınırı için de aynı şey geçerli. Buzlanmanın organizmaların gereksinim duydukları çözücüyü ellerinden alarak yaşamı ciddi biçimde tehdit ettiği biliniyor, dahası buz kristalleri de hücre zarlarını yok etme eğilimi gösterirler. Hücrelerin içinde bulunan su donduğu zaman bu hücreler ölürler."

"Ah, anlıyorum. Asıl sorun soğuk değil, suyun donmuş olması oluyor."

"Çok zeki olduğunuz için bunu hemen anladınız," dedi kadın gülümseyerek. "İçine iyotlu tuzlar konarak suyun eksi otuz dereceye dek sıvı halde kalması sağlanabiliyor. Hatta organik çözücüler ve yeterli aminoasitlerle daha da düşük sıcaklıklara kadar sıvı halde kalması mümkün kılınabilir. Kimi enzimler eksi yüz derecede bile katalize olabiliyorlar."

"Eksi yüz mü?"

"Şaşırtıcı, değil mi? Ekstremofillerin sıfırın altındaki sıcaklıklarda hayatta kalabilmek için her fırsatta bu tuz ve çözücülerden yararlandıkları keşfedildi. Suyun tuhaf özelliklerinden biri de sıfırın birkaç derece altındaki sıcaklıklarda buz kalıplarının içinde minicik sıvı

damarlar koruyabilmesi ve böylece buz içinde gerçek ekosistemler yaratabilmesidir. İşte bu damarların içinde de mikroorganizmaların yaşadıkları keşfedildi. Ayrıca Antarktika'daki buzullarda, dört bin metreyi aşan derinliklerde yaşam belirtilerine rastlandı ki bu da buzun bir habitat olarak ele alınması gerektiğini gösteriyor. Kimi bilim insanları yaşam için sıfırın altında bir sıcaklık sınırının bulunmadığına inanırlar. Organizmalar kullanabilecekleri sıvı çözücüler bulabildikleri sürece her zaman hayatta kalabiliyorlar."

"İster su olsun, ister hidrojen peroksit."

"Diyelim ki. Ekstremofillerin keşfi bilim camiasını şaşırtmaya hâlâ devam ediyor. Ölü Deniz'in aşırı tuzlu sularında, İspanya'daki Tinto Nehri'nin asitli sularında, yerin yüzeyinin birkaç kilometre altında bulunan yerlerde ve mor ötesi ışınların ölümcül olması beklenebilecek, otuz kilometreyi aşan yüksekliklerdeki stratosfer bulutlarında bile bakteriler bulunduğu kanıtlandı. Hatta enerjisini kayaların radyoaktivitesinden çıkaran bir bakteri türü bile saptandı. Daha da inanılmazıysa, Çernobil'in radyoaktif sularında nükleer radyasyonu enerji kaynağı olarak kullanan mantarlar ve mikroskobik karbon tanecikleri tarafından korunduklarında güneş radyasyonunun milyonlarca yıllık birikimine denk bir radyasyon dozuna sahip olan, yoğun bir sinkrotron ışıldaması kaynağına uzun saatler boyunca dayanabilen mikroorganizmalar bulunmuş olmasıdır."

"İşe bakın!"

"Hayret verici, değil mi ama? Üstelik hepsi bu da değil. Metabolizmalarını süresiz olarak askıya alabilen tohumlar keşfedildi. Altmışlı yıllarda iki bin yaşındaki bir tohumun filiz vermesi sağlandı, 1995'teyse en az yirmi beş milyon yıldır kehribarın içinde donmuş halde bulunan basil sporlarının diriltilmesi başarıldı."

"Jurassic Park'taki gibi mi?"

"Evet ama bu o kitabın yayımlanmasından sonra olan bir şey, yani gerçek kurguyu taklit etmiş gibi."

"Bütün bunlar olağanüstü."

"Uzaydaki yaşamın davranışı daha da olağanüstüdür," dedi Emese. "Bildiğiniz gibi yaşama uzay boşluğundan daha elverişsiz bir ortam yoktur. Havanın olmayışı, aşırı uçlardaki sıcaklıklar ve en çok da ölümcül ışınların yoğun biçimde yayınımı yaşamı olanaksız kılıyor gibi görünür. Oysa Apollo görevleri sırasında Ay'a çıkmış olan Ay modülleri geri döndüklerinde, üzerlerinde hâlâ canlı olan bakteriler bulunmuştu. Görünüşe bakılırsa, füzenin fırlatılışı, Ay'a yolculuk ve Dünya'ya geri dönüş yolu boyunca, üstelik de atmosfer girişinin bütün zorluğuna karşın hayatta kalabilmişlerdi. Bakteriler her şeye direnmişlerdi."

"Ciddi misiniz siz?"

"İnanılır gibi değil, öyle değil mi? Bu keşif NASA'yı çok ilginç bir deney yapmaya itti. Sporların son derecede dayanıklı olduklarını anlamış olan astrobiyologlar onları uzaya götürerek incecik bir alüminyum tabakası dışında tamamen korunmasız biçimde bir yörünge istasyonunun dışında bırakmaya karar verdiler. Altı ay sonra onları geri alıp incelediler. Ne bulduklarını biliyor musunuz?"

"Hâlâ yaşıyorlar mıymış?"

"Etkileyici, değil mi ama? Sporlar boşluğa, ışınlara ve altı ay boyunca aşırı sıcaklık değişimlerine direnmişlerdi. Bundan da, mor ötesi ışınlar hariç her şeye karşı dirençli oldukları sonucuna varıldı. Basit bir alüminyum yaprağıyla ya da bir taşın veya toprak parçasının altında bulunuyorlarsa doğal biçimde bu ışınlardan korunuyor olmaları yeterlidir."

Gulfstream V bir kere daha sarsıldıysa da Tomás bu defa hiç korkmadı, hatta neredeyse bir kahkaha atacaktı.

"Teslim oluyorum," dedi. "Siz haklısınız Emese. Yaşam bu uçaktan daha dayanıklıymış."

Avrupa Uzay Ajansı'nın bilim kadını halinden hoşnut bir tavırla koltuğuna yaslandı. Gerekli olan ön bilgilerin hepsini sunmuş olduğuna göre artık son darbeyi indirebilirdi.

"Şimdi gelelim, Dünya dışı yaşamın gözlemlenmesine."

XXI

Tam Bozóki Emese Dünya dışı yaşamın nasıl doğrudan gözlemlenmiş olduğunu açıklamaya girişiyordu ki uçak inişe geçti ve bir ses duyuldu.

"Hanımefendiler ve beyefendiler, kaptanınız konuşuyor. Houston'a yaklaşmaktayız. Lütfen yerlerinize oturunuz ve kemerlerinizi bağlayınız. NASA adına yolculuğunuzun güzel geçmiş olduğunu umar ve sizi sonsuzluğa ve daha da ötesine taşıyacak olan bir sonraki uçuşunuzun başarılarla taçlanmasını dilerim. Teşekkürler... Ve iyi şanslar!"

Tomás gülümsedi.

"Nihayet!" diye bağırdı rahatlamayla. "Zamanı gelmişti..."

Yolculuk sona ermek üzere olduğundan Macar kadın kararını yeniden gözden geçirdi.

"Sanırım bunu size başka bir zaman anlatsam daha iyi olacak çünkü..."

"Hayır, hayır!" diye onun sözünü kesti tarihçi. "Uçuşun yarısını sizin açıklayacaklarınızı bekleyerek geçirdim ben, şimdi de tam ağzınızdaki baklayı çıkarmak üzereydiniz. Olacak şey değil! Her şeyi bana hemen şimdi anlatacaksınız."

Aslında Emese inişin yarım saat kadar süreceğini biliyordu ve bu süre adamın tatmin olması için yetip de artardı bile. Dahası bu

kendisine de Seth'in yanına geri dönmemek için iyi bir bahane vermiş olacaktı. Portekizliyi Amerikalıdan çok daha cana yakın buluyordu.

"Öyle olsun," diye boyun eğdi. "İyice anlamanız gereken ilk şey bundan dört milyar yıl önce Mars'ın günümüzde yeryüzünde olduğundan farklı, çok yoğun bir atmosfere sahip olduğudur çünkü bu atmosfer en çok karbondioksitten oluşuyordu ama içinde yağmur ve fazla derin olmayan göllerle denizlere akan dereler ve su akıntıları da vardı."

"Kısacası yaşam için bir çeşit cennet gibi..."

"Biz astrobiyologlar da aynen böyle düşündük. Tıpkı Dünya gibi Mars da düzenli olarak meteor yağmurlarına maruz kalıyordu. Bunlardan bazıları gezegene o kadar şiddetle çarpıyordu ki patlama çeşitli kaya parçacıklarını uzaya fırlatıyordu. Yer çekiminin Mars'ta, Dünya'ya göre daha zayıf oluşu da bunu kolaylaştırıyordu. Bu parçacıkların bir kısmı meteorlara dönüşüyor ve Güneş sisteminin içine yayılarak binlerce hatta milyonlarca yıl sonra başka gezegenlerle çarpışıyorlardı."

"Bu öyküyü nereye bağlamak niyetindesiniz?"

"ALH 84001'e bağlayacağım."

"Neye?"

Kadın, Gulfstream V'in penceresinden dışarıya bir göz atarak yere yaklaşmış olduklarını gördü. Meksika Körfezi'nin uzun, mavi suları hepsi neredeyse üst üste yığılmış gibi duran parıl parıl gökdelenlerin arasından uzanıyordu; Houston görünmüştü.

"Transantarktika Sıradağları'nın en ucunda bulunan Allan Tepeleri'ni keşfe çıkmış bir Amerikan ekibi ağırlığı iki kilonun biraz altında olan, patates büyüklüğünde bir göktaşına rastladı. Bu, 1984 yılında Allan Tepeleri'nde bulunmuş ilk göktaşı olduğundan ALH 84001 adıyla sınıflandırıldı. Taş Amerika'ya götürülüp incelendiğinde element ve izotop bileşenlerinin yeryüzünde genellikle görülen benzerlerinden farklı olduğu ve daha çok, zaman içinde Mars'a yolculuk yapmış, Vikingler de dâhil olmak üzere, çeşitli sondaların burada

buldukları atmosferik gaz ve taşlara benzediği anlaşıldı. Özetle bu bir Mars taşıydı."

"Mars'a meteor çarpması sonucu uzaya fırlamış taşlardan biri miymiş yani?"

"Öyle anlaşılıyor," diye karşılık verdi Emese. "Yapılan incelemeler bunun şimdiye dek bulunmuş en yaşlı göktaşı olduğunu, yeryüzünde bulunmuş olan en eski taşlardan bile daha yaşlı olduğunu gösterdi. Mars'tan on altı milyon yıl önce fırlamış ve on üç bin yıl önce de gezegenimize çarpmıştı. Bu göktaşı, Houston'daki Johnson Uzay Merkezi'nde saklandı ve neredeyse unutuldu. Ancak birkaç yıl sonra NASA'nın bilim insanları onu elektronik mikroskopla bir kere daha gözden geçirmeye karar verdiler ve içinde, sıvı halde suyun bulunmadığı yerde oluşması mümkün olmayan bir mineral olan karbonatların bulunduğunu fark ettiler. O yıllarda bütün belirtiler Mars'ta hiç sıvı halde su bulunmadığını ve hiçbir zaman da bulunmamış olduğunu gösterdiğinden bu keşif yoğun eleştirilerle karşılaştı."

"Oysa bir zamanlar su vardı."

"Bu daha sonradan keşfedildi ve NASA çalışanlarının bulgusunu doğrulamış oldu. Ancak daha da fazlası, bu karbonatların üzerinde manyetit kristalleri fark edildi. Bu kristaller taşın üzerinde bakterilerin ve daha başka mikropların metabolize olduklarını ve onu karakteristik biçimde dönüştürerek gezegenin manyetik alanının izlerini bırakmış olduklarını kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kanıtlıyordu."

"Bu kristaller gerçekten de yaşam belirtisi miydiler?"

"Hiç kuşkusuz. Bu sonuç da eleştirildi çünkü o sırada Mars üzerinde hiçbir zaman bir manyetik alan bulunmamış olduğu düşünülüyordu. Eğer gezegende hiç manyetik alan bulunmamışsa Mars'ın bakterileri nasıl olup da manyetik alan izi bırakabiliyorlardı? Bundan ancak birkaç yıl sonra nihayet, Mars Surveyor sondası, gezegenin üzerinde bir manyetik alan fosilinin izlerini bulabildi. Bu buluş da bir kere daha NASA çalışanlarının ilk bulgusunu doğrulamış oldu ve böylece ALH 84001 üzerinde görülmüş olan manyetit kristal-

lerinin yeniden ele alınması zorunlu hale geldi. Hatta Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü Mars'ın göktaşının karbonu üzerinde bulunmuş kristallerin yeryüzündeki bakterilerde görülen biçim ve bileşenlere tamı tamına uyduğu sonucuna bile vardı. Böylesine katıksız kristaller yeryüzünde ancak biyolojik süreçler sonucunda elde edilebilirdi ve zincir halinde sıralanmış olmaları da biyolojik kökenli olmaları gerektiğinin en güçlü kanıtıydı."

"O halde bu kristaller gerçekten de yaşam belirtisiydiler..."

"Aynen öyle, üstelik tek belirti de değildiler. ALH 84001'in incelenmesi üçüncü bir olağanüstü durumu daha ortaya çıkardı. NASA'nın bilim insanları, yine elektronik mikroskoplar kullanarak çapları yirmi ile yüz nanometre arasında bulunan minicik telcikler keşfettiler ve bunların nanobakteri fosilleri olduğu sonucuna vardılar, yani..."

Tomás'ın gözleri kocaman açıldı.

"Bakteri mi?"

"Nanobakteri," diye düzeltti Emese. "Bunlar bakterilere benzeyen ama yaklaşık on kat daha küçük olan ve hatta ribozomları bile bulunmayacak kadar küçücük protobiyolojik yapılardır."

"İyi de, protein üretimi ve aminoasitlerin bağlanması için ribozom şart değil midir?"

"Doğru."

"Nanobakterilerin ribozomları yoksa protein üretemez ve aminoasitleri bağlayamazlar. Proteini olmayan bir yapı nasıl biyolojik sayılabilir ki?"

"Görüyorum ki lisedeki biyoloji derslerinizi hiç unutmamışsınız," diye gözlemde bulundu kadın. "Aslında, nanobakterilerin canlı varlıklar olarak kabul edilmeleri tartışmalı bir konu. Kimileri buna evet der, kimileri hayır. Ribozomlar gerçekten de yaşam için vazgeçilmezdir ve çeperlerinde bunlardan bulunması için bakterilerin çaplarının en az birkaç yüz nanometre olması gerektiği düşünülürdü,

bu yüzden de mikrobiyologların çoğunluğu bundan daha küçük boyutlarda hücre olamayacağını savunuyordu."

"Ama nanobakteriler bundan küçükler."

"Öyleler. Zaman içinde ilkel bir yeryüzü mikrobunun iki yüz nanometreden daha küçük çaptaki üç farklı çeşidi keşfedildi ve bu da Mars'ın nanobakterilerinin boyutunun çok da olağan dışı olmadığını kanıtlamış oldu. Her ne olursa olsun, nanobakterilerin prebiyolojik bir geçiş aşamasında bulundukları apaçıktı. Belki proteini başka biçimde üretebilen ya da onun yerine daha farklı enzimler kullanan tuhaf bir yaşam formudurlar, bunu kimse bilmiyor. Belki de nanobakteriler aslında canlı değildirler, yalnızca protobiyolojik, yani kimya ile biyolojinin arasında geçiş aşamasındaki bir yapıdırlar. Durum bunlardan hangisi olursa olsun, elektronik mikroskopların ALH 84001'in üzerinde fark edip fotoğrafını çekmiş olduğu da aynı türden bir yapıydı işte. Mars'tan gelmiş olan göktaşının üzerinde bulunan fosiller yaşamı ya da proto yaşamı gösteriyorlardı ve dolayısıyla uzaylı canlılardı."

Bütün bunlar Tomás'a bir yerlerden belli belirsiz tanıdık geldiğinden, gözlerini sıkıca yumarak hatırlayabilmek için çabaladı.

"Durun biraz, Mars'tan gelen göktaşının üzerinde bulunan mikroorganizmalar meselesi... Bunun Bill Clinton'ın yapmış olduğu açıklamayla herhangi bir ilgisi var mı?"

Macar kadın, berrak, mavi gözlerini onun yüzüne dikti.

"Belleğiniz çok iyi," dedi. "Gerçekten de 1996 Ağustos'unda Başkan Clinton, ALH 84001 üzerinde Dünya dışı yaşam bulunduğunu açıklamıştı."

"Ama bu duyuruya bilim camiasından itirazlar gelmiş olduğunu hatırlıyor gibiyim..."

"Size daha önce de söylediğim gibi nanobakterilerin adına canlı madde dediğimiz şeye tam olarak uygun düşüp düşmedikleri kesin biçimde belirlenebilmiş değildi. Yaşam taraftarı olanların savı, yeryüzünde üç farklı durumda bunlara benzeyen fosillerin bulunmasıyla

birlikte güçlendi. Bunlardan Avustralya'nın batı kıyısında bulunmuş olan bir tanesinde DNA bile bulunmuştu ve bu da ALH 84001'in nanobakterilerinin canlı kabul edilemeyecek kadar küçük olmadıkları görüşünü destekliyordu. Sorun şuydu ki DNA'nın Avustralya'da bulunmuş olan nanobakterilere ait olduğu kesin değildi ve bu yüzden de soru yanıtsız kalıyordu."

"Bu fosillerin yeryüzündeki yaşam tarafından kirletilmiş olabilecekleri olasılığı da ortaya atılmamış mıydı? Mars göktaşının yeryüzüne ulaştığında mikroplarla kaplanmış olabileceğinden ve incelenenlerin de bu mikropların fosilleri olabileceğinden kuşku duyulduğunu okuduğumu hatırlıyorum. Eğer durum böyleyse karşımızdaki Dünya dışı falan değil, Dünya yaşamı demektir."

Kadın iç geçirdi.

"Bu doğru, aynı şey başka Mars göktaşlarında da görüldü ve yeryüzüne ait mikroorganizmaların ALH 84001'e bulaşmış olmaları da gayet olasıdır. Bununla birlikte bu göktaşının üzerinde karşılaşılmış olan nanobakteri fosilleri Mars'ın öteki göktaşlarında görülenlerden farklıdır. ALH 84001'in fosilleri yalnızca yeryüzünde bulunan daha küçük mikroorganizmalara benzemekle kalmıyor aynı zamanda göktaşının asıl bileşenleriyle de karışmış durumdalar, başka Mars göktaşlarına bulaşmış olan yeryüzü mikroplarında durum böyle olmuyor. Benzer fosil formatlarının laboratuvar ortamında, biyolojik malzemeye gerek duyulmadan üretilebiliyor olduğu bir gerçek ama bu durum çok da inandırıcı olmayan koşullar altında gelişmişti. Dahası ALH 84001 nanobakterilerinin fosillerinin çok az azot içerdiği de saptandı. Sizce de bu kadarı sorunu çözmeye yetmiyor mu?"

Tomás kadına karanlık gözlerle baktı.

"Fosillerde az azot varmış, ne olmuş yani?"

Astrobiyolog yüzünü buruşturdu.

"Ah, kusura bakmayın, uzman olmayan biriyle konuştuğumu unutabiliyorum. Azot yaşam için vazgeçilmez olan ve organizmalar öldüğünde yok olması milyonlarca yıl süren bir elementtir. Bu da

demek oluyor ki yakın zamanda fosilleşmiş bakteriler, uzun süredir bu halde bulunanlara oranla daha yüksek miktarda azot içerir. ALH 84001'in mikro fosilleri çok azot içermekte olduğundan bundan birkaç milyon yıl önce oluşmuş oldukları sonucunu çıkarabiliriz. Sorun şu ki, ALH 84001 Dünya'ya yalnızca on üç bin yıl önce düşmüş. Sonuç olarak fosilleşme göktaşı bize ulaşmadan önce gerçekleşmiş demektir."

"Önce" sözcüğünü özellikle vurgulamıştı.

"Ya!"

"Dünya dışı varsayımı daha sonradan NASA çalışanlarının burada, Houston'da yürüttükleri başka çalışmalar tarafından da desteklendi. Mars'a ait başka göktaşlarının üzerinde de çok sayıda fosilleşmiş yapı bulundu. Bunlardan biri Mısır'da, diğeri Antarktika'da bulunmuş olan iki tanesinin üzerlerinde yalnızca suyun var olması durumunda oluşabilecek bir kristal mineralinin içinde mikrofosiller keşfedildi. Suyun bu Mars göktaşlarının içine Dünya'ya varmalarından sonra girmiş olması pek mümkün gözükmediğinden mikrofosillerin mineralin içinde hâlâ Mars'tayken oluşmuş olduğu anlaşılıyordu. Ayrıca Mısır ve Antarktika'da bulunan mikroorganizmalar genel olarak birbirlerinden çok farklı özellikler gösterirlerken, bu iki göktaşının mikrofosillerinin birbirinin aynı oluşu da çok önemli bir gözlem olmuştur. Ne de olsa bu bölgelerin bir tanesi çok sıcak çöl ikliminin etkisi altındayken, diğeri de aşırı soğuk iklimin karakteristiklerini taşır ve bu da mikropların göktaşlarına yeryüzünde bulaşmış olması olasılığını çürütüyor. Hem zaten NASA'dan bir astrobiyolog da çeşitli karbon göktaşlarını inceleyerek yeryüzünde fosilleşmemiş olan çok büyük sayılarda mikroorganizma buldu. 1969'da Avustralya'nın son derecede sıcak bir beldesi olan Murchison'a düşmüş ve hemen birkaç saat sonra ele geçirilmiş bir göktaşının üstünde içlerinden bir kısmının gezegenimizde bulunmadığı kesin olan on altı farklı çeşitte aminoasit görüldü. Murchison'daki göktaşı, Avustralya'nın sıcağıyla ilgisi bile olmayan, buzlarla kaplı kutup bölgelerine özgü mikroorganizmaların kalıntılarını içeriyordu ve bu mikrofosillerin içinde de azot bulunmadığından milyonlarca yıl önce oluşmuş oldukları

kesindi. Göktaşı Dünya'ya ancak 1969 yılında düşmüş olduğuna göre bundan mikrofosillerin burada oluşmuş olamayacakları sonucunu çıkarabiliriz. Bunun ne anlama geldiğini görebiliyor musunuz?"

"Eh, bu her şeyi değiştirir tabii," diye itiraf etti Portekizli. "Eğer Dünya dışından canlı yapı fosillerinin keşfi yalnızca ALH 84001 ile sınırlı değilse o halde elimizde birden çok kanıt bulunuyor demektir."

"Tam olarak öyle."

Tomás koltuğunda sallanarak konuyu aklından geçirdi.

"Pekâlâ, ama bu canlı organizmalar Mars'tan Dünya'ya kadar on yedi milyon yıllık yolculuğu nasıl yapabilmişler? Canlı varlıkların aşırı sıcaklık değişimleri ve sürekli radyasyonlar yüzünden uzayda bu kadar uzun süre hayatta kalamayacaklarını sanıyordum ben."

"Peki ya ekstremofiller ne olacak?" diye sordu Macar astrobiyolog. "Size NASA'nın altı yıl boyunca uzayda bıraktığı sporların bu süre boyunca hayatta kalmış oldukları deneyi hatırlatırım. Sporlar uzay boşluğunda hayatta kalabiliyorlarsa Mars'ın nanobakterileri neden bunu başaramasınlar? ALH 84001'in nanobakterilerinin göktaşının içinde bulunduğunu unutmayın, bu da onların tehlikeli mor ötesi ışınlardan korunmuş olduklarını gösterir."

"Uzayda altı yıl geçirmek başka şey, on yedi milyon yıl bambaşka..."

"Yaşam, sevgili dostum, düşündüğünüzden çok daha dayanıklıdır. Altı yıl dayanabiliyorsa milyonlarca yıl da dayanabilir. Sonuç olarak yaşamın kırılgan değil, inanılmaz derecede dirençli olduğunu görmüş oluyoruz."

"Bunu seve seve kabul ederim," dedi Tomás. "Yine de Dünya dışı yaşamın gözlemlenmiş olduğunu söylediğinizde bu tam olarak doğru olmuş sayılmaz. Öncelikle nanobakterilerin canlı madde olarak sayılabileceklerinden emin olamıyoruz. Sonra, söz konusu Mars göktaşlarının yeryüzündeki yaşam tarafından kirletilmiş olmadıkları da kesin olarak kanıtlanamıyor ve bu da keşfedilmiş fosillerin Dünya dışından olmayabilecekleri anlamına geliyor. Bütün

bunlarla söylemeye çalıştığım şey şu ki, ortada hâlâ mantıklı bir kuşku bulunuyor. Oysa olağanüstü keşiflerin olağanüstü kanıtlar gerektirdiğini unutmayalım."

Avrupa Uzay Ajansı'nın bilim kadını sanki Tomás onu düş kırıklığına uğratıyormuş gibi başını iki yana salladı.

"Görüyorum ki yeryüzündeki ekstremofillerle ALH 84001 ve benzer göktaşlarının üzerlerindeki mikroorganizmaların keşfinden doğan bütün sonuçları kavrayamamışsınız."

"Hangi sonuçlardan söz ediyorsunuz?"

Kadın bir işaretiyle uçağın içinde kendileriyle birlikte bulunan herkesi gösterdi.

"Hepimiz uzaylı olabiliriz."

XXII

NASA'nın Gulfstream V uçağı Meksika Körfezi üzerinde geniş bir viraj yaparak Houston'ın çevresinden dolaşıp havalimanının pistine iniş yapmaya hazırlanıyordu. İnişe yaklaşık on dakika vardı, belki de daha az.

Normal koşullar altında Tomás'ın şu anda endişeyle tırnaklarını kemiriyor olması gerekirdi. Her ne kadar kalkışlar daha heyecan verici olsa da tarihçi, istatistiksel olarak uçak kazalarının en çok inişler sırasında olduğunu biliyordu, zaten uçmaktan korkan herkesin iyi bildiği bir şeydi bu. Ancak şu an sürdürdüğü sohbet onu öylesine sarmıştı ki Atlantik üzerindeki uçuşlarının sona ermek üzere olduğunu bile unutmuştu.

"Şu işe bakın!" dedi keyifli bir sesle. "Ömrümde ilk defa E.T. yerine konuyorum..."

Emese ona gülümseyerek karşılık verdi.

"Doğrusunu isterseniz, gerçekte uzaylı sayılması gerekenler siz ya da ben değiliz," diye kendini düzeltti. "Atalarımızı kastediyordum."

"Dedemle ninemi kastettiğinizi pek sanmıyorum..."

"Bugün gezegenimizde yaşamakta olan bütün canlı varlıkların kökenini oluşturan mikroorganizmalardan söz ediyordum."

"Bunların uzaydan gelmiş olduklarını mı düşünüyorsunuz yani?"

"Etraflıca düşünüldüğünde, yeryüzündeki ekstremofillerle ALH 84001'in üzerindeki nanobakterilerin keşfinden doğan dolaylı sonuç-

lardan biri de bu oluyor," dedi kadın ciddi bir sesle. "ALH 84001 ve 1976'da Mars'ta yapılan Viking deneyleri göz önünde bulundurulunca kızıl gezegende yaşamın var olduğunu ve olmaya devam ettiğini düşünmek için pek çok nedenimiz oluyor. 2016 yılında Mars'ta, Şili'deki El Tatio Gayzeri'ndeki biyolojik işaretlere benzeyen niteliklere sahip silis tortularının bulunmuş olması da bu sonucu desteklemiştir. Bu tortuların içinde hem biyotik hem de abiyotik süreçlerin karışımından oluşmuş tortul yapılar bulunmaktaydı. Araştırmayı yürütenler Mars'ta bulunmuş olan yapıların potansiyel olarak biyolojik işaret tanımına uygun düştüklerini kesin bir dille belirttiler."

"Potansiyel olarak mı?"

"Elbette ki son bir doğrulama daha yapılması gerekiyordu. Ancak 1976'dan bu yana Mars'ta saptamış olduğumuz bütün belirtiler hep aynı yönü işaret ediyor. Bir bakıma Mars'tan Dünya'ya milyarlarca göktaşı düşmüş olduğunu artık biliyoruz."

"Milyarlarca mı?"

"İnanılır gibi değil, öyle değil mi? Gök cisimlerinin çarpması sonucunda Mars'tan uzaya fırlayan bütün taşların yaklaşık yüzde onunun bizim gezegenimize düşmüş olduğu tahmin ediliyor. Üstelik her ne kadar ALH 84001 Mars'tan Dünya'ya gerçekten de on yedi milyon yıllık bir yolculuk yapmış olsa da buna karşılık başka Mars göktaşlarının yolculukları çok daha kısa sürmüştür, hatta kimilerininki yalnızca birkaç ay."

"Bu mümkün mü?"

"Elbette. Göktaşları yaşamın taşınması için gerçek birer uzay taşıtı gibidir. Tıpkı rüzgârın doğada bitki tohumlarını yaydığı gibi göktaşları da yaşamı gezegenlere yayarlar. Eğer şu anda muhtemel görüldüğü üzere bundan dört milyar yıl önce gerçekten de Mars'ta yaşam vardıysa, uzaya fırlatılan Mars taşlarının gezegenimize düşme sıklığı göz önüne alınınca bütün bu zaman süresince kimi Marslı mikroorganizmaların yeryüzüne zarar görmeden varabilmiş olması neredeyse kaçınılmaz gibi bir şey. Bu sanki..."

"Durun biraz," diye kadının sözünü kesti Tomás. "Doğru anlıyorsam, hepimizin Marslı olduğumuzu ima ediyorsunuz, öyle mi?"

Kadın başıyla onaylayıcı bir işaret yaptı.

"İlk defa Lord Kelvin'in on dokuzuncu yüzyılda ortaya attığı bu varsayıma 'panspermia' deniyor," dedi. "Günümüzde sayıları gitgide artan biyologlar bu kuramı ciddiye almaya başlıyorlar. Taraftarlarına göre yaşam yeryüzünde değil Mars'ta başlamış ve gezegenimizin varoluşunun başından bu yana maruz kaldığı sürekli göktaşı bombardımanları yoluyla Dünya'ya taşınmıştır. Bu da Mars'taki yaşamın kökeninin yeryüzündekinden ille de farklı olmasının gerekmediği olasılığının çok yüksek olduğunu gösterir."

Tarihçi kahkahayla güldü.

"Bu da iyiymiş. Marslıyım ben!"

"Siz değilsiniz," diye düzeltti Macar. "Ama mikroorganizma olan atalarımız olabilir."

"Peki neden tam tersi olmasın?" diye önerdi Portekizli adam. "Yaşam Mars'ta başlayıp göktaşlarıyla Dünya'ya taşınmış olacağına neden bizim gezegenimize çarpan bir gök cisminin etkisiyle uzaya fırlayan taşlar Mars'a çarptıklarında üzerlerindeki yeryüzü mikropları yoluyla komşumuza yaşamı götürmüş olmasın?"

"Mümkün," diye kabul etti Emese. "Bu durumda Mars'taki yaşamın kökeni Dünya'dan geliyor olurdu. Ancak, yalnızca Mars'taki yer çekiminin daha zayıf olmasının uzaya taş fırlatılmasını kolaylaştırmasından değil, aynı zamanda da Mars'ın atmosferinin buradakinden daha yoğun olmasının fırlatılan mikroorganizmaların kömür haline gelmesini önlüyor oluşundan da dolayı yolculuğun ters yöne doğru daha kolay olduğunu vurgulamam gerekir."

"Anlıyorum."

"Ya da belki yaşam kuyruklu yıldızlar ya da başka gök cisimleri üzerinde evrenin bambaşka bir köşesinden gelip de çeşitli nesnelerin gezegenlere düşmesiyle birlikte önce Dünya'ya, sonra Mars'a yayılmış da olabilir. Olası ve hatta inandırıcı olan bütün bu varsayımlar

panspermia kuramı tarafından değerlendirilmiş ve yaşamın yeryüzünde belirmek yerine uzaydan gelerek bizim gezegenimize yayılmış olduğu savunulmuştur."

"Olası ve hatta inandırıcı," diye mırıldandı Tomás, kadının kullanmış olduğu sözcükleri yineleyerek. "Peki bu olasılıklar ne kadar yüksek?"

Astrobiyolog bu soru üzerine biraz düşündü.

"Panspermia varsayımları mı?" Düşünceli bir tavır takındı. "Bilemiyorum. Ama bu kuram en azından yaşamla ilgili kimi gizemleri çözmek gibi bir yarar taşıyor."

"Neymiş onlar?"

"Örneğin biyolojinin en büyük bilinmezlerinden birini çözmüş oluyor. Belki bilmiyorsunuzdur ama yalnızca tek bir yaratılış olduğu, başka bir deyişle yeryüzünde yaşamın yalnızca bir kere baş gösterdiği ve bunun da ancak gezegenimizin koşulları yaşama elverişli hale gelince gerçekleşebilmiş olduğu varsayılır. Bu çok tuhaf bir düşüncedir. Karmaşıklığına ve zorluklarına bakılarak yaşamın oluşumunun çok yavaş bir süreç olduğu da düşünülebilirdi ama bunun yerine gezegenimizde uygun koşullar bir araya geldiği anda... yaşam da belirivermiş. Böyle bir şey nasıl mümkün olabilmiş?"

"Yaşam, ancak ortaya çıkmasına izin verecek koşullar bir araya geldikten sonra var olmuş olabilir."

"Buna kozmik zorunluluk kuramı deniyor," diye açıkladı Emese. "Yaşam koşulları nerede oluşmuşsa orada beliriveriyor. Ama eğer durum böyle olsaydı sizce de gezegenimizin tarihi boyunca yaşamın birden çok defa oluşmuş olması gerekmez miydi? Birbirini izleyen birden çok yaratılış olacaktı. Oysa biz, genetik kodun incelenmesinden bütün canlı varlıkların birbirlerine bağlı olduklarını ve tek bir ortak ataya dayandıklarını biliyoruz. Bu da yaşamın yalnızca bir kere oluşmuş olduğunu gösteriyor olmalı. Ve olağanüstü bir rastlantı sonucu da bu, tam yeryüzünde koşulların bir araya toplandığı zamana denk gelmiş. Neden? Bu soru her zaman biyologların ilgisini

çekmiştir. Panspermia bu gizemi açıklamak gibi bir yarara sahip. Yaşam yeryüzünde bir anda oluştu, çünkü aslında gökyüzünden düşmüştü."

"Tek bir yaratılışın olduğuna ilişkin bu... bu fikir, gerçekten kanıtlandı mı?"

Macar kadın duraksadı.

"Doğrusu, tam bir kesinlikle konuşmam gerekirse bunun aslında daha çok bir çoğunluk görüşü olduğunu kabul etmeliyim, tam anlamıyla uzlaşılmış bir şey değil. Mikroorganizmalar âleminde baskın olan iki grup vardır, bakteriler ve arkeler. Oysa kimi biyologlar bu gruplardan her birinin ayrı birer yaratılıştan geldiğini düşünürler."

"Yani iki ayrı yaratılış da olmuş olabilir..."

"Ya da daha fazlası. Gayet saygın kimi bilim insanlarına göre yeryüzünde henüz tanımlamamış olduğumuz ve bizim bildiklerimizden tümüyle farklı biyokimyasal ve moleküler süreçler kullanan yaşam formlarından oluşan bir çeşit gölge biyosfer mevcuttur. Sırf arkelerin keşfi göreceli olarak yakın bir geçmişe dayandığı için bile olsa bu varsayım tamamen göz ardı edilmemelidir."

"Bu varsayım panspermia kuramını ortadan kaldırıyor."

"Öyle olması gerekmez çünkü her bir yaratılış farklı panspermialardan ileri geliyor olabilir. Panspermia kuramının ekstremofillerin ilkel oluşumunu da açıklamaya katkıda bulunabileceğine dikkatinizi çekerim. Her ne kadar bütün yaşam formları gibi karmaşık olsalar da aşırı dirençli bu mikroorganizmaların yapısı oldukça basit görünür. Panspermia bunun nedenini açıklayabiliyor. Ekstremofiller ilkel görünen yaratıklardır çünkü aslında ilkeldirler. Uzay boşluğunda gezegenimize ulaşabilecek kadar uzun süreli bir yolculuğu ancak ekstremofiller yapabilmişlerdir ve dolayısıyla yeryüzünde görülmüş ilk yaşam formu bunlardır, yani en ilkel olanıdır. Burada karşılaştıkları elverişli koşullar sayesinde kimi ekstremofiller evrim geçirerek daha gelişmiş ve duyarlı varlıklara dönüşmüştür."

"İlginç bir kuram bu ama yaşamın kaynağındaki gizemi çözmüyor, öyle değil mi? Yalnızca onu bastırmakla yetiniyor."

"Öyle gerçekten. Yeryüzündeki yaşamın panspermia ile başlamış olduğu varsayılacaksa, yaşam en başında ortaya nasıl çıktı? Bu soru gerçekten de yanıtsız kalıyor, bu yüzden de panspermia çok tatmin edici bir varsayım olarak görülmez. Biyologlar hâlâ..."

Birden uçak güçlü bir sarsıntıyla zangırdadı ve kabin titreşip motorlar kükrerken taşıt yerde tekerlekleri üstünde ilerlemeye koyuldu. Tomás koltuğunda sıçrayıp kaygıyla çevresine bakındı.

"Ne oldu?"

Yere inmişlerdi.

XXIII

Teksas kavurucu sıcağıyla bilinirdi ve Tomás, NASA'nın kamyoneti Johnson Uzay Merkezi'nin bahçe kapısından içeri girerken gördüğü yeşillik karşısında çok şaşırdı. Tesis, Houston'ın banliyösünde, denize yakın geniş bir alan üzerine geometrik biçimde hizalanmış hepsi birbirinin aynı olan dikdörtgen binalardan oluşuyordu. Kamyonet, girişin yakınlarında yere yatay olarak bırakılmış bir füzenin yanından geçti; 1969'da Armstrong, Collins ve Aldrin'i Ay'a çıkarmış olanın bir benzeri olan bir Satürn V fırlatıcısıydı ve bir uzay merkezinde bulunduklarının tek ipucu bu gibiydi.

Araç sıradan görünüşlü bir binanın önüne yanaştı. Gelmişlerdi ama Portekizli neredeyse düş kırıklığı hissediyordu. Gerçek bir uzay merkezine yaraşır fütüristik ve yaratıcı bir mimari hayal etmişken karşısına şurasına burasına serpiştirilmiş birkaç çam ve meşe ağacıyla daha çok bir üniversite yerleşkesine ya da herhangi bir iş merkezine benzeyen bir yer çıkmıştı.

"Burası mı?"

Kamyonetin kapısı açıldı ve ceket giymemiş, kasketi saman gibi gür ve kızıl saçlarını örten, etine dolgun bir adam onları karşılamaya yanaştı.

"Selam millet!" diye onları selamladı Amerikalılara özgü bir rahatlıkla. "Benim adım William Gibbons ama burada herkes bana Billy der. Phanes Görevi'nin yöneticisi ve eğitim ekibinin başıyım. Johnson Uzay Merkezi'ne hoş geldiniz!"

Karşılama yalın olduğu kadar baş döndürücüydü de. Tarihî bir görevin eşiğindeyken beklenebileceğinin aksine ne bir tören ne bir davet ne de bir konuşma hazırlanmıştı; sanki herhangi bir konferans için bir otele gelmişler gibi yalnızca gelenlerin valizlerini resepsiyona taşımak ve onlara odalarının anahtarlarıyla birlikte içinde yararlı bilgileri taşıyan bir de dosya vermekle yetindiler.

"Çalışma odalarınız 4S numaralı binada bulunuyor," diye duyurdu Billy. "S, south, yani güney demektir. Kuzeydeki 4N binasıyla karıştırmayın. Yorgun musunuz?"

Tomás zayıflıklarını ortaya dökmekten hiç hoşlanmazdı ama uzun uçak yolculuğunun verdiği gerginliğe bir de yolculuğun neredeyse hiç bitmeyen hava boşlukları arasında ve küçücük bir taşıt içinde geçmiş olması da eklenince fazlasıyla bitkin düşmüştü. O yüzden de hiç duraksamadı.

"Ben yorgunum."

"Şansın yokmuş!" diye yanıtladı görevin yöneticisi. "Dinlenmek için ancak bir saatiniz var, ondan sonra hemen çalışmaya başlıyoruz çünkü zaman kısıtlı. Odalarınıza uğrayacak bir teknisyen uçuş tulumları için ölçülerinizi alacak. Sonra bir araya toplanacağız." Saatine baktı. "Bir saat sonra, 4S binasının altıncı katındaki toplantı salonunda buluşuyoruz. 6600 numaralı salondur. Sakın gecikmeyin."

Bezgin bir "Of!" sesi duyuldu ve Portekizli gözlerini devirdi; şu an içinden gelen en son şey çalışmak olurdu. Yine de boyun eğmek zorundaydılar. Tomás, öteki yeni gelenlere katılarak valizini aldı ve kendisine ayrılmış olan odaya doğru yöneldi. Normal zamanda astronotlar tesisin dışında evler kiralarlardı ama NASA her görev öncesinde mürettebatın bir virüs kapıp da hastalanmasını önlemek için onları bir hafta karantinada tutabilmek adına elinde birkaç yatak odası bulunduruyordu ve şimdi onları da bu odalara yerleştireceklerdi.

Koridorda Emese, Portekizliye yaklaştı.

"Seth bana kendi bitişiğindeki odayı vermiş."

Tomás gülümsedi.

"Şefin ayrıcalıkları."

"Dalga geçmeyin. Çok sinir bozucu!" Elini saçlarında gezdirdi. "Biliyor musunuz? Uçaktaki sohbetimiz çok hoşuma gitti. Beni baştan çıkarmaya çalışmadan birlikte zaman geçirebildiğim erkeklere çok sık rastlayamıyorum."

Adam başını iki yana salladı.

"Onlara çok hak veriyorum."

Onun odasının kapısına varmışlardı ve Macar kadın, kendi odasına doğru yola devam etmeden önce durup içini çekti.

"Beni sizin yanınızdaki odaya vermemiş olmaları çok yazık..."

Tomás ne yanıt vereceğini bilemedi. Kışkırtmaya sırtını dönmek istermiş gibi kadına el salladı ve aceleyle odanın kapısını açıp içeri girdi. *Bu kadın beni epey zorlayacak*, diye geçirdi içinden.

Odası sade bir otel odasına benziyordu. Yorgunluktan tükenmiş olan Portekizli, giysilerini dolaba yerleştirdikten sonra soyundu ve duşa girdi.

Kapının vurulduğunu duyunca duştan dışarıya başını uzattı.

"Kim o?"

Su bütün sesleri bastırdığından gelen yanıtı duyamadı. Söylene söylene musluğu kapattı ve bir havluya sarınarak kapıya doğru çıktı. Kapıyı açınca, elinde bir bloknot, bir kurşun kalem ve bir de şerit metre bulunan NASA çalışanıyla karşı karşıya geldi.

"Affedersiniz," dedi adam. "Benim adım Ted. Ölçülerinizi almak için geldim."

Tomás ancak üzerine bir bornoz geçirmeye fırsat bulabildi.

"Bu gerçekten de astronot üniforması için mi?"

"Kesinlikle efendim," dedi Ted onun ölçülerini alırken. "Umarım mavi seviyorsunuzdur."

"Üniforma mavi mi olacak?"

"Askerî üniformalar yeşil, astronotlarınkiyse mavidir," diye açıkladı ölçüleri not ederken. "Ama çıkışlarda kullanılacak olan uzay

tulumu beyaz olur elbette. Asıl sorun sembollerde. Genel olarak göğüs hizasında sağ tarafa NASA'nın logosunu ve sol omza da Amerikan bayrağı koyarız. Ama sizin için bu mümkün olamaz, öyle değil mi?"

"Tabii ki olamaz."

"Bu sorunu çözmek için bir fikriniz var mı?"

"Bundan basit ne var, sevgili dostum? Birleşmiş Milletler'i temsil eden bir Portekizli olduğuma göre göğsüme BM logosu, omzuma da Portekiz bayrağı koyabilirsiniz."

"Başüstüne efendim." Ted duraksadı. "Peki ya şeritler efendim?"

"Şeritler mi?"

"Astronot şeritleri beyaz, gümüş ya da altın rengi olur. Sivillerin çoğununki beyazdır."

"O halde benimkine beyaz koyun!"

Terzi, kask için olduğunu söyleyerek Tomás'ın kafasını da ölçtü. Sonra ona ayağını bir kâğıt parçasının üzerine koydurarak çevresini çizdi ve bunun çizmeler için şart olduğunu söyledi. Amerikalı hem şerit metresi hem de kalemiyle epeyce hızlı hareket ettiğinden işlem kolayca halledildi.

On beş dakikanın sonunda Ted her şeyin iki güne kadar hazır olacağına söz vererek çıktı.

XXIV

Yirmi dakika sonra Tomás yıkanmış ve temiz giysiler giymiş, zindeliğini kazanmış olarak odasından çıktı. Birazcık da övüngenlikle, kendisini hemen üç ya da dört G kuvvetine karşı dayanıklılığını ölçmek üzere bir santrifüj cihazına sokmadıklarına göre neredeyse hazır sayılması gerektiğini düşünüyordu.

Geç kalmaktan çekindiği ve kötü bir ilk izlenim vermeyi hiç istemediği için Johnson Uzay Merkezi'ni hızlı adımlarla aştı. Sıcaklık dayanılır gibi değildi ve bir böcek bulutu onu sürekli izliyordu; onlardan kurtulmayı ancak 4S binasına vardığı zaman başarabildi.

Eşikten içeri adımını atar atmaz kuru ve serin bir hava dalgası onu karşıladı. 4S binası da Johnson Uzay Merkezi'nin öteki yapılarından farksızdı; içinde çeşitli görevlerin destek bürolarını ve en başta altıncı ve en üst katta bulunan ünlü astronot bürosunun da bulunduğu mürettebat operasyonları bölümünü barındıran sade bir yapıdan ibaretti. Tarihçi, asansöre binip altıncı kata çıktı.

Astronotlara ayrılmış bu katta yönetime ait olan bir bölümle küçük bir kafeterya da bulunuyordu. İç dekorasyon çok yalındı. Duvar olarak taşınabilir panolar kullanılmış, masalarsa en sıradan görünenlerinden seçilmişti. Bütün dolaplar tekdüze bir gri renkteydi ve binanın tamamı ona soğuk ve kişiliksiz bir hava veren floresan ışıklarıyla aydınlatılıyordu.

Tarihçi, solunda bulunan ve üzerinde "Room 6600" yazılı olan kapının arka tarafından gelen bir mırıltı duydu. Bunun toplantı

salonu olduğunu anladı. İçeri girdiğinde aralarında laflayan küçük bir toplulukla karşılaştı. Aralarında mühendisler, bilim insanları ve NASA ile göreve katılan başka uzay ajanslarının yöneticileri vardı.

"E?" diye sordu Emese elinde bir Amerikan meşrubat tenekesiyle. "Büyük serüvene hazır mısınız?"

"Henüz tam anlayamadım." Çevreyi gösteren bir hareket yaptı. "Nasıl derme çatma bir yer burası böyle? Bir uzay merkezine yaraşacak o fütüristik ambiyans nerelerde?"

Kadın güldü.

"Uzay ajanslarının dünyasına hoş geldiniz, burada milyarlarca dolar astronotların konforundan başka aklınıza gelecek her şeye harcanır. Alışsanız iyi edersiniz çünkü göreceksiniz ki buradan sonra işler daha da kötüye gidecek. Bizler burada hangi şekil emredilirse ona gireriz!"

"Benimle kafa buluyorsunuz herhalde..."

"Hele bir antrenmanları görün siz, ya da özellikle mekiğin kalkışını. Bunu daha sonra konuşuruz," dedi Macar kadın zorlama bir gülümseyişle. "Atlantik üzerinde basit bir uçuş sizi o kadar gerdiğine göre iş ciddiye bindiğinde neler olacak çok merak ediyorum. Herhalde baygınlık geçireceksiniz."

"Beni korkutmaya mı uğraşıyorsunuz siz?"

"Hayır, yalnızca sizi olacaklara hazırlamaya çalışıyorum. Belki bundan haberiniz olmayabilir ama kimi bakımlardan astronotların yaşamı özel kuvvet komandolarınınkine benzer."

"Neden ki? Bize ateş mi edecekler?"

"Hayır, ama bizi bekleyen şeyler insanların bilim kurgu filmleri izlerken hayal ettiklerinden çok daha zorlu olacak. Hazırlık antrenmanlarında canımızı çıkardıktan sonra bizi bir uzay gemisine bindirecekler ve onu da son derecede patlayıcı nitelikte tonlarca katı yakıtla yüklü füzeler aracılığıyla uzaya fırlatacaklar. Bu füzeler bir kere ateşlendiler mi durdurulamazlar. Ya iş görür ve bizi uzaya çıkarırlar ya da patlarlar ve her şey biter. Üçüncü bir seçenek yoktur."

"Acil çıkış kapısı da mı yok?"

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu bir kahkaha daha attı ama bu seferkinin sinirden olduğu apaçıktı.

"Bu gerçekten de fena olmazdı. Mercury ve Apollo kapsüllerinde işler kötüye dönerse onları füzelerden ayırabilecek güvenlik sistemleri mevcuttu ve Gemini kapsüllerinde de zor durumlarda astronotları kurtarabilmek için çıkarılabilen koltuklar bulunuyordu. Mekikteyse bunların hiçbiri yoktur. Hiçbir çıkış yolu olmayan bir yere kapatılacağız. Âdeta uçan bir bombaya bağlanmış gibi olacağız, gözünüzün önüne geliyor mu? Biz içindeyken füzeler ateşlendiğinde nasıl tepki vereceğinizi çok merak ediyorum doğrusu."

Portekizli ona yan gözle baktı.

"Çok şaşıracaksınız."

"Bundan kuşkuluyum."

Tomás ona elini uzattı.

"Bahse var mısınız? Eğer yolculuk iyi geçerse bana bir akşam yemeği ısmarlayacaksınız. Eğer ölürsek ben size ısmarlayacağım."

Emesa ona haylaz bir bakış fırlattı.

"Kabul ediyorum ama yemeğin mum ışığında olması koşuluyla."

Bu yanıt karşısında biraz rahatsız olan Tomás gözlerini toplantı salonunun duvarlarına doğru çevirdi; üstleri isim levhalarıyla kaplıydı. Biraz yaklaşınca Portekizli bu adlardan birkaçını tanıdı.

"Şuraya bakın, Gordon Cooper..."

"Bu salon tarihle yüklüdür," dedi Emese. "NASA'nın bütün görevleri için üzerinde onda yer almış astronotların adlarının yazılı olduğu bir levha asılıdır. Şu Gordon Cooper'ınki, ona kısaca Gordo derlermiş, 1965'teki Gemini 5 Görevi'nden. Bu da Alan Shepard'ınki, 1961, Mercury görevi."

"Apollo 11'inki nerede peki?"

Kadın gülümsedi.

"Açık arayla en çok merak edilen odur zaten." Biraz daha ötedeki bir levhayı işaret etti. "Apollo 11, 1969, Neil Armstrong, Buzz Aldrin ve Michael..."

Takırtılar duyunca arkalarına döndüler. Seth Dyson kürsüye çıkmış, dikkati üzerine çekmek için avucunun içini masaya vuruyor, bir yandansa içerdekilere oturmalarını işaret ediyordu. Sohbetler kesildi ve herkes bir yere oturarak NASA'nın astrofizikçisine sabırsız gözlerle baktı.

Toplantı başlamak üzereydi.

XXV

Bir cızırtı, masanın üzerine yerleştirilmiş mikrofonların açılmış olduğunu haber verdi. 4S binasının toplantı salonu sade bir yerdi. Birkaç düzine iskemlenin üzerinde doğal olarak en çoğu NASA'dan olmak üzere, göreve katılan çeşitli uzay ajanslarının üyeleri oturmuşlar, Tomás ile Roma'dan birlikte gelmiş oldukları iki bilim insanı Seth ve Emese'nin de aralarında bulunduğu altı kişiyse kürsünün üzerinde yer almışlardı. Arkalarında bir ekran ve bir hoparlör bulunuyordu, salonun iki köşesinde açık duran birer televizyon haber kanallarını göstermekteydi; televizyonlar sessiz olsa da ekranın alt kısmını kaplamakta olan şeritlerin üzerinde büyük harflerle *Son Dakika* ibaresi ve "Yaşam Belirtisi" başlığı okunabiliyordu.

Masanın üstünde duran taşınabilir bilgisayarı fişe taktıktan sonra Seth Dyson mikrofonunu düzeltti ve herkesin yerini alması için bir süre bekledikten sonra toplantıyı açtı.

"Hanımlar, beyler, Phanes Görevi'ne hoş geldiniz. Bugün burada ne yaptığımızı size açıklamama hiç gerek yok, ancak görevin bilim sorumlusu olarak size şu anda medyanın, kendisine Phanes kod adını vermiş olduğumuz Dünya dışı uzay gemisinin göndermiş olduğu sinyalin alındığı haberini duyurduğunu bildirebilirim." İki televizyonu işaret etti. "Sirk başlamıştır."

Salondan yükselen bir ses sordu:

"Resmî açıklama yapıldı mı?"

"Bu akşam, BM Genel Sekreteri tarafından New York'ta, Genel Kurul önünde yapılacak. Ancak haber bütün dünya liderlerine yayılmaya başladığından medyanın da sonunda haberdar olması kaçınılmazdı. Bunu bekliyor olduğumuz için şaşırmadık. Her ne olursa olsun, doğruyu söylemem gerekirse, genel sekreterin yapacağı açıklamanın geç kalmış olduğu kanaatindeyim. Ama geç olsun da güç olmasın, öyle değil mi?"

Bütün bakışlar iki ekrana toplanmıştı; herkes nelerin söylenmekte olduğunu tahmin etmeye uğraşıyordu. Haber kanallarında, "Yaşam Belirtisi," "Uzaydan İşaret" ve hatta "E.T. Aradı" gibisinden başlıklar birbirini izleyip duruyordu.

"Genel sekreter yalnızca Allen Telescope Array'in aldığı sinyalden mi söz edecek?" diye sordu biri. "Yoksa Phanes Görevi'ni de duyuracak mı?"

Soruyu yanıtlamadan önce Seth, uzaktan kumanda aletini eline alıp televizyonları kapattı, herkesin dikkatini bir arada tutabilmenin tek yolu buydu.

"Elbette ki görevden de söz edecek," diye bildirdi astrofizikçi. "Ancak bundan önce, Phanes'le bu tarihî karşılaşmayı gerçekleştirmek üzere Atlantis'e binecek olan ekibin seçilmiş olduğunu ilk öğrenen kişiler arasında bulunmanızı istiyorum." Bir hareketle masanın arkasında oturmakta olan kişileri işaret etti. "Beş astronotuz ve hepimiz buradayız."

Toplantı salonunu coşkulu bir alkış, ıslık, bravo ve yaşa ünlemleriyle dolu tezahürat gürültüsü doldurdu.

"Aferin size!"

"İşte bu!"

Sessizlik yeniden sağlanınca, Seth söze devam etti.

"Phanes Görevi'nin bütün üyeleri şu an bu salonda bulunuyor ve önümüzdeki günleri hep bir arada geçireceğimize göre herkesin tek tek kendini tanıtması yerinde olur diye düşünüyorum." Tıpkı bir araba tamircisi gibi yağ lekeleriyle kaplı bir NASA üniforması

giymiş olan, iri yarı, siyah bir adamı işaret etti. "En iyisi senden başlamak olur Ördek. Gerçi NASA personeli seni iyi tanıyor ama diğerleri tanımıyorlar."

Ördek mikrofonunu çalıştırdı.

"Benim adım John Daugherty. Burada astronotlara lakaplar takmak alışkanlık olduğundan bana Ördek de diyebilirsiniz." Üniformasını gösterdi. "Karşınıza böyle kir pas içinde ve yağ kokarak çıkmak zorunda kaldığım için özür dilerim ama son iki günü MBS içine kapanmış bir halde, kalkış simülasyonları yaparak geçirdim. Buraya oradan geldim ve bu sunum tamamlandığı anda da yine simülatöre geri döneceğim, sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi ters gitmesine göz yumulamayacak tek bir şey varsa o da kalkıştır."

Bir onaylama uğultusu duyuldu.

"Ne kalkış ne de geri kalanı," diye ekledi Seth sinirli bir gülüşle. "Bana kalırsa her birimiz evlerimize tek parça dönebilmeyi istiyoruzdur."

Ördek sunumuna devam etti.

"Aranızdan pek çoklarının da bildiği üzere ben bu görev sırasında Atlantis'in komutanı olacağım. Bu da demek oluyor ki burada, yerde olduğumuz sürece görevin başı olarak komuta Billy Gibbons'ta bulunuyor; ama bu masanın başında oturan bu talihsizler mekiğe adım attıkları andan itibaren, görevin bilim sorumlusu olarak Seth de dâhil olmak üzere herkesin komutası bende olacaktır. O andan itibaren hepsi geğirmek için bile benden izin istemek zorunda olacaklar."

Bu son cümle salonda gülüşmelere neden oldu.

"Sanırım mekiğin adını değiştirmemiz gerekecek," diye takıldı Seth. "Bundan sonra Atlantis'e Bounty diyelim bari. Ondan sonra da bakalım komuta mürettebatta mıymış yoksa Ördek Donald'da mı?"

Yine sinirli gülüşmeler oldu.

"Gemide kaptan, Tanrı ve efendidir," diye vurguladı Ördek. "Ben Birleşik Devletler donanmasında albayım, USS Washington uçak gemisinde hizmet ettim ve Körfez Savaşı sırasında Irak üze-

rinde F-14 Tomcat bombardıman uçakları uçurdum. Yirmi yıldır NASA'da görev yapıyorum ve üçü Atlantis'te komutan olarak olmak üzere toplam sekiz mekik görevine katıldım. Her ne kadar mekik programları kaldırılmış olsa da Atlantis'in son bir görev için yeniden hizmete sokulmuş olmasından duyduğum sevinci sizlerden gizlemeye çalışmayacağım, özellikle de bunun bütün görevlerin en önemlisi olduğu düşünülürse. NASA'nın sahip olduğu en iyi ve en deneyimli astronot olduğumu düşünmekten hoşlanırım ve Phanes Görevi'ne sadece NASA ve ABD değil, bütün insanlık adına komuta etmek benim için büyük bir onurdur."

Ördek cümlesini bitirdiği anda mikrofonunu hemen kapattı ve bu da onun sunumunun bittiğini ve sıranın hemen onun yanında oturan, çok solgun benizli, açık kestane rengi kıvırcık saçlı adama geçtiğini gösteriyordu, o da sözü aldı.

"Benim adım Hubert Charbit, Québec, Montréal'de doğdum. Buraya ilk geldiğimde İngilizceyi hafif bir Fransız aksanıyla konuştuğumu duyunca buradaki meslektaşlarım bana Fransız adını taktılar. Ne kadar itiraz ettimse de bir işe yaramadı... Bu lakap üstüme yapıştı. Yıllar boyunca Kanada Kraliyet Hava Kuvvetleri'nin Bagotville filosunda F-18 Hornet uçakları uçurdum, şu anda da Kanada Uzay Ajansı'nda astronotum. NASA ile ülkemin uzay ajansı olan ASC'nin iş birliği yaptıkları bir program dâhilinde uzay mekikleriyle pilot olarak birçok uçuş gerçekleştirdim. Bu görevin pilotu ben olacağım ama güvenliğiniz açısından hiçbir endişeniz olmasın çünkü Atlantis'te komuta Ördek'te olacak." Zoraki gülümsedi. "Bana öyle çok güvenir ki, kollara dokunmama bile izin vereceğini sanmıyorum."

Kanadalının kendiyle dalga geçen mizah anlayışı salonda iyi karşılandı. Seth bundan sonra sözü, görünüşe bakılırsa Phanes Görevi'nin tek uzman uçak yükü olacak olan Tomás'a verdi ve o da birkaç sözcükle kendini tanıttıktan sonra sıra görevin uzmanlarına geldi, yine kısaca kendini tanıtan Bozóki Emese'den sonra üniformasının omzunda Çin bayrağı taşıyan tombul yanaklı bir Asyalı sözü aldı.

"Benim adım Yao Jingming, herhangi bir lakabım yok ve Çin Ulusal Uzay İdaresi, CNSA'da astronotum," dedi öne doğru hafifçe eğilerek. "Astronot olmadan önce Şangay Üniversitesi'nde profesör olarak çalıştım ve astronomi ile matematik dersleri verdim. Uzun Yürüyüş füzeleriyle iki uzay uçuşu gerçekleştirdim ve ülkemizin uzay istasyonu Tiangong 1'in modülünde çalıştım. Dün Dongfeng Uzay Şehri'nde Shenzhou uzay programımızın bir sonraki aşamasını hazırlamakla meşgulken, acilen burada bulunma emri aldım. Tahmin edebileceğiniz üzere Moğolistan'ın göbeğinden Teksas'a uçmak pek kolay bir yolculuk olmadı... Ama işte buradayım. Doğrusu neler olup bittiğini çok iyi bilmediğimi itiraf etmeliyim ama buradaki meslektaşlarımın ilk fırsatta beni bilgilendirme nezaketini göstereceklerinden kuşku duymuyorum."

Çinli, bugün Çin'de neredeyse tamamen unutulmuş olan atalardan kalma selamlamayla bir kere daha öne eğildi ve mikrofonunu kapattı. Görevin bilim sorumlusu olarak Seth Dyson bundan sonra sözü görevin yöneticisi olan Billy Gibbons'a bıraktı ve o da bir bildiri okumak üzere kürsünün üstüne çıktı.

"Size yeni bir haberim var millet," dedi görevin ve eğitim programının sorumlusu. "Görev uzmanları ile uzman uçuş yükünün antrenmanları yarın sabah saat altıda başlayacaktır."

Duyuru salonda müthiş bir uğultuya yol açtı: Görünüşe bakılırsa görev uzmanları bu saat tercihinden pek de hoşnut kalmamışlardı.

"Altı mı?"

"Çok erken, biliyorum çocuklar," diye kabul etti Billy. "Ancak siz de biliyorsunuz ki zaman çok kısıtlı ve büyük güne kadar hazır olmak için elimizden gelen çabanın en iyisini göstermek zorundayız. Antrenman programı kimi alanlarda bütün astronotlar için ortak, kimilerindeyse herkesin işlevlerine göre farklı olacaktır. Ayrıntıları gelişinizde size verilmiş olan dosyada bulabilirsiniz. Onu iyice okuyun, gerek duyacağınız her türlü bilgi onun içindedir. Eğer sorularınızın yanıtını orada bulamıyorsanız gelip bana ya da Seth'e sorabilirsiniz." Katılımcılara bir göz attı. "Sorusu olan?"

Topluluktan ses çıkmadı ama sonunda el kaldıran Çinli astronot oldu.

"Az önce de söylediğim gibi, görevimizin doğası bana yola çıkmamdan önce yalnız çok kısaca özetlendi," diye hatırlattı Yao. "Bu yüzden de radyo teleskoplarınızın yakalamış olduğu şu meşhur sinyali görebilirsek çok yararlı olur diye düşünüyorum."

Toplantı salonunda bir destekleme mırıltısı gezindi.

Billy yerine geri dönerken, Seth de bilgisayarının klavyesini tuşlamaya koyuldu. Sonra projektöre bir kablo bağladı ve kürsünün arkasında bulunan ekrana bir görüntü yansıdı. Bütün dünyadaki milyonlarca bilgisayar ekranıyla aynı olan, üzerine çeşitli ikonlar sıralanmış bir mavi ekrandı bu. NASA'nın astrofizikçisi işaret parmağının ucunu fare gibi kullanarak imleci ikonlardan Phanes Sinyali başlıklı olan birinin üzerine sürükledi ve çift tıkladı. Ok kum saatine dönüştü.

"Az sonra uzaylıların sesini duyacağız."

Dosyanın içeriği belirdi.

XXVI

Toplantı salonunun ekranını kaplayan görüntüde SETI Enstitüsü ve NASA'nın sembolleriyle birlikte "Allen Telescope Array tarafından yakalanan sinyal" ibaresi görülüyordu. Altında yatay olarak dizilmiş biçimde, video kayıtlarına özgü olan alışıldık "duraklat", "oynat", "durdur", "geri sar" ve "ileri sar" amblemleri vardı. İmleç, duraklat sembolünün üstünde duruyordu.

"Hepinizin bildiği gibi bundan iki hafta önce, SETI Enstitüsü'ne bağlı bir radyo teleskop antenleri ağı sistemi olan Allen Telescope Array, gökyüzünde Tau Sagittarii'nin bulunduğu bölgeden gelen bir sinyal yakaladı," dedi Seth Dyson. "Gezegenin dört bir yanındaki çeşitli radyo teleskoplarca kurulan arka arkaya nirengiler sinyalin kaynağının uzayda olduğunu kanıtladı. Kaynağın şu anda Güneş sisteminden geçmekte olduğu ve görünüşe bakılırsa Dünya'ya doğru yaklaştığı anlaşıldı. Biz bu kaynağa Phaneskod adını verdik. Elbette ki bu bir uzay gemisiydi. Phanes'in görüntüsünü elde etmek ve nasıl bir teknoloji kullandığını anlamak için sinyallerin kaynağına yönlendirilen teleskoplar henüz bu amaca ulaşabilmiş değiller, herhalde bunun nedeni de söz konusu geminin belki bir Boeing uçağı büyüklüğünde küçük bir taşıt olması olacaktır." Eliyle görüntünün donmuş olduğu ekranı işaret etti. "Şimdi size dinleteceğimiz, Phanes'in kesintisiz biçimde yaymakta olduğu sinyaldir. Dinleyin."

Parmağının ucuyla imleci bilgisayar ekranının üzerinde kaydırdı ve oynat sembolüne bastı. Bunun üzerine ardı ardına gelen kısa ıslıklar duyuldu.

ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti. Ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti. Ti. Ti-ti...

Toplantı salonunda bir araya gelmiş olan topluluk sinyalleri derin bir sessizlik içinde dinledi. Neler olup bittiğinden herkes haberdardı gerçi ama katılımcıların büyük çoğunluğu Phanes'in yaydığı mesajı ilk defa duyuyordu. Kayıt üç dakika sürdü ve tamamen tekdüze olup sürekli kendini yinelediği halde oynatıldığı süre boyunca kimse ne tek kelime etti ne öksürdü. Tomás, birbirini izleyen bu tuhaf ıslıkları sanki uzaylıların sesini duyuyormuş gibi büyülenmiş biçimde dinliyordu.

Kayıt bitince ekranda yeniden SETI ve NASA logolarını taşıyan donmuş resim belirdi ve Seth ne tepki vereceklerini merak ederek topluluğa baktı.

"E, ne diyorsunuz?" diye sordu.

"Müthiş!"

"*Ach! Wunderbar*!"[4]

"*Mamma mia*!"[5]

"*Ding hao*!"[6]

Biri el kaldırdı.

"Seth, bu duyduğumuz ses Phanes'in yaydığı ve bizim telsizlerimizin doğrudan yakaladıkları ses mi, yoksa başka bir kaynağa sahip olan sinyallerden elde ettiğimiz bir ses aktarımı mı?"

"Doğrudan Phanes'in verdiği sesler bunlar, 1,42 GHz frekansında, yani sizin de bildiğiniz gibi hidrojen çizgisinde, su deliğinin başlangıcında."

Salonda yine bir uğultu koptu; bütün bu bilgilerin doğurduğu sonuçlar müthişti. Çinli astronot söz aldı.

"Bir soru sormama izin verir misiniz?" dedi Yao Jingming. "Sayın meslektaşım Profesör Dyson'ın bize dinletme nezaketini gösterdiği kaydı büyük bir dikkatle dinledim ve sanıyorum burada toplanmış

4 (Alm.) Muhteşem. (ç. n.)

5 (İt.) Aman Tanrım! (ç. n.)

6 (Çin.) Müthiş! (ç. n.)

bulunan herkesle birlikte ben de ıslık seslerinin arasında kısa aralıklar bulunduğunu fark ettim, sanki her ıslık bir sözcükmüş, bu bir çeşit Mors alfabesiymiş gibi. Bu noktayı daha önce incelediniz mi?"

Astrofizikçi gülümsedi.

"Olumlu."

"Peki... Hangi sonuçlara vardınız?"

"Bunlar harf değil," dedi Seth. "Hepsi birer rakam."

Toplantı salonu yine uğultuyla doldu; herkes bu yeni haberi ve birlikte getirdiği çeşitli olasılıkları yorumluyordu.

"Bunu nereden biliyorsunuz Profesör Dyson?" diye sordu Avrupalı bir adam. "Ve bu rakamlar nelerdir?"

Görevin bilim sorumlusu parmağını yeniden bilgisayarının interaktif ekranına koydu.

"Kaydı bir kez daha dinlememizi öneriyorum," dedi. "Her bir duraklamadaki vuruş sayısına dikkat ediniz."

Oynat sembolüne bastı ve aynı ses hoparlörlerden yeniden fışkırdı.

...ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti. Ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti. Ti-ti-ti. Ti. Ti-ti...

Katılımcılardan bazıları bir yandan aralıklı seslerin akışını dinlerken öte yandan da çılgınca bir telaşla notlar alıyorlardı. Otuz saniyenin sonunda Seth kaydı durdurdu; elbette ki NASA bu işi şimdiye kadar çoktan yapmış olduğu için kaydı sonuna dek dinlemeye gerek olmayacaktı.

Astrofizikçi, bu sefer astronot olarak değil, matematikçi olarak fikrini sormak üzere Çinliye doğru döndü.

"E Yao?" dedi gayri resmî bir tavırla. "Az önce söylediklerimin ışığında hangi sonuçlara vardınız?"

Yao Jingming notlarına baktı.

"Her bir ıslığın bir birime denk geldiği ve her bir ıslık bütününün de ondalık birimlerin sayısı sonucunda oluşturulmuş bir rakam yarattığı mantıksal ilkesinden hareket ediyorum," dedi. "Başka bir deyişle, söz gelimi üç ıslığın üç rakamına, dört ıslığın dört rakamına denk geldiğini ve bu şekilde gideceğini düşünmeliyiz diyorum. Bu temel

fikirden yola çıkarak elde ettiğim rakamlar, dört, bir ve... diğerleri daha uzundular ve bir yandan dinlerken bir yandan not almak da pek kolay olmuyor. Ama sanırım siz bu işi zaten yapmışsınızdır."

Seth doğruladı.

"Olumlu." Yeniden bilgisayarının ekranına döndü ve parmağının ucuyla yeni bir dosya aradı. Phanes-Görseller başlıklı bir ikonun üzerine gelince durdu. "İşte burada."

İkonun üstüne bastırdı ve dosyanın içeriği anında ekranda belirdi.

841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028841971631415926535897932384626433832795028

Salonda yine bir uğultu duyuldu. İlk bakışta hiçbir tutarlılığı olmayan bu rakam dizisine bir anlam verebilmek için mühendisler aralarında görüş alışverişinde bulunuyorlardı.

"Gördüğümüz bu ilk rakam kaydetmiş olduğumuz ilk sinyale denk geliyor," diye açıkladı Seth. "Bu yalnızca giriş kısmı, kısmın tamamı kendini sonsuza dek yineleyerek gidiyor." Çinliye baktı. "Yao, bundan bir anlam çıkarabildiniz mi?"

Çinli matematikçi duraksadı.

"Şey... Yani bana birazcık zaman verin..."

Bilim sorumlusu parmağıyla aynı dosyanın bir sonraki sayfasına geçmesini sağlayacak ikonu aradı.

"Zahmet etmenize hiç gerek yok Yao. Biz bu sayıları çok büyük bir dikkatle inceledik bile ve hemen bir model saptadık," diye açıkladı. "Sonsuza dek kendini yineleyen bir dizi rakamla karşı karşıyayız. Hiç durmadan yinelenen asıl sıra şudur."

841971631415926535897932384626433832795028

Yine uğultular.

"Bunu tanıyan çıktı mı?"

Bir model saptayabilmek için bütün gözler ilk rakamların üzerine yoğunlaşmıştı.

"Size söylediğim gibi hiç durmadan yinelenen bir dizi bu. Biz burada size Allen Telescope Array tarafından kaydedilmiş olduğu haliyle başlangıç kısmını sunuyoruz," diye açıkladı Seth. "Yayın, bir sayının başından değil, ortasından başlıyor. Bu yüzden de, bunun sonsuza dek yinelenen bir dizi olduğu göz önünde tutulursa, ilk rakam hangisi olabilir?" Parmağıyla imleci kaydırarak sayfayı değiştiren ikonun üstüne getirdi. "Yanıtı burada."

İkonu tıkladı.

314159265358979323846264338327950288419716

Bütün gözler hayretle dizinin ilk rakamlarına kilitlendi.

"Görüyorum ki çoğunuz bunun bizi nereye götürdüğünü anladınız bile," dedi Seth gülümseyerek. "Phanes'in virgül işareti yapmak için evrensel bir formül bulamamış olmasından dolayı buradaki virgülü bizim eklemiş olduğumuzu da belirtmeliyim."

Sayfayı bir kere daha değiştirdi ve aynı dizi, ilk rakamdan sonra bir virgülle birlikte belirdi.

3,14159265358979323846264338327950288419716

"Şimdi anladınız mı?"

Salonda bulunan herkes Phanes'in sürekli olarak yaymakta olduğu ve NASA'nın da şifresini çözdüğü rakamlara hayretler içinde bakıyordu. Hepsi bu rakamı, ya içlerinden çoğunluğu için olduğu gibi her gün işlerinde zaten kullandıklarından ya da ilkokuldan beri unutmamış oldukları için görür görmez tanımışlardı.

Pi sayısıydı bu.

XXVII

Teatral olmak niyetindeki bir hareketle Seth Dyson, bilgisayarında açmış olduğu dosyanın sayfasını değiştirdi ve bütün yüzeyinde Yunan alfabesinin Pi sembolünü gösteren bir sonraki resim duvara asılı olan ekranda belirdi.

π

Phanes Görevi'nin bilim sorumlusu NASA'nın toplantı salonunu dolduran kişilerin sersemlemiş yüzlerine bakarak yaratmış olduğu etkinin tadını çıkardı. Bu bağlam içinde Pi harfi, âdeta bilinmeyen bir alfabeye aitmiş gibi gizemli bir boyut kazanıyordu.

"İçinizde bu matematik değişmezinin önemini bilmeyen kimse yoktur sanıyorum," dedi ciddi bir sesle. "Hepimiz bunu ilkokulda öğrendik. Bu sinyalin kasten gönderilmiş olduğuna ve karşımızda ilerlemiş bir uygarlığın bulunduğuna dair hâlâ en küçük bir kuşku kalmışsa bile, Phanes'in bize sürekli biçimde Pi sayısının ilk dizisini gönderiyor olması kesin bir kanıt yerine geçmelidir. Phanes'in mürettebatı, yalnızca hidrojen çizgisi olan 1,42 GHz frekansından yayınım yapmakla kalmıyor, aynı zamanda da sinyalini bize matematiğin en önemli değişmezinin arka arkaya dizilmiş sıralamasını göndermekte kullanıyor."

Dinleyenler arasından bir el havaya kalktı.

"Söylesenize Seth, yetmişli yıllarda Ohio'daki bir radyo teleskobun yakalamış olduğu Wow sinyalinin özellikleriyle de uyumlu mu bu?"

"Gerçekten de öyle," diye doğruladı NASA'nın astrofizikçisi. "Uzayın aynı bölgesinden gelmiş olan Wow sinyali de yine 1,42 GHz frekansını kullanıyor ve görünüşe bakılırsa Lyman serisini içeriyordu ki bu da zamanında bu sinyalin Dünya dışı bir uygarlık tarafından kasıtlı olarak gönderilmiş bir mesaj olduğu inancını güçlendirmişti. Wow sinyali ile Phanes'in kaynaklarının aynı olduğuna inanmak için nedenlerimiz var."

"Sinyalin vericisi aynı olabilir mi?"

"Evet, bu mümkün ama biz daha çok bunların aynı uygarlığın iki farklı kaynağından gönderilen mesajlar olduğunu düşünmeye eğilim gösteriyoruz. Tau Sagittarii'de yeryüzünden gönderilmiş iki sinyal alınmış olduğunu varsayın, birini ABD, diğerini Rusya göndermiş olsun. Verici aynı mı sayılır? Bu, soruyu nasıl yorumladığınıza göre değişebilir. Her iki mesaj da yeryüzünden gönderilmiş olduğundan bu anlamda verici aynıdır denebilir. Ancak mesajı gönderen farklı iki toplumdur. Farkı görebiliyor musunuz? Her ne kadar emin olmasak da buna benzer bir durumla karşı karşıya bulunduğumuzu sanıyoruz. 1977'de almış olduğumuz Wow sinyali, bize Phanes'i gönderen uygarlık tarafından verilmişti ama Wow sinyalini veren bizzat Phanes değildi."

"Bu sonuca nasıl vardınız?"

"Biraz hesaplama yapmamız yeterli oldu. Tau Sagittarii bizden yüzden fazla ışık yılı mesafede olduğuna ve Wow sinyali de 1977'de elimize geçtiğine göre mesajın Tau'dan on dokuzuncu yüzyılda yola çıkmış olması gerekir. Buna karşılık, ışıktan açıkça daha yavaş biçimde yolculuk eden Phanes, uzay zaman içinde yer aldığı kuramsal olarak varsayılan solucan delikleri gibi kestirme yolları kullanmadığı takdirde Tau Sagittarii'den birkaç bin yıl önce hareket etmiş olmalıdır. Bu durumda da her ne kadar ikisini de gönderen büyük olasılıkla aynı uygarlık bile olsa, bizzat aynı verici tarafından gönderilmiş olmaları pek inandırıcı gözükmüyor."

"Özetle, her ne kadar bize şimdi ulaşıyor olsa da Phanes aslında Wow sinyalinden daha yaşlı..."

Tomás şimdiye dek konuşmaları büyük bir dikkatle, sessizce izlemişti. Bu noktadaysa söz istemek üzere elini kaldırdı.

"Evet, Tom?"

"Roma'da Phanes'in mürettebatının niyetleri hakkında yapmış olduğumuz konuşmayı hatırlıyor musunuz?" diye sordu. "O zaman bana Phanes'in mesajının içinde niyetlerinin tehditkâr olmadığına ilişkin fazladan bir unsur daha bulunduğundan söz etmiştiniz. Neyi kastediyordunuz?"

Seth, arkalarındaki duvarın üzerinde bulunan ekranı kaplamış matematik sembolünü işaret etti.

"Pi'yi."

"Bunu anlayamadım," diye yanıtladı Portekizli. "Pi nasıl olup da barışçıl niyetleri gösterebiliyor?"

"Siz de benim kadar bilim adamısınız Tom," diye yanıtladı astrofizikçi. "Bu soruya yanıt bulamıyor musunuz yani?"

Tarihçi, ekrana yansıtılmış Yunan harfine bakarken çenesini sıvazladı.

"Şey yani... Bu matematik değişmezinin iletilmesinden sinyali gönderenlerin bilimle ve bilgiyle ilgili oldukları sonucu çıkarılabilir," dedi. "Pi sayısının sürekli kendini yinelediği bir mesajı göndererek bize bu kavramı bildiklerini söylüyor ve sembolü tanıyan birilerinin çıkıp çıkmayacağını merak ediyor olabilirler. Bu matematik değişmezinin üzerine oynayarak, fetih ya da saldırıyla değil saf bilgiyle ilgilendiklerini göstermiş oluyorlar. O zaman bunu gerçekten de yüreklendirici bir işaret olarak alabiliriz."

"Durum aynen bu Tom," dedi Seth başıyla da onaylayarak. Astrofizikçi, Çinli meslektaşına doğru döndü. "Yao, Phanes Görevi'nin matematikçisi olarak siz, Phanes mürettebatının bizimle iletişim

kurmak için Pi sembolünü seçmiş olmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Bilim sorumlusunun sorusu karşısında Yao Jingming, önünde duran maden suyu şişesini eline aldı, kapağını açtı ve içini bir bardağa boşaltıp bir yudum içti. Yanıtınıysa bardağı yeniden yerine koyduktan sonra verdi.

"Pi'nin seçilmesi gerçekten de çok ilginç sayın meslektaşım," dedi Çinli nihayet. "Hem ilginç hem de anlamlı, diyebilirim eğer haddimi aşmıyorsam. Matematikte Pi, çember değişmezi olarak bilinir çünkü bir dairenin çapı ile çevresi arasındaki ilişkiyi kurar. Bu, görünürde basit bir şey olsa da, aslında Pi'nin değeri çok tuhaftır, çünkü bir, iki, üç gibi bir tam sayıya ya da yarım, üçte bir, çeyrek gibi bir kesre gönderme yapmaz; kısacası bir rasyonel sayı değildir. Şunu belirtmekte yarar var ki, Pisagor ekolü rasyonel sayılara büyük önem atfederdi çünkü evrende temel bir rol oynadıklarına inanırlardı. Oysa Pi hiç de bu sayılardan değildir. Ondalığı hiçbir yineleme ya da model olmaksızın sonsuza dek uzayıp giden, irrasyonel bir sayıdır. Ve sonradan gerçekliğin yapılandırılmasında böylesine büyük bir rolü tam da bu sayılardan birinin oynadığı keşfedilmiştir, bu da Antik Yunanlıları fazlasıyla hayrete düşürmüştür."

"Pi Antik Yunan'dan beri biliniyor muydu?"

"Daha bile eskidir. Bütün uygarlıklar, matematik konusundaki bilgilerini derinleştirmeye başladıklarında çok geçmeden Pi'nin varlığını ve önemini kavramışlar ve değerini hesaplamaya çalışmışlardır. Bu hem dört bin yıl önce Mısır ve Babil'de böyle olmuştur, hem de daha sonraları Yunanistan'da, Hou Han Shu ve Liu Hui ile Çin'de, Hindistan'da..."

"Phanes'in bizimle iletişim kurmak için Pi'yi kullanmasının nedeni de bu mu?" diye sordu bu ana dek hiçbir şey söylememiş olan Emese. "Bütün bilimsel uygarlıklar bu değişmezi mutlaka biliyor olacaklarına göre, bizim Pi'den haberdar olduğumuzu bildiklerini mi anlatmaya çalışıyorlar dersiniz? Yani Pi'nin keşfi uygarlık için

evrensel, hatta belki de kozmik demenin daha doğru olacağı nitelikte bir zorunluluk mudur?"

Yao Jingming soru üzerinde düşündü.

"Belki de."

"Ya da belki Pi, çember değişmezi olduğuna göre, bizimle iletişim kurmak için bu matematik kavramını kullanarak Phanes mürettebatı bize çember fikrini düşündürmeye çalışıyor olamaz mı?"

Çinli biraz daha düşündü.

"Olabilir."

Herkes kahkahayla güldü; bu soruya ne Çinli matematikçi ve astronotun ne de başka herhangi bir kimsenin kesin bir yanıt verebileceği apaçıktı. Yapılabilecek tek şey tahmin yürütmekti. Gülüşmelerin arasında Macar kadının yardımına koşan Tomás oldu.

"Phanes'in bize çember fikrini düşündürmek için Pi sayısını seçmiş olabileceği varsayımı bana ilginç göründü ve iyice düşünülüp incelenmeyi hak ettiğine inanıyorum," diye savundu tarihçi. "Çemberin başı da sonu da yoktur, bu yüzden de evrensel olarak bütünlüğün, sonsuzluğun, homojenliğin ve kusursuzluğun simgesi halini almıştır, bu düşünce de Phanes'in mürettebatının amaçlarının barışçıl ve ruhani olabileceği savını destekliyor. Çember, hiçbir bölünmenin, ayrımın olmaması anlamına gelir, birliği simgeler ve bu fikre göre de görünürdeki farklılıklarımıza karşın hepimiz birbirimize benzeriz, birbirimize bağlıyızdır ve tek bir bütünü oluştururuz. Farklılık bir yanılsamadır. Hindular ve Budistlere göre çember doğumu, ölümü ve yeniden doğuşu temsil eder, yaşam ve ölümün sonsuz döngüsünü, aslında hiçbir zaman sona ermeden biten zamanı, bir şeyin bir başkasını doğurmasını... Her şey değişir ve her şey aynı kalır. Yin ve yang bile bir çemberin içinde bulunurlar. Daha da önemlisi, tarihsel açıdan çember pek çok kültürün her şeyin en üstünü olan kavramla ilişkilendirilmiştir. Bunun ne olduğunu biliyor musunuz?"

Toplantı salonunu dolduran insanlar onun yüzüne boş gözlerle baktılar.

"Güneş mi?"

Az sonra bilim insanları için hassas olan bir konuya dokunacağının farkında olan Tomás, kendi kendine sormuş olduğu soruyu yanıtlamadan önce dudaklarının ucunda bir gülümsemeyle bir an bekledi.

"Tanrı."

XXVIII

Tanrı sözcüğü bilim insanları için tabuların en büyüğü olduğundan, seslendirilmesi salonda bir şok dalgası yaratmaya yeterli olmuştu. Sanki ağza alınmaz bir hakaret sindiriliyormuş gibi dehşet dolu kısa bir sessizlikten sonra toplantı salonunu bir uğultu doldurdu. Bilim insanlarından bir kısmı ayağa kalktı, bir kısmı batıl zihinlerden çıkma gülünç bir kavram olarak gördükleri bu şeyi alaya aldı, bir kısmıysa kınamayla başlarını salladı. Dört bir yandan itirazlar yükseliyor, hava tiksinme nidalarıyla âdeta titreşiyordu.

"Tanrı'nın burada işi olamaz!"

"Bu bir bilim meselesi, batıl inanç değil!"

"NASA mı burası, yoksa kilise mi?"

Kargaşa öyle bir boyut kazandı ki sonunda Seth Dyson araya girmek zorunda kaldı. Kollarını iki yana açarak salonu susturmaya çabaladı.

"Sakin olun! Sakin olun!" diye haykırdı. "Yatışın biraz! Kimsenin tartışmaya dini karıştırmaya kalktığı falan yok! Boş yere heyecana kapılmayın, çok rica ederim!" Uğultu azalmaya başladı. "Tom yalnızca, Pi'nin ilişkilendirilmiş olduğu geometrik şekil olarak çemberin tarihî ve kültürel boyutunu vurgulamak istedi. Tanrısallık meselesi elbette ki ancak elimize geçen mesajın bir parçası olduğu takdirde işimize yarayacaktır. Emese ile Tom'un öne sürdükleri varsayım önümüzde

Phanes'in mürettebatının düşünme biçimine ilişkin yepyeni bir bakış açısı açıyor. Biz de ona bu açıdan bakmayı denemeliyiz."

NASA astrofizikçisinin araya girişi salonu yatıştırınca Tomás da sözüne devam etme fırsatı bulabildi.

"Pi'nin tanrısallıkla ilişkilendirilmekte olması uzaylıların da Tanrı fikrine sahip olabilecekleri olasılığını göz önünde bulundurmayı düşündürüyor," diye açıkladı Portekizli korkusuzca. "Tanrısallık kavramının bütün insan kültürlerinde evrensel olduğunu siz de bilmiyor değilsinizdir, üstelik Pi de sıklıkla onunla özdeşleştirilir. İncil'in ünlü bir alıntısında, Krallar 1, 7:23'te Kudüs Tapınağı içinde Pi sembolü temel alınarak bronzdan bir havza inşa edilmiş olduğu yazar. Bize Pi'nin değerini ileterek Phanes'in mürettebatı aslında Tanrı fikrini aktarmak istiyor da olabilir mi? Bu soru ilgimizi hak ediyor."

Tarihçinin açıklaması üzerine herkes düşüncelere daldı. Uzaydan gelen aracın içinde Pi sayısını barındıran bir sinyal veriyor oluşunun açtığı olasılıklar gerçekten de sonsuz gibiydi.

"Onlara ne yanıt vermemizi önerirdiniz, Profesör Noronha?" diye sordu NASA mühendislerinden bir tanesi. "Sizce biz de onlara bizdeki dinî simgelerden mi göndermeliyiz, yani haç, altı kollu yıldız ya da hilal gibi?"

Tomás başını iki yana salladı.

"Bunlar bizim kültürlerimize özgü tarihsel koşullardan doğmuş keyfi simgelerdir ve doğal olarak da Phanes'in mürettebatı onları anlayamayacaktır," diye yanıtladı. "Eğer haddimi aşmıyorsam, onlara nasıl bir yanıt verebileceğimizi düşünmeden önce şu anki asıl önceliğimizin almış olduğumuz mesajı bütün boyutlarıyla kavramak olduğu kanısındayım. İletişimin 1,42 GHz frekansı üzerinden kurulmuş olduğunu biliyoruz ve bu da, evrende en yaygın bulunan, en basit element olan soğuk hidrojenin yayınım frekansını kasten seçmiş olmalarından dolayı önemliydi. Mesajın ilk semantik boyutunu bu ayrıntı oluşturuyor. İkincisiyse mesajın içeriği, yani bizi insan kültürlerinde tanrısallık fikriyle ilişkilendirilen bir geometrik biçim olan çembere yönlendiren matematik değişmezi Pi'yi kullanmış

olmalarıdır. Acaba Phanes'in mürettebatı için de aynı ilişkilendirme söz konusu olabilir mi? Bunu çok yakında öğreneceğiz diye umuyorum. Almış olduğumuz mesajın üçüncü boyutundansa henüz hiç kimse söz etmedi."

Seth kaşlarını kaldırdı.

"Üçüncü bir boyut da mı var?"

Portekizli π sembolünün hâlâ görüldüğü ekranı işaret etti.

"Bu dosyanın bir önceki sayfasına, Phanes'in bize sürekli olarak göndermeye devam ettiği Pi değerinin bulunduğu yere geri dönebilir miyiz?"

NASA astrofizikçisi söyleneni yaptı ve bilgisayarda bir sayfa geri dönmeyi sağlayan ikonu tıkladı. Hemen o anda görüntüdeki π sembolünün yerini NASA'nın ilk rakamdan sonra bir virgül eklemiş olduğu Pi değeri aldı.

3,14159265358979323846264338327950288419 7

"İstediğiniz bu muydu Tom?"

"Kesinlikle," diye onayladı tarihçi ekrandaki sayılara bakarak. "Sürekli biçimde kendini yenileyen Pi değeri bu, öyle değil mi?"

"Olumlu."

"Az önce rakamları sayıyordum da..."

"Kırk iki tane ondalık var."

"Aynen öyle." Az sonra soracağı sorunun çok da masumane olmadığını belirtmek istermiş gibi gözlerini kıstı. "Peki... Neden kırk iki?"

Bu soru Seth'i rahatsız etti.

"Yani... Bilemiyorum. Bütün diziyi koymaları mümkün olmazdı herhalde. Bildiğiniz gibi Pi sayısının ondalıkları sonsuza uzar. Bilgisayarlar trilyonlarcasını hesaplamışlardır, ancak Phanes sonsuz sayıda ondalığı iletse mesajları anlaşılmaz olurdu. Bir yerde durma-

ları gerekiyordu ve kırk iki tane ondalık sayı sayıp öyle durmuşlar, pekâlâ başka bir ondalıkta da durabilirlerdi."

"Bir matematik ya da fizik problemini çözmek için genel olarak Pi'nin kaç ondalığını kullanmak gerekir?"

Astrofizikçi duraksadı.

"Şey yani... Iıı..." Biraz daha duraksadı. "Ondan fazla değil."

"Yani problemlerin çoğunu çözmek için on rakam yetiyor, öyle mi?" diye düşündü Tomás. "O halde neden kırk iki rakam? Neden on değil? Ya da üç değil? Görüyorsunuz ya, eğer mesaj sürekli 3,14 olarak kendini yineleseydi bana kalırsa bunun Pi'nin değeri olduğunu herkes hemen anlardı. Elinde daha kısa ve daha basit bir seçenek varken Phanes ne diye Pi'nin kırk iki rakamını iletmeyi seçmiş de üç ya da daha fazla rakamdan oluşan bir kesri tercih etmemiş?"

Bu sorunun gayet yerinde olduğunu katılımcılar da fark etmişlerdi. Toplantı salonunu dolduran mühendis, bilim insanı ve yöneticilerin gözleri kırk iki rakamdan oluşan satıra kilitlenmiş, herkes bu tercihe bir anlam kazandırabilmeye çalışıyordu.

"Yani demek istediğiniz..."

İşin aslı, kimse anlayamıyordu.

"Pi'nin ilk kırk iki rakamının seçilmiş olması da başlı başına bir mesaj," diye vurguladı Tomás. "Bize de bunun ne olduğunu çözmek düşüyor." Yardım ararmış gibi çevresine bakındı. "Burada bunca bilim insanı var, kimse bir yanıt yakalayamıyor mu?"

Bütün bilim insanları kaybolmuş görünüyorlardı ve kendini çaresiz hisseden Seth, Portekizliye soran gözlerle baktı.

"Yanıtı siz biliyor musunuz Tom?"

"Benim sorum retorik değildi," diye yanıtladı tarihçi. "Soruyu sorduysam yanıtını bilmeyi içtenlikle istediğim içindir. Matematikçi ve fizikçi olan sizlersiniz, ben değilim. Ben yalnızca bu görev için tutmuş olduğunuz şifre çözücüyüm ve size bir gerçeği açıkça dile getirerek işimi yapmış oluyorum." Ekrandaki rakam dizisini işaret etti. "Pi'nin ilk kırk iki rakamının seçilmiş olması rastlantı olamaz.

Phanes'in sinyali bir holografi aslında, tek bir mesaj gibi görünüyorsa da içinde birden fazlasını gizliyor, çok boyutlu bir mesaj bu. Pi'nin ilk kırk iki rakamını seçerek de Phanes'in mürettebatı bize yeni bir mesaj daha vermeyi istiyor. Ne olabilir bu?"

Bilim insanları çaresizce ekrana bakarak bir anlam bulmaya uğraştılar.

"Ben... Ben..." dedi Seth duraksamayla. "Ben bir şey göremiyorum..."

"Pi'nin bu ondalık değeriyle herhangi bir kozmik yapı arasında bir bağ kurulabilir mi?"

Bu soru Amerikalı astrofizikçiyi düşündürdü. Bilgisayarının klavyesine eğilip aceleyle tuşlayarak bilgiler aradı, hesaplar yaptı. Bir süre sonra sanki ilahî bir ışık tarafından çarpılmış gibi gözlerini kocaman açtığında yüzü aydınlanmıştı.

"Buldum!"

XXIX

Bir çocuk gibi heyecanlanmış olan Seth Dyson neredeyse iskemlesinin üzerinde zıplayacaktı; yaptığı hesaplamalar sonucunda keşfetmiş olduğu şey karşısında içindeki coşkuyu zor zapt edebiliyordu. Ancak akıl yürütmesinden kuşku duyduğu için hesabı yeniden yaptı ve sonra da belki bulduğu şeye hâlâ inanamıyor olduğundan bir kere daha yineledi. Kesinlikle emin olmak istiyordu.

Bütün hesaplamaları bitince bir sıçrayışta ayağa kalktı ve soluk soluğa ekrana doğru dönüp Phanes'in hiç ara vermeksizin ilettiği diziye neredeyse kendinden geçmiş gibi baktı.

3,14159265358979323846264338327950288419 7

Sayıyı işaret etti.

"Evren!" diye haykırdı. "Evren!"

Sanki söyleyebildiği tek sözcük buymuş gibiydi ve bu da kimilerini iyice sabırsızlandırdı.

"Sorun nedir Seth?" diye sordu biri. "Bu sayının ne özelliği var?"

Hâlâ aşırı heyecanlı olan astrofizikçi topluluğa doğru dönüp başparmağıyla ekranı gösterdi.

"Hesabı yaptım ve iki kere de doğruladım," dedi. "Hiç kuşkum kalmadı. Pi'nin ilk kırk iki rakamı bir elektron ışınından hareketle görünür olan bütün evrenin boyutunu kapsayan çemberin çevresini milimetrik bir kesinlikle ölçmemizi sağlıyor."

"Emin misiniz?"

"Kesinlikle. Pi'nin bu değeri bir elektron ışınının tam kesinliğini hesaplamamıza olanak veriyor. Ne kastettiğimi anlıyor musunuz? Phanes, Pi'nin ilk kırk iki rakamını sürekli biçimde ileterek bize, bir elektron ışınından, yani kendi iç yapısı olmayan en küçük element parçacığından hareketle görünür olan evrenin tam olarak büyüklüğünü göndermiş oluyor!"

Salonu dolduran insanların bakışları Portekizliye doğru döndü. Seth'in keşfettiği şey, Tomás'ın şifre çözücü olarak güvenilirliğini desteklemiş oluyordu. Herkes bu yeni bilgiye onun nasıl bir okuma getireceğini merak ediyordu.

"Siz buna ne diyorsunuz Profesör Noronha?" diye sordu ESA'dan bir astronom. "Bize ne demek istiyor olabilirler?"

Tarihçi üzerindeki sorumluluğun ağır yükünü hissetti; bu insanlar sanki onun çıkarım yapma konusunda sihirli bir güce sahip olduğuna inanıyor gibiydiler ve bu da onu endişelendiriyordu. Oysa aslında her şeye bir yanıtı olmadığını kendisi gayet iyi biliyordu, özellikle de böyle bir soruya.

"Söylemek zor," diye itiraf etti. "Daha fazla bilgi edinmeden bir şey söylemem çok erken kaçacaktır. Pi'nin insanlığın tarihi ve kültürü açısından simgesel önemini zaten açıklamıştım, ancak bu matematik değişmezinin evrenin ortaya çıkışı üzerindeki etkisini de anlamam gerekiyor."

Her ne kadar heyecanı hiç yatışmamış olsa da Seth yerine oturdu.

"O da benim alanım," diye söze girdi Amerikalı astrofizikçi. "Ve ben de sizi Pi'nin evrenin yaratılışında kesinlikle çok temel bir rol oynadığı konusunda temin edebilirim. Hem de çok temel bir rol!"

"Hangi anlamda?"

"Bütün anlamlarda," diye yanıt verdi adam. "Bakın, evrenin yaratılışıyla başlayalım, adına Büyük Patlama dediğimiz yaratılış anıyla. Sizin de bildiğiniz gibi Tom, evren, enerji ile uzayın sonsuz derecede küçük bir noktada ortaya çıkarak bir kerede maddeyi ve

zamanı yarattıkları bir anda belirmiştir. Evrenin tarihindeki ilk ana, bütün anların ilkine Planck zamanı denmiştir; evrenin mümkün olan en küçük boyutlarında bulunduğu ve Planck uzunluğu diye adlandırdığımız halinde kaldığı bir saniyenin trilyonda birinden daha kısa bir zamanı temsil eder. Yaratılış anı, evrenin ilk anı ve ilk boyutudur bu. Peki Planck zamanı ve uzunluğu denen bu çok temel ve ilkel birimlerin matematiksel formüllerinde ne bulunuyor? Çember değişmezi. Pi. İster inanın ister inanmayın ama evrenin yaratılışında da Pi vardır."

"Ciddi misiniz?"

"Pi, doğada kesinlikle çok temel rol oynayan bir değişmezdir," diye üsteledi hâlâ coşkulu olan Seth. "Pi'nin gizemli varlığına ilk ölçek olan Planck ölçeğine göre evrenin kütlesinin ve ısısının değerlerinde de rastlıyoruz. Bütün bu formüllerde, mümkün olan en küçük enerji miktarı olan Planck değişmezini de buluruz. Bu değişmez ise belli bir değere bölünerek hesaplanır. Hangi değer olduğunu bilebilecek misiniz?"

Bilgisayarının klavyesinde iki tuşa bastı ve o anda ekranda bir görüntü belirdi.

$$2\pi$$

Toplantı salonunda bir onaylama mırıltısı gezindi, katılımcıların çoğunluğu ya bilim insanı ya da mühendis olduklarından hepsi Pi'nin evrenin bütün temel yapı ve hesaplamalarında mevcut olduğunun farkındaydılar.

"Pi, bir matematik birimi olarak evrenin yaratılışında mevcuttur," diye açıkladı astrofizikçi. "Ancak bundan daha fazlası da var. Pi, Büyük Patlama'dan sonra meydana gelen fiziksel olaylar zincirinin tamamına egemendir. Maddeden önce gelip onu koşullandıran bir değerdir. Ayrıca, tıpkı çember gibi, başı ya da sonu olmayan, sonsuz bir değer olduğuna da dikkatinizi çekerim. Pi'nin en son ondalığına ulaşmak mümkün değildir çünkü ondalıkları sonsuza dek uzar gi-

der. Ve ondalıkların ardı ardına dizilişi hiç bitmiyor, rastgele uzayıp gidiyor gibi görünse de aslında önceden belirlenmiştir. Bunun ne demek olduğunu fark ediyor musunuz? Pi sonsuz ve rastgele olduğu halde bu sonsuzluk ve rastgeleliğin değeri önceden belirlenmiştir! Sanki bir rastlantıymış gibi görünür ama her şey tanımlıdır. Sözgelimi, iki doğal sayı seçersek bunların birer asal sayı olma olasılığı altının Pi'nin karesine bölünmesiyle hesaplanır. Asal sayıların rastgele seçimiyle Pi arasında nasıl bir ilgi olabilir? Aklın alabileceği bir şey değildi bu! Âdeta Pi rastgeleymiş numarası yaparak aslında kaderi kontrol ediyor, her şeyin arkasında bulunan gizli el oluyor gibidir."

Tomás duyduklarından etkilenmiş göründü.

"Gerçekten de inanılır gibi değil."

"Evrenin yaratılışında bulunup da sonsuza kapı açan, rastlantı diye bir şeyin olmadığını, yalnızca bir yanılsamadan ibaret olduğunu gösteren evrensel bir yasa gibidir o, âdeta kargaşa bile önceden belirlenmiş gibi," diye sonuç çıkarttı Seth. "Bu anlamda Pi bir değer-evrendir, evrende var olan, var olmuş ve var olacak her şeyi içeren bir değer. Einstein'a göre Pi, gerçekliğin betimlenmesinde de temel bir rol oynuyordu. Pi, fiziğin en temel kimi formüllerinin içinde, tıpkı kendini kimseye göstermeden her şeyi kontrolü altında tutan bir tanrısallık, perdenin ardından ipleri çeken bir kişi gibi gizlenmektedir. Bu gizemli değişmez, hiç beklenmedik durumlarda karşımıza çıkıverir, örneğin bir ipin ucuna bağlı olan bir balonun davranışını, zeytinyağı gibi kimi sıvıların akışını ya da bir sinyalin incelikli yapısının veya sadece yayınımının değişmezini hesaplamamızı sağlayan denklemlerde. Önemini kavrayabildiniz mi?"

Yao Jingming söz istemek için elini kaldırdı.

"Bana öyle geliyor ki sayın meslektaşım, fizikte karşımıza çıkmadan önce Pi'nin, özü gereği ve öncelikli olarak bir matematik kavramı olduğunu aklımızda tutmamız gerekir," diye vurguladı Çinli matematikçi ve astronot. "Sözgelimi, doğanın en temel beş değişmezini birbirine bağlayan Euler formülünde de bu değişmezlerden biri Pi'dir. Euler değişmezinin Pi ile imajiner birimin çarpımına eşit

olan kuvveti artı bir, sıfıra eşittir. Bu neredeyse bir mucizeye benzer. Hiçbir açıklaması yoktur, ancak gizemli bir nedenle doğadaki işlemler hep Pi'yi içerirler, sanki bu değişmez evrenin en büyük sırlarının anahtarlarından biriymiş gibi. Olasılıklar kuramında da ona sıkça rastlarız. Pi'nin gerçek doğası hakkındaki uzun süreli kuşkuların ardından nihayet Lindemann, bize karşımızdakinin aşkın bir değer olduğunu, yani doğal katsayıları olan bir polinom denkleminin çözümü olan bir değer olmadığını kanıtlamıştır. Sizlere ünlü Hintli dâhi Ramanujan'ın da Pi'nin sonsuz diziler şeklinde on yedi farklı temsilini keşfetmiş olduğunu hatırlatırım, bu başarı karşısında bugün bile bütün matematikçilerin ağızları hayretten bir karış açık kalmaktadır. Ayrıca, her ne kadar evrenin mimarisinde gizemli bir rol oynayan sonsuz sayıda ondalığa sahip olsa da Pi'nin aslında son tahlilde yalnızca basit bir çemberin içinde beliren masum ve soyut bir kavramdan ibaret olduğunu da unutmayalım sayın meslektaşlarım."

Yao susunca salona sessizlik çöktü. Herkes aslında çoğunun zaten bildiği ama daha önce bu açıdan hiç bakmamış oldukları bu bilgiyi sindirmekle meşguldü. Nihayet bütün bakışlar, sanki gizemi çözmesini bekliyorlarmış gibi Tomás'a çevrildi. Birdenbire bütün ilginin odağı haline gelmiş olduğunu fark edince Portekizli, yine utanıp üzerine yüklenmiş olan sorumluluğun bilincine bir kez daha vararak oturduğu yerde sallandı.

"Uzaylıların yaydıkları mesajın birden çok boyutlu olduğu da göz önüne alındığında Pi'nin Phanes'in mürettebatı tarafından seçilmiş olması çok derin bir anlama bürünmektedir ve Pi'nin son derecede önemli bir matematik değişmezi olduğu apaçıktır," diye açıkladı. "Bu gerçekten de karşı karşıya bulunduğumuz uygarlığın yalnızca bilim ve bilgiye ilgi duymakla kalmayıp aynı zamanda belli bir ruhaniyete de sahip olduğuna ilişkin güçlü bir belirti oluşturuyor. Bana kalırsa Pi'nin seçilmiş olması bu uygarlığın söz konusu değişmezin bir matematik kavramı ve hem Büyük Patlama'yı kontrol etmiş hem de bugün evreni kontrol eden unsur olduğu kadar, bizi Tanrı'nın simgesi olan çembere götüren formülün matematiksel ifadesi olarak

öneminin de farkında olabileceğini gösteriyor. Dahası Pi'nin yalnızca ilk kırk iki rakamını göndermeyi seçmeleriyse, evrenin boyutlarını ve büyüklüğünü olduğu kadar sınırlarını da bildiklerini düşündürüyor. Son olarak 1,42 GHz frekansının, yani su deliğinin başlangıcı olan hidrojen çizgisinin seçilmesiyse Phanes'in yaşamın varlığına ve evrende oynadığı rolün önemine atfettiği değeri düşündürüyor."

Tarihçi sustu ve topluluk da sanki devamını bekliyormuş ya da belki Phanes'in baş döndürücü mesajının önlerinde açmış olduğu ufuklar karşısında sersemlemiş gibi sessiz kaldı. Salondakilerden hiçbiri, görüp duyduklarının ne anlama geldiğinden kuşku duymuyordu. Bütün bunların nihai anlamı herkesin zihninde artık tamamen berrak bir hale gelmiş gibiydi.

XXX

Üçüncü katta bulunan kafeteryada verilecek akşam yemeği yalnızca Phanes Görevi'nin astronotları içindi. Ancak toplantı biter bitmez, görevin komutanı ile pilotu Atlantis'in kalkışı için denemelerini sürdürmek üzere simülatörlere geri döndüler. Tomás, kare şeklindeki bir masada Seth ile Emese'nin arasında oturuyordu, karşısındaysa Yao vardı.

Astronotlar kafeteryasının duvarlarda uzay görevleri öncesindeki eğitimler sırasında yolları buradan geçmiş olanların fotoğraflarıyla kendine özgü bir havası vardı. Elbette ki bu fotoğraflarda en büyük yer Neil Armstrong ile 1969 yılında Ay'ın fethini sağlayan Apollo 11 görevindeki iki yol arkadaşı Edwin "Buzz" Aldrin ve Michael Collins'e ayrılmıştı ama John Glenn, Scott Carpenter, Alan Shepard, Gordon Cooper ve daha pek çoklarının da fotoğrafları görülebiliyordu. Astronotların fotoğraflarının arasınaysa Satürn füzelerinin bir alevler deniziyle buhar ve duman bulutları içinde yerden yükselişini, Gemini kapsüllerinin Dünya'nın yörüngesinde dönüşünü, Ay'ın yüzeyinde Amerikan bayrağının çevresinde çocuklar gibi atlayıp zıplayan adamları ve bir timsahın inanmaz bakışları altında Cap Kennedy üssüne inen bir mekiği gösteren daha başka resimler de serpiştirilmişti.

"Şu televizyona baktınız mı?" diye sordu Seth. "Anlaşılan insanlar habere kayıtsız kalmamışlar, ha?"

Bütün bakışlar kafeteryanın Times Meydanı'ndan canlı yayın yapan bir haber kanalını gösteren televizyon ekranına çevrildi. New York'un bu büyük meydanına müthiş bir kalabalık toplanmıştı. İnsanlar el ele tutuşmuş şarkı söyleyip dans ediyorlardı, içlerinden bazıları yeşil uzaylı kılıklarına bürünmüşlerdi, bazılarıysa üzerlerine elle "Hoş Geldiniz!" yazılmış pankartları gökyüzüne doğru tutuyorlardı, "İsa E.T.'yi de seviyor" yazılı tişörtler giymiş olanlar bile vardı.

Bu görüntüler gülümsemelere neden oldu.

"Sirk başlamış."

Times Meydanı'ndan sonra ekrana, Paris'teki Trocadéro'da Eyfel Kulesi'nden uzaya doğru aralıklı olarak fırlatılan şimşekleri izlemeye toplanmış kalabalık geldi, ekranın altından geçen altyazıda gökyüzüne Mors alfabesiyle "sevgi" sözcüğünün yazılmakta olduğu açıklanıyordu. Daha sonraysa Atacama Çölü'nde Avrupa Güney Rasathanesi teleskoplarının önünde Phanes'in Dünya'ya yaklaşırken ilk fotoğraflarını çekmekle görevli olan astronomlardan biriyle röportaj yapan bir gazeteci göründü.

"Yine o sirklerden biri başlıyor işte," dedi Seth gözlerini ekrandan hiç ayırmaksızın. "Anlaşılan buraya, Houston'a da bizim fotoğrafımızı çekmeye çalışan birkaç gazeteci gelmiş bile. Basın Phanes Görevi'nin mürettebatıyla röportaj talep ediyor."

"Ne yapacağız peki?"

"Normal koşullar altında halkla ilişkiler kampanyasına katılmamız beklenir," diye açıkladı bilim sorumlusu. "Ama normal koşullar altında bulunmuyoruz, öyle değil mi? Hazırlanmak için iki haftamız var ve bu sürenin ne kadar dar olduğunu Tanrı biliyor. Ördek ve Fransız, antrenmanlarını arka arkaya diziyorlar ve yarın sabahtan itibaren biz de onlar gibi yapacağız. Basın için zaman yok, bu sayede biz de figüran rolü oynamaktan kurtulmuş oluyoruz."

Şili'deki canlı yayın da bitince ekrana kanalın akşam haberlerini stüdyoda özetleyen sunucusu geldi. İlk haber, elbette ki bir saat önce New York'ta BM Genel Kurulu önünde Genel Sekreter tarafından

yapılan resmî açıklamaydı. Ekranda Birleşmiş Milletler'in bir numaralı adamı konuşma yaparken görülüyor, ekranın altındaki bir şeritteyse "Yaşam Belirtisi" ibaresi okunuyor, altından da yapılan konuşmadan çeşitli alıntılar geçiyordu, "Dünya dışından bir zekâ mesajı", "Uzaylıları karşılayacak görev ekibi" gibi. Televizyonun sesi kapalı olduğundan genel sekreterin söyledikleri duyulmuyor ama kolaylıkla tahmin edilebiliyordu.

Sonra Phanes Görevi'ne seçilmiş olan altı astronotun gülümseyen yüzleri ekrana geldi ve bu da kimi şakalaşmalara yol açtı.

"Eminim ki uzaylılar Emese'yi gördükleri anda sırılsıklam âşık olacaklardır," dedi Seth. "Gazetelerin kocaman manşetlerini şimdiden görür gibiyim: 'Güzel Macar ile yeşil Phaneslinin yıldırım aşkı'." Göz kırptı. "Güzel ve Çirkin'in fütüristik bir yorumu olarak."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu altta kalacak değildi.

"Asıl sorun uzaylılar görevimizin bilim sorumlusunu gördükleri zaman doğacak," diye karşılık verdi sivri diliyle. "Ben de size bir manşet örneği vereyim: 'Uzaylı, Neandertal adamdan dehşete düştü!'"

Kafeteryada patlayan kahkahalara Amerikalı utanmış bir gülümsemeyle karşılık verdi.

"Doğrusu bu hiç fena değildi, ne dersin Seth?"

Bu sırada ekrana Cap Kennedy üssünden canlı yayınlanan görüntüler geldi. Atlantis'in görev için hazırlandığı devbina ile dönüşte karantina altına alınacağı hangar görüldü. NASA mühendisleriyle yapılan birkaç röportajdan sonra yayın stüdyodan, Phanes Görevi'nin tetiklemiş olduğu uluslararası iş birliği hakkında bir haberle devam etti. Bir yandansa üzerinde NASA'nın logosunu taşıyan bir uzay mekiği, Avrupa Uzay Ajansı'na ait bir Ariane füzesinin Fransız Guyanası'ndan havalanışı ve Çin'deki Jiuquan Uydu Fırlatma Merkezi'nin görüntüleri akıyordu; belli ki görevin Amerika'nın NASA'sı, Avrupa'nın ESA'sı ve Çin'in CNSA'sını bir araya getirmiş olduğundan söz ediliyordu. Daha sonra ekrana Kremlin'in görüntüsüyle birlikte "Rusya çekildi!" ibaresi geldi.

"Yolları açık olsun!" diye söylendi, Emese'nin soktuğu laftan sonra henüz tam toparlanamamış olan Seth Dyson. "Neyse ki yoklar, yoksa her şeyi mahvederlerdi."

Yemekler gelip sofraya kondu. Avrupalılar ve Çinli matematikçi akşam yemeklerinin her gurmenin kâbusu olan ketçaplı hamburger ve patates kızartması ile kabarcıklı bir Amerikan içeceğinden oluştuğunu düş kırıklığı içinde fark ettiler. İçlerinde bir tek NASA'nın astrofizikçisi buna bozulmamış gibiydi; tam tersine Seth yemeğin üzerine iştahla saldırdı.

"Kafamı kurcalayan bir soru var Tomás," dedi Emese hamburgerini dişleyebilmek için cesaretini toplamaya uğraşmaktayken. "Phanes'in mürettebatıyla ne şekilde iletişim kurabileceğimize ilişkin bir fikriniz var mı?"

Tomás kendilerine ikram edilmiş olan yiyeceği çiğnemeye çabalıyordu.

"Önceden yoktu ama şimdi var," dedi. "Uzaylılarla aramızda ortak bir dil bulunduğunu fark ettim."

"Gerçekten mi?" diye sordu bu konuyla özellikle ilgili olan kadın şaşkınlıkla. "Neymiş o?"

Ağzındaki plastik tatlı hamburgeri tükürüp atma isteği neredeyse karşı konulmaz olsa da Tomás bu dürtüsüne boyun eğemeyeceğinin farkındaydı. Bu lanet olasıca hamburgeri yemezse aç kalacaktı. Sonunda teslim olup ikinci lokmasını ısırmadan önce Emese'ye yanıt verdi.

"Matematik elbette."

XXXI

Matematikten söz edilmesi Yao Jingming'in ilgisini çekti. Çinli matematikçi astronot da kendi hamburgeriyle boğuşuyor, bunu gerçekten de yutmak zorunda olup olmadığının hesabını yapıyordu. Tomás'ın söyledikleri yüreğinin yağlarını eritti.

"Sayın meslektaşım, görüyorum ki, Phanes'in Pi sayısıyla ilgili olarak bize sunmuş olduğu seçenekler size de ilham vermiş. Doğruyu söylemek gerekirse, uzaylıların mesajı bilimin ve özellikle de matematiğin en büyük sırlarından bir kısmını çözmüş oldu."

"Nasıl yani?" diye sordu Emese. "Hangi sırları?"

"Matematik bir icat mıdır yoksa keşif mi? Bu soru yüzyıllardan bu yana matematikçileri ikiye bölmektedir. Kimilerine göre bir bakıma aşkın sayılabilecek bir matematiksel gerçeklik söz konusudur, yani matematik hayalsi bir gerçeklikte varlığını sürdürürken bizim gerçekliğimizde de cisimleşmiş, bir yapı ve düzen kazanmıştır. Buna karşılık kimileri de bizim gerçekliğimizin tek olduğunu ve sayıların dünyasını tamamen bizim icat ettiğimizi savunurlar."

"İcat mı?" diye sordu Macar şaşırarak. "Sayılar aslında yok mudur yani?"

"Bir anlamda yokturlar. Örneğin iki ya da yedi gibi kavramlar insanın yarattığı şeylerdir. Yedi rakamı dağlar ya da bulutlarla aynı şekilde doğada bulunamaz, öyle değil mi? Bir soyutlamadır o."

"Kusura bakmayın da gerçeklikte karşılığı bulunan bir soyutlama..."

Yao gülümsedi.

"Görüyorum ki sayın meslektaşım, siz matematiğin gerçek bir varlığının bulunduğu fikrini savunanlardansınız. Bu durumda ben de bundan onu bir yöntem olarak görmediğiniz sonucunu çıkarmalı mıyım?"

Bu soru astrobiyoloğu rahatsız etti; elbette ki matematiğin bir yöntem olduğunu yadsımak boşuna olacaktı.

"Ben bu iki kavram arasında bir çelişki göremiyorum," diyerek Emese'nin yardımına koştu Tomás. "Matematiğin gerçekliği anlamak için kullanılan bir yöntem olduğu apaçık, ama bana öyle geliyor ki bir anlamda bu gerçekliğin, yani sayıların gerçekliğinin kendi varlığı da mevcuttur, sadece bir icattan ibaret değildir. Sözgelimi otlayan beş inek görüyorsak hangi kültürde olursak olalım beş kavramını düşünmemiz mümkündür. Sayılar değişir elbette: Portekizli için *cinco*, Rus için *piat*, İngiliz için *five* olacaktır. Beşi yazmanın farklı biçimleri olabilir, Arap, Çin ya da Roma rakamlarına göre farklı sembollerle ifade edilebilir ama sözcükler ve yazılı semboller kültürden kültüre değişse de beş kavramı evrenseldir. Bir Çinli ile bir Fransız beş kavramını aynı biçimde algılar. Bulgaristan'da da olsak, İsviçre'de de, Brezilya'da da beş inek beş inektir. Bu da beş kavramının bir gerçekliği olduğunu gösterir."

"Yani sizin için matematik bir keşiftir."

"Ama aynı zamanda bir bakıma da icattır," diye üsteledi Portekizli. "Neden söz ettiğimize göre değişir. Örneğin İkizler Takımyıldızı'nda bulunan Castor Yıldızı'nı ele alalım. Yakın geçmişte Castor'un aslında tek bir yıldız değil, uzaktan bakılınca bir taneymiş gibi görünen üç adet çift yıldızdan ibaret olduğu keşfedildi. İki yıldız, iki yıldız daha ve iki yıldız daha, kaç etti? Altı. Bu hesabı burada Houston'da da yapsanız, Brüksel'de de, İkizler Takımyıldızı'nda da, Castor'u oluşturan yıldızların sayısı gerçek ve altı kavramı da evrenseldir. Ancak bu gerçekliğe ulaşma biçimimiz, yöntemimiz bir icat olabilir.

Toplama yapmaya dayalı bir yöntem icat edersek iki artı iki artı iki, altı eder; ya da çarpmaya dayalı bir yöntemle üç kere iki yine altıdır. Ardı ardına farklı yöntemler düşünebiliriz ve bu açıdan bakıldığında matematik bir icat gibi görünür. Ancak bana öyle geliyor ki bu icadın açığa çıkardığı gerçeklik bizim tarafımızdan yaratılmış değildir, o gerçekten mevcuttur. Hiçbir kuşku bulunmaksızın Castor'un altı yıldızdan oluştuğunu söyleyebiliyoruz. Altı. Bu açıdansa matematik bir keşiftir."

Seth konuşmaya karışmadan duramadı.

"Aynı şey fizik için de geçerlidir. Heisenberg'in matrislerini, Schrödinger'in denklemini, Feynman'ın çizgi integralini ya da daha başka yöntemleri kullanarak bir kuantum hesabı yapabiliriz. Her fizikçi kendi istediği yöntemi icat edebilir ama sonuç her zaman aynı kalacaktır. Hesabın yöntemi bir icat, sonucuysa keşiftir."

Çinli astronot bu çözümleme üzerine düşündü.

"Sayın meslektaşlarım, bana kalırsa sorunu ortaya çok net koydunuz," dedi Yao her zamanki kibarlığıyla başını sallayarak. "Matematik yöntembilim bakımından bir icat, ortaya çıkardığı gerçeklik bakımındansa bir keşiftir. Zaten Phanes mürettebatının bizimle iletişim kurmak için Pi'yi seçmiş olmasını da ele alabiliriz. Bütün insan kültürleri Pi'yi hesaplamak için farklı birer yöntem geliştirmişlerdir, Ramanujan ise onun değerini belirlemenin on yedi farklı yolunu bulmuştur. Her yöntem bilim bir icattır. Ancak Pi'nin gerçek bir varoluşu da vardır, belki bu gerçeklik somut anlamda olmayabilir, ne de olsa Pi'yi yerden elime alamam, çöp tenekesine atamam ama bu bir çeşit alt gerçeklik olabilir, yani gerçek olanı düzenleyen ve yalnızca enerjiyle maddenin içinde cisimleşen, görünmez bir matematiksel yapı gibi."

"Özetle Platon haklıydı," diye başını salladı Tomás. "Dünyamızın, gerçekliğimizin ardında, hayalî bir başka dünya var, Platon'un adına ideler dünyası dediği bir çeşit kavramlar dünyası bu. Matematik de işte o dünyaya ait."

"Sorun uzaylı bir uygarlığın da o dünyaya erişimi olup olmadığını bilebilmekte."

Portekizli, hamburgerinden bir ısırık daha almak için kendini zorladı.

"Bence bu soruya Phanes'in mesajı ve Wow sinyali çoktan yanıt verdi bile," dedi. "1977'de Lyman serisini mesajın içine koyarak Wow sinyalini gönderenler bize nükleer fiziği ve özellikle de bir elektronun enerjisinin en küçük seviyesini bildiklerini gösteriyorlardı. Phanes'in mürettebatıysa mesajını Pi'nin ilk kırk iki rakamıyla şifreleyerek yalnızca bir matematik kavramı olarak Pi'yi değil, aynı zamanda onun gözlemlenebilir evrenin boyutuyla ilişkisini de bildiklerini açığa vurmuş oluyor. Başka bir deyişle matematik ve fiziğin en azından kimi özelliklerinin evrensel olduğu sonucuna varabiliriz."

"Peki bu sizi hiç şaşırtmıyor mu sayın meslektaşım?"

Tomás yüzünü buruşturdu.

"Doğrusu hayır. Farklı insan uygarlıklarının Pi kavramına özerk biçimde ulaşabilmiş olmaları zaten bu sayının bir icat olmadığına, doğanın içinde bulunan ve matematiği inceleyecek herkesin anlayabileceği bir matematik kavramı olduğuna ilişkin bir ipucu oluşturuyordu. Babilliler, Mısırlılar, Çinliler ve Hintliler çemberin içinde Pi'nin bulunduğunu birbirlerinden bağımsız olarak bulabilmişlerse, gelişmiş bir uzay uygarlığının da bu temel kavramı anlayabilecek kapasitede bulunması beni hiç şaşırtmıyor. Pi bir insan icadı değil, bütün evrende var olan bir matematik değişmezidir."

Her ne kadar bu onun uzmanlık alanı olmasa da Bozóki Emese bu tartışmayı dikkatle izliyor ve astrobiyoloji açısından da ne kadar yararlı olduğunu düşünmeden edemiyordu.

"Ama gerçeklikle hiçbir bağı bulunmayan bir matematik de olamaz mı?" diye sordu. "Başka alanlarda en küçük bir uygulaması bulunmayacak hiçbir matematik fikri yok mudur diye merak ediyorum doğrusu."

Amerikalı ve Çinli meslektaşlar, sanki bir diğerinin bu konuda ne düşündüğünü merak ediyorlarmış gibi birbirlerine baktılar. Bu alana onlar kadar egemen olmadığının farkında olan Tomás ise Yao ve Seth'in neler söyleyeceğini dinlemeyi tercih etti.

"Bildiğimiz kadarıyla gerçek dünyada hiçbir karşılığı bulunmayan kimi alanlara dokunan matematik araştırmalarının da bulunduğu bir gerçektir sayın meslektaşım," diye doğruladı CNSA'nın matematikçi astronotu. "Bunlar biz matematikçilerin derin bir sevgi duyduğumuz ilginçliklerdir. Bununla birlikte bunların aradan yıllar geçtikten sonra gerçekliğin kimi karakteristiklerini açıklamak için yararlı hale gelmeleri de görülmemiş değildir."

"Olumlu," diye haykırdı Seth. "Fizikte birkaç defa görüldü bu!"

"Bununla ne kastediyorsunuz?" diye sordu Macar. "Hangi koşullarda oluyor?"

"Einstein örneğin," dedi astrofizikçi. "On dokuzuncu yüzyılda Riemann, Levi-Civita ve Ricci tamamen yarar sağlama kaygısıyla eğrilik tensörü üzerine çalışırlarken, Gauss yüzeyler kuramını sırf matematiksel bir merak unsuru olarak geliştirmişti. Bunlar gerçek dünyada görünürde hiçbir uygulaması bulunmayan katıksız matematik çalışmalarıydılar. Buna karşın, Einstein görelilik kuramını geliştirirken tam da Gauss, Riemann, Levi-Civita ve Ricci'nin yaratmış olduğu matematik gereçlerinden yararlanmıştır. Başka bir deyişle on dokuzuncu yüzyılın bu temel matematik araştırmalarının, fizik gerçekliğinin ancak bir sonraki yüzyılda keşfedilecek bir yönünün yapılandırılmasına fırsat vermiş olduğu anlaşılmıştır. Bu her zaman görülen bir şeydir. Yunanlı matematikçi Menaechmus gerçek dünyayla en küçük bir ilgisi bile bulunmayan elipsler üzerinde çalışmaya tamamen bir matematik alıştırması olarak başlamıştır. Daha doğrusu o zamanlar gerçek dünyayla bir ilişkileri yok gibi görünüyordu. Oysa iki bin yıl sonra Kepler ve Newton elipsler matematiğini gezegenlerin Güneş'in çevresinde döndüklerini kanıtlamakta kullanmışlardır."

Tomás sohbete yeniden katıldı.

"Bütün bunlar gösteriyor ki matematikte hiçbir şey gerçekliğin incelenmesi açısından yararsız değildir. Pek çok matematiksel araştırmanın gerçek dünyada hiçbir uygulama alanı yok gibi görünebilir." Sözcüğün altını çizmek için bir an sustu. "Görünebilir, diyorum. Oysa aradan yıllar, yüzyıllar hatta binyıllar geçtikten sonra başlangıçta saf bir matematik alıştırmasından ibaret olan bir şeyin geçekliğin bir yönünde uygulama alanı bulduğuna rastlanabiliyor. Heisenberg, daha önceden var olan bir matematik kavramından, matrislerden kendi zamanına dek bilinmeyen bir fizik gerçekliğini, kuantum fiziği dünyasını anlamak ve hesaplamak için yararlanmıştır. Bu da gösteriyor ki matematikte rastlantı diye bir şey yoktur ve gerçeklik karşısında hiçbir yararı bulunmuyor gibi görünen şeyler bile sonradan keşfedilecek bir rol oynuyordur."

"Bu gerçekten de doğru olabilir," dedi Yao. "Ancak yine de bu çizgisel bir süreç değildir, kimi inceliklerin de göz önüne alınması gerekir. Tanrısallıkla ilgili inceliklerin."

"Yalnızca simgesel bir düzeyde..."

"Hayır, sayın meslektaşım. Matematik tanrısallığa gerçekten dokunur."

Bu açıklama herkesi şaşırttı.

"Tanrısallığa mı?" diye sordu Seth yüzünde inanamıyormuş gibi bir ifadeyle. Onun açısından bilimsel çalışmada mistik boyutun hiçbir yerinin bulunamayacağı apaçıktı, özellikle de az önce toplantı salonunda meslektaşlarının vermiş oldukları tepkiyi gördükten sonra. "Matematik mi?"

"Elbette."

"Tanrısallık matematiğin neresinde bulunur canım?"

Çinli matematikçi, kendi alanında araştırma yoluyla ortaya konmuş en büyük gizemlerden birini açığa çıkarmaya hazırlanıyormuş gibi esrarengiz bir havaya bürünmüştü.

"Sonsuzluk meselesinde."

XXXII

Bilim insanları sanki aralarında bulunan yazılmamış bir yasa çiğnenmiş gibi derin bir sessizliğe gömüldüler ve üstelik bu, başlarına bu gece ikinci defa geliyordu. Yao Jingming, şaşırtıcı biçimde matematiği bilim camiası içinde çok tartışmalı bir konu olan tanrısallığa bağlamıştı.

"Size Georg Cantor'un öyküsünü anlatayım," diye önerdi Yao. "Sonsuzluk kavramı ve kümeler kuramı üzerinde çalışırken bu büyük matematikçi doğal sayılar kümesi ile gerçek sayılar kümesi arasında bire bir eşleme kurmayı denedi. Ancak böyle bir eşlemenin var olmadığını gördü. Her iki küme de sonsuz oldukları halde gerçek sayılar, doğal sayılardan daha fazlaydılar. Başka bir deyişle sonsuzluğun farklı düzeyleri vardı. Kimi kümeler diğerlerinden daha sonsuzdular. Hatta biraz daha ileri gideyim. Cantor sonsuzdan daha büyük sayıların bile var olabileceğini kanıtladı."

"Bu çok anlamsız!" diye karşı çıktı Bozóki Emese. "Sonsuz sonsuzdur. Nasıl olup da kimi sonsuzların diğerlerinden daha sonsuz olduğunu ya da sonsuzdan daha büyük sayıların var olabileceğini söyleyebilirsiniz?"

"Haklısınız sayın meslektaşım ama matematikte gerçekten de vardır. Adına matematikte köşegen yöntemi denen bir işlem sayesinde Cantor sıfırla bir arasında bulunan gerçek sayıların doğal sayılardan daha fazla olduğunu kanıtlamıştır."

"İnanılır gibi değil!"

Yao, söylediklerinin yaratmış olduğu etkiden hoşnut bir şekilde gülümsedi.

"Sonsuz kavramı gerçekten de çok ilginçtir ve matematikçi David Hilbert de bu konuda güzel bir örnek vermiştir. Sonsuz sayıda odası bulunan bir otelde hiç boş oda olmadığını hayal edin. On tane yeni müşteri gelirse ne olacak? Otelin sahibi onları yerleştirebilir mi?"

"Hayır, otel doluydu."

"Ama otelin sonsuz odası var sayın meslektaşım, şu halde de her zaman on yeni oda bulmak mümkündür. Daha da ötesi, otel doluyken beklenmedik biçimde sonsuz sayıda yeni müşteri gelecek olsa otelci bunların hepsine yer bulabilecek durumda olacaktır."

"Bir paradoks bu!"

"Öyle elbette ama matematik buna izin veriyor. Şimdi de örneği tersinden ele alalım. Galaksilerde milyonlarca ve milyonlarca yıldız bulunuyor, öyle değil mi? Şimdi bir an için galaksilerin sayısının sonsuz olduğunun keşfedildiğini düşünelim. Bu durumda yıldızların sayısı da sonsuz olacaktır. Sonuç olarak, daha çok yıldız mı vardır, yoksa galaksi mi?"

"Galaksiler milyonlarca yıldızdan oluştuklarına göre her zaman yıldızların sayısı galaksilerden çok olacaktır."

"Galaksilerden çok yıldız olacağını mı düşünüyorsunuz? Unutmayın ki her iki küme de sonsuzdur."

"Evet ama eğer milyonlarca yıldız galaksileri oluşturmaktaysa zorunlu olarak yıldızlar sayıca galaksilerden çok olacaklardır."

Çinli matematikçi başını iki yana salladı.

"Söylediğiniz şey mantıklı sayın meslektaşım ama Cantor'un keşfettiği bu değildi. Her iki küme de sonsuz olduklarına göre evrende ne kadar galaksi varsa o kadar da yıldız vardır, çünkü her ikisi de sayılamayan sonsuzlardır. Bunun tuhaf göründüğünü ve sonunun paradoksa vardığını ben de biliyorum. Ancak siz de şunu unutmayın ki matematikte paradoksların çoğunluğu sonsuz kav-

ramını içeren ya da kanıtlanabilmek için belli bir biçimde sonsuza bağlı olan önermelerdir."

"Bu gerçekten de böyle mi?" diye sordu Macar kadın. "Yıldızların ve galaksilerin sayısı sonsuz mu?"

"Korkarım değil sayın meslektaşım. Gerçekte zamanın ve uzayın koyduğu sınırlar mevcuttur. Doğada ne zaman sonsuzla karşılaştığımızı varsaysak bunun aslında yalnızca aşırı derecede büyük ya da küçük bir sayı olduğunu fark ederiz. Sözgelimi evrenin sonsuz olmadığını biliyoruz çünkü adına Büyük Patlama dediğimiz bir başlangıcı vardı ve bu da bize bir sonu da olması gerektiğini düşündürüyor. Ayrıca yayılma halinde bulunmasından da sonsuz olmadığını çıkarabiliyoruz. Üstelik gerçeklik sonsuz derecede küçük değildir, uzayın en küçük birimi olan Planck uzunluğunda sınırını bulur, aynı şekilde zaman da sonsuz derecede küçük değildir, o da sınırını zamanın en küçük birimi olan Planck zamanında bulur. Bizzat Cantor, yalnızca sonlu sayıların gerçek olduklarını yazmıştır. Bu da sınırın matematiksel gerçeklik ile fiziksel gerçeklik arasında bir kopuş oluşturduğunu gösterir. Kümeler kuramının ve ayrıca geometrinin keşiflerinin sonuçlarından bir tanesi de, matematiğin dünyasının fiziksel dünyayla aynı olmasının şart olmadığıdır. Örneğin adına Banach-Tarski teoremi denen bir varsayıma göre bezelye büyüklüğündeki bir küreyi alıp sonsuz sayıda parçaya böldükten sonra onu yeniden yapıştırarak ilkinin aynı olan iki ya da daha çok küre elde etmek mümkündür. Bu teorem matematiğin dünyasıyla gerçek dünya arasında gerçekten de sınırlar bulunduğunu kanıtlamaktadır."

"Yalnız ben yaratmış olduğu paradokslar yüzünden kümeler kuramının kimi matematikçiler tarafından tamamen reddedilmiş olduğunu sanıyordum," diye araya girdi Tomás. "Hilbert'in 1900 yılında yirminci yüzyılda matematikçilerin ilk görevinin Cantor'un çalışmalarının ortaya çıkarmış olduğu sorunları çözmek olması gerekeceğini söylemesi bir rastlantı değildir. Ama sizce de bu karmaşık ve her şeye karşın hâlâ tartışmalı olan sorunu bir yana bırakmak daha iyi olmaz mı?"

"Tartışmalı mı? Cantor'un kuramları bugün artık kabul edilmiştir sayın meslektaşım."

"Elbette öyle. Ama izin verin de size filozofların ve Brian Rotman gibi çeşitli matematikçilerin sonsuz kavramını karineler üzerine kurulu ve yarı yarıya teolojik bulduklarını, bu süreçte zamanın ya da uzayın kısıtlamasına maruz kalmaksızın ya da entropi tarafından bozulmaya uğramaksızın sınırsız biçimde sayı üretmenin mümkün olduğuna inandıklarını hatırlatayım Yao. Uzaylıların da bizimkine benzer teolojik kavramlara sahip olduklarına kim güvence verebilir ki?"

"Pi'nin çembere gönderme yaptığına dikkat çektiğinizde bunun bir tanrısallık simgesi olduğundan söz eden bizzat sizdiniz sayın meslektaşım."

"İnsan kültürlerinde Yao," diye düzeltti Tomás. "Çember insan kültürlerinde Tanrı'yı simgeler. Uzaylıların kültürü hakkında en küçük bir fikrimin bile olmadığını takdir edersiniz. Her ne kadar Phanes'in bizimle iletişim kurmak için Pi'yi seçmiş olmasını anlamlı buluyor olsam ve Pi'nin pek çok insan kültüründe Tanrı'yı betimlemek için kullanılan bir geometrik şekil olarak çembere gönderme yaptığını hatırlatsam da, işin aslı bu konuda yalnızca tahmin yürütmekteyiz. Uzaylıların Tanrı kavramı var mı? Kimse bilemez. Oysa tanrısallık fikrinin bizim bilim anlayışımızı koşullandırmış olduğunu gayet iyi biliyoruz. Örneğin, Batı biliminin evrenin, gezegenimizin ve yaşamın oluşum biçimine olan ilgisi büyük ölçüde İncil'deki yaratılış öyküsünden kaynaklanmaktadır. Yahudilik ve Hristiyanlığın bütün o Adem ile Havva ya da Nuh'un Gemisi gibi öyküleri olmasa bu mesele büyük olasılıkla fazla merak uyandırmayacaktı. Dolaylı olarak belki Darwin de hiç olmayacaktı. Yahudi ve Hristiyan dinleri bu meselelerle ilgilenmeye başladığı anda modern Batı bilimleri de onlarla ilgilenmiştir. Buna karşılık Antik Yunan ya da Çin'de bilim köken meselesine hiç ilgi duymamıştır, çünkü onların dinlerinde yaratılış belli bir rol oynamıyordur. Bununla varmaya çalıştığım sonuç şu ki, eğer uzaylıların bir dinleri yoksa ya da dini uğraşıları

bizimkilerden çok farklıysa bilimlerinin de farklı bir yöne doğru gelişmiş olması gayet doğal olacaktır."

"Bu mantıklı."

"Bu yüzden de sonsuz ve tanrısallık fikirleri arasındaki ilişki ve sonsuzun Cantor'un kuramları içinde yaratmış olduğu paradokslar göz önünde bulundurulunca Rotman matematiğin, Öklid'in izinden gitmeyen yani sonsuz kavramını içermeyen bir aritmetiğin üzerine kurulmasını önermiştir. Böylece eğer Cantor'un gerçekten de birazcık teolojik bir boyut taşıyan ve gerçekliğin sınırlarının tanımlanmasında çatlaklar açıyor gibi görünen kümeler kuramını bir yana bırakacak olursak yalnızca doğal sayılar kavramı ve aritmetik temeli üzerine kurulu bir matematiğin kesinlikle evrensel olabileceği sonucuna ulaşabiliriz."

Bu akıl yürütme Emese'nin ilgisini çekmiş gibiydi.

"Siz aritmetiğin evrensel olduğuna mı inanıyorsunuz?"

"Siz ne dersiniz?" diye karşılık verdi Tomás. "Hayvanlar saymayı biliyorlar mı?"

"Bazıları," diye yanıtladı astrobiyolog. "Sıçanların, tavukların ve şempanzelerin ilkel sayısal akıl yürütme yetisine sahip olduklarını biliyoruz. Sözgelimi kargalar dörde kadar sayabiliyorlar."

"Onlar bunu başarabiliyorlarsa, uzaylı bir uygarlık neden başaramasın? İntegral hesabının doğuştan gelen bir şey olup olmadığını bilmiyoruz oysa aritmetiğin temel ilkelerinin öyle olduğu kuşkusuz. Bu da bize Phanes'in mürettebatıyla iletişim kurabilmemiz için somut bir temel veriyor, çünkü doğal sayıları ve aritmetiği bildiklerinden kuşku duymuyoruz ve ayrıca sonsuz kavramını içermeyen bir matematik geliştirmiş olmaları da olasıdır... Gerçi ben bundan hâlâ kuşkuluyum çünkü fizik yasalarına formüle etmemiz için gerekli olan süreklilik kavramına ancak sonsuzu kullanarak ulaşabiliriz."

Dinledikleri üzerine biraz düşündükten sonra Çinli matematikçi de bu durumu onayladı.

"Evet, bunu kabul edelim," diye boyun eğdi. "Öte yandan Wow sinyalinin içinde bir elektronun en az enerji durumuna ilişkin olan Lyman serisini taşıyor oluşu uzaylıların fiziksel gerçeklikte sonsuz derecede küçük diye bir şey olmadığının ve gerçek dünyada sonsuzun bir sınırı (en az enerji birimi) bulunduğunun bilincinde olduklarını düşündürüyor." Sanki madalyonun öbür yüzünü gözden geçirmek istermiş gibi başını eğdi. "Yine de, Phanes'in bizimle Pi değişmezi aracılığıyla iletişim kurmuş olduğunu unutmamalıyız. Oysa Pi, ondalıkları sonsuza dek uzayıp gittiği için sonsuz bir değerdir."

"Bu doğru," diye kabul etti Tomás. "Ancak Phanes'in müret-tebatının üyeleri bize Pi'nin yalnızca ilk kırk iki rakamını gönderiyorlar. Bundan da onların kendilerine bir sınır koymuş oldukları sonucu çıkıyor, bu da her ne kadar Pi'nin sonsuz ondalığa sahip bir sayı olduğunu bilseler de sonsuzun gerçek dünyada uygulanmasında belli sınırlar bulunduğunun da bilincinde oldukları anlamına geliyor. Planck'ın zamanda ve uzayda koymuş olduğu kuantum sınırları dolayısıyla gerçeklik sonludur. Bizim uzaylılar da bunu biliyor gibi görünüyorlar."

"Peki ya Öklid geometrisi? O evrensel değil mi?"

"Öyle olması gerekmez. Öncelikle içinde sonsuz kavramını taşıdığı için. İkinci olarak da en azından bildiğimiz kadarından yola çıkarak gerçeklikle her zaman bire bir örtüşmediğini bildiğimiz için. Ve üçüncü olaraksa, uzaylıların gözlerinin olmadığını varsayalım çünkü bu pekâlâ da mümkündür. Bunun onların geometriyi kavrayış biçimlerini derinden etkileyeceğine katılmaz mıydınız?"

Yao Jingming katıldığını gösterir gibi başını salladı.

"Doğru söylüyorsunuz sayın meslektaşım."

Sorun çözülmüş gibiydi ama Avrupa Uzay Ajansı'nı temsil eden bilim kadını henüz tatmin olmuş görünmüyordu.

"Kusura bakmayın Tomás, bütün bunlar iyi hoş ama hâlâ karar verilmesi gereken bir şey var. Phanes ile karşı karşıya geldiğimizde onun mürettebatıyla nasıl haberleşeceğiz?"

Tarihçi gülümsedi.

"Bu çok açık değil mi?"

"Hayır."

Tomás, hamburgerinin son lokmasına üzgün gözlerle baktıktan sonra onu da ağzına atıp neredeyse hiç çiğnemeden yutmaya koyuldu.

"Matematik sayesinde."

XXXIII

Bozóki Emese'nin dolgun dudakları ve kara kaşları ile ona çok kişilikli bir ifade veren yüzü bu sorunun yanıtının onun için hiç de apaçık olmadığını gösteriyordu. Astrobiyoloji eğitimi görmüş, bilimsel ve akademik yaşamının önemli bir bölümünü Dünya dışında yaşam konularına adamış bir kimse olarak şu an tartışmakta oldukları soruların hiçbirinin kolay yanıtlanabilecek gibi olmadığını gayet iyi biliyordu.

"Kusura bakmayın ama," dedi, "bu işe yaramayabilir."

"Neden peki?"

Genç kadın, içinde hamburgerinden kalan son parçanın bulunduğu tabağını sanki akıl yürütmesine engel oluyormuş gibi ileri doğru ittirdi.

"Phanes ile karşılaşma sahnemizi gözümüzde bir canlandıralım," diye önerdi. "Gemilerimiz uzayda, mekiğimizden çıkıyoruz ve uzaylılarla tanışmaya gidiyoruz, onların gemilerinden içeri giriyor ve ne diyoruz?" Sanki sahneyi yaşamaktaymış gibi bir poz aldı. "Beni dinleyin yabancılar, iki kere iki dört mü eder? Onlar da yanıt olarak dörtten bir çıkarsa üç kalır mı diyecekler? Sonra ne olacak peki? Bu aptalca konuşmayla nereye varacağız?"

"Sizin öneriniz nedir?" diye sordu Seth Dyson. "Zekâyla donanmış türlerin kardeşliği üzerine içli bir nutuk mu atalım? Tam olarak ne öneriyorsunuz?"

"Hiçbir şey önerdiğim yok benim. Yalnızca onlarla teması gerçekleştirdiğimizde neler olacağını anlamaya uğraşıyorum."

Buna yanıt veren Tomás oldu.

"Bunu kimse bilmiyor Emese. Denklemde çok fazla bilinmeyen var. Elimizde yalnızca ortak olduğunu bildiğimiz özelliklerimizden kaynaklanan birkaç ipucu var, o kadar. Bunlardan ilki aynı evrende yaşıyor oluşumuz. Bu da matematiğin ya da en azından matematik disiplininin bir bölümünün ve fizik ile kimya yasalarının burada ve Yay Takımyıldızı'nda aynı olduğu anlamına gelir. Doğanın yasaları evrenseldir. Planck enerjisi burada da aynıdır, Tau'da da, ince yapı değişmezi de öyle, nükleer kuvvetin enerjisi de, bu böyle devam edip gider. İkinci ipucu onların bize 1977'de bir radyo sinyali göndermekle kalmayıp bir de uzay gemisi yollayabilecek yeterlilikte olmalarıdır. Bundan sahip oldukları teknolojinin bizimkiyle aynı ilkelere boyun eğdiği sonucunu çıkarabiliriz. Yani, onların da bizim de bilimlerimizi yöneten ilkeler temelde aynı olmalıdır. Üçüncü ipucunuysa bize göndermiş oldukları bilimsel mesajlardan alıyoruz, Wow sinyalinde Lyman serisi ve 1,42 GHz frekansı, Phanes'in mesajındaysa yine aynı frekans ve matematiğin Pi değişmezi. Bu üç ipucu bize aramızda ortak olan kimi temel matematik ve fizik bilgileri bulunduğunu gösteriyor."

"Tamam ama sizce de burada antroposantrik ön varsayımlardan hareket etme riskine girmiş olmuyor muyuz?" diye sordu Macar kadın. "Bunu soruyorum çünkü bu aslında astrobiyolojinin en temel sorunlarından birini oluşturur. İnsan biliminin nesnesinin evrensel olduğunu varsaymaya hangi noktaya kadar devam edebiliriz?"

"Edemeyiz," diye ikna oldu tarihçi. "İşe, Dünya dışındaki bir zekânın profilinin içinde bulunduğu çevrenin karakteristik özelliklerine ve bu zekânın uzaylı türünün evrimi üzerindeki etkisine sıkı sıkıya bağlı olacağını kabul ederek başlamalıyız. Farklı organizmaların farklı gereksinimleri, farklı davranış biçimleri ve farklı duyu organları olacağı ve bütün bunların da geliştirmiş oldukları bilime kaçınılmaz olarak yansıyacağı apaçıktır. Sözgelimi eğer Phanes'in

mürettebatı suda yaşayan canlılardan oluşuyorsa çok büyük olasılıkla geliştirmiş oldukları matematik de hidrodinamik temeline dayalı olacak ve bu da bizim gözümüze epey tuhaf görünecektir."

"Kesinlikle!" diye haykırdı Emese. Antroposantrik bir yaklaşımın uzaylılara karşı benimsenecek tutumu kirletmesi olasılığından kaçınılması gerektiğini düşünen tek kişinin kendisi olmadığını görünce sevinmişti. "Duyu organlarımız dünyayı algılayış biçimimizi koşullandırır."

"Bunu anlamak için uzaylılarla iletişime geçmek de şart değil. Örneğin Eskimolarda karı betimlemek için kullanılan birden fazla sözcük varken tropikal bölgelerde yaşayan kimi halklarda tek bir tane bile bulunmaz. İçinde yaşadığımız çevre algılama, düşünme ve iletişim kurma biçimlerimizi koşullandırmaktadır. Fiziksel karakteristikler de algıyı etkiler. Rengi ele alalım örneğin. Köpekler yeşil ile kırmızıyı ayırt edemezler. Bir köpeğe kırmızıdan söz edecek olsak bizi anlamayacaktır. Buna karşılık kuşlarsa bizim göremediğimiz renkleri görürler, yılanlar kızıl ötesini kaydederler ve yarasalar da tıpkı birer radar gibi düşük frekanslı sesleri yakalayabilirler. Her türün algıladığı dünya bir diğerinden farklıdır. Bir yarasaya denizden nasıl söz edebiliriz? Yarasa zeki bir yaratık olsaydı bile böyle bir sohbetin anlamı olacak mıydı?"

"Eğer iki tür de zekiyse, mutlaka bir ortak alan bulunacaktır..."

"Elbette," diye kabul etti Tomás. "Sözgelimi, Phanes ve Wow sinyalini verenler bizimle radyo yoluyla iletişim kurduklarına göre, ters kare yasasını mutlaka biliyor olmalıdırlar. Hem zaten eğer bir tür hayatta kalmayı başarabilmişse hesap yapmayı biliyor demektir. Eğer yüzme havuzuma üç tane timsahın girmiş ve sonra da yalnız ikisinin çıkmış olduğunu gördüysem, başımı suya daldırarak hayatta kalma şansımı epeyce azaltmış olmaz mıyım? Demek istediğim, hesap yapmayı bilemeyen bir tür yaşamda çok fazla ileriye gidemez. Bu, burada olduğu kadar Yay Takımyıldızı'nda da geçerli olan bir şeydir."

"Kesinlikle."

"Öte yandan, zeki türler arasındaki ortak alanların varlığının da bir sınırı vardır. On birinci yüzyılın bir İngiliz aydınının yirmi birinci yüzyılın bir İngiliz bilim insanıyla sohbet ettiğini hayal edin. Her ikisi de zeki insanlar olmasına ve üstelik de aynı dili konuşmalarına karşın on birinci yüzyıldan gelmiş olan yirmi birinci yüzyıldan gelmiş olanı anlayabilir mi? Aynı hayvan türünün aynı zihinsel ve bilişsel karakteristiklerini paylaşan iki bireyinden söz ediyoruz. Üstelik aralarında yalnızca on yüzyıllık bir zaman farkı var. Yine de bu ikisi birbirlerini anlayabilecekler midir?"

"E yani... Biraz güçlük çekecekleri kesin. Eğer ikisi de doktorsa, on birinci yüzyıldan gelmiş olan bir hastadaki karaciğer hastalığını ruh hâlindeki dengesizliklere bağlayacak ve kanını almak isteyecektir; oysa yirmi birinci yüzyılın doktoru DNA'sına bakarak karaciğer nakli önerecektir. Sanki ikisi iki ayrı dünyada yaşıyormuş gibi olurlar."

"Durum böyleyken, bir de birbirinden tamamen farklı olan, farklı gezegenlerden gelmiş, birbirleriyle hiçbir ilgisi bulunmayan gerçekliklere tabi yaşayan hayvan türleri arasındaki bir görüşmeyi hayal edin."

"Evet, haklısınız. Bununla birlikte sonuç olarak her ikisi de aynı biçimde hesap yapıyor olacaklardır."

Bu sözcüklerin üzerine Tomás parmaklarını ayırıp Emese'ye doğru çevirdi.

"Parmaklarımı görüyor musunuz? Kaç tane var?"

Macar kadın onun ellerine baktı.

"On tabii ki," dedi. "Kaç tane olacaktı ki?"

"Bu on parmağın insan matematiğinin gelişimi üzerindeki etkisini hiç düşünmüş müydünüz?"

Kadın ona yüzünde bir hayret ifadesiyle baktı.

"Onluk sistemden mi söz ediyorsunuz?"

Tomás, CNSA'yı temsil eden meslektaşına doğru döndü.

"Yao, matematik onluk sistemin kullanılmasını zorunlu kılar mı?"

Çinli matematikçi başını iki yana salladı.

"Hayır," diye yanıtladı hemen. "Onluk sistem on tane parmağımız olduğu için bizim sezgisel olarak yaptığımız bir seçimdir, ancak matematiğin özünde onu kullanmayı zorunlu kılacak herhangi bir şey bulunmuyor. Sözgelimi, Sümerliler altmış temelli bir numaralandırma sistemi kullanmışlardır."

"Altmış mı?" diye sordu Emese şaşkınlıkla. "Matematik altmış temelli bir sistemle de işleyebilir mi?"

"Sümerliler işletmişler, üstelik onluk sistemi oluşturan on rakama kıyasla kullanılabilecek rakamların sayısı düşünüldüğünde bunun daha mantıklı olduğu bile söylenebilir. Hem zaten günümüzde bile, dakika ve saniyelerin hesabında hâlâ altmışlık sistemin kalıntılarını bulabiliyoruz. Bir dakika için altmış saniye ve bir saat için de altmış dakika gereklidir. Bu sistemin sorunu ezbere bilinmesi gereken rakam sayısının çokluğudur, çünkü altmışa kadar olan her sayı için ayrı bir sembol gerekecektir. İki elin parmak sayısını temel alan sistem daha basit ve sezgiseldir."

"Peki ya on iki parmağımız olsaydı?"

"Öyle bir durumda düzineyle sayıyor olacaktık. Yalnızca iki parmağımız olsaydı da, aritmetiğimiz tıpkı bilgisayarlar gibi ikilik bir sisteme dayanacaktı mutlaka. Bu açıdan bakıldığında, bir kısmı Avrupa'da da bulunan kimi kültürlerde uzun süre boyunca yirmilik sistemin kullanılmış olması çok ilginçtir. Bu sistem el ve ayaklardaki bütün parmaklar hesaba katılarak ortaya çıkarılmıştır ve günümüzde Fransız dilinde kalıntılarına rastlamak hâlâ mümkündür. Fransızlar seksen rakamını *quatre-vingts* yani *dört yirmi* şeklinde ifade ederken aslında yirmilik sistemi kullanmaktadırlar. On üçüncü yüzyılda Paris'te kurulmuş olan bir hastane bugün bile *Quinze-Vingts* yani On Beş-Yirmi adıyla anılmaktadır, çünkü üç yüz yataklı olarak yaptırılmıştır."

Emese muğlak bir işaret yaptı.

"Az önce açtığım konuya dönersek," dedi, "eğer matematiklerimiz bu kadar farklıysa uzaylılarla matematik yoluyla iletişim kurmamız nasıl mümkün olacak? Onların iletişim kurma biçimleri bizimkinden

çok farklı olabilir. Örneğin böcekler, kimyasal alışverişinde bulunarak iletişim kurarlar. Phanes'in mürettebatının da böyle yapmadığı ne malum?"

"Ya da bundan bile daha tuhaf bir şeyler yapmadıkları," diye ekledi Tomás. "Gerçek şu ki bu konuda hiçbir şey bilmiyoruz ve bu da beni daha en başından beri endişelendiriyor. Beni uzaylılarla iletişim kurmakla görevlendirdiler, oysa haklarında neredeyse hiçbir şey bildiğimiz yok. Onlarla aramızda herhangi bir iletişimin hiç kurulamaması da gayet mümkün."

Karamsarlığın yol arkadaşlarını ele geçirmeye başladığını hisseden Seth, araya girdi.

"Haydi ama, moral bozmanın bir yararı yok," diye öğütledi. "Olumlu bir tavır takınmak ve insan dehasıyla belki de uzaylıların dehasının iletişimimizden doğal olarak kaynaklanacak her türlü güçlüğü aşabileceğine inanmak zorundayız. Aramızda matematik dilinin ortak olabileceğini gördük. Dahası onlar bizimle ondalık sistemi kullanarak iletişim kurdular, bu boş yere olamaz. Bence daha başka ortak noktalar da bulabileceğiz."

"Ne gibi?"

"Bilmiyorum ki. Din, örneğin, siz de bundan söz açmıştınız."

"Mümkündür," diye itiraf etti Tomás. "Pi'nin insan kültürlerinde Tanrı'nın sembolü olan çembere gönderme yaptığını görmüştük. Phanes'in bize Pi'yi göndermesi dinî bir mesaj da olabilir. Kim bilir?"

Amerikalı başka olasılıkları düşündü.

"Peki ya estetik?" diye sordu. "Uzaylıların estetik kavramlarının da bizimkilere benzer olması mümkün olabilir mi?"

"İşte bu çok saçma!" diye kestirip attı Emese. "Estetik tamamen öznel meselelere gönderme yapar."

Yao Jingming gırtlağını temizledi.

"O kadar da saçma olmayabilir aslında sayın meslektaşım."

Bu açıklama Macar kadını şaşırtmıştı.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Estetik de evrensel olabilir," dedi Çinli matematikçi. "Eğer uzaylılar göründüğü gibi gerçekten de matematiğe hâkimlerse bir estetik duygusuna sahip olmalarının önünde bir engel de yok demektir. Hatta estetik, matematiğe hâkim olmanın zorunlu bir sonucu bile olabilir."

"Ben hâlâ anlayamadım," diye üsteledi kadın. "Estetik kadar öznel bir şeyin evrensel olabileceğini nasıl söyleyebilirsiniz? Kimi insanlar klasik müzik severlerken kimileri de rock dinlemeyi tercih etmiyorlar mı? Estetiğin öznel ve göreli olduğu çok açıktır. Kişiden kişiye bile değiştiğine göre türden türe ne kadar değişebileceğini varın siz düşünün."

"Ben zevklerin öznel olmadığını söylemedim sayın meslektaşım. Söylediğim şey her ne olursa olsun hepimizin bir zevke sahip olduğumuzdu. Bunu da estetik ile matematik arasında bir ilişki bulunduğu için söylüyorum. Eğer uzaylılar matematiğe hâkimlerse o halde bir estetik duyguları da olacak demektir. Bu ikisi birbirine bağlıdır."

"Bunu nasıl kanıtlayabilirsiniz?"

Yanıtı veren Tomás oldu.

"Altın oranla."

XXXIV

Bozóki Emese'nin yüzündeki soru soran ifadeyi görünce Tomás cebinden bir tükenmez kalem çıkardı ve peçete kâğıdının üzerini karalamaya koyuldu.

$$\varphi = 1{,}618...$$

"Fi sayısı," dedi. "Altın oran."

Macar kadın gözlerini sıktı.

"Bununla nereye varmayı istiyorsunuz?"

Portekizli pencereden dışarı baktı. Hava kararmış, Houston'a gece inmişti ama onun dikkatini bardağının yanında duran bir çiçek saksısı çekti.

"Dikenli tacın kaç yaprağı vardır?"

"Anlayamadım?"

"Siz biyologsunuz Emese, bu basit sorunun yanıtını biliyor olmalısınız," dedi gülümseyerek. "Dikenli taç bitkisinin kaç yaprağı vardır?"

"İki."

İki rakamını peçete kâğıdının üzerine not etti.

"Zambak çiçeğinin üç yaprağı vardır, sarı çan çiçeğinin beş ve..." Bir an durup düşündü. "Kozmos çiçeğinin sekiz ve çoğu papatyanın on üç, bu böyle gider."

Tarihçi peçetenin üzerine not ettiği rakamları gösterdi.

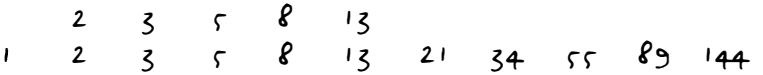
"Bunlar altın orana giden dizinin kesirleridir," diye açıkladı. "Tıpkı Pi gibi bu da, doğada var olan bir matematik değişmezidir ve orantılarla, estetik duygusuyla ilişkilendirilir. 'Altın oran' deyişi ona verilen adlardan yalnızca bir tanesidir. Muhtemelen en iyi bilineniyse "ilahî orantı'dır."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu bu deyişi bildiğini gösteren bir işaret yaptı.

"Evet, Fibonacci dizisi," dedi. "Bu öyküyü bilmeyen yoktur."

"Onu bilmeyen yoktur gerçi ama ne anlamlara geldiğini düşünen de pek yoktur," dedi. "Fibonacci dizisi, içinde her rakamın kendinden önceki diğer iki rakamın toplamı olduğu bir rakam dizisidir. Bu dizi ilginç bir evrim yaratır."

Daha önce yazmış olduğu rakamların altına Fibonacci dizisini de karaladı.

"Aynı ilginçliği çiçeklerde de görüyoruz," diye ekledi Macar astrobiyolog. Eğer bir günebakanın ortasında birleşen, biri saat yönünde, diğeri bunun tersi yönde olan iki sarmalı düşünürsek genellikle bir yöne doğru yirmi bir, diğerine doğru otuz dört sarmal buluruz. Bunlar Fibonacci dizisinde ardı ardına gelen iki sayıdırlar. Günebakanın başka türlerindeyse otuz dört ve elli beş sarmal sayılabilir, bunlar da aynı dizinin rakamlarıdır. Hatta bu durum genellikle otuz dört ya da elli beş yaprağı bulunan papatyalar için bile aynıdır."

"Siz de bunu şaşırtıcı bulmuyor musunuz?"

"İnanılmaz desek daha doğru olur," diye itiraf etti Emese. "Ancak bunun hiç de mutlak bir kural olmadığını da vurgulamamız gerekir.

Örneğin altı yapraklı zambaklar da vardır, güzelavrat çiçeği de öyle. Oysa altı rakamı Fibonacci dizisinde yer almaz."

"Almaz ama Fibonacci rakamlarından birinin katıdır. Altı üçün iki katıdır çünkü."

"Evet, tamam," diye kabul etti kadın. "Peki bununla ne kanıtlamaya çalışıyorsunuz?"

"Bir çiçeğin yapraklarının dağılımı rastlantısal değildir, daha çok bir matematik değişmezinin sonucudur," diye yanıtladı Tomás. "Eğer Fibonacci dizisinden iki ardışık rakamı ele alıp da birini diğerine bölersek, örneğin sekizi beşe ya da on üçü sekize, sonuç hep bu değere doğru yaklaşır."

Parmağını peçete kâğıdının üzerine yapmış olduğu ilk karalamanın üzerine götürdü.

$$\varphi = 1{,}618\ldots$$

"Fi mi?"

"Fibonacci dizisi ile altın oran arasında doğrudan bir ilişki vardır," diye hatırlattı. "İşin tuhafıysa, bu matematik değişmezinin doğada hepsi birbirinden farklı olan çok sayıda değişik yapıyı yönetmekte oluşudur. Çiçek yapraklarından bir ağaç dalının üzerindeki yaprakların düzenine, ikizkenar üçgenlere, elma çekirdeklerinin yıldız şeklini alışından kalbin büyük ve küçük tansiyon ortalamaları arasındaki ilişkiye, yumuşakçaların görünümünden Balık Takımyıldızı'ndaki M74 gibi sarmal şekilli bir galaksinin biçimine, su, amonyak ve metan gibi yaşam için vazgeçilmez olan moleküllerin içlerindeki bağlantı köşelerinden parmak kemikleri ya da el ile kolun bağlantı yeri gibi insan bedeninin kimi kısımlarının orantılarına dek."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu çoğu zaman yaptığı gibi yine başını önüne eğdi.

"Bütün bunları ben de biliyorum Tomás," dedi. "Ama bunun bizim konumuzla ilgisi ne?"

"Çok basit. Bizim bilemediğimiz herhangi bir nedenle altın oranın estetikle sıkı bir bağı olduğu anlaşılıyor. Hatta ona müzikte bile, temel gamlarda rastlıyoruz. Bir akortta ilk nota, kendisinden sonra gelen üçüncü, beşinci ve sekizinci notalar tarafından biçimlenir. Bir, üç, beş, sekiz, Fibonacci dizisinin rakamlarıdır. Oktavdaki notalardan her birinin periyodunda on üç nota bulunur. Gam sekiz notadan oluşur, üçüncü ve beşinci notalar bütün akortlar için temeli oluşturur. Üç, beş, sekiz, on üç, Fibonacci dizisi. Piyanonun gamlarında on üç tuş vardır, sekizi beyaz, beşi siyahtır, siyah tuşlar üçlü ya da ikili olarak kümelenmişlerdir. İki, üç, beş, sekiz, on üç, bir Fibonacci dizisi daha. Bu arada, iki yüz elli hertz frekansına ayarlı do notasıyla, dört yüz kırk hertz frekanslı la notası arasındaki ilişkinin altın oranı vermekte olduğuna da dikkatinizi çekerim." Kadının yüzüne büyük bir dikkatle baktı. "Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? İlahî orantının uyumla öyle sıkı bir ilişkisi vardır ki, Beethoven'ın beşinci senfonisi başta olmak üzere pek çok başyapıtta ona rastlarız. Sözgelimi Bach, bu modeli yirmi bir yarım zaman üzerinde göstermiş, sonra on üç yarım zamanla yinelemiştir, sonra da sekiz, beş, üç, iki ve bir, ta ki yok olana dek. Fibonacci dizisi. İşin en ilginç yanıysa mümkün olan müzik gamlarının sayısı sınırlı olduğundan uzaylıların müziği biliyor olduklarını varsayarsak onların müziği de bizimkinden çok da farklı olmayacak demektir."

"Tamam," dedi Emese başıyla da onaylayarak. "Ama onların müzikten hoşlandıklarının güvencesini kim verebilir ki? Belki de kulakları bile olmayabilir; hem zaten sesin yayılma koşulları gezegenlerin atmosferleri tarafından belirlendiği için her bir gezegende farklı olacaktır."

Tomás sabırsızlıkla yüzünü buruşturdu.

"Beni dinleyin, nereye varmak istediğimi göremiyorsunuz," diye karşılık verdi. "Burada asıl önemli olan özellikle altın oran ile müzik arasındaki ilişki değil ki. Onun genel olarak estetikle olan ilişkisi. Bu altından orantı tıpkı müzikte bulunduğu gibi başka sanat biçimlerinde de kendini gösterir, resimde ya da mimaride örneğin.

Leonardo da Vinci, insan yüzünü çizmekte altın dikdörtgeni kullanmıştır, Yunanlı heykeltıraş Fidias ise Partenon'u tasarlarken Fi'den yararlanmıştır. Benim burada kanıtlamaya çalıştığım şey güzelliğin tasarlanmasında bir matematik değişmezinin rol oynamakta oluşudur. Estetiğin öznellik taşıdığını ben de biliyorum ama bu matematik değişmezinin sanatın içinde bulunuyor oluşu bize mutlak bir nesnellik dünyasına ait olan matematik dilinin gizemli bir nedenle tamamıyla öznellikten doğan estetiğin alanına da sızmış olduğunu gösteriyor. Bizzat Pisagor ekolü de matematikteki orantı kavramını geliştirirken müziği incelemiş ve matematik tarafından dile getirilen gerçek ile müzik tarafından dile getirilen güzelliğin bir madalyonun iki yüzü oldukları sonucuna varmıştır."

"Kesinlikle haklısınız sayın meslektaşım," diye araya girdi Yao. "Üstelik biz matematikçiler ve sanıyorum fizikçiler de öyle, doğru olan denklemlerin belirleyici özelliklerinden biri de güzellikleridir diyerek matematik ile estetik arasında bir bağ kurmuş oluyoruz. Eğer bir denklem güzel görünüyorsa, muhtemelen bu doğru olduğu içindir."

"Şu işe bakın ki matematik ve fizik denklemlerinin ortaya çıkardıkları gerçeklik bütün evrende aynıdır, Dünya'da da, Tau Sagittarii'de de. Başka bir deyişle eğer uzaylılar gerçekten de göründükleri gibi matematiğe hâkimlerse o zaman..."

"...o zaman altın oranı da biliyor olmaları gerekir," diye sonucu bağladı lafın nereye gideceğini anlamış olan Macar. "Sonuç olarak size göre estetik insanoğluna özgü bir şey değil, uzaylı türlerin de bilebilecekleri evrensel bir kavramdır."

Tarihçi, bakış açısını ortaya koyabilmiş olduğunu görmekten hoşnut, gülümsedi.

"Aynen öyle."

"Ama bundan emin olamayız ki," diye üsteledi kadın, biyolog olarak eğitimine dayanarak. "Sonuçta, iyice dikkat edecek olursak estetik kavramına sahip tek hayvanın insan olduğunu biliyoruz. Sözgelimi bir köpeğin koku alma duyusu fazlasıyla gelişmiştir ama o bunu yalnızca kendisi için neyin yararlı neyin yararsız olduğunu ayırt

etmekte kullanır. Köpeklerin kötü kokulardan hiç rahatsız olmadıkları gözlemlenir, hatta tam tersine gidip yoldan geçen herkesin anüsünü koklarlar. Aynı şekilde, bir tavus kuşu şahane tüylerini açtığında bunu güzelliğini göstermek için değil, bildiğimiz kadarıyla dişileri etkilemek ve onlara iyi bir üreyici olduğunu göstermek için yapar. Güzellik kavramı yalnızca insanlara özgü gibidir. Bu durumda da onun bütün canlılara özgü, evrensel bir özellik olduğunu söyleyemeyiz, öyle değil mi?"

"Haklı olabilirsiniz," diye boyun eğdi Tomás. "Ancak şunu da bilin ki müziğin hayvanlar üzerindeki etkisiyle ilgili çalışmalar okudum."

Emese kuşkucu bir tavır takındı.

"Bu tam olarak doğru sayılmaz," diye karşılık verdi. "Kulübelerdeki köpeklerin klasik müzik dinlediklerinde daha sakin olduklarını ve kendilerine yumuşak müzikler çalındığında ineklerin daha fazla süt verdiklerini gösteren çalışmalar bulunduğu doğrudur. Hatta kimileri kuş ötüşlerinin aslında müzik yapmak olduğunu öne sürecek kadar ileri de gidebilirler ama bunların hiçbiri kanıtlanmış değildir. Hayvanların kimi müziklere tepki veriyor oluşları bir estetik duygusuna sahip olduklarını kanıtlamaz. Eğer bir ceylana üzerine doğru koşmakta olan bir aslan tablosunu gösterecek olursanız ceylanın kaçmaya başlaması normaldir ama bu onun resmi çirkin bulduğu anlamına gelmeyecektir elbette ki."

"Siz estetiğin ancak zihin yeteri derecede gelişmiş olduğu zaman var olabileceğini söylüyor gibisiniz," diye sonuç çıkarttı Portekizli. "Ama özünde benim bakış açım da bu zaten. İleri matematik akıl yürütmelerini yapabilecek yetideki bir zihnin güzellik kavramına da erişimi olacaktır. Uzaylıların bir estetik duygusuna sahip olabilecekleri fikri, Wow sinyali ile Phanes'in mesajının onların Pi değişmezi ve ters kare yasası ya da Lyman serisi gibi çeşitli matematik kavramlarına hâkim olduklarını gösteriyor olmasından doğuyor. Eğer uzaylıların derin bir matematik bilgileri varsa, matematik ile estetik arasında da evrensel bir ilişki bulunduğuna göre, estetik duygusuna sahip olmaları da olasıdır."

Astrobiyolog bu sonucu değerlendirdi.

"Evet, olabilir."

"Şimdi şu soruyu soruyorum size: Acaba biz..."

Portekizlinin sözü, ısrarla masaya vuran bir bardağın sesiyle yarıda kesildi; Seth bu yolla dikkati üzerine çekmeye çalışıyordu.

"Beyler, yarın sabah çalışmaya saat altıda başlamamız gerektiğini unutuyor musunuz? Bu da erken yatmamız gerek demek oluyor. Saatin kaç olduğunun farkında mısınız?"

Neredeyse senkronize bir hareketle herkes kolundaki saate baktı.

"On bir olmuş."

Tomás, saat farkının da etkisiyle uykusuzluktan ölmekte olduğunun farkına vardı. Görevin bilim sorumlusu iskemlesini gürültüyle arkaya itti ve ekibini de kendisini izlemeye çağırıyormuş gibi ayağa kalktı.

"Uyku zamanı geldi."

XXXV

Uzay gemisinin Shuttle Mission Simulator ya da kısaca SMS olarak bilinen hareketli simülatörü altı hidrolik ayak üzerine dayalı olan beyaz bir modüler yapıydı; Johnson Uzay Merkezi'nin otuz beş numaralı hangarının ortasında, dev bir örümceği andırıyordu. Simülatörün kapısı açıldı ve bir mühendis yeni gelenleri içeri davet etmek üzere el salladı.

"Haydi gelin çocuklar," dedi. "Bütün gün bekleyemeyiz."

Görevin uzmanları kapının önüne dizildiler ve mühendisler ile teknisyenlerin de yardımlarıyla küçük merdiveni çıkarak tek sıra halinde SMS'in içine girdiler. Tomás en arkada duruyordu ve eşiği geçtiğinde karşısında yorgun yüzlü iki pilotun herkesin içeri girmesini beklediklerini gördü. Görünüşe bakılırsa bütün geceyi kalkış simülasyonları yaparak geçirmiş olan, Phanes Görevi'nin komutanı Ördek ve pilotu Fransız'dı bunlar.

Görevin bilim uzmanları yerlerine oturdular ve kemerleri bağlandı. Tomás arkada, Bozóki Emese ile Yao Jingming'in yanına oturmuştu. Seth ise Ördek ve Fransız'la birlikte kokpitteydi.

"Bizi bu şekilde oturttular çünkü Atlantis mekiğinde de bu düzende oturmamız gerekecek," diye mırıldandı Macar. "Buradaki alıştırmalar gerçek durumda neler yapacaksak onların tamı tamına yinelenmesinden oluşur."

Simülatörün içindeki alan inanılmayacak kadar dardı, sanki çevresi ekran ve düğmelerle kuşatılmış bir hapishane hücresinde gibiydiler ve tarihçi bir klostrofobi krizine yakalanmadan birkaç gün boyunca böyle bir yerde kapalı kalmaya dayanabileceğinden emin olamadı. İki hafta sonra yolculuk edecekleri uzay mekiğinin tam bir kopyasıydı bu ve bundan dolayı da her yeri dikkatle incelemeye koyulmuştu. Bütün bu gereç bolluğu gözüne çok etkileyici görünüyordu. Acaba bunların hepsini tanıyan bir kimse var mıydı?

Hazırlıklar tamamlanınca teknisyenler SMS'ten çıktılar ve yalnızca eğitim programının başı ve görevin de yöneticisi olan Billy Gibbons yanlarında kaldı.

"Benim bu binadaki başlıca işlevim Sim Süp olacaktır," dedi Phanes Görevi'nin yöneticisi kendini tanıtarak. "Eğitim programını başlatmadan önce hepiniz rahat mısınız bilmek isterim."

Herkes baş salladı ve Tomás da bu andan yararlanarak Emese'ye çaktırmadan sordu.

"Sim Süp de nedir?"

"Simülatör süpervizörü," diye açıkladı kadın. "Phanes Görevi'nin genel yöneticisi olmanın yanı sıra Billy, SMS içindeki eğitim programı ve her türlü hazırlık programlarından sorumlu ekibin de başıdır. Şimdi burada biz çözelim diye, daha doğrusu Ördek ve Fransız çözsünler diye, kalkış ve inişle ilgili bir yığın sorunun yaşanacağı bir dizi simülasyon yaratacak."

Telaşa kapılmış olan Portekizli kendisinin hiçbir sorunu çözebilecek durumda olmadığını ve uzay mekiğinde bir arıza olması durumunda eğer grubun hayatta kalması onun mekik kullanmaktaki becerilerine kalacak olursa herkesin öleceğini açıklamaya hazırlanıyordu. Ancak Sim Süp buna fırsat vermeden hemen söze girdi.

"Şu anda L eksi on dört ve R eksi on altıdayız," dedi. "Bu da demek oluyor ki..."

Emese onun kulağına bu teknik jargonun anlamını fısıldadı.

"L eksi on dört kalkışa on dört gün var, R eksi on altıysa Phanes'le öngörülen karşılaşmaya on altı gün kaldı demektir."

"...yani hazırlanmak için hâlâ biraz zamanımız var. Ördek ve Fransız kalkış ve iniş işlemleri üzerinde yoğun biçimde çalışmaktalar ve şimdiden epeyce ilerlemiş bir aşamaya geldiler bile," diye devam etti Billy. Kontrol panosunu gösterdi. "Bütün bu düğme ve kolları görüyor musunuz? Bunlardan binden fazla var ve pilot ile komutan kalkışa kadar hepsinin ne işe yaradığını öğrenmek zorundalar."

Tomás başını iki yana salladı.

"Zavallılar..."

"Hidrolik sistemden elektrik sistemine kadar bütün sistemlerin simülasyonlarının yapılması gereklidir, buna kontrol, çevre, ana motor, yardımcı motorlar, irtifa, yörünge manevraları ve daha bir sürü başka sistem de dâhildir," diye ekledi Sim Süp. Sonra da görev uzmanlarını işaret etti. "Sizden bütün bu sistemlere kusursuz biçimde egemen olmanızı beklemiyorum elbette, ancak onları hiç olmazsa temel düzeyde tanımanız ve bütün süreçlere aşina olmanız gerekecek ki zaten bugün burada bulunmanızın nedeni de budur. Bu sabahı kalkış ve iniş simülasyonları yaparak geçireceğiz." Katılımcılara baktı. "Sorusu olan var mı?"

Seth Dyson elini kaldırdı.

"Sabit SMS üzerinde eğitime ne zaman geçeceğiz?"

"Phanes'in güzergâhını tam olarak belirledikten sonra," diye yanıtladı adam. "Şimdilik elimizde yalnızca radyo teleskopların oluşturdukları nirengilere dayanan tahminler var. Bunlar sayesinde dostlarımızın Dünya ile Ay arasında bir yerlerden geçeceklerini biliyoruz ama kozmik açıdan bir iğne deliği sayılabilecek bu mesafe bizim görevimizi en uygun biçimde planlayabilmemiz için yine de çok büyük. Sizin de bildiğiniz gibi, tamamen kişileri ve yükleri Dünya'nın yörüngesine taşımak amacıyla tasarlanmış olan uzay mekiğinin özerkliği gibi çok temel bir sorunu göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Ancak görünen o ki, bu görev bizim Dünya'nın yörüngesinden çıkarak

uzayın derinliklerine dalmamızı gerektirecek. Oysa bu uzay mekiği hiç de böyle bir amaç için tasarlanmış değildir."

"Elbette ama bu, görevin parametrelerinde zaten hesaba katılmış bir şeydir," diye hatırlattı Seth. "Birkaç gün içinde Avrupalılar Kourou'dan genel olarak Uluslararası Uzay İstasyonu'nun yörüngesine çıkmak için kullanılan ve bizim görevimiz için uyarlanacak olan Jules Verne otomatik uzay aracını taşıyan bir Ariane 5 füzesi fırlatacaklar. Yörüngeye çıkınca biz, bu aracı Atlantis'le birleştirerek mekiğimizin yeryüzü yörüngesinden çıkıp Phanes'i karşılamaya gidebilmesi için yeterli enerji ve yakıta sahip olmasını sağlayacağız. Uyarlama sayesinde, Dünya'nın uzağına da operasyon yapabilir hale geleceğiz, bu yüzden endişelenmeniz yersiz."

"Peki ama fazladan ne kadar enerji ve yakıta gerek duyacağız Seth?" diye sordu görevin yöneticisi. "Karşılaşma tam olarak nerede gerçekleşecek? Dönüş nasıl yapılacak? Bütün bunları bilemiyoruz çünkü henüz Phanes'in güzergâhını tam olarak belirleyebilmiş değiliz. Aracın yönünü ve hızını hesaplayabilmek ve böylece güzergâhını kesin biçimde belirleyebilmek için uzaylıların gemisinin ardı ardına çekilmiş birkaç görsel saptamasına kesinlikle ihtiyacımız var. Başarılı olma şansı yüksek olan bir görevi tasarlayabilmemizi sağlayacak kesinlikte bir hesaplamayı ancak o zaman yapabiliriz."

"Gereken verileri ne zaman elde edebileceğiz?"

Billy belirsiz bir işaret yaptı.

"Bilmiyorum! Bu lanet olasıca Phanes o kadar küçük ki dünyanın bütün teleskoplarını üzerine çevirdiğimiz halde henüz kimse onu görmeyi başaramadı."

Bilinmeyen hususlar hâlâ çok fazla olduğundan şu anda söylenebilecek daha fazla bir şey yoktu ve görevin yöneticisi de arkasını dönüp simülatörden çıktı ve kapıyı arkasından kapatarak astronotları içeride bıraktı. Birkaç dakika sonra, telsizden kısa bir teknik mesaj alışverişi yapıldı ve hareketli simülatör öyle beklenmedik bir anda ve şiddetle sarsıldı ki Tomás irkildi.

Alıştırma başlamıştı.

XXXVI

Houston'daki eğitimin ilk günü son derece yorucu geçti ve tıbbi muayeneyle son buldu. Günün sonunda, görevdeki yol arkadaşlarıyla birlikte akşam yemeği için sofra başına oturduklarında Tomás her tarafının şiştiğini ve ağrıdığını hissediyordu. Saatlerini küçücük bir kabinin içinde felaket durumlarını yineleyip durarak geçirmenin hiçbir eğlenceli yanı yoktu ve pek çok astronotun başına geldiği gibi bu alıştırmalara yıllar boyunca katlanmak zorunda kalmayacağı için şükürler ediyordu.

Simülasyonun tek zorluğu kısıtlı bir alanda, uzun zaman aynı konumda bulunmaya mahkûm olmaktan kaynaklanan fiziksel rahatsızlık değildi, sürekli biçimde üzerlerinde hissetmekte oldukları psikolojik baskı daha da kötüydü. Eğitim programı özel olarak stres verici olması için tasarlanmıştı ve her bakımdan da öyleydi. Alıştırmalara biraz tuz biber ekleyip mürettebatın hazırlığını ve tepki verişini sınamak üzere görevin müdürü kalkış ve iniş için çok sayıda arıza da hazırlamıştı ve simülatörün bilişim programına bakılacak olursa bunlar çoğu durumda mekiğin yok oluşuyla sonuçlanıyorlardı. Bu hiç de cesaret verici sayılmazdı, hele ki sorunlardan bir kısmı kesinlikle çözülemez gibi göründüğü için, özellikle de kalkış füzelerinin tutuşmasına yol açabilecek elektrik yetersizlikleri.

Böyle bir durum karşısında Tomás, bu görevin içinde taşıdığı tehlikeleri ve kalkıştığı işin ne kadar sağlam bir temele dayanıyor

olduğunu ciddi biçimde sorgulamaya başladı. Basit bir uçak yolculuğu bile onu korkuturken, böyle bir serüvene nasıl kalkışmıştı?

"Merak etmeyin," dedi Emese tesisin bir çalışanı masalarına bir kere daha ketçaplı hamburger ve patates kızartması ile gazlı içecekler bırakırken. "Çok sıkı bir takvime göre çalışıyor olmamızın kimi yetersizliklere yol açabileceği ve yanıt mekanizmalarının düzgün biçimde otomatik hale gelişini önleyebileceği doğru. Bunun tehlikeleri büyük ölçüde artırmakta olduğunu yadsıyacak değilim. Yine de ilke olarak görev sırasında bugünkü kadar çok sayıda ve aynı derecede ciddi sorunlarla karşılaşmamamız gerekir." Kısa bir an için durduktan sonra, sanki bir çekince belirtirmiş gibi son bir şey daha ekledi. "Yani öyle umuyorum."

Bu açıklama Portekizlinin içini hiç de rahatlatmamıştı.

"Görev sırasında sorunların ortaya çıkacağını mı ima ediyorsunuz?"

Astrobiyolog yanıt vermeden önce hamburgerini ısırdı.

"Bütün uzay görevlerinde sorunlar çıkar," dedi istifini bozmaksızın. "Hazırlıklı olmalıyız."

Tomás bayılacak gibi oldu.

"Ben kendimi pek iyi hissetmiyorum..."

"Üstelik şunu da göz önünde bulundurmalıyız ki..."

"Seth!" diye haykırdı bir ses mürettebat üyelerinin hararetli tartışmalarını bölerek. "İş bitti!"

4S binasının altıncı katında yemek yemekte olan astronotlar başlarını konuşmuş olan adama doğru çevirdiler. Simülasyonlar sırasında onlara bütün o tuzakları hazırlamış olan görev yöneticisiydi bu. Billy kolunun altında bir bilgisayarla kafeteryadan içeri dalıp onlara seslenmişti.

"Hangi iş Billy?"

"Phanes," diye yanıtladı görevin sorumlusu heyecan içinde, astronotların yemek yemekte oldukları sofraya yaklaşırken. "Phanes'in işini bitirdik!"

Bilim insanları söylediğinin ne anlama geldiğini tam anlamaksızın onun yüzüne baktılar çünkü bu cümle uzaylıların gemisinin ele geçirildiği ya da yok edildiği anlamına geliyor olabilirdi.

"İşini bitirdiniz mi? Nasıl yani? Neyi bitirdiniz? Ne demek istiyorsun?"

Yönetici, bilgisayarı masanın üzerine bırakıp alelacele bir şifre tuşladı.

"İşini bitirdik!" diye yineledi. "ESO bize VLT görüntülerini yolladı!"

Bir tezahürat çınladı ve oturdukları yerden resmen ayağa zıplayan bilim insanları aynı anda Billy'nin onlara gösterdiği görüntülere bakmak üzere bilgisayarın ekranına hücum ettiler. Teknik jargonun ayrıntılarını çok iyi bilmediği için olan biteni tam olarak anlayamamış olan Tomás, yardım ister gibi Emese'nin koluna dokundu.

"VLT, *Very Large Telescope*[7] demektir," diye açıkladı kadın ekranda görüntünün oluşmasını beklerken. "Avrupa Güney Rasathanesi ESO'nun dört dev teleskoptan oluşan bir sistemidir ve güney yarımküredeki astronomi araştırmalarında kullanılır. Teleskoplar Şili'deki Aracama Çölü üzerinde bulunan Paranal'dedirler ve yüksek çözünürlük elde etmek için dördü bir arada kullanılabilmektedir. Anlaşılan VLT Phanes'in görüntüsünü elde edebilmiş."

Tomás, mesajın bu en son kısmını gayet iyi anlamıştı. Şimdiye dek uzaydan gelen aygıtın yalnızca Pi'yi veren radyo mesajı alınabiliyordu ama tam da Billy'nin o sabah açıkladığı gibi ellerinde Phanes'in hiçbir fotoğrafı bulunmuyordu. Görünüşe bakılırsa VLT nihayet ilk fotoğrafı çekmişti.

Soluklarını tutmuş olan bilim insanları nihayet ESO'nun Şili'den yollamış olduğu görüntüyü görebildiler.

"Ah!"

---

7 (İng.) Çok Geniş Teleskop. (ç. n.)

XXXVII

Bir nokta.

VLT'nin fotoğrafı evrenin derin karanlığı içindeki tek bir beyaz noktayı gösteriyordu yalnızca; sanki sıradan bir yıldıza benziyordu.

"Ne yani... Bu muymuş?"

"Öyle görünüyor."

Görüntüyü iyice inceleyerek uzay aracının kenarlarını seçmeye uğraştılarsa da boşunaydı; fotoğrafın üzerinde tek görebildikleri uzayda ışıklı bir leke oluyordu. Bu da fazla bir şey sayılmazdı ve Seth yaşadığı düş kırıklığını gizlemeye çalıştı.

"Hiç olmazsa onu görebildik," dedi boyun eğmiş bir sesle. "Bundan sonraki görüntüler mutlaka daha net olacaktır ve daha fazla ayrıntı görebileceğiz. Goddard, VLT'yi Hubble'a doğru yönlenebilecek şekilde koşullandırmış mı?"

NASA'nın en büyük uzay laboratuvarı olan ve yeryüzünün atmosferi araya girmeksizin evreni gözlemlemek üzere uzaya yerleştirilmiş Hubble teleskobunu kontrol altında tutan, Washington DC yakınlarındaki Goddard Uzay Uçuş Merkezi'ni kastediyordu.

"Üstünde çalışıyorlar."

"Yerinizde olsam sayın meslektaşım, Hubble'a ya da başka herhangi bir teleskoba çok fazla umut bağlamazdım," diye uyardı Yao Jingming.

"Bak şu işe. O nedenmiş?"

"Çünkü Phanes Güneş sisteminin dışından geliyor ve Güneş'e karşı bizim yönümüze doğru yolculuk ediyor. Bu da kullanılan teleskop hangisi olursa olsun uzay gemisinin üzerinde yalnızca Güneş'in yansımasından başka bir şey göremeyeceğimiz anlamına geliyor."

"Gerçekten de hiç bundan daha iyi bir görüntü elde edemeyeceğimizi mi düşünüyorsunuz?"

"Korkarım öyle. Yanına yaklaşıncaya dek Phanes'in biçimini ayırt edemeyeceğiz. O ana dek konuğumuz bir ışık yansımasından ibaret olarak kalacaktır."

Seth öfkeyle yumruğunu masaya indirdi.

"İçine sıçayım!"

Ancak Billy Gibbons aynı hüsranı paylaşmıyordu.

"Beni dinleyin, bu görüntüler mükemmel," dedi görevin yöneticisi. "ESO bize bugün, son yarım saat içinde çekilmiş daha başka fotoğraflar da yolladı. Burada, Houston'daki çocuklar bunların üzerinde çalışıyorlar."

"Sahi mi?" diye sordu Seth, bir anda yeniden iyimserliğe kapılarak. "Başka fotoğraflar da mı var?"

"Hem de çok. Belki binlerce. Hatta doğrusunu isterseniz ESO'dan gelmeye hâlâ devam ediyorlar."

"Peki... Onlarda ne görülüyor?"

Görevin yöneticisi VLT teleskoplarının çekmiş olduğu fotoğrafı göstererek sinirli bir hareket yaptı.

"Bununla aynı şey. Uzayın ortasında ışıklı bir nokta işte. Bütün fotoğraflar aynı."

Astrofizikçinin omuzları bir kere daha düştü.

"Lanet olsun!"

"Öyle cenazedeymiş gibi bir surat takınma Seth. Bu fotoğraflar Phanes'in güzergâhını tam bir kesinlikle çıkarabilmemizi sağlayacaklar. Bu harika bir şey. Bunun müthiş bir haber olduğunu söylemeliyim. Beklediğimizden çok daha iyi haber hem de."

Seth yine umut bulmuş gibiydi.

"Haklısın."

"Hesaplamamıza göre Phanes Dünya'nın beş yüz yirmi kilometre uzağından geçecek, bir kilometre hata payıyla," diye duyurdu Billy. "Önümüzdeki günlerde çekilecek fotoğraflar yalnızca birkaç santimlik bir hata payıyla bir güzergâh çizmemizi sağlayacaktır ama şimdiden elimizde üzerinde çalışabilecek kadar malzeme var."

Bilim insanları birbirlerine baktılar.

"Beş yüz kilometre mi?" diye sordu Seth. "Gerçekten de teğet geçecek!"

"Bu kadar yakından geçen bir güzergâh rastlantı olamaz," diye gözlemde bulundu Yao. "Kasıtlı olmalı."

"Elbette öyle," diye onayladı astrofizikçi. "Bizi binlerce yıldır gözlemliyor olmalılar ve şimdi de Dünya'da gerçekten de yaşam olduğunu doğrudan denetlemek için tam üzerimize geliyorlar. İki kere ikinin dört ettiği kadar kesin bu."

Bu tartışma görevin yöneticisini fazla ilgilendirmemiş gibiydi.

"Önemli olan beş yüz yirmi kilometreden geçişin uzay mekiğinin menzili içinde kalıyor olması," diye vurguladı kendisine kısa vadede asıl önemli görünen şeye dikkatleri çekerek. "Bunun ne demek olduğunu görebiliyor musunuz?"

Sonuç çıkarmak yine Çinli matematikçiye düştü.

"Phanes'i karşılamaya gitmek için ESA'nın otomatik uzay aracına ihtiyacımız olmayacak," dedi. "Doğrusu sayın meslektaşlarım, bunun görevin planlanmasını ve uygulanmasını çok büyük ölçüde basitleştirmiş olduğunu söyleyebilirim."

Billy Gibbons koltuğuna sırtını dayayıp bugün ilk defa birazcık gevşeyerek bu sonuç önemli olan her şeyi içinde taşıyormuş gibi hoşnutça gülümsedi.

"Phanes menzilimizde bulunuyor."

XXXVIII

ESO'nun göndermiş olduğu fotoğraflardan yola çıkarak NASA mühendislerinin Phanes'in güzergâhını kesin biçimde belirlemiş olmaları sayesinde astronotlar ertesi günün tamamını Johnson Uzay Merkezi'nin beş numaralı binasında bulunan sabit SMS'in içinde, uzay mekiği simülatörüne hapsolmuş, uzayda yolculuk yapma alıştırmaları yürüterek geçirdiler. Uzayda atmosferin bulunmayışından dolayı, bu yolculuk biçiminde kalkış ve inişteki hava boşlukları olmadığından bu simülatörün ayakları bir gün önceki hareketli olanından farklı olarak hidrolik değildi.

Bu yüzden sabit SMS içindeki alıştırmalar Tomás'a çok değişik geldi. Önceki gün onu ölesiye ürkütmüş olan titreme ve sarsıntılar bulunmuyordu ve hiçbir fiziksel rahatsızlık hissetmedi. Mutlak bir sakinlik vardı. *Eğer uzayda yolculuk etmek böyle olacaksa, o kadar da fena sayılmazmış*, diye düşündü Portekizli. Can sıkıcı olan tek şey Sim Süp ve ekibinin, mürettebatın tepki verebilme yetisini en üst düzeyde sınamak üzere simülatörde yol açtıkları çok sayıda sorun ve arızaydı, bunların arasında oksijen rezervlerinin çok yakınında çıkarak alıştırmanın kurgusal çerçevesi içinde mekiğin havaya uçmasıyla sonuçlanan çok büyük bir yangın bile vardı.

"Lanet olsun!" diye küfretti telsizden Billy, bir alıştırmanın kötü sonuçlandığı her seferde yaptığı gibi. "Bu boku yine yapacağız! Siz oksijenin yakınında çıkan bir yangını kontrol altına almayı öğre-

ninceye dek buradan çıkmayacağız, anlaşıldı mı? Yarına dek burada kalmamız gerekse bile!"

Tıpkı hareketli SMS gibi sabit olanı da Atlantis'in yörüngedeki çevresini aslına büyük bir sadakatle temsil ediyordu. Pencereleri aslında bilgisayar tarafından görüntü yayan ekranlardan ibaretti ve yörüngedeki bir uzay mekiğinin penceresinden görülebilecek görüntüleri yansıtıyordu, yani uzay boşluğunu ve Dünya'nın kenarlarını, ayrıca da nesneleri oynatmakta kullanılan robot kol, Canadarm 2 çalıştırılırken ya da yük boşaltılırken görülen uzay mekiğinin hidrolik yapılarını.

Ancak eğitimin en önemli kısmı Phanes'le karşılaşma anının, yani NASA'nın deyişiyle R (randevu) anının provalarıydı. Avrupa Güney Rasathanesi ESO ve Hubble da dâhil olmak üzere çeşitli başka teleskoplardan gelmeye devam eden fotoğraflar sayesinde saptanmış olan sürat ve güzergâh bir araya getirilerek oluşturulan modellerle, uzaylıların gemisinin geçişinin, ekranlarda Dünya'nın beş yüz yirmi bir kilometre açığından geçen bir mekikle temsil edilecek şekilde simülasyonunu yapabilmek mümkün olmuştu. Eldeki verilerle ardı ardına yaklaşık denemeler yapılabilmişti.

Beklenebileceği üzere ilk denemeler kötü sonuç verdi. Uzaylıların gemisinin süratinin yüksekliği dolayısıyla yaklaşım başarılı olamıyordu ama simülatörlerin bilgisayarları hemen çözüm yolları önerdiler ve bunların uygulanmasıyla mekiğin hareketleri biraz daha iyileştirildi. Nihayet öğleden sonra ilk defa başarılı bir yaklaşım simülasyonu gerçekleştirilebildi.

Bundan sonraki sorun ise yol kesme olacaktı. Yalnızca mekiği Phanes'le aynı hizaya getirmek yeterli değildi; fiziksel temas da kurulmalıydı. Bu da çok fazla alıştırma yapmayı gerektiren, hassas bir manevraydı. İki gemiyi birbirine bağlayacak bir ağ atmaları mı gerekecekti? Atlantis'in mürettebatının Phanes'e çıkmasını sağlayacak bir yapı mı kurmalıydılar? Yoksa başka bir yol mu bulunacaktı?

Pek çok tartışmadan ve çeşitli seçeneklerden sonra akşamın geç saatlerinde, 4S binasının altıncı katındaki toplantı salonundaki bir toplantı sırasında kararı veren Seth oldu.

"EVA'ya başvurmamız gerekecek."

Tomás başını hemen yanı başında oturan Emese'ye çevirdi.

"O da kim ki?"

"*Extravehicular Activity*," diye mırıldandı kadın kısaltmayı açarak. "Araç dışı etkinlik."

"Hı?"

"Mekiğin dışında gerçekleşen operasyonlardır. Yani bu, uzay tulumları giyerek mekikten çıkacağımız ve boşlukta ilerleyeceğimiz anlamına geliyor."

Tarihçinin gözleri telaştan fal taşı gibi açıldı, elini kaldırıp boğazını temizledikten sonra görevin bilim sorumlusuna sordu.

"Seth, affedersiniz ama, bununla benim de uzayda yürümem gerekeceğini mi ima ediyorsunuz siz?"

"Olumlu."

Daha önce kimsenin kendisine bundan söz etmemiş olması Tomás'a tuhaf geldi.

"İyi ama... Bu işi yapmanın başka yolu yok mu?"

Seth çaresizliğini gösteren bir hareket yaptı.

"Yolunu bulamadık," diye yanıtladı. "Göreviniz Phanes'in mürettebatıyla iletişim kurmak olduğuna göre ilk temas kurulduğunda siz de mutlaka orada olmak zorundasınız Tom. Phanes'e ulaşmamızın tek yolu da Atlantis'ten çıkarak EVA gerçekleştirmemiz olacak. Diğer seçenekler kesinlikle mümkün görünmüyor. Sonuç olarak siz de mekiği terk ederek konukları karşılamaya gidecek olan ekipte bulunmak zorunda kalacaksınız. Seçme şansımız yok."

"Beni dinleyin Seth, ben kesinlikle uzayda gezinmek için eğitim görmedim."

Astrofizikçi sanki bu soruyu yanıtlaması için onu zorluyormuş gibi Billy Gibbons'a baktı.

"Oyalanmak boşuna, eğitim görmeniz gerekecek," diye açıkladı görevin yöneticisi. "Sizin de, EVA'ya katılacak herkesin de."

"Yani kimler?"

Buna yanıt veren Seth Dyson oldu.

"Görevin bilim sorumlusu olarak ben bulunacağım elbette," dedi. "Astrobiyoloji uzmanı olarak Emese de. Şifre çözmedeki yeteneğiniz dolayısıyla BM Genel Sekreteri tarafından resmî olarak seçilmiş ve Phanes'in mürettebatıyla ilişki kurulmasını kolaylaştırmakla görevlendirilmiş olduğunuz için siz de, Tom. İlk teması kuracak ekip üçümüzden oluşacak."

"Üçünüz birlikte mekikten çıkarak Phanes'i karşılamaya gideceksiniz," diye açıkladı Billy. "Sonuç olarak, bundan sonraki aşama bu durumun ve özellikle de EVA'nın provasını yapmak olacaktır. Bu da sizi NBL'ye koymam gerekecek demek oluyor."

"Neye, neye?"

"NBL, *Neutral Buoyancy Laboratory*," dedi. "Nötr Batmazlık Laboratuvarı. Aslında havuz demek için uydurduğumuz süslü bir ad."

"Havuza mı gireceğiz?"

"Doğrudur," diye onayladı Billy. "Ayrıca halter kaldırmak üzere jimnastik salonuna da gideceksiniz çünkü EVA kuvvet gerektiren, fiziksel açıdan çok zorlayıcı bir etkinliktir. Yalnız, oraya gelmeden önce kusursuz olarak öğrenmeniz gereken çok temel bir manevra var ve önceliğimiz bu olacak. Bu olmadan mekiğe adım bile atamazsınız. Aslında bunun bir astronotun gökyüzündeyken yapması gereken en önemli iş olduğunu bile söyleyebilirim."

"Yangın söndürmek mi?"

Görevin yöneticisi Portekizliye hafiften keyifli bir ifadeyle baktı.

"Hacet gidermek."

XXXIX

Pantolonunu ve külotunu indirdikten sonra Tomás, uzay mekiğindeki tuvalet simülatörünün deliğine kuşkulu gözlerle baktı. NASA'da tuvalet eğitmeni adıyla bilinen ve astronotların fizyolojik gereksinimleri için tasarlanmış bu meşhur simülatör, beş numaralı binada, sabit SMS'in hemen bitişiğindeki bir odada bulunuyordu. Johnson Uzay Merkezi'nde en yaygın olan şakaların kaynağı burası olurdu.

Uzunca bir süre deliğe baktıktan sonra Portekizli, cesaretinin kırılmış olduğunu hissetti. Belki de ilk önce pisuarı denemesi daha iyi olacaktı. Daha yükseğe atlayabilmek için gerilemek gibi bir şeydi bu ama ona görevlerin en hassasına hazırlanmak için biraz zaman verebilecekti. Sıvı atık toplayıcısı bir emme borusu ile kadın ve erkekler için ayarlanabilir olan hunilerden oluşuyordu.

Bütün cesaretini toplayan ve duruma alışan Tomás, uyluklarına tutturulmuş klipslerle tutunduğu tuvaletin plastik oturağına oturdu; uzayda klipsler böylesine hassas bir anda havada süzülmeye başlamamak için gerekliydi. Sonra toplayıcı boruyu eline aldı ve bütün anatomisinin en değerli ve en mahrem parçası olarak gördüğü şeyi içine soktu.

"E, Tom?" diye sordu kapının önünde kendi sırasını beklemekte olan Seth. "Hangi alıştırmadan başlamayı tercih ettiniz? Katı mı sıvı mı?"

"Sıvı."

Amerikalı kahkahasını bastırdı.

"Boruya dikkat edin ha," dedi uyarır gibi. "Emiş gücü çok yüksektir."

"Öyle mi?"

"O kadar ki boruya evlenme teklif eden astronotlar bile oldu!"

"Çok komik..."

Emiş gücü gerçekten de yoğun olmalı, diye düşündü Portekizli, çünkü simülatöre asılmış bir levha astronotları cinsel organlarını fazla içeri sokmamaları konusunda uyarıyordu. Bu uyarıyı okuyunca Tomás emme borusunun gücünden çekinmeye başladı ve *acaba hiç bu pisuar tarafından hadım edilmiş bir astronot olmuş mudur*, diye düşündü. Herhalde olmamıştı. *Eğer emiş gücü gerçekten de çok yüksekse, başına gelebilecek en kötü şey organının biraz daha uzaması olabilir*, diye düşündü yarı şaka yarı ciddi. Yine de temkinli davranmak için, soyunu sürdürme yetisinin tehlikede olabileceğini de göz önünde bulundurarak toplama borusuna aletinin yalnızca ucunu sokmaya özen gösterdi; ilk deneme için yapılacak en temkinli hareketin bu olduğunu düşünmüştü. Şimdi artık geriye yalnızca eyleme geçerek testi gerçekleştirmek kalıyordu.

Düğmeye basıp sistemi çalıştırdı. Güçlü ve emici bir esinti hemen o anda bedeninin şimdiye dek ona hayatta en fazla zevk vermiş olan bölgesini serinletti ama bu emiş ona pek de hoş bir duygu vermedi. Mesanesine baskı uyguladı ve çıkan idrar dışarıya yayılmadan boru tarafından emildi.

"Peki ya son damla?" diye sordu Seth kışkırtıcı bir tavırla. "En son damladan nasıl kurtulacaksınız?"

"Bir yolunu bulurum."

Gerçekten de bütün erkeklerin bildikleri gibi sonunda dona düşmeye mahkûm olan o meşhur son damla aletin ucunda kaldı ve borunun kenarına yapıştıktan sonra o da sıvı atıklar toplayıcısı tarafından emildi. Sorun çözülmüştü. İdrar operasyonu öyle mutlak bir başarıyla taçlanmıştı ki Tomás bundan âdeta gurur duyuyordu.

Eğitimin sonunda onlara madalya da verilecek miydi acaba? Ve bu madalyaları tam olarak nerelerine takacaklardı?

Pisuarın borusunu yerine bıraktı ve bacaklarını ayırarak bir kere daha tuvaletin deliğine baktı. O an gelmişti.

"Peki ya şimdi?" diye sordu astrofizikçi kapının arkasından ona takılmayı sürdürerek. "Büyük an geldi çattı mı yani?"

"Beni rahat bırakın Seth!"

Tomás, Amerikalının onu Emese konusundaki kıskançlığından dolayı kışkırttığını biliyordu ama bunu şimdilik aklından çıkararak kendini zihinsel olarak katı atık toplayıcısını kullanmaya hazırladı. Bu iş çok kolay olmayacaktı. Toplayıcıya erişim tuvaletin en dibindeki bir delik aracılığıyla sağlanıyor, sonra çıkanlar bir torba içinde toplanıyordu. Emiş dinamiğine bağlı teknik nedenlerden dolayı iyi nişan alabilmek hayati önem taşıyordu, çünkü aksi takdirde hacetinin ağırlıksız ortamda süzülüşünü izlemek mümkün olabilirdi. Bu nedenle de operasyon çok hassas nitelikteydi.

"Televizyonu açtınız mı?" diye sordu Seth. "Televizyon çok önemli Tom. Bombardıman başlamadan önce manevraya o yön verecek."

"Sussanıza siz!"

Oysa adam haklıydı. Tuvalet simülatörlerinde televizyon vazgeçilmez bir rol oynuyordu. Tomás, gönülsüzce karşısında duran aygıtı çalıştırdı ve ekran açıldığı anda da tuvalet oturağının altında bir ışık yandığını fark etti.

Ekrana yansıyan görüntü kendisinin şimdiye kadar gördüğü en gösterişli hali olmayabilirdi ama yine de unutulmazdı. Sirklerdeki kontorsiyonistler bile kendi bedenlerinin o kısmını hiç o açıdan görememişlerdir. Astronotların iyi nişan alabilmelerine yardımcı olmak adına NASA tuvalete küçük bir lambası olan ve istenen yere doğru bir ışık hüzmesi yansıtan bir kamera yerleştirmişti. *Bu küçücük delik şimdiye kadar kaç defa bu kadar bol ışık görmüştür,* diye geçirdi içinden bu iç karartıcı durumda birazcık mizah bulabilmek için çaba harcayarak.

Tuvaletin oturağına oturmuş televizyon ekranını kaplayan utanç verici görüntüyü izlerken Tomás, astronotların yaşamının cazibesini sorgulamadan edemedi. Acaba onu sınamak için mi bu işin içine çekmişlerdi? Vasco de Gama ömründe böyle bir badire atlatmamıştır! İsyanın eşiğine gelmiş gibi hissediyordu ama kendine hemen daha önce bu tuvalet simülatöründen geçmiş olan bütün Amerikalı astronotları hatırlattı. Hepsi geçmişlerdi. Büyük Neil Armstrong bile. Ay'a ayak basmış ilk adamın da kendiyle aynı işi yapmak için, yüce kalçalarını bu tuvalet oturağına koymuş olduğunu düşünmek içini biraz olsun rahatlatıyordu.

Hem zaten konuya göreceli bakmak gerekiyordu. Kuşkusuz bütün bunlar pek de zarif sayılmazdı ama bu görüntü doğru nişan alabilmesi için büyük bir yardım sağlıyordu, üstelik "hedef"i işaret eden bir grafiğe bile sahipti. Eğer katı atık toplayıcısının deliğinin tam ortasını hizalamayı beceremezse ağırlıksız ortamda dışkısının tuvaletin çeperlerine çarptığını, buradan sekerek bacaklarına yayıldığını ve hatta uzay mekiğinin içinde süzülerek gezindiğini görme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı. Buna izin veremezdi. Kalçalarına bok yapışmış bir halde nasıl olup da Yao'yu görmeye ve onunla mekiğin robot kolunun çalıştırılması hakkında konuşmaya gidebilirdi ki?

"Pozisyonunuzu iyi hatırlayın!" diye öğütledi Seth. "Uzaydayken nişan almanızı kolaylaştıracaktır."

Mantıklı bir öğüttü bu. Tomás, bedeninin duruşunu ekranın üzerindeki işaretler kusursuzca hizaya girmiş olduğunu gösterene dek düzeltti. Sonra bedeninin tuvalet oturağı üzerindeki konumunu inceledi ve gözlüğün çevresindeki işaretleri kılavuz olarak kullanarak bu konumu ezberledi. Daha sonra ekrandaki "hedef"in atış hattına denk düşüp düşmediğine baktı. Düşüyordu.

Geriye son bir şey kalıyordu. Sağlamayı yapmak. Sistemi çalıştıran düğmeye bastı ve hemen o anda serin bir hava akımının kalçalarını okşadığını hissetti; emici hava çalışmaya başlamıştı. Artık ona sadece hedefini tutturmak kalıyordu.

Karnının üzerine baskı uygulayarak atışını yaptı.

XL

Uzayda mekikten çıkmak üzere EVA görevi için seçilmiş üç astronot NBL havuzuna götürüldüler. Elbette ki sıradan bir havuz değildi bu; suyun içine gömülmüş dev bir yapı ve havzanın kenarına yerleştirilmiş minik bir vinçten oluşuyordu.

Tomás ne işe yaradığını anlamaya çalışmak için vince kuşkulu gözlerle baktı.

"Soyunun!"

Emri veren Billy Gibbons olmuştu ve Portekizli belki de refleks olarak dönüp Emese'ye, uzaklaşmasını ya da hiç olmazsa başını çevirmesini istermiş gibi baktı.

"E Tom?" diye takıldı soyunmaya çoktan başlamış olan Seth. "Güzel Emese'mizin organınızın ne kadar küçük olduğunu görünce düş kırıklığına uğramasından mı korkuyorsunuz yoksa?"

Tomás yanıt vermeyi istediyse de kendini tuttu; aralarında mahrem bir yakınlık bulunmayan bir kadının gözleri önünde soyunmaktan utanıyordu. Ancak çok geçmeden koşulların onu bu türden bir edep duygusundan arındırdığının farkına vardı; yalnızca bir ekip olarak hareket etmeleri gerekeceği için değil, ayrıca Emese en küçük bir çekinme göstermeden soyunmaya çoktan başlamış olduğu için de. Bu yüzden kendi de yol arkadaşlarını taklit etmeye karar verdi.

Her üçü de çıplak kalmışlardı ve utanan Tomás, Macar kadının bulunduğu yöne doğru bakmaktan kaçınıyordu. Biraz sonra

üzerinde birkaç tane beyaz astronot tulumu bulunan bir römorkörü çekmekte olan küçük bir elektrikli aracın içinde iki NASA teknisyeni yaklaştılar; anlaşılan Ted ve ekibi çalışmalarını tamamlamışlardı. Hep buyurgan işaretler ve hemen hemen hepsi tek heceli emirlerle görevin yöneticisi yeni gelen tulumları gösterdi.

"Giyinin!"

Giyinme sanatının kuramsal ilkelerine zaten vâkıf olan Tomás, uyması gereken bütün bir ritüel bulunduğunu gayet iyi biliyordu. İlk görev, astronotlar bu tulumları giydiklerinde idrar toplayıcısı görevi gören bir sondaya bağlı bir çeşit koruyucu olan UCD'yi giymekti; bir anlamda boşluğa çıkıldığında portatif tuvalet gibi çalışacaktı. UCD koruyucusunu üzerine takarken Emese'nin ona bakıyor olabileceği hissi kendisini rahatsız ediyor olsa da boyun eğmek zorunda kaldı.

"Görüyorum ki tamamen çuvallamışsınız Seth," diye yorumda bulundu Macar kadın hınzırca. "Meğer dostumuz Tomás'ın utanması için hiçbir neden yokmuş."

Bu utanç verici durumdan kurtulmak için tarihçi aceleyle latekse sarındı, sondayı beline bağladı ve NASA teknisyenlerinin yardımıyla da sıcaklığı sıvı düzenlemesiyle koruyan iç çamaşırı LCVG'yi üzerine geçirdi.

Teknisyenler, astronotlar mekiği terk edip de boşluğa çıktıklarında yaşam belirtilerini ölçmeye yarayan biyosensörleri yerleştirdiler. Sonunda sıra ağır donanımlara geldi. Astronotlar tulumların pantolonlarının içine girdiler ve diz çökerek yapılarla tutturulan üst kısmı üzerlerine geçirdiler. Bundan sonra teknisyenler gövde kısımlarını klipslerle pantolonlara tutturdular.

Tomás ve Emese'nin tulumlarının göğsünde sağ tarafta BM ve ESA amblemleri ve sol omuzlarında da ülkelerinin yani Portekiz ve Macaristan'ın bayrakları bulunuyordu, Seth ise NASA'nın amblemi ile Amerikan bayrağını taşıyordu. Uzay ajansı amblemlerinin her birinin altında astronotun adı da yazılıydı.

"Benim adım 'Thomas' Norona değil ki," diye itiraz etti tarihçi. "Tomás Noronha. Bunu düzeltebilir misiniz?"

"Üzgünüm Tom," dedi görevin yöneticisi, havuzun bulunduğu bölümden çıkarken bir bloknota not alarak. "Bir dahaki sefere kadar düzeltilecektir."

Tulumun üst kısmını giymiş olan Tomás kollarını kaldırmayı denedi ama bunun için harcamak zorunda kaldığı çaba onu şaşırttı.

"Vay canına! Amma da ağır."

Sırf kollarını kaldırmak sanki halter kaldırmak kadar ağır bir iş gibi olmuştu.

"Bu daha yalnızca başlangıç," diye uyardı kendi tulumunun üstünü giymekte olan Seth. "EVA alıştırmaları fiziksel olarak bütün hazırlık programlarından daha zorlayıcıdır."

"Tüh!" diye soludu Portekizli. "Sırf bu üzerimdeyken hareket edebilecek gücü bulabilmek için kas yapabileyim diye bütün gün halter kaldırmam gerekecek sanırım."

Bir teknisyen onun ellerine eldiven geçirirken bir diğeri de başının üzerine adını ünlü çizgi film kahramanından alan ve iletişim kurmayı sağlayacak bir mikrofon ve kulaklığı bulunan Snoopy başlığı dedikleri bir cihazı geçirdi. Sonra sıra kaska geldi. En son olarak da teknisyenler eldivenler ile kaskı da tulumun gövdesine tutturarak onu tamamen mühürlediler. Tomás kendini tulumun içine hapsolmuş ve dış dünyadan bütünüyle yalıtılmış hissetti.

Kımıldamayı denediyse de başaramadı; sanki ağırlığı bir ton olmuş gibiydi.

"Tom, beni duyuyor musunuz?"

Telsizden duyduğu bu ses simülatörün denetim odasına geçmiş olan Billy Gibbons'a aitti.

"Evet. Şimdi ne yapacağım?"

"Kımıldamaya uğraşmayın, üstünüzdekilerin ağırlığı yüz otuz kilodur."

"Yüz ot... Vay canına! Üzerimde bir filden daha ağır bir tulum taşırken uzay boşluğunda nasıl hareket etmemi bekliyorsunuz ki?"

"Unutmayın ki uzayda yer çekimini hissetmeyeceksiniz, ağırlığın da hiçbir önemi kalmayacak. Şimdi biraz bekleyin, teknisyenler sizi vinçle kaldırıp suya indirecekler."

İki dakika sonra NASA'nın teknisyenleri Portekizliye yaklaşarak, uzayda da olacağı gibi çelik kıvamına gelinceye kadar tulumuna baskı uyguladılar. Sonuçları hemen hissedildi. Sırf avuçlarını açıp kapatmak bile kaslarını acıtıyordu. Tarihçi bu koşullar altında kımıldamasının hiç de kolay olmayacağının farkına vardı.

Onu vincin içine yerleştirdikten sonra teknisyenler önce havaya kaldırdılar, sonra da havuzun içine doğru indirdiler. Tomás birden beklenmedik bir klostrofobi krizine kapıldıysa da sonunda kendini toplamayı başardı.

Havuzun dibine vardığında uzay mekiğinin kapısını ve platformunu ayrıntılarıyla temsil eden bir çeşit büyük kabin fark etti. Çevresinde bir hareketlilik hissetti ve dalgıçların yaklaştıklarını gördü. Bunlar, onun belli bir derinlikte asılı kalmasını sağlayacak olan can simidi ve ağırlıkları bağladılar. Şu anda tam olarak uzaylılarla temas kurmak üzere Phanes'e doğru gitmek için Atlantis'ten uzay boşluğuna çıkacakları an bulunacağı koşullardaydı.

Billy'nin sesi Snoopy başlığının içinden bir kere daha çınladı.

"Tom rahat mısınız, her şey yolunda mı?"

"Rahat şu an için kullanacağım en uygun sözcük olmazdı. Ama suyun içine girince hiç olmazsa kıpırdayabiliyorum, bu da fena sayılmaz."

Telsizden Emese ile Seth'in sesleri duyuldu ve birkaç dakika sonra o iki astronot da suyun içine indirildiler.

"Üç silahşorlar gibiyiz," diye takıldı Seth. "Sethus, Emesus ve Tomásis."

"Bence yanıldınız," diye düzeltti Emese. "Bu tulumların içinde daha çok demir maskeli adamı andırıyoruz."

"Peki d'Artagnan kim oluyor?"

Görevin yöneticisi şakalaşmaya son verdi.

"Ekip, dikkat! İlk operasyonunuz mekikten çıkıp boşluğa girmek olacak. İşlemi gerçekleştirmek için içeriden kapıya doğru yönelin."

Üç astronot ilerleyerek alıştırmayı başlattılar. Tomás çok geçmeden, Seth'in haklı olduğunu fark etti. Astronot tulumları içinde suyun altında yapılan antrenmanlar, fiziksel açıdan şimdiye kadar yapmış oldukları her şeyden çok daha zordu. Klostrofobi hissi yetmiyormuş gibi bir de üzerindeki ağır donanımla hareket edebilmek için harcadığı müthiş çabadan dolayı bütün kasları ağrıyordu. Üstüne üstlük alıştırmaların bir kısmı, tam da uzayda da olacağı şekilde baş aşağı olarak gerçekleştiriliyordu. Bu arada her ne kadar suyun altında olsalar da yer çekiminin etkisi yine de hissedilebiliyor ve üzerindeki tulumun ağırlığını duyabiliyordu. Dahası bütün kanı beynine hücum etmişti ve bu da onu her şeyden daha fazla rahatsız ediyordu.

Son bir tuhaf etki daha duyuyordu. Belli bir yöne doğru güç uyguladığında bir karşı tepki oluşuyordu.

"Bu, Newton'un üçüncü yasasıdır," diye açıkladı Seth. "Uygulanan her kuvvet, ters yöne doğru eşit bir tepkiye yol açar."

"Ama bu normalde olduğundan farklı bir his gibi..."

"Haklısınız ama suyun içindeyken hissettiğimiz etki, boşlukta hareket ederken yaşayacağımızın bire bir aynıdır. Buna alışmamız gerekiyor. EVA provalarının havuzda yapılması da bu nedenledir."

Bu deneyim onu belli bir süre rahatsız ettiyse de platformu oluşturan parçaların onarılması ve boşlukta hareket etme alıştırmalarını yapmayı sürdürdüler.

Üç saatin sonunda Canadarm 2 robot kolunu çalıştırmaya hazırlanıyorlardı ki Sim Süp araya girdi.

"Korkarım bugünkü eğitim çalışması buraya kadar, çocuklar. Sizi çıkarabilmemiz için vince doğru ilerleyin."

"Bitti mi?" diye itiraz etti Seth. "Eğlenmeye daha yeni başlıyorduk..."

"Kusura bakmayın ama çıkmak zorundasınız."

Görevin bilim sorumlusu tulumunun saatine baktı.

"İyi de neden Billy? Hesaplarıma göre daha bir saatlik alıştırmamız olmalıydı, robot kolu çalıştırmayı da öğrenecektik. Ne halt etmeye günlük programı tamamlayıncaya kadar kalamıyoruz ki?"

"Bu mümkün olamayacak Seth."

"Neden ama?"

Telsizde, sanki görevin yöneticisi başka birileriyle konuşuyormuş gibi bir sessizlik oldu.

"Yeni bir haber aldık ve bu konuyu konuşmamız için derhal oradan çıkmanız gerekiyor."

Hâlâ suyun altında olan ve kendilerini kaldırma vincine taşımak üzere yanlarına doğru gelen dalgıçları gören üç astronot merakla birbirlerine baktılar.

"Sorun nedir Billy?" diye sordu bilim sorumlusu endişeyle. "Ne oldu?"

Yine bir sessizlik oldu. Görevin yöneticisi bu soruya ancak birkaç saniye sonra yanıt verebildi.

"Ruslar."

"Ruslar mı? Ne olmuş onlara?"

Telsizde son bir sessizlik daha oldu.

"Onlar da Phanes'e bir ekip fırlatıyorlarmış."

XLI

Tulumu çıkarmak da neredeyse giymek kadar zor oldu ama bu iş o kadar dikkat istiyordu ki üç astronot da zamanın nasıl geçtiğini hiç anlamadılar. Az önce öğrendikleri haberse onları fazlasıyla kaygılandırıyordu.

Ancak bu defa Tomás, tulumdan, biyosensörlerden, termik giysilerden ve lateksten kurtulmuş olan Emese'nin kısa bir süreliğine çıplak kaldığı anı gözden kaçırmadı. Bu olağanüstü görüntü karşısında kayıtsız kalamadı ama ne yazık ki çok kısa bir an sürmüştü. Astrobiyolog üzerine hemen, her zaman giydiği Avrupa Uzay Ajansı üniformasını geçirdi ve gururlu adımlarla havuzdan uzaklaştı.

"Bu kadın beni ne kadar da mutlu edebilirdi," diye iç geçirdi Seth üzüntü dolu bir tavırla. Sonra da Tomás'a doğru döndü. "Sizinle sorun yaşamayacağız, öyle değil mi?"

"Sorun mu?"

"Bakın, uzayda hepimiz bir arada olacağız; o da ekipteki tek kadın ve rüya gibi bir vücudu var, ayrıca sizden pek hoşlandığı da gözümden kaçmadı ve... Eh işte, ne demek istediğimi anladınız herhalde, öyle değil mi?"

"Hayır, anlayamadım."

Fizikçi yıldırım saçan bakışlarla ona baktı.

"Yani siz, çok yakında evleneceksiniz. Umarım uslu durursunuz."

Tomás buna yanıt vermedi. İki erkeğin alışıldık bir düelloya tutuşmasının hiç de sırası değildi, bu yüzden giyindi ve hiç zaman geçirmeden Macar kadının peşine düştü. Seth de aynı şeyi yaptı.

Havuzun bulunduğu alandan çıkıp bir koridora saptılar, merdivenleri tırmanıp NBL alıştırmalarının denetim odasına girdiler, burada Billy Gibbons ile Phanes görevinin diğer astronotları da dâhil olmak üzere herkes bir televizyonun başında bir araya toplanmıştı.

Bir haber kanalı özel bir yayın yapıyordu. Ekranın altındaki bir şeritte "Ruslar yarışa giriyorlar" diye yazıyor, bir yandansa arşivden Baykonur kozmodromundan yoğun bir alev ve duman yığını içinde yerden yükselmekte olan füzelerin görüntüleri akıyordu.

"...bildirdiğine göre ekibin başında Albay Vitaly Glebov bulunacak ve kendisine iki kozmonot eşlik edecek," diyordu haberci. "Bunlar da Yüzbaşı Evgeny Mitkin ve Teğmen İrina Andronikova olacaklar. Kremlin ayrıca, Rusçada 'Sevgi' anlamına gelen Lyubov Görevi'nin mürettebatının yanlarında uzaylılara karşı insanoğlunun barış ve iyi niyetini göstermesi için onlara sunacakları çiçek buketleri de götüreceklerini açıkladı. Kremlin sözcüsü İgor..."

"Sevgi görevi miymiş?" diye haykırdı Seth inanamıyormuş gibi. "Çiçek mi götürüyorlarmış? Ne işler karıştırıyor bunlar böyle"

Hep bir ağızdan "hişşşt" sesleri odayı doldurdu. Kimse haberin bir kırıntısını bile kaçırmayı istemiyordu.

"...BM Genel Kurulu'nun gözetimi altında ABD, AB ve Çin uzay ajanslarının ortak olarak düzenledikleri Phanes Görevi'ne Rusya'nın neden katılmadığının sorulması üzerineyse," diye devam etti haberci, "Rus Dışişleri Bakanı bu uluslararası ortak görevden 'Batı tarafından düzenlenmiş bir şaka' şeklinde söz etti."

Denetim salonunda yuhalamalar yükseldi ama ekranda Rusya Başkanı'nın göründüğü anda sessizlik hemen yeniden sağlanıverdi. Bir masanın başına oturmuş, röportaj vermekteydi.

"Phanes sözde görevi, ABD'nin Avrupalı kuklalarıyla birlikte düzenlemiş olduğu bir şakadan daha fazlası değildir. Uluslararası

toplum adına hareket ettiklerini ileri sürerek aslında uzaylıların sahip oldukları en ileri teknolojileri ele geçirip insanlığın geri kalanı üzerinde kurmuş oldukları egemenliği sürdürmek niyetindedirler," diye açıkladı Bakan. "Çin bu komediye katılmayı kabul etmiş olabilir ama biz etmeyeceğiz. Rusya, hiçbir art niyet taşımaksızın barış için çabalamaktadır ve bu yüzden bizler de uzaylıları onlardan önce karşılayarak kendilerine zeytin dalımızı uzatmayı ve bu yolla evrenin zeki türleri arasında barış ve uyumu mühürlemeyi istiyoruz."

Phanes Görevi'nin üyeleri şaşıp kalmışlardı.

"Bu mümkün mü?" diye sordu kulaklarına inanamayan Seth. "İyi de aslında ne istiyor bunlar?"

Billy hüsranını gösteren bir hareket yaptı.

"Çok açık değil mi? Bu işi bir uzay yarışına çevirmeyi ve mümkün olursa oraya ilk varan taraf olarak hem bizi aşağılamayı hem de uzaylılarla ayrıcalıklı bir ilişki kurarak Phanes'in bizden daha ileri teknolojisine erişim sağlamayı istiyorlar. Doğrusu usta işi bir hamle bu."

"Usta işi hamle mi?" diye bağırdı bilim sorumlusu nefretle. "Çılgınlık bu! Neler olacağını göremiyor musunuz? Phanes'in yolunu ilk kesen olabilmek ve uzaylılarla onları gönderenlere barış, sevgi ve uyum istediğimize yemin etmek için birbirimizle kapışacağız. Bu çok... çok gülünç!"

Herkes durumu gözünde canlandırarak kafasını salladı. Böylesine önemli bir olayı yeryüzünün güçleri arasında bir çatışmaya dönüştürmekten daha saçma ne olabilirdi gerçekten de? Ağırbaşlılık ve ihtişamla kutlanması gereken bu tarihî fırsat, insan doğasının en kötü yanlarını ortaya çıkaracak sefil bir çekişmeye dönüşüyordu.

Emese sersemlemiş bir halde televizyona bakıyordu.

"Hakkımızda ne düşünecekler?" diye sordu sanki yüksek sesle düşünürmüş gibi. "Tanrım, Phanes mürettebatının bizim hakkımızda neler düşünebileceğini bir hayal etsenize!" Gözlerini yumdu. "Ne ayıp, ne ayıp!"

"Beyaz Saray duruma müdahale etmeli," diye haykırdı Seth ciddi ve kendinden emin bir sesle. "Başkan, Ruslarla konuşup akıllarını biraz başlarına getirmeli!"

Yao Jingming başını iki yana salladı.

"Ruslar bir kere böyle bir resmî açıklama yaptıktan sonra bir daha hayatta geri adım atmazlar sayın meslektaşım. Yoksa rezil olurlar."

Kanal Rusların yapmış oldukları duyuru hakkındaki ayrıntıları vermeyi sürdürürken denetim odasında bulunan astronotlar ile mühendis ve teknisyenler de haberi yorumluyorlardı. Cep telefonları çalmaya başladı. Herkes birbirine danışıyor, fikrini belirtiyor, Rusların duyurusunun anlamı ve sonuçları üzerine birbirlerine sorular soruyordu.

Bu karmaşanın ortasında Tomás, görevin bilim sorumlusuna yanaştı.

"Seth, ortada mantıklı olmayan bir şey var."

Düşüncelere dalıp gitmiş olan NASA astrofizikçisi sanki başka bir dünyadan geri gelirmiş gibi ürperdi.

"Hımm?"

"Vatikan'dayken Rus Uzay Ajansı Başkanı'nın bize söylediklerini anımsıyor musunuz?"

"Kimin? Roscosmos'tan Albay Popov'un telefonunu mu kastediyorsunuz?"

"Bize Phanes'in insanlık için çok büyük bir tehdit oluşturduğunu ve daha bilmem neler söylediğini anımsamıyor musunuz?"

"Olumlu. Ne olmuş yani?"

Tomás televizyonu işaret etti.

"Eğer Ruslar Phanes'in bu kadar büyük bir tehdit olduğunu düşünüyorlarsa, ne diye adına 'Sevgi' dedikleri bir görev ekibi oluşturup da uzaylılara çiçek buketleri vermeye kalkışıyorlar? Sizce de bu kadar ani bir çark ediş, biraz tuhaf değil mi?"

Seth Dyson omuzlarını kaldırdı.

"Bilmiyorum. Belki de fikirlerini değiştirdiler, ne istediklerini pek bilmiyor gibiler ya da belki her şeyi birden istiyorlardır. O kaçıkların kafalarından neler geçirdiklerini kim bilebilir ki?"

"Ruslar kaçık değildirler Seth," diye karşı çıktı Portekizli. "Paranoyaktırlar, orası kesin. Ama hiç de kaçık değildirler. İlk önce Phanes'i ciddi bir tehdit olarak görüyorlardı, şimdiyse sevgi ve barış duygularıyla öylesine dolup taşmışlar ki onlara çiçekler vermek istiyorlar, hayır, bu işin içinde başka bir iş var."

"Ne demeye getiriyorsunuz Tom?"

"Bilemiyorum. Yalnızca dikkati bana hiç de..."

Billy elinde telefonu ve yüzünde bir cenaze ifadesiyle yanlarına sokulup konuşmalarını teklifsizce böldü.

"Seth, az önce Washington'dan aradılar. Yeni haberler var. Derhal astronotları acil bir toplantı için 4S binasının toplantı salonuna çağır."

"Neler oluyor?"

"Çok gizli."

"Rusların duyurusuyla mı ilgili?"

"Elbette."

"Biz bize mi olacağız yoksa başka katılan da var mı?"

Görevin yöneticisi yanıt vermeden önce duraksadı.

"Burada Houston'da biz bizeyiz. Ama yüksek güvenlikli, şifreli bir hattan Washington'dan yüksek rütbeli biri de canlı bağlantıyla aramıza katılacak."

"Kim o?"

Phanes Görevi'nin yöneticisi bir kere daha duraksadı. Tomás'tan başka kimsenin kendilerini dinlemediğinden emin olmak için çevresine bakındı ve Seth'e doğru eğilip gözlerini kısarak sır veriyormuş gibi bir tavır takındıktan sonra güç duyulur bir sesle mırıldandı.

"CIA Başkanı."

XLII

Yalnızca beş astronot ile Phanes görevinin yöneticisinin bulundukları toplantı salonundan yükselen uğultu, duvara sabitlenmiş olan ekran açıldığı anda birden kesildi. Washington'la ya da daha doğrusu Langley ile bağlantı sağlanmak üzereydi.

Sonra ekranda geriye doğru altmış saniye saymakta olan bir dijital saat, CIA'in logosuyla birlikte belirdi. Geri sayım sıfıra ulaştığında kısa bir süre için ekran karardı ve ardından da takım elbise giymiş, orta yaşlı bir adamın kemikli yüzü göründü.

Johnson Uzay Merkezi'nin 4S binasının toplantı salonunda sözü ilk alan Billy Gibbons oldu.

"Sizi görebiliyoruz Sayın Müdür Paley," dedi. "Buyurduğunuz üzere Phanes Görevi'nin astronot ekibi eksiksiz olarak burada toplandı. Bağlantımız şifreli ve bizim yanımızda da ekipten olmayan kimse bulunmuyor, sanıyorum gereken gizlilik koşulları sağlanmış durumdadır. Rica etsem toplantının nedenini bildirebilir misiniz?"

CIA Başkanı Robert A. Paley, cana yakınlığıyla ünlü sayılmazdı.

"Nedenler apaçık ortada Profesör Gibbons," diye yanıtladı Paley kupkuru bir sesle. "Sanıyorum ki Moskova'dan gelen haberleri hepiniz duymuşsunuzdur."

"Elbette sayın başkan. Bu çok büyük bir sürpriz oldu, hoş olmadığını da eklemeliyim tabii. Ancak Rus dostlarımızdan her şey beklenir."

"Bu sizin için şaşırtıcı olmuş olabilir Profesör Gibbons ama inanın bana bizim ajansımız için hiç de öyle olmadı. Olup bitenlerin ipuçlarını son yirmi dört saattir almaktaydık ve Beyaz Saray'la görüşmelere de başladık. Çeşitli olası senaryoları gözden geçirdik ve bunlardan bir tanesi de sizi ilgilendiriyor. Kremlin'in yapmış olduğu açıklama işleri hızlandırdı ve Başkan da Avrupalı müttefikleri ve Çin'le yaptığı gizli görüşmelerden sonra görevinizde uygulanacak kimi değişiklikleri onayladı. Toplantımız bunun içindir. Az sonra size söyleyeceklerim o odadan dışarı çıkmamalıdır ama Başkanımızın, müttefiklerine de danışarak almış olduğu kararları anlayabilmeniz için neler olup bittiğinden haberdar edilmeniz mutlaka gereklidir."

"Haberimiz var zaten bay başkan. Haberler televizyonda da duyuruldu."

"O haberler yalnızca göz boyamaca. Halkın bilmediği kimi ciddi durumlar var. İyi hazırlanabilmeniz ve Atlantis'i gerektiği biçimde donatabilmeniz için sizin de bunları bilmeniz gerekiyor; hem ayrıca eğitim programınızın da yeni gerçekliklere ve göreve getirilen değişikliklere uygun hale getirilmesi gerekecek."

Astronotlar, ortada çok önemli bir şeyler bulunduğunu sezip bunun ne anlama geldiğini tam anlamaksızın endişeli gözlerle birbirlerine baktılar.

"Tam olarak neyi kastediyorsunuz sayın başkan?" diye sordu Seth. "Görevin içeriğinin değiştiğini söylerken ne demek istiyorsunuz? Değişen tam olarak nedir?"

"Oraya gelmek üzereyim."

"Bir de neden haberlerin göz boyamaca olduğunu söylediniz? Ruslar uzaya ekip göndermeyecekler mi aslında? Bu mudur?"

"Elbette gönderecekler."

"O halde mesele nedir?"

CIA Başkanı yanıt olarak taşınabilir bir bilgisayara yaklaştı ve klavye üzerinde bazı talimatlar tuşladı. Bir süre sonra Robert Paley'nin masasının başında oturmakta olan görüntüsünün yerini

askeri üniforma giymiş, sarı saçları fırça gibi kesilmiş bir adamın fotoğrafı aldı.

"Beyler, sizi Rusların uzaylılara çiçek sunmak üzere Phanes'i karşılamaya göndereceksi Lyubov Görevi'nin komutanı, Albay Vitaly Glebov'la tanıştırayım. Sorun şu ki Albay Glebov aslında çiçekçi falan değildir. Kozmonot olmadan önce Rus Hava Ordusu'nda MiG-25 uçakları uçurmuş bir pilottur. Bu bilgi size de ilginç gelmedi mi?"

Billy duraksadı.

"Şey... Yani dürüst olmak gerekirse lafı nereye bağlamak istediğinizi tam anlayamadım ben. Uzay ajanslarında asker kökenli astronotların bulunuyor olması bana normal göründü. Bizde de örnekleri var. Eğer yanılmıyorsam, Neil Armstrong, John Glenn, Alan Shepard ve uzayı fethetmiş daha pek çok büyük Amerikan kahramanları astronot olmadan önce savaş pilotlarıydılar. Phanes Görevi'nin komutanı Albay Daugherty ve pilotu Yüzbaşı Charbit de askerî havacılardır. Bu tür görevlerin tehlike ve zorlukları göz önüne alındığında silahlı kuvvetlerin pilotlarına başvurmak gayet mantıklı görünüyor."

Ekranda Langley'den yayınlanan görüntünün yerini bu sefer de saçları yine fırça gibi kesilmiş, esmer ve ince bir adamın fotoğrafı aldı.

"Doğrudur," dedi yalnızca sesi duyulmakta olan CIA Başkanı. "Ancak Lyubov Görevi'nin pilotunun da bu adam, yani RVSN RF subayı Yüzbaşı Evgeny Mitkin olduğuna dikkatinizi çekerim. Yüzbaşı Mitkin, özellikle askerî çevrelerde Şeytan 2 adıyla bilinen RS-28 Sarmat ile tanınır. Bunun ne olduğundan haberdar mısınız?"

Seth gülümsedi.

"Şeytana tapan bir tarikat mı?"

CIA Başkanı, görevin bilim sorumlusunun mizah duygusunu ve ciddiyetten uzak tavrını pek onaylamıyordu.

"Burada şakası yapılacak bir durum yok Profesör Dyson," diye karşılık verdi Robert Paley kesip atan bir sesle. "Ortada çok ciddi bir

sorun var ve tavrınızı koşullara uygun hale getirirseniz minnettar kalırım."

"Özür dilerim."

"Yüzbaşı Mitkin'in de mensup olduğu RVSN RF, Rusya Federasyonu'nun Stratejik Füze Kuvvetleri anlamına gelir, Rus ordusunda ülkenin stratejik nükleer misil sisteminden sorumlu olan askerî birimdir."

"Anlayamadım?"

İkinci Rus kozmonotun fotoğrafının yerini uçmakta olan bir misil fotoğrafı aldı.

"Yüzbaşı Mitkin'in şu anda sorumlusu olduğu RS-28 Sarmat, on güçlü ve on beş daha hafif termonükleer başlıkla donanmış, aynı anda birden çok hedefe ulaşabilme kapasitesine sahip kıtalararası bir balistik misildir."

"Hadi be!"

"Rus ordusu içinde Yüzbaşı Mitkin'in bu misillerin başlıca programlayıcılarından biri olduğu anlaşılıyor," diye belirtti CIA Başkanı tekdüze bir ses tonuyla. "Sorumuz şu: Ruslar ne halt etmeye, sözde uzaylılara çiçek buketleri sunmayı amaçlayan ve adına 'Sevgi' dedikleri bu uzay görevi için, NATO'nun Şeytan 2 adını taktığı RS-28 Sarmat misillerinin programlayıcısına gerek duymuş olabilirler?"

Houston'da herkes ağzı bir karış açık, toplantı salonunun ekranını kaplayan uçuş halindeki Rus misillerine bakıyordu.

"Tanrım!" diye mırıldandı Bozóki Emese sarsılmış bir halde. "Bu Ruslar neler karıştırıyorlar böyle?"

Sonra misil videolarının yerini, saçlarını topuz yapmış askerî üniformalı bir kadın aldı.

"Şimdi de sizi Lyubov Görevi'nin üçüncü üyesiyle tanıştırayım," dedi Robert Paley. "Teğmen İrina Andronikova. Çok hoş bir gülümsemesi vardır ve söylentilere bakılırsa oral yetenekleri fazlasıyla gelişkinmiş ancak ben yine de sizi aletinizi ağzına sokmadan önce iyi düşünmeniz için uyarırım çünkü çelikten dişleri olduğu söylenir. İşin

en kötü yanıysa bizim güzel İrina'nın balistik misilleri yönlendirme konusunda oldukça becerikli oluşudur. Kendisi de Yüzbaşı Mitkin'in emri altında Stratejik Füze Kuvvetleri'nde çalışıyor ve uzmanlığı da RS-28 Sarmat misillerine yön vererek hedeflerine varabilmelerini sağlamak. Özetle Yüzbaşı Mitkin'in görevi bu misilleri programlamak ve Teğmen Andronikova'nınki de onları yönetmektir. Şu halde, sıradaki soru da bu oluyor: Uzaya barış ve sevgi için gönderilen bir ekipte Ruslar ne diye bu türden bir Amazon'a gerek duyuyorlar? Phanes'in mürettebatının onun oral seks konusundaki becerilerinden yararlanması için olacağını pek sanmıyorum doğrusu..."

Görevin bütün üyeleri yüzlerinde kapkara ifadelerle dinlemekteydiler.

"Bütün bunlar gerçekten de kaygı verici başkanım," diye itiraf etti şaka yapmak konusundaki iştahı çoktan kaçmış olan Seth. "Ancak Lyubov Görevi'nin kozmonotlarının profili her ne kadar rahatsız edici olursa olsun, bu hiçbir şeyi kanıtlamaya yetmiyor."

Toplantı salonunun ekranında bir kere daha CIA Başkanı'nın ciddi yüzü belirdi.

"Doğru söylüyorsunuz Profesör Dyson. Ancak size açıklayacak başka sırlarım da var. İlginizi çekiyordur herhalde?"

"Elbette."

Amerikan İstihbarat Ajansı'nın şefi, yine bilgisayarının klavyesini tuşladı ve ekranda onun yüzünün yerini bir casus uydu tarafından çekilmiş olduğu anlaşılan bir iğne yapraklılar ormanının fotoğrafı aldı.

"Bu fotoğraf uydularımızdan biri tarafından dün çekildi," dedi Paley. "Moskova'nın sekiz yüz kilometre kadar kuzeybatısında bulunan Arkhangelsk oblastındaki Plessetsk stratejik silosu burası. Bu silo, SS-27 Topol-M misilleri cephanesiyle ünlüdür ama aldığımız bilgilere göre aynı zamanda belli bir sayıda RS-28 Sarmat da bulunduruyormuş. Burada büyütülmüş halini gördüğünüz bu görüntüde ormanın içinden geçen bir yolun üzerinde hareket halinde olan bir motorize ekip görülebiliyor. Silodan çıkmakta olan bir kamyonun

oldukça büyük bir askerî eskort tarafından korunduğunu fark edebilirsiniz. Oysa biz bu türden eskortların yalnızca aktif nükleer başlıklar taşınırken kullanıldığını biliyoruz."

"Ruslar nükleer başlık mı taşıyorlar yani?"

Bir sonraki fotoğrafta havaalanı pistlerini andıran bir şey görünmekteydi.

"Her şey durumun böyle olduğunu gösteriyor gibi," diye onayladı CIA Başkanı. "Ekip, Mirny'deki Plessetsk Kozmodromu'na doğru yol alıyor. Büyütülmüş resimde ekibi bir hangarın önünde görebiliyoruz. Eskortla korunan kamyon da bu hangara girmiş ve bir daha çıkmamış. RS-28 Sarmat misillerinin burada depo edildiğini düşünüyoruz."

"Sizce daha sonra buradan Baykonur Kozmodromu'na mı götürülecekler?"

"Hayır."

"Öyle değil mi yani?"

Houston'daki toplantı salonunun ekranında yine Robert Paley'nin uydudan yansıyan yüzü göründü.

"Baykonur, komünizm zamanında başlıca kozmodromdu. Ama Kazakistan'da bulunuyor ve bu ülke de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsız hale geldi. Ancak Kazakistan, Baykonur'un kullanımı için çok yüksek ücret talep ediyor. Dahası, Lyubov Görevi'nin önemi de düşünülünce Rusların artık yabancı bir ülkede yer alan bir kozmodromu kullanmak isteyeceklerini pek sanmıyoruz. İşte bu yüzden Soyuz Mekiği'ni uzaya çıkaracak olan füzenin Plessetsk Kozmodromu'ndan fırlatılacağına inanmak için güçlü nedenlerimiz var. Rastlantıya bakın ki, Ruslar da dün muhtemelen Plessetsk stratejik filosundan çıkarmış oldukları RS-28 Sarmat misillerini tam olarak buraya yığdılar." Bir an durdu. "Şimdi yeterince açık hale geldi mi?"

Phanes Görevi'nin astronotları almış oldukları bilgileri sindirmeye uğraşıyorlardı.

"Bir noktaya daha açıklık getirebilir misiniz sayın başkan?" diye sordu Seth. "Bu yeni haberlerin ışığında bizim görevimizin içeriğinde de değişiklikler olacağını söylemiştiniz. Bununla ne kastediyordunuz?"

"Bu toplantının öncelikli olması gerektiğine karar vermiş olmamızın nedeni de tam bunu konuşmaktı zaten," diye açıkladı CIA Başkanı. "Birleşik Devletler ve Avrupalı müttefikleri ile Çin hükümetleri sizin görevinizin de bu yeni duruma uyarlanması gerektiğine karar verdi çünkü uzayda Ruslarla bir askerî çatışma yaşamamız olasılığının epeyce yüksek olduğunu sanıyoruz."

Houston'daki toplantı salonunda bir kargaşa koptu.

"Siz ciddi misiniz?"

"Ruslar Plessetsk Kozmodromu içindeki bir hangara bilinmeyen sayıda ve birden çok nükleer başlıklara sahip stratejik misiller yerleştirdiler. Lyubov ekibi de tam olarak bu kozmodromdan hareket edecek. Ayrıca mürettebatın üç üyesi arasında en modern ve en gelişmiş Rus stratejik balistik misillerinin en üst düzeydeki bir programcısı ve bir işletimcisi yer alıyor. Bütün bunlara karşın hâlâ anlayamadınız mı? Phanes Görevi gerçek ve yakın bir tehlikeyle karşı karşıya bulunuyor!"

"İyi de sayın başkan, biz bu durumu düzeltmek için ne yapabiliriz ki?"

"Tek bir yolu var," diye açıkladı Amerikan istihbarat ajansının başı. "Atlantis'e bir anti misil sistemi kurulmalı."

Bu sözcükler üzerine astronotlar telaşla birbirlerine bakındılar.

"Ne?"

"Yalnızca mekiğe sistemi kurmak da yeterli değil, Atlantis'in komutanı ile pilotunun da bunu kullanmayı öğrenmeleri ve bu amaçla USAF tarafından eğitimden geçirilmeleri gerekecek."

"Böyle bir şey söz konusu bile olamaz!" diye karşılık verdi Seth kararlılıkla. "Bu bir barış görevi! Atlantis'i silahla donatmak çılgınlık olur."

CIA Başkanı'nın yüzü sertleşti.

"Ruslar balistik nükleer misillerle donanmış bir uzay gemisiyle Atlantis'in üzerine doğru giderlerken karşılarındaki uzay mekiğinin içinde atılacak tek bir taş bile bulunmaması düşünülebilecek bir şey değil." Omuzlarını kaldırdı. "Hem zaten ne olursa olsun sizin bu konudaki görüşünüz herhangi bir önem taşımıyor. Sorun çoktan tartışıldı ve Brüksel ile Ottawa'daki müttefiklerimize ve ayrıca Pekin'deki yetkililere de danışılarak Washington'da yüksek makamlarca karara bağlandı bile. Phanes Görevi ekibi, hem Atlantis'i hem de Phanes'i koruyabilmek için bir anti misil sistemiyle donanmış olarak yola çıkacaktır."

"Phanes'i korumak mı?"

Robert Paley gözlerini kıstı.

"Sakın bana Rusların asıl niyetlerini hâlâ anlamamış olduğunuzu söylemeyin Profesör Dyson..."

"Bu herifler çıldırmışlar. Gözümüzü korkutarak bizi Phanes'le temas kurmaktan caydırmayı istiyorlar. Yapabileceğimiz en büyük hata onların oyununa gelmek olacaktır."

CIA Başkanı ciddi bakışlar ve karşısındakinde saflık ya da en azından kör bir idealizm olarak gördüğü anlaşılan şeyi küçümsüyormuş gibi üzüntülü bir yüz ifadesiyle başını iki yana salladı.

"Ruslar Phanes'i yok edecekler."

XLIII

Her zamankinin aksine o akşam üçüncü katın kantinindeki yemek sessizlik içinde geçti ve önlerine yine birer ketçaplı hamburger ve patates kızartması konduğunda ilk defa hiç kimse yüzünü buruşturmadı. Ortama ağır bir hava hâkimdi ve hepsi kendi düşüncelerine dalıp gitmiş olan astronotların yüzlerinde ekşi ifadeler vardı.

Hamburgerini bitirir bitirmez, hatta çiğnemeyi hâlâ sürdürürken, ilk ayağa kalkan Emese oldu.

"Eğer izniniz olursa bu akşam erken yatacağım, çok yorgunum," diye duyurdu özellikle Tomás'a bakarak. "İyi geceler."

"Harika bir fikir sayın meslektaşım," dedi Yao Jingming başıyla da onaylayarak, onun ardından ayağa kalkarken. "Yapılacak en iyi şey bu olacak. Yarın görüşürüz."

Macar kadının kendisine attığı bakış Tomás'ın rahatını kaçırmıştı. Bu bir davet miydi? *Hayır*, diye düşünerek kendini topladı. Herhalde hayal görüyor olmalıydı.

Birkaç dakika sonra izin isteme sırası Ördek ve Fransız'a geldi ve böylece Seth ile Tomás baş başa kaldılar. Portekizli, Emese'yi aklından uzaklaştırdı. Havuzdaki alıştırmalar sırasında harcadığı çabalar yüzünden bütün bedeni ağrıyordu; uzay tulumunun bu kadar ağır olabileceğini hayal bile etmemişti ve buna benzer bir kıyafetin içinde Ay'a çıkmış olan astronotlara derin bir saygı duydu.

"Bugünkü antrenmanlar beni bitirdi," dedi ağır sessizliği bozmak için beceriksizce bir girişimde bulunarak. "Sanırım bu gece bir bebek gibi uyuyacağım."

Seth'in yüzü hüzünlüydü.

"Bense gözümü bile kırpabileceğimi sanmıyorum..."

"Bu Ruslar meselesi gerçekten de endişe verici," diyerek hepsinin canını sıkan konuyu nihayet açmış oldu tarihçi. "Ben bile acaba yukarı çıkmak akıllıca olacak mı diye sorgulamaya başladım. Bilimsel bir görev için seçildim ben, askerî bir operasyon için değil."

"Doğru söylüyorsunuz," diye kabul etti NASA'nın astrofizikçisi. "Ama Washington'ın haklı olduğunu da itiraf etmemiz gerekir. Phanes korunmak zorunda. Bunu biz yapmazsak kim yapacak?"

"Buna ben de karşı çıkıyor değilim. Ama bu görevin artık bilimsel nitelikli olmaktan çıktığı da bir gerçek. Artık askerî bir operasyona dönüşmüş durumda. Bu yüzden de yukarıya çıkacak olanlar askerler olmalı."

"Ördek ve Fransız askerler zaten Tom," diye hatırlattı Seth. "Anti misil sistemini onlar yönetecekler. Biz yalnızca görevin bilimsel boyutundan sorumlu olacağız, bu konuda endişelenmenize gerek yok."

Tomás bundan kuşkulu görünüyordu.

"Olayların gelişimine bakılınca yörüngeye çıktığımızda Ruslar, Phanes'e balistik misiller fırlatırlarken biz de aralarında kaldığımız zaman bu ikisini birbirinden ayırmak mümkün olacak mı dersiniz gerçekten?"

Dyson çaresizliğini göstermek ister gibi belirsiz bir el işareti yaptı.

"Yapacak hiçbir şey yok."

"Var elbette. Bu görevin artık tamamen askerî bir niteliğe bürünmüş olduğunu kabul ederek yukarıya yalnızca askerleri göndermek yeterli olur."

Seth başını iki yana salladı.

"Olacak şey değil bu Tom."

"Al işte, nedenmiş o?"

"Bir kere siyaset yüzünden değil. Eğer görevin kısmen de olsa askerî nitelik kazandığını açıklayacak olursak herkes bize karşı cephe alacaktır."

"Ne saçmalık! Biz de onlara Rusların Phanes'i yok etmek niyetinde olduklarını açıklarız ve herkes bizi anlar. Bunun nasıl bir sorun yaratabileceğini göremiyorum ben."

"Böyle bir şeye kimse inanmaz Tom. Hiç kimse. Ruslar boş laf üreterek göz boyama sanatında ustalaşmışlar. Gördünüz işte Soyuz'un görevine 'Sevgi' diye ad vermişler ve bir de üstüne uzaylılara çiçekler vereceklerini söylüyorlar! Bu da bizim elimizi kolumuzu bağlıyor. Bu görev tamamen bilimsel nitelikliymiş gibi davranmayı sürdürmek zorundayız."

Portekizli hüsran içinde söylendi.

"Tamamen delilik bu!"

"Biliyorum ama Phanes görevini halka nasıl gösterdiğimiz konusunda çok dikkatli olmak zorundayız. Görevin askerî nitelikli olduğunu ilk kabul eden taraf kaybedecektir. Hem, elimizi saklamamızı gerektiren ikinci bir neden daha var. Her ne olursa olsun, Ruslar, Phanes'i yok etmeye kararlı görünüyorlar. Ancak onların kozmodroma misiller taşırken fotoğraflarını çekmiş olduğumuzu, yani asıl niyetlerinden haberdar olduğumuzu bilmiyorlar. Atlantis'e bir anti misil sistemi konulacağından da habersizler. Onların Phanes'in üzerine yollayacakları misillerin yolunu kestiğimizi görünce çok şaşıracaklar. Oysa eğer bizim yanımızda böyle bir sistem götüreceğimizden kuşkulanırlarsa kendilerini duruma hazırlayıp bundan kaçınmanın bir yolunu düşünebilirler. Eğer yine de Phanes'i yok etmeyi başarırlarsa bu bir felaket olur."

Tomás bu tezi düşündü.

"Haklısınız," diye kabul etti. "Operasyonun başarısı gizliliğine bağlı olacak."

"İşte bu yüzden de her şey yolundaymış ve Rusların Phanes konusundaki iyi niyetlerine inanıyormuşuz gibi davranmak zorundayız. Ancak onlar hiçbir şeyden şüphe etmezlerse kazanabiliriz."

Portekizli kendini köşeye sıkışmış hissetti. Görev en azından kısmen değişmişti artık ve bu koşullar altında onun bir parçası olmayı istemiyordu. Ancak şimdi görevin amacı da değişmiş bulunuyordu ve bunu da hesaba katmak zorundaydı. Phanes'in korunması ve uzaylılarla kurulacak temasın başarıya ulaşması onun ruh halinden ve hatta kişisel güvenliğinden bile sonsuz kere daha önemliydi.

"Öyle olsun," diye boyun eğdi tipik Portekiz kaderciliğiyle. "Ne olacaksa olacak artık."

Bu arada görevin bilim sorumlusu da derin bir huzursuzluk içinde gibi görünüyordu. Tomás'ın içinden onu biraz rahatlatacak bir şeyler söylemek geçtiyse de kendini tuttu.

"Anlaşılır gibi değil," diye mırıldandı Seth Dyson. "Kesinlikle anlaşılır şey değil."

"Anlaşılır gibi olmayan nedir? Rusların Phanes'i yok etmeyi istemeleri mi?"

"Evet," diye doğruladı adam başı önüne eğik. "Kafalarından neler geçtiğini hiç anlayamıyorum. Düpedüz anlamıyorum işte. Çıldırmış mı bunlar?"

"Size daha önce de söylemiştim, Ruslar çılgın falan değil ama paranoyaktırlar. Doğalarında güvensizlik vardır, tarih boyunca defalarca istila edilmiş olduklarından bilinmeyenden korkmayı öğrenmişlerdir. Davranışlarının altında yatan da bu işte."

Tarihçinin söyleyebileceği hiçbir şey, sanki aynı fikirleri kafasında sürekli kurup duruyormuş gibi hep endişeli görünen Seth'i rahatlatmaya yetmeyecekti anlaşılan.

"Phanes'le bu karşılaşmanın bilimin en büyük sırlarını çözmemizi sağlayabilecek bir anahtar olabileceğinin farkına varamıyorlar mı yani? Herkesin apaçık gördüğü bu gerçeği nasıl görmeyebilirler?"

"Bilimin hangi sırlarını kastediyorsunuz? Evrende yaşamın varlığı mı?"

"Bundan da fazlası Tom, çok daha fazlası."

"Phanes'le karşılaşma bundan daha büyük hangi sırrı çözmemizi sağlayabilir ki?"

"Çözmemizi sağlamaya yetecek mi onu bilmiyorum. Ama hiç olmazsa bundan umudum var."

"Tam olarak neyin umudu bu?"

Astrofizikçi onun yüzüne baktığında Tomás akşamın başından beri ilk defa onun gözlerinde farklı bir ifade yakaladı, yenilmişlik ya da endişe değil, içinde bir fikri besleyen ve her türlü beklentinin aksine onun gerçekleşmesinin mucizevi biçimde elinin uzanabileceği mesafede bulunduğuna inanan kişilere özgü bir parıltı.

"Tanrı matematikçi olabilir mi?"

Bir düşün parıltısıydı bu.

XLIV

Meslek yaşamı boyunca Tomás birden çok defa bilim ve aşkınlık arasında tuhaf ve beklenmedik bağlarla karşı karşıya gelmişti ve Seth'in ortaya koymuş olduğu mesele de bilmediği bir şey değildi. Bilim insanlarının gerçekliğin en derin doğasını keşfetmek için sürekli uğraştıkları halde metafiziğin alanına girmekten kaçındıklarını ve kendilerini bu yola çıkarabilmesi olası her türlü tartışmadan uzak durmaya çalıştıklarını iyi biliyordu.

Yine de yaşamakta oldukları an olağanüstüydü ve sanki bir yarık oluşturmuş gibiydi.

"Olup bitenlerin evrene ve bilime bakış açımı etkilemeye başladığını yadsıyamam," diye itiraf etti Seth yüreğinde taşıdıklarını ortaya dökerek. "Meslektaşlarımın çoğu gibi ben de dine inanmam. İnsan Tanrı'yı dünyayı açıklayabilmek ve en çok da korkularıyla yüzleşmesini kolaylaştırmak için uydurmuştur. Evren uçsuz bucaksız ve bizler de koşulların insafına kalmış birer kum tanesinden daha büyük değiliz. Yalnız ve savunmasızız. Bu durum bizi dehşete düşürüyor, işte Tanrı fikrini de bundan dolayı icat etmişiz. Bizi koruyan bir baba hayal etmişiz ve bu fikir bizi rahatlatıyor, bize yararı olan bir yanılsama bu. Üstelik varoluşumuza da bir anlam veriyor. Yaşıyoruz, ama niye yaşıyoruz? Televizyonda futbol maçları izlerken hamburger yemek için mi? Eğer bütün varoluşumuz bir rastlantının ürünüyse yaşamın bir anlamı olamaz. Ama eğer bir Tanrı varsa, o zaman hiçbir şey rastlantı değildir, hepimiz bir plana dâhil olarak

bir rol oynamaktayızdır, kendimiz hiçbir zaman bunun farkında olamayacak olsak bile. Ne demeye çalıştığımı anlıyor musunuz?"

"Tamamen," dedi Tomás başını sallayarak. "Anlayamadığım yalnızca bu felsefi sorunlar ve Phanes ile gerçekleştirmeyi umduğumuz karşılaşma arasında nasıl bir bağ kurduğunuz."

"Bana bunu düşündüren sizin çember konusundaki gözleminiz oldu," diye açıkladı astrofizikçi. "Çembere gönderme yapan matematik değişmezi Pi'nin tanrısallık fikriyle bir ilişkisi bulunduğundan söz edişinizi hatırlıyor musunuz?"

"Ha, evet. Pek çok sayıda kültür için çemberin geleneksel olarak Tanrı'nın simgesi olduğunu söylemiştim." Gülümsemesini bastırdı. "Eğer yanlış hatırlamıyorsam bu gözlemim meslektaşlarınız arasında tam bir feverana neden olmuştu."

"Bunun bilim camiasında çok hassas bir konu olduğu bir gerçektir. Yine de Phanes'in bizimle iletişim kurmak için Pi'yi kullanmış olması ve çember, tanrısallık fikri ve sonsuzluk kavramı arasındaki bağın da teolojiyle ilgili kimi anlamlarının bulunuyor oluşu beni düşündürdü. Sonuçta, eğer yakından bakacak olursak, bilimin içinde de derinden teolojik nitelik taşıyan bir şeyler olduğunu görürüz."

"Teolojik mi?"

Elinin bir hareketiyle Seth içinde bulundukları kafeteryayı gösterdi.

"Bizi kuşatan fiziksel gerçekliği bir düşünün," diye önerdi. "Maddeyi ve enerjiyi görüyor ve var olan tek şeyin bunlardan ibaret olduğunu sanıyoruz. Atomlar ve kuvvetten. Oysa durum aslında hiç de böyle değil. Fiziksel gerçeklik kendi başına var olmaz, kendisine yapı görevi gören soyut bir gerçekliğe dayalıdır. Matematiğin gerçekliğine. Bizler evrenin madde ile enerjiden oluştuğunu sanırız, oysa aslında bu madde ve enerji, kendilerinden daha önce var olmuş bir matematik mimarisine dayanmaktadır. Rakamlar fiziksel gerçeklikten önce gelerek onları düzenlerler, sanki her şeyin altında görünmez bir uyum yatıyormuş, gerçeklikten önce var olmuş, sayılardan oluşan hayalî bir başka gerçeklik varmış gibi. Matematiksel soyutlama,

somut fiziğe bir yapı kazandırır ve fizik de belirgin bir doğa yasaları bütünü aracılığıyla bizim dünyamızı yapılandırır. Âdeta fizik, bir dizi matematik kavramının somutlaşmış halinden başka hiçbir şey değilmiş gibi."

"Tamam ama bu doğa yasaları nereden geliyor?" diye sordu Tomás. "Sizce de asıl büyük soru bu değil mi? Çünkü düşününce doğa yasalarının varlığı hiç de doğal görünmüyor."

Astrofizikçinin bedeninden bir tür pes etmişlik duygusu yayılıyordu.

"Haklısınız, haklısınız."

"Matematik nereden geliyor? Pi'nin ya da Fi'nin değerini kim belirlemiş? İçinde yaşadığımız bu fiziksel gerçekliği düzenleyen ve koşullandıran bütün bu rakamların kaynağı nedir?"

Seth, ceketinden bir tükenmez kalem çıkardı.

"Biliyorum," dedi. "Phanes'in mesajıyla ilgili çözümlemenizden beri hiç durmadan bu sorun üzerine düşünüyorum Tom. Şimdi şu sayıyı ele alın."

Peçete kâğıdının üzerine bir dizi rakam karaladı.

939,5653 MeV

"Nedir bu?"

"Bir nötronun kütlesinin mega-elektron-volt cinsinden değeri," diye açıkladı adam. "Eğer nötronun ağırlığı bundan bir parçacık daha az olsaydı, örneğin tamı tamına 939 MeV gelseydi, daha yavaş çözülecekti ve bu da evrenin yaratılış anı olan Büyük Patlama sırasındaki parçacıkların sonsuz küçüklükteki dengesini mahvedecekti. Dolaylı olarak yıldızlar çok hızlı patlayacaklardı ve bu da yaşamın oluşması için gereken zamanın kalmayacağı anlamına gelecekti. Eğer tam tersine nötronun ağırlığı bir parçacık daha fazla olsaydı, örneğin 940 MeV gelseydi, bu kez de çözülme çok hızlı olacak ve bugün bildiğimiz haliyle madde hiç var olamayacaktı. Yani yaşam da olmayacaktı."

"Görüyorum ki doğanın değişmezleriyle bunların arasındaki inanılmaz uyum olmadan yaşamın da mümkün olamayacağını söylemeye çalışıyorsunuz."

"Sizce de tuhaf değil mi bu?" diye sordu Seth. "Doğada sayısız değişmez vardır. Mekanikteki ters kare yasası, elektron yükü, mümkün olan en küçük enerji miktarını belirleyen Planck değişmezi, helyumu karbona dönüştüren tepkiye yol açan nükleer titreşimin inanılmaz ve çok zor yakalanır kesinliği, hidrojenin bolluğunu sağlayan protonların nötronlara oranla görünürde keyfi olan fazlalığı, element parçacıkları arasındaki elektromanyetik etkileşimin gücünü karakterize eden ince yapı değişmezinin değeri... Daha neler, neler! Her biri sonsuz derecede belirgin bir değere sahip olan öyle çok değişmez mevcut ki insan yolunu kaybedebilir. Ancak benim içlerinde en sevdiğim, evrenin yoğunluğuyla kritik yoğunluk arasındaki adına omega denen orandır. Omeganın tam değerinin ne olduğunu biliyor olabilir misiniz acaba?"

Bu soru tarihçinin içinde gülme isteği uyandırdı.

"En küçük bir fikrim yok."

Amerikalı bu değeri peçetenin üzerine karaladı.

1,000000000000000000000000000000000000000000000
00000000000000000001

Her ikisi de uzunca bir süre sayıya bakarak inanılmaz simetrisi karşısında hayrete düştüler.

"Kaç sıfır var orada?

"Elli dokuz," diye yanıtladı Seth. "Sıfırların sayısı daha az olsa evrenin yayılması çok hızlı olacak, madde çok çabuk yayıldığından yıldızlar oluşamayacaklardı. Yıldızlar olmadan yaşam da olamazdı."

"Eğer birkaç sıfır daha fazla olsaydı da, sanırım bunun tam tersi olacaktı..."

"Olumlu. Evren daha fazla büyüyemeyeceği için yer çekiminin etkisiyle sonunda kendi üzerine çökecekti. Bu senaryoda da yine yaşam olmayacaktı."

Tomás, dikkatini evrenin yoğunluğuyla kritik yoğunluk arasındaki oranın elli dokuz adet sıfırına yoğunlaştırdı.

"Ben bu gizemi Einstein'ın *Tanrı'nın Formülü* başlıklı bir el yazmasını elime geçirdiğimde keşfetmiştim," dedi tarihçi. "Evrenin yayılma hızının milimetresine kadar denetlenerek yaşamın ortaya çıkışına izin verebilmesi için omeganın bire çok yakın ama tam da bir olmayan bu değere sahip olması gerekiyormuş."

Amerikalının gözleri çikolata dükkânının vitrini önünden geçmekte olan obur bir çocuğunkiler gibi ışıldadı.

"İnanılmaz, değil mi ama?" dedi hayranlık dolu bir sesle. "Bu değer nereden geliyor? Onu kim belirlemiş? Ne zaman? Bütün bunlar rastlantısal olamaz, sizce de öyle değil mi? Sanki birisi omegayı bu belirli değere sahip olmaya zorunlu tutmuş gibi, tıpkı bir nötronun kütlesinin başka bir şey değil de tam olarak şu anki değeri olmasını ya da yer çekiminin etkilerinin ters kare değerine dayanmasını zorunlu tuttuğu gibi... Örnekler çoğalıp gidiyor. Bu sayısız değişmezlerden birinin, tek bir tanesinin hafifçe farklı olması evrenin içinde yaşam barındıramaz hale gelmesi için yeterli olurdu. Ama işte doğanın değişmezleri bu belirli değerlere sahipler ve yaşam var." Karşısındakinin yüzüne baktı. "Bütün bunların tamamen kazara, basit bir rastlantı sonucu olmuş olması mümkün mü gerçekten Tom?"

Portekizli güldü.

"Bu soruyu bana mı soruyorsunuz?" dedi alayla. "Fizikçi olan sizsiniz Seth! Bu soruyu yanıtlamak da size düşer."

NASA'nın astrofizikçisi kaybolmuş gibi görünüyordu.

"Peki ama sizin fikriniz nedir?"

"Benim fikrim şu ki bilim insanları bütün ömürlerini fizik yasalarını ve bunların pratik kullanım alanlarını keşfetmekle geçirirler de bundan doğan soruları, en önemli olanı en başta olmak

üzere, kendilerine sormayı yasaklarlar. Bu yasalar nereden geliyor? Değerlerini kim belirlemiş? Nasıl belirlemiş? Ne zaman? Ve neden? İşte en rahatsız edici sorular bunlardır. Oysa hiçbir bilim insanı bunları dile getirmeye cesaret edemez."

"Kabul etmem gerekir ki doğru söylüyorsunuz."

"Bu da bizi sorulara değil ama yanıta geri götürüyor," diye açıkladı Tomás. "Sizin de daha önce belirttiğiniz gibi eğer doğanın bütün bu değişmezlerinden bir teki birazcık olsun farklı olsaydı evrende yaşam mümkün olamayacaktı."

"Olumlu."

"Bunun bizi insanlık durumunun en büyük gizeminin çözümüne götürdüğünü göremiyor musunuz?"

"Bununla ne demek istiyorsunuz?"

Tarihçi yanıtlamadan önce duraksadı. Az sonra söyleyeceği şeyin bilim insanlarını rahatsız ettiğinin farkındaydı ama onun çok da alışık olunmadık türden bir zihni vardı ve söyleyeceği şey gerçek olduğu sürece, söylemesi politik anlamda doğru olmasa bile söylemekten çekinmezdi. Çünkü o, gerçeğin modalara, mizaçlara ya da uygunluğa bağlı olmadığına inanıyordu. Gerçek gerçekti ve gerçekten bilimsel olan bir zihin de onu dile getirmekten hiçbir zaman korkmamalıydı.

"Evrenin kesinliği Tanrı'nın varlığını kanıtlıyor."

XLV

Tomás'ın çıkartmış olduğu bu sonuç elbette ki Seth'i rahatsız etmişti ve şimdi tarihçi söylediğini kanıtlamak zorundaydı. Bunun içinse doğada bulunan değişmezlerin ve bunların değerlerinin tam kesinliğinin ne derecede inanılmaz olduğunu gösterecek tek bir örnek vermesi yeterliydi.

"Diyelim ki Makao'da veya Las Vegas'ta bir kumarhanedesiniz ve daha ilk oyununuzda büyük ikramiyeyi vurdunuz," dedi. "Herkes çok şanslı olduğunuzu düşünecektir. Üst üste ikinci bir oyunda yine aynı büyük ikramiyeyi sizin kazandığınızı varsayalım. Bu şans kesinlikle inanılmaz bir boyut alacaktır. Şimdi de üçüncü oyununuzu yine sizin kazandığınızı düşünelim. Bu sefer ne olacağını biliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Kumarhaneden atılırım."

"Kumarhanenin sahibi hiç kimsenin rastlantı sonucu üst üste üç defa büyük ikramiyeyi kazanamayacağını söyleyecektir. Kimse bu kadar şanslı olamaz. Belki de hile yapıyorsunuzdur. Burada söz konusu olan şans değil hileciliktir. Yani kasıtlıdır." Bir an susup son sözcüğün altını çizdi. "Kasıt."

"Nereye varmak istediğinizi anladım," diye yanıtladı Seth. "Yaşam bir dizi kozmik büyük ikramiyenin bir sonucudur ve bütün bunların hepsi bir rastlantı olamaz."

"Böyle rastlantı yoktur. Üstelik burada üst üste üç defa büyük ikramiye vurmaktan da söz etmiyoruz ki sırf bu bile bir kumarhanede ortada şans değil bir hilecilik bulunduğu konusunda yeterli kanıt sayılıyor. Evrendeki yaşam söz konusu olduğundaysa ortada üst üste gelen binlerce ve binlerce büyük ikramiye vardır. Sırf omega örneğinde bile evrenin yayılmasının tam olarak yaşamı mümkün kılacak milimetrik kesinlikte olmasının olasılığı benim gökyüzüne lazer yollayarak en yakın galakside bulunan birkaç santim büyüklüğündeki bir hedefi vurma olasılığıma denk sayılır."

"Yani mutlak sıfıra yakın bir olasılık."

"Üstelik bu yalnızca doğanın tek bir değişmezi için. Şimdi aynı türden bir olasılığı evrende yaşamın mümkün olabilmesi için gerekli olan bütün değişmezler için düşünün. Yaşamın mümkün olabilmesi için doğanın değişmezlerinin ve her birinin sahip olduğu değerlerin tam da şu anda oldukları gibi olması gerektiğini anlıyoruz. Bu nasıl bir kozmik komplodur böyle! Neredeyse olanaksız olan bunca büyük ikramiyenin ardı ardına dizilmiş olması evrenin, içinde yaşamın bulunması için kasıtlı olarak tasarlanmış olduğunun kanıtıdır. Âdeta evrenin bütün görevi başından beridir buymuş gibi."

Astrofizikçi söyleyecek söz bulamıyor gibiydi.

"Evet... Yani... Bunu yadsıyamam. Bütün bu... rastlantılar baş döndürücü gerçekten de."

"Bunlar rastlantı olamaz Seth. Ortada bir kasıt var. Ve eğer bir kasıt varsa bir de kasteden var demektir."

Seth, bilimin tabu konusuna yapılan bu dolaylı atfı duyunca kaskatı kesildi.

"İşte tam da bunu kabul edemeyiz," dedi. "Kasteden demek aşkın bir varlık demektir. Yani Tanrı. Ama bu mümkün olamaz."

"O halde doğanın değişmezleri nasıl ortaya çıkmış olabilirler Seth? Değerleri nasıl belirlenmiş olabilir? Bütün bu değişmezler ve sahip oldukları değerler hangi nedenle tam da evrende yaşamın oluşmasını sağlayacak, son derece inanılmaz bir kesinliğe sahiptirler?"

Bütün bu sorular sanki üstüne üstüne geliyormuş gibi Seth az kalsın geri çekilecekti.

"Bilmiyorum, bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum."

"Bilmiyorsunuz çünkü bu sorunla yüzleşecek cesaretiniz yok Seth. Bilmiyorsunuz, çünkü siz de bütün öteki bilim insanları gibi doğanın yasalarını araştırıyorsunuz ama onların kökenlerini ve yaşamı yaratacak kesinlikte oluşlarını sorgulamayı kendinize yasaklıyorsunuz."

"Tam olarak öyle değil Tom," diye karşı çıktı Amerikalı. "Bir soruna yanıt bulamadığımız her durumda Tanrı'nın adını anamayız. Bilimin boşluklarını Tanrı fikriyle dolduramayız. Boşlukların tanrısından kurtulmamız gerekir. Bilimsel düşünce tarihi, ilk bakışta açıklanamaz göründüğünden dolayı Tanrı'yla açıklanırken sonradan aslında doğal bir kökeni bulunduğu kanıtlanmış olan durumlarla doludur."

"Bana bir örnek verin."

"Doğal seçilimi alalım. Uzun zaman boyunca yaşamın çok kusursuz ve çok karmaşık olmasından dolayı ancak Tanrı tarafından yaratılmış olabileceğine inanıldı. Ta ki Darwin ortaya çıkana dek... Ondan sonra bu fantezi paramparça oldu. Darwin yaşamın evrim mekanizmalarının bir sonucu olduğunu kanıtladı. Görünenin aksine ilahî müdahale diye bir şey yoktu. İnsan Adem ve Havva'dan değil, mikroorganizmalardan geliyordu."

"Aklı başında olan hiç kimse evrime ya da yaşamın onun bir sonucu olduğuna karşı çıkmaz," dedi Tomás. "Ama asıl soru şu: Evrimin mekanizması nereden geliyor?"

"Affedersiniz?"

"Evrim nasıl ortaya çıkmış? Onu kim yaratmış? Hangi amaçla? Asıl yanıtlanması gereken sorular bunlardır. Bilim, yaşamın evrim mekanizmalarının bir sonucu olduğunu zaten kanıtladı. Bu kesinlikle yadsınamaz bir gerçek. Asıl anlaşılması gerekense bu mekanizmaların nereden geldiğidir. Bütün bunların arkasında nasıl bir kasıt yatıyor?

Özünde, fizik yasalarından ve doğanın değişmezlerinin kökeninden söz ederken sorduğumuz soruların aynıları bunlar. Bütün bunların var olduklarından kimsenin kuşkusu yok. Sorun onların nereden geldiklerinde. Onları kim yarattı? Neden yaratıldılar? Nasıl yaratıldılar?"

"İyi ama Tom... Bu soruların yanıtları yok ki," diye itiraz etti Seth. "Bunlar fiziğin ötesinde kalıyor."

"Matematik gibi mi yani?"

Soru biçimindeki bu yanıt Amerikalı astrofizikçiyi hazırlıksız yakalamıştı.

"Şey... Yani... Evet, belki de."

"Aslında, size sormak istediğim bir soru var," dedi Tomás. "Doğanın bir dizi yasası ve değişmezi ile bunların yaşamı oluşturacak kadar müthiş bir kesinlikte bulunmaları arasındaki inanılması güç kesişmenin altını en çok fizikçiler çizerler. Basit bir rastlantı olamayacakmış gibi görünen de işte bu kozmik büyük ikramiyelerin art arda dizilişidir. Benim öğrenmek istediğim, bilimin bu derecede inanılmaz bir titizlikteki kesinliği nasıl açıkladığıdır."

Yanıt vermeden önce Seth oturduğu yerde doğruldu ve sanki düşüncelerini bir düzene koymak için zaman kazanıyormuş gibi derin bir soluk aldı.

"Bunun yanıtı çoklu evrendir. Çoklu evren kuramına göre evren tek bir tane değildir, ondan milyarlar ve milyarlarca vardır ve her birinin kendi yasaları, kendi değişmezleri bulunur. Bizim evrenimizde omega, bir virgül elli dokuz tane sıfırken, bir başkasında bir virgül elli sekiz sıfırdır ve bu böyle gider. Her evrenin yasaları ve değişmezleri vardır ama bunların değerleri durumlara göre farklılık gösterir. Eğer milyarlar ve milyarlar dolusu farklı evrenin var olduğunu kabul ediyorsak, istatistiksel olarak bunlardan birkaç tanesinde yaşamın oluşması için doğru formülün bir araya gelmiş olması da kaçınılmazdır. Yani ortada bir kasıt ya da kaçınılmaz bir durum yoktur. Yalnızca rastlantı vardır."

Tomás gözlerini karşısındakinin yüzüne dikmiş, âdeta içini okurmuş gibi dikkatle bakıyordu.

"Çoklu evren kuramını gayet iyi bilirim," dedi. "Ancak bilimin kurallarını da çok iyi bilirim. Bu yüzden de şimdi size ikinci bir soru soracağım. Çoklu evren kuramının bilim olduğuna inanıyor musunuz?"

"Şey, yani... Son derece saygın olan çok sayıda bilim adamı bu kuramı savunmuştur. Pek çok fizikçi çoklu evrenin gerçekten var olduğuna inanıyorlar."

Tarihçi bir kaşını kaldırdı.

"Alın işte! Ne zamandan beridir bilim çoğunluk görüşüne tabi oluyor?"

"Ben yalnızca pek çok ünlü fizikçinin çoklu evreni gerçeklik saydığını belirtmek istedim."

"Eğer bilim çoğunluk görüşüne dayansaydı Seth, Kopernik Dünya'nın Güneş'in çevresinde döndüğünü savunmakta haksız olacaktı. Çünkü o çağda baskın olan saygın bilimsel görüş Dünya'nın evrenin merkezi olduğu yönündeydi."

"Aynı şeyden söz etmiyoruz ki..."

"Bana fark yokmuş gibi geliyor!" diye haykırdı Tomás kararlılıkla. "Bilimsel yöntem demokrasi değildir. Sırf tarihin belirli bir noktasında bilim camiasının çoğunluğu Dünya'nın evrenin merkezi olduğuna inandı diye gerçek bu olmamıştır. Asıl önemli olan çoğunluğun değil, aklın gerekçeleridir."

"Tabii, tabii."

"Bir kuramın bilimsel sayılabilmesi için çeşitli denetlenebilir öngörüler içermesi gerekir. Örneğin, Einstein görelilik kuramını formüle ettiğinde, ışığın yer çekiminin gücünden etkilenmekte olduğunu öngörmüştü. São Tomé ve Principe'teki bir güneş tutulması yıldızların ışığının gerçekten de Güneş'in çekim gücü tarafından saptırıldığının belirlenmesine olanak tanıyarak bu öngörüyü kanıtlamıştır. Görelilik kuramının daha başka öngörüleri de doğrulanmış

ve böylece bu kuramın gerçekliği ya da hiç olmazsa onun bir kısmını büyük bir kesinlikle tanımlamakta olduğu yönündeki inancımız da güçlenmiştir. Benim sorumsa şu: Çoklu evren kuramının denetlenebilir öngörüleri nerede?"

Seth utanmış göründü.

"Şey... Yok."

"Eğer bir kuramın bilimsel sayılması için denetlenebilir öngörüleri olması gerekiyorsa ve çoklu evren kuramı bunlardan hiçbirini taşımıyorsa onun bilimsel olduğunu hangi temele dayanarak savunabileceğiz?"

Bu soru gayet yerinde ve rahatsız ediciydi.

"Yani... savunamayız."

"O halde bu kuram bilim değil midir?"

"Hayır."

"Madem öyle, nasıl oluyor da onca büyük fizikçi büyük bir inançla çoklu evrenin var olduğunu iddia edebiliyor?"

Bu da iyi bir soruydu.

"Bilmiyorum."

"Elbette biliyorsunuz. Haydi ama, soruyu geçiştirmeyelim. Doğrudan yanıt verip gerçeği söyleyin, çok rica ediyorum," dedi Portekizli sert bir tavırla. "Eğer bu fizikçiler çoklu evrenin var olduğunu savunurken bilime dayanmıyorlarsa neye dayanıyorlar?"

"Bu bir varsayım."

"Neye dayalı?"

"Yani... Evrende bir kasıt olamayacağı inancına."

"İnancına mı? Şimdi de bu bir inanç meselesine mi dönüştü?"

Astrofizikçi neredeyse iskemlesinin üzerine büzüşecekti.

"Beni dinleyin, bütün bilimsel kanıtların ve özellikle de doğanın değişmezleriyle bunların inanılmaz kesinliklerinin, evrendeki yaşam koşullarının varlığının muhtemelen kasıtlı olan bir şeyden kaynaklanmış olması gerektiğini gösterme eğiliminde olduğu doğ-

rudur," diye açıklamaya çalıştı. "Sizin de az önce söylediğiniz gibi Tom, bir kasıt, ortada bir kasteden olduğunu gösterir. Yani Tanrı. Oysa biz fizikçiler böyle bir varsayımla çalışmaya hazırlıklı değiliz. Bu varsayım bizim doğamıza, inanışlarımıza, adına ister Tanrı, ister başka bir şey densin hiçbir aşkın varlığın var olamayacağına olan inancımıza aykırıdır. Şimdiye dek karşılaştığımız bütün olguları Tanrı'ya başvurmaksızın gayet tatmin edici biçimde açıklayabilmeyi başardık ve bu kadar iyi işlemiş olan bir yöntemi değiştirmek için de ortada bir neden göremiyoruz. Dahası tanrısallık varsayımı, baş etmeyi hiç istemeyeceğimiz bir yığın rahatsız edici sorunu da beraberinde getiriyor, çünkü eğer Tanrı'nın var olduğunu kabul edeceksek onun kim olduğunu, nasıl ortaya çıktığını, nerede bulunduğunu ve daha pek çok şeyi belirlememiz, kısacası bir sürü yanıtsız soruyla yüz yüze gelmemiz gerekecektir. İşte bu yüzden de evrendeki bu kesinliğe, Tanrı'yı denkleme sokmayacak bir açıklama bulabilmeyi çaresizce istiyoruz. Bulabildiğimiz tek açıklamaysa çoklu evren oldu. Evren yaşam için programlanmıştır ama bu bir kasıt yüzünden değil, yalnızca istatistik açıdan bir kaçınılmazlık olduğu içindir. Eğer her birinin kendi değişmezleri ve farklı değerleri olan milyarlar ve milyarlarca evren varsa, içlerinden bir kısmının da yaşama elverişli olabilmesi kaçınılmaz olacaktır."

"Başka bir deyişle çoklu evren kuramı milyarlarca evrenin var olduğuna ilişkin belirtiler bulunduğundan dolayı değil, bu yönde en küçük bir ipucu bile bulunmadığı halde sırf evrenimizin yaşama elverişli olacak şekilde inanılmaz bir kesinliğe sahip olmasının kozmik bir kastın varlığını kanıtladığını kabul etmekten kaçınmak için bir çeşit 'hile' olarak tasarlanmıştır."

Seth başını salladı.

"Tam olarak öyle."

Tarihçi elini saçlarında gezdirdi.

"Bilimsel zihinlerin ne dereceye kadar bilim dışı hareket edebildiklerini görmek tuhaf doğrusu," diye gözlemde bulundu. "Bu bana Albert Einstein ile Niels Bohr arasında kuantum dünyası ve

olasılıklar arasındaki bağ hakkında geçen ünlü konuşmayı hatırlattı. Evrenin önceden belirlenmiş olduğunu düşündüğü için bu konuya felsefi bir itirazı olan Einstein, Tanrı'nın zar atmayacağını söylemiştir. Bohr da yanıt olarak ona Tanrı'ya ne yapması gerektiğini söylemeyi bırakmasını bildirmiştir. Gerçek nasılsa öyledir, bizim onu hayal ettiğimiz ya da olmasını istediğimiz gibi değildir. Einstein inatla gerçeğin doğasında olasılıkların hiçbir rol oynamadığını savunuyordu. Oysa Bohr'un da saptadığı gibi, bir rol oynuyorlardı. Einstein istese de istemese de bunu kabul etmek zorundaydı."

"Bu öyküyle ne anlatmayı istiyorsunuz?"

"Bana gayet basit görünen bir şeyi," diye sonuca bağladı Tomás. "Gerçekliğin nasıl olması ya da olmaması gerektiğini belirlemek bilim insanlarına düşmez. Gerçeklik neyse odur. Bizim inanışlarımız ile gerçeklik arasında bir çelişki doğduğunda her zaman gerçeklik üstün çıkar. Bilim insanlarının göreviyse, kendi inanışlarından tamamen bağımsız olarak onu yalnızca tanımlamaktır. Eğer kuantum deneylerinden gerçekliğin en derin doğasında olasılıkların bir rol oynadığı sonucu çıkıyorsa, bunu kabul etmemiz gerekir, bu bizim en içten inanışlarımıza aykırı olsa bile. Bohr'un savunduğu da buydu işte, anlıyorsunuz ya? Aynı biçimde, eğer gerçekliğin ve özellikle de onun yasa ve değişmezlerinin gözlemlenmesinden evrenin tam olarak yaşam için öngörülmüş olduğu ve bu kesinliğin rastlantıya bağlı olması olasılığının çok ama çok düşük olduğu ortaya çıkıyorsa bunu da kabul etmeliyiz, bu bizim en derin inanışlarımıza aykırı olsa da. Çünkü bu durumda onlar artık inanış olmaktan çıkmış, gözümüzü kör eden önyargılara dönüşmüşlerdir. Bilim bir inanç meselesi değildir ve önyargılarımızın bilimsel çalışmalarımıza karışmasına göz yumamayız. Her bir bilim insanı Tanrı'nın var ya da yok olduğu konusunda istediğini düşünmekte özgürdür ama bu düşünce yalnızca bir düşünce, bir inanış olarak kalmalı, akıl yürütmesi üzerinde bir rol oynamamalıdır. Çoklu evren kuramı bilimsel bir kuram değil, yalnızca bir inanıştır ve evreni yaşamın oluşmasına

uygun kılan şaşırtıcı kesinlik konusundaki nesnel keşiflerle aynı kefeye konamaz, onlarla boy ölçüştürülemez."

Astrofizikçi teslimiyet anlamında ellerini havaya kaldırdı.

"Siz kazandınız Tom!"

"Bilim insanları bütün ömürlerini dinleri dünyayı açıklamak için metafiziksel varsayımlara başvurduklarından dolayı yerin dibine batırarak geçirirlerken, şimdi de metafiziksel varsayımları kendileri mi kullanıyorlar? Varlıklarına ilişkin en küçük bir ipucu göstermeden, varsayımı sınamak için ortada tek bir yol bile bulunmuyorken paralel evrenlerin var olduklarını öne sürmek bilim insanları için kabul edilemeyecek bir tutum olmalıdır. Resmen bilimsel kanıtlardan kaçmak için metafiziğe sığınıyorlar!"

"Kesin artık şu katliamı," diye yalvardı Seth. "İkna oldum. Ama sakın benden kiliseye gidip de İncil okumamı, Tanrı'dan günahlarım için bağışlanma dilememi ya da İsa'nın ölüleri diriltmiş olduğu türünden zırvalıklara inandığımı söylememi beklemeyin, anlaştık mı?"

"Az önce sizin de söylediğiniz gibi Seth, dinlerin tanrısı bir insan icadıdır. Bilimde ne batıl inanca ne de doğaüstüne yer vardır, tabii bu doğaüstü bizim anlayamadığımız doğallık olmadığı sürece. Evrenin kesinliğinin ortaya çıkardığı kasıtlılık sahibi varlıktan söz ettiğimizde Yahudiliğin, Hristiyanlığın, İslam'ın ya da başka herhangi bir dinin tanrısını zikretmiyoruz. Tamamen doğal olan bir varlıktan söz ediyoruz."

"Peki sizce o evrenin neresinde bulunuyor? Cennette mi? Gökyüzünde mi?"

Tomás gözlerini kıstı ve dirseklerini masaya dayayarak karşısındakine doğru eğilip sanki ona meydan okuyormuş gibi yüzüne büyük bir dikkatle baktı.

"Belki tam da matematiğin bulunduğu yerdedir."

XLVI

Seth Dyson'ın yüzünde işkence çeken bir adamın ifadesi vardı. İçinde büyük bir çatışma yaşadığı apaçıktı. Bir yanda bütün yaşamına yön vermiş olan bir inanç, yani aşkın bir varlığın bulunmadığı, tanrısallık fikrinin insanoğlunun varoluşun yalnızlığı ve acımasızlığı karşısında kendini avutabilmek için uydurmuş olduğu bir başka hoş yanılsamadan ibaret olduğu inancı vardı. Bu son derecede mantıklı bir akıl yürütmeydi ve bir bilim insanı olarak yaşama ve düşünme biçimine yol gösteriyordu. Öte yandaysa evrenin özel olarak yaşamı üretmek üzere tasarlanmış olduğunu düşündürecek olan, bilimin kendi keşifleri bulunuyordu. Evren kasıtlı olarak yaratılmıştı ve kendi istese de istemese de bu fikir aşkın bir kasıtlılığın bulunduğunu gösteriyordu.

Bu sonuç onun bütün inanışlarına aykırıydı ama son bir inanış, belki de hepsinin en önemlisi olan ve bütün bilimsel ruhunu canlandıran bir inanış dolayısıyla onu reddedemiyordu. Somut gerçeklere olan inancı dolayısıyla. Çünkü gerçekler, evrenin içinde yaşamı barındırabilmesi için gerekli olan büyük ikramiyelerin sayısının saf bir rastlantıya bağlanamayacak kadar muazzam olduğunu söylüyordu. Kozmik denklemden kasıtlılığı çıkarıp atmaya izin verebilen tek varsayım olan çoklu evren kuramı da her açıdan bakıldığında, bilimsel bir kuram değil yalnızca felsefi bir önyargı temeline dayanan, fazlasıyla spekülatif metafiziksel bir varsayım olduğuna göre apaçık ortada olan gerçeği kabul etmesi gerekiyordu.

Tabii ayrıca bir de matematik ve onun ontolojik statüsüne ilişkin eski mesele de vardı.

"Evrende var olan her şeyin arkasında düzenleyici bir matematik ilkesi varmış gibi göründüğü bir gerçek," dedi Seth bu konudaki düşüncelerini bir düzene oturtmaya çalışarak. "Ayrıca bu düzenleyici ilkenin, daha evrenin doğum anı olan Planck zamanından beri eylem halinde bulunduğu da bir o kadar gerçek. Büyük Patlama yaşandığında, düşünülebileceğinin aksine hiçbir kargaşa yaşanmadı çünkü fizik yasaları ve her biri çok kesin birer değere sahip olan doğanın değişmezleri harekete geçerek evrenin yayılmasını milimi milimine denetim altına aldılar. Bu da söz konusu yasa ve değişmezlerin bir biçimde daha önceden var oldukları, bir anlamda Büyük Patlama'yı tetiklemiş olan kodun içinde bulundukları kuşkusunu doğruluyor. Ancak eğer zaman Büyük Patlama ile başladıysa onlar Büyük Patlama'dan önce nasıl var olabiliyorlardı? Bunun tek bir olası yanıtı var: Yasalar ve değişmezler bir çeşit aşkın gerçekliğin içinde vardılar ve hâlâ da orada varlıklarını sürdürüyorlar. Bir tür gerçeklik ötesinde."

Tarihçi bu fikri tarttı.

"Gerçeklik ötesi mi?" diye sordu. "Hımmm... Bu kavramı sevdim. Bana bir tür gelişmiş Platon'u anımsatıyor." Dalgınca çenesini sıvazladı. "Evrene yapısını kazandıran matematiğin bulunduğu yer de bu gerçeklik ötesi mi olacaktır?"

"Eğer fizik, matematiğin maddeleşmesiyse, evet," dedi Seth başıyla da onaylayarak. "Ben bundan başka bir varsayım göremiyorum, çünkü madde ve enerji kendilerinden önce var olmuş bir matematik biçimselliğine mutlak biçimde itaat ediyor gibi görünüyorlar."

"Fiziğin de bir ayağının gerçeklik ötesinde bulunduğunu unutmayın," diye gözlemledi tarihçi. "Eğer fiziğin bir kısmı gerçek dünyadaysa, diğer kısmı orada değildir."

"Neyi kastediyorsunuz?"

"Kuantum fiziğini elbette. Bir zamanlar çifte yarık deneyini incelemem gerekmişti ve o zaman bu deneyin bütün parçacıkların aynı anda birden çok noktada bulunduklarını kanıtladığını fark ettim, Einstein'ın adına hayalet alan dediği potansiyel bir gerçeklik ötesinde bulunuyor ve gerçek dünyaya ancak gözlemlendiklerinde geçiyorlar. Başka bir deyişle bu deney, maddenin kökeninin gerçek nesnelerde bulunmadığını göstermiş oluyor."

"Tabii ya!" diye haykırdı astrofizikçi. "Dalga işlevinden söz ediyorsunuz siz. Gerçekten de kuantum fiziği bir nesnenin bizim gerçekliğimize aktarılmadan önce gerçeklik ötesinde bulunduğunu kanıtlar. Maddeyi yaratan kuantum olasılıklarının dalgası özünde, gerçeklik ötesinde bulunan bir matematik dalgasıdır. Zaten Pisagor da evreni sayıların yönettiğini gözlemlemiş, Galileo ise doğanın büyük kitabının matematiğin diliyle yazılmış olduğu sonucuna varmıştır, örnekler çoğaltılabilir. Bunların hepsi apaçık bir gerçeğin dile getirilişidir. Çünkü matematik ile fiziksel gerçeklik arasında, sayılarla madde ve enerji arasında tuhaf bir bağ bulunmaktadır. Biri diğerlerini yönetir. Klasik fiziksel gerçeklik bizim dünyamızdır, ancak bizim gerçekliğimizin, evrenin, uzayın ve zamanın ötesinde bir de matematik ve kuantum fiziği gerçekliği mevcuttur, her şeyi düzenleyen bir paralel gerçeklik, bizim içinde yaşadığımız ve hiçbir şeyin rastlantı sonucu var olmadığı madde ve enerji dünyası üzerinde etki gücüne sahip önceden var olan bir uyum."

"Meşhur gerçeklik ötesi."

Seth kafeteryayı işaret etti.

"Doğadaki her şeyin yapılandırılmış, hesaplanmış, düşünülmüş olduğunu fark etmemiz için çevremize şöyle bir bakmamız yeterlidir." Sanki derin bir düşünceye dalmış gibi bir an durdu. "Düşünülmüş." Sözcüğün havada asılı kalmasına izin verdi. "Düşünülmüş, evet, ama... Düşünen kim? Kim? Matematiğin evren için düzenleyici bir ilke oluşturduğu ve evrenin yaşam için kasıtlıymış gibi görünen biçimde programlanmış olması fikri bizi kaçınılmaz olarak tarih

boyunca çeşitli matematikçilerin dile getirdikleri ve benim de az önce yinelemiş olduğum o düşünceye götürüyor."

"Tanrı'nın bir matematikçi olduğu fikrine mi?"

Astrofizikçi parmaklarını içinde gazlı içeceğin bulunduğu bardağına sokup bir buz parçası çıkardı.

"Soruyu başka türlü nasıl sorabileceğimizi göremiyorum," diye karşılık verdi. "Tanrı bir matematikçidir ve evreni düzenlerken matematikten yararlanmıştır." Buzu avucuna sürttü. "Şuna bakın. Daha önce hiç kar kristallerine mikroskopla baktınız mı?"

"Hayır, ama fotoğraflarını gördüm. Muhteşem bir şey, sanki kristalden çiçek dürbünleri gibi."

Amerikalı buzu havaya, gözlerinin hizasına doğru kaldırıp kafeteryanın lambalarının ışığının donmuş su moleküllerinin içinden geçişine baktı.

"Su kristalleri bir çeşit altı kollu yıldız yaratırlar, simetrileri, güzellikleri hayret uyandırıcıdır. Ama en tuhaf tarafı asla birbirinin aynı olan iki taneye rastlayamayışımızdır. Asla. Bütün kristaller altı kollu yıldız şeklinde oldukları halde, her birinin biçimi benzersizdir, tıpkı parmak izleri gibi. Her biri bir diğerinden farklıdır, aynı şekil asla yinelenmez. Dünya'da yaşam başladığından beri gezegenimize milyonlar, milyonlar, milyonlar, milyonlar, milyonlar ve milyonlarca kristal düşmüş olduğu varsayılırsa bu daha da inanılmaz hale geliyor. Bugün artık biz oluşmuş bütün kristaller içinde tek bir tanesinin bile bir diğerinin aynısı olmadığını biliyoruz. Dahası, evrendeki bütün galaksilerde bulunan bütün gezegenlerde var olmuş bütün karlar arasında birbirinin tıpatıp aynı olan iki kristal bulunmadığını sanıyoruz. Her bir biçim benzersizdir, tamamıyla benzersiz. Bütün bunları tasarlayan kimdir? Bunu nasıl ve neden yapmıştır?"

Tomás etkilenmiş gibi bir ıslık çaldı.

"Gördüğüm kadarıyla Tanrı yalnız matematikçi değil, aynı zamanda büyük bir sanatçıymış da..."

"Var olan tek aşkınlığın matematik olduğunu düşünmeye eğilim gösterebiliriz, oysa aslında bunun hiç de böyle olmadığını düşündürecek kimi işaretler var. Bunu biliyoruz çünkü uzun zaman boyunca yalnızca evrenin ve onun yasalarının var olduğu ve dolayısıyla da bir matematik sisteminin önermelerinin tutarlılığı da dâhil olmak üzere her türlü sanının kanıtlamasının mümkün olabildiği düşünülmüştü. Geriye yalnızca bu fikri kanıtlamak kalıyordu. Eğer bir sistem savunduğu her şeyi kanıtlayabiliyorsa matematiğin tutarlı ve tamamlanmış olduğu ve evrenimizin ötesinde hiçbir şey bulunmadığı ortaya çıkmış oluyordu. Matematik ve akıl temeli üstüne kurulmuş olan bilim evrendeki her şeyi açıklayabilecek yetkinlikte olacaktı. Her şeyi. Evrenin dışında her ne olursa olsun, hiçbir şeyin varlığından söz edilemezdi. Sorun ise bu tamamlanmışlığın nasıl kanıtlanabileceğini bulmaktaydı. Kurt Gödel adında Avusturyalı bir matematikçi 1931 yılında, devrim niteliğindeki iki teorem sayesinde sonuç olarak bütün bunların mümkün olamayacağını göstermiş oldu. Evren kendi kendisiyle açıklanamaz; her zaman onun dışında bulunan bir şeylere başvurmak gerekir. Gödel'in keşfi tıpkı fiziğin kendisinin altında yatan matematiği ifade edişi gibi matematiğin de kendisinin altında yatmakta olan başka bir şeyin ifadesi olduğunu belirtti. Eksiklik teoremleri yirminci yüzyılın en büyük zihinsel başarıları arasında sayıldılar çünkü asla kanıtlayamayacağımız kimi matematik gerçekleri olduğunu gösteriyorlardı. Başka türlü söylersek, matematiğin kendi de tamamlanmış değildi. Bizi kendinden önce var olan, kendisinin ötesindeki başka bir şeye götürüyordu."

"Tanrı'ya mı?"

Tanrısallıktan söz edilmesi, her ne kadar söz konusu olan insan dinlerindeki tanrısallık fikri olmasa bile astrofizikçiyi huzursuz ediyordu.

"Adına ister Tanrı deyin, ister başka bir şey," diye karşılık verdi yüzünü bezginlikle buruşturarak. "Yine de az önce kullanmış olduğunuz ifadeleri tercih ettiğimi söylemeliyim. Aşkın bir etken. Matematiğin ardında gizlenmekte olan şey fiziğin yasalarını ve doğanın

değişmezlerini evrende yaşamı mümkün kılacak olan bir kesinlikle yaratmış olan o meşhur kasıtlılık her neyse, odur işte. Çünkü Tom, fiziğin yasalarından ve doğanın değişmezlerinden söz ederken kendimize sürekli onları kimin yaratmış olduğunu sormak zorunda kalıyoruz. Kim? Dahası, bu yasa ve değişmezlerin yaşamı yaratacak şekilde sonsuz bir kesinliğe sahip olabilmeleri nasıl mümkün olmuştur? Evren nasıl bu kadar dâhiyane bir şekilde yaratılabilmiştir? Bu bir rastlantı olabilir mi? Sizin de belirttiğiniz gibi aslında bilimsel bir kuram değil yalnızca spekülatif bir varsayım olan çoklu evren önermesini bir yana bırakacak olursak, evrenin gerçekten de kasıtlı olarak yaratılmış olduğunu kabul etmekten başka çaremiz kalmıyor. Bir kasıt vardır ve gerçekliğimizi düzenleyen şey de matematiğin ardında gizli olan o aşkın etkendir. Bu etken rakamlardan yapılmıştır ve hiçbir şey keyfi ya da rastlantıya bırakılmış değildir. Büyük Patlama anında, bizim gerçekliğimizin ötesinde bulunan, matematik ile kuantum fiziğinin dalga işlevinin bulundukları o aşkın ve maddesiz gerçeklikten, yani meşhur gerçeklik ötesinden hareketle kasıtlı yasalar kurmuş, Pi ve Fi de dâhil olmak üzere değişmezleri ve bunların değerlerini belirlemiştir. İşte o ilk andan başlayarak da bütün bunlar planın içine dâhil edilmiş ve fiziğin yasaları ile doğanın değişmezleri gibi basit birer önerme gitgide karmaşık hale gelen şeyleri yaratmış ve en sonunda da yaşamı ve bilgiyi doğuracak olan evreni oluşturmuştur."

"Bu evren ne olabilir peki?" diye sordu Tomás. "Kasıtlılık laboratuvarı mı? Bir çeşit lunapark falan mı? Yoksa başka bir şey mi? Eğer öyleyse bu şey ne olabilir?

Seth omuzlarını kaldırdı.

"Kim bilir?" dedi. Kafeteryanın duvarına asılı duran plazma ekranlı televizyonu gösterdi. "Söylesenize Tom, televizyonda film izlemeyi sever misiniz?"

"Evet, severim elbette. Neden?"

"Peki ya DVD'den film izler misiniz?"

"Hayır. DVD'nin modası geçti artık."

"O halde eski bir DVD bulduğunuzu ve içindeki filmi izlemek üzere bunu taktığınızı varsayın. Diyelim ki film *Titanik* olsun. Bir film izlerken karşımızda iki farklı türde gerçeklik buluruz. Biri ekranın üzerinde gördüğümüzdür, Leonardo DiCaprio'nun Kate Winslet'i öpmesi. Ötekiyse, DVD'nin maddesel gerçekliğidir, bir diskin üzerine kazınmış olan sıfır ve birlerin ikilik sistemdeki dizisi. Şimdi size soruyorum: Bu iki gerçeklikten hangisi daha derindir, ekranda akmakta olan öykü mü, yoksa diske kodlanmış olan bilgi mi?"

"E yani... Bu ikisi çok farklı şeyler."

"Ama biri ötekini yaratıyor. Hangi gerçeklik daha derindir? Ekrandaki öykü mü, diske kazınmış bilgiler mi?"

Tarihçi bu soru üzerine biraz düşündü.

"Durun, izin verin biraz düşüneyim," dedi duraksayarak. "Söylemek istediğiniz şu mu yani, ekran üzerinde görünmeden de diskin üzerinde bilgi olması mümkündür ama o bilgilerin ekrana yansıması diskin üzerine kazınmadan mümkün olamaz? Dolayısıyla bana daha derin olan gerçeklik diskin üzerindeki bilgiymiş gibi geliyor."

Seth zafer kazanmış gibi bir hareket yaptı.

"Evren ekrandaki öyküdür, matematiğin gerçeklik ötesi ise diskin üzerine kazınmış bilgi. Fiziksel evrende bulunduğumuz için bizler gerçekliğin içinde yaşadığımızı sanırız, oysa son tahlilde ömrümüz bir ekranın üzerinde akmaktadır. Evren bir ekrandır, bizlerse birer görüntüden ibaretiz. Asıl gerçeklik diskin üzerindekidir, matematiğin bütün yasaları belirlediği gerçeklik ötesidir orası."

Her ikisi de bütün söylenenleri sindirmek ister gibi bir süre gözlerini yumdular. Yine de Portekizli, onları bu konuşmaya sürüklemiş olan şeyi gözden kaçırmış değildi.

"Bütün bunları uzaylılarla karşılaşmak üzere olduğumuz için konuşuyoruz," diye hatırlattı. "Uygarlığı muhtemelen bizimkinden daha ileri olan Phanes'in bütün bu gizemlere yanıt bulabilmemize yardımcı olabileceğini düşünüyor musunuz Seth?"

Astrofizikçi başıyla onayladı.

"İşte bu yüzden de Rusların konuklarımıza saldırmayı istemeleri çılgınlıktan başka bir şey değil," dedi. "Böyle bir olasılığı düşünebilmek için akıllarından neler geçmiş olabilir ki? Bunun insanlık için ne kadar büyük bir fırsat olduğunun farkına varamıyorlar mı?"

Rusların tasarıları içlerini karartıyordu. Yaklaşmakta olan uzay gemisinin üzerine nükleer misil fırlatmayı nasıl düşünebilirlerdi? Bu fikir onlara sağduyunun en temel kurallarına bile meydan okuyor gibi görünüyordu.

"Bu öykü çok kötü başladı," diye saptadı Tomás. "Eğer ki biz..."

Bir cep telefonu çalınca konuşmaları bölündü. Seth elini cebine atıp çalan telefonu çıkarttı.

"Ben Seth," diye açtı. "Ha, Billy, hâlâ yatmadın mı sen?" Görevin yöneticisinin söyleyeceklerini dinlemek için bir an sustu. "Şimdi mi? Ama... Bunun için saat biraz geç değil mi? Yarını beklesek daha iyi olmaz mıydı?" Yine bir an sustu. "Peki, peki, tamam," diye söylendi. "Geliyorum. Birazdan görüşürüz."

Telefonu kapatıp ayağa kalktı.

"Gitmeniz mi gerekiyor?"

"Arayan Billy'ydi," dedi özür dileyerek. "Eline yeni bilgiler geçmiş ve benim de görmemi istiyor. Anlaşılan biraz sonra Washington bizimle bir kere daha iletişime geçmeyi istiyormuş. Özetle benim için uzun bir gece olacak."

Bilim sorumlusu kafeteryadan aceleyle çıkarak Tomás'ı yalnız bıraktı. Saate bir göz atınca tarihçinin aklı bir anda başına geldi; saat çok geç olmuştu bile ve ertesi sabah yine erkenden kalkıp antrenmanlara başlaması gerekecekti. Ayağa kalkıp kafeteryadan çıktı.

Odasına doğru ilerlerken bir yandan da günün olaylarını, özellikle de CIA Başkanı'nın kendilerine Rus ekibi hakkında vermiş olduğu haberi gözden geçirdi. Buna inanmakta hâlâ güçlük çekiyordu. Sonra Seth'le yapmış oldukları konuşmayı ve ona gelen telefonu düşündü. Zavallı Seth! Gecenin geri kalanını da arkası bir türlü gelmeyen sorunları çözmeye uğraşmakla geçirecekti demek.

Yeni haberler olduğunu ve Washington'ın onlarla bir kere daha görüşmeyi istediğini söylemişti. Bu yeni haberler ne olabilirdi ki gecenin bu geç saatinde yeni bir görüşme yapılmasını gerektirmiş olsun? Ne olursa olsun, kendisinin elinden gelecek bir şey olamazdı.

Emese'nin odasının önünden geçerken, genç kadının sofradan kalkarken kendisine gönderdiği o bakış aklına geldi. Gerçekten de bir davet miydi o acaba? Durup gözlerini odanın kapısına dikti. Acaba kapıyı tıklatıp lafın kendisini nereye götüreceğine bakmalı mıydı? İçinden bir his kadının onu canı ne kadar isterse o kadar ileri gitmekte özgür bırakacağını söylüyordu. Bir an duraksadı. Çok kısacık bir an. Başını iki yana salladı ve yoldan çıkmamaya kararlı bir halde yoluna devam etti.

Maria Flor'u özlüyordu.

XLVII

Tomás kahvaltısını aceleyle atıştırdı; on beş dakika gecikmeli uyanmış olduğu için yemek yemeye fazla zamanı yoktu. Topluluk o sabah fazla konuşkan değildi, bir önceki günün ağır haberleri hâlâ tam sindirilememiş olmalıydı. Portekizli, pencere kenarındaki bir masada tek başına oturmuş olan Seth'in özellikle suskun olduğunu ve gözlerinin altında derin torbalar bulunduğunu fark etti. Washington'la görüşme uzun sürmüş olmalıydı. Bu iyiye işaret değildi.

Billy onları eğitim programını sürdürebilmeleri için götürmek üzere kafeteryaya girdiğinde Tomás, kâsesindeki sütü başına dikti ve bir çörek alıp o günkü bilgilendirme oturumuna katılmak üzere yol arkadaşlarıyla görevin yöneticisinin peşine düştü. Her sabah olduğu gibi Billy, günün programını duyurmaya başlamak için bütün astronotların toplanmasını bekledi.

"Bugün Ellington Field'e gidiyoruz."

Bu adı duyunca astronotlar hoşnutsuzluk belirtileri gösterdiler.

"Olamaz!"

"Kahretsin!"

"Ne boktan iş!"

Görevin yöneticisi bu itirazlara fazla aldırış etmiş gibi görünmedi.

"Kusura bakmayın çocuklar ama Ellington Field'den yırtamayacağınızı siz de biliyorsunuz."

Tomás Emese'nin kulağına eğildi.

"Sorun nedir?"

"Bizi bir hava üssüne götürüp ağırlıksız ortam alıştırması için bir uçağa koyacaklar. Bu da demek oluyor ki otuz saniye kadar bir süre yer çekimini hiç hissetmeyeceğiz. Sanki uzaydaymışız gibi aracın içinde havada asılı duracağız."

"Anladım. Bununla ilgili belgeseller görmüştüm," dedi adam. "Eğer yanlış hatırlamıyorsam astronotlar bir yandan ötekine doğru sallanırken eğleniyorlardı."

"Eğleniyorlar mıydı?"

"Evet, gayet iyi hatırlıyorum." Yüzünde meraklı bir ifade oluştu. "Neden herkesin keyfi bu kadar kaçtı? Alıştırma epey eğlenceli gibi gözüküyordu oysa..."

"Öyle mi diyorsunuz?"

"Ağırlıksız uzayda asılı kalmak değil mi? Ama bu, süper bir duygu olmalı!"

Macar kadının yüzünde hınzır bir gülümseme belirdi.

"Eh, görürsünüz o zaman."

Arkadaşlarının vermiş olduğu tepki karşısında iyice meraklanmış olan tarihçi, sorunun bunun neresinde olduğunu anlayamamış olduğu için astrobiyologa daha başka sorular sormayı da istiyordu ama Billy'nin sesi yeniden çınladı.

"Ne var ki, Ellington Field'e doğru yola çıkmadan önce sizi yeni gelişmelerden haberdar etmeyi istiyorum," dedi kafeteryadan çıkmak üzere arkasını dönerken. "Benimle gelin lütfen."

Görevin yöneticisi astronotları kafeteryanın hemen yakınında bulunan toplantı salonuna doğru götürdü. Tomás neler döndüğünü anlayabilmek için soran gözlerle yol arkadaşlarına baktı ama onların da en küçük bir fikirlerinin bulunmadığını anladı. Billy'nin önceki gece Seth'e telefonda sözünü ettiği meşhur yeni haberler bunlar olacaktı. Hem zaten meraklı görünmeyen tek kişi de Seth olduğuna göre, az sonra söylenecek şeylerden mutlaka haberi olmalıydı.

Toplantı salonuna girdiklerinde Phanes Görevi'nin beş astronotu ön sıradaki koltuklara otururlarken, Billy de kürsünün üzerine çıktı. Projektör açık duruyordu; ekranda NASA'nın mavi logosu ve altında da "Spitzer" sözcüğü ile bir tarih görülüyordu. Bir önceki günün tarihiydi bu.

Eğitim programının sorumlusu projektöre bağlı bulunan bilgisayara yaklaştı ve klavyeyi tuşlayarak ekrana yansıtılmış olan görüntüde değişiklikler yaptı.

"Sizin de bildiğiniz üzere, onu ayrıntılı biçimde inceleyebilmemiz için şu an dünyanın bütün teleskopları Phanes'in üzerine doğru çevrilmiş durumda," dedi. "Sanıyorum milyonlarca fotoğrafı çekildi ama şimdiye kadar tek görebildiğimiz ışıklı bir nokta oldu, yalnızca hareket halinde olan ışıklı bir nokta görebiliyoruz. Bu da şaşırtıcı sayılmaz çünkü bildiğiniz gibi Phanes üzerimize yaklaşırken Güneş'e doğru ilerlemiş oluyor ve dolayısıyla da onun ışığını cepheden alıp yansıtıyor. Doğal olarak biz de fotoğraflarda bu yansımayı yakalayabiliyoruz. Ne olursa olsun, güzergâhını belirledikten sonra yeni bir veri daha elde ettik. Uzay gemisinin büyüklüğünü ölçmeyi başardık ve onun üç katlı bir bina boyutlarında olduğunu hesapladık."

Bu, Phanes'in büyüklüğüne ilişkin ellerine geçen ilk yararlı bilgiydi ve beklenebileceği üzere astronotlar arasında mırıldanmalara neden oldu. Üç katlı bir bina, bir uzay mekiğinden daha büyüktü. Demek ki Phanes de Atlantis'ten büyük olmalıydı. Bu çok fazla şaşırtıcı sayılmazdı ama öğrendikleri iyi olmuştu.

Ördek soru sormak üzere elini kaldırdı.

"Geminin nasıl bir metalden yapılmış olduğunu da belirleyebildiniz mi?"

"Hayır. Az önce söylediğim gibi, şu ana dek emin olduğumuz tek şey aracın büyüklüğü ve güzergâhı oldu. Güneş'in yansıması bundan fazla bilgi edinmemize engel oluyor ve bundan daha fazlasını da ancak Phanes Dünya'ya iyice yaklaşıp da Güneş'i yandan almaya başladığında görebileceğimizi sanıyoruz."

Yao Jingming elini kaldırdı.

"Affedersiniz sayın meslektaşım ama ekrana 'Spitzer' sözcüğünün yansıtılmış olduğunu fark ettim," dedi. "Bundan NASA'nın uzay teleskobunun ilginç bir şeyler yakalamış olduğu sonucunu mu çıkarmalıyız?"

Billy gülümsedi.

"Çok doğru Yao," diyerek onayladı. "Siz de bilirsiniz ki Spitzer da tıpkı Hubble gibi NASA'nın yörüngeye yerleştirmiş olduğu bir teleskoptur ama onun kadar ünlü değildir. Yine de bu uzay teleskobu 2017 yılında, Trappist-1 Yıldızı'nın çevresinde, kırk ışık yılı mesafede içlerinden üçü yüzeyde sıvı halde su bulunmasına olanak verecek sıcaklığa sahip olduğu için yaşanabilir nitelikte olan, Dünya büyüklüğünde yedi ötegezegen keşfetmesiyle belli bir ün kazanmıştır. Spitzer'ın Hubble'dan farkı kızılötesi bir teleskop oluşudur. Dahası yer merkezli değil Güneş merkezli bir yörüngeyi izler."

Tomás'ın dışında kalan bütün astronotlar bu kızılötesi teleskop hakkında her şeyi zaten bildiklerinden Ördek konunun özüne girdi.

"NASA, Spitzer'ı da Phanes'e mi yöneltmiş?"

"Elbette."

"Ve?.."

Görevin yöneticisi bilgisayarın bir tuşuna dokundu ve ekranda bir uzay fotoğrafı belirdi. Derin karanlığın ortasında Phanes'in bütün öteki fotoğraflarında da görülen, aynı ışıklı nokta görülüyordu.

"Üzerimize doğru yaklaşan uzay aygıtının kompozit bir resmini görüyoruz; bu resim sizin de bildiğiniz gibi Spitzer'ın çok bantlı kızıl ötesi kamerası, spektrometresi ve fotometresi olan IRAC, IRS ve MIPS tarafından elde edilmiş unsurların birleştirilmesiyle oluşturulmuştur." Ekrana doğru döndü ve ellerini beline koyarak resme baktı. "Dikkatli bakın. Anormal bir şey fark etmiyor musunuz?"

Astronotların bakışları kompozit resmin merkezindeki ışıklı noktaya kilitlendi. Billy burada önemli bir ayrıntı olduğunu söylediğine göre vardı mutlaka.

Geriye onu bulmak kalıyordu.

XLVIII

Resmin tam merkezindeki ışıklı noktayı uzun uzun inceleyip de hiçbir özellik bulamayan astronotlar dikkatlerini çevresindeki siyahlığa yoğunlaştırdılar. Bu da boşunaydı. Bu fotoğraf da her bakımdan Phanes'in son iki gündür gördüğü bütün öteki resimleriyle aynı görünüyordu.

"Dürüst olmak gerekirse sevgili meslektaşım, ben hiçbir şey fark edemiyorum," dedi Yao Jingming. "Tam olarak neye bakmamız gerekiyor."

"Phanes'e."

Bütün katılımcıların ilgisi bir kere daha resmin orta yerini kaplayan ışıklı noktaya yöneldi. Topluluğun en arkasında oturmakta olan Seth, kimsenin başaramayacağını sezince sessizliği bozdu.

"Bu fotoğraf Spitzer'ın IRAC, IRS ve MIPS'inden alınmış olan görüntüler birleştirilerek oluşturuldu," diye hatırlattı bilim sorumlusu sanki onlara bir ipucu veriyormuş gibi. "Burada kızıl ötesi kamera, spektrometre ve fotometrelerden söz ettiğimizi unutmayın." Bir süre sustuktan sonra en önemli sözcüğü çok yavaşça yineleyerek iyice altını çizdi. "Kızıl ötesi."

İlk tepki veren Fransız oldu.

"Sıcaklık!" diye haykırdı Kanadalı pilot neredeyse oturduğu yerden zıplayarak. "Tanrım! Gemiden dışarıya hiç sıcaklık yayılmıyor!"

"Sıcaklık mı?"

"Evet ya, sıcaklık! Bütün taşıtlar, arabalardan uçaklara kadar hepsi belli bir sıcaklık yaratırlar. Kızıl ötesi kameralar bu sıcaklığı yakalayabilir. Aynı şey uzay gemileri için de geçerlidir elbette." Ekrandaki görüntüyü işaret etti. "Oysa Phanes hiçbir sıcaklık yaymıyor."

Nihayet anlamış olan astronotların ağızları açık kaldı. Resmin aslında ortaya koyduğu şey üzerinde görülen değil, görülmeyen ama görülüyor olması gereken bir şeydi.

"Siktir!" diye küfrü bastı Ördek. "Doğru söylüyor!"

"Hiç sıcaklık vermeyen bu uzay aracı nasıl bir şey böyle?" diye sordu Fransız. "İşe bakın! Böyle bir şey mümkün mü ki?"

Kürsünün üzerinde ayakta durmakta olan Billy başını sallayarak tepki verdi.

"Tebrikler Fransız, tam isabet! Gerçekten de Spitzer'ın kızıl ötesi kameraları Güneş'in yansıması dışında Phanes'in yaydığı en küçük bir sıcaklık belirtisi bile belirleyemedi ve bu bize hiç de normal görünmedi. Bu durumun ancak iki açıklaması olabileceğini düşünüyoruz. Ya mürettebatı kış uykusuna yatmış durumda ve uzay gemisi de boşlukta eylemsizliği kullanarak ilerliyor ve sanki uzaya bir sapanla fırlatılmış gibi, yakınından geçtiği büyük gezegen kütlelerinin yer çekimi etkisinden kendini büyük bir hızla fırlatmak için yararlanıyor, bu bize enerji açısından verimli bir yolculuk için olası ve akıllıca bir strateji gibi göründü. Ya da, tamamen devrim niteliğinde olan bir enerji kaynağına veya yürütücü sisteme sahip."

"Soğuk füzyon olması mümkün mü?"

Görevin yöneticisi bilmediğini gösteren bir hareket yaptı.

"Kim bilir? Her ne olursa olsun, bu keşiften sizi de haberdar etmem gerektiğini düşündüm çünkü bu yukarıda bizimkinden açık ara daha üstün teknolojiye sahip bir uygarlığın temsilcileriyle karşılaşacağınızı doğruluyor gibi. Elbette bu yalnızca bizim kuşkumuz ama Spitzer'ın kızıl ötesi görüntüleri de bu yönde çok sağlam yeni bir unsur oluşturuyor."

En arkada oturan Seth bir kez daha araya girdi.

"Bütün bunların içinde en önemlisi, bu keşfin uzayda yaşanmak üzere olan yüzleşme üzerinde yaratacağı etkilerdir," diye vurguladı. "Burada elbette ki Ruslardan söz ediyorum."

Ördek arkasına dönüp onun yüzüne baktı.

"Hangi etkiler?" diye sordu. "Bu keşif Rusların Phanes'e saldırmalarından endişe duymamamız gerektiği anlamına gelmiyor mu? Eğer Phanes böyle bir teknolojiye sahipse Rusların fırlatacakları, RS-28 Sarmat misilleri de dâhil her türlü silaha kolaylıkla karşı koyabilecek durumda olmaları gerekir."

Bu soru, Rusların müdahalesinden büyük bir endişe duyduğunu gizlemeyen bilim sorumlusunu rahatsız etmiş gibiydi.

"Bu doğru," diye itiraf etti. "Ama gevşemek yerine daha da endişeli olmalıyız." Gözlerini kıstı. "Bir düşünsenize. İki ayrı Dünyalı uzay gemisinin üzerine doğru geldiğini ve içlerinden birinin kendisine balistik nükleer misillerle saldırdığını görünce Phanes'in mürettebatı ne düşünecek? Ya da eğer mürettebat kış uykusundaysa, geminin otomatik savunma sistemi buna nasıl tepki verecek? Dünya'dan gelen her iki geminin de birlikte hareket ettiklerini ve üzerine saldırmakta olduklarını düşüneceği çok açık. Böyle bir durumda eğer Phanes kendini Rus saldırganı yok etmek zorunda hissederse, aynı zamanda Atlantis'i de yok etmeye karar vermesi kaçınılmaz olacaktır gibi geliyor bana. Uzaylıların ya da Phanes'in otomatik seyrüsefer sisteminin bu iki uzay gemisinin kendileri hakkındaki niyetlerinin farklı olduğunu kendi kendilerine ayırt edebilmeleri bana çok kuşkulu görünüyor. Sorunun ne gibi sonuçlar doğurabileceğini şimdi anladınız mı?"

Toplantı salonunda bulunan herkes durumu kusursuzca anlamıştı. Başından beri zaten zor olan görev, giderek olanaksız hale gelmeye başlıyordu. Bütün bunların ne anlama gelebileceğinden astronotların hiçbiri habersiz değildi.

İçlerinden birkaç tanesinin akıllarından geçirdiği düşünceyi sonunda dile getiren Ördek oldu.

"Bu koşullar altında bana kalırsa geriye tek bir olasılık kalıyor."

"Nedir o?"

Phanes Görevi'nin komutanı eliyle kesin ve kararlı bir hareket yaptı.

"Görevin iptali."

Bu öneri toplantı salonunda derin bir sessizliğe yol açtı.

İlk tepki veren Seth oldu ve oturduğu yerden sıçrayarak kürsüye doğru ilerledi.

"Olumsuz!" diye haykırdı bilim sorumlusu Billy'nin yanında yerini alırken. "Phanes Görevi iptal edilemez ve edilmeyecektir."

"İyi ama Seth, bu işin sonu kötüye varacak," diye savundu Ördek. "Eğer Ruslar Phanes'e saldıracak olurlarsa uzaylılar da elbette buna yanıt verecek ve çok büyük olasılıkla Rus uzay gemisini ve içinde bizle birlikte Atlantis'i de yok edeceklerdir. Bu bir okul varsayımı değil, en olası senaryo."

NASA'nın astrofizikçisi kararlı görünüyordu.

"Bütün bunlar doğru," diye itiraf etti. "Ama pes edemeyiz. Dünya dışından bir uygarlıkla bu karşılaşma bizim vazgeçemeyeceğimiz kadar önemli bir olay. Daha önce benzeri görülmemiş bir tarihî olay bu, Kristof Kolomb'un Amerika'ya ayak basmasıyla eş değerde. Her ne olursa olsun pes etmeye hakkımız yok."

"Bu koşullar altında devam edemeyiz!"

"Seçme şansımız yok," diye üsteledi Seth. "Tabloyu gözünüzün önüne bir getirin. Eğer Phanes, Soyuz'un saldırısına uğrarsa ne düşünecektir? Soyuz'un kendi başına hareket ettiğini mi? Elbette ki hayır, uzaylılar ya da Phanes'in otomatik savunma sistemi doğal olarak bütün insanlık tarafından saldırıya uğramış olduklarına hükmedecek ve karşılık verecektir. Sahip oldukları teknolojiyle bütün gezegene saldırıp hepimizi ortadan kaldırabilirler. Buradaki tehlike göz ardı edilemeyecek kadar büyük. İstesek de istemesek de Phanes Görevi devam etmek zorunda."

"Peki ya Ruslar balistik nükleer misillerini fırlattıklarında ne yapacağız?" diye üsteledi asker ruhu bu meseleyle meşgul olan Ördek.

"RS-28 Sarmatların yolunu kesebilmek için anti misil sistemimizi çalıştırmamız gerekecek, peki Phanes'in içindekiler Rusların misil fırlattıklarını ve bizim de anti misiller yolladığımızı görünce ne tepki verecekler? Hemen harekete geçecekler elbette. Az önce saptadığımız üzere hiç sıcaklık yaymayan bir enerji kaynakları ya da yürütücü güçleri bulunuyorsa, ellerinde mutlaka inanılmaz derecede gelişmiş silahlar da olmalı. Eğer Phanes kendini tehlikede hissederse üzerimize saldıracaktır!"

"Biliyorum, biliyorum," dedi Seth başını sallayarak. "İşte bu yüzden biz de bu durumun çaresine bakabilmek için Washington'la birlikte yeni bir strateji geliştirmeye başladık bile. Phanes'i tehdit oluşturmadığımıza ikna etmemiz gerekiyor. Bu kesinlikle şart."

"Peki, nükleer misillerin ve Tanrı bilir daha nelerin havada uçuştuğu bir çarpışmanın orta yerinde bunu sağlamak için ne halt edebiliriz ki? Beyaz bayrak mı sallayacağız?"

"Biraz risk taşıyan bir şey yapmayı düşünüyoruz," dedi astrofizikçi. "Aslında çok risk taşıyan bir şey." Fikrin altını iyice çizmek için biraz sustu. "Gerçekten büyük bir risk."

Duydukları onca şeyden sonra mürettebatın üyeleri hayretler içindeydiler. Bu risk ne olabilirdi ki?

İçlerinde herkesin içinden geçirdiği sözcükleri dile dökmeye tek cesaret eden Tomás oldu.

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Yanıtlamadan önce Seth, sanki artık bütün kartlarını açmanın zamanının geldiğini anlatmak ister gibi anlam dolu bir bakışla Billy'ye baktı. Görevin yöneticisi sessizce başını salladı ve bilim sorumlusu da Atlantis'in mürettebatının yüzlerine baktı.

"Rus gemisine saldırmayı."

XLIX

Seth Dyson'ın bu açıklaması o kadar beklenmedikti ki astronotlar yanlış duymuş olduklarını sanarak gözlerini inanmaz ifadelerle kocaman açmışlardı.

"Efendim?"

"Rus gemisine saldıracağız," diye yineledi bilim sorumlusu. "Bu kadar basit ve çılgınca işte."

"Ama... ama..."

Seth onlara susmalarını işaret eder gibi elini salladı.

"Bir kere bu konu çok gizli," diye duyurdu resmiyetle. "Bu da demek oluyor ki hukuki açıdan buraya geldiğiniz ilk gün imzalamış bulunduğunuz gizlilik anlaşmasının kapsamı içine giriyor ve kesinlikle bu duvarların dışına çıkmaması gerekiyor. Yeterince açık mı?"

Hâlâ şokun etkisi altında bulunan astronotlar neredeyse otomatik bir hareketle rızalarını gösterdiler.

Bu onaylanmadan hoşnut ama görev bir mayın tarlasına doğru ilerlemekte olduğu için de endişeli olan astrofizikçi homurdandı.

"Bu konu şu anda Washington, Pekin ve NATO üyesi kimi müttefikler tarafından tartışılmakta," diye açıkladı. "Böyle bir eylemin jeopolitik sonuçlarını inceliyoruz ama önümüzde yalnızca iki seçenek bulunduğu gitgide daha da açıkça belli oluyor. Ya görevi terk edeceğiz ya da elimizde bulunan bütün araçları kullanarak kesin biçimde harekete geçeceğiz. Bir orta yol bulmak mümkün olmayacak."

"Kesinlikle aynı fikirdeyim," dedi Ördek, başını sallayarak. "Bırakmamız en doğrusu olacak."

"Bu olasılık, dün gece, uzaylıların Rusların misillerine kusursuzca karşı koyabilecek yeterlikte oldukları keşfedilince ortaya atıldı. Daha önce de açıklamış olduğum gibi buradaki sorun, Soyuz'un bir saldırısını Phanes'in mürettebatının nasıl yorumlayacağını bilmekte yatıyor. Bunun insanlığın bütününü temsil etmeyen, bireysel bir eylem olduğu sonucuna varmalarını fazlasıyla kuşkulu buluyoruz. Çok büyük bir olasılıkla Phanes, Rusların saldırısını yeryüzünün saldırısı olarak yorumlayacak ve bu da bütün gezegenimizi tehlikeye atacaktır. İşte bu yüzden görevi bırakamayız."

"Harekete geçme kararı almış olduğunuzu anladım," diye sonuç çıkardı Atlantis'in komutanı yüzünde canı sıkılmış gibi bir ifadeyle. "Demek ki niyetiniz Soyuz'u yok etmek. Bu hedefi nasıl gerçekleştirmeyi öngörüyorsunuz peki?"

"İki yol düşünüldü," diye açıkladı bilim sorumlusu. "İlki Rus gemisini Plessetsk Kozmodromu'ndan kalkış anında bombalamak."

Ördek hayrete düşmüş gibiydi.

"Böyle bir şeyi nasıl yapabileceksiniz ki?"

"Bu görevi yerine getirmek üzere şu anda bir F-35 Lightning filosu, Estonya'nın kuzeyinde bulunan Ämari Hava Üssü'ne doğru yola çıkmış durumda. Sizin de bildiğiniz gibi F-35'ler, kara saldırıları için tasarlanmış, radarlar tarafından saptanamayan avcı uçaklarıdır. Zamanı geldiğinde bu uçaklar fark edilmeksizin Rus hava sahasına girerek Plessetsk'e varacak ve Soyuz'u yok edeceklerdir. İşte bu da "Sevgi" görevinin sonu olacaktır. Bu seçenek sorunu çözüyorsa da doğal olarak başka bir sorun da yaratıyor, Rusya ile Batı dünyası arasında bir jeostrateji sorunu. Yine de bunun diğerine kıyasla daha küçük bir felaket olacağını düşünüyoruz."

"Peki ya ikinci seçenek nedir?"

"Uzay mekiğinin kendisini kullanmak. Atlantis'i daha önce düşünüldüğü gibi bir anti misil sistemi yerine bir AIM-120 AMRAAM bataryasıyla donatmak."

"Siktir!"

"Vay be!"

Komutanla pilotun yüzlerinde oluşan dehşet dolu ifadeler karşısında sivil astronotlar da endişeye kapıldılar.

"O da nedir öyle?" diye sordu Emese telaşla. "Neden söz ediyorsunuz siz?"

"NATO'nun adlandırmasıyla Tilki 3 misilleri," diye yanıt verdi Ördek gergin bir sesle. "Radar tarafından yönlendirilen bir seyrüsefer sistemi taşıyan havadan havaya misillerdir."

"Dün sözünü ettiğimiz anti misillerden değiller mi yani?"

"Hayır. Bunlar saldırı misilleridirler."

"Ah, Tanrım!"

Mekiğin komutanı bir kere daha görevin bilim sorumlusuyla yüzleşti.

"Atlantis'in Ruslara karşı AMRAAM misilleri kullanmasını gerçekten istiyor musunuz?"

"Bu bir varsayım."

"Ancak bu misillerin motorlarının uzaydaki bir çarpışma için yeterli güce ya da özerkliğe sahip olmadığını siz de biliyorsunuz..."

"USAF onları çok daha güçlü motorlarla donatacak."

Komutan ve pilot, endişeyle birbirlerine baktılar; her ikisi de asker olduklarından böyle bir kararın sonuçlarını çok iyi anlayabiliyorlardı.

"Washington'ın bu seçeneklerden hangisine yatkın olduğu konusunda bir bilginiz var mı?"

"Her ikisine de," diye açıkladı Seth. "Kesin kararın henüz alınmamış olduğuna dikkatinizi çekerim. Çeşitli başkentler arasında müzakere süreci en üst düzeyde sürüyor, ancak güvenlik nedeniyle

askerî yetkililer her iki sürecin de aynı anda başlatılması taraftarı görünüyorlar. Bunu çeşitli hükümetlerin de onaylaması olasılığı yüksek. Bu durumda da plan, ilk önce F-35'leri kullanarak Rus gemisini kozmodromdan ayrılmadan etkisiz hale getirmek olacak. Eğer bu girişim başarıya ulaşırsa sorun çözülmüş demektir. Başarılı olamazsa... Eh, bu durumda da Atlantis son çare olacaktır. O zaman AMRAAM misilleri uzay mekiğimizden Rus gemisine fırlatılacaktır." Bu noktanın altını çizmek için parmağını havaya kaldırdı. "Gerekli olması durumunda Atlantis'in Ruslara, Phanes'le temas kurulmadan önce saldırmasının tercih edileceğine dikkatinizi çekerim. Elbette ki bu uzaylıların bir şeyden haberdar olmamalarını sağlamak ve böylece Phanes'le aramızda oluşabilecek her türlü yanlış anlamayı önlemek amacını taşımaktadır."

Atlantis'in komutanı gözlerini yumarak şakaklarını ovdu.

"Lanet olsun! Bu iş çok karmaşık olacak..."

Seth derin bir soluk alıp başını önüne eğerek ne kadar üzgün olduğunu göstermek istedi.

"Korkarım başka çaremiz yok."

İçinde bir isyanın yükseldiğini hisseden Emese parmağını kaldırdı.

"Kusura bakmayın ama bana bu iş artık çığırından çıkmaya başladı gibi geliyor," diye itiraz etti. "Barışçıl nitelikte bir bilim görevi için işe alındım ben. Dün bize savunma amaçlı bir anti misil sistemi midir nedir, birtakım silahlar donanmamız gerekeceği bildirildi. Şimdi de karşımıza geçmiş bize uzaya yanımızda bir saldırı misili cephanesiyle çıkacağımızı ve bir Rus gemisini yok edeceğimizi söylüyorsunuz. Sanki Yıldız Savaşları'ndayız. Sizce de bu kadarı artık birazcık fazla olmuyor mu?"

"Haklısınız Emese," diye itiraf etti NASA'nın astrofizikçisi. "Durum hiç beklenmedik ve çok da üzücü biçimde gelişti ama içinde bulunduğumuz koşullar bunlar işte ve biz de onlarla başa çıkmak durumundayız. Eğer sizin aklınıza daha iyi bir çözüm yolu geliyorsa söyleyin rica ederim."

"Çok basit, görevi askerlere bırakmalıyız. Madem bu bir savaş operasyonuna dönüştü, bu durumda biz sivil astronotların görevden el çekerek yerimizi askerlere bırakmamız daha doğru olmaz mı?"

Seth sanki ardı ardına çıkan sorunlar altında eziliyormuş gibi derin bir soluk aldı.

"Bakın, eğer bırakmayı istiyorsanız gitmekte özgürsünüz," diye kabul etti. "Kimse sizi bu... bu çılgınlığın içine zorla sokmuyor. Ancak mürettebat değişikliğini yalnızca BM Güvenlik Konseyi'nin onayıyla yapabiliriz. Ruslar bunu veto edeceklerdir. BM'yi devreden çıkarmayı istesek bile, Ruslar bizi yine de çok yakından izliyorlar. Phanes Görevi'nde bulunan sivil astronotların çekildiklerini ve yerlerini askerlerin aldığını öğrenirlerse niyetimizi de anlayacakları çok açık. Bu durumda hemen karşı önlemler alacaklardır. O zaman Phanes'e gerçekten saldırabileceklerdir ve sonra da... Neler olacağını ancak Tanrı bilir. İstediğiniz böyle olması mı?"

Astronotlar ne diyeceklerini, ne yapacaklarını bilemeden birbirlerine baktılar. Görünüşe bakılırsa kimsenin içinde görevi sürdürmek için en küçük bir istek bile yoktu. Onlar uzaya çıkmayı bunun için kabul etmiş değildiler, ancak böyle bir senaryo karşısında başka çözüm yolu da göremiyorlardı. Köşeye sıkışmış olduklarını hissediyorlardı.

İçlerinde Phanes'le birlikte göreve gitmeyecek tek kişi olan Billy Gibbons söz aldı.

"Bakın çocuklar, bunun hiç de sırası olmadığını ve hâlâ bütün bunları sindirmeye uğraştığınızı biliyorum ama eğer bu senaryoyu uygulamaya gerçekten karar vereceksek ele almamız gereken kimi teknik sorunlar olacak. Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi görevimizin içeriğinde ardı ardına gelen değişiklikler bizi Atlantis'in uçuş planında ve yanında götüreceği her türlü lojistikte de ayarlamalar yapmaya zorluyor. İlk önce, AMRAAM misillerinin batarya sorununu hesaba katmak gerekiyor. Bataryayı yukarıya nasıl çıkaracağız?"

Uzay mekiğinin komutanı endişeyle koltuğunda sallandı.

"Sakın bana onu Atlantis'e yerleştirmeyi düşündüğünüzü söylemeyin..."

"Hiç de değil," diye açıkladı görevin yöneticisi. "Bunun için pek çok geçerli nedenimiz var. Güvenlik bakımından mekiği içinde misillerle havalandırmak önerilen bir şey değildir. Sonra bir de gizlilik sorunu var. Bu görev çok yakından izlenmekte olduğundan hiç kimse görmeden misil yüklemek kolay iş olmayacaktır. Üstelik Atlantis zaten üç astronotu EVA için Phanes'e kadar taşıyacak olan MMU gibi ağır bir aracı taşıyorken, mekiğe daha fazla ağır yük bindirmeyi istemeyiz."

"O halde misilleri yukarı nasıl çıkaracağız?"

"Silahları uzaya Kaliforniya'daki Vandenberg USAF Üssü'nden bir Delta füzesiyle yollamayı öngörüyoruz. Böylesi daha az dikkat çeker. Yörüngeye girince Delta'yı bulmaya gidebilir ve yükünü Atlantis'e taşıyıp orada bir araya getirebilirsiniz."

"Bunu kim yapacak?"

"EVA operasyonuna katılacak olanlar elbette," diye belirtti. "Yani, Seth, Emese ve Tom."

Tomás ve Emese'nin gözleri dehşetten kocaman açıldı.

"Efendim?" dedi Tomás yerinden sıçrayarak. "Yani Emese'yle benim uzaya çıkarak şey yapmamızı mı..."

Billy Gibbons onlara görevin en dikenli kısımlarından birini vermekte olduğunun ve bundan kesinlikle hoşlanmayacaklarının farkında olarak her ikisine de baktı ve başını sallayarak onayladı.

"Misillere silahları siz takacaksınız."

L

Tomás ve Emese hâlâ şoktaydılar. Her ikisi de bir Billy'ye, bir Seth'e, bir ekibin öteki üyelerine bakıyorlar, âdeta içlerinden birinin bunun bir şaka olduğunu, kendilerine verilmiş olan görevin gerçek olmadığını ya da hiç olmazsa başka birilerine verileceğini söylemesini umuyor gibiydiler ama yol arkadaşlarının yüzlerindeki ağır ifadeler karşısında durumun son derecede ciddi olduğunu çok geçmeden anladılar.

"İyi anladığımdan pek emin değilim," dedi Portekizli düşüncelerini bir düzene koymaya uğraşarak. "Yani siz şimdi yukarı çıktığımız ve Delta ile birlikte yörüngeye girdiğimiz zaman, Emese, Seth ve benim uzaya çıkıp Delta'daki misilleri Atlantis'e taşımamızı ve bir de üstüne bunları mekiğin içinde silahlandırmamızı mı istiyorsunuz?"

"Doğru."

"Ama... ama... Çıldırdınız mı siz?"

"Ne yazık ki durum bu Tom," diye açıkladı Billy. "Başka bir yolu olmasını ben de isterdim ama ne yaparsın ki yok. EVA çerçevesi içinde bu görevi yerine getirmesi gereken sizler olacaksınız."

Tomás komutanla pilotu işaret etti.

"Kendilerine saygısızlık etmek istemiyorum ama asker olan onlar," diye hatırlattı. "Sonuç olarak askerî nitelikteki bir sorunu çözmesi gereken de onlar olmalı, siviller değil."

"Görevin güvenlik protokolü bunu kesin olarak yasaklıyor," diye belirtti görevin yöneticisi. "Komutan ve pilot sıfatıyla Ördek ve Fransız kokpiti terk edemez, mekikten dışarı çıkamazlar."

"Bakın siz şu işe! Nedenmiş o peki?"

"Çünkü bu uzaya çıkış anlamına geliyor ve EVA bu görevin en tehlikeli kısmını oluşturuyor. Eğer komutanın ya da pilotun başına bir şey gelecek olursa Phanes'le karşılaşması ve sonra da Dünya'ya geri dönmesi için Atlantis'i uçurabilecek kimse kalmamış olacak. Bu durumda mekik yolundan sapacak ve içindeki herkes ölecektir. İşte bu nedenle de Ördek ve Fransız'ın mekiği terk etmeleri söz konusu bile edilemez. Dolayısıyla da bu görevi yerine getirecek olanlar EVA görevi için seçilmiş olan astronotlardır. Bunun başka bir yolu yok."

Tarihçi böyle bir şeyin mümkün olamayacağını göstermek için ne yapması gerektiğini bilemiyordu.

"Kusura bakmayın ama bu olacak şey değil. Bir kere biz misillerin nasıl silahlandırılacağını bile bilmiyoruz ki."

"Sizi bu konuda eğitmek benim sorumluluğum," diye bildirdi Billy. "Hem zaten buna özel alıştırmalar tasarlamaları için USAF'la çalışmaya başladık bile. Sanıyorum ki yarın ya da en geç öbür gün, havuzda AMRAAM misil sistemlerinin taşınması, uzay mekiğine yerleştirilmesi ve silahlandırılması alıştırmalarına başlayabileceksiniz."

Ancak bütün bunlar iki sivil Avrupalıyı tatmin etmeye yeterli olmuyordu.

"Doğrusunu söylemek gerekirse ortadaki sorun yalnızca yeterlilikle ilgili değil," diye üsteledi tarihçi. "Aynı zamanda bir irade sorunu da var. Ben misillerle ilgili hiçbir şey yapmak istemiyorum, bunu anlayabiliyor musunuz? Benim işim bu değil. Ben bir akademisyenim, asker değil. Silahlara dokunmam, bu bir ilke meselesidir."

"Koşullar değişti Tom. Bu yeni senaryo içinde her birimiz görevin başarıya ulaşabilmesi için gereken sorumluluk her ne olursa olsun onu yerine getirmek zorundayız. Siz EVA için seçildiniz ve bu da mekikten çıkma yetkisine sahip üç kişiden biri olacağınız

anlamına geliyor. Bu operasyonu sonuca ulaştıracak olan siz üçünüz olacaksınız. Bunun için başka kimse yok."

"Eğer başka kimse yoksa daha fazla askerî astronot bulun."

"Bu mümkün değil. Size bu ekibin oluşumunun BM Güvenlik Konseyi tarafından onaylanmış bulunduğunu hatırlatırım, buna Rusya da lehte oy verdi, çünkü o sırada henüz Phanes'le buluşmamız konusundaki çekincelerini dile getirmemişlerdi. Ekibe yeni üyelerin eklenmesi Güvenlik Konseyi'nden yeşil ışık alınmasını gerektirecektir. Bu süre içinde Ruslar fikirlerini değiştirmiş olduklarından bu seferki oylamada veto haklarını kullanacakları kesin. Dahası şu anda ekibe asker eklemenin Rusların kulağına kar suyu kaçıracağını da size hatırlatmalıyım. İşte bu yüzden başka çaremiz yok. Bu operasyonu EVA için seçilmiş olan astronotlar yürütecekler."

"Ama ben misillere dokunmayı istemiyorum, dedim size!"

"Ben de istemiyorum," diye duyurdu Emese, Portekizliye katılarak. "Bunu aklınızdan bile geçirmeyin!"

Toplantı salonuna ağır bir sessizlik çöktü. Tartışma giderek bilek güreşine ya da ayaklanmaya dönüşmekteydi ve bunun da kimseye bir yararı olmayacağını herkes biliyordu. Billy, sanki araya girmesini istermiş gibi Seth'e baktı. NASA'nın astrofizikçisi çaresizliğini gösteren bir hareket yaptı.

"Gerekirse ben her şeyi tek başıma yaparım," dedi içini çekerek. "Eğer sizler misillere dokunarak ellerinizi kirletmeyi istemiyorsanız, hiç kimse sizi buna zorlayamaz. Hepsini tek başıma ben yaparım o halde, ne yapayım!"

"Burada mesele ellerimizi kirletmek değil Seth..."

Uykusuz bir gece ve üzerindeki genel baskı sonucunda sinirleri iyice bozulmuş olan bilim sorumlusu sabrını yitirdi.

"Elbette ki öyle ve siz de bunu gayet iyi biliyorsunuz Tom," diye haykırdı suçlayıcı bir tavırla. "Önümüzde korkunç bir kriz var, Ruslar Phanes'e saldırmaya hazırlanıyorlar ve biz de insanlığı görülmemiş bir felaketten kurtarabilecek olan en son çareyiz ama siz... Siz geç-

miş karşıma bana misillere dokunamayacağınızı, alerjiniz olduğunu falan söyleyip duruyorsunuz! Uçurumun kenarına gelmiş olduğumuzun hâlâ farkında değil misiniz siz? Böyle bir durumda divalar gibi davranmaya kimsenin hakkı olamaz! Şimdi zaman güzel sözlerin zamanı değil, onlar Nobel komitesini ya da Papa'yı etkileyebilirler ama sorunları çözmeye yetmiyorlar! Şimdi zaman eylem zamanı. Kimi zaman insanın kendinden çok daha büyük olan bir şey uğruna kollarını sıvayıp da ellerini kirletmesi gerekir! İşte o anlardan birini yaşıyoruz Tom!" Kendinden başlayarak üçünü işaret etti. "Ben, siz ve Emese bir karar vermeliyiz. Ya bakireler gibi tertemiz kalacağız ve bu işin sonu kötüye, hem de çok kötüye varacak, ya da biz ellerimizi çamurun içine sokacağız ve o zaman belki, yalnızca bir olasılıkla insanlık bu işin içinden sıyrılabilecek." NASA yetkilisi, topun onların sahasında olduğunu anlasınlar diye sırayla bir Portekizliye, bir Macar'a baktı. "Artık seçim yapmak size kalmış!"

Emese ile Tom şaşkınlık içinde bir kere daha birbirlerine baktılar. Seth onları köşeye sıkıştırmıştı. Söylediği her şey doğruydu. Son yirmi dört saat içinde olaylar korkunç bir hız kazanmıştı. Rusların Phanes'i yok etme planlarının uzaylıların şiddetli bir biçimde karşılık vererek insanlığı daha önce benzeri görülmemiş türden bir krizin içine sokmalarına yol açması olasılığı gitgide belirgin hale geliyordu. Düşünülen çözüm yolu hiç de hoş bir şey değildi ama Tomás her zaman ortada iyi bir seçeneğin bulunamayabileceğini ve kimi zaman kötü bir çözüm yoluyla daha da beter olanı arasında bir seçim yapmak gerektiğini gayet iyi biliyordu. İstese de istemese de, Charybdis ile Scylla[8] arasında bir tercih yapması gerekecekti. Başını önüne eğip boyun eğercesine derin bir soluk aldı.

"Pekâlâ," diye teslim oldu alçak sesle. "Ne gerekiyorsa yapacağım."

Portekizlinin boyun eğişi karşısında ne kadar canı sıkkın olsa da Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu da gönülsüzce rızasını bildirdi.

8 Yunan mitolojisinde dar bir su kanalının iki kıyısında yaşayan iki deniz canavarı. Zamanla iki zor şey arasında seçim yapmak anlamına gelen bir deyim olarak kullanılmaya başlanmıştır. (ç. n.)

Tomás ve Emese'nin verdikleri ödün topluluk tarafından rahatlamayla karşılandıysa da hiç kimse tek bir yorumda bile bulunmadı. Hepsi bu kararı ne kadar zor almış olduklarının farkındaydılar.

Bu mesele de hallolunca Billy göreve getirilmiş olan operasyon değişikliklerini ve bunların eğitim programı üzerinde yaratacağı sonuçları sunmaya devam etti.

"Delta füzesinin uzaya taşıyacağı tek yük misiller olmayacak," diye açıkladı. "Bu görevin karmaşık niteliği yörüngede yürütülmesi gerekecek olan manevralara bağlı yeni sorunlar ortaya çıkarıyor. Bildiğiniz gibi uzay mekiğinin irtifa değiştirme ya da eğilme kapasitesi, kullanmakta olduğu yakıtla ve uzay uçuşunun fiziksel niteliğiyle doğrudan ilişkilidir."

"Benim sorularımdan biri de tam bu olacaktı işte," dedi pilotluk sorunlarıyla haşır neşir olan Fransız. "Atlantis'e önce Ruslara saldıracak ve sonra da Phanes'e yanaşacak biçimde manevra yaptırmak çok fazla enerji ve hareket gerektirecek. OMS sistemimiz bu kadar sınırlıyken MECO haline geçince başımızın çaresine nasıl bakacağız?"

Emese söylenenleri Tomás'ın kulağına tercüme etti.

"MECO, uzay gemisinin yörüngedeki hareketinin teknik tabiridir, OMS ise yörünge değiştirmemize olanak verecek olan seyrüsefer sistemidir."

Görevin yöneticisi klavyesinde bir tuşa bastı ve ekranda uzay mekiğinin Dünya'nın çevresinde izleyeceği yolun şeması belirdi.

"Bildiğiniz üzere, yörünge genellikle MECO halindeyken belirlenir ve manevra yapabilmek için fazla bir alana sahip değiliz. Geminin motorları çalışmıyor ve onu yörüngede tutan kendi yüksekliği. OMS sisteminin büyük bir hızla, yaklaşık olarak saatte otuz bin kilometrelik yolculuk hızından saatte beş yüz kilometrelik bir artışla yörünge değiştirmeye izin verdiği doğrudur. Ancak sorun şudur ki büyük dış depoda bulunan yakıt kalkış sırasında bitince bu depo dışarı atılır ve mekiğin rezervleri de çılgınlıklar yapmaya izin vermez. Oysa bu görev Atlantis'in belli bir özgürlük içinde manevra

yapabilmesini gerektiriyor. Bunu yakıtsız nasıl yapabiliriz? Çözümü, Delta'yla yukarıya aynı zamanda yakıt da taşımak olacak."

"Bu bana iyi bir fikir gibi göründü," dedi Ördek, başıyla da onaylayarak. "Eğer doğru anlıyorsam plan, misilleri ve yakıtı yörüngeye çıkarmak olacak. Yukarı çıkınca bizim Delta'ya yanaşarak hem misilleri hem de yakıtı Atlantis'e aktarmamız gerekecek. Böylece de OMS sistemini beslemek ve yörüngeyi görevin gereksinimleri doğrultusunda değiştirebilmek mümkün olacak."

"Doğru."

"Bu durumda Fransız'la benim sabit SMS üzerinde Ruslara saldırmak ve Phanes'e yanaşmak için gerekecek manevraları prova etmemiz gerekecek," dedi mekiğin komutanı. "Robot koldan kim sorumlu olacak?"

"O Yao'nun işi olacak. Onu bu konuda eğiteceğiz, ayrıca misillerin Atlantis'e taşınmasına yardımcı olabilmek için de ayrı bir eğitim görecek."

"Çok güzel. EVA'ya çıkacak olan Seth, Tom ve Emese, Phanes'e yanaşma eğitimi alacaklar ve ayrıca NBL havuzunda Delta'daki misiller ile yakıtın mekiğe taşınması ve misillerin hazırlanması işlemlerinin alıştırmalarını da yapacaklar."

"Doğru," diye onayladı Billy bir kere daha. "Ancak EVA ekibinin üç üyesinin bundan başka bir sorumlulukları daha olacak."

Tomás ve Emese, gelecek olan şeyden çekinerek inanmaz gözlerle adamın yüzüne baktılar.

"Yine ne var?"

"Bizden nükleer silahları çalıştırmamızı da istemeyeceksiniz herhalde, değil mi?" diye sordu astrobiyolog. "Çünkü ben kendi sınırıma artık ulaşmış olduğumu sanıyorum."

"Nükleer silahlar mı? Hayır, hayır, hiç de öyle bir şey değil."

"İyi bari."

Görevin yöneticisi kollarını kavuşturup gizemli bir tavırla yüzlerine baktı.

"Ondan daha beter bir silah bu."

LI

Billy Gibbons'ın bu son sözcükleri üzerine iki akademisyenin benizleri attı. Tomás ve Emese her türlü kırmızı çizgilerini çoktan aşmış olduklarını zaten hissediyorlardı ve şimdi de sanki bu kadarı yetmiyormuş gibi yeni bir şey daha öğreneceklerdi.

"Nükleer silahlardan daha beter bir silah mı?" diye sordu Portekizli. "Bu nasıl bir silah olabilir ki?"

Görevin yöneticisi kısa bir süre ciddi bir yüz ifadesiyle baktıktan sonra yüzünde bir gülümseme belirdi.

"Televizyon."

"Affedersiniz?"

"Bu olay, insanoğlunun Ay'a ayak basışıyla eş değer olan sonsuz bir öneme sahip. Belki sizler buraya kapanmış durumda olduğunuz için bütün dünyanın gözlerini bizim üzerimize çevirmiş bulunduğunun farkında değilsiniz. Uzaylılar buraya geliyorlar ve biz de onları karşılamaya hazırlanıyoruz. Bütün gazetelerin manşetlerinde, televizyon haberlerinin ilk sırasında her gün bu olay var. Müthiş bir ilgi uyandırmış durumdayız. Bilişim çağında olduğumuza göre insanlar uzaylılarla karşılaşmaya hazırlanırken kimsenin bir şey göremeyecek olması kabul edilebilecek bir şey olmayacaktır. Bu yüzden de olayın medya tarafından belgelenmesini sağlamak hayati önem taşıyor."

"Ah, olamaz," dedi Tomás, kendisinden beklenen şeyin ne olduğunu anlayınca gözlerini devirerek. "Sakın bana misil ve yakıtlarla

oynamanın yanı sıra bir de kameramanlık yapmamız gerekeceğini söylemeyin..."

Görevin yöneticisi bir tuşa bastı ve ekranı bir uzay mekiğinin şeması kapladı.

"Tam olarak öyle değil," dedi mekiğin üzerindeki birkaç noktayı işaret ederek. "Mekiğin içine uzaktan kumandayla çalıştırılabilen beş kamera yerleştirildi bile, bunlardan ikisi kokpitte bulunuyor, ayrıca dışarıda olan bitenleri de kaydedebilmek üzere Atlantis'in dış kabinine de iki kamera ekleteceğiz. Kameralar konusunda endişeniz olmasın. Asıl sorun EVA üçlüsü Atlantis'i terk edip de uzaylılarla tanışmak üzere Phanes'e gittiklerinde başlayacak. Bu tarihsel karşılaşma görevin en dramatik anını oluşturacak ama onun mekiğin içindeki kameralarla saptanabilmesi mümkün olamayacak. Bu yüzden de EVA'ya katılan astronotlardan her birinin kaslarına minyatür birer kamera yerleştirilecek. Bu sayede o an olan biten her şey canlı olarak yayınlanabilecek."

"Her şey mi?" diye sordu Ördek endişeyle "Misillerin Atlantis'e taşınması ve Ruslara yapılacak saldırı da buna dâhil mi?"

"Her şeyi derken, yalnızca Phanes'le kurulacak temas anını kastediyordum," diye vurguladı Billy. "Elbette ki bunun dışında kalanlar yayınlanmayacak; o görüntüleri burada, Houston'da bizler görebileceğiz ve ayrıca şifreli bir kanal üzerinden Washington'a, özellikle de Beyaz Saray, Langley ve Pentagon'a aktarılacak ki yetkililer de olayları izleyebilsinler."

"Başkan ve CIA uzaydaki savaşa canlı olarak ve şahsi biçimde tanık olmayı mı istiyorlar? Rusları öldürmeyi başarırsak alkış mı tutacaklar? Ya da biz ölürsek gözyaşı mı dökecekler?"

Tomás bu soruları alaylı olarak sormuştu ve bu da görevin yöneticisini rahatsız etti.

"Umarım Başkan'ın istihbarat servislerinin ve genelkurmayın olup bitenleri gerçek zamanlı olarak izlemelerini anlayışla karşılarsınız," diye kendini savundu. "Neler olup bittiğini ne kadar hızlı

öğrenirsek müdahale edebilme yetimiz de o kadar yüksek olur." Havayı yumuşatmak için zoraki gülümsedi. "Ne olursa olsun çocuklar, herhalde o aşamaya gelmemiz gerekmeyecektir. F-35'ler bu sorunu zamanında çözeceklerdir. Bizim yapmamız gereken tek şey dikkatimizi görevimize yoğunlaştırmak olacak." Bilgisayarı kapattı. "Artık işe koyulalım! Ellington Field'de sizi bekliyorlar."

Sabah brifingi tamamlanmış görünüyordu. Ancak görevin yöneticisi onları hava üssüne taşıyacak olan otobüse doğru göndermeden önce Seth de birkaç sözcük ekledi.

"Bu görevin içeriği apaçık," dedi. "Hep birlikte gördüğümüz gibi durum son yirmi dört saat içinde çok belirgin biçimde kötüleşti. Bizi bekleyen güçlükleri sizlerden saklamayacağım, zaten saklamamam da gerekir. Görev, başlarda düşündüğümüzden çok daha tehlikeli bir hale geldi ve geriye tek parça halinde dönemeyecek olma olasılığımızın yüzde ellinin üzerinde olduğunu size lafı dolandırmadan söyleyebilirim. Başka bir ifadeyle bu görev sırasında ölme 'şansımız' hayatta kalmaktan daha yüksek. Umarım bunun bilincindesinizdir."

Bu fikir iyice kök salsın diye bir süre sustu.

"Ne ima etmeye çalışıyorsunuz siz Seth?" diye sordu Emese. "Bir intihar görevine mi gidiyoruz yani?"

"Hayır, hiç de değil. Ama risk çok yüksek olacak. Astronotlar ekibinde yapılacak her türlü değişikliğin Rusları alarma geçirerek çok büyük olasılıkla görevin başarısızlığa uğratacağını ve bunun da insanlık açısından ne gibi sonuçlara yol açacağını da sizden gizliyor değiliz. Bütün bu unsurlar göz önünde bulundurulduğunda sizlere görevi bırakma olanağı da vermek zorundayım." Sanki soluğunu tutmaya hazırlanıyormuş gibi derin bir soluk aldı. "Eğer vazgeçecek olan varsa bunu şimdi yapsın."

Toplantı salonuna ağır bir sessizlik çöktü.

Hiç kimse bir şey söylemeyince Billy, mürettebat üyelerine soruyu teker teker sormak üzere inisiyatifi ele aldı. Komutanla başlayıp Yao ile bitirdi. Herkes katılacaklarını onayladı. Sanki üzerinden ağır bir

yük kalkmış gibi görevin yöneticisi derin bir soluk aldı ama belki de daha da derin bir soluk almayı tercih ederdi çünkü aslında işin en kötü tarafı daha yeni başlıyordu. Buna karşın karşısında duran topluluğa hayranlıkla baktı. Onları bekleyen görev son derece tehlikeli ve sağ salim geriye dönebilme olasılıkları kendilerine söylenenden de daha düşüktü. Ancak bunlar fazlasıyla zeki insanlardı ve muhtemelen durumun değerlendirmesini doğru biçimde yaparak ölümle randevuları olabileceğini anlamışlardı.

Yine de hiçbiri pes etmiyordu.

LII

Her ne kadar ABD Hava Kuvvetleri'nin 147. keşif filosu tarafından kullanılıyor olsa da Johnson Uzay Merkezi'nin yakınında bulunan Ellington Field hava üssü aynı zamanda NASA için de uçaklarını barındırmak ve uzay görevlerinin eğitim programlarındaki havayla ilgili kısımları gerçekleştirmek bakımından yararlı oluyordu. Apollo ve sonrasındaki projelerin hepsinde bütün mürettebat ağırlıksız ortama alışabilme alıştırmalarını burada gerçekleştirmişti.

Bu yüzden de Phanes Görevi'nin mürettebatını taşıyan otobüs üssün kapısından içeri girdiğinde bu durum o sırada Ellington Field'de bulunan bütün askerler için gayet olağan nitelikteydi. Olağan ama önemsiz değil çünkü bu astronotlar dünyanın bütün televizyon haberlerinde ilk sırayı alan, internet gazetelerinde ön sayfaya çıkan bir göreve katılmak üzereydiler. Olayın bu olağanüstü niteliği kaçınılmaz olarak üs personelinin de ilgisini uyandırmıştı.

NASA'ya ait olan iki katlı bir bina, içinde Amerikan uzay ajansının yüksek irtifalı keşif uçakları olan WB-57'ler ve bir de T-38 donanması da dâhil olmak üzere çeşitli uçaklarını barındıran hangarlara bağlanıyordu. Ancak piste ayak bastığı anda Tomás'ın dikkatini çeken ilk şey otobüsün yanına yanaşmış olduğu uçak oldu. Boeing 707'nin biraz değiştirilmiş bir türüydü bu. Bütün gövdesi boyunca mavi bir şerit uzanan ve kuyruğuna NASA'nın logosu basılmış beyaz bir uçaktı.

Tarihçi arkasından gelen ümitsiz bir iç çekiş duydu.

"Ah!" diye inledi Emese. "İşkence başlıyor."

Uçmakla başı zaten çok da hoş olmayan Portekizli bu duyguyu neredeyse bire bir paylaşıyordu. Ama yine de ESA astrobiyoloğunun bu tepkisini, daha önce de uzay görevlerinde yer almış bir kimse için abartılı bulmuştu.

"Haydi ama sakin olun," dedi ondan çok kendini ikna etmek ister gibi. "Her şey yolunda gidecek."

"Seçme şansım yok ki!"

"Hem zaten ağırlıksız bir ortamda havada uçmak müthiş bir duygu olmalı."

"Tabii, tabii..."

Kadının sesindeki ton onu endişelendiriyordu; bu, Emese'nin bu alıştırmayı ikinci defa yerin dibine batırışı oluyordu. Deneyimli olduğu düşünülürse mutlaka bildiği bir şeyler olmalıydı. Tomás bunu ona sormayı aklından geçirdiyse de fikrini hemen değiştirdi. Eğer berbat bir zaman geçirecekse ve bundan kurtulmasının da hiçbir yolu yoksa en iyisinin yukarıya hiçbir şey bilmeden çıkmak olacağını düşündü. Hem zaten bir uçağın içinde havada uçuyor olmanın nasıl bir tatsız yanı olabilirdi ki?

Uçağın içi normal uçaklarınkinden çok farklıydı. Her zamanki gibi koltuk sıralarının yerinde Tomás, en arkadaki iç çeperleri beyaz kumaşla kaplı birkaç koltuk dışında bomboş olan bir alan keşfetti. Koltuklara dokununca dokularının sanki çarpma etkilerini yumuşatsın diye yerleştirilmiş yastıklar gibi yumuşacık olduğunu fark etti. Bu iyiye işaret değildi. Uçuş sırasında nasıl bir çarpma bekleniyor olabilirdi ki?

En kötüsüyse içeride gezinmekte ve Portekizlinin midesini bulandırmakta olan kokuydu.

"Bu berbat koku da ne böyle?"

Emese de midesi kalkmış gibi görünüyordu.

"Asit."

"Burada asit mi var?"

"Vardı."

Tomás bunu pek anlayamamıştı ama kadın konuşmaya pek hevesli görünmediği için o da daha fazla üstelemeyi istemedi. Seth'in talimatlarına uyarak koltuklardan birine oturup kemerini bağladı, onlara iyi uçuşlar dileyen pilotun hoş geldiniz mesajını dinledi ve birkaç dakika sonra da Boeing 707, Ellington Field'in pistinde hareket etti.

Uçak havalandıktan sonra bir iki saniye içinde Meksika Körfezi'nin sonsuz maviliği üzerinde yükselmeye başladı. Ancak genellikle olduğunun aksine bu uçak yatay duruma geçmiyordu. Bunun yerine sürekli yükselmeyi sürdürüyor, âdeta stratosfere çıkmaya çalışıyordu. Yarım saatin sonunda komutanın sesi hoparlörlerden çınladı.

"Kemerlerinizi çözebilirsiniz," dedi. "Eğlence başlıyor."

Ardı ardına çözülen kemerlerin klik sesleri duyuldu. Birdenbire uçak burun üstü dalışa geçti ve sanki yere doğru düşüyormuş gibi alçalmaya başladı. Portekizli bir ürpertiyle birlikte bütün ağırlığının yok olduğunu, sanki havaya doğru yükselip boşlukta süzülmekte olduğunu hissetti, midesi ciğerlerine yapışmış gibiydi. Bir anda havasız kaldı ve kalp atışları hızlandı.

"Hey!" diye haykırdı dehşetle. "Düşüyoruz!"

Çevresine bakınınca meslektaşlarının sanki yer çekimi bir büyüyle kaldırılmış gibi havada süzüldüklerini kaygıyla fark etti ama onların Boeing 707'nin bir ucundan diğerine doğru savrulurlarken gülüşmekte olduklarını görünce rahatladı. Çılgınca eğleniyor gibiydiler.

"Bakın şimdi," dedi Ördek gülerek, "piruet yapacağım!"

"Ben tavana yapıştım," diye bağırdı Seth, uçağın üst kısmına doğru tutunmuş, başını bir kertenkele gibi eğerek. "Baksanıza bana!"

Bu ağırlıksız ortamda herkes kendi numarasını yapıyordu ve uçağa bindiğinde hiç de neşeli bir hali yokmuş gibi görünen Emese bile bir uçtan diğerine doğru havada taklalar atarak ilerliyordu; işin en ilginç tarafıysa siyah saçlarının başının üzerinde Medusa gibi dikilmiş olmasıydı.

Ağırlıksız ortamın hem kendi hem de arkadaşları üzerindeki etkilerini gözlemlemekle geçen ilk anların şaşkınlığını üzerinden atınca Tomás da, şimdiye kadar yalnızca belgesellerde görmüş olduğu bu yepyeni ortamı birazcık keşfetmeye karar verdi. Bir çepere sırtını yasladı ve havuzlarda çoğu zaman yaptığı gibi bunu tramplen olarak kullanıp bacaklarının üzerinde yaylanarak kendini ileri doğru attı.

Komutanın sesi hoparlörlerden çınladı.

"Eğlence buraya kadar arkadaşlar."

Tam o anda uçak aniden doğruldu ve "uçuş"unun ortasında bulunan Tomás birdenbire ağırlaştığını hissederek bir taş gibi yere düştü ve yüzünü taşıtın içini kaplayan kumaş dolgulu yüzeye çarptı. Uçağı doğrultacak olan motorların kükreyişini duydu; bedeninin bütün ağırlığını, hatta sanki ikiye katlanmış olarak geri kazanmıştı, kendisini yere bastırmakta olduğunu hissediyordu. Çevresine bakınınca kendi gibi her biri yere çivilenmiş olan arkadaşlarının gayet sakin göründüklerini fark etti.

"Buna 2G gücü deniyor," dedi onun yanı başına düşmüş olan Yao. "Kısa bir süre için sıfır yer çekiminden normal yer çekiminin iki katına geçtik."

Uçağın alçalışı kısa süreli olmuş, yaklaşık otuz saniye kadar sürmüştü ama yükselişin bundan çok daha fazla zaman alacağı apaçıktı. Her ne kadar bedeni her zamankinin iki katı ağırlığında olsa da Tomás, büyük bir çaba harcayarak sırtını çepere yaslamış olan Emese'ye doğru emekledi.

"Yer çekiminin böyle iptal edilmesi muhteşem bir şey," dedi tarihçi kadının yanına varınca. "Bunu daha önce belgesellerde görmüştüm ama deneyimini yaşamak olağanüstüymüş."

"Yer çekimi iptal edilmedi."

"Öyle mi? O halde az önce olanları nasıl açıklıyorsunuz? Hepimizin havada uçuştuğumuzu görmediniz mi yoksa?"

"Çevresindeki nesnelerin kütlesine bağlı olarak daha az ya da daha güçlü hissedilse bile yer çekimi her an, her yerdedir. Uzayın

derinlikleri de dâhil olmak üzere bütün evrende sürekli vardır. Yani az önce bu uçağın içinde olanlar yalnızca bir yanılsamadan ibaretti."

"Hiçbir ağırlığımızın olmadığı bir gerçekti ama."

"Yanılsamaydı," diye yineledi kadın. "Çok büyük bir binada yüksekten düşen bir asansörün içinde olduğunuzu hayal edin. Asansörün içindeyseniz size ne olur?"

"Ben de düşerim."

"Doğru. Ama asansörün içinde davranışınız nasıl olur? Yere çivilenmiş mi kalırsınız?"

Tomás sahneyi gözünde canlandırdı.

"Yani... Hayır. Binanın içinde düşüş halinde olsam bile asansörün içinde havada uçmaya başlarım."

Astrobiyolog içinde bulundukları uçağı gösteren bir işaret yaptı.

"İşte az önce burada olan da aynen buydu," dedi. "Uçak düştü ve biz de onun içinde düştük. Ama yeryüzüne doğru düşmekteyken, uçağın içinde havada uçtuk. Yer çekimi hiçbir yere gitmemişti elbette çünkü biz yere doğru düşmekteydik. Oysa uçağın içinde sanki yer çekimi ortadan kaybolmuş gibi bir yanılsama yaşadık. Ancak bu sadece bir yanılsamaydı."

"Peki ya yukarıda, uzayda?"

"Aynı şey olacak. Uzay mekiği seyir hızına erişince motorlar durdurulacak. Mekik düşmeye başlayacak ama hızı çok yüksek olduğundan onun düşüşü ve dolayısıyla onun içinde bizimki de, Dünya'nın eğikliğini izleyecek ve bu sayede de asla gezegene çarpmayacak. Bir bakıma, aslında gerçekten düşmeden sürekli düşüyoruz da denebilir."

Komutanın sesi bir kere daha duyuldu.

"İkinci tura başlıyoruz çocuklar."

Uçak önce on bin kilometreye kadar yükseldi, sonra da aşağıya doğru dalışa geçti ve yeni bir parabol çizmek üzere serbest düşüşe başladı. Tomás midesinin yerinden kalktığını hissetti ve bir kez daha ağırlığının kaybolmakta olduğu hissine kapıldı, sonra da uçağın

içinde sanki suda asılı kalmış gibi havada süzülmeye koyuldu. Yere düşüyor ama kendini havaya yükseliyormuş gibi hissediyordu.

Ancak bu sefer deneyimin tadını tam olarak çıkardı.

"Yuppi!" diye haykırdı öne doğru bir parende attıktan sonra bir sinek gibi tavana yapışırken. "Harika!"

Astronotlar yaklaşık otuz saniye boyunca bir uçtan diğerine giderek akrobasi yapmayı sürdürdüler, ta ki parabol tamamlanıp da uçak eğik bir düzlemde yeniden yükselmeye başlayarak herkesi 2G gücüyle yere fırlatana dek. Bu seferki deneyim de yine olağanüstüydü.

"Şimdi yükseliyoruz," dedi Emese. "Birazdan yeni bir parabol çizeceğiz."

"Mükemmel!" diye bağırdı Portekizli. "Bunu kaç kere yapacağız?"

"Elli kadar."

Tomás yanlış duyduğunu sandı.

"Kaç?"

"Elli parabol çizeceğiz Tomás," dedi kadın heyecansızca. "Burada uzun saatler geçireceğiz."

Aslında Tomás bu haberi duyduğuna sevinmişti. Her defasında ancak yarım dakika kadar sürecek olsa bile saatler boyunca havada uçabilecekti. Bundan daha eğlenceli bir iş olabilir miydi sanki?

Yalnız, sekizinci parabol sırasında midesindeki sıvıların ağırlık yokluğu dolayısıyla yutağından yukarı çıkarak boğazını yakmaya başladığını hissetti. Aynı anda meslektaşının bir köşede dizlerinin üzerine çökmüş ve yüzünü bir naylon torbaya daldırmış olduğunu gördü.

"Emese, iyi misiniz?"

Macar kadının bedeni bir anda büküldü ve kusmaya başladı.

"Ahhh..."

Asit kokusu Tomás'ın yüzüne bir tokat gibi çarptı ve bir zincirleme tepkiye neden olarak onun da midesini ters yüz etti. Portekizli, bedenindeki bütün sıvıların yukarı doğru yükseldiğini hissederek

dizüstü yere düştü. Duvara tutturulmuş torbalardan birini kapıp yüzünü içine soktu ve o da kusmaya başladı. Çevresine bakınca Seth'in de kabinin arka tarafında kusmakta olduğunu gördü. Demek uçağa bindiğinde duymuş olduğu asit kokusu buradan geliyordu; yıllar boyunca içeride birikmiş olan onca kusmuğun kokusu uçağın dolgulu çeperlerine ve hatta alüminyumdan iskeletine bile sinmişti.

"Bu deneyi sevenlerin neden sayıca az olduklarını şimdi anladınız mı?" diye sordu çarşaf gibi bembeyaz olmuş Emese. "Bu Boeing'e Kusmuk Kuyruklu Yıldızı diye ad takmış olmaları boşuna değil."

Tomás kendini öyle kötü hissediyordu ki en küçücük bir gülümseme gösterebilmek için bile müthiş bir çaba harcaması gerekti. Tam kendini oyalamak için pencereden dışarı bakmak üzere arkasını dönüyordu ki Avrupa Uzay Ajansı'ndan gelen bilim kadınının kusmuğuyla dolu torbanın içinde kırmızı bir leke fark etti.

"O da ne öyle?"

Macar kadın aceleyle torbayı alıp arkasına gizledi.

"Bir şey değil."

Tomás üstelemedi. Eğer Emese onun bir şey görmemesini ya da soru sormamasını istiyorsa o da ne görecek ne de soru soracaktı. Ancak pencereden Meksika Körfezi'nin mavi yüzeyine doğru bakarak aklını başına toplamaya uğraşırken, naylon torbada görmüş olduğu o kırmızı lekeyi aklından çıkaramıyordu. Kan olabilir miydi o?

"Alın şunu."

Yana doğru bakınca Seth'in kendisine içinde şuruba benzer bir şey bulunan bir bardak uzattığını gördü.

"Nedir bu?"

"İçin."

Bunun yerinden kalkmış olan midesini yatıştırmak için bir sıvı olduğunu düşünerek onu bir dikişte yuttu; tadı şekerli bir şurubu andırıyordu. Bardağı bilim sorumlusuna geri verdikten sonra, bu sefer keyfini yerine getirmeye kesin kararlı olarak yeniden pencereye doğru döndü.

Birkaç dakika sonra bağırsağından sesler geldiğini duydu ve midesi isyana kalkıştı. Seth'e doğru soran gözlerle baktı.

"Ne verdiniz bana siz?"

"Müshil."

"Ne?"

Astrofizikçi uçağın kuyruk tarafında bulunan bir perdeyi işaret etti.

"Şu perdenin arkasında mekiğin sabit SMS'indekinin tıpatıp aynı olan tuvaletler var. Şimdi oraya gidin ve bir sonraki parabol sırasında ağırlıksız ortamda hedefi tutturabilmeyi deneyin," dedi.

Şu an Tomás'ın yapmayı isteyeceği en son şey gidip o tuvalete oturmak ve o lanet kamerayla katı atıkların emiş deliğine nişan almaktı. Ancak midesi rahat durmuyordu. Tuvalete kadar sürünüp pantolonunu indirerek kendini klozete bağlamak ve alıştırma yapmak için bir sonraki otuz saniyelik serbest düşüş süresini beklemekten başka yapabileceği bir şey yoktu.

LIII

Yatağın baş ucunda duran çalar saat zamanı alışıldık biçimde göstermiyordu. Saatleri, dakikaları ve saniyeleri göstermek yerine geri sayım yapıyordu. Yatağının üzerine uzanıp başını yastığa dayamış olan Tomás, dönüp ne kadar zaman kaldığına bir baktı.

T- 12 24 16

On iki saat.

T-12 uzay mekiğinin kalkışına on iki saat kalmış olduğunu gösteriyordu. NASA'nın terminolojisine göre kalkıştan önceki günler "L eksi," son günün saatleriyse "T eksi" ile ifade ediliyordu. Yüreği hızla çarpıyor, içinde bir çeşit gerçek dışılık duygusu buluyordu. Büyük ana on iki saat ve yirmi dört dakika kalmıştı. Yaklaşık on saat sonra Atlantis uzay mekiğine binecek ve bundan iki buçuk saat kadar sonra da uzaya fırlatılacaktı.

On iki saat.

Gözlerini yumup sakinleşmeye çalıştı.

Yol arkadaşlarıyla birlikte son iki haftasını Johnson Uzay Merkezi'nde hızlandırılmış bir eğitim programını izleyerek geçirmişti. Alıştırmalar çok yoğundu ve zaman hızla akıp gitmişti. Zamanı geldiğinde astronotlar NASA'nın T-38 uçaklarına bindirilerek Florida'daki Kennedy Uzay Merkezi'ne gönderildiler ve burada Neil

Armstrong Binası'nın içinde astronotlara ayrılmış kısım olan *Astronaut Crew Quarters*'a yerleştirildiler.

Astronotların çoğu Cap Kennedy kumsalında, Atlantis'in çoktan yerleştirilmiş olduğu Pad 39A'nın yakınlarında bulunan ahşap, eski bir kulübe olan plaj bungalovuna aileleriyle birlikte son bir yemek yemeye gitmişlerdi. Tomás bu yemeğe katılmayı istememişti. Yakın ailesi yalnızca Alzheimer hastası olan ve kendisini seyrek olarak tanıyabilen annesinden ibaretti. Maria Flor gelmeyi istemişti gerçi ama nişanlısı duygularını dizginleyememekten korktuğu için vedalaşmanın kötü şans getireceği yönünde bir batıl inancı olduğunu uydurmuştu ona.

İşin gerçeği bu görevden sağ çıkabileceğine dair pek fazla umudu yoktu. Normal durumda bile uzaya yolculuk yapmak başlı başına riskli bir serüvendi, bu durumda şimdi bu koşullar altında yapacağı bu yolculuğa ne denebilirdi ki? Bütün ekip kendilerini bir savaş görevine hazırlamışlardı ve Rusların Soyuz mekiğiyle uzayda bir nükleer çatışma yaşayacaklarının kesinliğine bir de bu çatışmanın Phanes mürettebatının Atlantis'in gerçek niyetini algılama biçimi üzerinde yaratacağı etki eklenince risklerin ne kadar ölçüsüz büyüklükte olduğu hemen ortaya çıkıveriyordu. İçinden gelen tek şey bütün bunlara karışmaya hiç de istekli olmadığını, bu göreve katılmayı böyle bir çılgınlığı göze alarak kabul etmiş bulunmadığını söyleyerek kaçıp gitmekti. Ancak hem kendi hem de yol arkadaşları için sorumluluk duygusu ağır basmıştı. Nelerin tehlikede olduğu göz önünde bulundurulunca geri adım atmaya hakkı yoktu. İstese de istemese de Atlantis'e binmek ve uzaya fırlatılmayı kabul etmek zorundaydı.

Kendini infaz saatini bekleyen bir idam mahkûmu gibi hissediyordu. Ama yine de işlerin yolunda gidebileceğine ilişkin hâlâ umudu vardı. Belki de Ruslar Phanes'e saldırma fikrinden vazgeçerlerdi. Belki F-35'ler Soyuz'u daha Plessetsk Kozmodromu'ndan ayrılmadan yok edebilmeyi başarırlardı. Belki Atlantis, Phanes'in mürettebatı

hiçbir şeyin farkına varmadan Soyuz'u yok etmeyi başarabilirdi. O kadar çok "belki" vardı ki...

Son tahlilde belki de görevin yöneticisi haklı çıkacaktı. Houston'dan ayrılırlarken Billy onlara ne demişti? "En kötüsüne hazırlanıp en iyisini umalım." İçinde bulundukları durumu sözcüklere dökmenin tatlı bir yoluydu bu. Kendi adına Tomás en kötüsüne hazırlanmıştı ve gerçekten de en kötüsünü bekliyordu. Herhalde Portekizlilere özgü tipik kadercilikten olacak, kendini hiç kandırmıyordu. Ölecekti ve umutlu olmanın bir yararı yoktu. Bu şekilde düşünmenin yararı onu hiçbir zaman düş kırıklığına uğratmayacak oluşuydu. Eğer işler büyük olasılıkla olacağı gibi, gerçekten kötü giderse bu onun için kötü bir sürpriz olmayacaktı. Buna karşılık, hiç de öyleymiş gibi görünmediği halde, eğer her şey yolunda giderse o zaman çok hoş bir sürpriz yaşamış olacaktı.

Bitişiğindeki odada birinin öksürdüğünü duydu ve bunun Emese olduğunu fark etti. Macar kadın bu saatte, *Astronaut Crew Quarters*'taki odasında ne yapıyor olabilirdi ki? Tarihçi, genç kadının ailesinin plajdaki bungalovda öğle yemeği yiyip vedalaşmak üzere Budapeşte'den hızlıca gelmiş olduklarını biliyordu ve şu anda ESA astrobiyoloğunun da orada olması gerekirdi. Neden odasındaydı acaba? Bir şeyi yoktu ya?

Odasından koridora çıkıp bitişik kapıyı vurdu.

"Emese? İçeride misiniz?"

Yanıt gecikti ve tam o ikinci defa kapıyı tıklatmaya hazırlanırken arka taraftan ayak sesleri duydu, sonra da kapı açıldı.

"Ne vardı?"

Genç kadın yorgun görünüyordu, saçları dağınıktı ama Tomás'ın dikkatini en çok çenesindeki kan lekesi çekti.

"Her şey yolunda mı?"

"Evet," dedi kadın kısa kesmek ister gibi. "Biraz dinlenmek için odama dönmek istedim sadece."

"Bu kan da neyin nesi?"

Macar kadın hızlı bir hareketle elini çenesinde gezdirerek lekeyi sildi.

"Ne kanı?"

"Haydi ama numara yapmayın. Çenenizdeki kanı gördüm."

"Benim mi?"

Artık sabrı taşmış olan tarihçi genç kadını ittirerek zorla odasına daldı.

"Bırakın geçeyim."

"Durun!"

Oda darmadağınıktı ve içeride tatsız bir asit kokusu vardı. Astrobiyoloğun kusmuş olduğunu anlayan Tomás banyoya doğru yöneldi ve yerde üzeri kan lekeleriyle dolu bir havlu buldu.

"Neler oluyor?"

Emese bir an ona baktı; bir yanıt aradığı ama hiçbir şey bulamadığı çok açıktı. Kısa bir sessizlikten sonra ağlamaya başladı. Portekizli onu kollarının arasına alarak yatağa doğru götürdü.

Kadını yatağına yatırıp üzerine yorganını çekti ve elini onun siyah saçlarında gezdirirken bir yandan da avutucu sözler fısıldadı. Emese sonunda yatıştı.

"Özür dilerim," dedi kekeleyerek. "Şimdi biraz daha iyiyim."

Tomás yatağın üzerine ilişti.

"Neler oluyor?"

"Hiçbir şey olmuyor."

"Ne demek, hiçbir şey olmuyor? Önce Kusmuk Kuyruklu Yıldızı'nın içinde kan kustunuz, şimdi de aynı şey tekrar oluyor. Ne demek oluyor bu?"

"Hiçbir şey dedim ya size."

Kadının yüzüne dikkatle baktı. Mavi gözlerinin çevresindeki halkalar ve fildişi gibi solgun benzi, kusmalara ve kana eklenince hiç de iyiye işaret gibi görünmüyordu.

"Bakın eğer neler olup bittiğini söylemeyecekseniz Billy'yi aramam gerekecek ve..."

"Hayır, hayır!" diye bağırdı yattığı yerde telaşla doğrularak. "Kimseye bir şey söylemeyin lütfen!"

"Neden ama? Besbelli ki iyi durumda değilsiniz ve..."

Macar kadın sanki yalvarırmış gibi onun ellerini tuttu ve yüzüne endişeyle baktı.

"Kimseye söylemeyin, çok rica ediyorum! Tanrı aşkı için kimseye bir şey söylemeyin!"

"Neden peki?"

Sol gözünün köşesinde bir damla yaş belirdi ve yüzünden aşağı doğru akmaya başladı.

"Çünkü... Çünkü... Çünkü öyle."

"Bu bir neden değil ki."

"Size yalvarıyorum!"

Emese onun ellerini iyice sıktı. Tomás, ortada normal dışı bir durum olduğunu ve genç kadının yardıma ihtiyacı olduğunu seziyordu. Bir doktor çağırmak gerekirdi ama kadının direnci karşısında duraksıyordu. Çok açıkça ihtiyaç duyduğu yardımı almayı neden reddediyor olabilirdi?

"Neler olup bittiğini bana açıklamanız gerekecek."

Astrobiyolog başını önüne eğdi.

"Yapamam."

"O zaman Billy'ye haber vermek zorunda kalacağım. O bu görevin yöneticisi çünkü ve bunu bilmesi gerekiyor..."

"Hayır! Hayır, hiçbir şey söylemeyin!"

"O zaman bana neler olduğunu anlatın."

Köşeye sıkışmış olduğunu fark eden kadın duraksadı.

"Eğer... Eğer size anlatacak olursam, kimseye söylemeyecek misiniz?"

"Duruma göre değişir."

"Hangi duruma?"

"Bana anlatacağınız şeyin içeriğine göre."

Bu yanıt bilim kadınının çok da hoşuna gitmemişti ama Portekizlinin elini daha fazla zorlayamayacağı da çok açıktı. Onu ikna etmesi gerekiyordu.

"Bir konuda anlaşalım," dedi. "Neler olup bittiğini ve bundan neden hiç kimseye söz edemeyeceğinizi size anlatacağım. Beni iyi niyetle dinleyeceksiniz ve ancak bitirdiğim zaman, kendi vicdanınıza göre size anlatacaklarımı Billy'ye söyleyip söylememeye karar vereceksiniz. Ben hiç kimseye bir şey söylememenizi istiyorum ama kararı verecek olan sizsiniz. Sizden yalnızca önce beni dinlemenizi ve kararınızı en sonda vermenizi rica ediyorum. Olabilir mi?"

"Evet, olur sanırım."

Birkaç saniye boyunca sanki ona güvenip güvenemeyeceğine karar vermeye çalışıyormuş gibi adamın yüzüne dikkatlice baktıktan sonra Emese sırtını yastığına dayadı ve derin bir soluk aldı.

"Ben ölmek üzereyim Tomás."

LIV

Tomás sanki bir tokat yemiş gibi gözlerini kırpıştırdı ama Emese'nin kendisine açıkladığı şeyden de hiç kuşkusu yoktu. Kusmalar, kan ve Vatikan'daki ilk tanışmalarından bu yana onda sezdiği hüzün, genç kadının çok ciddi bir sorunu olduğu konusunda en küçük bir kuşkuya yer bırakmıyordu.

"Neyiniz var?"

Emese omuzlarını kaldırdı.

"Ne önemi var ki?" diye sordu. "Sorunum... Yani... Mesele pankreasımda. Şu an için hiçbir şey hissetmiyorum ve bütün fiziksel yetilerim de yerli yerinde. Belirtiler kendilerini ancak sona doğru göstermeye başlayacaklar. Çok acı verdiği ve büyük ağrılar içinde, feryat figan öldüğü söyleniyor."

İçi merhametle dolmuş olan Portekizli ne diyeceğini bilemeyerek şefkatle onun elini tuttu.

"Ben... Gerçekten çok üzüldüm."

ESA'nın bilim kadını gülümsemek için kendini zorladı.

"Benim kadar üzülemeyeceğinizden emin olabilirsiniz."

"Nasıl bir tedavi sürdürüyorsunuz?"

"Hiç."

"Nasıl hiç yani?"

"Bu hastalık pankreasta çok amansız oluyor. Belirtiler çok geç görülüyor ve zamanında teşhise çok ender rastlanıyor. Bana da öyle

oldu. Teşhis çok gecikti. Var olan tedaviler çok acı verici olacaktı ve ömrümü olsa olsa birkaç ay uzatabilecekti. Yani zahmetine değmezdi."

Tomás sanki cesaret vermek ister gibi onun elini biraz daha sert sıktı.

"Beni dinleyin, araştırmalar sürekli ilerliyor, her gün yeni bir şeyler keşfediliyor. Göreceksiniz çok yenilikçi bir tedavi bulunacak ve durumunuz iyiye gidecek."

"Evet, tabii..."

Emese'nin yanıtından hiçbir umudunun bulunmadığı açıkça anlaşılıyordu.

"Buna inanmak zorundasınız," diye üsteledi adam. "İyileşmede inancın rolü çok büyüktür. Bazı araştırmalar gösteriyor ki..."

"Boşuna nefesinizi tüketmeyin Tomás," diyerek sözünü kesti kadın sabırsızca. "Bu konuda konuşmayı istemiyorum. Kendimi iyi hissediyorum ve sanki iyiymişim gibi bir yanılsama içinde yaşamayı tercih ediyorum. Bu konuyu ne kadar az düşünürsem o kadar iyi olur."

"Ama..."

"Konuşmak istemiyorum!"

Genç kadının kararı çok kesindi ve Tomás da onun bu arzusuna saygı göstermesi gerektiğini anladı.

"Bana yalnızca şunu söyleyin, bunu bilen hiç kimse var mı?"

"Ailem var."

"Yani ESA ve NASA'da?"

"Yakın aile çevrem dışında hiç kimseye söylemedim. Bu görev büyük bir aceleyle düzenlenmiş olduğundan Houston'a vardığımızda tabi tutulduğumuz tıbbi muayeneler alışılmış olduğu kadar derin ve sistemli olmadı. Benim hastalığım da çok ender görülen cinsten olduğu için kimse onu belirlemek için yapılması gereken testleri uygulamayı akıl etmedi ve... Böylece herkesi kandırmayı başardım." Bir an sustu. "Belli ki, sizin dışınızda."

Tarihçi düşündü.

"Bakın, benden vicdanıma göre bir karar vermemi istemiştiniz," diye hatırlattı. "Bu bana ne kadar zor gelse de vicdanımın hasta bir kimsenin bu görev için bir risk oluşturduğuna hükmettiğini söylemek zorundayım."

"Size söylediklerimi anlamadınız mı? Hastalığım kendini ancak sona iyice yaklaştığımda göstermeye başlayacak. Bu da demek oluyor ki belirtiler ortaya çıkıncaya dek önümde daha aylar var, belki bir yıldan bile fazla. Şu an tamamen normal durumdayım ve bir süre daha da böyle kalacağım. Bu görev ancak birkaç gün sürecek, yani ortada risk falan yok."

"Bunu gayet iyi anladım ama bu koşullar altında, görevin yöneticisinin durumdan haberdar edilmesi gerekir," diye üsteledi Portekizli. "Bu karar bana düşmez, hatta size de düşmez. Görevin yöneticisinin verebileceği bir karar bu."

Emese bu yanıttan hiç hoşlanmadı.

"Beni sonuna kadar dinledikten sonra karar vermeye söz vermiştiniz..."

"Dinledim de zaten."

"Henüz her şeyi duymadınız," diye karşılık verdi kadın yerinde doğrulup parmağını ona doğru uzatarak. "Yalnızca çok küçük bir kısmını duydunuz. Daha gerisi var."

"Başka bir şey daha mı var?"

"Bu göreve katılmamın kesinlikle gerekli olduğunu düşünmemin bir nedeni var. Bilmek istiyor musunuz?"

"Evet... Yani elbette," dedi Tomás başıyla da onaylayarak. "Söyleyin. Size göre, bizimle birlikte uzaya mutlaka çıkmanızı gerektiren neden neymiş?"

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu yeniden sırtını yastığına yasladı ve pencerenin kenarında duran çiçek saksısına baktı.

"Tomás, Phanes'le temas sağlayıp da onların gemilerinden içeri girdiğimizde karşımızda ne bulacağımızı hiç merak ettiniz mi?"

"Uzaylıları herhalde."

"Evet, ama neye benzeyecekler?"

Portekizli bilmediğini göstermek için dudaklarını kıvırdı. Kadının sağlık durumu hakkında söylediklerini ve konudan kaçınmak isteyişini düşününce sohbeti biraz hafifletmenin iyi olabileceğine karar verdi.

"Bilmem ki. Bakarsınız yeşildirler ve çüklerinin ucunda gözleri ve kuyruklarında dişleri vardır. Nereden bileceğiz?"

Kadın usulca güldü.

"Beni bir tek siz güldürebiliyorsunuz," dedi kafasındaki düşünceleri dağıtmak istediğini açıkça belli eden bir tavırla. "Benim asıl sormak istediğim bu değildi." Dalgınca gözlerini boşluğa dikti. "Bizim bildiğimiz yaşam yalnızca yeryüzünde var olan. Ama Dünya'nın dışındaki yaşamın da bizimkiyle aynı olduğunu nereden biliyoruz? Ya da daha doğrusu bizimkiyle aynı ilkelere uyduğunu?"

"Bunu bilemeyiz."

"Gördüğümüz zaman Dünya dışı yaşamı tanıyabilecek miyiz? Yoksa onu başka bir şey sanıp da yaşam olduğunu anlayamayacak mıyız?"

Konuşma ciddileşmeye başlıyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, Tomás böyle bir anda, uzaya çıkmadan yalnızca birkaç saat önce ve üstelik de meslektaşının ölmek üzere olduğunu yeni öğrenmişken bu kadar karmaşık konulardan söz etmeyi hiç de istemiyordu, ama bu koşullar altında eğer Emese'nin konuşmaya gereksinimi varsa onunla konuşmalıydı.

"Sanırım bu, yaşamın ne demek olduğuna bağlı."

"Ne demek peki?"

"Yaşam mı?"

"Evet. Hepimiz ondan söz ediyoruz, onu çok iyi bildiğimizi sanıyoruz, ama... Gerçekte yaşam tam olarak nedir?"

"NASA'nın tanımlamasını biliyorum," diye karşılık verdi, Amerikan Uzay Ajansı'nın Phanes Görevi'nin üyelerine dağıtmış olduğu el kitaplarından birinde okuduklarını hatırlamaya uğraşarak. "'Ya-

şam Darwinci anlamda evrim gerçekleştirebilecek durumda, kendine yeterli olan bir kimyasal sistemdir.'"

"NASA'nın 1992'de astrobiyoloji programında yapmış olduğu ve biyologlar tarafından genel kabul gören tanımlama budur gerçekten. Yani bu tanıma göre katırlar canlı varlık sayılmıyorlar."

"Katırlar mı? Tabii ki canlıdır onlar."

"Öyle midirler? Mesele şu ki katırlar kısır olur, yani üreyemezler. Bu da demek oluyor ki Darwin'in belirlemiş olduğu ilkelere göre evrim geçiremezler; buradan hareketle NASA'nın tanımlaması onları dışlamış oluyor."

Bu saptama tarihçiyi rahatsız etti.

"Sonra bir de virüsler var," diye ekledi kadın. "Virüsler de kendi kendilerine çoğalmazlar, hatta metabolizmaları bile yoktur. İçine girdikleri biyolojik sistemlerin metabolizmalarına asalaklık ederler. Yani özerk bir kimyasal sisteme sahip değildirler ve bu yüzden de NASA'nın tanımına göre canlı varlık sayılamazlar."

"Siz de bilirsiniz ki tam da bu yüzden kimi biyologlar virüslerin canlı olmadıklarını savunurlar."

"Bu doğru. Ama Tomás, hangi canlı gerçekten kendine yetebilir ki? Hepimiz bizim dışımızda bulunan besinlere ve oksijene bağlı olarak yaşamıyor muyuz? Hepimiz çevremizi kuşatan ekosistemin asalakları değil miyiz? Ayrıca üremek için de bir cinsel partnere gerek duymuyor muyuz? Eğer kendi kendine yeterli olmadığı ya da tek başına üreyemediği, bunun için bir ekosisteme veya kendi dışındaki başka bir canlıya ihtiyacı olduğu için bir virüsün canlı sayılamayacağını düşünüyorsak, o halde hiçbirimiz de canlı sayılmamalıyız, çünkü hiç kimse kendine yeterli değildir ve kimse de tek başına üreyemez."

"E yani... Ne demek istediğinizi anlıyorum."

"İşin aslı, yaşam için NASA'nınkinden daha başka tanımlamalar da var," dedi. "Freeman Dyson yaşamı, etkinliklerini düzenleyebilmek için bilgi edinme, depolama, işleme ve kullanma yetilerine sahip bir

maddesel sistem olarak tanımlıyor. Bu tanımın kapsamında virüsler ve katırlar da canlı varlık sayılıyorlar."

"Bilgisayarlar da öyle..."

Emese yine gülümsedi.

"Zihninizin bu kadar hızlı çalışması olağanüstü bir şey," diye gözlemde bulundu. "Gerçekten de bu tanımlamanın yetersizliklerinden biri budur. Ama aynı derecede ilginç başka tanımlar da var. Remy Hennet yaşamı, özel ve örgütlü bir dengesizlik durumu şeklinde tanımlamış ve Victor Kunin de sürekli bir monomer, enerji ve koruma girdisine sahip bir nükleik asit ve polimeraz proteinler sistemi olarak, öte yandan Gustaf Arrhenius'un tanımına göreyse..."

Portekizli onu durdurmak için elini kaldırdı.

"Yeter! Yeter!" diye yalvardı. "Anladım. Herkesin kendi keyfine göre bir tanımı varmış."

"İşin ilginç yanı, insan hepsini gözden geçirdiğinde sanki her biri tamamen farklı şeylerden söz ediyormuş gibi bir hisse kapılıyor. En kötüsüyse hepsinin eksik ya da yanıltıcı olmaları. Okuduğum kimi tanımlamalara göre bir otomobil bile canlı bir varlık sayılabilir."

Adam düşünceye dalmış gibi göründü.

"Düşünüyorum da acaba doğru olabilir mi? Bazen onu çalıştırmayı istediğimde benimkinin neden bu kadar inat ettiğini açıklıyor olabilir bu..."

"Bana kalırsa sorun arabada değil sürücüde," diye karşılık verdi Macar karşısındakinin korumaya çalıştığı keyifli hale kendini bırakarak. "Sonuçta beklenmedik bir sorunla karşı karşıyayız. Yaşamı tam bir belirginlikle tanımlayamıyoruz. Onun katıksız ve saf halde ne demek olduğunu bilmiyoruz."

"Belki bu da pornografi gibi bir şeydir. Kimse onu tanımlayamaz ama görünce hepimiz tanırız."

"Konuşma er ya da geç cinselliğe gelip dayanmak zorundaydı zaten," dedi Emese gülümseyerek. "Ama haklı da olabilirsiniz, bazı şeyleri tanımlayamasak bile sezgisel olarak tanıyoruzdur. Yaşam da

bunlardan biri olabilir. Şurası bir gerçek ki uzun zaman boyunca yaşama can veren bir ruhun, bedensel olmayan bir özün bulunduğu düşünüldü. Bilim insanları buna 'yaşam atılımı' diyorlardı. Bugün artık böyle bir özün var olmadığını biliyoruz. Benim bedenimi oluşturan atomların bir taşı ya da bir yıldızı oluşturanlardan hiçbir farkı yok ve hepsi evrende var olan bütün madde ve güçleri yöneten aynı fizik yasalarına boyun eğiyor. Bunlardan bir tanesi de termodinamiğin ikinci yasasıdır ve entropinin yani bütün sistemler içinde kargaşanın artışının evrensel olduğunu belirler. Bu kavramı anlıyor musunuz?"

Tomás, Macar kadının odasında hüküm sürmekte olan kargaşayı işaret etti.

"Ben tarihçiyim ve bilim tarihiyle de ilgilenirim, yani termodinamiğin ikinci yasasını da biliyorum," diye onayladı. "Entropi anlaşılması kolay bir şeydir. Dün siz bu odadan içeri girdiğinizde her şey yerli yerindeydi. Oysa siz düzensiz bir kimse olduğunuzdan, birkaç saat içinde bu odayı bu hale getirmeyi başardınız. Aslında bu yasaya Emese'nin ikinci termodinamik yasası demek gerekir."

Kadın bir kere daha kahkahayla güldü; Tomás'la sohbet etmenin ona iyi geldiği çok açıktı.

"Ne kadar kötüsünüz..."

"Ciddiyim ben. Bu odadaki müthiş kargaşa termodinamiğin ikinci yasasının bir sonucudur. Her şey doğal olarak düzenden düzensizliğe doğru ilerler, yani entropiye."

"Elbette, bir canlı varlık, örneğin bir temizlikçi kadın, gelip odayı toparlayacaktır ve bu da görünüşte termodinamiğin ikinci yasasına aykırıdır ve entropiyi tersine çevirir. Düzensizlikten düzene geçilir. Yaşamda da olur bu, öyle değil mi? Yaşam maddenin davranışını yöneten en temel ilkelerden biriyle, termodinamiğin ikinci yasasıyla çelişkili gibidir. Bu büyük bir sırdır işte. Cansız olan madde nasıl olup da birden yaşam kazanarak termodinamiğin ikinci yasasına karşı gelebilir?"

"Bana kalırsa bu sır öyle karmaşık ki, çözülmesi için çok fazla zaman gerekecektir."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu gözlerinde parlayan bir kıvılcımla başını iki yana sallayarak ona karşı çıktı.

"Bu sır çözüldü bile."

LV

Emese'ye bakılırsa yaşamın sırrının yanıtı bulunmuştu demek. Bu fazlasıyla iddialı bir savdı ama genç kadın bu konu çok karmaşık olduğundan alanın uzmanı olmayan bir kimseye, her ne kadar bilim konusunda bilgili olsa bile durumu açıklamanın hiç de kolay olmayacağının pekâlâ da bilincindeydi.

Macar kadın, aklından geçen kavramları basite indirgemenin bir yolunu bulmak için kısa bir an dikkatini toplamaya çalıştı.

"Puskás'ın kim olduğunu biliyor musunuz?"

Bu öyle beklenmedik bir soruydu ki Tomás'ın merakı uyandı.

"Futbolcuyu mu kastediyorsunuz?"

"Puskás Ferenc, Macaristan'ın gördüğü en büyük futbolcuydu, dünyanın en iyilerinden de biriydi," diye açıkladı. "Dedem ona hayrandı. Yemek odasında onun, 1954 Dünya Kupası'nda final oynamış olan Macaristan'ın altın on biri Aranycsapat'ın formasıyla çekilmiş bir fotoğrafı vardı."

"Bana göre tarihin en büyük futbolcuları Eusébio ile Cristiano Ronaldo'dur."

"Ronaldo'yu görmek yalnızca üst bedeni çıplak olduğunda hoşuma gidiyor doğrusu," diye yanıtladı Macar alaycı bir tavırla. "Neyse biz konumuza ve Puskás'a geri dönelim. Bir an için muhteşem Puskás'ın bir antrenman sırasında Macaristan'ın en yüksek dağı olan Kékes'in zirvesine çıktığını hayal edin, komşu tepede duran bir başka büyük

futbol yıldızımız Sándor Kocsis'e doğru bir şut çeksin. Top tepeden yukarı çıkıyor ama şut yeterince güçlü olmadığı için hızını yitiriyor ve geriye doğru düşüp vadinin en alçak noktasında bir çakıl taşına çarparak duruyor. Takip edebiliyor musunuz?"

"Evet."

"Soru şu: Top neden duracağı yerde tepeyi tırmanmaya devam etmiyor?"

"Siz de söylediniz ya, hızını yitirdiği için."

"Evet, ama... Bir kere durduktan sonra topun tepeyi yeniden tırmanmaya başlamasını önleyen nedir?"

"Fizik yasaları elbette."

"Çok güzel. Şimdi de Puskás'ın Kocsis'in yanına gitmeye karar vererek sendelediğini ve Kékes'in tepesinden aşağı yuvarlanarak topun yanı başında durduğunu hayal edin. Yaralanmamış olduğunu varsayarsak durduktan sonra ne yapacaktır? Ayağa kalkar ve yürümeyi sürdürerek tepeyi tırmanıp takım arkadaşının yanına varır, anlaştık mı?"

"Evet. Ne var bunda?"

"İyi de Tomás, Puskás topun dağı tırmanmasını önleyen aynı fizik yasalarına tabi değil mi yani?"

"Tabi elbette."

"Peki o zaman neden top Puskás'ın yaptığını yapıp da özerk biçimde tepeyi tırmanmıyor?"

"Çünkü durum farklı, Puskás canlı bir varlık ama top değil."

Kadın parmağını adama doğru uzattı.

"Aynen öyle!" diye bağırdı. "Puskás canlı bir varlık, topsa cansız bir madde. Her ikisi de aynı şekilde atomlardan yapılmış ama her şeyleri birbirinden farklı. Birinin bir amacı var, diğerinin yok. Biri biyolojinin yasalarına boyun eğiyor, diğeri fiziğin. Peki nasıl oluyor da maddeyi iki farklı yasa yönetebiliyor? İkisinin arasındaki ayrım nedir? Cansız maddeyi canlı maddeden ayıran çizgi neredeydir?"

"Yaşam atılımında değil mutlaka. Bana kalırsa fark yaşamı cansız maddeden ayıran örgütlenme ve karmaşıklık derecesinde yatıyor."

"Ah, gerçekten çok zekisiniz!" Sağ gözünün kristal mavisini işaret etti. "Bakın göz ne kadar zekice tasarlanmış, irisin diyaframı, değişebilir bir odaklanma yetisine sahip olan mercekler, retinanın bilgiyi yakalayarak optik sinir aracılığıyla aktarması. Son tahlilde bedenin ancak küçücük bir parçasını oluşturan görme aygıtı Puskás'ın topundan sonsuz kat daha karmaşıktır. Ya da Puskás'ın hücrelerinin ribozomlarını düşünün. Ribozomlar minicik bir fabrika gibi çalışarak protein üretmek üzere yüzden fazla aminoasit molekülünü birkaç saniye içinde sıraya dizerler. Son derecede etkili biçimde çalışan bu fabrika çapı ancak otuz nanometre olan yani insanın gözünün göremeyeceği büyüklükte ama inanılmaz derecede karmaşık bir kimyasal yapının içinde bulunur. Üstelik buna bütün canlı varlıklarda rastlanır, çünkü karmaşıklık yaşamın içinde vardır. Hayvanlar evrenin en karmaşık varlıklarıdırlar, yıldızlardan, galaksilerden bile daha karmaşıktırlar."

"Evet ama Emese, cansız maddenin de kendine göre bir karmaşıklığı vardır..."

"Bunu yadsımıyorum. Sözgelimi topun çarpmış olduğu çakıl taşının yapısı da karmaşıktır. Farkı şudur ki bu karmaşıklık keyfidir ve taşın doğasını belirlemez, anlıyor musunuz? Taşın başka bir biçimi, başka bir yapısı olsa da yine taş olarak kalacaktır. Canlı varlıklar içinse karmaşıklık keyfi değildir. Canlı bir varlığın yapısındaki en küçücük bir değişiklik dramatik etkilere yol açar. Örneğin, Puskás'ın DNA dizisi üç milyar birime sahiptir. Puskás'ın Down sendromundan Gaucher hastalığına dek bir yığın genetik hastalık sahibi olması için bu birimlerden birinin, yalnızca bir tekinin yer değiştirmesi yeterli olur. Genetik yapısındaki en küçücük değişiklikler hayatta kalmasına bile engel olabilir. Başka bir deyişle canlı varlıklarda rastladığımız karmaşıklık ne keyfi ne de rastgeledir. Bir amaca sahiptir o."

Amaç sözcüğünü ikinci defadır kullanıyor oluşu Tomás'ın dikkatini çekti.

"Amaç ha? Hımm... Doğrusu bu sözcük bana teleolojiyi çağrıştırıyor, her şeyin bir amaca, bir ereğe sahip olması fikri de bizi teolojiye götürüyor."

"Bu ne teleoloji ne de teoloji," diye karşılık verdi Emese. "Teleonomi bu. Yani bütün canlı varlıkların bir amaca göre hareket ediyor oldukları düşüncesi. Çoğu bilim insanları teleolojiyle ve dolayısıyla da teolojiyle olan ilişkisinden ötürü bu kavramdan hoşlanmazlar, ancak bu sanki böyle bir şey hiç yokmuş gibi davranamayacağımız kadar açık bir gerçektir. Bir kez duran top bir daha kıpırdamaz. Öte yandan Puskás, bir amaç uğruna hareket ettiği için ayağa kalkıp tepeyi tırmanmaya başlar. Bütün canlı varlıklarda ortak olan bir noktadır bu. Hepsinin bir amacı vardır. Besin aramaya çıkarlar, yuvalar kurarlar, avcılara karşı kendilerini savunurlar, bir alanı işgal ederler, Güneş'e doğru dönerler, ürerler..."

"Bira içerler, güzel Macar kadınlarıyla sohbet ederler..."

"Bütün edimleri, hatta perişan haldeki bir kadının moralini yükseltmek üzere yaptıkları küçük şakalar bile, hep bir amaç taşır," diye karşılık verdi kadın hafif bir gülümsemeyle. "Bu davranış canlı maddeye özgüdür; en ilkel düzeyde olanlar, hücreler bile dâhil. Bir bakteriyi farklı yoğunluklardaki bir glikoz çözeltisinin içine bırakırsak onun hemen glikoz yoğunluğunun en fazla olduğu alana doğru yöneleceğini görürüz. Oraya doğru gider, çünkü yiyeceğini orada bulmuştur elbette. Oysa bakterileri toksin içeren bir çözeltiye koyarsanız hemen oradan uzaklaştıklarını gözlemlersiniz. Bakterilerin ne beyinleri ne de sinir etkinlikleri vardır ama onlar bile bir plana göre hareket ederler, bir amaç doğrultusunda yer değiştirirler, yemek için ya da tehlikeden kaçınmak için. Hatta günebakanlar, beyne sahip olmayan birer çiçekten ibaret oldukları halde belli bir amaca göre hareket edip sürekli güneşe doğru dönerler. Çok sayıda biyolog meslektaşım bu kavrama karşı çıkar, ondan vebadan kaçar gibi kaçınırlar ama gerçekler gerçeklerdir. Biz istesek de istemesek de teleonominin varlığı yadsınamaz."

"Biliyor musunuz? Aslında bilim camiasının teleonomiye karşı bu direnci tamamıyla anlaşılabilir bir şey," diye saptamada bulundu Tomás astrobiyoloğun söylediklerini bir bağlam içine oturtarak. "Avrupa'daki bilim devriminin Batı felsefesinde iki bin yıl boyunca hüküm sürmüş olan teleolojik düşünce egemenliğine son vermiş olduğunu unutmayın. Gerici dinî düşünceleri aşabilmek adına onca güçlük ve fedakârlık yaşandıktan sonra, bilim insanlarına gidip de bütün canlı varlıkların bir amaca sahip olduklarını söylerseniz buna kuşkuyla yaklaşmaları gayet olağandır. Gericiliğin hortlamasından çekinirler. Bununla birlikte biyoloji bu sorunu aslında tamamen bilimsel bir çerçeve içinde ele alıyor. Yaşamın bir amaç doğrultusunda geliştiğini söylemek kaçınılmaz olarak kimi soruların sorulmasını gerektiriyor. Nasıl oluyor da cansız maddenin içinden bir amaca sahip olan madde çıkabiliyor?"

"Büyük soru bu. Az önce de söylediğim gibi cansız madde yalnızca fizik yasalarına bağlı olarak çalışır. Topun hiçbir amacı yoktur ve iradesi nereye düşüp de duracağının seçilmesinde hiçbir rol oynayamaz. Onun yerleştiği noktayı kesin biçimde hesaplayabilmek için Newton'ın yasalarını bilmek yeterlidir. Oysa yaşam özerk bir amaçla hareket ettiği için Puskás'ın düştükten sonra ne yapacağını bilmemiz için Newton'ın yasalarını biliyor olmamız yeterli olmayacaktır. Kalkıp dümdüz ilerleyecek midir? Sağa mı dönecektir? Yoksa düştüğü yere uzanıp biraz şekerleme mi yapacaktır? Hiç bilemeyiz çünkü her şey onun iradesine, amacına bağlıdır. Sonuç olarak, dünyayı yöneten iki ayrı kurallar bütünü vardır. Fizik ve kimya yasaları cansız maddeyi yönetirlerken, biyolojik dünya ise teleonomi ilkesine boyun eğer."

"Peki bu çelişkili değil mi?"

"Elbette ki öyle," diye kabul etti astrobiyolog. "Ama yaşam ile fizik kuralları arasında daha çok fazla çelişki var. Az önce sözünü ettiğimiz termodinamiğin ikinci yasasını ele alalım. Eğer fiziğin bu temel yasası evrendeki her şeyin kargaşaya doğru evrim geçirdiğini öngörüyorsa, canlı varlıkların bu kadar düzenli bir karmaşıklığa sahip olabilmeleri nasıl mümkün oluyor? Termodinamiğin ikinci yasasına

göre düzenin kaosa doğru yozlaşması beklenirken yaşamda nasıl oluyor da kaosun içinden bir düzen çıkabiliyor? Eğer doğanın tercihi kaostan yanaysa yaşam ikinci yasayla çelişerek nasıl kaosu düzene çevirebiliyor? Bunu nasıl yapabiliyor? Fiziğin en temel yasalarından biri örgütlenmenin sürekli olarak bozulması gerektiğini söylerken hücrenin örgütlü karmaşıklığını koruyor olması nasıl açıklanabilir?"

"Cansız madde canlı maddeye ve canlı madde de cansız maddeye sürekli biçimde dönüşmekteyken bu iyice tuhaf kaçıyor. Madde bir halden diğerine her geçişinde otomatik olarak birbirinden farklı ve birbiriyle çelişkili yasalara tabi oluyor gibi görünüyor."

Astrobiyolog elini kaldırdı.

"Görünüşte..."

"Evet, doğru," diye itiraf etti Tomás. "Doğa farklı yasalar tarafından yönetiliyor olamaz elbette. Her türlü çelişki yalnızca görünüşte mevcuttur. Ama, sırf görünüşte bile olsa, yaşamın termodinamiğin ikinci yasasını ihlal edişini nasıl açıklayabiliriz?"

"Bu yasa düzenin yozlaşarak kargaşaya döneceğini öngörür, ama kargaşaya geçici olarak karşı gelinebileceğini ve düzenin yeniden belirebileceğini de kabul eder... Ama enerji faturasının ödenmesi koşuluyla. İşte yaşamda da olan budur. Puskás tepeyi özerk biçimde tırmandığında termodinamik bir dengesizlik yaratmış olur ve bu da yer çekimine ve Newton'ın hareket yasalarına karşı geldiğinden onu dengesiz bir duruma düşürmüştür. Bununla birlikte o bu edimi yapabilmek uğruna bir enerji harcamıştır. Tepeyi çıkmak inmekten daha yorucudur, öyle değil mi? Eğer tepeyi tırmanması için gereken enerjiyi tüketmekten vazgeçmeye karar verecek olursa Newton'ın yasaları geçerli olacak ve Puskás vadiden aşağıya tepetaklak yuvarlanarak topun durduğu yere inecektir."

"Yaşamın yaptığı da bu mu? Termodinamiğin ikinci yasasına karşı koymak için enerji mi kullanıyor?"

Yanıt olarak Emese içinde bulundukları odayı gösterdi.

"Odama bir bakın, sizi bunca rahatsız eden şu karışıklığa. Burayı toparlamak mümkün müdür? Elbette. Ama bunun için bir enerji harcamam gerekir ve doğrusu bunu canım hiç de istemiyor. Bütün nesneler sürekli olarak bozunuma uğrarlar. Duvarlar nemlenir, demir paslanır, çamaşır makinesi bozulur, ampul patlar... Termodinamiğin ikinci yasası her zaman iş başındadır. Entropiye, yani nesnelerin bu sürekli bozunumuna, gitgide yayılan bu kargaşaya nasıl karşı koyabiliriz? Çalışarak. Sürekli olarak odanızı toplamanız, duvarları temizlemeniz, pası çıkarmanız, çamaşır makinesini onarmanız, ampulleri değiştirmeniz gerekir. Çalışmak demek, enerji demektir. Termodinamiğin ikinci yasasına karşı gelmeyi sağlayabilen tek şey sürekli enerji harcamaktır. Evin düzeni için geçerli olan ilke, adına yaşam dediğimiz kimyasal düzen için de geçerli olacaktır elbette."

"Özetle yaşam, düzenini ancak sürekli enerji harcamak pahasına koruyabilir."

"Kesinlikle. Yaşamın bütün düzeyleri için geçerlidir bu, hücrelerden başlayarak. Bir hücre inanılmaz derecede küçük, karmaşık ve düzenli olan ve sürekli bozunum halinde bulunan bir birimdir. Entropiye karşı savaşabilmek için hücre sürekli kendini yeniler, yeniden oluşturur, yapısal bütünlüğünü koruyabilmek için çaba harcar. Biz bunun farkına bile varmayız ama birkaç saat içinde bedenimizdeki protein hücrelerinin önemli bir kısmı bozulur ve yeniden yapılanmaları gerekir. Her gün yenilenmesi gereken milyarlarca kan hücresi için de durum aynıdır ve deri, tırnak, saç ve daha başka organların milyarlarca hücreleri için de öyle." Elini siyah saçlarında gezdirdi. "İki hafta önce Vatikan'da benimle ilk karşılaşmanızı hatırlıyor musunuz?"

Tomás bu sorunun ne anlama geldiğinden emin olamadığından biraz duraksadı.

"Yani... Evet, tabii ki. Bunun konumuzla ne ilgisi var ki?"

"İki hafta önce tanışmış olduğunuz o Emese bugün karşınızda gördüğünüzle aynı kişi değildi, benim iki hafta önce tanıdığım Tomás'ın da şu an yanımdakiyle aynı kişi olmadığı gibi. Bu iki hafta içinde

bedenlerimizdeki moleküllerin çok büyük bir bölümü yok oldu ve yerlerini yenileri aldı. Yapı aynı kaldı ama moleküller değişti. Her ne kadar ben yapısal olarak iki hafta öncekiyle aynı olsam ve kendimde hiçbir değişiklik fark edemesem de, aslında artık aynı kişi değilim. Bu da demek oluyor ki yaşam tamamlanmış bir ürün değildir, anlıyor musunuz? Bir süreçtir o. Bir süreç. Yaşamın, termodinamiğin ikinci yasası tarafından dayatılan entropiye karşı savaşmak için gerçekleştirdiği bu sürekli değişimler ancak bir enerji harcanması pahasına mümkün olabiliyor. Hem de çok fazla miktarda enerji."

"Houston'daki o yerin dibine batası kafeteryada bize zorla yutturdukları o hamburgerler de bu yüzdendi demek."

Kadın güldü.

"Iyk!" diye öğürdü yüzünü buruşturarak. "Sakın lafını bile etmeyin. Annemin gulaşını nasıl da özledim..."

"Benim özlediğimse güzel bir domates soslu, balıklı ve kabuklu deniz ürünlü *paella* ve yanında da buz gibi bir *vinho verde*."

"Amerikan hamburgerlerini çok da kötülemeyelim, ne de olsa son iki hafta boyunca bedenlerimizin entropiye karşı savaşması için gereken enerjiyi bize onlar verdiler. Hücreler tarafından kullanılan enerji adına ATP denen bir molekülün içinde depolanır. Her bir hücrenin saniyede kaç ATP molekülü tükettiğini biliyor musunuz?"

"Hiçbir fikrim yok. On mu, yirmi mi?"

"Milyonlarca."

"Saniyede mi?"

"Her bir hücre saniyede milyonlarca ATP molekülü tüketir. Her hücrenin entropiyle mücadele edebilmek için gerek duyduğu enerji bu kadardır. Bu enerji Güneş'ten gelir ve fotosentez yoluyla bitkiler tarafından elde edilir, bunlar Güneş ışığının fotonlarını emerek elektronlarını yakalarlar. Biz bir bitki ya da bitki yemiş bir hayvan yediğimizde bu elektronları almış oluruz ve sonradan da onları, elektronların sayıca protonlardan fazla olmasından doğan kimyasal bir tepki sayesinde hücrelere aktarırız. Elektron aktarımı dışarıya

bir sıcaklık verir ve bu sıcaklık evrendeki entropiyi artırır, yani aslında sonuç olarak termodinamiğin ikinci yasası yine de işlemeye devam etmektedir."

"Demek bu yüzden sıcağız biz."

"Bizzat Güneş'ten gelen sıcaklığı dışarı atıyoruz."

Tomás aklına gelen bir fikrin itkisiyle kımıldandı.

"Yine de bütün bunların ardında daha derin bir sır yatıyor. Evrende, Platon'un adına 'İdeler Dünyası' dediği ve bir anlamda matematiğin gerçeklik ötesi olarak da tanımlayabileceğimiz matematiksel bir kavram üstyapısı bulunduğunu biliyoruz. Bu üstyapı gerçek dünyada enerji ve madde biçimlerinde vücut buluyor ve bunların her ikisi de matematik ilkelerine dayalı olan ve karmaşık hale getirildiklerinde kimyaya ulaşan fizik yasalarınca yönetiliyor. Özetle matematik fizikte cisimleşiyor ve o da karmaşıklaşarak kimyaya dönüşüyor. Peki ya biyoloji ne oluyor?"

"O da kimyanın karmaşıklaşmış hali oluyor."

"Mantıksal sonuç bu. Ama sizce de bunun yine de kanıtlanması gerekmez mi? Dahası, eğer yaşam kimyaysa nasıl oluyor da kimyasal bir süreç kimyayı yöneten yasalara karşı gelebiliyor? Eğer yaşam yalnızca kimyasal bir süreçten ibaretse ve kimyasal süreçler de termodinamiğin ikinci yasasına uyuyorlarsa görünürde bu yasayı ihlal etmekte olan kimyasal süreçler nasıl olup da ortaya çıkabiliyorlar? Kimya yaşamın var olmasını sağlamak için kendi yasalarını askıya mı alıyor yani? Bu da bizi en önemli felsefi sorulara sürüklüyor, özellikle de yaşamın kimyasal bir süreçten ibaret olduğu fikrinden yola çıkıyorsak. Nasıl olup da kimyasal bir sürecin bir amacı olabiliyor? Sözde bir amacı bulunmayan evren nasıl olup da bir amacı olan kimyasal süreci yaratabiliyor?"

Macar kadın içini çekti.

"Derin sorular bunlar Tom," dedi. "Yanıtları da bizi doğruca bütün sorunların en temel olanına götürüyor: yaşamın yaratılışına. Yaşam nasıl belirmiş?"

"Darwin bu konuda ne diyor?"

"Hiçbir şey. Darwin yaşamın nasıl evrim geçirdiğini açıklıyor ama onun kuramı yaşamın nasıl belirmiş olduğunu anlamamızı sağlamıyor. Doğal seçilim kuramının sahibi yalnızca ilkel, küçük, sıcak bir gölcükten söz ediyor, burada gerekli olan bütün malzemeler rastlantı sonucu bir araya gelmiş ve âdeta simya ile hepsi bir araya gelerek yaşamı yaratmışlar. Bunu söylemekle hiçbir şey söylememek arasında fazla fark yok. İşin aslı Darwin'in yaşamın nasıl başlamış olduğu konusunda en küçük bir fikri bile yokmuş. Bu konuda bugün bile biyologlar ikiye bölünmüş durumdadırlar. Kimileri yeryüzündeki yaşamın inanılmaz ve son derece ender, hatta bütün evrende benzersiz olan bir rastlantıya bağlı olduğunu savunurken, kimileri de yaşamın minimal koşullar bir araya geldiği anda her yerde belirmesi gerekecek bir kozmik zorunluluk olduğunu öne sürüyorlar. Dünya'nın dışında yaşamın keşfedilmesinin önemi de işte buradan geliyor, anlıyorsunuz ya? Bu keşif bizim her şeyin bir kaza mı olduğu yoksa bir amaca mı bağlı bulunduğunu nihayet anlamamızı sağlayacak. Dünya dışı yaşamın keşfi yaşamın, varoluşumuzun, evrenin varoluşunun anlamı üzerine pek çok şeyi aydınlatacaktır. Özel mi yoksa sıradan mı olduğumuzu öğreneceğiz. Rastgele bir evrenin içindeki bir kazadan mı ibaretiz, yoksa kasıtlı bir evrenin bir parçası mıyız?"

"Yani demek istediğiniz, kimyayı biyolojiye dönüştürmüş ve cansız maddeden yaşamı yaratmış olan mekanizmanın ne olduğunu bilmemizin hiçbir yolunun bulunmadığı. Başka türlü söylersek, yaşam bir kaza mı yoksa kasıtlı bir niyetin sonucu mu, bunu bilemiyoruz."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu sanki bir gerilim yaratmak istermiş gibi sustu ve yüzünde kararlı, az sonra söyleyeceği şeyin ne kadar derin bir felsefi anlam taşıdığının tamamen bilincinde olan bir ifadeyle Tomás'a baktı.

"Belki de artık biliyoruzdur."

LVI

Kennedy Uzay Merkezi'nin Neil Armstrong Binası'ndaki astronot yatak odaları, NASA'da âdet olduğu üzere gayet sade biçimde döşenmişti. Odalarda herhangi bir işe yaramayan yegâne nesneler uzay fotoğraflarıydı. Bozóki Emese'nin odasında duvara asılı duran fotoğraflardan biri Ay'ın üzerindeki bir astronotu, biri yörüngeye çıkmış olan Gemini Kapsülü'nü gösteriyordu, ayrıca bir de Güneş'i ve sisteminde bulunan gezegenleri betimleyen bir çizim vardı.

Macar kadın elini kaldırarak bu çizimde görünen gezegenlerden beşinci ve en büyük olanını işaret etti.

"Jüpiter'i görüyor musunuz?" diye sordu. "1950'lerde, yeryüzünde yaşam ilk belirdiğinde gezegenimizin atmosferinin Jüpiter'inkiyle aynı olduğuna, içinde hidrojen, metan, amonyak ve su buharı bulunduğuna inanılıyordu. Bu varsayımdan ve bir de Darwin'in ilkel ve sıcak küçük gölcük fikrinden hareketle Stanley Miller adında bir öğrenci 1953'te bu dört gazı balonlara doldurarak elektrik akımına maruz bırakmayı denedi. Aradan ancak bir hafta geçtikten sonra Miller bu yolla, aralarında proteinlerin kurucu unsurları olan aminoasitlerin de bulunduğu çeşitli maddeler üretmiş olduğunu gördü. Bu şekilde kimyayı biyolojiye dönüştürmenin yolunu keşfetmiş oldu."

"Birazcık durun orada," diyerek onu susturdu Tomás. "Benim bildiğim kadarıyla başlangıçta Dünya'nın atmosferi hidrojen, metan, amonyak ve su buharından oluşuyor değildi..."

"Haklısınız. Miller'ın deneyi, Dünya'nın ilk atmosferinin bu oluşuma sahip olduğu yönündeki hatalı bir varsayıma dayanıyordu. Bugün artık bunun doğru olmadığını biliyoruz. Dahası, o çağda inanılanın aksine Miller'ın deneyi yaşam yaratmış değildi. Aminoasitler yaşamın bir bileşenini oluşturuyor olsalar da yaşam değildirler. Yine de bu deney aminoasit üretmenin ne kadar kolay olabileceğini gösterip biyolojinin kimyanın karmaşıklaştırılmış hali olduğu konusundaki bilgimizi doğrulamış olması bakımından değerlidir."

"Sorun aminoasit üretmekte değildi ki Emese. Benim bildiğim kadarıyla asıl güçlük, bir hücre gibi çok karmaşık bir yapıyı ve DNA gibi çok belirli ve gelişmiş bir diziyi yaratmakta yatıyor. Bütün bunlar birkaç gazdan nasıl elde edilebilir ki?"

"Fiziğin kendine özgü özelliklerinden biri sayesinde," diye yanıtladı kadın. "Kendiliğinden düzenlenme."

Tarihçi kuşkulu göründü.

"DNA ile hücreler kendiliklerinden mi düzenlenmişler yani?"

"Oraya geleceğim," dedi gülümseyerek. "Lipitler nedir, bilir misiniz?"

"Bedenimizdeki yağlar değil mi?"

Kadın hemen yanıt verdi.

"Cansız maddenin karakteristik özelliklerinden biri bölümleme yetisidir, yani belli koşullar altında madde kendiliğinden düzenlenerek zarlar oluşturur ve kendi içinde bölümlere ayrılır. Söz gelimi su ile zeytinyağını karıştırdığımızda ne olur?"

"Birbirlerinden ayrılırlar."

"İşte bu bir kendiliğinden düzenlenmedir. İkisini bir araya koyduğumuzda su ve zeytinyağı birbirlerinden ayrılıyorlar, yani bölümleme yaparak farklılaşıyorlar. Su bir yana zeytinyağı bir yana gidiyor. Bu da cansız maddenin kendini düzenleme yetisine sahip olduğunu gösteriyor."

"Evet, haklısınız."

"Tahmin edebileceğiniz gibi, su ile zeytinyağı için geçerli olan şey daha pek çok sayıda cansız madde için de geçerlidir. Örneğin lipitler için de. Lipitler aynı anda hem hidrofil hem de hidrofobiktirler, yani suyu hem çekici hem de itici bulurlar. Su ortaya çıktığı zaman bir lipidin hidrofobik olan tarafı diğer lipitlerin hidrofobik tarafıyla kendiliğinden birleşir ve bu yolla hepsini suya karşı koruyacak bir bariyer oluştururlar. Bu bariyerin ne olduğunu biliyor musunuz?"

Tomás, lipitlerin oluşturdukları bariyeri gözünde canlandırabilmek için çaba harcadı.

"Bir... zar mı?"

Astrobiyolog alkışladı.

"On üzerinden on, öğrenci Tomás!" diye haykırdı. "Tamamen doğru! Suyla karşılaşınca lipitler kendiliklerinden düzene girerek toplaşırlar, hidrofil kısımları suya yüzünü döner ve hidrofobik kısımları da sırtını. Hücre zarları işte böyle oluşur, takip edebiliyorsunuz ya? Cansız maddenin kendiliğinden düzenlenebilmesi pahasına."

"Hımm... Anlıyorum. Peki bu hücrelerin içinde ne var?"

"Zar her ne kadar yaşamsal önemde olsa da hücrenin basit kısmıdır," diye vurguladı kadın. "Yalnızca hücreyi bölümlemekle kalmaz, aynı zamanda da elektronları dışarı atıp protonları korur. ATP hücrelerinde depolanan gücü yaratan da protonların karşılıklı olarak birbirlerini itmeleridir."

"Evet, ama... Ya hücrenin geri kalanı? Örneğin DNA nasıl oluşuyor?"

"Ah, işte o çok daha karmaşıktır," diye kabul etti kadın. "Yaşamın nasıl oluştuğu konusunda biyologlar ikiye ayrılıyorlar. Kimileri onun, bir metabolizmanın kimyasal sistemlerini elde ettiği anda ortaya çıktığını düşünüyorlar. Sanki Puskás'ın topuna bir motor bağlanmış olduğunu düşünün. Motor donanımı sayesinde top tepeyi tırmanmaya başlayabilir ve böylece Newton'ın hareket yasasının etkilerine karşı gelmiş olur."

"Ama bir motor topa amaç veremez ki. Onu tepeyi çıkmaya iten şey nedir?"

"İşte bu da yaşamın yaratılışındaki asıl hayati anın metabolizmanın elde edilmesi değil bundan çok daha zor olan bir şey, yani kopyalama yetisi olduğunu savunan biyologların görüşüdür zaten. Başka bir deyişle de, DNA."

"Ah!"

"Bu biyologlar çoğunluğu oluştururlar ve kopyalama tezlerinin sonradan yeni keşiflerle de doğrulanmış olan hareket noktası da Schrödinger'in bir gözlemidir."

"Kuantum fizikçisi olan mı?"

"Ta kendisi. Erwin Schrödinger, adı *Yaşam Nedir?* olan bir kitap yazmış ve bu eserinde yaşamın sırrının kopyalamaya olanak sağlayan bilgiyi taşıyan şeyde yattığını saptamıştır. Schrödinger'e göre bu şey, aperiyodik kristaller olabilir. Kimi atomların düzenli modellere bağlı olarak kendiliğinden düzenlendiklerini biliyoruz, bunlar kristallerdir. Kristaller, kendilerine yeni atomlar eklediğimizde aslına sadık biçimde üreme ve ikiye bölünme yetisine sahiptirler. Bölünmenin ürünü yapısını başlangıçtaki kristalden miras almıştır."

"Başka bir ifadeyle kopyalanmıştır."

"Aynen öyle. Schrödinger, hücrelerin içinde aperiyodik kristallerinin, yani üreyebilecek biçimde kendilerini düzenleyebilen atom yapılarının bulunuyor olabileceğini önermiştir. İki bilim adamı Francis Crick ve James Watson da bu fikirden yola çıkarak DNA molekülünün yapısını, yani yaşamın yapısını içinde taşıyıp üretebilen şu meşhur çifte sarmalı keşfetmişlerdir. Bu olay 1953'te, yani Stanley Miller'ın laboratuvarda aminoasitleri ürettiği yıl gerçekleşmiştir."

"Bütün bunları ben de biliyorum," dedi Tomás. "Ancak size sorduğum bu değildi. Benim öğrenmeyi istediğim DNA'nın nasıl ortaya çıktığı. Kendiliğinden mi oluşuyor?"

Emese pencereye doğru baktı.

"Kendiliğinden mi?" dedi gülümseyerek. "Bir fırtınanın koptuğunu hayal edin, Florida'ya özgü şu kasırgalardan biri olsun. DNA'nın kendiliğinden oluşma olasılığı bu kasırganın sırf rüzgârın gücüyle uzay mekiğini oluşturan binlerce parçayı tam da olmaları gereken noktaya taşıyarak Atlantis'i 'kendiliğinden' oluşturması olasılığıyla aynıdır." Başını şiddetle iki yana salladı. "Mümkün değil."

"O halde DNA nasıl oluşmuş?"

"Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi, bu konuda kesin olarak emin olamıyoruz," diye itiraf etti kadın. "DNA'nın kopyalaması en başta proteinlerle gerçekleştiriliyor ama proteinler de DNA'nın ürünleri. Yani burada yumurtayla tavuk paradoksunun bir benzeriyle karşı karşıyayız. Hangisi daha önce doğmuştur, yumurta mı tavuk mu, DNA mı yoksa proteinler mi? Birinin var olabilmesi için ötekinin de var olması şart, çözülmesi mümkün olmayan bir sorun bu."

"Bence yumurta önce doğmuştur. Başka bir kuşun yumurtasıdır ama içinde bir mutasyon yaşanmış ve ilk tavuk da böyle ortaya çıkmıştır."

"Tıpkı yumurta ve tavuk paradoksunun bir çözümü olduğu gibi DNA ve proteinler için de mutlaka bir çözüm olmalıdır. Şüpheli, adına ARN denen ve yapısı DNA'nınkine benzer olan bir nükleotit dizisidir, o da protein üretir ve kimyasal tepkimeleri katalize eder ama yalnızca tek bir zincir içinde görülür. DNA bilgi depolamak için çok iyiyken, proteinler de biyokimyasal işlevleri yerine getirmekte yeteneklidirler. ARN bunların her ikisini de aynı anda başarabilir ama ikisinde de diğerleri kadar etkili değildir. ARN'nin hem DNA hem de proteinlerden önce var olduğunu ve daha ilkel yaşam formları için bir temel oluşturduğunu düşünüyoruz."

"O halde DNA nasıl oluştu?" diye üsteledi Tomás. "ARN'nin evrim geçirmesiyle mi?"

Macar kadın başıyla onayladı.

"Kesinlikle," diye doğruladı. "1993 yılında iki bilim insanı çok öğretici bir deney yaptılar. Rastgele milyarlarca ARN molekülünü bir

araya getirip nasıl katalize ettiklerine baktılar. Sonra da içlerinden en iyi katalize eder gibi görünenleri seçip kopyalarını çıkardılar. Bu süreci birkaç kez yinelediler. Sonunda ne oldu, biliyor musunuz? Her yeni kopyada gelişigüzel mutasyonlar görülmeye başladı ve kimisinden ilk ARN'den daha iyi kopyalar oluştu. Yalnızca on mutasyon sonraysa ARN katalize etmekte ilk baştakinden üç milyon kat daha etkili hale geldi."

"Vay canına!"

"Daha da iyisi var. 2009 yılında başka iki biyolog içinde iki ARN molekülünün kendi kendine gerçekleştirilen bir kopyalama yapmak üzere birlikte çalıştıkları bir sistem yarattılar. Bir saatten daha kısa bir zaman içinde bu moleküllerin kendilerini tamamen yeniden yaratabildiklerini keşfettiler. Üstüne üstlük, bunlar arada sırada mutasyonlar üretiyorlar ve bunlardan kopyalama sürecinin en etkili olan yapıları sağ çıkıyor, etkisi az olanlarsa yok oluyorlardı."

Tarihçi gözlerini kırpıştırdı.

"Ama bu... bu..."

Kadın, akıl yürütmesinin çıkmış olduğu sonucu ifade ediyormuş gibi kollarını iki yana açtı.

"Evrim demek!"

LVII

Tomás'ın konuya ne kadar ilgi duyduğu konuşulanların üzerinde düşünürken çenesini sıvazlayışından belli oluyordu. Bilimi tutkuyla seviyor ve bilimsel buluşların felsefi sonuçları üzerinde derin düşüncelere dalmaya bayılıyordu ama şimdiye kadar hep fizik üzerine yoğunlaşmış, biyolojiyle hiçbir zaman özel olarak ilgilenmemişti. Haksızlık etmiş olduğunu şimdi fark ediyordu.

"Evrim mekanizmasının kimyadan kaynaklanıyor olması mümkün mü?"

"Elbette," diye onayladı Emese. "Bunun için ortada birçok ipucu var. Örneğin biyolojik dünyada aynı ekolojik yuvayı işgal eden yani aynı kaynaklar üzerinde hak iddia eden iki farklı türün bir arada var olamadıklarını biliyoruz. Yuvaya daha iyi uyum sağlayabilen hayatta kalacak, diğeriyse kaçınılmaz olarak sönüp gidecektir."

"Günümüz insanının da Neandertal'i bu şekilde ortadan kaldırmadığı ne malum?"

"Olabilir," diye kabul etti kadın. "Aynı ilkenin kimyada da geçerli olduğu keşfedilebilir. Belli bir substrat üzerinde daha hızlı biçimde üreyen bir ARN diğer ARN'nin soyunun tükenmesine neden oluyor olabilir. Bununla birlikte, iki ARN molekülü tek bir substrat yerine beş değişik substrat ile birlikte ürüyor ve evrim geçiriyorsa ikisi bir arada var olmayı sürdürebilir. Dahası bunlar Darwin'in ispinozlarının davranışını taklit eder."

"İlginç," diye itiraf etti Tomás. "Bu da biyolojik evrim modelinin bir anlamda kimyasal evrim modelini izlemekte olduğunu gösteriyor."

"İkisi tamamen aynı mekanizmadır. Kimyada bir ARN çoğalmaya başladığı zaman arada sırada hatalar olur ve ortaya mutasyon geçirmiş ARN filizleri çıkar. Mutasyona uğramış bu biçimlerden kimileri daha etkilidir ve sonunda üstün gelir, diğerleriyse ortadan kaybolur. Bunun kimyasal bir süreç olduğuna dikkatinizi çekerim. Bunun tıpatıp aynı olan bir biyolojik sürecin de var olması ikisinin arasında bir süreklilik bulunduğunu gösteriyor. Özetle biyoloji, kimyanın karmaşık bir kopyasından başka bir şey değildir."

"İnanılır gibi değil."

"Bir biyolog bir ARN molekülünün enzimlerin yardımı olmadan çoğalabilmesini sağlamayı başarmıştır. Gerçi asıl ARN dizisinin kendini kopyalaması on yedi saat sürmüştür ama yeryüzünün dört milyar yılı aşan yaşı karşısında on yedi saat nedir ki? Asıl sorun bu sürecin bir noktada durmuş olmasıdır. Öte yandan, sürece ikinci bir ARN molekülü eklenince üreme yeniden başlamış ve bu defa sonsuza dek süregitmiştir. Bu iki molekülden her biri kendi kopyalarını çıkarmayı bırakarak ötekini kopyalamaya başlamışlar, bu da süreci çok daha etkili hale getirmiştir. Ancak bu sefer de ARN bireysel olarak üremeyi kesip tıpkı bir hücrenin içinde olduğu gibi bu işi yalnızca sistem olarak yapmayı sürdürmüştür. Başka bir deyişle iki ARN molekülü rekabet etmeyi bırakıp sanki bir bütünün parçalarıymışlar gibi iş birliği yapmaya başlamışlardır."

"İki ARN molekülü çoğalmak için iş birliği mi yapmışlar?"

"Aynen öyle."

"Hımm... Ama bu fazlasıyla çifte sarmal şeklinde birleşen iki DNA molekülünü andırıyor."

Genç kadın gülümsedi.

"Bunu fark etmiş olmanıza sevindim."

ESA astrobiyoloğunun bu yanıtı öğreticiydi.

"Tamam. DNA'nın muhtemelen ARN'nin evriminin bir sonucu olduğunu iyice anladım," diye sonuca vardı Tomás. "Buna karşın, yaratılışın gizemi ortadan kaybolmuş olmuyor, öyle değil mi? Yalnızca DNA'nın yerini ARN alıyor, o kadar."

"Orası doğru."

"İyi ama ARN nasıl doğmuş? Kendini üretebilen bir molekülün cansız maddeden kendiliğinden çıkmış olması mümkün mü?"

"Laboratuvar ortamında, üreyebilen moleküllerin yaratılmış olduğunu biliyor muydunuz?" diye sordu Emese retorik olarak. "Eğer bu iş laboratuvarda yapılabiliyorsa Tomás, doğada da yapılmasının mümkün olduğundan emin olabilirsiniz. ARN'nin kendiliğinden ortaya çıkmış olması fikri saçma değildir, ne de olsa evrim yalnızca biyolojik bir mekanizma değil çünkü. Kimyada da görülebiliyor. Üstelik evrim, belli koşullar altında cansız maddenin davranışını yöneten bir algoritmaymış gibi de görünüyor çünkü evrenin matematik düzeninin içine yazılmış bir şeydir o."

"Şaka yapıyorsunuz..."

"Hayır, ciddiyim ben," diye üsteledi Macar kadın. "Bilişim programcıları adına 'genetik algoritma' dedikleri bir şeyi geliştirmek üzere evrimin benzeri olan bir sürece başvurmuşlardır. Bir sorunu çözebilmek için rastgele seçilmiş birkaç algoritmayla işe başlarlar. Sonra, bunlardan daha başarılı olanları seçip birbirlerine karıştırırlar. Sonra da onları yeniden sorunun çözümüne uygularlar. Bütün bu süre boyunca programcılar aynı sorunu bir bilgisayar üzerinde de ele almaktadırlar. Sonuçta ne olur, biliyor musunuz? İki yüz elli kuşak sonra bilgilendirilmiş algoritmalar insan programcılar kadar etkili hale geliyorlar ve bin kuşak sonra da neredeyse her seferinde insanlara üstün gelmeye başlıyorlar. Günümüzde bilgisayarlarda kullanılan pek çok program insan programcıların bile anlayamadıkları genetik algoritmaları kullanıyorlar. Bu da evrimin bir anlamda matematiksel bir algoritma tarafından da yönetilebileceğini düşündürüyor."

"Olağanüstü bir şey bu," dedi tarihçi. "Bütün bunların ardında matematiğin gerçeklik ötesi gizleniyor. Hatta biyolojinin ardında bile..."

"Bu şekilde, yaşamın nasıl oluşmuş olduğunu tasarlayabilmemiz de mümkün oluyor. Bundan milyarlarca yıl önce, örneğin Schrödinger'in aperiyodik kristalleri gibi kopyalayıcı bir kimyasal sistem, kopyalama hızına öncelik veren, hızlı üreyenleri ödüllendirip yavaş olanları ortadan kaldıran bir evrim algoritmasına bağlı olarak üremeye başlamıştır. Saf kimya bu. Kopyalamada etkinliği sağlamak için kendiliklerinden yaptıkları arayışta kopyalayıcılar giderek daha karmaşık hale gelmişler ve belli bir noktada bir metabolizma elde edip termodinamiğin ikinci yasasının ve Newton'ın hareket yasasının etkilerine karşı koymalarını sağlayacak enerjiyi buradan bulmuşlardır. İşte tam bu noktada basit bir kimyasal süreç, biyolojik sürece dönüşmüş olur. Yani yaşama. Metabolizma, çoğalmacı kimyasal sistemleri, yani yaşamı, yer çekiminin ve termodinamiğin ikinci yasasının dayattığı kısıtlamalardan kurtarmıştır. Âdeta Puskás'ın topu üreme yetisi kazanmış ve bir motor da ona tepeye tırmanabilme ve bu arada iç yapısını aynen koruyabilme olanağını sağlamış gibidir, anlıyorsunuz ya? Yaşam, kendisine evrim geçirme ve kalıcı olma fırsatını veren bir üreme yetisini ve entropiye karşı savaşıp hareket özerkliği edinmesi için gereken enerjiyi sağlayacak olan bir metabolizmayı içermektedir."

"Ama yaşam da Newton'ın hareket yasalarına ve termodinamiğin ikinci yasasına boyun eğmez mi?"

"Elbette eğer. Ne var ki bu yasalar ona yön veren asıl ilke değildirler, anlıyorsunuz ya? Newton'ın hareket yasaları cansız maddenin davranışını belirler. Eğer Puskás'ın topu Kékes Dağı'ndan yuvarlanıp da vadinin en alçak noktasına vardığında duruyorsa, bu ona yer çekimi yasası yön verdiğindendir. Buna karşılık termodinamiğin ikinci yasası da kimyasal sistemlerin davranışını belirler. Eğer birkaç haftayı açık havada geçirdikten sonra topun havası sönüp de mahvoluyorsa bu, entropiye boyun eğmiş olduğunu gösterir. Canlı varlıklar

da fiziğin bu iki yasasını göz önünde bulundurmak zorundadırlar. Puskás yer çekiminin kendisini düşürebileceğini ya da entropinin onun oynamakta olduğu topu sonunda bozacağını bilmek zorundadır. Bununla birlikte, her ne kadar canlı varlıkları koşullandırıyor olsalar bile bu iki fizik yasasından hiçbiri onların davranışlarına yön veremez. Yaşama uygulanan ilke farklıdır."

"Nedir o?"

"İstikrarlı ve etkili bir çoğalma arayışı," diye açıkladı kadın. "Yaşam çoğalmacı kimyadır, onu yöneten ilke budur işte. Genel olarak kimya termodinamiğin ikinci yasası tarafından yönlendirilirken çoğalmacı kimyaya ise istikrarlı ve etkili bir çoğalma arayışı yön verir. 'Her hücrenin düşü iki hücre olabilmektir,' der ünlü bir Fransız biyolog. Bütün canlı varlıklar istikrarlı ve etkili bir çoğalmayı ararlar ve evrim de her zaman en etkili olan istikrarlı çoğalmaya doğru ilerler. İşte bu yüzden de çoğalmacı kimyasal sistemler eyleme girip de daha istikrarlı hale gelebilmek için karmaşıklaştıklarında derhal Newton'ın hareket yasası ile termodinamiğin ikinci yasasının yarattığı kargaşanın dayattığı kısıtlamalardan kendilerini kurtarmalarına yarayacak olan enerjiyi sağlayacak metabolizmalar geliştirirler."

Tarihçi bu bakış açısına katılması mı yoksa onu reddetmesi mi gerektiğinden emin olamıyordu. Kadının söylediklerine bakıldığında bu fikir ona çekici geliyordu.

"Kimin aklına gelirdi ki?" diye haykırdı düşünceliymiş gibi numara yapan bir tavırla. "Meğer er ya da geç yaşamın amacı sekse dayanacakmış ve metabolizma da yalnızca yorgan altında günaha girebilelim diye varmış!"

"Yaşamın amacı bu mudur bilemiyorum, ama her erkeğin düşünün bu olduğu kesin," diye saptamada bulundu Macar kadın, neden söz ettiğini çok iyi biliyormuş gibi bir havayla. "Yalnız, yaşamın ve çoğalmada istikrar kavramının ne demek olduğunu anlamada hayati önem taşıyan bir husus daha var. Evrim bireyleri değil, halkları ilgilendiren bir süreçtir. Bunu anlayabiliyor musunuz?"

"Eh... Pek sayılmaz. Yani bireylerin evrime boyun eğmediklerini mi kastediyorsunuz?"

Emese bu fikri adama açıklayabilmek için düş gücünü biraz zorladı.

"Tuna'yı düşünün," diye önerdi sonunda. "Tuna bir nehir olduğuna göre, içinde su vardır. Oysa Tuna'da akan su her zaman aynı değildir, öyle değil mi? O su sürekli değişir. Yüzeysel olarak bakıldığında bugünkü Tuna dünküyle aynı değildir çünkü içinde akmakta olan su dünkünün aynı değildir, ancak özünde o hep aynı nehirdir. Burada biri statik, diğeri dinamik olan iki ayrı istikrar söz konusudur. Suyun istikrarı statiktir, iki atom hidrojen ile bir atom oksijen bir araya gelerek moleküllerini oluşturmaktadır. Buna karşılık nehrin istikrarı dinamiktir, sürekli değişir ama sürekli aynı kalır."

"Tıpkı az önce söylediğiniz şey gibi," diye hatırlattı adam. "İki hafta önce Vatikan'da tanışmış olduğum Emese, bugün benim yanımda oturanla aynı değildir çünkü o günden bugüne dek moleküllerinizin büyük bir bölümü değişmiştir; buna karşın, daha derin bir anlamda siz hep aynı kişisiniz çünkü sizi Emese yapan bilgi hep aynı kalmaktadır. Gözlerinizin atomları değişmiş olabilir ama gözleriniz tıpkı Tuna gibi hâlâ mavidir."

"İşte yaşam budur," diye doğruladı Macar kadın. "Dinamik istikrar. Evrim de yine bu türden istikrara göre çalışır. Bir üreme sisteminin istikrarından söz ederken bireylerden değil halklardan söz ediyoruz. Tıpkı su gibi bireylerin yerine de hep yenileri gelmektedir ama tıpkı nehir gibi halklar istikrarlı kalmaktadır. Bu çok önemli bir nokta, çünkü biyologlar özellikle ARN moleküllerinde de daha ilkel bir düzeyde aynı şeyin yaşanmakta olduğunu keşfetmişlerdir. Etkili kimyasal mutasyonlar tek bir molekülü değil, bir moleküller bütününü etkilemektedir. Biyolojide de bu böyledir. Evrim bir türün bütün bireylerinde değil, türler düzeyinde gerçekleşir. Evrim halkların bir olgusudur."

Tomás bu fikir üzerine biraz düşündü.

"Kendimizi su sanıyoruz oysa aslında nehiriz."

"Tuna'yız," dedi kadın başıyla da onaylayarak. "Bireyler halklardır. Hücre moleküllerinin yerini sürekli yenilerinin aldığını görüyorsunuz, tıpkı organizmaların hücreleri gibi halkların organizmaları da aynıdır. Aynen bir nehir gibi yaşamda her şey değişir ama her şey istikrarlı kalır. Bir anlamda hücre bir bireydir, başka bir anlamdaysa halktır."

Portekizli başparmağının ucunu göğsüne bastırdı.

"Peki ya ben?" diye sordu. "Ben bir birey miyim, yoksa halk mı?"

"Siz bir bireysiniz."

"Ah."

"Ve bir halksınız."

"Hücrelerden oluştuğum için mi?"

"Evet, ama yalnız bu da değil. Yaşamın bir şey değil, bir süreç olduğunu hiç unutmayın. Tuna gibi siz ve ben de birer süreciz. Kendimizi tamamlanmış varlıklar olarak algılıyoruz, birer kimse olarak, kendine özgü birer bireyselliğe sahip yaratıklar olarak, ben bir yana, dünya bir yana, oysa aslında bu bir yanılsamadan ibaret."

"Yani bireysel yaşam formu diye bir şey olmadığını mı söylemeye çalışıyorsunuz?"

Astrobiyolog, pencerenin kenarında duran vazoyu işaret etti.

"Çevremize bakınca bunun var olduğunu sanabiliriz," dedi. "Vazodaki bitkiye bir bakın. Bireysel değil mi? Şu aşağıdaki kuşa bakın. Bireysel değil mi? Siz ve ben, birer birey değil miyiz? Oysa aslında bireyselliğimiz gerçek olmaktan çok görünüşten ibarettir. Yalıtılmış bireyler olmaktan çok, bir ağı oluşturan unsurlarızdır. Şu anda siz ve ben dar anlamda NASA ve ESA ağının birer parçasıyız ve ortak bir hedefe ulaşmak için ekip olarak çalışıyoruz, ama daha geniş anlamda insan toplumu ağına da mensubuz ve onunla da paylaştığımız hedeflerimiz var. Birlikte yaşıyor ve hedefleri paylaşıyoruz. Ben hücrelerden kurulu bir organizmayım, insanlık da hücrelerden oluşan bir organizma. Her birimiz bütün birer organizmayız ama aynı zamanda da kendisi de hem bir birey hem de bir halk olan, insanlık denen daha geniş bir organizmanın çok sayıdaki hücrele-

rinden biriyiz. Hayatta kalabilmek için hepimiz birbirimize bağlıyız ve bir ağı oluşturuyoruz. Bütün canlı varlıklar aynı şeyi yapıyorlar. Bakteriler bir ağdır, karıncalar da öyle, koyun sürüsü de. Gezegenin kendi bile bütünü içinde ekosistem olarak bütün bir canlı varlık gibi kabul edilebilir, ama aslında o da bir ağdır."

"Ben bir hücreler ağıyım."

"Bundan daha fazlasısınız siz Tomás. Bedenlerimizde insan hücrelerinden on kat daha fazla bakteri hücresi bulunduğunu biliyor muydunuz?"

"Gerçekten mi?"

"Gerçekten. Her birimizin bedeninde milyarlarca bakteri yaşıyor. Burnumuzda, gözlerimizde, kulaklarımızda, ağzımızda, derimizde, tırnaklarımızda, bağırsaklarımızda... Her yerimizdeler. Bizler birer kişi değiliz, bütün bir halkız, dev bir ağ, bir tür süper organizmayız. Aslında her birimiz birer ekosistemiz. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Birer birey olduğumuz yanılsamasına sahip olsak da aslında küresel bir ekosistemiz biz. Yaşam budur işte. Süreçler, ağlar, bütünleşmiş ekosistemler."

"Vay be! Ekosistem de olduk ya!"

Emese yine gülümsedi.

"Her şeyde gülünecek bir şey bulabiliyorsunuz, değil mi? O halde size şaka üretmeniz için daha fazla malzeme vereyim."

"Bekliyorum."

Avrupa Uzay Ajansı'nın astrobiyoloğu, söylediğini duyunca adamın vereceği tepkiyi kaçırmak istemiyormuş gibi öne doğru eğilerek sorusunu sordu.

"Hiç seks hakkında düşündünüz mü?"

LVIII

Tomás'ın gözleri parıldadı; böylesine güzel ve çekici bir kadın ona bu türden bir soruyu her gün sormuyordu. Ayrıca Emese doğru söylemişti. Soru ve onun bunu ortaya koyuş biçimi tükenmek bilmez bir şaka kaynağı oluşturuyordu.

"Hiç seks hakkında düşündüm mü?" diye sordu Portekizli dalgınca. "Evet, sanırım bir iki kere aklıma geldiği olmuştur..."

"Bu konuda şaka yapma isteğinize karşı koyamayacağınızı biliyordum zaten," dedi kadın gülümseyerek. "Erkeklerin ne yapacağı çok kolay tahmin edilebiliyor! Ancak benim sorum gayet ciddiydi. Erkeklerin cinsellik konusundaki takıntıları, çoğalma içgüdüsünün aslında, Schrödinger'in çoğalmacı nitelikleriyle ARN'nin, sonra DNA'nın ve dolayısıyla da yaşamın kaynağında bulunuyor olabileceğini savunduğu aperiyodik kristaller konusunda sözünü ettiğimiz o çoğalmacı sistemin bir uzantısından ibaret olduğunu gösteriyor."

"Erkeklerin seksten başka bir şey düşünmediklerinden dem vurulmasını komik bulurum, sanki kadınlar bu konuyla hiç ilgilenmiyorlarmış gibi..."

"Kadınlar mı? Elbette ilgilenirler."

"Öğrendiğim iyi oldu."

"Ancak erkekler ile kadınların çoğalma stratejileri farklıdır. Erkeklerin cinsellik konusundaki takıntıları her gün başka bir kadını dölleyebilecek yeterlilikte olmalarından ileri geliyor."

"Yalnızca bir mi?"

Kadın tek kaşını kaldırdı.

"Sanırım her erkek bir hareme sahip olmanın düşünü kurar..."

"Ben onlardan değilim."

"Elbette, çünkü siz bir azizsiniz..."

"Ah! Haksızlık ediyorsunuz."

"Erkekler konusunda asla kendimi kandırmam çünkü her zaman doğanıza sadık olursunuz siz. Birden fazla kadını gebe bırakabilecek yetide olmanın erkeklerin cinsellik konusundaki takıntılarının nedenini açıklayan başka bir çoğalma stratejisinden ibaret olduğuna dikkatinizi çekerim. Ancak dokuz ayda bir döllenip de sonrasında da bebeğe bakma ve hayatta kalmasını sağlama zorunlulukları karşısında kalmaları yüzünden kadınların çoğalma stratejileri daha farklıdır. Onlar için üremenin niceliği değil, niteliği önemlidir. Yani istikrarı. İşte bu yüzden de istikrar sağlayabilecek ve kopyalarını yani çocuklarını koruyabilecek nitelikte olan erkekler ararlar. Bu yüzden cinsellikten başka şeyler de düşünebilen erkekler isteriz ve sizler de iflah olmaz nitelikteki üreyici gerçek doğanızı gizlemek zorunda kalırsınız. Hiçbir kadın, erkek doğasına sadık kalan bir erkeği kabul etmez. Bizler sizin bir hayale, bizim hayalimize uygun olmanızı bekleriz, gerçekte var olan erkeklere değil de bizim sahip olmayı istediğimiz erkeklere benzemenizi. Bunun nedeni kadınların stratejisinin çok sayıda üremek değil, üretebildikleri kadarının hayatta kalabilmesini sağlamaya yönelik olmasıdır. Bunun için de sınırlı olan kaynaklarını başka kadınların ürettikleri çocuklarla da paylaşmayacak, kendilerini bize adamış erkeklere gerek duyarız."

"Mantıklı."

"Öte yandan seksin, yani amacı üremek..."

"Ve eğlenmek..."

...olan çoğalma etkinliğinin bir başka kişinin varlığını da gerektiriyor oluşu bizlerin yapısal olarak tamamlanmamış bulunduğumuzu kanıtlar. Bireyselliğimiz diye bir şey yoktur, bu bir yanılsamadan

ibarettir. Yalnız olduğumuzda hissettiğimiz rahatsızlık duygusu da buna işarettir, bu hiç dikkatinizi çekmiş miydi? Korkunç yalnızlık duygusu bizim bir ağ içinde işlev görmek üzere yaratılmış olduğumuzu destekler. Böyle olmadığında kendimizi hüsrana uğramış, perişan, başarısız, bomboş hissederiz. En çok da tamamlanmamış. Ne diye sürekli sevgili öbür yarımızı arayıp dururuz? Temelde yatan biyolojik neden bu olsa bile, yalnızca cinsellik yüzünden değildir. Duygusal açıdan da yalnız olduğumuzda kendimizi eksik hissederiz. Tamamlanmamış. Mutlu olabilmek için bizi tamamlayacak olan bir öbür yarıya ve bir toplumla bütünleşmiş bir halde yaşamaya gerek duyarız. Ancak o zaman kendimizi huzurlu ve rahat hissederiz. Bizi tamamlayacak olan ötekini bulmak için bu bitmek bilmez arayış içimizde bulunan eksiklik duygusunu açığa çıkarmaktadır. Kendimizi birey sanıyoruz, oysa son tahlilde bir ağın bileşenlerinden, ancak öteki parçalarla bir araya geldiğinde anlamlı bir resim oluşturabilecek bir yapbozun parçalarından ibaretiz."

Tomás biraz huzursuzlandı.

"Eğer doğru anlıyorsam, yaşam Rus bebekleri gibi iç içe geçmiş bir silsileden ibaret. Hücreler ağ biçiminde örgütlenerek bir organizmayı oluşturan canlı varlıklar, organizmalar ağ biçiminde örgütlenerek bir türü oluşturan canlı varlıklar, türlerse ağ biçiminde örgütlenerek Dünya'nın ekosistemini oluşturan canlı varlıklar."

"Tamamen öyle."

"Peki burada bitiyor mu?" diye sordu. "Yoksa Rus bebekleri açılmaya devam mı ediyor?"

Bozóki Emese'nin mavi gözlerinde bir hayret ışıltısı parladı.

"Kavrayışınıza hayran kalmaya hâlâ devam ediyorum," diye gözlemde bulundu. "Felsefi sonuçları son derecede önemli olan çok hayati bir noktaya dokundunuz. Yaşamın Rus bebeklerinin oyunu nerede sonlanıyor? Bu sorunun yanıtı, konuşmamızın başlarında size sormuş olduğum başka bir sorunun yanıtıyla yakından ilişkili. Yaşam ne kadar 'sıradan'dır? Bir kaza, bir rastlantı, tamamen olağanüstü olan ve evrende çok ender görülebilecek bir şey midir? Yoksa

yaşam bütün evrende yaygın olan olağan bir olgu, bir çeşit kozmik zorunluluk mudur? Bir gül kimyasal bir kazanın sonucu mudur, yoksa kimyasal bir nedenselliğin mi? Eğer bu ikinci soruya bir yanıt bulabilirsek ilkini de yanıtlamamız mümkün olabilir."

"Bunun bir yanıtı var mı?"

Astrobiyolog alışkın olduğu gibi başını yana doğru eğdi.

"Siz ne dersiniz?"

"Az önce olduğunu ima ettiniz."

"Doğru ve bunun için de geçerli nedenlerim var. Bize ilk ipucunu yaşamın yeryüzündeki tarihçesi veriyor. Gezegenimiz bundan dört buçuk milyar yıl önce oluşmuş ve ilk yüz milyon yıl boyunca yüzeyi tam bir cehennem halindeymiş. Füzyon halinde bir magma ve sürekli meteor, gök cismi ve kuyruklu yıldız bombardımanlarıyla Güneş sistemi o zamanlar bir kaya okyanusundan ibaretmiş. Hatta bir gezegenin Dünya ile çarpışması feci bir sarsıntıya yol açarak Ay'ı ortaya çıkarmış."

"Bu koşullarda yaşam mümkün olamazdı."

"Olamazdı elbet. Ama sonradan işler düzeldi. İlk önce gezegen soğudu, bu da suyun yoğunlaşmasını sağladı ve yüz milyon yılın sonunda okyanuslar oluştu. Sonra bombardımanlar dindi. Bu da ilk yedi yüz milyon yılın sonunda, yani üç milyar sekiz yüz milyon yıl önce oldu. Avustralya'daki Pilbara bölgesinde üç buçuk milyar yıllık canlı fosillerine rastlandı. Bunlar şimdiye dek karşılaşılmış en eski kesin yaşam belirtileridir. Ayrıca Grönland'da da yaklaşık üç milyar sekiz yüz milyon yıllık fosiller keşfedildi ve bu tarih de büyük bombardımanın sonlarına denk düşüyor. Kanada'da da bu tarihle dört milyar dört yüz milyon yıl arasında, yani okyanusların ortaya çıktığı zamana denk gelen bazı fosillere rastlandı, ancak bunları üreten etkinliğin biyolojik mi yoksa jeolojik mi olduğu konusunda bir uzlaşmaya varılamadı, bu yüzden onları göz ardı etmek durumundayız. Her ne olursa olsun yeryüzündeki yaşamın üç buçuk milyar ile dört milyar dört milyon yaş aralığında olduğunu

bilebiliyoruz. Büyük bombardıman ne zaman sona erdi? Üç milyar sekiz yüz milyon yıl önce. Okyanuslar ne zaman ortaya çıktı? Dört milyar dört yüz milyon yıl önce."

"Başka bir deyişle koşullar izin verdiğinde, yani okyanuslar oluşup da bombardıman durduğunda yaşam belirdi."

"Bu bir rastlantı olamaz," dedi Emese. "Mümkün değil. Bu ilk gözleme daha önce sözünü etmiş olduğumuz bir ikincisi de ekleniyor. Yaşamın, çok büyük olasılıkla, hiç bitmeyen bir etkili ve istikrarlı çoğalma arayışı içinde, çok özgül koşullar altında sonu evrime ve karmaşıklaşmaya varan bir algoritmanın edimi altında sıradan kimyadan doğal olarak türemiş bir çoğalmacı kimya olduğunun keşfi. Kısacası yeryüzünde yaşam fırsatını bulduğu ilk anda ve normal kimyasal etkinliğin sonucu olarak belirmiştir. Evrenin her yerinde fizik ve kimya yasaları aynı olduğuna göre sonuç kendiliğinden ortaya çıkıyor."

"Yaşam kozmik bir zorunluluktur," diye bildirdi Tomás resmiyetle. "Burada kimya yasalarının gerekli bir sonucu olarak bu kadar hızla ortaya çıktığına ve kimya yasaları da her yerde aynı olduğuna göre, mutlaka evrenin başka yerlerinde de belirmiş olmalıdır. Yaşam yaygın bir olgudur."

"Çok doğru Tomás. 1976 tarihli Viking sondalarının üçüncü deneyi, 1984'te Antarktika'da ALH 84001 Mars gök taşlarının içinde ve daha sonra da daha başka gök taşları içinde fosiller bulunmuş olması, 2016'da Mars'ta Şili'de bulunan biyolojik kökenli yapıları andıran silis yapılarının keşfi yoluyla Mars'ta bir zamanlar yaşam olmuş olmasının yüksek bir olasılık olduğunun bulunması da bu sonucu destekliyor. Bugün artık çok sayıda astrobiyolog Mars'ta yaşamın var olmuş olduğuna ve var olmaya devam ettiğine ikna olmuş durumdadır."

Tarihçi bu savı değerlendirdi.

"E yani... Mars'ta yaşamın keşfedilmesi zorunlu olarak yaşamın evrende yaygın olduğunu kanıtlamıyor," diye hatırlattı. "Çünkü yaşamın gerçekten de yaygın olduğunu belirtebilmemiz için bu yaşamın

ikinci bir yaratılıştan kaynaklandığını ve bizimkiyle aynı yaratılışın bir ürünü olmadığını bilmemiz gerekir. Yaşamı yeryüzüne getiren Mars'ın gök taşlarıysa ya da Dünya'nın gök taşları yaşamı Mars'a taşımışlarsa yaşam yine ender olabilir."

"Olgular yalıtılmış olarak değil, bir bütün olarak değerlendirilmelidir," diye karşı çıktı Emese. "Yaşamın yeryüzünde mümkün olur olmaz belirmiş olmasına ve normal kimyasal süreçlerden doğmuş bir çoğalmacı kimyasal süreç oluşuna Mars'ta yaşamın büyük bir olasılıkla keşfedilmiş oluşu da eklenince bütün bunlar yaşamın yaygın olduğunu düşündürüyor. Aynı şekilde, mikroorganizmaların en elverişsiz yerlere, hatta okyanus diplerine ve güneş ışığının hiç ulaşamadığı toprak altlarına dek her yere sızarak yeryüzünde koloniler kurmuş olmaları da yaşamı çerçeveleyen parametrelerin önceden sanıldığından daha geniş olduğunu ve bunun eskiden yaşam barındıramayacağına inanılan gezegenleri de kapsadığını gösteriyor. Rus bebekleriyle ilgili sormuş olduğunuz soru çok yerindeydi. Dünya Güneş sistemi içinde bile var olan tek ekosistem değildir, nerede kaldı ki bütün evren içinde olsun. Güneş sisteminde iki ekosistem olduğu anlaşılıyor, Dünya ve Mars, ayrıca yaşamın Jüpiter'in Ganymede, Europa ve Callisto gibi birkaç uydusunda ya da Satürn'ün Enceladus ve Titan gibi uydularında da mümkün olabileceği düşünülüyor. Bu da demek oluyor ki gezegen ekosistemleri de canlı varlıklardır ve ağ şeklinde örgütlenerek... Aslında bir araya geldiklerinde ne oluşturduklarını tam da bilemiyoruz."

"Yani ortada bir plan var."

"Evet, ama kimin planı?" diye sordu Macar. "Hangi hedeflerle?"

"Yaşamı evren içinde yaymak için doğa yasalarına yazılmış bir plan bu elbette. Eğer yaşam kozmik bir zorunluluksa, varlığı daha önceden Büyük Patlama'yı ve evrenin yaratılışını yönetmiş olan fizik yasalarının içinde öngörülmüş demektir. Yaşamın kırılgan olduğunu biliyoruz, ancak şimdi ekstremofiller örneğiyle yaşamın aynı zamanda ne kadar inanılmaz derecede dirençli olabileceğini de fark ediyoruz. Bütün kırılganlığına ve zaman içinde yeryüzünde arada bir baş gös-

termiş olan yoğun soy tükenmesi örneklerine karşın yaşamın bir kez yaratıldıktan sonra bir daha ortadan kaybolmadığını düşünmeye başlıyoruz artık. Çoğalıyor, gelişiyor, yayılıyor, kök salıyor. Refaha eriyor. Evrim geçiriyor. Evrim geçiriyor. Evrim geçiriyor."

Emese derin bir soluk aldı.

"Durun biraz, sakin olun," diye rica etti temkinle. "Neredeyse evrenin bir amaca sahip olduğunu da söyleyeceksiniz..."

"Elbette bir amaca sahiptir. Az önce bana teleonominin yaşamın karakteristiği olduğunu söyleyen siz değil miydiniz?"

"Teleonomi dedim ben, teleoloji değil, hele teoloji hiç değil."

"Sıcak konudan kaçınmak için sözcük oyunlarına başvuruyorsunuz," diye karşılık verdi Tomás. "Doğaya nasıl olması gerektiğini söylemeye yönelik kötü alışkanlığımızdan kurtulmamız gerekiyor. Doğa bizim olmasını istediğimiz ya da olması gerektiğini düşündüğümüz gibi değildir. Doğa her nasılsa öyledir. Eğer onun bir amaca sahip olduğunu fark ediyorsak bunu alçak gönüllülükle kabullenmeliyiz. Evrenin bir amaca sahip olmaması fikri gayet saygıdeğer olabilir ama evrenin bir amaca göre evrim geçiren maddeyi, yani yaşamı yaratmış olduğu saptamasına toslayıp kalıyor. Üstelik yaşamın maddeyi yöneten bir matematik algoritmasından doğmuş olabileceğini de keşfediyoruz. Bu algoritma nereden geliyor? Onu kim icat etmiş? Evrimin kendi mekanizması bile rastgele oluşmuş olmak için fazlasıyla dâhiyanedir." Başını iki yana salladı. "Hayır, yaşam bir kaza değildir. Olamaz da. Kozmik bir zorunluluktur o. Doğrusu size bunun benim için son derecede derin bir keşif olduğunu söylemem gerekir. Büyük Patlama'dan bu yana yaşamın yaratılışının evrenin yasalarının içinde yazılı olduğuna dikkatinizi çekerim. Eğer yaşam evrenin bir parçasıysa ve bir amaca göre ilerliyorsa, o halde o amaç da evrenin bir parçasıdır. Ve eğer evren matematiğin gerçeklik ötesinden doğan fizik ve kimya yasaları aracılığıyla bir amaca göre ilerleyen maddeyi yaratmaya kalkışıyorsa bu, evrenin kendisinin de bir amaca göre ilerlediğini gösterir. Evren kasıtlıdır."

"Peki, yaşamı yaymakla kastettiği niyet nedir?"

"O niyet her ne olursa olsun, bana öyle geliyor ki zekâyı ve bilinci yaratmak bunda bir rol oynuyor. Zekânın önemini anlayabilmek için onun burada, yeryüzünde ne kadar baskın hale gelmiş olduğunu görmek yeterlidir."

"Bunun ilginç bir fikir olduğuna hiç kuşku yok. Ancak bu fikir Darwinciliğin en temel sonuçlarından biri olan çok ciddi bir engele çarpıyor."

"Neymiş o?"

Emese meydan okurcasına kollarını kavuşturarak Tomás'ın yüzüne az sonra karşısına koyacağı soruna ne yanıt vereceğini duymayı çok istiyormuş gibi bir tavırla baktı.

"Peki ya size zeki yaşamın bir kaza olduğunu söylersem?"

LIX

Emese'nin sorusu Tomás'ta hayret uyandırdı. Zeki yaşamın evrende yaygın olduğu fikrini her ne pahasına olursa olsun savunmak niyetinde değildi ama onu asıl ilgilendiren teolojik ya da antiteolojik bütün önyargıları aşmış olarak evrenin gerçekte nasıl olduğunu anlayabilmekti. Onu en çok rahatsız edense bu sözlerin bildiği her şeye ve en çok da şu son iki hafta boyunca görev için eğitim görürken öğrendiklerine aykırı oluşuydu.

"Kusura bakmayın ama kendinizle çelişiyorsunuz," diye saptadı. "Daha iki dakika önce yaşamın yaygın bir olgu olduğunu, koşullar izin verdiği anda yeryüzünde belirmiş, sıradan kimyanın yasalarından doğan bir çoğalmacı kimya sürecinden ibaret bulunduğunu ve muhtemelen Mars'ta da var olmuş olduğunun keşfedildiğini kabul ettikten sonra tam tersini nasıl söylersiniz?"

"Tersini söylemedim ki ben. Yaşam evrende yaygın olan bir olgudur, bu durum biyologların gözünde gitgide daha da açık hale geliyor ve böyle bir sonuca karşı gelmek benim aklımdan bile geçmez. Yeryüzündeki yaşam kimya yasalarının basitçe uygulanışının gerekli ve zorunlu bir sonucudur. Bu yasalar da evrenin her yerinde aynı olduklarından evren içinde yaşamın varlığı apaçıktır, işte o kadar."

Tarihçi rahatsız olmuş gibi duraksadı.

"İyi ama..."

"Büyük olasılıkla kazara ortaya çıkmış olan şey zekâdır," diye ekledi Macar. "Bunu anladınız mı? Zeki yaşamı kastediyorum."

"Ha, şimdi anladım. Peki neden böyle düşünüyorsunuz?"

"Bunun için yaşamın yeryüzündeki tarihçesine göz atmak yeterlidir. Gezegenimizde kendisi için elverişli olan koşullar oluştuğu anda yaşam ortaya çıkmıştır. Bu da asgari koşullar var olduğunda ve doğal biçimde çoğalmacı olan aperiyodik kristaller başta olmak üzere gereken malzemeler bir araya geldiğinde evrimin matematiksel algoritmasının kendiliğinden eyleme geçtiğini, böylece de çoğalmacı kimyanın, yani yaşamın hemen ortaya çıkabildiğini açıkça gösteriyor. Yaşam, belirlenmiş koşullar altında fizik ve kimya yasalarının uygulanmasının gerekli bir sonucudur. Ancak burada sözünü ettiğimiz mikroorganizmalardır çünkü yaşam zorunlu olarak ilk önce bu biçimde başlar. Bakterilerin beyni yoktur, anlıyorsunuz ya? Onlarınki zeki bir yaşam değildir, en azından bizim anladığımız anlamda."

"O halde zeki yaşam ortaya daha geç çıkmıştır, evrim mekanizmalarının bir ürünü olarak."

"Bu yadsınamaz. Sorun yalnızca zekânın rastlantısal mı yoksa gerekli bir sonuç mu olduğunu bilebilmemizdedir. Eğer kazara oluşmuşsa zeki yaşam çok enderdir demek olur. Buna karşılık eğer gerekli bir sonuçsa o zaman zeki yaşam yaygın demektir. Ancak onun kaza sonucu olduğunu düşündüren kimi işaretler var. Dolayısıyla da zekâ ender olmalıdır."

"Hangi işaretlerden söz ediyorsunuz?"

"İki türlü işaret var ve her ikisi de karmaşık hayvan yaşamının yeryüzü üzerinde belirme biçimiyle ilişkilidir," dedi kadın. "İlki bu türden yaşamın kendini göstermesi için gereken zamanla ilgili. Yaşam yeryüzünde ilk belirdiğinde, yaklaşık olarak en azından bir buçuk, hatta iki milyar yıl boyunca yalnızca mikroorganizmalarla sınırlıydı. Bu türden organizmaların çoğunluğunda çekirdeği olmayan tek bir hücre bulunur yalnızca ve bunlar üç buçuk milyar yılı aşkın zaman içinde çok az evrim geçirmişlerdi. DNA'ları yalnızca hücrenin dış zarı tarafından korunan tek bir tel içinde bütünleşmiş durumdaydı.

İşin tuhaf tarafı, gezegenimizde yaşamın var olduğu sürenin yarısı ve büyük olasılıkla yarısından da fazla zaman boyunca Dünya'da mikroorganizmalardan başka bir canlı olmamasıdır. Hiçbir karmaşık yaşam biçimi yoktu."

Tomás başını sallayarak onayladı.

"Evet, haklısınız. Hayvan yaşamı daha geç ortaya çıktı. Bu bir gerçek."

"Anormal derecede geç," diye altını çizdi Emese. "Eğer Dünya'nın tarihini yirmi dört saat şeklinde ele alırsak yaşam sabahın saat üçünde ortaya çıkmışken karmaşık yaşam ancak öğleden sonra dörtte belirmiş oluyor. Bu iş neden bu kadar uzun sürmüş?"

"Yaşam oksijeni beklemiyor muydu? Ne de olsa Dünya'nın ilk atmosferinde serbest halde oksijen bulunmuyordu. Oksijenin atmosfer içinde serbest kalabilmesi için fotosentez yapabilen bakterilerin oluşması gerekti. Oksijen enerjiye erişimi kolaylaştırır. Çok hücreli yaşam da daha gelişmiş olduğundan mikrop yaşamına göre çok fazla enerji gerektirdiğinden ancak ondan sonra ortaya çıkabilmiş, bitkiler ve hayvanlar oluşabilmiştir."

"Bu doğru. Yine de bu durum karmaşık yaşamın ortaya çıkışının çok uzun zaman gerektirdiğini değişmiyor. Çok fazla bir zaman. Karmaşık yaşamın temelini oluşturan çekirdek sahibi ilk hücre bundan ancak iki milyar yıl önce yani öğlen saat birde belirmiştir ve çok hücreli karmaşık yaşamın ilk biçimi de bundan yaklaşık bir milyar altı yüz milyon yıl önce, yani demin de söylediğim gibi öğleden sonra dörtte, alg ve planktonlar biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu gecikme boşuna değildir."

"Sanırım bu karmaşık yaşamı oluşturabilmek için gerekmiş olan evrim süresidir."

"Ama çok uzun bir süre bu Tomás," diye üsteledi ESA'nın astrobiyoloğu. "Buna bir de zeki yaşamın daha da geç belirdiği gerçeği ekleniyor. Gerçi yeryüzü varlığının ilk beşte dördü boyunca yaşamı tanımış demek oluyor ama zekâ ancak bu sürenin en son saniyeleri

içinde, yani saat 23:59:56'da görülmüş oluyor. Bu da zekânın belirmesinin çok daha güç olduğu anlamına geliyor ki burada durup düşünmemiz gerekiyor."

Tarihçi duraksadı.

"Sizinle aynı fikirde olduğumdan emin değilim," dedi. "Daha önce de gördüğümüz gibi insan zekâ sahibi tek hayvan değildir. Yunuslar, ahtapotlar..."

"Ben teknolojik zekâyı kastediyordum."

"Şempanzelerin, bonoboların ve kargaların gereç kullanabildikleri görülmüştür. Elbette ki bunlar çok gelişmiş gereçler değildir ama teknoloji ilkesi mevcut demektir."

Adam haklıydı ve Emese de bunu biliyordu.

"Evet ama bize karmaşık yaşamın bir kaza ürünü olduğunu düşündürebilecek ikinci bir işaret daha var," diye üsteledi. "O da çok hücreli, karmaşık yaşamın ortaya çıkış biçimi. Onun, adına endosimbiyoz denen bir olgunun sonucu olduğu düşünülüyor. O sırada var olan mikroorganizmalar bakteri ve arke aileleriydiler. Adına ökaryot denen ve bir çekirdeğe sahip olan karmaşık yaşam genlerinin dörtte üçü bakterilerden ve dörtte biri de arkelerden geliyor gibi görünmektedir. Bu da karmaşık yaşamın bakteriler ile arkelerin füzyonundan doğmuş olabileceğini düşündürüyor. Bir arke hücresinin kazara bir bakteriyi içinde barındırmış olduğu ve bu ikisinin endosimbiyozundan karmaşık yaşamı yaratmış olan çekirdek sahibi hücrenin doğduğu düşünülür."

"Bunun adına evrim deniyor Emese. Bunun neresi bu kadar olağanüstü sanki?"

"Olağanüstü, çünkü bu yalnızca bir kere olmuş bir şey."

"Yani?"

Kadın adamın suratına karşısında yetenekli olmasına karşın tembel olduğu için dersini öğrenmemiş öğrencisi olan bir öğretmen gibi baktı ve parmağını havaya kaldırarak bir rakamını işaret etti.

"Yeryüzündeki yaşamın dört milyar yıla yaklaşan zamanı içinde karmaşık yaşamın temeli olan çekirdekli hücrenin bir defa, yalnızca bir defacık belirmiş olması size normal mi geliyor yani? Eğer karmaşık yaşamın oluşması evrimin gerekli bir sonucuysa bu olayın birden çok kez yinelenmiş olması gerekmez miydi? Yalnızca bir kez olmuş olmasını nasıl açıklayacaksınız?"

"Yalnızca bir kez olmuş olduğundan emin misiniz?"

"Genetik incelemeler bunu gösteriyor," diye açıkladı Emese. "Ökaryot yaşamın tamamı, yani gezegenimizde var olan bütün bitki ve hayvanlar aynı atayı, aynı çekirdekli ilk hücreyi paylaşıyorlar. Bütün yaşam. Bu da demek oluyor ki bu türden yaşam gezegende yalnızca bir kere belirmiştir, gerçi bitkilerin ikinci bir endosimbiyozdan çıkmış olduğunu düşünenler de vardır. Ayrıca her ne kadar çekirdekli hücre bundan iki milyar yıl önce görülmüş olsa da, büyük hayvanlar çoğunlukla ancak yaklaşık beş yüz milyon yıl kadar önce, Kambriyen patlamasıyla ortaya çıkmıştır."

Tomás şaşakalmıştı.

"Doğrusu bütün bunlar... kafa karıştırıcı."

"En azından yeryüzünde, zeki yaşam yalnızca ökaryotlar arasında görülmüştür. Mikroorganizmalar zeki bir yaşam geliştirememişlerdir çünkü sizin de bildiğiniz gibi bakteri ve arkelerin beyinleri yoktur. Oysa eğer zeki yaşamın belirmesi hayvanlar gibi çok hücreli karmaşık yaşamın belirmesine bağlıysa, karşımızda büyük bir sorun var demektir. Yaşam evrende yaygın bir olgu, kimya yasalarının uygulanmasının gerekli bir sonucudur ama konu karmaşık yaşama geldiğinde işler değişiyor. Bu tür yaşam yalnızca ender görülür olmakla kalmıyor, ortaya çıkışı da çok zaman alıyor. Hem de çok fazla. Üstelik de, karmaşık yaşam olmadan zeki yaşam da olamıyor."

"Belki de başka gezegenlerde sonucu zekâya varan evrim daha hızlı olmuş olabilir."

"Ya da böyle bir şey hiç olmamış da olabilir," diye karşılık verdi Emese. "Bilim insanları yeryüzünün olağanüstü olduğunu ve kar-

maşık yaşamın gelişebilmesi için elverişli koşulların evrende son derecede ender bulunduğunu düşünüyorlar."

"Peki bu koşulların nesi bu kadar özel? Bir kez yaşam var oldu mu gerisinin evrimden geldiği çok açık değil mi?"

"Elbette, ama evrimin özgül olarak çok hücreli karmaşık yaşamı getirebilmesi için gereken koşulların çok ender bir araya gelebildiği anlaşılıyor. Bir kere gezegende sıvı halde su bulunması gerekiyor. Bu da o gezegenin adına yaşanabilir denen kuşakta yani sıcaklığı suyu uzun zaman boyunca sıvı halde tutabilmesine izin verebilecek bir yıldızın yakınlarında konumlanması anlamına geliyor. Böyle gezegenlere kolay rastlanmıyor."

"Sizin iddia ettiğinizden daha kolay rastlanabilir," diye karşılık verdi Tomás. "Örneğin Mars milyarlarca yıl boyunca sıcaklığı suyun sıvı halde kalmasına izin verecek bir bölgede yer alıyordu. Eğer bugün karmaşık yaşam için elverişsiz bir durumdaysa bu, Güneş'e olan uzaklığından çok boyutlarının çok küçük olmasındandır. Yani aslında Mars yaşanabilir kuşakta bulunuyor. Yani sırf Güneş sistemi içinde bu kuşakta bulunan iki gezegen sayabiliyorsak herhalde buna benzer gezegenler evrende yaygın olmalıdırlar."

Bu akıl yürütme karşı gelinmez nitelikteydi.

"Evet, olabilir ama yaşamı mümkün kılan yıldızın çeşidini de hesaba katmak gerekir," diye ekledi Emese aceleyle. "Örneğin Güneş'ten daha büyük olan yıldızlar kendilerini çok hızlı tüketirler ve bu da çevrelerinde dönmekte olan gezegenlerde yaşamın gelişebilmesine yeterli zamanı tanıyamaz. Güneş on milyar yıl boyunca sabit kalacakken, ondan bir buçuk kat daha fazla kütleye sahip bir yıldız ancak iki milyar yıl istikrarını koruyabilecektir. Bu çok az zaman oluyor."

"İyi de Emese, benim bildiğim kadarıyla yıldızların çoğu Güneş'ten daha büyük değildirler..."

"Doğru. Gerçekten de yıldızların yüzde doksan beşi Güneş'e göre daha küçüktürler. Ama bu da başka bir sorunu doğuruyor çünkü bu

yıldızların yörüngelerinde dönen gezegenler yaşanabilir bölgede yer alamayacak kadar yakın oluyorlar. Gezegenler yıldızlarına fazla yakın olduklarında yer çekimi etkisiyle eş zamanlı dönüşe başlıyorlar, yani Ay ve Dünya arasında ya da Merkür ile Güneş arasında olduğu gibi, bu gezegenlerin hep aynı yüzleri yıldıza bakıyor. Sonuç olarak da yıldıza dönük olan yüzleri kızgın olurken, sürekli karanlıkta kalan arka yüzleri de buzdan çöllere dönüşüyor. Bu koşullar altındaysa yaşam mümkün olamıyor."

"Yıldızların çoğu bu kadar küçük müdürler?"

"Evrende en yaygın olan yıldızlar Güneş'in kütlesinin ancak yüzde onuna sahip olan M tipi yıldızlardandır," diye açıkladı ESA'nın astrobiyoloğu. "Bunların yaşanabilir bölgeleri yörüngeleri eş zamanlı olmaya zorlar ve bu da karmaşık yaşam için tamamen elverişsizdir."

"Yani yıldızların Güneş'le aynı büyüklükte olmaları gerekir," diye fark etti Tomás. "Peki bu büyüklükte yıldızların oranı yüzde kaçtır?"

"Çok düşüktür."

"Kaç?"

"Yaklaşık yüzde beş."

"Bu da Güneş'e benzer yıldızların oranını yirmide bir yapar. Peki galaksimizde kaç yıldız var?"

"Beş yüz milyara yakın."

Tarihçi zihninden hızlıca hesapladı.

"Beş yüzün yüzde beşi... evet... yirmi beş eder. Bu da demektir ki Samanyolu içinde karmaşık yaşamı barındırabilecek yirmi beş milyar yıldız var. Bu yabana atılacak bir rakam sayılmaz."

Macar kadın bir an için adamın savını kanıtlama biçimi karşısında şaşalamış gibi göründü.

"Elbette," diye kabul etti. "Bununla birlikte denklemin tek bileşeni de bu değildir. Yıldızların galaksi içindeki konumları da göz önünde bulundurulmalıdır. Güneş Samanyolu'nun merkezinden yirmi beş bin ışık yılı uzaklıktadır ama yıldızların çoğu galaksinin merkezinde ya da çok yakınında bulunurlar. Merkezdeki sorunsa

burada süpernovaların, yani aniden patlayıveren kütlesi çok büyük yıldızların ve ayrıca gama ışınları yayan nötron yıldızlarının ya da çevrelerindeki her türlü yaşamı yok eden daha başka iyonlaştırıcı ışınımların çok olmasıdır."

"Yani galaksinin merkezinden uzakta olmak daha iyidir."

"Ama çok da fazla değil," diye açıkladı. "Samanyolu'nun dış çevresinde yıldız oluşumu en azdır, bu da bu yıldızların ağır elementler ve özellikle de oksijen ve karbon bakımından daha az yoğun oldukları anlamına gelir. Bu elementler olmayınca da hayvan yaşamı olmaz. Güneş en uygun yerde bulunur, merkezden ne çok uzak ne de ona fazla yakındır; başka bir deyişle Dünya, ağır elementlerin bol, yaşamı tehdit eden felaket olaylarınınsa ender olduğu bu bölgede yer aldığı için şanslıdır. Galaksimizdeki gezegenlerimizin çoğu bu şansa sahip değiller. Ağır elementlerden tamamen yoksun olan galaksilerin bile var olduğunu biliyoruz, bu da onların muhtemelen kısır olmaları gerektiği anlamına geliyor. Bunlarda hiçbir hayvan yaşamı yoktur."

"Bütün galakside mi yok yani?"

"Evet."

"Vay canına!"

"Biz Dünya olarak daha başka pek çok bakımdan da şanslıyız," diye ekledi Emese. "Meteor ve kuyruklu yıldız düşüşlerinin büyük soy tükenmelerine yol açabildiğini biliyoruz. Altmış milyon yıl önce dinozorları yeryüzünden silen de bu türden bir olaydı. Eğer bizim gezegenimize de sürekli olarak meteor ve kuyruklu yıldızlar yağsaydı hayvan yaşamı mümkün olmayacaktı. İşe bakın ki Dünya, yüksek bir çekim gücüne sahip, kütlesi büyük bir gezegen olan Jüpiter tarafından korunuyor çünkü o, meteorları kendine çekerek bizden uzaklaştırıyor. Bu çok büyük bir şans ve kendilerini bu şekilde koruyan devasa bir ağabeyi bulunan gezegenler her köşe başında karşımıza çıkıyor olamaz."

"Bütün bunlar yaşamın ortaya çıkışına engel değil ki..."

"Doğru. Mikroorganizmalar yine varlıklarını korurlardı elbette ama yerin altında bulunmak zorunda kalacaklardı. Ama bütün bu durumlar, süpernovalar, nötron yıldızları, meteor ve kuyruklu yıldız bombardımanları ya da ağır elementlerin azlığı karmaşık yaşama köstek olur. Oysa yeryüzünde olan bitenlere bakıldığında, karmaşık yaşam olmaksızın zeki yaşam da olamayacağı anlaşılıyor."

Tomás iç geçirdi.

"Anlıyorum."

"Öte yandan, yeryüzünün ekseninin istikrarlı eğikliği mevsimlerin birbirini izlemesini sağlar. Gezegenlerin çoğu böyle bir durumdan yararlanamazlar. Hem bir başka şansımız da..."

Portekizli onun eline dokundu.

"Tamam, bu kadarı yeter," dedi. "Mesajı aldım. Çok hücreli karmaşık yaşamın belirmesi gerçekten de ender bir olay olabilir."

"Karmaşık yaşamın ortaya çıkması ve evrim geçirmesi için gereken koşulların listesi göz ardı edilemeyecek kadar uzundur. Bu da mikrop yaşamı evrende yaygınken, zeki yaşamın öyle olmadığını gösteriyor."

Bu bilgileri düşünmek üzere biraz sustuktan sonra Tomás öne doğru eğilip genç kadının yüzüne baktı.

"Eğer durum böyleyse Emese, bana şunu söyleyin: Wow sinyalini nasıl açıklıyorsunuz? Ve tabii Phanes'i de?"

Astrobiyolog bir an sessiz kaldı.

"Dünya dışı bir uygarlığın bizimle temasa geçmiş olmasını bu kadar olağanüstü kılan da bu işte," diye itiraf etti en sonunda. "Phanes'le uzayda yaşayacağımız buluşma da yine bu yüzden bu kadar önemli. Ortada çok temel bir mesele var çünkü. Eğer somut gerçekler zekânın evrende ender olduğuna ilişkin baskın teze aykırı çıkar ve bize onun evrende sandığımızdan daha yaygın olduğunu gösterirse bu sizin haklı olduğunuz ve evrenin bir amacı olduğu anlamına gelir. Her ne kadar biz o amacı hiç bilemeyecek olsak bile. Bu aynı zamanda zekânın o amacın içinde bir rolü olduğunu

da gösterecektir, yaşamı kuşatan şaşırtıcı ağın içinde yeni bir Rus bebeği gibi. Böylece Darwin kuramının kendisi bile tartışmalı hale gelebilecektir."

"Darwin mi?" dedi tarihçi hayretle. "Tartışmalı hale mi gelecek? Ama neden?"

Emese ona yüzünde benzersiz bir ifadeyle baktı; sanki doğanın büyük sırrını ucundan kenarından görebilmiş de çözümünün de çok yakında olduğunu seziyormuş gibi bir hali vardı.

"Kozmik zorunluluk yüzünden."

LX

Emese'nin bu alanda kendini çok da rahat hissetmediği Tomás için gitgide iyice belirgin hale geliyordu. Darwin kuramının bile tartışmaya açılabileceği olasılığından söz etmiş olması bir biyolog için neredeyse küfre girecek bir şeydi. Karşısındakinin yüzünde oluşan şaşkın ifadeyi fark edince ise Macar astrobiyolog söylediklerini savunması gerektiğinde karar kıldı. Ama saatlerden beri konuşuyorlardı ve biraz ara vererek atıştıracak bir şeyler almak üzere kafeteryaya gitmeye karar verdiler. Sonra da odaya geri dönüp tartışmaya devam ettiler.

"Genetikle birleştirildikten sonra Darwin kuramına 'Neo Darwincilik' denmeye başladı," dedi Emese yemeğini yerken. "Bu kuram evrimin bir amacı ya da yönünün bulunmadığı, yalnızca doğal seçilimle birlikte rastgele olgulardan kaynaklandığı fikri üzerine kuruludur. Başka türlü ifade edersek, adına doğal seçilim denen kavram gereği belli bir andaki fiziksel koşullar karşısında iyi işlemiş olan saf bir rastlantı ürünüdür. Kambriyen'e geri döndüğümüzü ve bir öğleden sonra, türlerin belirdiği anda ortaya çıkmamış olan güçlü bir sağanağın başladığını hayal edelim, bu durumda evrim tamamen başka türlü olacaktı ve buna bağlı olarak gezegenimizdeki karmaşık yaşam da öyle. İlk koşullardaki minicik bir değişiklik en sondaki sonucu bütünüyle değiştirecekti."

"Matematikteki kaos kuramı gibi, yani Lizbon'da bir kelebeğin kanat çırpışının Viyana'da bir fırtınaya neden olması gibi mi?"

"Aynen öyle. Her şey doğal seçilimle birlikte rastlantının ürünüdür. Ancak başka bilim insanları da Neo Darwinci kuramın doğru olmakla birlikte eksik olduğunu savunurlar çünkü evrimin kimi mekanizmalarını hesaba katmıyordur. Daha da kötüsü Neo Darwinciler bu mekanizmaları yadsırlar."

"Bana bir örnek verin."

"Örneğin evrimin ille de gelişigüzel olmayabileceğinin keşfi gibi."

"Yani evrimin yönetilmiş olduğunu mu kastediyorsunuz?"

"Evrimin içinde kimi 'eğilimler' bulunduğunun saptandığını söylüyorum. Darwin sonrası evrimciler dikkati çeşitli türlerde aynı kökenden gelmedikleri halde çok benzer uyum sağlamaların görülmesine çekiyorlar. Sözgelimi gözler ve bacaklar birbirinden ayrı olarak çok sayıda hayvanda gelişmiştir. Bu bir evrim eğilimidir. Eğer ortada katıksız bir rastlantı olsaydı, gözler ve bacaklar ender olurlardı. Oysa yaygındırlar ve birden çok yaratılışları vardır, bu da ortada bir 'eğilim' bulunduğunu gösterir."

"Işığa karşı duyarlı hücrelerin aşamalı olarak gözlere dönüşmesi bana olağan görünüyor."

"Eğer gözler bütün türlerde birbirlerinden çok farklı olsalardı böyle söyleyebilirdik. Neo Darwinciler evrimin bir yönünün bulunmadığını ve evrim olasılıklarının sonsuza yakın olduğunu savunurlar, ancak sorun şudur ki örneğin gözler ortak atalarında göz bulunmayan birbirinden tamamen farklı türlerde çok benzer biçimde ortaya çıkmışlardır. Farklı türlerin geliştirdikleri bu gözler, basit bir rastlantının sonucu olamayacak derecede benzerdirler. İnsanlar ve genel olarak omurgalılar, adına kamera göz dediğimiz mercek, iris ve retinadan oluşan çok özgül bir yapıya sahiptir. Eğer olasılıklar gerçekten de sonsuza yakın olsaydı, yaşamın her bir dalı kendi göz biçimini geliştirirdi. Oysa bizimkiyle az çok aynı sayılabilecek kamera gözlere sahip yumuşakçalar, salyangozlar, denizanaları ve örümcekler bulunduğu görülmüştür. Aslında bu göz çeşidi, birbirinden bağımsız olarak en az altı defa ortaya çıkmıştır. Bu bir rastlantı olamaz!

Evrimde bir yakınsama bulunduğuna işarettir. Sanki doğada sınırlı sayıda göz çeşidinin gelişmesine izin veren bir algoritma varmış gibi."

"Bu eğilimlerin Neo Darwinci bir açıklaması bulunmuyor mu?"

"Bulunuyor. Neo Darwinciler bütün bunların doğal seçilimle birlikte sıradan rastlantılardan ileri geldiğini iddia ediyorlar. Bu ilke bir tür dogmaya dönüştü ve her ne kadar Neo Darwinci kuram biyologlar arasında başat durumda bulunsa da aralarında Nobel Ödülü sahibi olanların da bulunduğu bilim insanları evrim olgularını öne sürmekteler. Bu olgular için doğal seçilimle birlikte rastlantı tatmin edici bir açıklama oluşturur gibi görünmüyor. Neo Darwincilik tarafından yasaklanmış olan ama gerçekleştiği pekâlâ da görünür durumdaki olgular vardır."

"Evrim eğilimleri sorunu gibi mi?"

"Neo Darwinciler evrim eğilimini fikir olarak kabul ediyorlar ama hep doğal seçilim çerçevesi içinde. Yine de kimi durumların bu çerçevenin dışına taşmakta olduğu anlaşılıyor. Söz gelimi bir su kelerinin göz merceğine ablasyon işlemi uygulandığında, irisin ucundaki deriden bir yenisinin şekillendiğini görebiliyoruz. Başka bir deyişle ikinci merceğin oluşma biçimi ilkinden çok farklıdır."

"Neo Darwinciler buna nasıl bir açıklama getiriyorlar?"

"Deriden göz merceği oluşumu sürecinin, su kelerlerinin varoluşundan bu yana geçen milyonlarca yıl içinde şekillenmiş olduğunu söylüyorlar."

"Mantıklı."

Kadın başını kararlılıkla iki yana salladı.

"Hiç de mantıklı değil Tomás," diye öne sürdü. "Tekrar söylüyorum, bu ikinci merceğin oluşumu, ilkine ablasyon uygulandığında gerçekleşiyor. Oysa sizin de tahmin edebileceğiniz üzere milyonlarca yıl boyunca hiç kimse bir su kelerinin göz merceğine ablasyon uygulamamıştır ve dolayısıyla da bu mekanizmanın uygun, rastlantısal mutasyonlar yoluyla gelişmiş olması mümkün değildir. Yani Neo Darwinciliğin doğal seçilimle birlikte rastlantı açıklaması tam bir

fiyaskodur. Su kelerlerinin ikinci göz merceklerinin oluşumu daha çok, doğal seçilim çerçevesinin dışında kalan bir evrim yakınsaması mekanizmasının varlığını düşündürmektedir ama Neo Darwinciler bu olgu için tatmin edici bir açıklama göstermeksizin bu olasılığı reddederler."

"Bu gerçekten tuhafmış..."

"Daha iyisi de var. Evrimciliğin lanetlenmiş isimlerinden biri Lamarck'tır çünkü evrimi gerekliliğin güdülediğini öne sürmüştür. Örneğin, zürafaların boyunları uzundur, çünkü ağaçların en yüksekteki yapraklarını yemeye çalışırken boyunlarını geliştirmişlerdir. Bu çaba genlere aktarılmış ve yavru zürafalar gitgide uzayan boyunlarla doğmaya başlamışlardır."

"Yanlış bilmiyorsam bu sav çürütülmüştü."

"Doğru çünkü Neo Darwinciler evrimin yalnızca doğal seçilimle birlikte rastlantıdan ibaret olduğunda üsteliyorlar. DNA bilgiyi ARN'ye aktarır, o da proteinlere ve asla bunun tersi olmaz. Bu gerçekten de çoğu durumda böyledir ama her durumda da değil. Örneğin düğmeli Afrika domuzları yemek yerken dizlerini yere koyarlar. Diz çökmekten dolayı da dizlerinde nasırlar oluşmuştur. Mesele şudur: Nasırlar genetik hale gelebilir mi?"

"Gelemez tabii ki. Bir kimse sokaklarda yalın ayak yürüyüp de ayaklarında nasır geliştirse de çocukları ayakları nasırlı olarak doğmayacaktır."

"Doğru. Sorun şu ki düğmeli domuzların ceninleri incelendiğinde dizlerdeki nasırların daha hayvan doğmadan önce bile var olduğu saptanmıştır."

"Önce mi?"

"Evet, doğmadan önce. Nasırlar kalıtsal hale gelmiş."

"Neo Darwinciler buna ne açıklama önerdiler?"

"Her zamankinden. 'Doğal seçilimle birlikte rastlantı.' Genetik nasırlar rastlantı sonucu oluşmuş ve yine rastlantıya bakın ki tam

da dizlerde olmuş. Bunda evrimsel bir yarar gören öteki düğmeli domuzlar da dizlerinde nasır olanla çiftleşmişler."

Tomás kuşkuyla dudak büktü.

"Dişiler dizlerinde nasır olan düğmeli domuzla çiftleşmeyi mi tercih etmişler?"

"Neo Darwinciler böyle söylüyorlar."

"İyi de, eğer diz çökmekten dolayı bütün düğmeli domuzların dizlerinde nasır oluşuyorsa dişiler dizinde nasırla doğmuş olanları diz çökerek nasır geliştirmiş olanlardan nasıl ayırt edebilmişler?"

"Çok gülünç, değil mi ama? Sanki dişi domuzlar, 'Bakın şu domuza ne de yakışıklı, dizlerindeki nasırlar diğerlerininkilerle aynı ama bu onlarla birlikte doğmuş, bari ben de ondan yavrulayayım,' demişler gibi!" Başını yine iki yana salladı. "Bu hiç mantıklı değil. Evrimin içinde yarıklar açan apaçık belirgin Lamarck mekanizmalarının varlığını kabul etmemek için ne dolambaçlı yollara başvuruyorlar."

Tarihçi elini saçlarında gezdirdi.

"Bu söylediklerinizi bana astronomiyle ilgili klasik bir öyküyü anımsattı. Batlamyus'tan beri bütün evrenin Dünya'nın çevresinde döndüğüne inanılıyordu. Gerçekten de hem Ay'ın hem de Güneş'in Dünya'nın etrafında dönmekte oldukları bile saptanmıştı. Sorun şu ki, gezegenlerin yörüngeleri gözlemlendikçe onların aslında çoğu zaman ters yönde dönmekte oldukları, kurama uygun düşecek bir yörünge benimsemeden önce tuhaf dolambaçlara saptıkları görülmeye başlandı. Bu sorunu çözmek için de gezegenlerin adına "episikl" dedikleri bir çeşit geriye doğru hareket uyguladıkları fikri uyduruldu. Her yeni gözlemde yeni episiklller keşfedildikçe Batlamyus'un kuramı gitgide muğlak bir hale gelmeye başlıyordu. Dünya'nın evrenin merkezi olduğu dogması hüküm sürdükçe kimse bu kuramın hatalı olduğu ve muammayı çözmek için yalnızca küçük bir paradigma değişikliğiyle yer merkezcilikten güneş merkezciliğe geçmenin yeterli olacağı gerçeği sonucuna varmaya yanaşmıyordu. Sizin az önce anlattıklarınız da bana bu episiklller meselesine benzer göründü."

"Kendi paradigmalarını kurtarmak uğruna Neo Darwinciler apaçık görünen açıklamalar yerine en tuhaf olanlarını benimsemeyi yeğliyorlar," dedi kadın. "Kaldı ki, AIDS'inki gibi kimi retrovirüslerin bulunmuş olması bilginin ARN'den DNA'ya aktarılmasının da mümkün olabildiğini gösteriyor, ayrıca bazı durumlarda, örneğin düğmeli domuzların nasırlarında olduğu gibi bizzat proteinlerin de ters yöne doğru bilgi taşıyabildikleri anlaşılıyor. Açıkça görülüyor ki evrim Neo Darwinci paradigmanın düşündürdüğünden çok daha dinamik, karmaşık ve incelikli bir süreçtir. Bunu kanıtlayan daha pek çok örnek var. Antibiyotiklere karşı dirençli olan bakterileri ele alalım. Neo Darwinciler bu bakterilerin mutasyonlar sonucunda er ya da geç ortaya çıkacaklarını başından beri biliyorlardı. Bunun üzerine Neo Darwinciliğin gelişigüzel mekanizmalarına dayanarak hesaplamalar yapmaya koyuldular. Böylece de 1960'ların sonlarında vereme karşı savaşmak için dört antibiyotik uygulamaya başladılar. Hesaplamalar dört antibiyotiğe karşı dirençli olabilecek basillerin gelişebilmesi için yeterince 'rastgele' mutasyon üretebilmenin bir milyar ton verem basili gerektirdiğini gösteriyordu."

"Bir milyar ton basil mi?" dedi Tomás, hayretle. "Sürüsüne bereket!"

"Yeryüzünde bu kadar çok verem basili bulunmuyor. Neo Darwinci mekanizmalara dayanılarak yapılan hesaplamalara göre binlerce yıl boyunca vereme karşı korunaklı olmamız gerekirdi. Sorun şu ki bu bakterilerin antibiyotiklere karşı dirençli olanlarının binlerce yıl görülmemeleri beklenirken ancak yirmi yılın sonunda ortaya çıktılar. Özetle her şey bakterilerin bir rastlantı ürünü değil, Lamarck'ın ilkesine bir yanıt olduklarını gösteriyor. Bakterilerin dört antibiyotiğe karşı koyabilmeye yaşamsal bir gereksinimleri vardı ve görünen o ki kendilerinden daha uzun yaşayacak bir mutasyonu yaratacak şekilde evrim geçirdiler."

"Belli bir yöne doğru evrim geçirme gereksinimi evrimi o yöne zorluyor mu?"

"Öyle görünüyor, her ne kadar bu belli bir ölçüde Neo Darwincilikle çelişiyor olsa bile. Her ne kadar azınlıkta olsalar da pek çok bilim insanı yaşamın yalnızca rastlantıya ya da doğal seçilime bağlı olmayan bir evrim programı içerdiğini düşünüyor. Bizzat fizik ve kimya yasalarının içine yazılmış olan bir programdır bu."

"Bunun için elimizde kanıt var mı?"

Kadın derin bir soluk aldı.

"Daha önce de söylediğim gibi, Neo Darwincilik evrimin bir yönü, bir hedefi olmadığı fikri üzerine kuruludur. Yaşam şu ya da bu yana doğru evrim gösterebilir, her şey rastlantısal ve koşulların ürünüdür. Örneğin bir omurgasız, balığa dönüşür, balık kurbağaya, kurbağa sürüngene ve sürüngen de bir kuş ya da memeliye. Her şey nedensizce olur, her şey rastlantı ve fırsatların ürünüdür."

"Evet."

"Ama Tomás, bir kuş ya da memelinin sürüngene, bir sürüngenin kurbağaya ya da kurbağanın balığa dönüştüğü hiç görülmüş müdür?"

Tarihçi kafasını kaşıdı.

"Şey... Yani..."

"Asla!" diye haykırdı astrobiyolog. "Paleontoloji böyle bir şeyi hiç göstermiyor. Oysa eğer evrimde yön diye bir şey olmasaydı ve her şey gerçekten doğal seçilimle birlikte rastlantının bir sonucu olsaydı, böyle bir şeyin de mutlaka görülmüş olması gerekirdi. Hareket noktasında bir sürüngenin memeliye dönüşmesi olasılığıyla bir memelinin sürüngene dönüşmesi olasılığı tamamen aynıdır. Ancak evrimin bir yöne değil de hep ötekine doğru gitmiş olması onun tamamen gelişigüzel olmadığını gösterir. Sanki matematik, fizik ve kimya yasalarının içinde yazılı olan bir evrim programı var gibidir, anlıyor musunuz?"

"Anlıyorum, anlıyorum."

Emese gözlerini kıstı.

"Söylesenize bana Tomás, en çok mutasyon hangi canlıda görülmüştür? Böceklerde mi yoksa memelilerde mi?"

"Bilmiyorum..."

"Böcekler. Hem de açık arayla," diye belirtti kadın. "Örneğin hamam böcekleri mutasyon geçirmeyi hiç bırakmamışlardır. Bununla birlikte paleontolojik araştırmalar gösterdi ki yüz milyon yıl öncesinin hamam böcekleri de günümüzdekilerle neredeyse aynıymış. Anlıyor musunuz? Milyarlarca mutasyona uğradıkları halde en azından görünüşte hep aynı kalmışlar!"

"Tuhaf şey. Açıklaması nedir?"

Macar kadın gülümsedi.

"Neo Darwinciler rastlantı olduğunu söylüyorlar. Rastlantıların en büyüğü sonucunda yüz milyon yıl içinde hamam böceklerinin görünüşünün evrim geçirmesini sağlayacak tek bir mutasyon bile hiç oluşmamış." Havada bir hareket yaptı. "Safsata! Hamam böcekleri derin iklim değişiklikleriyle dolu olan yüz milyon yıl içinde milyarlarca mutasyon geçirecekler de bunlardan hiçbir tanesi görünümlerinde bir değişikliğe yol açmayacak, öyle mi? Buna inanacak kimse var mıdır? Bütün diğer böcekler gibi hamam böceklerinin de görünüşlerinin evrim geçirmemiş olması daha çok evrimin doğa yasalarının içinde programlanmış olduğunu gösteren ipuçlarından sayılmaz mı? Sanki hamam böcekleri bir şeyin sonuna gelmişler de artık evrim geçiremiyorlarmış gibi görünüyorlar. Âdeta evrim programları bir sonuca ulaşmış gibi. Bu olgunun bundan başka bir mantıklı açıklaması yok."

"Evet, öyle gerçekten. Bir milyon yıl içinde insanlar bu kadar çok evrim geçirmişlerken çok daha fazla sayıda mutasyona uğramış olan hamam böceklerinin görünüşünün yüz milyon yılda hiç evrim görmemiş olması gerçekten de tuhaf."

"Neo Darwinciliğin tatmin edici biçimde açıklamayı başaramadığı evrimde eş zamanlı hale gelme olguları da mevcuttur," diye ekledi bu konuda ne kadar tutkulu olduğu her halinden belli olan Emese. "Söz gelimi insanların basenlerinin incelenmesi bunların hep aynı yönde evrim geçirmiş olduğunu gösteriyor, yani dikey konumdayken yürümeyi kolaylaştırmak için giderek yuvarlaklaşmışlardır. Hiçbir

insan örneği ters yöne doğru evrim geçirmemiştir ve eğer rastlantı hüküm sürüyor olsaydı bu doğal olmalıydı. Ama işin asıl en ilginç tarafı, dikey konumda yürüyebilmek için ve tam da baseninin yuvarlaklaştığı sırada insan türünün iç kulağında, denge sağlayabilmesi için gerekli olan bir mutasyona uğramış olmasıdır. Başka bir deyişle eş zamanlı olan iki farklı mutasyon gerekmiştir. Bu da bir evrim programının var olduğuna ilişkin ipuçlarından bir diğeridir, çünkü rastlantının bu iki mutasyonu aynı anda gerçekleştirmiş olma olasılığı son derecede küçüktür."

"Eş zamanlı mutasyonlar mı dediniz?"

Kadın bezgince bir işaret yaptı.

"Bakın, size bu konuda daha fazla örnek de verebilirim, binlercesi mevcut, bu konuda saatlerce konuşabilirim ben ama bana kalırsa bu kadarı günümüzdeki bilimsel paradigmanın tatmin edici biçimde açıklamaya yetmediği birkaç anormal durumu göstermek açısından yeterlidir. Henüz bunların neden ortaya çıktıklarını bilemiyoruz ama Neo Darwincilikle çelişiyor gibi göründüklerini anlayabiliyoruz."

Tomás pencereden dışarıya dalgınca baktı.

"Neo Darwinci kuramın hatalı olduğunu mu düşünüyorsunuz yani?"

"Hayır, hiç de değil. Neo Darwinci mekanizmalar gerçekten vardır; aynı şekilde evrimin doğal seçilimle birlikte rastlantıdan kaynaklandığı ve Neo Darwinciliğin yaşamı anlamak için güçlü bir araç olduğu, olmaya da her zaman devam edeceği yadsınamaz. Sorun şu ki, bunun yanı sıra geçerli olan daha başka mekanizmaların da var olduğu açıkça görülüyor, özellikle de yönlendirilmiş evrimle ilgili olanlar. Başka türlü söylersem, Neo Darwincilik eksiktir."

Bu gözlem tarihçinin aklına bir fikir getirdi.

"Darwin ve Newton arasında bir koşutluk kurabilir miyiz?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Biliyor musunuz? Şimdi sözünü ettiğiniz bu sorun daha önce de fizikte yaşandı. Newton, evrende olup biten her şeyi açıklayan

bir kuram geliştirdi. Her şeyi. O kadar ki, 1900 yılında Lord Kelvin fiziğin iki küçük gölge, çözümlendiklerinde doğanın betimlenmesini sonuca ulaştıracak olan iki önemsiz ayrıntı dışında neredeyse tamamlanmış olduğunu ilan etti. Söz konusu iki sorun, Michelson deneyi ve kara cisim ışınımıyla, yani Newton kuramıyla çelişen kural dışı iki olguyla ilgiliydi. Ancak işe bakın ki bu iki minik gölge, neredeyse sözü edilmeye bile değmeyecek kadar değersiz görülen bu iki nokta sonuç olarak fizikte iki müthiş devrime yol açtılar: biri görelilik kuramı, diğeriyse kuantum. İşte o zaman, Newton'ın fiziğinin doğru olmakla birlikte eksik olduğu, fiziğin Newton'dan çok daha ötelere gitmekte olduğu ortaya çıktı."

"Darwin için de durum aynı olabilir," diye kabullendi Emese. "Neo Darwinci mekanizmalarla çelişen çeşitli küçük keşifler gerçekten de bütün kuramın üzerine utanç verici bir gölge düşürüyorlar. Kimi bilim insanları Neo Darwinci çoğunluğa karşı koyarak eğer Kambriyen'e geri dönsek ve ilk koşullarda kimi küçük değişiklikler yapsak evrimin büyük ölçüde aynı kalacağını savunuyorlar. Başka bir deyişle, evrim belli yönlere doğru ilerliyor. Bu da demek oluyor ki kozmik bir zorunluluktan doğan tek şey yaşam değildi, zekâ için de durum aynıdır. Bilinç bile kozmik bir zorunluluk olmalıdır."

Tomás çenesini kaşıdı.

"Bu da kuantum fiziği hakkında bildiklerimizle uyuşuyor," diye ekledi. "Benim bilebildiğim kadarıyla kuantum fiziğinin en önemli deneyi olan çifte yarık deneyi, maddeyi gerçek kılmak için bilincin gerekli olduğunu gösteriyor. Bilinç olmadan evren de olamaz. Bu durumda da bilincin kozmik bir zorunluluktan doğmuş olması ve biyolojik süreçleri içermesi bana gayet mantıklı görünüyor, özellikle de biyoloji kimyanın ve kimya da fiziğin karmaşıklaşmış halleri olduğuna göre."

"Ama Tomás, biyolojide kuantum mekanizmaları çoktan keşfedildi bile..."

"Ciddi misiniz siz?"

"Kesinlikle. Üst üste binme, tünel etkisi ve dolaşıklık gibi kimi kuantum olguları fotosentezden hücrelerin biyomolekülleri üretme biçimine ya da kimi kuşların yön bulmak için Dünya'nın manyetik alanını kullanmalarına dek çok sayıda biyolojik olgunun içinde görülmüştür."

"Ama bu Neo Darwinciliğin eksik olduğunu kanıtlıyor!"

"İşte Phanes'le karşılaşma da bu yüzden önemli, görüyorsunuz ya!" diye üsteledi kadın. "Bu karşılaşma bize evrimin gerçekten rastlantıya mı bağlı olduğu yoksa bir program ve yöne mi boyun eğdiği sorusunun anahtarını verebilir. Evrensel olan bir evrim yakınsamasının bulunup bulunmadığını, zekâ ve bilinci kozmik zorunluluklara dönüştüren ve doğa yasalarının içinde bulunan bir matematik algoritmasının var olup olmadığını anlamak için uzaylıları görmem gerekiyor. Çünkü eğer yaşam bir yöne doğru evrim geçiriyorsa bu, evrende bir planın var olduğuna ilişkin bir işaret olabilir, bir çeşit amaç, evrensel bir proje ve..."

Bir klik sesi duyuldu ve odanın telsizinden bir ses yankılandı.

"Atlantis mürettebatı, dikkat. T eksi dört saatteyiz. Son muayene için on dakika içinde spor salonunda bulunun."

Tomás ve Emese'nin yürekleri yerlerinden oynadı. T eksi dört saat. Sohbete dalınca zaman kavramlarını yitirmişlerdi ama şimdi artık kalkışa yalnızca dört saat kalmıştı.

Dört saat.

Portekizli birden ayağa kalktı ama astrobiyolog onu kolundan yakalayarak geri çekti.

"Durun!" diye rica etti perişan bir tavırla. "Benim... sorunumu, Billy'ye... haber verecek misiniz?"

Tomás duraksadı. Emese ondan hastalığını yok saymasını istemişti ve o da, kadına olan saygısından konuşmaları boyunca böyle yapmıştı. Hatta zaman zaman onu da oyalamayı, ona hastalığını unutturmayı bile başarmış olduğuna inanıyordu. Ancak şimdi konuyu açan kendisi olmuştu.

"Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Vermemeniz gerektiğini düşünüyorum," dedi kadın inançla. "Bunu yapamazsınız. Yapmaya hakkınız yok."

"İyi ama sizinki kadar ciddi bir hastalığa sahip olan bir astronotun başına yukarıda neler gelebileceğini hiç düşündünüz mü Emese? Bu, görev için çok tehlikeli. Burada söz konusu olan çok önemli şeyler var ve..."

"Kalkışa yalnızca dört saat kaldı Tomás! Benim yerimi alacak birini öylece bulabileceklerini mi sanıyorsunuz siz?"

"İyi de, NASA'nın elinde..."

"Size hastalığımın etkilerinin kendini göstermeye ancak en son aşamada başlayacağını söylemiştim zaten. Şu an için hiçbir şey hissetmiyorum ve daha bir yıl boyunca da hissetmemeyi sürdüreceğim. Tamamen yetkin durumdayım."

"Öyle bile olsa, bu iş çok riskli."

"Risk mi? Bu görevin kendisi bir risk zaten! Ruslar ve misiller yüzünden belki de bir intihar görevine bile dönüşebilir. Benim durumumdaki risk nerede? Ölebilir miyim? Sonuç olarak benim kaderim çoktan çizildi bile. Hem başka bir astrobiyologdansa yaşamını tehlikeye atan ben olursam daha doğru olmaz mı?"

Tomás bunun güçlü bir gerekçe olduğunu düşündü.

"Öyle aslında..."

"Bu görev bir düşün gerçek olması demek. Ben bir astrobiyoloğum ve ömrüm boyunca Dünya dışı yaşamı aradım. Şu anda yalnızca yaşamla değil, üstelik de zekâ ve bilince sahip bir yaşamla karşılaşmak üzereyiz. Başka bir deyişle evrenin en büyük sırrının çözümü elimizi uzatabileceğimiz mesafede. Evren anlamdan tamamen yoksun bir rastlantı mı, yoksa gerçekten de bir plan var mı? Bana benzersiz bir olanak sunuldu. Benzersiz. Ve şimdi siz... Bunu elimden alacak mısınız?"

"Burada mesele..."

Emese dua eder gibi ellerini birleştirdi.

"Lütfen bunu benden çalmayın. Ölmeden önce bu hediyeyi almama izin verin. Seth'e ya da Billy'ye hiçbir şey söylemeyin. Hastalığımın görev açısından hiçbir tehdit oluşturmadığını fark etseler bile bu Seth'e kıskançlığı yüzünden beni görevden atması için ideal bir bahane verecektir. Onun oyununa gelmeyin. Bırakın yukarı çıkayım, bırakın Phanes'in mürettebatıyla tanışayım, bırakın uzaylıları göreyim. Zekâ ve bilincin bir rastlantı mı yoksa gereklilik mi olduğunu anlamayı öyle çok istiyorum ki. Bırakın düşümü gerçekleştireyim. Onu benden çalmayın. Sizden rica ediyorum, onu benden çalmayın."

Portekizli duraksadı. İlk sorumluluğu göreve karşı olmalıydı ve dolayısıyla da bütün insanlığa karşı. Her ne pahasına olursa olsun görevin başarıya ulaşmasını sağlamak için elinden gelen her şeyi yapmak zorundaydı. Ekipte hasta ve üstelik de ölümcül aşamada olan birinin bulunması bir risk oluşturuyordu. Ona düşen görev Billy ve Seth'i durumdan derhal haberdar etmek olmalıydı. Genç kadının yerine başka birini koyup koymama kararını vermek onlara düşerdi. Bu tercih görevin yöneticisiyle bilim sorumlusuna aitti, ona değil.

Ancak...

Kadının gerekçelerini nasıl kulak arkası edebilirdi ki? Bu görev onun için bütün bir yaşamının düşüydü ve her ne kadar hasta da olsa Emese görev süresince belirtileri göstermeyecekti. Eğer fiziksel yeterlilikleri etkilenmeyecekse bunda ne tehlike olabilirdi ki? Hem ayrıca zaten ölüme mahkûm olduğuna göre, Ruslarla karşı karşıya gelindiğinde korkusuna egemen olabilmesi daha kolay olmalıydı. Bu durum onu görev sırasında daha etkili yapabilirdi. Bütün bunlar göz önüne alındığında genç kadının düşünü gerçekten de elinden alabilecek miydi? Bunun için yeterli cesareti var mıydı?

Elini onun omzuna koyarak utangaç bir tavırla gülümsedi, yüreği aklını yenmişti.

"Hiçbir şey söylemeyeceğim."

Bu sözcükleri duyunca Emese ona sarıldı.

"Teşekkürler Tomás," dedi başını onun boynuna dayayarak heyecanla. "Bunu hiç unutmayacağım."

"Bunu hak ediyorsunuz."

Macar kadın geri çekilip adamın yüzüne ilgiyle baktı. Emese'nin bedeninin teması Tomás'ı bir çeşit sarhoşluğun içine sokmuştu. İradesinden geri kalan ne varsa bir araya toplayarak kadının yanından uzaklaştı ve içindeki dürtüye boyun eğme olasılığından neredeyse telaşa kapılmışçasına arkasını dönüp odadan çıktı.

LXI

Emese'nin odasından çıkar çıkmaz Tomás, kendisine verilmiş olan talimatlara uyarak son muayene için spor salonuna yöneldi. Burada iki doktor astronotları bekliyordu, içlerinden biri onun nabzını ve tansiyonunu ölçtü, arkasından boğazını ve kulaklarını inceledi, en sonunda da ciğerlerini dinledi. Bu arada öteki doktor da aynı şeyleri Fransız'a yapıyordu. Muayene kısa sürdü, zaten şimdi derin tıbbi testlere girişmenin hiç de sırası değildi.

"Her şey yolunda," diye bildirdi doktor. "Sıradaki."

Sıradaki Seth'ti. Tomás giyinmeye gitti ve yol arkadaşlarının muayenelerinin bitmesini beklerken holdeki bir iskemleye oturdu. Spor salonuna en son gelen Emese oldu ve onun yanından geçerken yüzüne imalı gözlerle baktı.

Phanes Görevi'nin üyeleri tıbbi muayenenin çıkışında holde bir araya toplandılar. Macar kadının muayenesinin de tamamlanmasını beklerken Ördek pencereye yanaştı ve fırlatma rampasına doğru pistin üzerinde ilerleyen bir cipe baktı.

"Son teftiş ekibi yola çıkmış bile," diye duyurdu komutan. "Umalım da Atlantis'in kalkışa hazır olduğuna karar versinler."

Portekizli iskemlesinden kalkıp pencereye doğru yürüdü.

"Peki ya olmadığına karar verirlerse?"

"Normal koşullar altında fırlatma askıya alınır."

"Sizce böyle olması mümkün mü?"

Biraz duraksadıktan sonra Ördek başını iki yana salladı.

"Hayır," diye itiraf etti. "Phanes bizi beklemez. Ruslar da öyle. Fırlatmanın askıya alınması hiçbir koşul altında mümkün olamaz."

"Yani Atlantis'in güvenliği garanti altında olmasa bile her şekilde havalanacağımızı mı söylüyorsunuz?"

"Korkarım öyle Tom. Bunun tehlikeli olduğunu biliyorum ama bu karşılaşmayı kaçırmayı göze alamayız. Bütün riskleri göze alarak yola çıkmalıyız."

Bu bakış açısı kimsenin içini açmamıştı ve astronotların bulundukları odaya bir ölüm sessizliği çöktü. Uzay mekiği kalkışlarının kimi zaman teknik sorunlar nedeniyle son dakikada ertelenmesi olağan bir durumdu. Her türlü alarm durumunu hiçe sayarak fırlatmayı ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmeye en başından karar vermiş olmak hiç de iyiye işaret değildi. Bu görevin taşıdığı risklerin mantık sınırlarının ötesine geçmekte olduğunu herkes biliyordu. Ancak yapılabilecek hiçbir şey de bulunmuyordu. Zarlar çoktan atılmıştı.

On dakika sonra Emese de spor salonundan çıktı. Onu görünce Ördek saatine baktı.

"T eksi üç buçuk saat," diye bildirdi arkasını dönerek kapıya yönelirken. "Haydi gidelim. Son brifinge katılmamız gerekiyor."

Astronotlar Neil Armstrong Binası'nın toplantı salonuna doğru yöneldiler ve içeri girince iskemlelere oturdular. Görevin kimi yanları ve özellikle de askerî boyutu çok gizli nitelikte olduğundan toplantıya katılanların sayısı özellikle sınırlıydı; yalnızca geri sayımı gerçekleştirecek olan fırlatma sorumlusu ile meteoroloji servisinin başı çağrılmıştı. Alışılmışın aksine başka kimsenin bu toplantıya katılmasına izin verilmemişti.

Brifingin ilk bölümünü meteorolog yönetti.

"Cap Kennedy üzerindeki hava koşulları mükemmele yakın durumda," dedi toplantı salonunun ekranına yansıtılmış olan en son uydu görüntülerini yorumlayarak. "Ancak Dakar'daki hava durumu

tahminleri iyi değil ve bu da acil bir inişi güçleştirebilir. İlk seçenek olarak başka bir pistin kullanılmasını öneririm."

Fırlatma sorumlusu Senegal'in başkenti üzerinde birikmiş olan bulutları gösteren fotoğrafa baktı.

"Bundan Houston'ın haberi var mı?"

"Onları bilgilendiriyoruz."

Ördek söz almak için elini kaldırdı.

"En iyi seçenek hangisi?"

Meteorolog ekrandaki resmi değiştirerek İspanya'daki bir hava üssünün uydu fotoğrafını gösterdi.

"Morón'da hava durumu iyi. Kuzeyde bulutlar var ama atmosfer basıncı yine de yüksek ve bulutların aşağı ineceklerini sanmıyorum. Bu bana iyi bir tercih gibi görünüyor."

Fırlatma sorumlusu bir bloknota notlar alıyordu.

"O halde Houston'a görevi durdurmamız gerekmesi halinde ilk seçenek olarak Morón'u önereceğim."

Uydu görüntüleri hava durumunun Phanes Görevi için risk oluşturmayacağını açıkça gösteriyordu. Meteoroloji sunumundan sonra NASA'nın bu iki yetkilisi odadan dışarı çıktılar.

Sonra Ördek bilgisayarın başına oturdu ve toplantıyı yönetmeye başladı. Şifreli bir hat aracılığıyla Houston'la uydu bağlantısı sağladı ve iki dakika içinde Billy Gibbons'ın yüzü ekranı kapladı. Görevin yöneticisi operasyonla ilgili birkaç teknik bilgi verdikten sonra asıl hassas konulara geçti.

"Yukarı çıktığınız zaman ilk önceliğiniz Delta'yla karşılaşmak olacak," diye hatırlattı. "Fırlatma dün, büyük bir gizlilik içinde gerçekleşti. Neyse ki hiç kimse bir şey fark etmedi. Delta şu an yörüngeye girmiş bulunuyor ve görevin ilk hedefini oluşturuyor."

"Mavi Operasyon ne durumda?" diye sordu her zaman konunun askerî yönüyle ilgili olan Ördek. "Anlayış göstereceğiniz üzere bu konu kesin bir öncelik taşıyor."

Rusların Soyuz'una karşı F-35 Lightning uçaklarıyla gerçekleştirilecek olan operasyonun kod adı olan Mavi Operasyon'dan söz açılması Billy'yi rahatsız etmiş göründü. Plessetsk Kozmodromu'na düzenlenen baskın çok açık nedenlerle, son derecede büyük bir gizlilik taşıyordu ve şu anda kullandıkları gibi şifreli bir hat üzerinden görüşülürken bile ondan açık açık söz edilmemesi gerekiyordu.

"Size ayrıntıları veremeyeceğim," diye karşılık verdi görevin yöneticisi. "Ancak güvenlik nedenleriyle bu operasyon ancak siz yörüngeye girince başlatılacaktır."

Ruslar kendi gemilerini uzaya ertesi sabah, yani Phanes'in Dünya'nın yakınından geçmesinden bir önceki gün göndereceklerini kamuoyuna açıklamışlardı ve bu da baskının bundan sonraki on iki saat içinde gerçekleşmesi gerekeceği anlamına geliyordu.

"Ne zaman haber alabileceğiz?"

"Mümkün olur olmaz. Cap Kennedy'deki hava durumunu bildiren bir meteoroloji bülteni içinde size ulaştırılacaktır. Başarı durumunda gökyüzü açık, başarısızlık durumunda fırtına denecektir."

Bu kaçamak yanıt Ördek'i tatmin etmemişti.

"Bak Billy, Phanes'le karşılaşma için R eksi ikideyiz," diye hatırlattı uzaylıların gemisiyle buluşmalarına iki gün kalmış olduğunu kastederek. "Bizi neyin beklediğini ne kadar erken öğrenirsek o kadar iyi olur."

"Biliyorum çocuklar ama şu an için size bundan fazlasını söyleyemem," dedi Billy lafı bağlayarak. "En iyisini umalım ama en kötüsüne de hazırlıklı olalım."

Bu konuda söylenecek başka bir şey kalmamıştı artık. Görevin tarihsel önemini vurgulayan birkaç sözcükten sonra Billy onlara iyi şanslar dileyerek bağlantıyı bitirdi. Görevin yöneticisinin görüntüsü ekrandan silinince toplantı salonu yeniden sessizleşti. Son brifing de tamamlanmıştı.

Astronotlar oturdukları yerlerden kalktılar, zamanın daraldığının ve daha yapılacak pek çok şey bulunduğunun farkındaydılar.

Astronot üniformalarını giymeleri gerekiyordu ve bu da az iş sayılmazdı, sonra da kalkışa doğru yola çıkmaları gerekecekti. Bunlar onların yeryüzündeki son dakikalarıydı.

Ördek yine saatine baktı.

"T eksi üç saat, on dakika."

Zaman hızla akıyordu.

LXII

Florida'ya gece çoktan inmişti ve ufukta görülebilen tek şey Atlantis'in bolca aydınlatılmış bir katedral gibi gökyüzü ve denizin karanlığında göze çarpan beyaz siluetiydi. Tomás, kendisini uzaya taşıyacak olan gemiye bakmak üzere bir süredir yanında durduğu pencereden ayrılarak topluluğun arasına katıldı. Hep birlikte astronotların kaldıkları binanın çıkışına doğru yöneldiler.

Görüldüklerinde onları müthiş bir tezahürat karşıladı; NASA, ESA ve CNSA ekiplerinden kalabalık bir grup onları yolcu etmek üzere pistte toplanmıştı. Üstelik bu, arkalarındaki desteğin küçük bir numunesiydi yalnızca. Televizyon haberlerinde iki yüz binden fazla insanın fırlatmaya tanıklık etmek üzere Florida kıyı şeridinde Cap Kennedy'nin bulunduğu bölgeye, Amerikalıların verdikleri adla Uzay Sahili'ne doğru yürümekte olduklarını görmüşlerdi. Aralarında dünyanın dört bir yanından gelmiş on binden fazla da gazeteci vardı.

Daha piste adımlarını attıkları anda pek çok kişi alkışlamaya başladı, kimileriyse cesaret verici nidalar haykırıyorlardı. Bütün yüzler gülümsüyordu.

"İyi şanslar!

"Cesur olun!"

Astronotlar da yüzlerinde zoraki gülücükler ve kendinden emin, kararlı ifadelerle onları selamladılar ve televizyon kameraları karşısında da aynı töreni yinelediler. Onları gören, mahallenin çevresinde

bir yürüyüş yapmaya çıkıyor olduklarını sanabilirdi. Bu yalnızca göstermelikti. Gerçekteyse Tomás dehşet içindeydi. Ödü patlıyordu. Korkudan tir tir titriyor, bacaklarının gevşediğini hissediyordu.

Birkaç yıldız seçebilmek umuduyla gökyüzüne baktı ama televizyonların kalkışı bütün dünyaya yayınlayabilmeleri için pisti aydınlatan projektörlerin ışıkları öyle parlaktı ki, gece göğündeki ışıklı küçük noktaları görünmez kılıyorlardı. Helikopter pervanelerinin gürültüsü Cap Kennedy üzerinde havayı titreştiriyordu ve Portekizli o anda sanki bütün bu ihtişam kendisinin yalnızca gönülsüz bir oyuncusu olduğu bir destanın senaryosunu yazmaktaymış gibi kendini bir filmin içinde hissetti. Bunlardan hiçbiri gerçekmiş gibi görünmüyordu.

"Bu taraftan," dedi NASA çalışanlarından biri. "Astrovana binin lütfen."

Astronotlar uçuş mürettebatlarını geleneksel olarak fırlatma üssüne taşıyan minibüse doğru yol aldılar. İçerisi klimadan dolayı iyice soğumuştu; tıpkı Teksas gibi Florida'da da her yere klima yerleştirmek gibi kötü bir alışkanlık vardı. Bu insanlar hiç üşümüyorlar mıydı ki?

Phanes Görevi'nin ekibi içine yerleşince araç hareket etti. Tomás gerginlikle pencereden dışarı bakarak, neredeyse içgüdüsel olarak Atlantis'i aradı, sanki mekiğin gerçekten hazır olduğundan ve onları yarı yolda bırakmayacağından emin olmayı ister gibi bir hali vardı. Uzay gemisinin sağ tarafında, 1969 yılında Neil Armstrong'u Ay'a götürürken Apollo 11'in havalanmış olduğu Pad 39A platformuna yerleştirilmiş olduğunu gördü. Şimdi de tarihsel bir göreve katılma sırasının ona geldiğini düşündü Tomás, soğuk terlerle de karışık bir heyecan ürpertisi hissederek. Astrovan, içindeki nöbetçilerin başparmaklarını havaya kaldırarak onlara cesaret verici işaretler gönderdikleri, birbiri ardına gelen güvenlik kontrol noktalarını geçerek ilerledikçe uzay mekiği gitgide daha büyük görünüyordu. Uzay gemisi güçlü birer SRB olan iki beyaz yardımcı roketin arasına

sıkıştırılmış, içi sıvı hidrojen ve oksijen dolu, kocaman, turuncu dış deposuyla dev bir göbeği andırıyordu.

Astrovan itfaiye kamyonlarının, ambulansların ve fırlatma rampasının yakınlarına park etmiş, içi gümüş rengi giysili ekiplerle dolu araçların yanlarından geçti. Tomás, kalkış sırasında bu ekiplerin yakınlardaki bir sığınağın içine çekilerek acil durum halinde yardıma koşmak üzere bekleyeceklerini biliyordu. Bu görüntünün içini rahatlattığıysa pek söylenemezdi. Yardım ekiplerinin varlığı bir uzay gemisi kalkışının ne kadar büyük bir tehlike içerdiğinin altını çiziyordu ve astronotlar böyle bir anda bu gerçeği unutabilmeyi tercih ederlerdi.

Astrovan uzay mekiği üssünün yakınlarında durdu ve kapı elektrikli bir uğultu çıkararak açıldı. Astronotlar tek sözcük söylemeden aşağı indiler. En son çıkan Tomás oldu. Pistin üzerinde yürürken yol arkadaşları gibi o da dehşet dolu gözlerini yere sabitlenmiş ışıklar tarafından bir anıtmışçasına aydınlatılan Atlantis'ten ayıramıyordu, mekik şu anda âdeta uyuyan bir canavarı andırıyordu.

"Yuh!" diye mırıldandı Seth sersemlemiş gibi. "Şuna bakın hele..."

Yao Jingming de bir o kadar etkilenmiş gibi başını iki yana salladı. "Vay!"

Mekikten, yardımcı roketler ve depodan tehditkâr homurtuları andıran tuhaf ve endişe verici sesler yükseliyordu; büyük olasılıkla yakıtın sıcaklığından kaynaklanan gaz ıslıkları ve metal gıcırtılarıydı bunlar. Hidrojen ve oksijenin sıvı halde tutulabilmesi ancak sıfırın altında iki yüz dereceden daha düşük sıcaklıklarda mümkün olabiliyordu. Birkaç teknisyen gidip gelerek sessizce son hazırlıkları yapıyorlardı.

Portekizli bu heybetli görüntü karşısında âdeta ezilmiş gibi şaşakalmıştı. Canavar az sonra uyanacaktı. Ondan sonra da tam bir cehennem zincirlerinden boşanacak ve kısa ama şiddet dolu birkaç dakika içinde gemi Tomás ve yol arkadaşlarını da taşıyarak yörüngeye fırlatılacaktı. Giriştikleri işin gerçek boyutlarını kaygıdan midesini

düğümlemiş olan baskı dolu bir hisle birlikte fark ediyordu. Bu işin içine nasıl atılabilmişti böyle? Çıldırmış mıydı acaba? Biraz sonra onu bu aygıtın içine sokacak, bir koltuğa bağlayacak ve her tarafına bildiğimiz bombalar bağlanmış olan bu gemiyle birlikte bir dizi kontrollü patlama yaptırarak uzaya yollayacaklardı. Ömrü boyunca hiç bu kadar korktuğunu hatırlamıyordu. İçini dolduran dehşet öyle büyüktü ki kusma isteği duydu. Kendini topladı.

Bir an için astrovanın içine geri koşup hâlâ mümkünken kaçmayı istedi ama araç çoktan hareket etmişti bile. Pistin üzerinde koşarak uzaklaşma olasılığını düşündü. Bir kere daha utancı ona engel oldu. Utancı ve kaderciliği. Ne olacağı varsa olacaktı. Korkusunu belli etmemeliydi, bu yalnızca gurur değil aynı zamanda da bir ilke meselesiydi. Kendisine budala gözüyle bakabilirlerdi ama ödlek bir tavuk olarak asla. Onun ataları üç koca okyanus üzerinde gezinmiş, Brezilya'yı ve Hint adalarına giden deniz yolunu keşfetmiş, Çin'e, Japonya'ya ve Avustralya'ya ulaşmış ve Dünya'nın çevresinde dolaşmayı ilk kez başarmış olduklarına göre, o da onlara layık olmak zorundaydı.

Ördek'in sesi onu daldığı düşüncelerden çıkardı.

"T eksi iki saat kırk dakika," diye duyurdu komutan. "Binmemiz gerekiyor."

Bacakları tir tit titreyerek kendini uysalca mezbahaya doğru ilerlemekte olan bir kuzu gibi hisseden Tomás topluluğun peşine düştü ve NASA dilinde MLP diye kısaltılan fırlatma kulesi asansörü *Mobile Launch Platform*'a bindi. Asansör genişti ama madenî bir kafesi andırıyordu. Sessizce altmış metre yükseldiler. Topluluğun içindeki gerginlik elle tutulabilecek kadar somuttu ve her bir astronot kendi düşüncelerine dalmış, diğerleriyle göz göze gelmekten kaçınıyordu.

Kapı açılınca, Amerikan uzay ajansından hepsi NASA logolu beyaz iş tulumları giymiş, kendilerini bekleyen birkaç teknisyenle karşı karşıya geldiler.

"Yeryüzünde son tuvalet molası," dedi içlerinden biri. "Yararlanmak isteyen var mı?"

Kendilerine son isteklerinin yerine getirilmesi sağlanmış ölüm mahkûmları gibi hiçbiri bundan yoksun kalmayı istemedi. Kalkışa iki saat otuz beş dakika kalmış olsa da, herhangi bir nedenle geri sayımın durdurulabileceğini biliyorlardı. Böyle bir durumda büyük anın gelmesini bekleyerek tuvalete gidemeden saatlerce uzay mekiğinde kalabilirler ve işlerini ancak sondaya bağlı olan koruyucuyla görebilirlerdi. Bu olasılık çok iç açıcı görünmüyordu; Tomás o lanet olasıca şeyi doğru dürüst takabilmiş olduğundan bile emin değildi. Hem ayrıca, burada oyalanmakla birazcık gevşeme ve Atlantis'e binişi birkaç dakika olsun geciktirme olanağı da kazanmış olacaklardı.

Platformun tepesinde bulunan minicik tuvaletler içinde idrar, dışkı ve kullanılmış tuvalet kâğıtlarının birbirine karıştığı bir mikrop yuvasına dönmüştü. Kalkış protokolü dolayısıyla sular birkaç saat önceden kesilmişti ve burada çalışan teknisyenlerin de tuvaletleri kullandıktan sonra sifonu çekebilme olanakları kalmamıştı. Mesanesini son bir defa daha boşalttıktan sonra Tomás dışarı çıkıp bekleme kuyruğunda yerini aldı. Teknisyenler astronotları teker teker alarak fırlatma kulesi ile mekiğin arasına kurulmuş platformdan uzay gemisinin içine götürüyorlardı.

Sıra Tomás'a gelince iki adam yanına yanaştılar.

"Hazır mısınız?"

"Evet."

Onu kollarından tutup önce beyaz bir ara odaya, buradan da mekiğin giriş odacığına kadar götürdüler. Tomás gözlerini yumup derin bir soluk alarak yeryüzünün oksijenini son bir kez ciğerlerine doldurdu. Sonra diz çöküp dört ayak üzerinde orta kabini geçerek mekiğin içine girdi.

İçerisi soğuktu. Atlantis dikey durumda duruyor, burnu yukarı, kuyruğu aşağı bakıyordu, gereçlerle dolu çeperiyse yerdeydi. Bu gereçlerin üzerine basılamayacağı için çeperlerin üstüne taşınabilir platformlar kurulmuştu. MLP teknisyenlerinin kılavuzluğunda Tomás bunların üzerinden yürüdü.

Yukarıdan gelen sesleri duyunca, Ördek, Fransız ve Seth'in pilot köşkünde yerlerini almış olduklarını anladı ama onu, uzman uçak yükü olarak orta kabinin üzerindeki yerlerden birine doğru yönlendirdiler. Üzerine ince bir minder kaplanmış iki yassı çelik parçasından ibaret olan koltuklar sert ve rahatsızdı. Çevresine bir göz atınca orta kabinin üstünde hiç pencere bulunmadığını gördü. Kalkışı göremeyecekti. *Yazık*, diye düşündü. Ama belki de böylesi daha iyiydi.

Teknisyenlerden biri onun kemerlerini bağladı, telsizinin kablolarını taktı ve astronot üniformasının başlığını geçirdi. Sonra da omzuna vurarak ona gülümsedi ve "Her şey hazır," dedi.

Teknisyenler uzaklaşınca Tomás üniformasındaki bütün gereçlerin oksijen düzeylerini kontrol etti. Her şey yolunda görünüyordu. Bir kez daha çevresine bakınca gördüklerinin kendisine tanıdık geldiğini hissetti; her şey Houston'daki SMS simülasyonlarında gördüklerinin aynıydı, tek farkı burada her şeyin temiz oluşuydu; geminin içi pırıl pırıl parlıyor, her şey yepyeni görünüyordu.

Adamlar birkaç dakika sonra Emese'yi, daha sonra da Yao'yu getirmek için mekiğe geri geldiler ve onları Portekizlinin yanına oturttular. Her defasında aynı işlemleri yavaşça ve dikkatle yinelediler. Çinli astronot en sonuncuydu ve onun yerleşmesi uzun süren sürece son noktayı koydu. Teknisyenler görev uzmanlarıyla uzman uçak yükünün gereçlerini son bir kere daha gözden geçirerek her şeyin yolunda olduğundan emin olduklarında doğruldular.

"İyi şanslar çocuklar!" dedi içlerinden biri.

"Her şey yolunda gidecek, anlaşıldı mı?" diye ekledi diğeri. "Buraya Cap Kennedy'ye geri döndüğünüzde bize her şeyi anlatacaksınız, sakın aklınızdan çıkarmayın."

Astronotlar, midelerini düğümleyen ve bacaklarını pamuğa çeviren korkularını gizlemeye çalışarak onlara teşekkür edip geri geleceklerine söz verdiler ve NASA çalışanları da arkalarını dönüp uzaklaştılar. Kapıya vardıklarında dönüp onlara son bir kez el salladılar ve Phanes Görevi'nin mürettebatını devasa bir lahdin içinde

kapalı kalmış gibi bir hisle baş başa bırakarak dışarı süzüldüler. Astronotların duydukları son ses kapının kapanması oldu.

Kulaklarında bir tıkırdama hissettiler, bu, kabine basınç verildiğini gösteriyordu, sonra sessizlik oldu. Tomás boynunu uzatınca, başının üzerindeki pilot köşkünde bulunan bir pencerenin kenarından siyah gökyüzünü görebildiğini fark etti.

Emese saatine baktı.

"T eksi bir buçuk saat."

Bekleyiş başlıyordu.

LXIII

Cap Kennedy Fırlatma Kontrol Merkezi sorumlusunun tekdüze sesi, ferahlatıcı bir soğuklukla telsiz hoparlörlerini doldurduğunda, sanki operasyonu bir robot yönetiyormuşçasına her şey bir saat mekanizmasının dakikliği içinde işleyecekmiş gibi bir güvence duygusu verdi.

"T eksi altı dakika," diye duyurdu. "Atlantis, APU'yu başlatıyoruz."

"Anlaşıldı Kennedy," diye onayladı Ördek, Atlantis'in pilot köşkünden. "Pompalar yüklendi."

Komutan üç hidrolik pompanın düğmelerine basmış olmalıydı çünkü mekik hafifçe sarsılmaya başladı. Bu, uzay gemisinin vermiş olduğu ilk yaşam belirtisi oluyordu ve bu uyanış Tomás'ın yüreğini ansızın yerinden oynatarak büyük bir güçle çarptırmaya başladı.

Portekizli son bir buçuk saati mesanesiyle mücadele halinde geçirmişti çünkü Atlantis'in Pad 39A üzerinde dikey konumda duruyor olması astronotları bacakları havada oturmaya zorluyor ve bu da bütün sıvıları mesaneye doğru ittiriyordu. Tomás sondasını kullanabilirdi elbette ama bu gereci kullanmakta hâlâ çok rahat olmadığından kendini tutabilmek için çaba harcıyordu.

"Atlantis, uçuş kontrol sistemini deniyoruz."

"Anlaşıldı Kennedy."

Uzay mekiği sarsıldı. Test, yardımcı roketler olmadan bir güç denemesi yapmaktan ibaretti. Kadranların üzerlerindeki ibreler buna tepki vererek ortalama düzeylere çıktılar, sonra tekrar düştüler.

"Atlantis, test başarılı oldu."

Geri sayım yaklaştıkça Tomás kendini bu kadar uzun zaman tutmakla iyi edip etmediğini sorgulamaya başlıyor ve kalkış sırasında korkudan zaten işemesi gerekebileceğini düşünüyordu. Bu çok rahat bir şey olmayacaktı elbette ama onu öldürmezdi. İki güçlü bombayla bir tank dolusu sıvı oksijen ve hidrojenin üzerinde oturduğu düşünülünce bu da az şey sayılmazdı aslında.

"T eksi doksan saniye," dedi Cap Kennedy'den gelen ses. "Bütün sistemler çalışır durumda."

Astronotlar kasklarının siperliklerini öne eğdiler ve fırlatma sorumlusu telsiz aracılığıyla her bir sistemin sorumlusuna sırayla soru sordu ve onlar da arka arkaya "go" yanıtını vererek kalkışa yeşil ışık yakmış oldular.

"T eksi altmış saniye. Otomatik dizinin başlangıcı için hazırlanın."

Büyük anın yaklaşmakta olduğunu hissedince Tomás dikkatini topladı. Bir sorun çıksa bile kalkışın ertelenemeyeceğini biliyordu. Şu anda yüreğinin atışlarının bir Afrika tamtamı ya da bir rock grubu bateristinin solosu gibi bütün orta kabinde duyuluyor olması gerektiğini düşündü. Emese'nin yanı başında kımıldadığını fark etti ve kadının elinin kendi eli üzerine konduğunu gördü; Macar kadının gerçekten de yürek atışlarını duymuş olduğunu sandı ama çok geçmeden onun da bütün organlarının titremekte olduğunu ve bir avuntu aramaya çalıştığını fark etti.

"İyi şanslar!" diye mırıldandı genç kadın telsizinden cılız bir sesle. "Büyük an geldi işte!"

"Her şey yolunda gidecek sayın meslektaşlarım!" dedi Yao öteki taraftan, belli etmek istediğinden çok daha az özgüvenli olduğu her halinden belli olarak. "Yukarıda görüşürüz!"

"T eksi otuz bir saniye," dedi fırlatma sorumlusu. "Otomatik diziyi harekete geçirin."

Bu emir operasyonun kontrolünün Atlantis'in kontrol panosundaki bilgisayarlara geçtiği anlamına geliyordu. Mürettebat herhangi

bir fark hissetmedi ve Tomás en küçük bir sesi duyabilmek için kulak kesilerek beklemeyi sürdürdü. Bu arada mekik, üç hidrolik pompanın harekete geçmesiyle birlikte hafifçe sarsıldı.

"T eksi yirmi saniye. 19... 18... 17..."

Dehşet içindeki Tomás mesanesinin kontrolünü yitirdiğini ve idrarının akmaya başladığını hissetti.

16... 15... 14..."

Acaba koruyucu çalışmış mıydı? Sıvılar sondaya doğru yönlenebilmiş miydi? Yoksa uzay giysisinin içine mi yayılıyorlardı?

13... 12... 11..."

Bunu birazdan öğrenecekti ama olan biten düşünüldüğünde aslında hiçbir önemi de yoktu.

"T eksi on saniye. Ana motor çalışıyor."

Atlantis ilk defa güçlü biçimde sarsıldı. Vanalar açılmış, turbo pompalar harekete geçmiş, üç adet yakıt odacığına saniyede binlerce litre yakıt doldurmaya başlamışlardı.

"9..."

Yüreği küt küt atmakta olan Portekizli bu sarsılmanın yalnızca bir başlangıç olduğunu, biraz sonra, tam olarak T eksi altı saniyede işlerin iyice şiddet kazanacağını biliyordu.

"... 8..."

Tomás'ın karşısında bulunan kadranlardaki ibreler titreşti, basıncın aniden yükseldiğini gösteriyorlardı.

7..."

Yakıt tam süratle motorlara doğru itilmekteydi, ta ki kader anı gelinceye dek. Ve o an da geldi.

"... 6. Yakıt dizisi harekete geçsin."

Uzay mekiği müthiş bir hoyratlıkla yerinden oynadı. Kokpiti kaplayan sağır edici kükreme uzay gemisinin motorlarının yanmış olduğunu gösteriyordu. Kendisini fırlatma platformuna sabitleyen bağlar olmasa mekik havalanmış olacaktı.

"... 5..."

Kulakları kaskı tarafından korunuyor olduğu halde Tomás kendini bir heavy metal konserinde sesi sonuna kadar açık olan dev bir hoparlörün yanı başında oturuyormuş gibi hissetti. Maria Flor'u ve annesini düşündü.

"... 4..."

Sarsıntılar son derece şiddetli oluyordu; sanki saatte yüz kilometreyle giden bir otomobille bir tren yolunun rayları üzerinde gidiyor gibiydiler. Uçmaktan bu kadar korktuğu halde böyle bir çılgınlığa ne halt etmeye kalkışmıştı acaba?

"... 3..."

Telaşla Emese'ye baktı, âdeta ona bu kadar şiddetli sarsılmanın normal olup olmadığını, mekiğin parçalarına ayrılmasının hatta belki de havaya uçmasının olası olup olmadığını sormak istiyor gibiydi.

"... 2..."

Sırf motorların yakılması böyle bir etki yaratıyorsa, iki saniye sonra bu mekiğin motorlarından çok daha güçlü olan SRB roketleri yakıldığında neler olacaktı ki?

"... 1..."

İşte bu, şimdi oluyor, şimdi, şimdi.

Sanki zaman iyice hızlandıktan sonra bir anda duruvermişti.

Zaman durmuştu.

"Ateşleme ve kalkış."

LXIV

Şiddetli bir kırbaç darbesi, sanki kocaman bir el onu arkaya doğru bastırıyormuşçasına Tomás'ı koltuğuna yapıştırdı ve bir anda bedeninin ağırlığı iki katına çıkıverdi. Ateşlemeyle birlikte Atlantis'i tutan bağlar kopmuştu ve uzay mekiği ansızın serbest bırakılmış yırtıcı bir hayvan gibi kükreyerek az önce alev almış olan kendi motorlarının ve kendisinden çok daha güçlü olan yardımcı roketlerin bütün kuvvetiyle havaya yükseldi.

"Houston," diye seslendi Ördek. "Atlantis hareket etti."

Son üç gün boyunca geri sayımı gerçekleştirmiş olan Cap Kennedy Fırlatma Kontrol Merkezi operasyonun sorumluluğunu kalkış anından başlayarak Houston'daki Görev Kontrol Merkezi'ne bırakmıştı. Şimdi artık mekiğin kontrolü dönüşüne dek Johnson Uzay Merkezi'nce sağlanacaktı ve görevin yöneticisi olma sıfatıyla uzay mekiği komutanının çağrısına yanıt veren Billy Gibbons oldu.

"Anlaşıldı, Atlantis hareket halinde."

Portekizli kalkışın bu kadar şiddetli geçebileceğini hiç hayal etmemişti. Televizyondan izlendiğinde bir mekiğin kalkışı başlangıçta yavaş görünüyor, neredeyse füze tembelce yükseliyor da gökyüzünü delmeden önce dengesini bulmaya çalışıyor ve sonra da yavaş yavaş hızını artırmaya hazırlanıyormuş gibi bir izlenim veriyordu, oysa içinde bulununca hissedilen şey bambaşkaydı. Sürat daha ilk andan başlayarak inanılmaz derecede yüksekti ve üstelik her geçen saniye biraz daha artıyordu; yalnızca dört saniye içinde saatte yüz elli ki-

lometreyi bulmuşlardı. Yükselmeyle birlikte uğultu ve sarsılma da çoğalıyordu gerçi ama sarsıntı karşısındaki kadranları görmesine engel olacak kadar şiddetli ve uğultu da komutanla Kontrol Merkezi arasındaki iletişimi duymasını önleyecek kadar yüksek değildi.

On saniye uçuş.

"Houston," diye seslendi Ördek yeniden. "Atlantis program içinde."

"Anlaşıldı, Atlantis. Program içindesiniz."

Komutan uzay gemisinin fırlatmanın doğru azimutunu izlediğini duyurmuştu ama Kontrol Merkezi bu veriler onlara bilgisayarlarca anında aktarıldığından bunu zaten biliyordu. Tomás, bu iletişimin aslında yararlı bilgi aktarımından çok Houston'la mekik arasındaki bağlantının sınanması için kurulduğunun farkındaydı.

Sürat arttıkça titreşimler de yoğunlaşıyordu ve sonunda gemi ses duvarını aştı. Şok dalgaları bütün yapıyı titreterek onu bir kokteyl karıştırıcısı gibi çalkaladıkça yanakları gerilmiş olan Tomás da çelikten koltuğunun gıcırtısını duyuyordu. Bu kadar haşin sarsıntılara karşın mekiğin hâlâ parçalanmamış olmasını şaşırtıcı buluyordu. Esnekliği inanılır gibi değildi.

Kırk saniye uçuş.

"Atlantis, motorlar azaltıldı."

Atmosferin hâlâ yoğun ve aerodinamik etkilerin aygıtın yapısal bütünlüğünü tehdit ettiği bir bölgede hızın giderek artmasından dolayı sarsıntılar çok güçlü hale gelmişti ve bu yüzden de Kontrol Merkezi mekiğin otomatik pilotunun geçici olarak motorların gücünü azaltmış olduğunu duyurmuştu. Hızlanma yavaşladı ve sarsıntılar her ne kadar güçlerini korudularsa da daha fazla artmadılar; hatta birazcık azalır gibi de oldular.

Bir dakika on saniye uçuş.

"Atlantis, motorlar tam güç."

Bu duyuruyla Houston atmosferin yoğunluğu daha az olan tabakalarına girmiş bulunduklarını ve Atlantis'in motorlarının yeniden tam güçle çalışmaya döndüğünü anlatmak istiyordu. Zaten astro-

notlar da bunu hemen hissettiler çünkü en yüksek güce geçiş yeni bir hızlanmaya yol açarak onları bir kere daha çelik koltuklarına yapıştırmıştı. Tomás kolunu kaldırmayı denedi ama âdeta halter kaldırmaya çalışır gibiydi. Sanki biri bütün ağırlığıyla göğsünün üzerine binmiş de soluk almasını güçleştirmiş gibi hissediyordu. Tam karşısında duran kadranlara bakmak üzere başını çevirmesi bile müthiş bir çaba harcamasını gerektiriyordu.

Bu arada Portekizli, saniyede beş ton yakıt tüketmekte olan ürkütücü iki SRB yardımcı roketi konusunda özellikle endişeliydi. Bir şeyler yolundan çıkacak olursa bunların söndürülmeleri mümkün olamazdı; ateşleme bir kere başlatıldıktan sonra yakıtın sonuna dek tüketilmesi gerekiyordu. Bu da onları uzaya fırlatmakta olan bir dizi patlama kontrollü olsa bile, aslında bir anlamda da kontrol edilemez durumda demek oluyordu.

"Houston, K-B ellinin altında."

Ördek'in bu duyurusu Tomás'ı endişelendirdi çünkü önündeki kadranlarda SRB içindeki kabin basıncının inç kare başına elli poundun altına düşmüş olduğunu fark etti. Bu da komutanın söylemiş olduğu şeyi doğruluyordu. Emese'ye bakarak kaskının altından endişeli görünüp görünmediğini anlamaya çalıştı ve sonra da pilot köşkündeki pencereye bir göz atarak herhangi bir anormallik görüp göremediğine baktı. Tam o anda tok bir patlama sesi Atlantis'i sarstı ve tepesindeki pencereyi kırmızı bir alevin yalayıp geçtiğini gördü.

"Bu da ne böyle?"

Uzay gemisi hız kaybediyordu. Hızlanma bir anda 2,5 G'den 0,9 G'ye düştü ve birdenbire Atlantis'in üzerine bir sessizlik çöktü. Portekizlinin kalp atışları kontrol edilemez hale gelmişti. Neler oluyordu? Motorlar durmuş muydu? Uzay mekiği gücünü yitirmekteydi ve bundan çok yakında yükselmeyi bırakarak aşağı düşeceği sonucunu dehşetle çıkarttı.

"Bunlar yardımcı roketler!" dedi Macar telsizden. "Yardımcı roketleri yitirdik!"

"Ne?"

"Yardımcı roketler ayrıldılar."

"SRB'ler mi?"

"Evet, görevlerini yerine getirdiler ve dışarı atıldılar. Şimdi artık yalnızca Atlantis'in motoruyla uçuyoruz."

Tomás neler olup bittiğini hâlâ tam olarak anlamıyordu.

"Bu da ne demek oluyor? Düşecek miyiz?"

"Hayır. Her şey beklendiği gibi gidiyor."

"İyi de o patlama neydi öyle?" Pilot köşkündeki pencereyi işaret etti. "Ve o dışarıdaki alevler?"

"Roketler patlayıcılar kullanılarak ayrıldı," diye açıkladı kadın. "Her şey yolunda gidiyor, rahat olun."

"Emin misiniz? Bundan emin misiniz siz?"

"Evet. Baksanıza."

Emese, motorların davranışını kaydeden kadranı işaret etti, üstünde kırmızı ışık falan yanmıyordu. Gerçekten de her şey normal gibiydi. Houston'la iletişim de normaldi ve bu da ortada bir sorun bulunmadığını doğruluyordu; bir sorun olsa telsiz bağlantısı çılgın gibi olmalıydı. Son olarak, belki de en önemlisi, sarsıntılar neredeyse yok olmuştu.

Tomás rahat bir soluk aldı.

"İyi bari!"

Telsiz yeniden cızırdadı.

"Atlantis, performans nominal."

"Anlaşıldı Houston. Performans nominal."

Kontrol Merkezi yardımcı roketler atıldıktan sonra mekiğin motorlarının verimliliğinin normal parametrelerde seyrettiğini bildiriyordu. Bu iyi haberdi. Motorların gücünü artırmak ve güzergâhtan sapmaları düzeltmek için acil durum prosedürlerine başvurmalarına gerek kalmayacaktı.

Dünya'nın yer çekiminin etkileri azaldıkça ve Atlantis hızlı yakıt tüketiminden dolayı hafifledikçe hız giderek artıyor ve astronotların bedenleri üzerindeki basıncı da artırıyordu. Şu anda hızlanma yeniden 2 G'nin üzerinde bir güce ulaşmış olmalıydı çünkü mekiğin içindeki herkes bu baskıyı hissediyordu. Sanki hepsinin bedenlerindeki moleküllerden her birinin ağırlığı iki katına çıkmış, hepsi kurşuna dönüşmüş ve oturdukları koltuklara çivilenmişler gibi hissediyorlardı. Bu arada dışarıdaki atmosfer artık çok daha az yoğun olduğundan sarsıntılar iyice azalmış, gürültüyse neredeyse tamamen yok olmuştu. Mekik bir anda, sanki elektrikle çalışan bir gemiye dönüşmüş gibi şaşırtıcı derecede sakin hale gelivermişti.

On dakika on beş saniye uçuş.

"Atlantis, Morón iki motor."

"Anlaşıldı Houston. Morón ulaşılabilir."

Houston, görevi durdurmak için Atlantik ötesi pencerenin açılmış olduğunu haber vermişti. Başka bir deyişle uzay mekiği, gerekli olması durumunda yalnız iki motorla ve otuz beş dakika içinde Atlantik'i geçerek şu anda İspanya'daki Morón Hava Üssü'nde bulunan kısaca TAL, yani *Transatlantic Landing* pistine ya da Avrupa ve Afrika'daki diğer TAL pistlerine acil iniş yapabilmesine yetecek kadar sürat ve yüksekliğe ulaşmıştı. Ayrıca Dakar Havalimanı'nda da yerel hava kontrolörlerinin Atlantis'in olası bir acil inişini yönetmelerine yardımcı olacak personel hazır bulunuyordu. Hatta Senegal'in başkentine gönderilen ekiplere acil bir iniş durumunda astronotların ülkeye kolayca girebilmelerini sağlamak için onların pasaportları bile verilmişti, ancak kalkış öncesindeki son brifing sırasında paylaşılan olumsuz hava koşulları haberi dolayısıyla ilke olarak böyle bir inişin hiç gerçekleşmemesi gerekiyordu. Gerekli durumda geri çekilinecek üs Morón olacaktı.

"Atlantis, dönüş olumsuz."

"Anlaşıldı Houston. RTLS penceresi kapandı. Seçenek TAL."

Görevi durdurma anlamına gelen ve fırlatma anında açılmış olan RTLS penceresi artık kapanmıştı. Başka türlü ifade edilecek olursa Atlantis artık Florida'dan iyice uzaklaşmış olduğundan herhangi bir sorun çıkarsa Cap Kennedy'ye geri dönüş artık olanaksızdı. Bundan sonra acil iniş için tek çare TAL pistleriydi.

Beş dakika otuz saniye uçuş.

"Atlantis, ATO için açılış."

"Anlaşıldı Houston. Seçenekler TAL ve ATO."

Bu jargon da görevin bir motor arızası dolayısıyla durdurulması gerektiği takdirde öngörülmüş olandan daha alçak bir yörünge olan ATO yörüngesine girebilmesi ve sonradan gereken yörüngeye geçmek üzere takviye motorlar kullanabilmesi için pencerenin açılmış olmasını sağlayacak hız ve yüksekliğe ulaşıldığı anlamına geliyordu.

Bu konuşmadan sonra Tomás, Emese'nin koluna dokunduğunu hissetti ve kendisini koltuğuna çivileyen 2 G'nin üzerindeki güce karşın büyük bir çabayla başını çevirdiğinde genç kadının parmaklarını çapraz tuttuğunu gördü.

"Neredeyse başarıyoruz!" dedi Macar kalkışın en riskli kısmını atlatmış olmanın sevinciyle. "Neredeyse, neredeyse..."

Telsizlerde yeniden, fırlatma sorumlusunun tekdüze sesi çınladı.

"Atlantis, Morón bir motor."

"Anlaşıldı Houston. Morón, bir motorla ulaşılabilir."

Bu seferkini anlamak kolaydı. Mekik artık Morón hava üssüne tek motorla ulaşabilecek kapasiteye sahipti; bütün motorların birden arızalanması çok büyük bir şanssızlık gerektireceğine göre bu da artık hemen hemen güvene kavuşmuş oldukları anlamına geliyordu. Dahası ATO seçeneği açık arayla daha yararlıydı. Artık bu noktadan sonra TAL seçeneği daha çok kuramsal düzeyde kalıyordu.

Bütün mürettebat daha huzurla soluk almaya başlamıştı. En zor kısmı geride bırakmışlardı.

"Atlantis, MECO'ya gidin."

Bu kadar gergin olmasa Tomás şu anda gülümserdi. Hayır, NASA onları gençlik yıllarındayken turist kadınların memelerini dikizlemek üzere sık sık gittiği, Lizbon'un güneyindeki ünlü çıplaklar plajı Meco'ya yönlendiriyor değildi. MECO, *Main Engine Cut Off* anlamına geliyordu ve Houston'un duyurusu mekiğin hız ve yüksekliğinin motor arızası durumunda acil iniş yapmalarını gerektirmeyeceği anlamına geliyordu; yörüngeye girdikten sonra bu sorunu sakince çözebileceklerdi.

Orta kabinin kadranlarında Atlantis'in hızı mille gösteriliyordu. Saatte yirmi bin mil, yirmi bir bin mil, yirmi iki bin mil. Her on beş saniyede bir hız saatte bin mil artıyordu. Oysa hızlanma şimdiden 3 G gücünde bir basınç uygulamakta olduğundan hızın sabit hale gelebilmesi için motorları yavaşlatmaları gerekti. Pilot köşkünden sinirli gülüşler duyuldu ve orta kabinde de hava bir o kadar gevşemiş gibiydi; herkesin yüzü gülüyordu.

Sekiz dakika otuz iki saniye uçuş.

"Houston, MECO."

Ördek'in bu duyurusu fırlatma aşamasını noktalamış oldu. Motorlar durdurulmuş ve Atlantis yörüngeye girmişti. Tam o sırada mekik aynı anda güçlü bir sarsıntı ve şiddetli bir homurtu hissetti.

Bir patlama olmuştu.

LXV

Daha doğrusu iki patlama olmuştu.

Bu patlamaların sağır edici gürültüsü Atlantis'i bir kere daha sarstı ve kalkış sırasındaki korku treninden beri biraz yatışmış gibi olan Tomás oturduğu yerde irkildi.

"Bu da neydi?"

İçini rahatlatan yine Emese oldu.

"Yakıt deposu. O da atıldı."

"İyi de, o biraz önce olmamış mıydı zaten?"

"Hayır, o zaman yalnızca iki yardımcı roket atılmıştı. Yörüngeye girmemize dek depoyu korudular ama şimdi ondan da kurtuldular. Depo atmosfere girdiğinde yok olacak ve böylece aşağıda da kimse için bir tehlike oluşturamayacak."

Tomás çevresine bakındı, her şey gözüne sakin görünüyordu. Çok sakin. Ördek MECO duyurusunu yaptıktan sonra, yakıt deposu atılırken yaşanan patlamaların dışında mekiğin içine şaşırtıcı bir huzur havası egemen olmuştu. Portekizli kalkıştan beri üzerine baskı yaptığını hissettiği ağırlığın bir anda uçup gittiğini hissetti, bu da hızlanmanın artık bitmiş olduğunu gösteriyordu. Koltuğunun karşısındaki kadranların ibrelerine göre Atlantis saatte otuz bin kilometreye yakın bir hızla uçuyor olduğu halde sanki uzay mekiği hareketsiz duruyor gibi hissediliyordu; âdeta büyü yapılmışçasına 3 G hızından 0 G'ye göz açıp kapayana dek geçivermişlerdi. Sarsıntılar

durmuş, sessizlik yerleşmişti; ne motor gürültüsü ne de atmosfere sürtünmenin sesi duyuluyordu. Hiçbir şey. Yalnızca uzaktan uzağa, geminin içindeki elektronik donanımları soğutan havalandırmaların hafif uğultusu duyuluyordu, o kadar.

Ördek'in sesi telsizden yankılandı.

"Houston, OMS'ye geçiyoruz."

Orbital Maneuvering System motorlarının harekete geçirildiği anda hafif bir sarsıntı hissedildi ve uzay gemisini asıl yörüngesine doğru iki dakika boyunca yönlendirmek üzere çok küçük bir hızlanma gerçekleşti. Yörünge içindeki konumlanma tamamlanınca motorlar durduruldu ve Atlantis gezegenin eğikliğini izleyen bir eğimle sürekli düşüşüne başladı; hiç durmadan düşüyor ama yine de düşmüyordu.

Yeniden 0 G'ye dönmüşlerdi.

Portekizli tükenmez kalemi tam o anda gördü. Nereden çıktığını bilmiyordu ama kafasının elli santim kadar sağında havada süzülmekteydi. Sonra onun üzerinde asılı duran iki cıvatayı ve başka iki küçük metal parçasını, bir de kirli bezi fark etti. Ağırlık ortadan kalkınca yeryüzündeyken temizlik personelinin dikkatinden kaçmış olan bu ıvır zıvır mekiğin köşesinden bucağından dışarı fırlamıştı.

Emese ile Yao'nun kemerlerinin şıkırtısı aşağı yukarı aynı anda çınladı ve Tomás yol arkadaşlarının kasklarını çıkarmış ve koltuklarından kurtulmuş olarak, tıpkı Kusmuk Kuyruklu Yıldızı'nda olduğu gibi sanki suyun içindeymişlercesine havada süzüldüklerini fark etti; Yao bir akrobatın çevikliğine sahipti, Emese ise sanki bir pervane yüzüne üflüyormuş gibi kafasının üzerine dikilmiş siyah saçlarıyla bir Medusa'yı andırıyordu.

"Yapacak çok işimiz var," diye açıkladı Çinli astronot gerindikten sonra. "İlk önce koltukları sökelim, sonra da kontrol listelerini gözden geçiririz."

Tarihçi iki arkadaşını taklit ederek kaskını çıkardı, kemerini çözdü ve ağırlıksız olmanın gerçek etkilerini ilk defa hissederek

havaya yükseldi. Koltuğundan yeryüzünde her zaman yaptığı gibi kalkmıştı gerçi ama bu defa kendini tavana doğru fırlatılmış buldu ve kafasını çarpmamak için onu kollarıyla koruyarak büzüştü.

"Hey!" dedi şaşkınlıkla. "Vay canına be, top güllesine döndüm!"

Hediyelik eşya dükkânına dalmış bir fil gibi davranmayı istemiyorsa hareketlerini kontrol altında tutması gerekecekti. Aslında Kusmuk Kuyruklu Yıldızı'nda ve Houston'da yapmış olduğu bütün o alıştırmalara karşın uzayda yaşadığı deneyim birazcık daha farklıydı. Johnson Uzay Merkezi'ndeki alıştırmalar ona tadımlık bir fikir vermişti gerçi ama yörüngedeki hareketlerin gerçeğini de tam olarak yansıtmıyorlardı. Uzayda hareket edebilmenin en iyi yolunun bütün hareketleri usulca yapmak, mümkünse yalnızca parmakları kullanarak uzanmak olduğunu geçirdi içinden; bu sayede bir felakete yol açmaktan kaçınabilirdi.

Kendine güvenini belli bir ölçüde kazandıktan sonra içindeki dürtüye karşı koyamayan Tomás bir akrobasi denemeye cesaret etti. Havada bir kere döndü ama hemen sonra deneyini yarıda kesti; sanki kendisi durmuş da dönmekte olan gemiymiş gibi bir hisse kapılmıştı. Tuhaf bir şeydi bu. Bu duyguya alışabilmek için zamana gerek duyuyordu.

Yörüngeye çıkıldıktan sonra yerine getirilecek ilk görev orta kabinin koltuklarını yerinden sökmek olacaktı; artık bu koltuklara hiç gerek kalmamıştı ve mekiğin en fazla otuz metrekarelik temel yaşam alanında ne kadar boş yer açsalar o kadar rahat edeceklerdi. Sökme işlemi fazla zor olmadı ve yalnızca birkaç dakika sonra astronotlar koltukları depolamak üzere alt kata taşımaktaydılar. Çelikten yapılmış koltukların her biri yaklaşık elli kilo geliyordu ama ortam ağırlıksız olduğundan tüy kadar hafif taşınıyorlardı. Sonra da her bir astronot kendisine düşen prosedürlerin kontrol listesini gözden geçirdi ve işinin başına geçti.

Kendi işini bitirince Tomás derin bir soluk alıp gözlerini üzerine dikerek Emese'ye ilk defa uzun uzun baktı. Ortada tuhaf bir şeyler olduğunu hemen fark etmişti.

"İyi misiniz siz?"

"Evet, neden?"

"Yani... Yüzünüz," dedi adam. "Bir garip görünüyorsunuz."

"Garip mi?"

"Evet... Bilemiyorum ama sanki yanaklarınız şişmiş. Bunu nasıl dile getireceğimi bulamıyorum, fakat farklı görünüyorsunuz. Kendinizi iyi hissettiğinizden emin misiniz?"

Kadın kahkahayla güldü.

"Siz aynada kendinize baktınız mı Tomás?"

"Ben mi?"

"Haydi bir aynaya bakın. Haydi."

Portekizli, içinde küçük bir ayna bulunan banyoya doğru havada süzülerek ilerledi ve kendi yansımasına baktı. Tıpkı Emese gibi onun yüzü de şişmiş ve kızarmıştı.

"Ne korkunç!" diye haykırdı. "Bu da neyin nesi böyle?"

Astrobiyolog yine güldü.

"Ağırlıksız ortama hoş geldiniz!" dedi. "Yeryüzündeki yer çekimi bedenimizin sıvılarını aşağılarda, en çok da bacaklarımızda tutar. Ancak uzayda işler değişiyor. Sıvılar bütün bedene yayılıyor, başımız da dâhil."

Tomás kendini yokluyormuş gibi başını silkeledi.

"Vay canına, haklısınız! Ayaklarımdan tavana asılmışım gibi yüzümü şişkin hissediyorum. Sanki bütün kanım beynime hücum etmiş gibi çok tatsız bir duygu bu."

"Unutmayın ki Dünya'yla ilişkili olarak şu an aslında serbest düşüş halindeyiz. Hem biz, hem de mekik, işte bu yüzden de tıpkı Kusmuk Kuyruklu Yıldızı'nın içindeyken olduğu gibi bir o yana bir bu yana havada uçuyoruz. Bir uçaktan aşağı atlasak ve düşmemiz çok uzun sürse olacağı gibi kanımız başımıza yükseliyor. Yalnız başımıza da değil aslında. Geri kalana da bir baksanıza."

Tomás aynada kendi bedenini incelediğinde bacaklarının anormal biçimde incelmiş, buna karşın gövdesinin bir haltercininkine benzemiş olduğunu fark etti.

"Tarzan'a benzemişim!"

"Peki ya ben? Sizce ben de Jane mi olmuşum?"

Tomás, Macar kadının bedenine, özellikle de iyice şişmiş olan göğsüne baktı. Kendisi bir halterciye dönmüşse, Emese de poster kızlarına benzemişti.

"Jane'i bilemeyeceğim ama fotoğraflarınızı çekmek için *Playboy*'un bir servet ödeyeceğinden eminim."

Genç kadın gözlerini hınzırca kıstı.

"Ben yalnızca istediğim kişinin karşısında soyunurum..."

Macar kadın hiçbir fırsatı kaçırmıyordu ama tarihçi bunu da anlamazdan geldi.

Ağırlıksız ortama alışmak düşünülebileceğinden daha zordu. Tomás ilk bir saati bacaklarını yere, başını yukarıya doğru tutabilmek için savaşmakla geçirdi. Belli bir sürenin sonundaysa zihni uzayda aşağı ya da yukarı diye bir şey olmadığını ve sanki bir sinekmiş gibi ayaklarını yere, tavana ya da duvara doğru tutmanın hiçbir şey değiştirmediğini kabullenebildi.

Bedenin konumu tuhaflaşabiliyordu ve tarihçi bir ara Yao ile sohbet ederken hayatta aklına gelmeyecek kadar tuhaf bir durumda durduklarını fark etti; kendisi ayaklarını yere doğru yönlendirmişken Çinli astronotun ayaklarıysa tavana bakıyordu. Kafaları aynı hizada durduğu halde bedenleri tam ters yönlere doğru uzanmıştı ve Tomás'a sanki Yao'nun gözleri ağzının altına inmiş gibi geliyordu.

"Şimdi ne olacak?" diye sordu Portekizli bu duruşlarında bir tuhaflık olmadığına kendini inandırabilmek için çaba harcarken. "Ne yapacağız?"

"Yörüngemiz bizi Delta'ya doğru taşıyacak sevgili dostum. Önceden belirlenen biçimde hareket edeceğiz."

"Plessetsk Kozmodromu'na yapılacak baskının sonuçlarını beklememiz daha iyi olmaz mıydı?" diye sordu Tomás. "Eğer F-35'ler Soyuz'u yok etmeyi başarabilmişse bizim misillere ihtiyacımız kalmayacak, öyle değil mi?"

"Delta yalnızca misil taşımıyor ki," diye hatırlattı Yao. "Delta'nın getirmiş olduğu fazladan yakıta da gerek duyacağımızı unutmayın. Mekiğin Phanes'le karşılaşabilmek için manevra yetisini artırabilmesi adına o yakıt bizim için çok gerekli."

"Orası doğru, haklısınız."

Buradaki büyük bilinmeyen, Mavi Operasyon'un yani Plessetsk Baskını'nın zamanlamasıydı. Soyuz yaklaşık on iki saat sonra fırlatılacağından F-35 Lightning uçaklarının operasyonu bundan daha önce gerçekleşmeliydi. Mekikte bulunan herkes baskının başarıya ulaşmasını şiddetle umsa da içlerinden hiçbirinin bu olayların üzerinde bir etki gücü yoktu. Her ne olursa olsun, Mavi Operasyon'un sonucunu beklemek zorundaydılar.

"Plana göre Delta'yla birkaç saat içinde karşılaşmamız gerekiyor," diye ekledi Çinli saatine bakarak. "Umarım ki..."

Bir hıçkırık Yao'nun sözünü yarıda kesti.

"Ne var?" diye sordu Tomás endişeyle. "İyi misiniz?"

"Ben..."

Çinli astronot ansızın ayaklarıyla kendini tavana fırlattı ve hemen bir ilkyardım çantasına doğru koşturup onu aceleyle açtı, içinden bir naylon torba çıkardı ve ağzını bunun içine daldırdı. Gırtlağından boğuk bir ses çıktı ve sarımsı bir sıvı torbayı bir anda dolduruverdi.

Kusmuştu.

Portekizli, doktorlar ve meslektaşları tarafından ani kusmalara karşı uyarılmıştı. İstatistiklere inanılacak olursa bu durum yalnızca birkaç astronotun başına geliyordu ama yine de beklenmedik bir şeydi ve bu yüzden de uzay gemisinin hemen her yerinde kusma torbaları bulunduruluyordu.

"Şimdi daha iyi misiniz?" diye sordu Tomás, yol arkadaşına doğru yaklaşarak. "Yapabileceğim bir şey var mı?"

Rahatlamış görünen Çinli başını iki yana salladı.

"Bitti... Bitti bile."

Tarihçi ne olur ne olmaz diye yanına bir kusma torbası daha almak üzere arkasına döndüğünde yüzüne sıcak bir şeyin değdiğini hissetti. Aynaya baktığındaysa yanağına sarı renkli yapışkan bir kürenin yapışmış olduğunu görerek tiksintiyle çığlık attı. Eline bir sünger aldı ve naylon torbadan kurtulmuş olduğu anlaşılan kusmuk parçasını sildi. O sırada kabinin içinde altın renkli bilyeler gibi uçuşan daha başka kusmuk parçaları da bulunduğunu fark etti, orta kabinin otuz metrekarelik alanınıysa yoğun bir asit kokusu kaplamıştı.

"Kaçmış olan kabarcıkları toplayın!" diye emretti Emese. "Yoksa hepimiz kusmaya başlarız."

Tomás bulaşıcı etkinin ne kadar tehlikeli olabildiğini Kusmuk Kuyruklu Yıldızı'ndaki alıştırmalar sırasında bizzat yaşayarak öğrenmiş olduğundan, bundan sonraki on dakikayı her üçü de ellerinde naylon torbalarla kelebek avcıları gibi havada uçuşan sıvı kusmuk kabarcıklarını toplamakla geçirdiler. Serüvenin bu kısmı çok da şanlı sayılmazdı ve böyle bir şeye ne *Uzay Yolu*'nda ne de *Yıldız Savaşları*'nda rastlayabilirdiniz. Hiç kimse Luke Skywalker'ı ya da Kaptan Kirk'ü kusmuk kabarcıkları peşinde koştururken hayal edemezdi, belki çok destansı bir görüntü değildi bu ama uzaydaki günlük yaşantının gerçeklerinden biriydi işte.

Kusmuk toplama işlemi nihayet başarıyla taçlandırıldıktan sonra Portekizli sonraki saati de kontrol listesinde yer alan görevleri yerine getirmeye adadı. İşin özü, Delta'daki yakıtın ve gerekirse misillerin de aktarılması sırasında her şeyin yerli yerinde olabilmesi için mekiğin yükleme platformunu hazırlamaktan ibaretti. Yao ile Tomás operasyon sırasında kullanılacak olan robot kol Canadarm 2'yi deneyebilmek için kokpite giderek Fransız'ın platformun kapılarını açmasını beklediler, bu arada Emese ise kapının yanlışlıkla içeriden

açılarak bütün mürettebatı uzay boşluğuna fırlatıp anında ölmelerine neden olmasını önlemek için onu tutacak bir gereç yerleştirdi.

Kanadalı pilot platformu açtı ve hemen arka pencereden soğutucuların çalışıp çalışmadığını denetledi. Bir anda gözleri kocaman açıldı.

"Tüh be!" diye haykırdı. "Şuraya bakın!"

O sırada Canadarm 2'yi çalıştırmak için hazırlanmaya başlamış olan arkadaşları yanına koştular.

"Ne var?" diye sordu Tomás. "Bir şey mi oldu?"

"Aşağıya bakın! Arkaya! Mekiğin kuyruğundaki siyah lekeleri göremiyor musunuz?"

Portekizli ve Çinli işaret edilen yere doğru baktılar.

"Evet, gördüm. Ne olmuş?"

"Orasının bembeyaz olması gerekiyordu! Olağan dışı bir şeyler var." Arkasına döndü. "Ördek, gel de şuna bir bak."

Komutan arka tarafa bakan pencereye doğru yaklaştı ve bakar bakmaz rengi soldu.

"Haydi be!"

"Ne düşünüyorsun?"

Ördek yanıt vermeden eline bir dürbün aldı ve siyah lekeleri daha yakından inceledi. Sonra da telsizi eline aldı.

"Houston, Atlantis."

"Atlantis, burası Houston," diye yanıtladı hemen Billy. "Dinliyorum."

"Termik korumayla ilgili bir sorunumuz var."

"Ne türden bir sorun?"

"Arka taraftaki fayanslarda eksilme var, beş iskele, üç de sancak tarafında."

Tomás, komutanın söylediklerini duyunca Fransız'ın endişeli göründüğünü fark etti.

"Anlaşıldı, Atlantis. Termik korumada beş fayans eksik. Beklemede kalın."

"Neler oluyor?" diye fısıldadı Portekizli pilota. "Ciddi bir şey mi var?"

"Eh... Evet."

"Neden?"

"Bu fayanslar atmosfere giriş sırasında havayla sürtünmeden kaynaklanan aşırı sıcaklığa karşı mekiği koruyorlar. Eğer eksik olurlarsa Atlantis iyi korunamaz ve Dünya'ya dönerken parçalanabiliriz."

"*Porra*!" diye küfrü bastı Tomás. "Ne yapacağız peki?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Yani bu... dönemeyebiliriz anlamına mı geliyor?"

"Sakin olun, NASA'nın yerleşik deyişini aklınızdan çıkarmayın. Durum ne kadar ciddi olursa olsun, daha da ciddi hale gelmesi mümkündür. Kısacası telaşa kapılmanın bir yararı yok. Hem ayrıca RTV hâlâ mevcut, alüminyum gövdeyi kaplayan yapıştırıcı tabakasıdır bu ve sıcaklığa karşı koruması..."

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy Kontrol Merkezi'nden, konuşmayı bölerek. "Beni duyuyor musunuz?"

"Olumlu, Houston."

"Atlantis'in bu görev için hazırlanışı aceleye geldiğinden anlaşılan o ki termik koruma düzgünce denetlenememiş. Öyle bile olsa, Columbia Mekiği'nin ilk uçuşunda buna benzer bir sorun yaşandığından beri bütün uzay mekiklerinin depolarında bir düzine kadar yedek fayans ve yapıştırıcı bulunduruyoruz. Benim size önerim, ilk EVA sırasında durum değerlendirmesi yaparak ikinci EVA sırasında da onarım işlemini uygulamanızdır."

"Anlaşıldı Houston. Tamam."

Ördek telsizi elinden bırakmadı ama kokpitte bulunan diğer üç astronot ona sabırsızlıkla bakmaktaydılar.

"E?"

"E'si yok," diye yanıtladı komutan. "Houston'ı siz de duymadınız mı? EVA ekibi ilk çıkışlarında durumu değerlendirecek ve sonrasını konuşacağız. Şimdi şu tahtadan kurtulun! Haydi, işiniz neyse onu yapın."

Yedek fayansları olduğuna göre telaşlanmaya gerek yok demekti. Rahatlamış olan Tomás kontrol listesinde bulunan işleri yapmaya geri koyuldu ve işi bitince de acıkmış olduğunun farkına vardı. Yiyeceklerin depolandığı dolaba yöneldi ve içinde yemek bulunan Amerikan ordusuna ait gri torbaları çıkardı. Her bir torbanın üzerinde yazılı olan talimatları gözden geçirerek içinde köfte ve spagetti bulunanını seçti. Paketi yırtıp açarak yemeği mikrodalga fırında ısıttı. Ambalajın görünümüne karşın yiyecek şaşırtıcı derecede iyiydi ama yine de uzayda gıdaların tadı Houston'daki alıştırmalar sırasında tattıklarından epey farklıydı.

"Dikkat," diye uyardı Yao. "Misil uçuyor!"

Başını çevirince Tomás köftelerden birinin tabağın üzerinden kaçmış, sol tarafında süzüldüğünü gördü. Başını eğip ağzıyla onu havada yakaladı. Kendini bir sirk sanatçısı gibi hissediyordu. Yeryüzünde böyle bir numarayı hayatta başaramazdı.

Yemeğini bitirince bir kurabiye paketini açtı ve yemeye başladığı sırada Seth'in kokpitten çıkmış, havada süzüle süzüle orta kabine doğru ilerlediğini gördü. Fırsat bu fırsattı. Ayaklarından destek alıp kendini fırlatarak kokpite çıktı, burada komutan ile pilot görevin koordinatlarını incelemekteydiler.

"Kurabiye isteyen var mı?"

"Hayır, teşekkürler," dedi Ördek gözlerini verileri denetleyip güzergâhı izlemekte olduğu bilgisayar ekranından ayırmadan. "Delta'ya yanaşma manevrasını planlıyoruz."

"Mavi Operasyon'dan ne zaman haber alabileceğiz?"

"Her an olabilir."

"Gerçekten mi?"

Portekizli, komutanın söylediğinden daha fazlasını bildiği hissine kapıldı. Ne de olsa o bir askerdi ve görünüşe bakılırsa F-35'lerin Rusya üzerine yaptıkları baskının sonuçlarından çoktan haberdar edilmişti ama bunu gizli tutması gerekiyordu.

"Dikkat, Delta'yla karşılaşma için güzergâhı belirledik," dedi Ördek. "Çok yakında EVA için hazırlanmaya başlamanız gerekecek."

"Şimdiden mi?"

"Evet, kısa bir süre sonra."

Biraz daha boş zamanı olduğunu anlayan Portekizli kokpitteki koltuklardan birine oturdu ve gevşemiş bir halde başını kaldırıp çevrelerini saran pencerelerden birinden dışarıya baktı.

Gördüğü şey karşısında hayran kaldı.

LXVI

Uzay mekiğinin pencerelerinden görülen manzara tam anlamıyla soluk kesiciydi. Samanyolu simsiyah gökyüzünde, kokpitin içine gölgeler yansıtacak kadar yoğun ışıklara sahip sonsuz sayıda noktadan oluşan akkor halinde upuzun bir duman bulutu gibi uzanıyordu. Yeryüzünden görünenin aksine yıldızlar parıldamıyorlardı; ışıkları sabitti. Renkleriyse çok şaşırtıcıydı; kimileri beyaz, kimileriyse mavi, kırmızı, sarıydı.

Fransız, bunun Portekizlinin evreni atmosferin bulanık filtresi olmaksızın ilk görüşü olduğunu hatırladı.

"Şahane, değil mi?"

"Evet, bu... olağanüstü."

Kanadalı pilot sol taraftaki bir ışığı işaret etti.

"Şu yıldıza bakın," dedi, "Boğa Takımyıldızı içinde. Adı Aldebaran, muhteşem değil mi?"

Işıltısı ve rengiyle diğer yıldızlar içinde göze batan, turuncu bir noktaydı bu. Gökyüzünü inceleyince Tomás birden, üzerlerinde duran ve öteki yıldızları görmelerini önleyen kocaman, opak bir leke fark etti.

"Peki ya bu ne böyle?"

"Dünya."

Dünya'nın bu kısmını gece örtmüş, onu gökyüzünün bir kısmını gizleyen dev, siyah bir topa benzetmişti. Şurada üç, burada

iki, orada beş tane ışığın arka arkaya çakıp söndüğü görülüyordu; bulutların arasında kopan ve sanki bir işaret alışverişi yapıyormuş gibi durmaksızın beyaz patlamalara yol açan fırtınaların şimşekleriydi bunlar, âdeta doğanın gizli bir dille haberleşmesini andırıyordu.

Ufuk eğrisinde hoş bir ışıldama görülüyordu, belli ki öte tarafta ışıldayan ve bozlaşan tonlarıyla tabakalar halinde havayı aydınlatarak atmosfer boyunca yayılan Güneş'in ışığıydı bu. Dünya'nın silueti bu ışığın üzerinde karanlık, sessiz ve devasa bir şekilde beliriyordu.

"Çok komik," dedi tarihçi, "hep ben bu yükseklikten şehirlerin ışıklarının görülebileceğini sanırdım."

"Görülür zaten," diye doğruladı Fransız. "Sorun şu ki şu an Pasifik'in üzerindeyiz ve altımızda denizden başka bir şey yok sayılır. İnsanlar çoğu zaman gezegenin en büyük kısmının okyanuslarla kaplı olduğunu fark etmezler ama buradan bakılınca açıkça görülüyor bu."

Dışarıyı izlemek açısından kokpit, açık arayla uzay mekiğinin en güzel yeriydi. Önde altı, yukarıda ve arkada da ikişer penceresi bulunduğundan neredeyse panoramik bir bakış açısı sağlıyordu. Arkadaki iki pencere Atlantis'in yüklük kısmına bakıyor, kapakları açık bulunduğundan geminin az sonra gelecek olan yükü karşılamaya hazır olan içi görülebiliyordu. Yao'nun çalıştıracağı robot kol hazırdı. Bu görev için özel olarak tasarlanmış olan ve adına MMU ya da *Manned Maneuvering Unit*[9] denilen küçük sonda bir köşeye yerleştirilmişti; astronotları Atlantis'ten Phanes'e götürecek olan araç buydu.

Aslında yüklüğün kapılarının açık bırakılmış olması yalnızca Delta'dan gelecek yükü karşılamaya hazırlanmak için değil, aynı zamanda mekiğin içindeki ısıyı düzenlemek içindi. Uzay gemisinin donanımı sürekli olarak sıcaklık yayıyordu ve yüklüğün kapaklarında da sıcaklığı uzaya doğru dışarı atan soğutucu donanımlar bulunuyordu. Bunlar olmasa içerideki herkes kavrulurdu.

9 (İng.) İnsanlı Manevra Birimi (ç. n.)

Tomás kokpitin soğuk olduğunu fark etti. Atlantis'in ısısı uzay boşluğundaki aşırı ve ani sıcaklık değişikliklerinden etkilenmeyecek şekilde düzenlenmişti ama yine de mekiği tamamen yalıtmak mümkün olmuyordu. Dünya'nın karanlıkta kalan yüzünden geçmekte olduklarından, dışarıda buz gibi bir soğuk hüküm sürüyor, sıfırın altında iki yüz dereceden bile daha aşağıda olan aşırı düşük sıcaklıklar mekiğin içini az da olsa etkiliyordu.

Isınabilmek için tarihçi kollarını birbirine sürttü.

"Brrr... Amma soğuk!"

"Birazdan ısınacak," diye karşılık verdi Fransız, ufuktaki bir noktayı göstererek. "Şuradaki renkli noktaları görüyor musunuz? Orası Güneş. Unutulmaz bir görüntü olacak."

Portekizli, doğuda belirmiş olan mor bir ışık kemerine doğru döndü; ışık yeryüzünün oluşturduğu kocaman, siyah lekenin bir yanında değişmekteydi. Atlantis öyle hızlı uçuyordu ki her kırk beş dakikada bir gün batımına ve bir gün doğumuna tanık oluyorlardı. Çok geçmeden morun içine lacivert karışmaya başladı, sonra da bu mavinin gitgide açılan çeşitli tonlarına ayrıldı, arkasından turuncu, sonra kırmızı geldi ve o da kendi tonlarından bir palet oluşturdu; sürekli dönüşüm halinde bulunan bir renk cümbüşüydü bu. Yeryüzünün eğrisi üzerinde gezegenlerden bir gökkuşağı oluşuyor, her defasında daha fazla ışıldadıktan sonra birden sönüyor ve arkasından sanki büyü yapılmış gibi gezegen mavi ile beyazın birbirine karıştığı inanılmaz bir ışıltı içinde yeniden beliriveriyordu.

"Vay canına!"

Gezegen maviye dönüyordu.

Ancak en inanılmaz olanı Güneş'ti. Büyük gök cismi ufkun tam sınırında ucunu gösterdi ve yükselmeye başladı; muhteşem bir opal beyazlığındaydı. Yeryüzünden görünen o sarımsı, muğlak renkle hiç ilgisi yoktu, âdeta bambaşka bir yıldız gibiydi. Tomás'ı en çok hayrete düşürense hiç beklemediği bir zıtlık oldu. Güneş yoğun bir ışıltıyla parladığı halde gökyüzü kapkara duruyordu; sanki aynı

anda hem gece hem de gündüz yaşanıyor gibiydi. Yıldızın ışıltısının Samanyolu'nu gölgede bıraktığı ve yıldızların çok büyük bir çoğunluğunun da ışıltılarını önemli ölçüde azalttığı bir gerçekti ama buna karşın birkaç tane ışıklı nokta hâlâ seçilebiliyordu.

"Sirius," dedi Kanadalı pilot, bunlardan birini işaret ederek. "Gündüzleri en rahat gördüğümüz yıldız budur." Kara uzayın içinde, bu seferki kırmızımsı olan başka bir noktayı gösterdi. "Şu da Mars. O da gün ışığında görülebilir."

Houston sürekli olarak, adına Nasaca dedikleri anlaşılmaz dilde, yani NASA'nın üstü kapalı jargonuyla teknik bilgiler gönderdiğinden telsiz hiç durmadan cızırdıyordu. Tomás ve Fransız manzarayı hayranlıkla izlerlerken Ördek ise Kontrol Merkezi'yle sürekli iletişim içindeydi. Komutanın gergin olduğu hissediliyordu. Bir şeyler dönüyor gibiydi. Ancak adam askerdi ve yüzünden hiçbir şey okunamıyordu; çok iyi bir poker oyuncusu olabilirdi.

Belli bir noktada telsiz uyandı.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy'nin uzaktan gelen sesi. "EVA için T eksi doksan dakika."

"Anlaşıldı Houston. T eksi doksan dakika."

"Tam koordinatlar için beklemede kalın. Hazırlıklara başlamanızı öneriyoruz."

"Anlaşıldı Houston. EVA için hazırlanıyoruz."

Komutan Tomás'a doğru dönerek ona mesajı alıp almadığını soran gözlerle baktı ama emri sözcüklere döken Fransız oldu.

"İşte, Delta'ya yaklaşıyoruz. Uzaydaki küçük gezintiniz için giyinmeye başlamanızın zamanı geldi bana kalırsa."

Ördek mekik içi telsizini açtı ve EVA'ya katılacak olan diğer astronotlar olarak Emese ile Seth'ten de hazırlanmalarını istedi. Portekizli o anda yüreğinin bütün hızıyla çarpmakta olduğunu hissetti; üç saatten kısa bir süre içinde ikinci büyük gerginlik anı yaklaşmaktaydı.

"Bunu gerçekten yapmak zorundayız, öyle değil mi?"

"Haydi ama öyle yüzünüzü düşürmeyin!" diye azarladı pilot. "Sizin yerinizde olabilmek için neler vermezdim ben. Ne yapacağınızı bilmiyor musunuz? Gemiden çıkıp dışarıda gezineceksiniz. Bulunmaz bir fırsat bu!"

Tomás ayağa kalkıp orta kabine geri dönmeye hazırlandı, olağanüstü bir deneyim yaşamak üzere olduğunu kendi de bildiği halde, her nedense Fransız'ın sözleri içini rahatlatmaya hiç de yeterli olmuyordu.

"Tamam, neyse. Ben gidip..."

Telsiz yeniden çınladı.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy. "Acil bir inişin gerekli olması olasılığına karşı, Cap Kennedy üzerindeki hava durumu raporunu almak üzereyiz."

Kokpitteki herkes görev yöneticisinin duyurusu üzerine felce uğramış gibi sessiz kaldı. Yola çıkmalarından önce, Soyuz'a karşı yapılacak baskının başarısı hakkındaki haberin şifreli olarak Florida'daki merkezin hava durumunu bildiren bir bültenin içinde iletileceği kararlaştırılmıştı. O an da gelmişti işte.

Ördek yanıt vermek için düğmeye bastı.

"Anlaşıldı Houston. Sizi dinliyoruz."

"Atlantis, beklemede kalın."

Geminin içindeki gerginlik neredeyse elle tutulur hale gelmişti, herkes soluğunu tutuyordu.

"Tüh!" dedi tırnaklarını kemirmekte olan Fransız sabırsızlıkla. "Haydi, çabuk söyleyin! Hadi be! Neden bu kadar gecikti?"

Mavi Operasyon'un sonucu hafife alınamayacak kadar önemliydi. Burada söz konusu olan Phanes Görevi'nin başarısından, uzay boşluğunda yaşanabilecek olası bir nükleer silahlı çatışmadan ve hatta belki de yeryüzünde çıkabilecek bir savaştan başka bir şey değildi. Bunlara Atlantis'in mürettebatının hayatta kalıp kalmayacağı da eklenmeliydi elbette ve gemideki hiç kimse de buna karşı kayıtsız değildi. Eğer F-35 Lightning uçakları Rus kozmodromu üzerine düzenledikleri baskını sonuca ulaştırabilmişlerse bu mutlaka Rusya

ile Batı dünyası arasında çok ciddi bir krizi tetikleyecekti ama hiç olmazsa Atlantis'in mürettebatı için Phanes'le karşılaşmaktan başka bir endişe kalmamış olacaktı. Bu, görevi daha rahat haline getiren bir şey değildi belki ama diğer seçeneğe göre açık arayla tercih edilebilir bir durumdu. Eğer baskın başarısız olmuşsa uzayda balistik nükleer misillerle bir çarpışma kaçınılmaz olacak demekti ve bu da görevin başarıya ulaşma şansını önemli ölçüde azaltıyordu. Görevin başarısızlığınınsa gemide bulunan herkesin ölümüyle sonuçlanması olasılığının yüksek olduğunun hepsi farkındaydılar.

Risk çok yüksekti. İnançlı biri olmadığı halde Tomás neredeyse dua etmeye başlayacaktı. Ördek gözlerini yummuş, muhtemelen içinden dua ediyordu, Fransız'ın ise gergin yüzünde boncuk gibi kocaman ter damlaları birikiyordu. Tehlikede olan çok fazla şey vardı ve kimse en küçük bir ses çıkarıp da Johnson Uzay Merkezi'yle kurulması hazırlanan hayati değerdeki iletişimi bastırma olasılığını göze alamıyordu.

Telsiz bir kere daha sessizliği bozdu.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy. "Hava raporu elimize ulaştı."

"Anlaşıldı Houston. Sizi dinliyoruz."

Aygıt yine cızırdadı.

"Cap Kennedy üzerinde fırtına var," diye duyurdu görevin yöneticisi. "Yineliyorum, Cap Kennedy fırtınalı."

Baskın başarısız olmuştu.

LXVII

Bu haber karşısında astronotların âdeta nutku tutulmuştu, ellerini ağızlarına götürmüşler, bomboş gözlerle bakıyorlardı. Bu duyurunun sonuçları fazlasıyla ciddiydi. Hepsi kötü haberi duymaya kendilerini hazırlamış olduklarını sanıyorlardı ama aslında içten içe her biri her şeyin yolunda gideceğine, Soyuz'un daha havalanamadan etkisiz hale getirileceğine ve görevlerinin de asıl olana, yani Phanes'le karşılaşmaya odaklanabileceğine derinden inanıyorlardı.

Oysa kaderin planları başka yöndeydi. Mavi Operasyon başarısız olmuştu, Soyuz birkaç saate kadar fırlatılacaktı ve ardından da uzayda bir nükleer kapışma kaçınılmaz hale gelecekti. Kısacası kâbus başlıyordu. Mürettebat bu sonuçları kabullenmek ve hiçbirinin istemediği önlemleri almak zorundaydı. Delta'da bulunan misiller Atlantis'e taşınacaktı. Evet, bu gerçek bir kâbustu. Bu haberi iyice sindirebilmek için gemide bulunan herkesin biraz zamana ihtiyacı vardı.

"Siktir!" diye mırıldandı Ördek birkaç saniye sonra. "Siktir! Siktir! Siktir!"

"Kahretsin!"

Her ikisi de asker kökenli olan komutan ve pilot neler beklemelerinin gerektiğini herkesten daha iyi biliyorlardı. Şimdi artık her şey onlara, onların Rusları yakalayabilme yetilerine kalmıştı. Artık yapılacak tek şey uzayda yolları kesiştiği zaman Soyuz'un Atlantis'in

silahlı olduğunu bilmiyor olmasını ummaktı çünkü Rus gemisini etkisiz hale getirebilmelerinin tek gerçekçi yolu bu gibi görünüyordu. Eğer Moskova, görevin gizli askerî hazırlıklarını bilecek, hatta onlardan kuşku duyacak bile olursa her şey kaybedilmiş demekti. Şaşırtma etkisi hayati önemdeydi.

"Ne olmuş olabilir ki?" diye sordu hâlâ şok etkisi altında bulunan Tomás. "Ruslar uçaklarımızı mı düşürmüşler?"

Ördek yüzünü ifadesiz tutarak içindeki hayreti gizlemeye uğraşıyordu.

"Büyük bir olasılıkla öyledir."

"Houston ne diyor?"

"Duymadınız mı?" dedi komutan sesinde bir parça kızgınlıkla. "Cap Kennedy üzerinde fırtına dediler. Başka da bir şey söylemediler."

"Sizce bize bundan fazla bilgi vermezler mi?"

"Olumsuz. Houston hem yalnızca görevimizin üzerine odaklanmamızı istiyor, hem de bundan daha önemlisi, Rusların eline neler olup bittiğini bildiğimiz ve Soyuz'u gerektiği biçimde karşılamaya hazır olduğumuz konusunda onları kuşkulandırabilecek en küçük bir ipucu bile vermeyi istemiyor. Hepimiz son dakikaya kadar her şey yolundaymış gibi davranmalıyız, aksi takdirde Rus misillerinin daha biz onları karşılayamadan bizi paramparça etmesi tehlikesiyle burun buruna geliriz."

"Ama eğer baskın başarısız olduysa ve biz yenildiysek bu Batı dünyası ile Rusya arasında bir savaş başlatmış olabilir," diye açıkladı Portekizli. "Bu çok ciddi bir konu. Burada oturup da hiçbir şey olmamış gibi yapamayız."

Ördek buna eliyle orta kabini işaret eden sert bir hareket yaparak yanıt verdi.

"Gidip EVA için hazırlanın," diye emretti. "Delta'yla karşılaşmaya çok az zaman kaldı."

Komutanın bu konuyu tartışmak istemediği çok açıktı. Görevin bir sonraki aşaması çok hassastı ve yeni haberlerin ciddiyeti bir yana, şimdi zaman gevezelik etmek değil, eyleme geçmek zamanıydı.

Tomás kendini havaya doğru atıp orta kabine dek süzüldü. Seth tavanın bir köşesinde giyiniyordu, Emese ayaklarını bir duvara dayamış uzay tulumuyla debeleniyor, Yao ise platformun robot kolunu bir kere daha deniyordu. Hepsi almış oldukları haberden sarsılmış, sessiz ve dikkatlerini toplamış durumdaydılar. Mekânın darlığına karşın her biri kendini yalıtılmış hissediyordu. Yeryüzünde olsalar, bu ara kompartımanın otuz metrekarelik alanı hiç kuşkusuz onlara çok sıkışık gelirdi. Ne var ki ortam ağırlıksız olduğunda bu kadarlık bir alan şaşırtıcı derecede ferah hale gelmişti, çünkü içindekiler yalnızca yerdeki otuz metrekareyi değil hacmin tamamını kullanabiliyorlardı.

Tarihçi dolabın içine dalarak kendi donanımını çıkardı. Soyunup işe, teri emmesi için polipropilenden özel olarak üretilmiş bir kombinezon olan iç çamaşırını giymekle başladı. Sonra da üstüne LCVG'yi, yani ısıyı sabit tutabilmek üzere kumaşın içine tutturulmuş tüpler aracılığıyla suyun dolaşımını sağlayan sıvı soğutma donanımını geçirdi ve Atlantis'teki yol arkadaşlarının onun fiziksel durumunu gözetmelerine olanak verecek biyomedikal alıcıları yerleştirdi. İçme suyunu taşıyacağı torbayı hazırladı ve içinde hava kabarcıkları kalmamasını sağlamak için bütün kabarcıklar torbanın ağız tarafına toplanıncaya dek torbayı döndürdü ve sonra da sıka sıka kabarcıkları dışarı attı. Arkasından da torbanın içine bir pipet sokup onu kolayca ulaşabileceği biçimde boynunun altına yerleştirdi ve yanına da midesi kazınırsa ağzına atabileceği enerji çubuğunu koydu; böylelikle sırf boynunu uzatarak pipetten suyu çekebilecek ya da çubuğu ısırabilecekti.

"Tomás, tulumumu giymeme yardım eder misin?" diye sordu tavana çıkmış ve kaskını ayaklarının dibinde süzülür durumda bırakmış olan Macar kadın. "Kendi başıma yapamıyorum."

Aslında bu işi hiçbiri tek başına beceremiyordu. Tomás ve Seth onun önce pantolonu, sonra da gövdeyi ve eldivenleri geçirmesine yardımcı oldular. Böyle bir tulum yeryüzünde yüz kilodan fazla çekerdi ama uzayda ağırlık sorun olmuyordu, zorluk yalnızca hareketlerini kontrol edebilmekteydi. Kadının başının üzerine iletişim için kullanılan Snoopy başlığını geçirip kaskını da yerleştirdiklerinde işlem tamamlanmış oldu. Sonra sıra Portekizli ile Yao'nun, Seth'in giyinmesine yardım etmelerine geldi ve ardından da Çinli astronotun Tomás'ı giydirebilmesine yardımcı olması için Fransız'ı çağırmaları gerekti.

Pilot başının üzerine kaskını geçirmeye hazırlanırken tarihçi elini kaldırıp onu durdurdu.

"Durun."

"Ne var? Ne oldu?"

Önündeki birkaç saat boyunca kaşıntı tutması halinde parmaklarını kullanmayacağının farkında olan Tomás, burnunun ucu ile çenesini kaşıdı.

"Tamamdır, devam edin."

Fransız kaskı geçirip tuluma tutturdu ve mühürledi. İnanılır gibi değildi ama üç astronotun EVA için hazır hale getirilmeleri neredeyse bir saat sürmüştü.

Seth başıyla EVA arkadaşlarına bir işaret gönderdi ama sesi yalnızca telsizden duyulabildi.

"Gidiyoruz."

Üçü birlikte, Yao'yu arkalarında havada süzülürken bırakarak EVA için kapıya doğru yöneldiler. Kapı girişindeki dolap içi kadar dar bir odacığa yerleştiler; bir buçuk metre çapı ve iki metre yüksekliği olan bir silindirden ibaretti burası. Bu aygıt üç değil, yalnızca iki astronot için tasarlanmış olduğundan, bu daracık alana balık istifi gibi üst üste sıkışmışlardı.

Çinli astronot onların kasklarına birer kez vurduktan sonra giriş odacığının karşısından başparmağını havaya kaldırdı.

"İyi şanslar! Bir de dışarıda çok dikkatli olun."

EVA üyeleri ona el salladılar ve Seth kapı kolunu tutarak çekti ve giriş odacığını kapattı. Sonra kolu aşağı doğru itti, bu da bir hapishane hücresinin kapatılmasını anımsatan bir dizi metal şıkırtısına yol açtı ve giriş odacığını kilitleyerek onları geminin geri kalanından yalıtmış oldu.

Üçü baş başa kalmışlardı.

LXVIII

Üç astronot uzay tulumlarının bataryalarını çalıştırarak onları özerk hale getirdiler ve görevin bilim sorumlusu da basınçsızlandırma mekanizmasını harekete geçirdi. Önce giriş odacığından hava boşalmasından doğan boğuk bir ıslık sesi duyuldu, sonraysa her türlü ses kesildi; uzay boşluğuna çıkmışlardı artık.

Tomás çepere vurdu ama hiçbir şey duyamadı. Bunu birkaç saniye önce yapsa tok bir gürültü duyacaktı. Ama şimdi hiçbir şey yoktu. Sanki sessiz bir filmin içinde gibiydiler. Sesi yayacak ve iletecek bir hava yoktu. Bir patlama dâhil her şey olabilirdi ama yine de hiçbir şey duyulmazdı. Yok olup gitmeyen sesler yalnızca tulumun içindeki havalandırmadan gelen kendi soluk alıp verişiydi. Bir de telsizden gelen, Houston'ın ya da yol arkadaşlarının sesleri.

"Şimdi kırk dakika beklememiz gerekecek," diye duyurdu Seth. "Fıkra anlatmak isteyen var mı?"

Kimse böyle bir şeyin havasında değildi. Bekleyiş uzun ve zahmetliydi çünkü alan çok kısıtlıydı ve yapabilecekleri hiçbir şey de yoktu. EVA astronotları bu zamanı kanlarında gezinen azottan kurtulabilmek için oksijen soluyarak geçirmek zorundaydılar, böylece boşlukta gezindikleri bütün süre boyunca yalnızca oksijenle devam edebileceklerdi. Bunun nedeni tamamen fizyolojikti. Bir beden, uzay boşluğunda olduğu gibi düşük bir hava basıncına maruz kaldığında azot gaz hale geçerek kanda baloncuklar oluşturmaya başlardı ve bu da rahatsızlık yaratırdı. Eğer çok alçak bir basınca geçiş çok ani

biçimde olursa kanın kendisi bile gaza dönüşebilir ve bu da bedende şişmelere neden olurdu. Bu yüzden de azotun bedenden dışarı atılması gerekiyordu. Hâlâ bir kısmının içeride kalması durumundaysa uzay tulumu, bomboş bir alanda havada asılı kalan bir çeşit şişmiş lastik gibi basıncı mümkün olan en az düzeyde tutacaktı.

Daracık bir silindirin içinde bir arada kırk dakika kapalı kalan üç kişinin güzel bir zaman geçirmeleri beklenemezdi. İçinde bulundukları alan o kadar sıkışıktı ki Tomás kendini gerçekten de konserve kutusuna konmuş bir sardalya gibi hissediyordu. Yine de biraz çaba harcayarak dikkatini bundan çok daha önemli olan sorunların üzerinde toplamayı başardı. Atlantis'in Delta'ya yaklaştığını biliyordu ama manevrayı izleyemiyordu. Karşılaşmanın kırk dakika kadar sonra, basınçsızlandırma işlemi tamamlanıp da uzaya çıkabilecekleri zaman gerçekleşmesi öngörülmüştü ve bir sorun çıkmış olsa komutanın onları bundan haberdar edeceğini düşünüyordu.

Sonra bir de EVA vardı. Yapmaya hazırlandıkları şeyin hiç de basit bir şey sayılamayacağını başından beri biliyordu gerçi ama işin boyutlarının farkına ancak şimdi gerçekten varabiliyordu. Uzayda yürüyecekti. Geminin içinde değil, dışında. Dışarıda. Boşlukta. Uzay boşluğunun bütün radyasyonlarına ve daha bin bir türlü tehlikelerine maruz kalarak. Sırf bir uzay mekiği içinde yolculuk yapmak bile başlı başına bir tehlike olduğu halde, EVA bundan sonsuz kat daha fazla hassas bir etkinlik olacaktı. Kötü gidebilecek çok fazla şey vardı. Kordonlar kopabilir ve kendi ya da yol arkadaşlarından biri uzayın sonsuzluğu içinde yitip gidebilirdi. Ya da bir kum tanesi veya bundan birazcık daha büyükçe bir kozmik toz parçası uzay tulumlarını yırtabilirdi. En minicik bir delik bile, uzay tulumunun bir anda basınçsız kalmasına ve bedenlerindeki bütün sıvının gazlaşmasına yol açabilirdi. Ayrıca oksijensiz kalıp havasızlıktan ölmeleri de mümkündü. Isı düzenleme ve su sistemlerinde küçük bir sıvı kaçağı meydana gelebilir ve onları tulumlarının içinde boğularak öldürebilirdi, bu bir keresinde bir İtalyan astronotun başına gelmiş

de canını ancak zamanında gemiye dönebilmesi sayesinde kurtarabilmişti. Ya da belki...

Hayır.

Bunları hiç düşünmemek daha iyi olacaktı. Uzayda ölmenin binbir yolu olabilir, pek çok şey ters gidebilirdi ama böyle düşüncelerle zaman yitirmeye hiç gerek yoktu. Olumlu düşünmek gerekirdi. Dikkatini bir arada tutabilmek, arkadaşlarına göz kulak olmak ve onların da sana bakmakta olduklarını ummak gerekirdi. En iyi olasılığın gerçekleşeceğine inanmak. Olumlu düşünmek. Yine hayati önemde olan başka durumlarda, örneğin F-35 baskınının başarısı konusunda en iyi olasılığın gerçekleşmesini umarak sonunda düş kırıklığına uğradıkları bir gerçekti. Tarihçi bütün kalbiyle paylarına düşmüş olan tüm şanssızlıkları artık tüketmiş olmalarını ve bu andan itibaren her şeyin yolunda gitmesini diliyordu. Başarısız olmak gibi bir seçenekleri yoktu. Çok fazla şey tehlikedeydi. Yol arkadaşlarının hayatı. Dünya dışından bir zekâyla ilk karşılaşmanın başarısı. Savaş ya da barış. İnsanlığın geleceği.

Hayır, başarısızlık kesinlikle bir seçenek olamazdı.

Öte yandan bunun ürkütücü derecede gerçekçi bir olasılık olduğuna da gözlerini yumamazdı. Devrede bulunan etkenlerin çokluğu ve özellikle de onların elinde bunlar üzerinde hiçbir kontrolün bulunmayışı başarısızlığı başarıdan çok daha yüksek bir olasılık haline getiriyordu. Korkunç gerçek buydu. Seth Houston'da ne demişti? Bunun bir intihar görevi olmadığını ama riskin çok yüksek olduğunu söylememiş miydi? Aslında Mavi Operasyon'un başarısızlığı bundan da fazlasına işaret ediyordu. Phanes Görevi artık bir intihar görevine dönüşmüştü.

Hemen hemen.

Telsiz sessizliği bozdu.

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi Ördek. "Bir elektrik arızamız var. Onu onarabilmek için bir süreliğine iletişimi kesmemiz gerekecek."

Kontrol Merkezi'nin yanıtı hemen geldi.

"Atlantis, burası Houston. Arıza ciddi mi?"

"Olumsuz, Houston. Yalnızca iletişim sisteminin sigortaları yanmış. Değiştirilmeleri gerekiyor. Biraz zaman alacak ama ciddi bir sorun değil. Tek sıkıntı onarımı gerçekleştirirken teması kesmek zorunda kalacak oluşumuz."

"Ne kadar sürecek?"

"Korkarım birkaç saat."

Kısa bir sessizlik oldu, Kontrol Merkezi'ndeki yetkililer aralarında tartışıyor olmalıydılar.

"Atlantis, onarımı iletişimi kesmeden yapmanın bir yolu yok mu?"

"Olumsuz, Houston. Seçme şansımız yok. Sorun TDRS'i, Ku bandı antenini ve hatta UHF sistemini bile tehdit ediyor."

Yine bir sessizlik oldu, herhalde Kontrol Merkezi'nde işlemin gerçekleştirilmesi için izin verilmeden önce bir kere daha tartışılıyordu.

"Anlaşıldı Atlantis," diye kabul etti Billy teslim olur gibi bir sesle. "Onarım tamamlanır tamamlanmaz bağlantıyı yeniden kurun."

"Anlaşıldı Houston. Birazdan görüşmek üzere. Tamam."

Birbirlerine yapışmış durumda bulunan üç EVA astronotu bu konuşmayı kaygıyla dinlemişlerdi.

"Şimdi artık sıra bizde," diye açıkladı Seth Avrupalı yol arkadaşlarına. "Her şeyin yolunda gitmesi gerek."

Ördek ile Houston arasında geçen bu konuşmanın Atlantis ile Kontrol Merkezi arasında iletişimin kesilmesine bahane yaratmak için tezgâhlanmış olduğunu hepsi biliyorlardı. Rusların bütün iletişimi dinlediklerinden hiç kuşkuları yoktu ve onları hiçbir konuda alarma geçirmemek hayati önem taşıyordu.

"EVA ekibi, ben Ördek," diye seslendi komutan. "Houston'la iletişim kapatıldı. İç telsiz görüşmelerimiz kısa menzilli olduğundan rahatça konuşabiliriz. Beni duyduğunuzu doğrulayarak hangi koşullarda olduğunuzu bildirin."

Yanıtlayan Seth oldu.

"Anlaşıldı Ördek. Sizi beşte beş duyuyoruz. Durum nedir?"

"Delta'ya yanaşma iyi geçti ve tamamlandı. Hazır olduğunuzda dışarı çıkabilirsiniz."

Hepsi saatlerine baktılar. Bekleyecek son bir dakikaları kalmıştı.

"Anlaşıldı Ördek."

"İyi şanslar çocuklar!" diye yanıtladı komutan.

Bilim sorumlusu uzaya çıkma işlemini başlattı. Dış kapının kolunu tutup çevirmeye başladı. Hareketleri yavaş ve dikkatliydi ve o son dakika da hızla akıp geçti. Kırk dakikalık basınçsızlandırma tamamlanınca kapı kolunun son hareketini de uyguladı ve dış kapı sessizce açıldı.

Seth içinde bulundukları odacığın termik kapağını araladı ve küçük yuvarlağı uzay boşluğuna doğru açtı. Sonra arkasına dönüp boşluğa atlamaya hazır olduklarından emin olmayı istiyormuş gibi yol arkadaşlarına son bir defa baktı.

"Hazır mısınız?"

Tomás'ın kalp ritmi iyice hızlanmıştı ama Emese'yle ikisi aynı anda yanıt verdiler.

"Gidelim!"

Başka tek sözcük söylemeden Seth onlara sırtını dönüp dışarı atladı.

İki yol arkadaşı bir süre talimat beklediler; bilim sorumlusunun EVA'nın güvenliğini artırabilmek amacıyla onları mekiğe bağlayan kordonları takmaya gittiğini biliyorlardı. Bir an birbirlerine bakıp karşılıklı güven verebilmek için el ele tutuştular.

Birkaç dakika sonra astrofizikçi açıklığa geri dönerek onlara işaret etti.

"Tamam, gelebilirsiniz."

Tomás kibarlıkla Macar kadına doğru dönerek ilk çıkışı ona önerdi.

"Hanımlar önden."

Genç kadın son bir duraksamayı da yendikten sonra ilerledi ve açıklığı aştı.

Tarihçinin yüreği yerinden çıkacak gibiydi. Şimdi sıra ona gelmişti. Kendini boşluğa bırakarak kozmik ışınımlara açık hale getirecekti. Uzay gemisinin koruyucu kozasını terk edip evrenin tehditleri karşısında tamamen kendi başına kalacaktı.

Seth'in bir kere daha açıklıkta belirdiğini gördü.

"Tom," diye seslendi bilim sorumlusu. "Sıra sizde."

Zaman geldi, diye geçirdi içinden.

Ellerini çıkışa açılan kolun üzerine koyup bacakları titreyerek, yüreği küt küt atarak kendini boşluğa fırlatmaya hazırlandı. Korkusuna egemen olabilmek için derin bir soluk aldı. İçindeki her şey ona bu şekilde boşluğa atılmanın delilikten başka bir şey olmadığını söylüyordu. Hareket halindeki bir trenden atlamak gibi bir şeydi bu; tren, yolculuğunu sürdürecek, kendisiyse geri dönüşü olmaksızın arkada bırakılacaktı. Bütün dikkatini toplayarak kendini uzayda işlerin farklı yürüyeceğine ikna etmesi gerekti; kendini fırlatsa da aslında arkada kalmayacaktı. Sanki gemi duruyormuş gibi onun yanı başından ve onunla aynı hızda yolculuğunu sürdürecekti. En azından ona böyle olacağı söylenmişti ve o da buna inanmayı istiyordu.

Duraksamalarını aşarak içi korkuyla dolu, büyük bir ihtiyatla kendini usulca öne doğru itti. Şimdi geminin dışında, mutlak boşlukta süzülüyordu.

LXIX

Antarktika.

Karşısında uzanan devasa mavi topla ışıltılı beyazlığa baktığında Tomás'ın gördüğü ilk şey Antarktika oldu, dağlık, uzun yarımadasını Güney Amerika'ya doğru bir yeraltı canavarının omurga kemiği gibi uzatmış olan sütümsü bir yüzey. Gördüğü, uzay mekiğinin penceresinden baktığında olduğu gibi yalnızca yeryüzünün küçük bir parçası değildi.

Bütün gezegeni görebiliyordu.

Gökyüzünü devasa bir küre kaplamaktaydı. Bu işin böyle olduğunu, Dünya'nın yalnızca Güneş'in çevresinde elips şeklinde dönen küreye benzer bir gezegenden ibaret olduğunu akıl yoluyla zaten biliyordu. Ama bunu bilmek, kitaplarda okumuş, fotoğraf ve şemalarına bakmış, filmlerini izlemiş, uzayda dolaşan gezegeni hayal etmiş olmak başka şeydi, bu manzaranın karşısında şahsen bulunup da onu doğrudan gözlemlemek, bu olayın bir parçası olmak bambaşka bir şey. Ömrü boyunca tanık olduğu en hayret verici gösteriydi bu ve öyle ağır bir etki bırakıyordu ki birkaç dakika boyunca soluğu kesildi.

"Vay anasını!" diye haykırdı sersemlemiş bir halde. "Vaaay anasını!"

Dünya tahmin edebileceğinden çok daha yoğun bir mavilikte bir cevher gibi parıldıyordu. Gezegenin görünüşünün denizin mavisi, bulutların beyazı, ormanların yeşili, toprağın kahverengisi, çöllerin sarısının birbirine karıştığı rengârenk bir top gibi olacağını hayal

ederdi hep. Oysa şimdi karşısında gördüğü arada birkaç beyaz kümeyle bölünen neredeyse sonsuz bir mavilikti. Kendi gözüyle Dünya'nın rengârenk olmadığını görüyordu. Maviydi o. Masmavi.

Soluk kesecek kadar mavi.

Atlantis'in içindeyken görmüş olduğu gezegenin görüntüsüyle arasında ne kadar büyük bir fark vardı! Uzay mekiğinin içindeyken pencereler sahneyi çerçeve içine alıyorlardı. Manzara yine muhteşemdi elbette, ama hep uzaktı, duvara çivilenmiş bir tablo, bir sinema perdesinde akıp giden bir gösteri gibi, biz bir yanda Dünya bir yanda. Oysa burada, uzayın boşluğunda süzülürken, çevrede mutlak boşluğun dışında hiçbir şey yokken, bir uzay tulumunun içine hapsolmuş ama kaskının cam kısmı neredeyse hiç yokmuş gibi pırıl pırılken işler başkaydı. Bambaşkaydı. Tomás bir tabloya bakmıyordu, o tablonun içindeydi. Aradaki fark bir aslanı hayvanat bahçesinde, bir kafesin içine kapatılmış halde incelemekle bu hayvanlardan biriyle vahşi ormanın ortasında, arada sizi ondan koruyacak hiçbir şey olmaksızın karşı karşıya kalmak kadar büyüktü. Bütün acımasızlığı, bütün vahşiliği ve bütün güzelliği içinde saf ve katıksız orman. Portekizli yalnızca bir manzarayı izlemekle kalmıyor, onun bir parçası haline de geliyordu. Bütünün bir parçasıydı o da.

Evren vahşi bir ormandı ve kendi de onun içindeydi.

"Tom?"

Sonra bir de Güneş vardı. Güneş! Onu uzay gemisinin içindeyken de gözlemlemişti ama buradan görünüşü çok daha etkileyici, daha saf, daha da haşindi. Gökyüzündeyken Güneş günün saatine ya da bulunulan enleme göre, atmosferin yarattığı kırınımlardan dolayı çeşitli renklerde, sarı, turuncu, kırmızı, hatta morumsu görünürdü. Uzaydaykense Güneş farklıydı. Beyazdı. Beyaz, beyaz, bembeyaz. Var olmuş en beyaz, en saf beyaz. Ve Tomás bu beyazlığın, boşluğun bu saflığının içinden geçince çevredeki bütün renklerin de daha canlı, daha parlak, daha yoğun göründüklerini anladı.

Yeryüzünün mavisi bin tane farklı tona sahipti, sanki gözleri yepyeni maviler keşfediyor gibiydi; sol omzunda taşıdığı Portekiz

bayrağının kırmızısıyla yeşili daha yoğundu, tıpkı Atlantis'i koruyan termik fayansların altın sarısı ya da yol arkadaşlarının omuzlarındaki Macar ve Amerikan bayraklarının renkleri gibi. Bunun burada havanın dağ havasından bile daha berrak olduğundan ileri geldiğini düşündü, yalnızca burada hava yoktu ve tam da bu yüzden ne olursa olsun bir atmosferin bulunduğu bir dağ zirvesinde ya da uzay mekiğinin içinde göründüğünden çok daha canlı görünüyordu. Renklerin yoğunluğunu görmek, algılayabilmek, onların titreşimlerini hissedebilmek için uzay gemisinden çıkmak gerekiyordu demek. *Renkler başka hiçbir yerde boşluğun içinde olduğu kadar büyük bir güçle algılanamazlar,* diye geçirdi içinden.

"Tom! Beni duyuyor musunuz?"

Seth'in sesi bilincine uzaklardaki bir uğultu, onu asıl olan şeyden uzaklaştıracak bir rahatsızlık gibi girdi. Bu sese dikkatini vermedi. Renklerin bu iştah açıcı güzelliği ve çevresini saran her şeyin baş döndürücü berraklığı karşısında fazlasıyla hayranlığa kapılmış durumdaydı. Boşluk görsel izlenimleri öylesine büyüten bir mercekti ki bu büyülenmişlik duygusundan sıyrılarak dikkatini kendisine söylenen şeye vermesi mümkün olamıyordu. Böylesine göz kamaştırıcı bir manzara karşısında dururken nasıl olup da en küçücük bir görevi bile yerine getirebilirdi ki?

"Ona uyum sağlaması için biraz zaman verin Seth," diye rica etti Emese. "Bunun onun ilk EVA çıkışı olduğunu unutmayın. Hepimiz bu yollardan geçtik. Olağan bir şey bu."

"Lanet olsun! Bunun için zamanımız yok ki bizim!"

Macar kadın boşlukta süzülerek Tomás'ın yanına sokuldu ve onun mavi gezegenle evrenin kara gecesinin içinde parıldayan yıldızı seyredişini böldü.

"Tomás!" diye seslendi. "Dikkatinizi toplayın, çok rica ederim! Beni duyuyor musunuz? Yüzüme bakın!"

Astrobiyoloğun araya girmesi onu nihayet beş dakika önce etkisi altına girmiş olduğu büyüden çekip çıkardı. Portekizli, başını silkeleyerek altüst olmuş gibi kadının yüzüne baktı.

"Ha? Ha? Ne vardı?"

"Çalışacak mıyız?"

"Çalışmak mı?"

Kadın parmağını uzattı.

"Evet. Delta şurada. Oraya gidip de yakıtı ve misilleri taşımamız gerekiyor. Hazır mısınız?"

Tomás kendisine gösterilen tarafa baktı. Uzayın karanlığı içinde gümüş renkli bir siluet seçiliyor, ana geminin bir yanına çizilmiş Amerikan bayrağı görülebiliyordu.

"Ha, evet. Delta."

"Gidelim mi?"

Kendine gelmeye başlayan tarihçi dikkatini onları bekleyen göreve yoğunlaştırmak için çaba harcayarak, kendisini göbek bağı gibi Atlantis'e bağlayan kordona bakıp ona sıkıca asıldı; sağlam görünüyor olması ona güven verdi. Böylece gemiye geri dönebileceğinden emin olarak kendini uzaya bırakabilecekti.

"MMU'ya ihtiyacımız olmayacak mı?"

"Seth onu almaya gitti. Gelin haydi."

O sırada Atlantis ile Phanes arasındaki ulaşımı sağlaması için tasarlanmış olan küçük aracın tam altlarında bulunduğunu fark etti. Genel olarak MMU'lar astronotların uzaya çıkışlarında arkalarına attıkları ve onları bir yerden diğerine götüren bir çeşit sırt çantası şeklinde olurdu. Ancak bu görev için özel bir MMU tasarlanmıştı ve başlıca görevi zamanı geldiğinde onları uzaylıların gemisine götürmek olan ama aynı zamanda Delta Operasyonu'nda da işe yarayacak küçük bir araçtı bu. Tomás kendinden geçmiş bir halde Dünya ile Güneş'i seyre dalmışken Seth de onu Atlantis'in yüklüğünden çıkarmıştı, beş yüz metre kadar ötelerinde bulunan Delta'nın yanına gitmek üzere iki arkadaşının gelmesini bekliyordu.

Bacaklarını ayraç gibi uzay mekiğine dayamış olan Portekizli kendini MMU'nun bulunduğu yöne doğru öyle şaşırtıcı bir hızla ittirdi ki iki saniye içinde araca vardı; o zaman uzaydaki hareketler her ne kadar havuzdaki alıştırmalar sırasında yaptıklarına kimi bakımlardan benziyor da olsa direnç yüzünden biraz daha farklı olduklarını anladı. Su da belli bir direnç uyguladığı için hareketleri biraz yavaşlatıyor ve bedeni dengeli hale getiriyordu ama boşlukta hiçbir direnç söz konusu değildi; en küçük bir hareket bile aşırı bir hız kazanabiliyordu. Suyun içine bir nesne atılacak olursa bu en sonunda hızını yitirip ya düşüyor ya da yüzüyordu. Uzaydaysa nesne ilerlemeyi sürdürüyordu. Bu da kasıtlı olarak yavaş hareket etmeyi gerektiriyordu. Çok yavaş.

MMU'nun içine girdi ve kabinin, Atlantis'in kapı girişinden bile daha dar olduğunu fark etti. Emese'yle birlikte içeri yerleştiklerinde Seth bir düğmeye bastı ve hareketli birim kımıldamaya başladı, onları Atlantis'e bağlayan kordonları açtı. Kesinlikle hiçbir ses çıkarmayan bir aracın içinde yolculuk yapmak tuhaf bir duyguydu ama boşlukta yapılan operasyonların gerçekliklerine alışması gerekiyordu; işitme duyusuna güvenmemeliydi çünkü telsizden gelenler, tulumunun havalandırması ve kendi soluyuşu dışında duyulabilecek hiçbir ses yoktu.

Araç gövdedeki siyah lekelerin en az iki metre açığında durabilmek için uzay mekiğinin arka tarafına doğru yanaştı.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth. "Arka taraftaki termik korumanın yakınında bulunuyoruz. Gerçekten de eksik fayanslar var."

"EVA, burası Atlantis," diye yanıtladı komutan. "Anlaşıldı. Kaç eksik var? Sekiz mi?"

EVA'nın üç astronotu gövdenin termik koruması üzerindeki açık alanları saydılar.

"Olumsuz Atlantis. On eksik var."

"Emin misiniz?"

Yeniden saydılar.

"Olumlu. On."

"Yalnızca arka tarafta mı, yoksa başka kısımlarda da var mı?"

EVA üçlüsü termik korumanın geri kalanını incelediler. Bu siyah lekeler dışında beyaz gövde hasarsızdı.

"Yalnızca arka tarafta. Beş iskelede ve beş de sancak tarafında."

"Süper!" diye haykırdı Ördek rahatlamış gibi. "Görevi sürdürebilirsiniz. Bir sonraki EVA sırasında onarımı sağlarız."

"Anlaşıldı Atlantis. EVA hareket halinde."

Mekiğin arka tarafından ayrılarak birkaç saniye içinde Delta'ya vardılar. Tomás ve arkadaşları geminin aralık duran kapağından görünen, metalinin üzerine Amerikan Hava Kuvvetleri USAF'ın amblemi basılmış olan ve devasa, sivri fitilleri anımsatan dört tane madenî yapıyı hemen fark ettiler.

Misiller.

Delta'nın yükünü Atlantis'e taşımaktan ibaret olan operasyon ellerine alacakları malzemenin duyarlı ve tehlikeli oluşu yüzünden ve bir de bu iş, içinde yapılması gereken özel koşullar olduğu için hassasiyet kazanıyordu ama bunun dışında gayet basit bir işlemdi. Kendilerini Atlantis'e bağlamayan kordonları kullanan üç astronot bunları yakıt deposunun ve toplam dört adet AIM-120 AMRAAM misili taşıyan bataryanın sabitlenmiş olduğu yapılara bağladılar. Sonra yapıların altında bulunan elektronik bir kutuyu açarak gereken şifreleri girdiler. Aynı anda yapıları Delta'ya tutturan kıskaçlar açıldı ve depoyla batarya gemiden koparak birer balon gibi uçmaya koyuldu.

Operasyonun ilk bölümü başarıyla sonuçlanmıştı.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth. "Aktarımın ilk aşaması başarılı oldu."

"Anlaşıldı EVA," diye yanıtladı Ördek. "Hepsini eve getirin."

İkinci aşama da fazlasıyla hassastı. Hava olmadığından en küçük bir direnç bulunmuyordu ve her hareketlerinin uzayıp gidebileceğini ve bunun da tehlikeli olabileceğini unutmamaları gerekiyordu. Eğer Delta'dan çıkarmış oldukları yapıları Atlantis'e doğru gönderecek

olurlarsa bunlar uzay mekiğine çarpıncaya kadar durmayacaklardı ve bu da hasara yol açabilirdi. Dolayısıyla yükü uzay aygıtına ulaştırana kadar hareketlerini çok kontrollü tutmaları, bir çarpışmaya mahal bırakmamaları gerekiyordu.

MMU'yu ustalıkla kullanan Seth, yakıt deposunu ve misillerin bataryasını Atlantis'e kadar çekti. Gemiye yanaştıklarında Tomás ve Emese mekiğin yüklüğüne doğru uzanırlarken Seth de MMU'yu ve yükünü dengeli hale getirmeye uğraşıyordu. Macar kadın aktarmayı hazırlamak üzere yakıt bölgesine doğru ilerlerken, Portekizli adam da Atlantis'in robot kolu olan Canadarm 2'nin ucuna kadar süzüldü.

Tomás kokpite bakınca pencerenin arkasında kolu çalıştırmakta olan Yao Jingming'i gördü.

"Hazır olduğunuzda bana haber verin Yao."

"Hazırım."

Yine çok yavaş hareketlerle Tomás çizmelerine ayaklarını Canadarm 2'ye sabitleyecek bir gereç bağladı ve misillerin bataryasını da onu kaldırabilmesini sağlayacak olan bir palangaya zincirledi. Tam düğmeye basmaya hazırlanıyordu ki birden buz gibi bir soğuğun bedenini dondurduğunu hissetti. Hemen ardındansa çevredeki bütün ışık söndü ve her yer karanlığa gömüldü.

Tarihçi korkuyla çevresine bakındı.

"Neler oluyor?"

Birdenbire üzerlerine hoyrat bir karanlık çökmüştü.

LXX

"Siktir!" diye küfrü bastı Seth.

Birdenbire kendilerini mutlak bir siyahlığın içine gömülmüş bulmuşlardı ve buz gibi bir soğuk onları kuşatıyordu. Tomás'ın kafası tamamen karışmıştı.

"Ne halt oluyor böyle?" diye bağırdı telaşa kapılmış ve soğuktan ürperen Portekizli. "Neydi bu şimdi?"

"Sakin olun Tomás!" dedi Emese. "Kaskınızın lambalarını yakın."

"Ne oldu?"

"Lambalar," diye yineledi kadın. "Kaskın lambalarını yakıp tulumunuzun ısısını ayarlayın!"

"Ama..."

"Dediğimi yapın!"

Hem Atlantis'in kokpitindeki ışıkların hem de arkadaşlarının kasklarındaki lambaların yanmış olduğunu görünce tarihçi de kolunu kendi kaskına uzatarak ışık düğmesini aradı. Bulunca ışığını yaktı. Sonra da soğuktan katılaşmış bir halde, ısıyı ayarlayan vanayı çevirdi ve hemen ardından bedeninin ısınmaya başladığını hissetti.

"İşte bu," dedi biraz daha sakince. "Ama ne oldu böyle? Biri bana bunu açıklayabilir mi lütfen?"

"Güneş battı," diye açıkladı Seth. "Dünya Güneş'le aramıza girdiği için bizi karanlıkta bıraktı. Yani bu sadece alaca karanlık aslında. Ciddi bir durum yok, içiniz rahat olsun."

Tomás Güneş'i aradı ve gerçekten de onun Dünya'nın arka tarafında kalmış olduğunu fark etti. Atlantis'in içindeyken de uzayın gece halini görmüştü gerçi ama burada, geminin koruması olmaksızın boşluğun içinde olunca her şey çok daha farklı görünüyordu. Gecenin geldiğini hissetmeye onu görmeden bir süre önce başlamıştı. Bunu en çok da termik düzeyde hissetmişti. Yeryüzünün atmosferi tarafından korunmadan doğrudan Güneş'e maruz kalındığında dışarıdaki ısının doksan derecenin üzerinde olduğunu biliyordu; gök cismi gözden kaybolduğundaysa uzayın ısısı sıfırın altında yaklaşık iki yüz derecelere kadar düşüyordu. Yalnızca birkaç saniye içinde yakıcı bir denizden kutup soğuğuna geçmek gibi bir şeydi bu. Arada hiçbir geçiş süreci olmadan bir anda yaklaşık üç yüz derecelik bir sıcaklık değişimi.

"İnanılır gibi değil!" diye haykırdı neler olup bittiğini nihayet anladığında. "Bu uzay tulumlarının böylesine bir sıcaklık değişikliğine dayanabilmesi, ona kendini uyarlayabilmesi inanılacak şey değil! İnsan yaşamadan buna inanamaz!"

"Bunun için NASA'ya teşekkür edebilirsiniz," diye yanıt verdi Seth, Canadarm 2'nin koluna yaklaşabilmek için MMU'yu oynatmaya devam ederek. "İnsan mühendisliğinin bir harikasıdır bu."

Uzay tulumu gerçekten de bir teknoloji hazinesiydi. Ortamdaki termik değişiklik kendiliğinden oluvermiş, buna bir de ani ve kökten bir ısı değişikliği eşlik etmişti ama tulum şoku içine çekmiş ve şaşırtıcı derecede etkin biçimde otomatik olarak kendini ayarlamıştı. Gerçi Tomás değişikliği hissetmemiş değildi, sanki Karayipler'de yüzerken bir anda kendini buz gibi Arktik Okyanusu'nun ortasında buluvermiş gibi olmuştu ama yine de en korkunç termik şoklara karşı korunmuş olduğundan hiç kuşku duymuyordu.

Çevresine bakındı ve bedeninden bir ürpertinin geçtiğini hissetti.

"Vay canına!"

Uzay boşluğunda Güneş'in ışığı nasıl bir mutlak beyazlıktaysa kozmik gecenin siyahı da tahmin edilebileceğinden çok daha karaydı. Mutlak olarak hiçbir ışık yoktu. Tomás yalnızca kendi kaskının

lambasının, mekiğin ve MMU'nun ışıklarının, bir de yol arkadaşlarının lambalarının aydınlattıkları kadarını görebiliyordu; hepsi karanlığın içinde birer hayalete benziyorlardı. Başka her şey yok olmuş, görünmez hale gelmişti.

Bir tek Samanyolu dışında.

Karanlığın ortasında kocaman bir yıldız denizi uzanmaktaydı; her biri farklı renklerde, kırmızı, sarı, beyaz, mor, mavi, yeşil milyarlar ve milyarlarca sabit ışıklı nokta. Kozmik bir Noel ağacı gibiydi sanki. Kimi yıldızlar ya çok yakın ya da çok kocaman olduklarından belirgin biçimde takımyıldızlarını oluşturuyorlardı, bunlar yeryüzünden de belli belirsiz seçilebilen yıldızlardı. Şurada Yay, burada Oğlak, biraz ötede Güneyhaçı, daha beride Büyük Ayı. Ortadaysa galaksiyi aydınlatan gaz şimşekleri çakıyordu. Hepsi, yeryüzünden görülebilmesi olanaksız bir billur berraklığında ve mekikten bakıldığında akla hayale gelmeyecek bir ihtişama sahipti. Bir kere daha evreni izlemiyordu, evrenin içindeydi. Ve bu anın öyle bir gerçekçiliği vardı ki sanki zihni bedeninin bu uçsuz bucaksız ışıklar sürüsü içinde bozulmaya uğramasından çekinirmiş gibi onun başını döndürüyordu; âdeta Canadarm 2'nin ucu bir uçurumun zirvesiydi de evren de altında uzanan boşluktu.

Sonra bir de Ay vardı.

Yeryüzünden bakıldığında yalnızca göğe asılı duran iki boyutlu bir çemberden ibaretti ve onun yeni mi, dolunay mı, hilal mi olduğunu anlayabilmemize ancak Güneş'in ışığı izin verebiliyordu. Oysa bu bakımdan da uzaydayken işler çok farklıydı. Ay iki boyutlu bir disk olmaktan çıkmış, üç boyutlu bir küreye dönmüştü. Bir topa. Bir gezegene. Üzerinde kabartmaları olan bir gezegen. Kraterleri, dağları ve gölgeleri sanki oracıkta, gözünüzün önündeymiş gibi bütün zıtlık ve derinlikleriyle birlikte görülebiliyordu. Tomás Ay'dan ancak birkaç adım uzaklıkta olduğu hissine kapıldıysa da bunun yalnızca bir yanılsama olduğunu biliyordu. Onunla arasındaki uzaklık burada da Dünya'dakinin aynıydı, yalnızca burada görüşü bozacak

bir hava yoktu ve boşluk her şeyi daha billur, daha net, daha yakın hale getiriyordu.

"Tom?"

Ve nihayet Dünya'nın ta kendisi. Samanyolu'nun ışık dolu gösterisini bir çember şeklinde kesen, sessiz bir canavar gibi kocaman gölgesiyle devasa bir varlık. Bu karanlığın ortasında, aşağı tarafta kendisine tuhaf biçimde tanıdık gelen biçimler çizen bir ışık fark etti. Çok geçmeden bunun Avrupa olduğunu ve gördüğü ışıkların da İtalyan yarımadasının uzun ve dar profilini çizdiklerini fark etti ama tersinden, bu da İtalya'nın durumunda çizmenin topuğunun kuzeyde olması anlamına geliyordu. Dünya'yı haritalardan görmeye alışkın olduğu biçimde görebilmek için ters döndü. Kıyıdaki ışıklar apaçık İtalya'yı çiziyorlardı. Koşullanmış bir refleksle gözü batıya doğru kayıp İber Yarımadası'nı aradı ve hemen de buldu. Gece aydınlatması kıyı şeridi boyunca daha güçlüydü ama içeride, mutlaka Madrid'in bulunduğu yerde daha bir yoğunlaşıyordu, ancak onu asıl ilgilendiren batı kıyısıydı.

Portekiz.

Lizbon ve Porto'nun ışıklarını görünce Portekiz'in bulunduğu bölgenin Madrid ve Barselona-Valencia hattıyla birlikte yarımadanın en ışıklı köşelerinden biri olduğunu fark etti ki bu da ülkedeki nüfus yoğunluğunun bir yansımasıydı. Elbette ki daha çok kıyı boyunda çünkü iç bölgeler aynı derecede aydınlık değildi. Sonra Fransa'nın ışıklarını ayırt etti, özellikle Paris çevresi –Işıklar Şehri– sanki bir yıldızmış gibi parıldıyordu, daha sonra da Almanya ve İsviçre'yi gördü. Biraz daha güneye bakınca Kuzey Afrika kıyılarının daha az belirgin olan kenarlarını seçebildi, özellikle de Tunus'u, ancak geri kalanı daha çok bir gölgeden ibaret gibiydi. Avrupa'nın kıtaların en aydınlığı olduğuna hiç kuşku yoktu; muhtemelen tek rakibi Kuzey Amerika olabilirdi ama belli bir süre daha orayı göremeyecekti.

"Tomás!" diye bağırdı Seth, uzay tulumunun telsizinden. "Ne halt ediyorsunuz yine? Uykuya mı daldınız yoksa?"

"Ha? Ha?"

"Uyansanıza yahu! Şu işi bitirmemiz gerek!"

Yeryüzü ve evrenin olağanüstü gece manzarası karşısında insanın dikkatini toplayabilmesi hiç kolay olmuyordu.

"Evet, evet," dedi başını sallayarak. "Sorun şu ki ben yükü göremiyorum. Yükü göremeden ne yapmamı bekliyorsunuz ki?"

"Ördek?" diye seslendi Seth. "Bunu halledebilecek misin?"

İki saniye sonra uzay gemisinin üstünde bir ışık belirdi ve karanlığın içinde gezindikten sonra nihayet MMU'nun mekiğin yanı başında süzülür halde bırakmış olduğu yakıt deposuyla misiller bataryasının üzerinde durdu.

"Gördüm," diye haber verdi Tomás. "Yao, beni yüke yakınlaştırabilecek misiniz?"

"Hemen."

Çinli astronot kokpitten Canadarm 2'yi oynatarak robot kolu havaya kaldırdı ve Portekizlinin bulunduğu ucunu Delta'nın yükünün olduğu tarafa doğru götürdü. Bu manevralar sırasında Tomás kendini çok da güvende hissedemiyordu çünkü Canadarm 2 uzanırken sarsılma eğilimindeydi, özellikle de bir gökdelenin tepesine konmuş bir turna gibi en ucunda duruyorsanız. Ayaklarının sabitlenmiş oldukları gereçten kurtulmasından korkuyordu ama şu an bulunduğu yerde düşmek diye bir şey olmadığını aklında tutabilmek için çaba harcadı; uzay mekiğinin robot kolunu bırakırsa olabilecek en kötü şey boşlukta süzülmesi olacaktı.

Yüke yaslanarak bir düğmeye bastı ve palangalar kordonları çekmeye başlayarak depo ile bataryayı Canadarm 2'ye yaklaştırdı. Bu işlem tamamlanınca Tomás, Yao'nun bulunduğu, kokpitin arka penceresine doğru döndü.

"Beni yüklüğe indirin."

Çinli, robot kolu çalıştırarak onun katlanıp da taşıdığı yükü mekiğin yüklüğüne doğru çekmesini sağladı. Sonra üç EVA astronotu operasyonun son aşamasına geçtiler. Emese yakıt deposuyla ilgilenirken, diğer ikisi de misilleri yüklendiler.

Seth mekiğin yüklüğüne bir gereç sabitlerken Tomás da misillerin bataryasını yerleştirilecekleri yere doğru büyük bir özenle götürmekteydi. Misillerin tabanında küçük halkaların içinden geçmekte olan madenî bir zincir bulunuyordu ve Portekizlinin görevi de dört adet AIM-120 AMRAAM füzesini serbest bırakabilmek için bu zinciri çözmekten ibaretti. Bataryayı Seth'in az önce monte etmiş olduğu yapının içine oturtup zinciri de beş metre ötedeki bir sandığın içine koydu ve dört misilden her birini geminin bilgisayarına bağlayacak olan elektrik kablolarını takmaya koyuldu. Misillerin daha sonra Atlantis'in kokpitinden yönetilebilmeleri için ilk önce onları harekete geçirecek bir gerecin merkezî bilgisayar sistemine elle bağlanması gerekiyordu. Tomás, bütün dikkatini yoğunlaştırmış, çok yavaşça çalışıyordu. Tek görebildiği kaskının aydınlattığı kadarıydı, geri kalan her şey kapkaraydı.

Bir zaman sonra burnunun ucunda bir kaşındı hissetti ve içgüdüsel olarak kaşınmak üzere kolunu kaldırdı, ancak eli kaskının camına çarptı.

"Tüh!"

"Tomás?" dedi Seth endişeyle. "Ne oluyor?"

Ne demeliydi şimdi? Burnunun kaşındığını ama kaşıyamayacağını unuttuğunu mu söyleyecekti?

"Hiç, hiç."

"Dikkatli olun."

Kaşıntı giderek güçlendi ve burnu yanmaya başladı, gözleri nemlenmesin diye aksırmamak için kendiyle mücadele halindeydi. Bu bir alerji miydi? Normalde küçücük bir sorun olması gereken şey giderek karmaşık hale geliyordu. Elleri kaskın içine giremediğine göre gözlerinde biriken yaşları nasıl silecekti?

Sonunda yaşların akması ve buğunun dağılması için beklemeye karar verdi. Bu arada da bu ağırlıksız ortamda gözyaşlarının hiçbir yere akamayacağını fark etti; alerji gözlerini yaşartmayı sürdürdükçe gitgide büyüyen iki sıvı küre halinde gözlerine yapışık olarak biriki-

yorlardı. Bundan kurtulmasının hiçbir yolu yoktu. Gözlerini birkaç kez kırpıştırıp kafasını silkeleyerek yaşları gözlerinden uzaklaşmaya zorlamayı denedi ama onlar inatla göz kapaklarına asılıp kalmışlardı. Görüşü giderek bulanıklaşıyordu ama işini de bitirmesi gerekiyordu. Ne yapabilirdi? Neredeyse el yordamıyla elektrik kablolarının kutusunu yokladı ve hiç göremeden de olsa son bağlantıyı da kurmayı başardı. İşini başarabilmiş miydi acaba?

"Ördek," diye seslendi Tomás. "Misilleri kontrol eder misiniz?"

Komutanın yanıt vermesi birkaç saniye aldı, herhalde kontrol panosundaki gereçlerden onay alması gerekmişti.

"Anlaşıldı Tom," diye yanıt verdi. "Oyuncaklar ısınmış."

Portekizli rahat bir soluk aldı. Görüşü hâlâ yaşlardan bulanık haldeyken bir sorun çıkmış olsa nasıl çözebileceğini hiç bilemiyordu.

"Yakıt ne durumda?" diye sordu Seth. "Aktarma iyi geçti mi?"

"Olumlu."

"O halde, eğer unuttuğum bir şey yoksa operasyon tamamlanmış demektir."

"Olumlu EVA. İyi iş çıkarttınız, ahıra dönüşte kolaylıklar."

Tomás, kordonları çekiştirerek Atlantis'e hâlâ sıkıca bağlı olduklarını denetledi. Her şey yolunda görünüyordu. Ancak görmekte hâlâ büyük sıkıntı çekiyordu.

"Şey... Emese?"

"Evet Tomás?"

"Ben kör oldum."

"Efendim?"

"Gözlerimde buğu var ve ondan kurtulamıyorum. Hiçbir şey göremiyorum. Dönüş yolunda bana yardım edebilir misiniz?"

Bu soruna aşina olan astrobiyolog tepki vermekte gecikmedi. Portekizlinin kordonunu çekiştirerek, Atlantis'in yüklüğünden onları geminin içine ulaştıracak olan giriş odacığına varıncaya dek onu

yönlendirdi. Seth'le birlikte silindirin içine girdiler. Amerikalı, dış kapıyı kapattı ve kolu çevirerek kapıyı kilitledi.

Seth kapı kapanınca basınçlandırma düğmesine bastı. İçerideki basınç dengeli hale gelip de arkadaşlarının yanına geri dönebilmeleri için giriş odacığına hava girene dek beklerken nihayet birazcık gevşediler. Tomás o sırada buğulu gözlerinin önünde bir şeyin süzüldüğünü fark etti ve bunun kaskın içinde uçan iki damla olduğunu anladı.

Gözleri hâlâ buğulu olduğuna göre bu damlalar gözyaşları olamazdı. Saatler sürmüş, yorucu fiziksel etkinliğin ürünüydü bunlar.

Bunlar ter damlalarıydı.

LXXI

Basınçlandırma bitip de orta kabinin rahatlığına kavuşur kavuşmaz Tomás kaskını çıkardı. Terden sırılsıklam olmuştu; sanki havuzdan yeni çıkmış gibi saçları kafatasına yapışmıştı. Ter damlaları yeryüzündeyken olduğu gibi bedeninden aşağı akmıyor, gözeneklerinin üstünde küçük küreler oluşturuyorlardı. Kimileriyse bedeninden kopmuş havada geziniyordu; uzay tulumunun içinde yükselmekte olan cüce balonları andırıyorlardı.

Yanı başında duran Emese derin bir soluk aldı.

"Of," diyerek nefesini verdi harcadığı çabadan yüzü kıpkırmızı ve o da terden sırılsıklam bir halde. "Bittim."

Seth'e gelince, soyunmak ve hatta konuşmak için bile hali kalmamış gibi kendini bırakmış tavana yakın bir yerde süzülüyordu. Üç astronot uzay boşluğunda çalışarak tam altı saat geçirmişlerdi ve kendilerini maraton koşmuş gibi hissediyorlardı; sanki bir savaş alanından dönmüş gibiydiler. Yorgunluktan konuşacak sözcükleri bile bulamıyorlardı. El kol kareketleriyle su istediler ve bolca içerek bedenlerinin uzun sürmüş olan susuzluğunu giderdiler.

Portekizli kaslarının ağrıdığını hissediyordu ve içinde uzaya çıkmış olduğu tulumu çıkarmayı ancak on dakika sonra ve hem çok fazla çaba hem de Yao'nun yardımlarıyla başarabildi. Neyse ki giysinin parçaları uzay mekiğinin ağırlıksız ortamı içinde kuş tüyündenmiş gibi havada uçuşuyordu. Eğer durum böyle olmasa, onu

üzerinden çıkabilecek gücü kendinde bulabilmek için önce koca bir sığırı yemesi gerekeceğini düşündü.

Çinli astronot onun eldivenlerini çıkardığında açığa çıkan elleri bembeyaz ve ter içindeydi. Gövde kısmını çıkartıncaysa yapmış olduğu hareketlerin boynunda ve kollarının eklem yerlerinde kırmızımsı lekeler bırakmış olduğunu gördü. En son da çizmeleri çıkardı.

"Peki nasıldı?" diye sordu Yao. "Güzel miydi?"

"Zordu."

"Onu biliyorum zaten sayın meslektaşım. Yüzlerinizi görünce hemen anlaşılıyor."

"Johnson Uzay Merkezi havuzundakinden daha zordu. Çok daha zor. Boşlukta da havuzda karşılaştığımız gibi direnç ve yer çekimi olmayabilir ama her şey o kadar farklı ki uyum sağlamak için harcadığımız çabalar bizi tüketti, hem fiziksel hem zihinsel anlamda. Sonra bir de sürekli halde olan tehlike var, herhangi bir şey ters gidecek olsa kurtuluşumuz olmayacağının farkındayız. Ayrıca ışınımlara ve aşırı sıcaklık değişimlerine de maruz durumdayız. Ama en kötüsü normalin çok altında olan atmosfer basıncı. Beş bin metre yükseklikte iş görmek gibi bir şeydi bu. İnsan çabucak yoruluveriyor."

"İnanırım, inanırım. Ama benim asıl bilmek istediğim fiziksel güçlükler ve tehlikenin ötesinde gezintiyi nasıl bulduğunuz. Dışarıdaki evren buradan görüldüğü gibi mi?"

Tomás soruyu kafasında tarttı.

"Aynı şey."

"Ah!"

"Ama farklı da."

"Yin ve yang gibi mi?"

"Öyle işte."

"Hangi anlamda aynı?"

"Evren aynı evren. Aynı yıldızlar, aynı Güneş, aynı Dünya."

"O halde farkı ne?"

Portekizli gördüklerini dile getirebilmenin bir yolunu arayarak derin bir soluk aldı.

"Dışarısı, çok... Muhteşem. Görkemli. Sonsuz." Mekiğin pencerelerinin bulunduğu kokpit tarafına doğru bir işaret yaptı. "Burada içerideyken pencerelerden bakılınca görüntü çok güzel ama evrenin ihtişamı, uçsuz bucaksızlığı, ışığın ve renklerin katıksızlığı aynı biçimde görülemiyor. Farkı anlayabilmek için dışarı çıkmak gerek. Gerçi şimdi de dışarıdayız ama her şeyi anlayabilmek için uzay boşluğuna çıkıp evreni oradan görmek gerekiyor."

Yao gülümsedi.

"Sizi çok felsefi gördüm sayın meslektaşım..."

"Olabilir. Ancak insanın böyle bir deneyim yaşayıp da hiç değişmemesi mümkün değil."

"Sizi en çok etkileyen ne oldu? Evrenin büyüklüğü mü? Dünya'nın görünüşü mü?"

"Kim olduğumuzu farklı biçimde kavramak oldu."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Birer yolcu olduğumuzu."

Çinli dilini şaklattı.

"Hah! Yolcu olduğumuzun farkına varmak için dışarı çıkmaya hiç gerek yok ki sayın meslektaşım. Bir uzay gemisinin içindeyiz zaten, uzay boşluğunu aşıyoruz."

Tomás başını iki yana salladı.

"Biz derken Atlantis'i kastetmiyordum," diye düzeltti. "Bizle kastettiğim insanlıktı. Hepimiz birer yolcuyuz ve dışarı çıkınca bu apaçık hale geliyor. Dünya'nın aslında ne olduğu çok rahat anlaşılıyor."

"Bir gezegen..."

"Bir gemi."

"Affedersiniz?"

"Dünya dev bir gemi Yao. Hiçliğin ortasında, sonsuz bir uzay derinliğiyle kuşatılmış olarak hayal edilebilecek en beyaz ışığı yayan bir ateş topunun çevresinde dönüyor... Aşağıdayken toprak ve deniz her yeri kaplıyor ve üstümüzde de gökyüzü var. Toprakla kuşatılmış durumda olmak içimizi rahatlatıyor, kendimizi güvende hissettiriyor, oysa ben şimdi bunun bir yanılsamadan ibaret olduğunu anlıyorum. Gökyüzü yalnızca yukarıda değil. Her yerde o. Her yerde."

"Eğer haddimi aşmıyorsam sayın meslektaşım, bunu herkes biliyor zaten."

"Akıl yoluyla evet. Ama duygusal düzeyde değil. Bunun için dışarı çıkıp kendimizi boşluğa bırakmak, galaksinin ve düşünülebilecek en koyu karanlığın çevremizi sarmasına izin vermek gerekiyor. Bu ne bir astronomi kitabının fotoğraflarıyla, ne bir fizik broşürünün grafikleriyle ne de ne kadar belagati yüksek olursa olsun sözcüklerle öğrenilebilecek bir şey. Yetmiyor. Bütün bunları gerçekten anlayabilmek için duygulardan geçmeleri gerekiyor. Dünya yalnızca boşlukta gezinen bir uzay gemisi ve bizler de onun yolcularıyız. Uzayda ve zamanda yolculuk ediyoruz, hiçlikten gelip hiçliğe gidiyoruz, çevremiz hem hiçbir şeyle hem de her şeyle kuşatılmış durumda, sonsuz bir boşlukta uçuşan bir toz zerresiyiz. Asıl gerçeğin özeti bu işte."

Yanıt olarak Yao yüzünü buruşturdu.

"Vay canına! Bana kalırsa bu deneyim sizin kafanızı bulandırmış."

"Beni aydınlattı."

Çinli astronot sustu. Arkadaşının gördüklerinden fazlasıyla etkilenmiş olduğu apaçıktı. Onu düşünceleriyle baş başa bırakarak kendine gelmesi için biraz zaman tanımak en iyisi olacaktı. Bu yüzden de Yao, önce Emese'nin sonra da Seth'in uzay tulumlarından çıkmalarına yardımcı olmaya karar verdi. Harcadıkları çabadan sonra birazcık dinlenen EVA astronotları yemeye başladılar; yanlarında götürdükleri enerji çubuklarının faydası olmuştu gerçi ama yeterli olmanın da çok uzağındaydı.

Yemek sırasında bir siluet havada süzülerek yaklaştı. Ördek yanlarına gelmişti.

"E, nasıldı? Zor oldu mu?"

"Çok."

Komutan Tomás'a çok da doğal görünmeyen bir tavırla, bir süre onların yemek yiyişini izledi.

"Neler oluyor?" diye sordu tarihçi. "Bize söylemeyi istediğiniz bir şeyler mi var?"

"Evet."

Topluluk yeni bir haber olduğunu sezerek yemeyi bıraktı.

"Ne oldu ki?"

"Yarının büyük gün olduğunu biliyorsunuz. On sekiz saat sonra Phanes yeryüzünün yamacından geçecek ve hangi güzergâhı izleyeceği de tam olarak belirlendi. Karşılaşma Pasifik üzerinde, Hawaii'nin biraz güneybatısında gerçekleşecek ve umduğumuz şekilde gemilerini yavaşlatmadıkları ve yörüngeye girmedikleri takdirde temas kurabilmek için önümüzde ancak on beş dakika kadar bir zaman olacak. Bu süreden sonra Phanes bizim bölgemizden uzaklaşacak ve biz de onun peşinden gidebilecek durumda olmayacağız."

"On beş dakika mı?" diye sordu Tomás hayretle. "Ama bu hiçbir şey değil ki."

"Elimizi çabuk tutmamız gerekecek."

"Bizi görünce yavaşlayacaklardır mutlaka," diye tahminde bulundu Seth. "Bu bana çok açık görünüyor."

"Muhtemelen öyle olacaktır," diye kabul etti komutan. "Yine de biz elimizde yaklaşık on beş dakika bulunacağı ilkesinden hareket etmeliyiz. Teması kurabilmek için bu kadar zamanımız olacak. Eğer yörüngeye girerlerse böylesi çok daha iyi olacaktır."

"Phanes'in resimlerini ne zaman görebileceğiz?" diye sordu Emese. "Yani ışıklı bir noktadan daha fazlasını demek istiyorum. Gemilerinin gerçek fotoğraflarını görebilmeyi isterdim."

"Houston'a göre karşılaşmanın iki saat öncesinde görüntüleri almış olacakmışız," diye yanıtladı Ördek. "Bütün teleskoplar onlara doğru yöneltilmiş durumda ama şimdiye kadar ışıklı bir noktadan başka bir şeyi görüntüleyemediler. Güneş'in konumu ve daha bilmem neler yüzünden böyle oluyormuş. Anlaşılan Güneş ışığının geliş açısı ancak Phanes Dünya'ya iyice yaklaştığında işimizi kolaylaştırabilecekmiş. Houston, gemilerinin neye benzediğini açıkça gösteren bir fotoğraf elde ettiği anda bunu bizimle de paylaşacak."

"Yalnız iki saat önce mi?" diye sordu astrofizikçi şaşkınlıkla. "Daha önce yapamıyorlar mıymış?"

"Anlaşılan yapamıyorlar."

"Kahretsin!"

"Hepsi bu da değil. Houston bana sizinle de paylaşmak zorunda olduğum başka bir bilgi daha iletti."

"Ne varmış yine?"

Komutan devam etmeden önce sesini alçalttı; konunun ne kadar hassas olduğunun farkındaydı ama bundan kaçınmasının da hiçbir yolu yoktu. Bu işi ne kadar çabuk aradan çıkarırlarsa o kadar iyi olacaktı.

"Soyuz havalanmış," diye duyurdu. "Üstümüze doğru geliyor."

LXXII

Görevin ana damarı yaklaştıkça astronotları uyku tutmaması beklenebilirdi. Ördek, Fransız ve Yao için de böyle oldu; gerginliklerinden dolayı uyanık ve dikkatli kalmayı tercih ettiler, daha sonra, her şeyi arkalarında bıraktıklarında nasılsa dinlenirlerdi, şimdiyse gözlerini açık tutmaları gerekiyordu.

Öte yandan EVA'ya katılmış olan astronotlar içinse durum farklıydı. Onlar o kadar yorulmuşlardı ki yemekleri biter bitmez, üstelik de Soyuz'un üzerlerine yaklaşmakta olduğu haberine karşın uyku tulumlarına doğru süzüldüler.

"Ben bir dakika daha dayanamayacağım," diye sızlandı Emese. "Eğer hemen yatmazsam ayakta uyumaya başlayacağım sanıyorum."

"Ben ayakta uyumayacağım," dedi göz kapakları ağırlaşmış olan Seth. "Havada süzülerek."

Tomás da onlar kadar bitkindi gerçi ama grubun tek çaylağı olarak ağırlıksız ortamda nasıl uyunabileceği hakkında pek bir fikri yoktu; bu konuda sorular sormak için çok geçerli nedenlere sahipti çünkü bu koşullar altında dinlenmek mutlaka çok farklı bir deneyim olmalıydı. Uzay mekiğinde hiç yatak yoktu. Teorik olarak astronotlar pekâlâ da kabinin içinde havaya yükselerek yatıp uyuyabilirlerdi; bunu engelleyecek hiçbir şey bulunmadığı gibi bu gayet ilginç ve çekici bir deneyim de olurdu. Ancak Emese'nin kendisine açıklamış olduğu gibi bunun sorunu da sürekli olarak ayaklarını, kafalarını

ya da bedenlerinin başka bir parçasını bir duvara ya da öteki astronotlardan birine vurarak uyanmak zorunda kalmaları oluyordu.

Bu yüzden de uyku tulumları orta kabinin duvarlarına sabitlenmişti. Tıpkı diğer iki EVA astronotu gibi Tomás da kendisine verilmiş olanın içine giriverdi ve hemen uykuya daldı. Tuhaf bir şekilde, kollarını dışarıda usul usul salınmaya bırakmış olarak uyuyordu. Âdeta annesinin karnında amniyon sıvısının içinde yüzen bir bebeğe benziyordu. O kadar güzel dinlenmişti ki yedi saatlik uyku ona kısacık bir an gibi gelmişti.

"Tomás?" diye usulca fısıldadı bir ses kulağına. "Tomás?"

Portekizli bir gözünü açtı ve yarı uykulu Emese'nin kusursuz yüzünün üzerine doğru eğilmiş olduğunu gördü.

"Ha?"

"Uyandınız mı?"

Macar'ın bu sorusu ona saçma görünmüştü. Kendisini bizzat o uyandırmıştı çünkü ama bunu dile getirmekten kaçındı.

"Bir şey mi oldu?"

Emese uyku tulumunun fermuarını açtı.

"Seth hâlâ uyuyor ve diğerleri de kokpitteler," diye fısıldadı. "Bundan yararlanmalıyız."

Tomás hâlâ yarı uykudaydı ve beyni biraz yavaş çalışıyordu.

"Yararlanmalı mıyız? Ne için yararlanmalıyız?"

Genç kadın küçük bir kahkahayla bir bacağını onun uyku tulumunun içine soktu.

"Tahmin edin!"

Nihayet neler olup bittiğinin farkına varan tarihçi tamamen uyanarak ona şaşkın gözlerle baktı.

"Ne yapıyorsunuz siz?"

Emese ona sarılarak büzüştü.

"Tomás, sizin gibi bir erkek..."

"Tamam, ben de bir erkeğim ama tek erkek de değilim. Beni dinleyin Emese, hem son derece güzel hem de çok ilginç bir kadınsınız siz. Ama benim bir nişanlım var ve onunla birkaç hafta içinde evleneceğim. Şu anda bunu..."

"Hımm... Organınız da kocamanmış!" dedi kadın yaramaz bir gülümsemeyle.

Portekizli uyku tulumunun içine bakınca anormal derecede güçlü bir ereksiyonun oluşmuş olduğunu fark etti. Dünya'dayken onu uzayda yolculuğun olası etkileri hakkında uyarmışlardı. Anlatılanlara göre astronotlar uzaydayken hep koskoca ereksiyonlarla uyanırlarmış, cinsel olarak uyarılmış olduklarından değil, yalnızca yer çekiminin yokluğundan. Uyku sırasında kan genellikle erkeklerin bedenlerinin alt kısımlarında toplanma eğilimi gösteriyormuş ve bu da bu utanç verici durumu yaratıyormuş.

"Düşündüğünüz gibi değil. Yer çekimi yüzünden!"

Emese dudaklarını adamın yüzüne yaklaştırdı.

"Gevşeyin Tomás," diye mırıldandı. "Bırakın kendinizi. Anın tadını çıkarın."

Tarihçi uzun süre karşı koyamayacağının farkındaydı. Böyle bir kadına hangi erkek hayır diyebilirdi ki? Yalnızca bir ahmak. Tıpkı onun gibi bir ahmak...

"Bakın, nişanlıyım ben. Bunu gerçekten isterdim ama... Bu mümkün değil. Beni duyuyor musunuz? Mümkün değil."

Kadın durup gözlerini onun yüzüne dikti.

"Sorun nişanlınız mı?"

"Elbette ki nişanlım!"

"İçiniz rahat olsun, hiçbir şeyden haberi olmayacak."

"Ama ben biliyor olacağım."

Emese gözlerini kırpıştırdı; Portekizli fazlasıyla çetin ceviz çıkmıştı.

"Benim uğruma kendinizi feda edemiyor musunuz yani?"

"Sizin uğrunuza kendimi mi feda edeyim?" dedi adam gülerek. "İnanın bana sizin için kullanacağım en son sözcük fedakârlık olacaktır. Siz günaha davetsiniz. Asıl fedakârlık size hayır demek."

"Demeyin siz de."

"Kaç kere yinelemem gerekecek? Ben nişanlıyım."

"Ben de ölmek üzereyim."

Bu beklenmedik hatırlatma Tomás'ı allak bullak etmişti.

"Ben... Çok üzgünüm..."

"Ölmek üzereyim ve hiç çocuğum yok," diye ekledi kadın birdenbire ciddileşerek. "Bunun ne kadar korkunç bir şey olduğunu fark edebiliyor musunuz?"

Tomás suçluluk duyarcasına başını önüne eğdi.

"Evet."

"Çocuk sahibi olmadan ölmeyi istemiyorum ve çocuğumu da uzaydayken yapmak istiyorum. Sizinle Houston'daki karşılaşmamızda aradığım erkeğin siz olduğunuzun farkına vardım. Daha açık sözlü, daha doğrudan olamam. Bu benim gizli projem haline gelmişti. Her gün bunu düşünüyorum, bir süreden beri her şeyi planlıyorum ve şu anda da en verimli dönemimdeyim. Bir çocuk istiyorum, sizden olmasını istiyorum ve onu burada, uzayda yapalım istiyorum çünkü ben bütün ömrümü uzaya adadım. Bu çocuk evrenin çocuğu olacak, ilk Dünyalı-uzaylı ve o bizim çocuğumuz olacak. Bizim."

"Evet, ama..."

"Bir erkeğe benimle sevişmesi için yalvaracağım aklımın ucundan bile geçmezdi ama size yalvarıyorum işte. Lütfen merhametli olun ve bana hayır demeyin."

"Ben... Ben..."

Onu susturmak için parmağını onun ağzına götürdü.

"Nişanlınıza olan sadakatinizi anlıyorum. Bu sizi benim gözümde daha da yüceltiyor ve benim için doğru erkek olduğunuzu doğruluyor, çocuğum için en doğru baba olacağınızdan emin olmamı sağlıyor. Sizden çocuğumu yapmama yardım etmenizi rica ediyorum. Bunu

nişanlınızı aldatmış olmak için değil, yalnızca ölmek üzere olan ve son nefesini vermeden önce bir çocuğa, çok özel bir çocuğa sahip olmayı isteyen bir arkadaşınızın son arzusunu yerine getirmek için yapmış olacaksınız. Bütün ömrümü yaşamı inceleyerek geçirdim ben ve şu anda da istediğim tek şey yaşam verebilmek. Benden bir parçayı bir başka kişiye aktarmadan ölmeyi istemiyorum. Son arzumun gerçek olabilmesi için yardım edin bana. Çok şey mi istiyorum sizden?"

"Durumunuzu ve isteğinizi anlıyor, size saygı duyuyorum ama Maria Flor... Yani nişanlım buna nasıl tepki..."

"Hiçbir şeyden asla haberi olmayacak, sizi temin ediyorum. Bana bir çocuk verin, onu Dünya'da doğuracağım ve babasının kim olduğunu da hiç kimseye söylemeyeceğim. İkimizin sırrı olacak bu. Sonucunda kimse zarar görmeyecek ve ben de ömrümce düşünü kurduğum çocuğuma kavuşmuş olacağım. Yaşamım bir anlam kazanacak, ardımda bir soy bırakmış olarak huzur içinde ölebileceğim." Yoğun bir dikkatle adamın yüzüne baktı. "Bunu aşk için değil ama dostluk adına yapın. Benim için yapın. Lütfen, acımasız olmayın, bana hayır demeyin."

Portekizli kendini köşeye sıkışmış hissediyordu. Nasıl evet diyebilirdi ki? Ama hayır demeyi nasıl başaracaktı? Ne yapacağını bilemiyordu. Arzusuna boyun eğmek ona ahlaksızca geliyordu ama bu isteği reddetmek de aynı derecede duyarsızca olacaktı. Bir ikilemle karşı karşıya kalmıştı. İşin gerçeği hiçbir erkek güçlü bir nedeni olmaksızın böyle bir kadını geri çeviremezdi. Onun nedeninin adıysa Maria Flor'du. Kalbi elbette ki nişanlısına aitti ama beyni Emese'yi anlıyor, bedeniyse onu arzuluyordu. Ayrıca şu anki durumu yalnızca yer çekiminin yokluğundan ileri geliyor da değildi.

Son bir duraksamadan sonra kararını verdi. Yapacağı şey...

"Misil göründü!"

Bu beklenmedik alarm çığlığı orta kabini hayrete sokmuştu.

LXXIII

Orta kabine bir şaşkınlık egemen olmuştu. Fransız elinde bir naylon torba, üzerinde yalnızca külotuyla havada süzülerek belirdi.

"Tüh! Kahretsin!"

Artık yalnız olmadıklarını fark edince Emese hemen adamın uyku tulumundan uzaklaştı ve duvardaki bir kadrana bakıyormuş gibi yaptı.

"Neler oluyor?" diye sordu Tomás telaşla. "Biri bir misil mi ateşlemiş? Ruslar mı?"

"Evet... İşte şu küçük parça," diye yanıtladı Kanadalı pilot. "Kokpitte elimden kaçtı ve misile dönüştü. Onu yakalamam gerek."

Portekizli dikkatini verince havada süzülen bir şey fark etti; baş döndürücü bir manzaraydı bu.

"Ha?"

Fransız, sanki sinek kovalarmış gibi çevik bir hareketle misilini naylon torbasıyla yakalamayı başardı.

"İşte bu!" diye haykırdı zaferle. "Aldım!"

"Ne ki o?"

"Şey... Hiç."

Ördek kokpitten dışarı bir göz attı.

"Kanadalı dostumuz rahatlamak üzere tuvalete gitmişti ama yeterince dikkat etmeyince kötü kokulu bir dışkı elinden kurtulup kabin içinde gezinmeye koyuldu."

Pilot komutanına sitem dolu gözlerle baktı.

"Pis gammaz!"

"Boklu olmaktansa gammaz olmayı tercih ederim!" diye karşılık verdi Ördek. "Bu hepinize ders olsun çocuklar. Tuvaletteyken çok dikkat edin ve kabinleri kullanırken kapalı olduklarından mutlaka emin olun. Kabin içinde uçuşan dışkı parçalarından daha iğrenç bir şey olamaz. Ayrıca yörüngedeyken bunun sandığınızdan çok daha sık olabildiğini de aklınızdan çıkarmayın."

Uyku tulumundan çıkmış olan Tomás, ortalıkta gezinen başka bir şey olmadığından emin olabilmek için dikkatle çevresine bakınarak yüzünü buruşturdu.

"Iyk! İşte bunun gibi tiksinç şeyler astronot olmanın bütün ihtişamını söndürüyor."

Kanadalı pilotun çığlıkları Seth'i de uyandırıp ayağa kaldırmıştı.

"Fransız anılarını yayınlayıp da tarihî Phanes Görevi'nin serüvenlerini ortalığa dökerken çok eğleneceğim doğrusu," diye takıldı bilim sorumlusu dimdik olmuş saçlarını yatıştırmaya çalışırken. "Kapağını bile şimdiden vitrinlerde görebiliyorum: *Uzayda nasıl Rusları atlatıp uzaylılarla el sıkıştım ve hacet giderdim*?"

Giyinmeden önce ve Emese'ye imalı bir bakış attıktan sonra Tomás tuvalet görevi gören kabine doğru yöneldi. Fransız burayı çok kısa bir süre önce kullanmış olduğu halde son derece etkili olan bir havalandırma sistemi sayesinde içeride en küçük bir koku bile kalmamıştı. Ancak şu anda sorun kabindeki koku değil, penisinin boyuydu. Yer çekimi eksikliğiyle Macar kadının baştan çıkarma oyununun etkileri hâlâ gayet görünür haldeydi.

Portekizli idrar borusunun ucunu taktı ve emiş gücünü hissetti; sistem havayla çalışıyordu ve şaşırtıcı derecede etkiliydi. Yola çıkmadan önce tarihçi kimseye haber vermeden en az kırk sekiz saat kabızlığa yol açan bir hap yutmuştu. Görevin kısa sürmesi öngörüldüğüne göre kendini Dünya'ya dönünceye dek tutabilmeyi umuyordu.

Mesanesini rahatlattıktan sonra, utanç verici ereksiyonunu gizlemeyi sürdürerek Tomás yerini Seth'e bıraktı ve giyinmeye gitti. Sonra da kokpite kadar havada süzüldü. Gökyüzü simsiyah olduğu halde pencerelerden içeriye Güneş'in ışığı fışkırıyor ve bu da Portekizlinin hâlâ alışamamış olduğu uzaya özgü o tuhaf gecemsi gündüzü yaratıyordu. Ördek'i bilgisayarının ekranında bir görüntüyü incelerken buldu.

"Nedir o?"

"Phanes'in güzergâhı," diye açıkladı komutan. "Houston en son gözlem ve hesaplamalara dayanarak en yeni halini az önce gönderdi."

"Değişiklik var mı?"

"Pek yok sayılır. Karşılaşma dün öngörülenden iki saniye daha geç olacak gibi görünüyor." Kontrol panosu üzerindeki, rakamları kehribar renginde bir dijital saat göstergesini işaret etti. "Düzeltmeyi geri sayıma işledim bile."

Tomás saate bir göz attı.

10:57:12

"On bir saatten az kalmış."

"Büyük an yaklaşıyor."

Portekizli pencerelerin üst kısmını kaplayan yeryüzüne baktı. Tek görebildiği gri renkli bulut parçaları ile denizin engin mavisi olduğundan her zamanki gibi yine Pasifik üzerinde uçtuklarını varsaydı.

"Peki ya Ruslar?" diye sordu. "Onlardan haber var mı?"

"Bize doğru yaklaşıyorlar."

"Onu biliyorum zaten. Ama... nerede bulundukları konusunda bir bilgi var mı?"

"Washington bütün iletişimlerini dinliyor, herhalde Moskova da bizimkileri dinliyordur zaten. Ama korkarım ki Soyuz'un nerede bulunduğunu bilmenin bir yolu yok. Gafil avlanmamak için bir gözümüzü radardan ayırmamamız gerekiyor. Her ne olursa olsun, Phanes'le temas kurmadan önce onlardan haber alacağımızı sanmıyorum. Bu kedi fare oyununda Rusların hedefinin biz olmadığımızı

unutmayın. Onlar Phanes'i istiyorlar. Ama bu dansa biz de katılacağız ve ortalık fena karışacak."

"İyi de, plan Soyuz'u Phanes'le temas kurmadan önce etkisiz hale getirmek değil miydi?"

"Öyleydi ve değişmedi de. Ancak sorun Rusların nerede olduklarını bilmekte yatıyor. Eğer Washington onların konumlarını tam olarak belirleyebilmeyi başarırsa Houston bu bilgiyi bize önceden belirlenmiş bir şifreyle verecek ve biz de önleyici saldırıya geçeceğiz. Ama Soyuz'un koordinatlarını bilmeden yapabileceğimiz bir şey yok. Çarpışmanın Phanes'in görünmesinden sonra olmasında risk çok büyük, bu her şeyi karmaşık hale getirecektir."

"Mavi Operasyon'un neden başarısızlığa uğradığını öğrendik mi?"

"Houston bu bilgiyi bize vererek riske girmeyi istemedi," diye karşılık verdi Ördek. "Hem zaten bunun pek de bir önemi yok aslında, öyle değil mi? İster F-35'ler Rus hava sahasına girdikleri anda saptanmış ve geri dönmek zorunda kalmış olsunlar, ister düşürülmüş ya da belki kozmodromu bombalayıp da hedefi ıskalamış... Ne bileyim işte ben, olasılıklar sonsuz ama ne olursa olsun şu anda hiçbiri bir şey fark etmiyor. Mavi Operasyon başarılı olamadı ve önemli olan tek şey de bu."

"Evet, ama..."

Konuşmaları bir çığlıkla bölündü.

"Dikkat!"

Seth'in sesiydi bu.

Alarma geçen Ördek ve Tomás derhal orta kabine dönüp baktılar ve mürettebatın geri kalanı gibi onlar da görevin bilim sorumlusunun bir elinde naylon torba, üzerinde sırf külotuyla tuvaletten süzülerek çıkmakta olduğunu gördüler.

"Yine mi?"

Tıpkı yirmi dakika önce Fransız'ın yaptığı gibi Seth de şu anda elinden kaçmış bir dışkı parçasının peşindeydi.

"Merak etmeyin, yakalayacağım!" diye söz verdi astrofizikçi. "Yalnızca bir saniye verin ve... Ve... İşte!"

Eliyle hızlı bir hareket yaptı ve havada uçmakta olan nesneyi yakaladı, yalnız naylon torba yerine parmaklarını kullanmıştı.

"Bu çok iğrenç!" diye itiraz etti Emese. "Gözüm görmesin!"

Elindekini naylon torbaya koyacağı yerde bilim sorumlusu onu burnuna doğru uzattı.

"Durun da bir koklayayım," dedi burnunu çekerek. "Hımm... Yakından bakınca o kadar da berbat sayılmaz."

Herkesin gözleri duyduklarına inanamamışçasına fal taşı gibi açıldı. Adam çıldırmış mıydı?

"Seth!"

"Ne yapıyorsunuz siz?"

Tuvaletten kaçmış olan kahverengi nesneyi kokladıktan sonra Seth sanki bir kupaymış gibi havaya kaldırdı ve meydan okurcasına yol arkadaşlarına doğru uzattı.

"Koklamak isteyen var mı?"

"O pisliği hemen tuvalete atın!" diye emretti Ördek, komutan olarak yetkisini kullanarak. "Derhal!"

Boyun eğmiş bir ifadeyle omuzlarını kaldırdıktan sonra Seth ince uzun nesneyi naylonun içine doğru uzattı. Ama son anda hiçbir şey söylemeden ve herkesi şaşırtarak onu ısırdı.

"Hım... Çok lezzetli!"

Hepsi hayretler içinde onun çiğneyişine bakakaldılar. Emese bir çığlık attı.

"Korkunç!" diye haykırdı iki elini ağzına götürerek. "Yiyor bir de... İğrenç!"

Bilim adamı bir ısırık daha aldı.

"Siz de tadına bakmalısınız," diye önerdi dudaklarının köşesinde bir gülümsemeyle ve sanki leziz bir yemeğin tadını çıkarırcasına çiğneyerek. "Bazıları bok gibi diyebilir ama ben çok lezzetli buldum."

Bu hiç de normal değil, diye geçirdi içinden Tomás. Yörüngede olmalarından kaynaklanan akıl dışı bir davranış mıydı bu? Bir tür uzay sarhoşluğu belirtisi miydi? Yoksa daha başka türlü bir şey mi?

"Seth, şuna bir bakabilir miyim?" diye sordu Tomás.

Astrofizikçinin keyifli bakışları ona doğru döndü.

"Yoksa siz de mi tadına bakmayı istiyorsunuz Tomás?"

"Hayır, ama bu... şey... İştah açıcı görünüyor da."

Amerikalı güldü ve süzülerek Tomás'ın yanına gidip ona az önce dişlemiş olduğu sucuğu uzattı.

"Afiyet olsun."

Tomás nesneyi burnuna götürüp kokladı.

"Ama... Ama... Sucuk bu!"

Sersemlemiş olan yol arkadaşlarının karşısında Seth kahkahayı koyuverdi.

"Ne var yani? Eğlenmek de mi yasak?"

LXXIV

Hiç kimse Seth'i arkadaşlarının moralini yükseltmek ve gemideki gerginliği hafifletmek için elinden geleni yapmamakla suçlayamazdı. Ancak gerçeklik bir kere daha kendini dayattı ve günün iki büyük zorluğu çok geçmeden yine zihinleri meşgul etmeye başladı. Bu görevin başarılı olmasına bağlı olan çok şey vardı.

Rus nükleer tehdidi ne kadar ciddi olsa da sonunda herkes kendi profiliyle ilgili kişisel kaygılarına yoğunlaştı. Pilotluktan sorumlu olan iki asker Ördek ve Fransız en yakın sorun olan Soyuz'la ve bu sorunun operasyona ilişkin yönleriyle ilgileniyorlardı. Kokpitten dışarıya hiç çıkmadan, gözleri sürekli Atlantis'in radarında Houston'ın kendilerine Rus uzay gemisinin koordinatlarını iletmesini bekliyorlardı. Diğerlerine gelince, hepsi sivil olan üç görev uzmanı ile bir uzman uçak yükü onlar için en önemli olay olan Phanes'le buluşmaya ilişkin son noktaları tartışmak üzere orta kabinde bir araya toplandılar. Sırlarını ele verme korkusuyla göz göze gelmemeye özen gösteren Tomás ve Emese, birbirlerine karşı mümkün olan en profesyonel ve en kayıtsız tavrı benimsemişlerdi.

Uzaylıların gemisiyle temasa ne kadar zaman kaldığı konusunda sürekli olarak ısrarlı sorulara maruz kalmamak için Ördek orta kabine herkesin görebileceği bir geri sayım saati yerleştirmişti.

Hepsi her saniye bu saate bakıyorlardı.

08:12:44

Sekiz saatten biraz fazla zaman kalmıştı.

"Neyle karşı karşıya geleceğimiz üzerine ciddi olarak düşünmemiz gerekiyor," dedi Tomás. "Phanes'in mürettebatı neye benziyor? Teknolojileri ne düzeyde? Biz ne gibi güçlüklere göğüs germek durumunda kalacağız? Bizi bekleyen nedir aslında?"

Bu sorulara kimsenin bir yanıtı yoktu elbette ama herkesin de birkaç fikri bulunuyordu.

"En düşünülmez olana hazırlanmalıyız," diye önerdi Seth. "Örneğin uzaylıların gemisi bizimkiyle aynı türden bir teknolojik temele dayanıyor olmak zorunda değil. Hem ayrıca teknoloji kavramı bile onlara yabancı olabilir."

"Bu mümkün değil sayın meslektaşım," dedi aynı görüşte olmayan Yao. "Eğer bir uzay gemileri varsa, bir teknolojileri de var demektir."

"İlle de öyle olması gerekmez. Kopernik'ten beri, sıradanlık ilkesi gereğince insanoğlunun evrende özel bir yere sahip olmadığını, yalnızca evrenin olağan bir ürünü olduğunu biliyoruz, bu yüzden de onların da bizimki gibi ama elbette ki daha güçlü birer kokpitleri, itiş sistemleri falanları filanları olan uzay gemileri kullandıklarını hayal etmeye yatkınlık gösteriyoruz. Oysa iyi düşünecek olursak bu da bir bakıma antroposantrik bir kavram aslında, sanki kim olduğumuzu ya da kim olduğumuzu sandığımızı başkalarına da yansıtıyormuşuz gibi. Biz doğanın güçlerini egemenliğimiz altına alıp da onları kendi yararımıza kullanabilmek için teknolojiden yararlanıyoruz diye, zekâ sahibi olan bütün uzaylıların da aynı şeyi, aynı biçimde yapacaklarına inanmaya eğilimli oluyoruz." Yüzünü buruşturdu. "Ama ille de öyle olmak zorunda değil."

"Yine de sayın meslektaşım, size Phanes'in arka arkaya Pi sayısının ilk kırk iki rakamını yaydığını hatırlatmama izin verin lütfen," diye üsteledi Çinli. "Bu da en az bir alanda yani radyo sinyallerinde bizimkine benzer bir teknolojiye egemen olduklarını gösteriyor."

"Fiziğin yasaları yeryüzünde de Tau Sagittarii'de de aynıdır," diye hatırlattı NASA'nın astrofizikçisi. "Bunu biz de biliyoruz, onlar da biliyorlar. Ancak her gezegenin evrim biçimi ve derecesi kesinlikle çok farklıdır. Örneğin biz onların geometrik şekillerde ve madenî malzemelerden ya da bundan daha üstün nitelikte araçlar, bizim makinelerimize benzer üretilmiş nesneler kullanmakta olduklarını hayal ediyoruz, değil mi?"

Tomás bunun çok açık olduğunu ifade eden bir hareket yaptı.

"Tahtadan olmayacakları kesin..."

"Ama maddeye dayalı bir teknoloji kullandıklarını bizim için güvence altına alan nedir?"

"Hah!" dedi Yao hayretle. "Teknolojileri maddeye dayanmıyorsa neye dayanıyor o zaman? Ruha mı?"

"Örneğin enerjiye."

Çinli bu olasılığı gözden geçirdi.

"Yani siz sayın meslektaşım, Phanes'in bir çeşit enerji aracı olabileceğini mi düşünüyorsunuz?"

"Hiçbir şey düşündüğüm yok. Ben yalnızca bizden ne kadar farklı olabileceklerini vurgulamak adına bir varsayım üretiyorum. Phanes'i üretmiş olan türün teknolojisi muhtemelen bizimkinden çok uzak olacaktır. Bakarsınız adına teknoloji bile diyemeyiz. Onun yalnızca bir enerji akışından ya da bizim hayal bile edemeyeceğimiz bambaşka bir şeyden ibaret olmadığı nereden belli?"

"Bir şey olmak zorunda," diye öne sürdü Yao. "Gözlemevlerimiz Phanes'in radyo frekansları üzerinden yaydığı sinyalleri kaydettiler ve teleskoplarımız da geminin görüntülerini yakaladılar. Ortada kesin olarak bir şeyler var. Kayıtları dinleyip fotoğraflara bakmak yeter."

"Yalnızca ışıklı bir nokta görüntülendi," diye anımsattı Amerikalı. "İşin aslı ne türden bir araç kullanmakta olduklarını belirleyebilmemizi sağlayacak hiçbir görüntü elde edebilmiş değiliz. Bu gerçekten de bir uzay gemisi mi? Somut olarak neden yapılmış peki? Hangi biçime sahip? Bütün bunlar hakkında hiçbir şey bilmiyoruz.

Şu ana dek görebildiğimiz tek şey Güneş sisteminde gezinen ışıklı bir nokta oldu, hepsi bu. Bunun herhangi bir sonuç çıkarmak için yeterli olmadığı açıkça ortada."

Yol arkadaşları bu noktada ona hak vererek başlarıyla onayladılar.

"Bu doğru."

"Ama dahası da var," diye ekledi Seth. "Yaklaşmakta olan bu araç pek çok bakımdan farklı olabilir. Örneğin bizim gemilerimiz gibi sabit bir şekle ve boyutlara sahip olmayabilir. Uzay-zaman içinde evrim geçiriyor olması mümkündür. Bu aygıtın hatlarında sınırlar bulunmayan, dinamik bir topolojiye sahip olmadığını kim söyleyebilir? Çok büyük bir olasılıkla bizim tahmin ettiğimizden ve hatta tahmin edebileceğimizden bile çok farklı bir şey olacaktır."

"Haydi ama... Biraz abartmıyor musunuz şimdi?"

"Nereden bileceğiz? Phanes'in bizim ne işe yaradığını bile ayırt etmekten âciz olabileceğimiz şeyler yapabilecek bir teknolojiye sahip olması olmayacak şey değil. Mağarasından çıkmış bir Neandertal adamına bir bilgisayar ya da bir batarya gösterdiğinizi düşünün. Bu adamın bilgisayar ya da batarya kavramını anlayabilmesine olanak var mıdır? Biz de onunla aynı durumdayız. Phanes'in yanında Neandertal adamları gibi kalacağımıza hiç kuşku yok. Hatta belki de uzaylıların yolculuk yapmakta kullandıkları araç bir uzay mekiği gibi iç içe geçirilmiş parçalardan oluşmuş değil de bambaşka bir sisteme göre yapılmış bile olabilir. Belki de muğlak şeylerin incelikli bir korelasyonundan ibarettir. Kim bilir?"

"Ancak az önce sizin de söylediğiniz gibi sayın meslektaşım, fizik yasaları hep aynıdır," diye üsteledi Çinli matematikçi ve astronot. "Matematik de öyle. Yani ne olursa olsun, nasıl bir teknolojiye sahip olurlarsa olsunlar temel bilgileri bizimkilerle aynı olmak zorundadır."

"Bundan yüz yıl önce sığırların çektiği arabalar içinde yolculuk yapan insanlarla bugün mekikler içinde uzayda uçanlar da temelde aynı bilgilere sahiptiler ve her iki araç tipinin işleyişini de aynı fizik yasaları yönetmekteydi. Yine de bunlar iki farklı dünyadır ve hatta

neredeyse birbiriyle çelişkilidirler. Eğer aynı yöne doğru evrim geçiren aynı tür ancak bir asır içinde teknolojisini tanınmaz hale gelecek biçimde değiştirebiliyorsa, bizimkinden farklı ve bizden binler, belki milyonlarca yıl ileride olan bir tür için ne denebilir ki?"

"Doğru, doğru."

"Hem sonra, bizimle iletişim kurmuş olan türün nasıl bir çevre içinde evrim geçirmiş olduğunun da hesaba katılması gerekir. Bu varlıkların sürekli sıvı bir ortamda, sudan, metandan ya da bunun gibi bir şeylerden oluşmuş bir denizin içinde yaşadıklarını düşünelim. Elbette ki bu durum onların dünyayı ve teknolojiyi algılama biçimlerini koşullandıracaktır. Her zaman sıvı ortamlar içinde evrim geçirmiş olan varlıklar zorunlu olarak akışkan maddeler üzerine kurulu bir zihin yapısına ve dolayısıyla da teknolojiye sahip olacaklardır. Sözgelimi ateş onlar için hiçbir şey ifade etmeyecektir."

"Ateşi tanıyor olmalılar sayın meslektaşım," diye savundu Yao. "Uzayda yolculuk ettiklerine göre mutlaka yolları yanan gök cisimleriyle, en başta da yıldızlarla kesişmiş olmalı."

"Ateşi tamamen teorik olarak biliyor olmaları da mümkündür."

"Teorik mi?"

"Elbette," diye doğruladı NASA'nın astrofizikçisi. "Bana maddenin hallerini saysanıza."

"E yani... Katı, sıvı ve gaz."

"Bunlar bizim kendi duyusal deneyimimiz aracılığıyla bildiğimiz halleri. Ama başka halleri de var, öyle değil mi?"

"Evet, doğru," diye itiraf etti Çinli matematikçi. "Plazma ya da Bose-Einstein yoğuşması var, nötronik yozlaşmış madde var, kuark-gluon plazması var..."

"Örneğin, siz hiç Bose-Einstein yoğuşması halindeki maddeyi gördünüz mü?"

"Tabii ki hayır. Sizin de mutlaka bildiğiniz üzere saygıdeğer meslektaşım, bu hal ancak bozon gazlarının mutlak sıfıra çok yakın bir ısıda soğutulmasıyla elde edilebilir. Ancak bu hal laboratuvarda

elde edilmiştir ve çok da ilginç olduğu söylenir. Anlatılanlara göre Bose-Einstein yoğuşması içindeki bir maddeden geçen ışıltılı bir ışın durdurulabiliyormuş, aksi takdirde ancak saniyede on yedi metrelik bir hızla ilerliyormuş. Bu da demek oluyor ki ilerleme halinde olan ve hatta asılı duran ışık zerreciklerini bile görebilmemiz mümkün olacaktır."

"Özetle Yao, sizin Bose-Einstein yoğuşması halindeki madde konusundaki bilginiz yalnızca teorik, öyle değil mi?"

"Şey... Yani, evet."

"O halde, sıvı bir ortamda evrim geçirmiş bir tür olmaları varsayımında uzaylıların da tıpkı bizim Bose-Einstein yoğuşması hakkında yalnızca teorik bir bilgimizin olması gibi ateşi yalnızca teorik olarak bilmedikleri ne malum?"

Bu sav mantıktan yoksun değildi.

"Haklısınız, mümkün bu."

"Benim demek istediğim o ki hayal ettiğimizden çok daha farklı bir şeyle karşılaşmaya hazırlıklı olmalıyız," diye sözü bağladı. "Asıl büyük sürpriz, bizimkiyle aynı türden bir uzay gemisi içinde yolculuk ediyor olmaları olacaktır. İşte bu şaşırtıcı olur. Geri kalanı içinse açık fikirli olmalı ve gelecek olan aygıtı kabul etmeliyiz çünkü ben onun bizim bildiğimiz teknolojiye hiç mi hiç benzemeyeceğine inanıyorum."

Tomás gırtlağını temizleyip yeniden sohbete dâhil oldu.

"Doğrusunu söylemek gerekirse benim sorum yalnızca Phanes'in teknolojisini anlamakla ilgili değildi," dedi. "Aslında ben daha çok Phanes'le temas kurup da geminin içine girdiğimizde ne türden bir yaşamla karşılaşacağımızı merak ediyordum."

"Bize benziyorlar mı, yoksa çok mu farklılar diye mi merak-tasınız?"

"Aynen öyle."

Şimdiye dek konuşmayı sessizce dinlemiş olan Emese, astrobiyolog olma sıfatıyla aralarında bu konu hakkında söyleyecek en çok şeyi olan kişiydi.

"O konuda çok belirgin bir fikrimiz var."

"Sahi mi?" diye sordu hayretle bu bilgi karşısında içtenlikle şaşırmış olan Seth. "Neymiş o?"

"Uzaylılar bize benziyorlar."

"Bundan emin misiniz?"

Herkes ESA'nın astrobiyoloğuna inanmaz gözlerle bakarak kadının böyle bir şeyi nereden biliyor olabileceğini merak etti. Emese, soruyu yanıtlamadan önce kasıtlı olarak gerilimi bir süre artırdı.

"Ama aynı zamanda çok da farklılar."

LXXV

Kalan zaman konusunda her zaman endişeli olan astrobiyolog orta kabinin üzerinde asılı duran saate bir göz attı.

07:29:44

Yedi buçuk saat.

"Pek çok biyolog ve özellikle de astrobiyolog için gitgide daha da açık hale gelmekte olan bir şey var," diye açıkladı Emese. "Yaşam kozmik bir zorunluluktur."

Bu kavramı herkes gayet iyi biliyordu zaten ve onu dile getiren de Seth oldu.

"Gerekli koşullar yerine getirildiğinde kendiliğinden ortaya çıkıverir."

"1976'da Viking sondalarının yürüttükleri üçüncü deney sırasında Mars toprağında metabolizma hareketleri bulunmasından, yine aynı gezegende silis tortularının ve geçici metan yayınımının keşfinden, ayrıca Mars'ın göktaşlarında mikro fosillerin, yeryüzünde ekstremofillerin ve pek çok yıldızın çevrelerinde dönen ötegezegenlerin bulunmasından bu sonuç çıkıyor," diye doğruladı Macar. "Gezegenimizdeki yaşamın cansız maddenin kendiliğinden kendini düzenlemesi sonucu oluşmuş olduğu, yaşamın çoğalmacı kimyanın otomatik mekanizmalarının bir sonucu olduğu ve bizim düşündüğü-

müzden çok daha aşırı uçlardaki koşullar altında bile var olabildiği düşünülünce, fizik ve kimya yasaları da evrenin her yanında aynı olduklarına göre mantıksal olarak, gereken en az düzeydeki koşullar sağlandıktan sonra bunun her yerde aynı şekilde yürüyeceği sonucuna varabiliriz. Nasıl su, fizik ve kimyanın evrensel ilkeleri doğrultusunda başka gezegenlerde de oluşabiliyorsa, aynı biçimde yaşam da yine aynı ilkeler doğrultusunda kendini gösterecektir."

"Bu benzetmeleri yaparken biraz daha temkinli olmakta fayda olabilir mi diye düşünmeden edemiyorum," diye değerlendirdi Seth. "Yaşam su moleküllerinden çok daha karmaşıktır..."

"Elbette öyle ama çoğalmacı kimyanın kendiliğinden kendini düzenleme yasaları her yerde aynıdır," diye savundu kadın. "Bu nedenledir ki ilk yaşam formları çeşitlilik göstermezler. Bildiklerimizin ışığında göreceli bir kesinlikle bunların yeryüzünde de daha başka yerlerde de hep aynı olduklarını varsayabiliriz. Evrende yaşam, bizim gezegenimizde belirmiş olanlardan çok da farklı sayılmayacak mikroorganizmalarla başlayacaktır. Er ya da geç, mutasyonların rastlantısı ve her biyosferin kendine özgü olan koşulları denkleme girdiğindeyse yaşam çeşitlenebilecektir."

"Yani evrim başladığı zaman..."

"Çok doğru. İlk belirdiğinde yaşam her yerde aynıdır, çeşitliliği yaratan evrim mekanizmasıdır. Kısa vadede doğal seçilim belirlenimci değil fırsatçı niteliktedir çünkü belirli bir zamanda var olan özgül koşullara bağlı olarak özel evrim mekanizmaları üreten gelişigüzel bir modelden doğar."

Seth kaşlarını çattı.

"En güçlü olanın yasasına göre seçilimi mi kastediyorsunuz?"

"Hayır, Neo Darwincilere göre bu iş böyle yürümüyor," diye açıkladı astrobiyolog. "Kazara dört mutasyona yol açan bir mikrobu düşünelim, bunların her biri ancak belli bir sıcaklığa dayanabiliyor olsun, ilki yirmi derece, ikincisi kırk, üçüncüsü altmış ve son olarak dördüncüsü de seksen derece. Eğer bu gelişigüzel mutasyonların

gerçekleştiği biyosferin sıcaklığı yirmi dereceyse yalnızca ilk mutasyon hayatta kalıp çoğalabilecek ve bu da belli türden bir evrime yol açacaktır. Buna karşılık, eğer sıcaklık seksen derece ise o zaman da tamamen farklı bir evrim sürecine göre yalnızca en sonuncu mutasyon hayatta kalıp çoğalacaktır. Çoğu zaman bizi yanılttığı gibi söz konusu olan en güçlü olanın değil rastlantı sonucu o anki koşullara en uygun olanın hayatta kalmasıdır. Evrimin mekanizması, Neo Darwinci kurama göre ana hatlarıyla böyle işler."

"Rastlantı ve doğal seçilimle mi?"

"Kesinlikle," diye doğruladı Emese. "Evrim katıksız rastlantıyla, ardı ardına gelen gelişigüzel mutasyonlarla işler ancak bu rastlantının sonucu mutasyonların karşılaşacakları ve onlara başarı ya da başarısızlığı dikte edecek dış koşullar tarafından koşullandırılır ve belirlenir."

"O halde zekâ katıksız bir rastlantı mıdır?"

Astrobiyolog düşüncelerini bir araya toplayıp yapılandırabilmek için bir an durdu.

"Neo Darwinci kurama göre, evet. Ancak bu mutlaka böyledir anlamına gelmez."

Bu yanıtı yol arkadaşlarını şaşırttı.

"Ama az önce mutasyonların gelişigüzel olduğunu söyleyen siz değil miydiniz?" diye sordu Yao. "Benim bildiğim kadarıyla zekâ rastlantısal bir mutasyonun sonucudur ve bu da ortaya çıkışının gelişigüzel olduğunu gösterir."

"Bu doğru ama ben fiziksel koşullara bağlı olan bir belirleyiciliğin de var olduğunu söylemeyi ihmal etmedim. Zekâ ve bilincin çok büyük beyinler gerektirdiğine ve bunun için de çok fazla enerjiye gereksinim duyulacağına dikkatinizi çekerim. Zeki ve bilinçli yaratıkların beyinleri için gereken enerjiyi sağlayabilmek üzere sürekli olarak büyük miktarlarda protein tüketmeleri gerekir ve eğer zeki yaşam baskın hale gelip de bütün kaynakları tüketmeye başlayacak olursa bu, şu an yeryüzünde az çok görülmeye başlandığı gibi,

biyosferde dengesizliklere yol açabilecektir. Üstelik zekâ mümkün olan çok sayıdaki evrimsel uyarlanmadan yalnızca bir tanesi olarak görülmelidir."

"O halde zekânın belirmiş olması bir zorunluluk değildir..."

"Neo Darwincilere göre değildir ama yine de fiziksel koşullar sorunuyla karşı karşıya bulunuyoruz. Dahası, gelişigüzel süreçlerin uzun vadede belirlenimci bir niteliğe sahip olduklarını da göz önünde bulundurmak gerekirken Neo Darwinci kuram bunu hesaba katmaz. Her ne olursa olsun, aynı kaynaklar için rekabet halinde olan organizma topluluklarının, mutasyonlarının etkililiğini artıracak biçimde evrim geçirmeye yatkın oldukları keşfedilmiştir. Kaçınılmaz olarak gerçekleşen mutasyonlardan bir tanesi beyinle ilgilidir, özellikle de bedenin tamamını yönetebilecek bir organa gereksinim duyan büyük hayvanlarda. Rekabet halinde, bir beyne gerek duyacak kadar büyük olan organizma toplulukları rakipleriyle başa çıkabilmek için beyinlerini gitgide daha etkili hale getirmeye eğilim göstereceklerdir. Daha etkili bir beyin derken de daha zeki bir beyni kastediyorum. Bu da sonuçta, her ne olursa olsun, büyük birer bedene sahip olan canlılarda zekânın er geç ortaya çıkacağına ilişkin, olasılıksal bir kesinliğe varabilir. Bu dinozorlar, primatlar ya da hangi tür olursa olsun onlar için geçerli olabilir. Kimi türler diğerlerinden daha zekidirler ama zekâ her zaman ortaya çıkar."

"Tam da kuantum fiziğinde olduğu gibi," dedi biyolojiyle fizik arasındaki bu benzerlik karşısında şaşırmış olan Seth. "Kısa vadeli sonuçlar olasılıksaldır ama uzun vadede belirlenimci olma eğilimi gösterirler."

Emese duraksadı.

"Neo Darwinci evrim mutasyonların uzun vadede belirlenimci olduğu varsayımını kesinlikle dışlıyor," diye üsteledi. "Ancak kimi bilim insanlarına göre Neo Darwinci kuram aslında evrimi tamamen açıklamıyor ve her şeyin doğal seçilimle birlikte bir rastlantının sonucu olduğu açıklamasının ötesinde daha başka mekanizmalar da çalışıyor. Örneğin evrimsel eğilimler. Eğer bu eğilimler gerçekten

varsa bu, zekâ ve bilincin ortaya çıkışının katıksız rastlantı değil, kozmik bir zorunluluk olduğu anlamına gelir."

"Ancak bu tezi bilimsel olarak destekleyebilmek için somut olgular gerekir."

"Ah, somut olgunun kıtlığını çekiyor değiliz. Örneğin, insanın bilinen bütün atalarının kafataslarını üç boyutlu olarak ölçmüş olan bir bilim kadını bir matematik formülü üzerine kurulu bir morfolojik evrim modeli keşfetmiştir. Kafataslarının köşeleri hep aynı yöne doğru evrim geçirmişler, yani kafatasıyla yüzün kasılması ve merkezî sinir sisteminin karmaşıklaşması yönünde olan ve görünüşe bakılırsa dış koşullardan bağımsız olarak bir iç sürecin sonucu olan bir evrim; bu da doğal seçilim varsayımını çürütüyor. Âdeta zekânın evrimi önceden programlanmış gibi."

"Ciddi misiniz siz?"

"Eğer bu varsayım doğruysa, zekâ kaçınılmaz demektir," diye saptadı ESA'nın Macar temsilcisi. "Öte yandan zekâ, bir beyin geliştirenlere çok açık rekabet yararları da sağlıyor. Eğer bir tür evrim bu yuvayı işgal etmiyorsa, onun yerini kaçınılmaz olarak bir başkası alacaktır, bu da koşullar ne olursa olsun zekânın yine ortaya çıkacağını gösterir. Özetle o da kozmik bir zorunluluktur."

Emese'nin yol arkadaşları birbirlerine baktılar.

"Kusura bakmayın ama siz eğer insanlar zekâlarını geliştirmiş olmasalardı, bunu başka hayvanların yapacağını mı söylemek istiyorsunuz?"

"Hiç kuşku yok. Aslında zekânın yeryüzünde birden fazla kez ve belirgin biçimde belirmiş olduğunu biliyoruz ama bu kadar çok gelişebilmesi yalnız insanlarda olmuştur. Sözgelimi yunuslar ve ahtapotlar çok zekidirler. Domuzlar da öyle. Çoğu hayvan aynada kendini tanır. Kültür bile zorunlu olarak bir insan buluşu değildir. Neandertallerin homo sapiensten önce kimi kültürel özellikler geliştirmiş olduklarını gösteren belirtiler bulunuyor. Yani, eğer zekâ

yeryüzünde bile sırf insanoğluna özgü değilse, evrenin geri kalanında durum ne olabilir?"

Seth Dyson, böyle bir sonuca varmanın anlamını ve özellikle de sonuçlarını değerlendirirken gözlerini kıstı.

"Eğer durum buysa, belli bir noktada evrim mekanizmasının işlemeyi durdurmasını ya da en azından gelişigüzel olmaktan çıkmasını bekleyebiliriz."

"Sahi mi? O nedenmiş?" diye sordu Emese.

"Çünkü er ya da geç zeki varlıklar evrim sürecini kontrol altına almalarını sağlayacak genetik manipülasyonlar uygulayabileceklerinin farkına varacaklardır," dedi NASA'nın astrofizikçisi. "Ayrıca hepsi bizimle aynı etik çekincelere sahip olmayacaklardır çünkü ahlak anlayışları bizimkiyle aynı olmak zorunda değildir. Eğer üstün bir varlık yaratabilmek ellerinde olursa uzaylıların çoğu bunu yapmakta hiç duraksamayacaklardır. Mutasyonlar kısa vadede gelişigüzel olmaktan çıkacak, kasıtlı ve belirlenmiş hale gelecektir. Bunun nereye varacağını görebiliyor musunuz? Uzaylılar iki kat daha güçlü bir beyin geliştirmenin kendi türleri için yararlı olacağını düşüneceklerdir. Genetik manipülasyonlara başvuracaklardır ve... Puf! Kendi türlerinin iki kat güçlü bir beyne sahip olan bir üyesini yaratacaklardır. Çok daha fazla zeki olacak bu üstün varlık da daha da zekice ve becerikli olan kendi genetik manipülasyonlarını yapacaktır. Evrim binler ya da milyonlarca yıl süren gelişigüzel bir olgu olmaktan çıkıp yalnızca iki ya da üç kuşak içinde çok daha güçlü ve gelişmiş olan bir süper tür yaratacak, kasıtlı ve yönetilen bir olgu halini alacaktır. O zaman bir sonraki kuşak, yani süper tür de kendi hiper türünü yaratacak ve bu böyle sürüp gidecektir. Doğal evrim ortadan yok olacak, yerini inanılmaz derecede hızlı olan ve süper hiper dâhiler yaratmayı amaçlamak üzere özel olarak yönetilen bir evrime bırakacaktır."

Orta kabinin üzerine aniden bir sessizlik çöktü. Dört astronot, evrim sürecinin böylesine keskin biçimde hızlandırılması fikrini ve

kasıtlı olarak kontrol edilip yönetilebilir hale getirilmesi olasılığını değerlendiriyorlardı.

Bu akıl yürütmeden doğan apaçık sonucu dile getiren Tomás oldu.

"Özetle Phanes'in mürettebatı yalnızca bizden zeki olmakla kalmayabilir," diye mırıldandı Portekizli, kendilerini neyin beklemekte olabileceğinin farkına vararak. "Çok daha fazla zeki olabilirler. Çok çok daha fazla zeki."

Sonuç yadsınmaz nitelikteydi ve Bozóki Emese bir boyun eğme hareketiyle onu kabullendi.

"Birer tanrı."

LXXVI

"Tanrılarla iletişim kurmak nasıl mümkün olur ki?"

Öteki astronotlar olası yanıtlar üzerinde düşünürlerken Tomás'ın sorusu ortada kaldı. Portekizli bu sessizlikten yararlanarak geri sayıma bir göz attı.

07:03:51

Yedi saat kalmıştı.

Ona yanıt verense Yao Jingming oldu.

"Belki de Çince konuşabiliyorlardır. İngilizce, Portekizce, Fransızca ve Macarca da, bu mekiğin içinde mevcut olan bütün dilleri biliyorlardır."

"Şaka yapmayın Yao."

"Ben şaka yapmıyorum ki. Nitelikleri onları yarı tanrı haline getirecek derecede ilerlemişse, karşılaştıkları canlı varlıkların iletişim biçimlerini otomatik olarak benimseyebilmelerini sağlayan telepatik güçler geliştirmiş olmaları da olanaksız sayılmaz. Bizler karşılaşacakları ilk Dünyalılar olacağımıza göre belki de bizim dillerimizi konuşabilirler."

Hem mantıklı hem de çekici bir varsayımdı bu ama Seth tamamen ikna olmuş sayılmazdı.

"Böyle bir durumun görevimizi çok büyük ölçüde kolaylaştıracağına ve Phanes'in mürettebatıyla iletişim kurmamızı mümkün kılacağına hiç kuşku yok," diye itiraf etti NASA'nın astrofizikçisi.

"Ama değerlendirilmeye değer başka bir varsayım daha bulunuyor, sizce de öyle değil mi?"

"Neymiş o?"

"Bizimle iletişim kurmayı bile istememeleri olasılığı."

"Haydi ama," dedi Emese. "Bunu ne diye istemesinler ki?"

"Ne diye istesinler?"

"Bilgilerini artırmak için, diyelim."

"Eğer onlarla aramızdaki zekâ farkı bizim tahmin bile edemeyeceğimiz kadar büyükse bizimle konuşmayı isteyeceklerine gerçekten inanıyor musunuz?"

"Neden istemesinler?"

"Siz bir bakteriyle konuşur muydunuz?"

Astrobiyolog duraksadı.

"Şey... Yani, ben..."

"İki tür arasında bir konuşma olabilmesi için aralarındaki zihinsel gelişmişlik düzeyi farkının çok da fazla olmaması gerekir," diye saptamada bulundu Amerikalı. "Benzer zekâ düzeylerine sahip türler arasındaki karşılaşma pek olası olmadığına göre, az önce de söylediğimiz gibi karşımızda bizimkinden açık farkla üstün olan bir zekâ var demektir ki bu da çok ciddi iletişim sorunlarına yol açacaktır. Siz şimdiye kadar hiç sözgelimi, görelilik kuramını orkidelere ya da kuantum fiziğini zebralara neden hiç açıklamadığımızı düşündünüz mü? Çünkü onlarla çok farklı düzeylerde bulunuyoruz. Durum bunun tam tersi olduğunda da sonuç aynı olacaktır."

"Bu doğru," dedi bu soru üzerinde belli bir süre düşünmüş olan Tomás. "Bir orkideyle konuşmaya çalışmak tamamen yararsız olacaktır. Ama eğer bir zebrayla konuşmamız mümkün olabilse, bunu yapmaz mıydık? Yani ona kuantum fiziğini açıklamak için demiyorum ama ona sormayı isteyeceğim ve yanıtına ilgi duyacağım daha yalın bir dizi soru geliyor aklıma. Bedeninin üzerinde taşıdığı çizgileri ne gözle görüyor? Başka bir zebrayı bir aslanın kovalamakta olduğunu görünce ne düşünüyor? Yavrularından biri öldüğünde ne

hissediyor? Bu duygunun sevgi olduğunu biliyor mu? Güzelliği takdir ediyor mu? İnsanlar hakkında ne düşünüyor? Zebrayla kuantum fiziği tartışamayacak olmamız bana kalırsa ona anlayabileceği şeylerden söz etmemize engel olmaz. Zihinsel düzeyde daha aşağıda bile olsa farklı bir türle diyalog kurmak kaçırılmayacak bir fırsattır."

"Kesinlikle öyledir," dedi Emese başını sallayarak. "Öte yandan basit yaşam ile zeki yaşam arasındaki farkın da ilk bakışta düşünülebileceği kadar belirgin olmadığını vurgulamakta yarar var. Bir tarafta zekânın bulunduğunu diğerinde bulunmadığını söylememizi sağlayacak bir sınır bulunmuyor. Zekâ ve hatta bu bakımdan bilinç de, aşamalı olarak kendini gösteren, farklı karmaşıklık düzeylerinde ortaya çıkan niteliklerdir. Biz yeryüzündeki en zeki ve en bilinçli tür olabiliriz ama gezegendeki tek tür değiliz. Dünya'daki hayvan topluluğu içinde zeki ve bilinçli başka türler de sayılabilir ve evcil hayvan sahibi olan herkes size bu konuda tanıklık edecektir."

"Bu çok doğru işte," diye boyun eğdi Seth. "Hem benim de dünyalar zekisi bir su spanyelim var. Posta kutusundan abone olduğum dergiyi alıp getirmeyi bile biliyor, düşünün artık!"

"*Scientific American* mı?"

"Hayır, *Playboy*."

Hepsi kahkahayla güldüler.

"Köpekler zeki hayvanlara iyi bir örnektir," diye kabul etti Emese. "Bütün zekâsı iki bacağının arasında gibi görünen Seth'e göre çok daha kurnazdırlar."

"Aman!" diye haykırdı Yao. "Çok acımasızca oldu bu!"

"Ama zeki hayvanların daha başka örnekleri de var. Zoologlar çeşitli hayvanlarla göreceli olarak gelişmiş sayılabilecek bir iletişim kurabilmeyi başarmışlardır, özellikle de şempanze ve bonobolarla. Neden Phanes'in mürettebatı da aynı şeyi yapamasın?"

"Daha da ötesi, bizimle iletişime geçmek için ilk adımı atanın uzaylılar olduğunu da unutmayalım," diye anımsattı Tomás. "Wow sinyaliyle bize Lyman serisini gönderdiler ve Phanes de Pi sayısının

ilk kırk iki rakamını yinelemeyi hâlâ sürdürüyor. Yalnızca iletişim biçimleriyle karşı karşıya bulunmuyoruz, bu aynı zamanda bir iletişim kurma niyetini de gösteriyor. Onlar bizden çok daha ileri bir düzeyde, bize kıyasla neredeyse birer tanrı sayılabilecek kadar ileri düzeyde olabilirler ama bizimle iletişim kurmak için bizim düzeyimize inmelerini engelleyecek herhangi bir şey de yok."

Astrofizikçi bu savlar üzerine düşündü.

"Haklı olabilirsiniz," diye itiraf etti. "Ancak bu da neden sorusunu gündeme getiriyor, sizce de öyle değil mi? Bu kadar ileri düzeydeyseler bizden ne bekliyor olabilirler?"

"Biz onlardan ne bekliyorsak aynı şeyi," diye yanıt verdi Emese. "Bir şeyler keşfetmeyi. Evreni tanımayı. Bilgi birikimi sağlamayı."

Amerikalı elini saçlarında gezdirdi.

"Peki ya... Acıkmışlarsa?"

"Acıkmışlarsa mı?"

"Evet. Bir hayvan gördüğümüzde aklımıza hemen bilgilerimizi zenginleştirmek ya da onun aşk hayatıyla ilgili sorular sormak gelmez, öyle değil mi? Özellikle de uzun zamandır taze et yememişsek. Örneğin ben ne zaman karnım açken bir tavuk görecek olsam hemen onu yanında patates kızartmasıyla şişte kızartılmış olarak hayal ederim. Çok büyük olasılıkla uzun yıllarını gemilerinin içine hapsolmuş biçimde geçirmiş olan Phanes mürettebatının da bizi görünce aynı şeyi düşünmesini ne engelleyebilir? Karşılaştığımızda fena halde mideleri kazınıyor olup da bizim tadımıza bakmayı istemeyecekleri nereden belli?"

Astrobiyolog başını iki yana salladı.

"Olacak şey değil bu Seth."

"Ya, öyle mi?" diye karşılık verdi Amerikalı. "Neden peki?"

"Uzaylı varlıkların biyolojik açıdan bizimle karşılaştırılabilir olmaları olasılığı çok düşük, neredeyse hiç yok. DNA'yla başlayabiliriz örneğin. DNA'ları var mı? Türlerinin çoğalmasını sağlayan bir şeye sahip oldukları kesin elbette, ama bunun bizimkiyle aynı aminoa-

sitlere ve aynı bireşimlere sahip, bizimkine benzer bir DNA olması bana çok güç görünüyor. Bu da biyolojik olarak benzer olmadığımız anlamına gelir. Biz onları yiyemeyiz, onlar da bizi yiyemezler. Bizim için onları yemek toprak yemek gibi bir şey olur ve tersi için de aynı şey geçerli, anlıyorsunuz ya? Böyle bir sorunumuz yok."

NASA'nın bilim adamı sanki rahatlamış gibi derin bir soluk aldı.

"Bunu duyduğuma çok sevindim," dedi çocukça bir tavırla. "Kendimi Phanes'in mürettebatının tabağı içinde bulmayı hiç istemezdim doğrusu. Şu halde H. G. Wells'in *Dünyalar Savaşı*'nda anlattığı uzaylıların bizim bakterilerimiz tarafından kemirilmesi öyküsü de gerçek olamaz demektir."

"Olamaz tabii ki. Dünya bakterileri uzaylılara bulaşamaz çünkü yapısal olarak çok farklı yaşam formlarıdırlar."

Tomás, hâlâ Emese'nin az önce söylediklerini ve özellikle de zekânın belirmesinin kaçınılmaz oluşunu düşünüyordu.

"Az önce zekânın kozmik bir zorunluluk olduğundan söz etmiştiniz," diye hatırlattı kadına seslenerek. "Ama eğer yaşam evrende yaygınsa ki öyle olduğu çok açık ve zekânın belirmesi de kaçınılmazsa bu her yerde zeki yaratıklar olduğu anlamına gelir." Eliyle geniş bir hareket yaptı. "Ama nerede bunlar? Şimdiye dek kendilerini göstermeleri gerekmez miydi?"

"Sözünü etmiş olduğunuz bu soruna 'Fermi paradoksu' deniyor," dedi Macar kadın. "Bana kalırsa Wow sinyali ve Phanes'in görünmesi bu sorunu çözüyor."

"Evet, ama bunlar çok gecikmiş görünümler," diye vurguladı tarihçi. "Wow sinyali ancak 1977'de saptandı ve Yay Takımyıldızı'ndan geliyordu, şimdi Phanes'in de uzayın aynı bölgesinden geldiği anlaşılıyor. Başka bir deyişle, çok büyük olasılıkla Samanyolu gibi kocaman bir galaksi içinde tek olan bir uzaylı uygarlığıyla karşı karşıya bulunuyoruz. Kozmik bir zorunluluktan doğmuş bir olgu için bu çok az sayılmaz mı sizce de?"

Emese, sanki bu soruyu yanıtlama sorumluluğunu ona bırakıyormuş gibi Seth'le bakıştı.

"Evrende uzaylı uygarlıkların belirtilerini aramaya ancak son kırk elli yıl içinde başlamış olduğumuzu unutmayın," diye anımsattı astrofizikçi. "Dahası bunun için sahip olduğumuz araçlar da çok sınırlı. Bütün bu yıllar boyunca dinleme çalışmaları bir öncelik olarak görülmedi ve çok ciddi bütçe azaltmalarına maruz kalarak neredeyse gerçekleştirilemez hale getirildi. Bu da pek çok şeyi açıklıyor."

"Tabii, ama her şeyi de açıklamıyor."

"Neo Darwincilerin haklı olmaları ve zekâ ile bilincin evrende çok ender görülen gelişigüzel olgular olması da mümkün," diye yanıtladı Emese. "Ya da belki evrendeki diğer zeki türler teknolojiyle ilgilenmiyor ya da sadece iletişim kurmayı istemiyor da olabilirler. Ya da belki bizi çoktan keşfetmişlerdir de Dünya'yı bir çeşit doğal depo olarak görüp ona zarar vermeyi istemiyorlardır. Başka bir olasılıklaysa bir uygarlık belli bir gelişmişlik düzeyine erişince kendini yok ediyor olabilir. Çok çeşitli açıklamalar üretmek mümkün."

Bu yanıt Tomás'ı tatmin etmiyordu.

"Ben yine de eğer zeki yaşam da kozmik bir zorunluluksa ilerlemiş uygarlıkların gönderdikleri işaretlerin dört bir yanda olması gerektiğinde ısrar ediyorum."

Seth başını eğdi.

"Var zaten."

Portekizli sabırsızlığını gösteren bir hareket yaptı.

"Evet, Wow sinyali var, hepsi o kadar."

"Aslında bundan fazlası da var Tomás."

"Fazlası mı?"

NASA'nın astrofizikçisi kollarını kavuşturup yüzünde tarifi olmayan bir ifadeyle tarihçiye baktı.

"Çok daha fazlası var."

LXXVII

Seth'in yaptığı bu açıklama Emese'yi de Yao'yu da hiç şaşırtmamış gibiydi ama Tomás ne diyeceğini şaşırıp kalmıştı. Sırayla yol arkadaşlarından her birinin yüzlerine bakıyor ve şaka yapıp yapmadıklarını merak ediyordu. Amerikalının şakaya ne kadar meraklı olduğunu bildiğinden ona güvenmeyerek soran gözlerini Macar ve Çinliye yöneltmeyi tercih etti. Ama onların yüzlerindeki ciddi ifadelerden Seth'in sözlerinde gayet ciddi olduğu sonucuna vardı.

"Yani uzaylı uygarlıklardan başka belirtiler daha almış olduğumuzu mu söylüyorsunuz?" diye sordu doğru anlamış olduğundan, ortada bir yanlış anlaşılma olmamasından emin olmayı isteyerek. "Neymiş onlar?"

NASA'nın bilim adamı başını iki yana salladı.

"Asıl soru onların ne oldukları değil Tomás," diye düzeltti. "Kaç tane oldukları. Çünkü çok büyük olasılıkla uzaylı uygarlıklarca gönderildikleri anlaşılan çok sayıda işaret kaydedilmiştir."

"Tam olarak kaç tane?"

"İki yüzden fazla."

"Ne?"

"Tam rakam, iki yüz otuz dört."

Bu öyle şaşırtıcı bir bilgiydi ki Tomás inanmakta güçlük çekiyordu.

"Ciddi misiniz siz?"

"2016 yılında yayımlanan bir çalışmada Kanada'daki Laval Üniversitesi'nin araştırmacıları var olan en ayrıntılı üç boyutlu astronomi haritası olan *Sloan Digital Sky Survey*'i kullanarak iki buçuk milyon spektral veriyi inceleyerek bunların modülasyonlarını saptamaya çalışmışlar. İki yüz otuz dört yıldızda çok özgül bir modülasyona sahip olan sinyallere rastlamışlar, üstelik de hep aynı periyotta. Bu sinyallerin çeşitli gereçlerin araya girmesinden kaynaklanmış olmadıklarına da dikkatinizi çekerim."

"İki yüz otuz ha?"

"İki yüz otuz dört," diye düzeltti Seth. "Belirlenmiş olan bu sinyallerin kendine özgü bir profilleri varmış çünkü çok kısa bir spektral aralık içinde, F2 ve K1 spektral tipleri arasında yer alıyorlarmış, tam da Güneş'in bulunduğu aralık içinde. Ayrıca bunlar bilimsel yayımlarda öngörülmüş olan uzay uygarlıkları yayınımlarıyla da uyumluymuşlar. Elbette ki herhangi bir güvence veremeyiz, bu sinyallerin galaksi halesi içinde yer alan bir yıldız topluluğunun çok özel kimyasal bileşimlerinden kaynaklanıyor olması da düşünülmeyecek şey değildir, ancak araştırmayı yapan kişilere göre en büyük olasılıkla kaynakları Dünya dışındaki bir zekâ olmalıymış. Bunlar tıpkı şimşekler gibi sabit bir aralıkla birbirinden ayrılan ışık çakmalarından ibaretmiş ve Kanadalı astronomlar kasıtlı olarak üretilmiş olmaları olasılığının çok yüksek olduğu sonucuna varmış."

"Vay canına!"

"2017'deyse, Avustralya'daki Molonglo Radyo Teleskobu Pupa ve Suyılanı takımyıldızlarından gelen üç adet radyo sinyali saptadı. Yerel bir kaynağın araya girmesi olasılığı elenince Harvard Üniversitesi hiçbir inandırıcı doğal kaynağın belirlenemediğini açıkladı. Bunların Dünya dışı uygarlıklardan gelen işaretler olduğu varsayımı en güçlü olasılık olarak kabul gördü."

"Ama kesin değil..."

"Bu türden araştırmalarda kesin olan hiçbir şey yoktur Tom. Elbette ki tamamlayıcı kimi incelemeler yapılması gerekir ama eğer bu sinyallerin kasıtlı oldukları doğrulanabilirse o zaman Wow sin-

yali her ne kadar açık arayla en ünlüsü olarak kalsa da uzaydaki bir uygarlıktan gönderilmiş olma olasılığı yüksek olan tek mesaj olmayacak."

Bu öylesine inanılmaz bir haberdi ki Tomás hâlâ şokun etkisi altındaydı.

"Yani... Eğer bu doğrulanırsa, bilimsel düşüncede gerçek bir devrimle karşı karşıyayız demektir, Kopernik'in Dünya'nın evrenin merkezi olmadığını ya da Darwin'in evrim mekanizmalarını keşfetmeleriyle aynı derecede büyük bir paradigma değişikliği," diye açıkladı tarihçi. "Eğer yaşam ve özellikle de zeki yaşam gerçekten de kozmik bir zorunluluksa o halde evrende teleolojik bir modelin iş başında olduğu sonucuna varabiliriz demektir. Yani evren özel olarak bir amaç için tasarlanmıştır."

Seth yüzünü buruşturdu.

"Haydi ama, o kadar da abartmayalım..."

"Bu bir abartı değil ki Seth," diye üsteledi Portekizli. "Bunun ne anlama geldiğini bir düşünsenize. Çok büyük bir şey bu. Yaşamı üretebilmek için bütün bir evrenin gerekli olduğuna dikkat ettiniz mi? Bütün bir evren! Bütün keşiflerin en olağanüstü olanıyla karşı karşıyayız, yani evrenin yaşamı ve özellikle de zeki yaşamı oluşturabilmek amacıyla özel olarak yaratılmış olduğu keşfiyle. Evren bu nedenle ve yalnızca bu nedenle vardır. Eğer var olan her şeyin hedefi zeki yaşamı yaratmaksa o halde yeni bir Kopernik devrimiyle karşılaşmış bulunuyoruz demektir. Yalnızca doğal seçilimle birlikte rastlantı temeline kurulmuş olan ve evrime bir yönelim atfetmeyi kesinlikle reddeden Neo Darwinci kuram doğrudan sorgulanmaya açılmış oluyor. Artık evreni de kendi varoluşumuzu da eskiden olduğu şekilde ele alamayız. Bizler bir kaza değil, bir hedefin yerini bulmasının sonuçlarıyız. Evren rastlantısal değil kasıtlıdır. Ve kasıt demek kasteden demektir. Bütün bu keşiflerin gerçekte ne anlama geldiğini göremiyor musunuz yani?"

Tomás'ın sözleri derin bir sessizlikle karşılandı. Bu görev başladığından beri hepsinin zihinlerinde uzayda yaşamın ve özellikle de

zeki yaşamın keşfedilmesinin derin felsefi sonuçları bulunuyordu ama olaylara kendilerini kaptırınca içlerinden hiçbiri bu olayın dünyayı ve insanın varoluşunu görüş biçimleri açısından gerçekte ne anlama gelebileceğinin tam olarak farkına varabilmiş değildi. Bununla birlikte, olay artık gerçekleşmenin eşiğine gelmişken bu keşfin asıl boyutları gözlerine bir epifani kadar açık görünüyordu: İnsanoğlunun yaşamın anlamıyla ilgili görüşü bir daha asla aynı olmayacaktı. Tam Yao, Portekizlinin saptamaları üzerine yorumda bulunmaya hazırlanıyordu ki telsizden bir klik sesi duydular ve ardından da Ördek'in sesi orta kabinde çınladı.

"Mürettebat kokpite."

Bu sesleniş her dördünü de sohbetlerinin açmış olduğu ufuklar üzerine dalıp gittikleri derin düşüncelerden sıyırdı. İlk tepki veren Seth oldu ve telsizin yanıt verme düğmesine bastı.

"Neler oluyor Ördek?"

"Kokpite gelin," dedi Atlantis'in komutanı. "Houston her an bir açıklama yapabileceğini duyurdu. Önemli gibi görünüyor."

Bütün bakışlar geri sayımı göstermekte olan saate döndü.

06:39:01

Phanes'le buluşmaya altı buçuk saat kalmıştı.

Üç görev uzmanı ile uzman uçak yükü havada süzülerek kokpite doğru ilerlediler. Ördek ve Fransız, mekiğin Kontrol Merkezi'yle iletişim kurmasını sağlayacak olan TDRS uydu sistemine bağlı aygıtın başına oturmuş, onları bekliyorlardı.

"Soyuz'la ilgili haber mi var?"

"Büyük olasılıkla," dedi komutan gözlerini telsizden ayırmadan. "Sanıyoruz ki..."

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Kontrol Merkezi'nden bir ses konuşmayı bölerek. "Beklemede kalın."

"Anlaşıldı Houston," diye yanıtladı hemen Ördek. "Rica etsem iletişimimizin konusunu bildirebilir misiniz?"

Yanıttan önce bir cızırtı duyuldu.

"Beklemede kalın."

Görünüşe bakılırsa Atlantis'in mürettebatına hayati önem taşıyan bilgiler vermeye hazırlanıyorlardı.

"Ruslarla ilgili olmalı," dedi Fransız misillerin her an ateşlenmeye hazır durumda olduklarından emin olmak için onları harekete geçirecek sistemi hızlıca gözden geçirerek. "Herhalde Soyuz'un yörüngesiyle konumunu belirlemiş olacaklar."

"Evet," dedi şakaklarında boncuk boncuk ter damlaları birikmiş olan Ördek başını sallayarak. "Yerlerini belirlemiş olmalılar ve şimdi de bize saldırıya geçmemiz için koordinatlarını bildirecekler."

Kokpite hücum etmiş olan dört sivil astronot başlarını önlerine eğdiler. Rus uzay gemisiyle çatışmanın her an gerçekleşebileceğini ve hatta bunun kaçınılmaz göründüğünü hepsi biliyordu gerçi ama her biri içten içe şu ya da bu şekilde en kötü olasılıktan kaçınabileceklerini umuyorlardı. Oysa şimdi bu umudun boşuna olduğunu anlamışlardı.

"Aman Tanrım," diye mırıldandı Seth, gözlerini yumarak. "Çılgınlık bu."

Gerçi yol arkadaşları bir şey söylemediler ama hepsinin aynı iç sıkıntısını paylaşmakta oldukları çok açıktı.

O sırada telsizden Billy'nin sesi duyuldu.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi görevin yöneticisi Johnson Uzay Merkezi'nden. "Beni duyuyor musunuz?"

"Beşte beş Houston," diye doğruladı Ördek.

"Size haberlerimiz var çocuklar," dedi Billy büyük bir heyecanla. "Şili'deki teleskoplar Phanes'e yöneltilmiş durumda ama yalnızca hareket halindeki ışıklı bir noktayı görüntülemeyi sürdürüyorlar. Sizin de bildiğiniz gibi yaklaşık iki saatten önce nesneyi doğru dürüst

görüntüleyemeyeceğiz. Ancak Hubble Teleskobu uzayda bulunduğundan kusursuz bir yüksek çözünürlükte fotoğraf almayı başardı bile."

Bu haber Atlantis'in kokpitinde rahatlama ve heyecanla karşılandı. Herkes Soyuz'a saldırma emri gibi korkunç bir haber beklerken sonuçta elde ettikleri bilgi Phanes'le ilgili çıkmıştı.

"*Ding hao*!" diye haykırdı Yao. "Mükemmel!"

"Harika!" dedi Seth sevinçle.

Emese ile Tomás alkış tuttular ve iki asker, Ördek ile Fransız'ın da yüzlerinde çarpışma zamanının henüz gelmemiş olduğunu öğrenmenin verdiği rahatlamayla kocaman birer hoşnutluk gülümsemesi oluştu.

"Anlaşıldı Houston," dedi uzay mekiğinin komutanı. "Muhteşem bir haber bu! Görüntüyü bize ne zaman yollayabilirsiniz?"

Yanıttan önce yine bir cızırtı oldu.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy. "Fotoğrafı sizin merkezi bilgisayarınıza yüklemeye başladık bile. Kontrol edin lütfen."

Fransız parmaklarının çevik bir hareketiyle bilgisayarda aktarma klasörünü aradı ve gerçekten de Phanes başlıklı bir dosyanın yüklenmekte olduğunu gördü. Komutanına doğru dönüp başparmağını havaya kaldırarak onay verdi.

"Houston, burası Atlantis," dedi Ördek. "Görüntü geliyor."

Uzay mekiğinin komutanı dosyayı incelemeye hazırlanırken, Kontrol Merkezi onlara bir kere daha seslendi.

"Çocuklar, burada elimizde ne olduğuna inanamayacaksınız..."

LXXVIII

Bütün bakışlar Johnson Uzay Merkezi'nin TDRS aracılığıyla Atlantis'in bilgisayarına aktarmış olduğu dosyaya çevrilmişti. Fotoğrafın yüklenmesi anormal derecede yavaş ilerliyordu ve bu da mekiğin kokpitinde üst üste binmiş olan altı astronotun sinirlerini gitgide bozmaktaydı. Fransız, sabırsızlıkla bir tuşa basarak yüklemenin ne kadar süreceğine baktı.

Otuz iki dakika.

"Hay ağzına!" diye küfrü bastı. "Sonsuza dek sürecek bu iş!"

Hoşnutsuzluğunu yol arkadaşları da paylaşmaktaydılar.

"Gerçekten de otuz iki dakika fazla uzun bir süre," diye itiraz etti Seth. "Olacak iş değil."

Bu işin alacağı zamanı ve uzaylılarla karşılaşmayı planlayabilmek için Phanes'in biçim ve özelliklerini değerlendirebilme gerekliliğini göz önünde bulunduran Atlantis'in komutanı Kontrol Merkezi'ni aramaya karar verdi.

"Houston, burası Atlantis," dedi Ördek. "Fotoğrafın yüklenmesi çok fazla zaman alıyor. Daha hızlı olabilmesi için bize sıkıştırılmış bir halini göndermeniz mümkün mü?"

"Atlantis, burası Houston. Olumsuz," diye yanıtladı Billy.

Talebin bu kadar kesin biçimde geri çevrilmesi Atlantis'in komutanını şaşırtmıştı.

"Houston, burası Atlantis. Açıklama yapabilir misiniz lütfen?"

"Atlantis, burası Houston. Bu mümkün değil, çünkü Hubble'ın bize ilettiği görseli size gerçek zamanlı olarak yolluyoruz. Ne yazık ki henüz elimizde size iletebileceğimiz daha hafif bir hali bulunmuyor."

Atlantis'in komutanı yanıt vermeden önce kısa bir süre düşünüp yeniden saldırıya geçti.

"Houston, burası Atlantis. Fotoğrafı siz gördünüz mü?"

"Doğrudur Atlantis," diye onayladı Billy. "Hubble ilettikçe biçim kazanıyor, ama sanırım sizin geminin bilgisayarı bizimkiyle aynı yeterlilikte değilmiş."

Kokpitte Fransız yol arkadaşlarına bakıp başını sallayarak görevin yöneticisinin söylediğini doğruladı.

"Doğru söylüyor. Bizim fotoğrafı görebilmemiz için dosyanın sonuna kadar yüklenmesini beklememiz gerekecek."

Bu bilgi çeşitli dillerdeki bir dizi hakareti tetikledi.

"Siktir!"

Ördek bir kez daha Johnson Uzay Merkezi'yle iletişime geçti.

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi. "Hiç olmazsa bize gördüklerinizi tarif eder misiniz?"

Yanıttan önce yine bir cızırtı oldu.

"Atlantis, burası Houston," diye yanıt verdi Billy. "Hubble'ın bize iletmekte olduğu görüntü öylesine şaşırtıcı ki bunun gerçekten de Phanes'in radyo sinyalini gönderen kaynak olup olmadığını doğrulamak ve ne anlama gelebileceğini değerlendirmek için denetlemeler yapıyoruz. Aracın doğası konusunda görüş birliği sağlayamadık. Son kontrolleri tamamlayıncaya dek de size hiçbir şey söylememeyi tercih ediyoruz, ancak şimdiye dek hayal etmiş olduğumuzdan çok farklı bir şey görmeye kendinizi hazırlamalısınız. Her ne olursa olsun, onu gördüğünüz zaman sizin çıkaracağınız sonucun bizim içimizden bazılarının vardığıyla aynı olup olmayacağını görebilmek için sizin tepkinizi bilebilmeyi istiyoruz. Biraz sabırlı olun çocuklar, çok fazla gecikmeyecektir. Tamam."

Atlantis'in mürettebatının bakışları fotoğrafın yüklenmesinin tamamlanmasına ne kadar zaman kaldığını görebilmek için aynı anda bilgisayar ekranına doğru döndü: yirmi bir dakika. Sonra hep birlikte Phanes'le karşılaşma için geri saymakta olan saate dönüp baktılar.

06:20:57

Altı saat ve yirmi dakika kalmıştı.

LXXIX

Phanes'in Hubble tarafından çekilmiş olan fotoğrafının yüklenmesinin tamamlanması için kalan zaman dakikalar aktıkça azaldı ve sonunda saniyeler kaldı.

Yirmi saniye.

On dokuz.

On sekiz.

On yedi.

Görüntünün yüklenmesinin artık iyice yaklaşmış olan sonuçlanışını beklerken Tomás, öteki geri sayıma, yani uzaylılarla karşılaşma için kalan zamana baktı.

05:59:21

Altı saatten az kalmıştı.

Yine de şu an için asıl önemli olan Hubble'ın çektiği ve Houston'ın Atlantis'e ilettiği fotoğraftı. Bütün bakışlar da geri sayımı gösteren ekrana çevrilmişti.

On beş saniye...

On dört.

On üç.

Kokpitte merak son haddindeydi. Atlantis'in mürettebatını oluşturan altı üye gözlerini ekrandan hiç ayırmadan yüklemenin tamamlanmasını ve dosyanın açılarak Phanes'in görüntüsünü gözler önüne sermesini, böylece de nihayet uzaylıların gemisinin kenarlarını, daha ayrıntılı olarak şeklini, dokusunu ve itiş sistemini görebilmeyi bekliyorlardı.

On bir.

On.

Hepsi bu fotoğrafın öneminin farkındaydılar. Bu fotoğraf onlara uzaylılar hakkında pek çok şey söyleyebilir, onların teknoloji düzeyleri, hatta belki morfolojileri hakkında bir fikir verebilir ve bu gemiyle ne şekilde iletişim kurmalarının daha doğru olabileceği konusunda çok değerli ipuçları sağlayabilirdi. Aracın bir kapısı var mıydı? Bu kapının büyüklüğü ne kadardı? İçinden geçmeleri mümkün olabilecek miydi? Geminin biçimi içindekiler hakkında bir şeyler söyleyecek miydi?

"Neredeyse bitti," diye mırıldandı Seth. "Neredeyse, neredeyse..."

Bilgisayar on saniye gösteriyordu...

Dokuz.

Sekiz.

"Görsel otomatik olarak açılacak mı?" diye sordu ansızın bir kuşkuya kapılmış olan Yao. "Yoksa dosyaya erişmek mi gerekecek?"

Yedi.

Altı.

Beş.

Fransız yanıtladı.

"Otomatik açılıyor."

Dört.

Üç.

İki.

"İşte bu! İşte bu!"

Bir.

Sıfır.

Küçük pencere geri sayımın bittiğini gösterdiği sırada sanki zamanın kendisi de durmuş gibi oldu. Herkes soluğunu tutmuş, görüntüyü bekleyerek bütün dikkatini bilgisayarın ekranına vermişti ve mutlak sessizliği yalnızca havalandırmaların uğultusu bozuyordu. Ekran kararıp bir süre öylece kaldı ve aslında çok kısa olan bu süre mürettebatın üyelerine sonsuzluk gibi geldi.

Derken bir fotoğraf belirdi.

Phanes.

"Hay sıçayım, bu ne be?" diye küfrü bastı gördüğü şey karşısında sersemlemiş olan Seth. "Bu da neyin nesi böyle?"

"Ah!" diye haykırdı Yao. "Olacak şey değil!"

Kabindeki genel şaşkınlığın ortasında Fransız, sinirle kontrol masasının üstüne vurdu.

"Sıçtığımın!.." diye bağırdı Kanadalı pilot. "Bu salaklar hata yaptılar!"

"Ne?"

"Houston." Sinirli bir hareketle ekranı gösterdi. "Görmüyor musunuz işte? Bize yanlış fotoğraf gönderdiler."

Fransız haklıydı. Ortada bir hata olmalıydı. Billy Gibbons ve Johnson Uzay Merkezi'nin personeli yanlışlıkla onlara başka bir fotoğraf göndermiş olmalıydı. Bu çok açık değil miydi?

Ördek, Kontrol Merkezi'yle iletişime geçmesini sağlayan düğmeye bastı.

"Houston, burası Atlantis. Beni duyuyor musunuz?"

"Beşte beş Atlantis," diye yanıtladı Billy. "Bizim bilgisayarımıza göre görüntüyü almış olmalısınız. Ne diyorsunuz çocuklar?"

"Hiçbir şey diyemiyoruz Houston. Çünkü bize doğru fotoğrafı göndermediniz."

"Atlantis, burası Houston. Bir daha söyleyin lütfen."

"Bize başka bir fotoğraf göndermişsiniz," diye yineledi mekiğin komutanı. "Doğrusunu gönderir misiniz lütfen? Ama bu sefer düşük çözünürlüklü olsun. Yüklenmesi için bir yarım saat daha bekleyemeyeceğiz."

"Anlaşıldı Atlantis. Beklemede kalın."

Atlantis'in doğru fotoğrafı almamış olduğunu duyduğuna şaşıran Billy neler olup bittiğini anlayıp bu hatayı düzeltmek üzere NASA'nın öteki üyelerine danışmaya gitmiş olmalıydı. Bu da kısa bir an için olsun kokpitteki atmosferin birazcık gevşemesine yardımcı oldu. Gülümsemeler ve rahatlamış bakışlar yeniden birbirine karıştı.

"Gördünüz mü siz şu işi?" diye sordu Seth. "Bazen böyle çuvallayabiliyorlar işte. Bir düşünsenize, bunun doğru fotoğraf olduğunu sanacak mıydık sanki?"

"Ya!" diye haykırdı Yao geminin bilgisayar ekranını hâlâ kaplamakta olan fotoğrafı işaret ederek. "Bu şeyin Phanes olamayacağı daha ilk bakışta anlaşılıyor. NASA'nın bunu hemen fark edememiş olması bile..."

Telsiz yeniden cızırdadı.

"Atlantis, burası Houston."

Johnson Uzay Merkezi'nin çağrısına yanıt veren her zamanki gibi Ördek oldu.

"Sizi duyabiliyoruz Houston," dedi. "Bize doğru fotoğrafı ne zaman göndereceksiniz?"

"Atlantis, konuyu açıklığa kavuşturalım: Bilgi işlemdeki çocuklara sorduk ve Hubble'dan aldığımız sinyali de kontrol ettik. En küçük bir kuşku yok. Göndermiş olduğumuz fotoğraf doğrudur."

Uzay mekiğinin komutanı, araya iletişimi hafifçe etkileyen bir sinyal karışmış olduğu için yanlış duyduğunu, bir şeyleri kaçırmış olduğunu düşündü.

"Houston, tekrar edin lütfen."

"Atlantis, burası Houston. Bilgisayarınızdaki fotoğraf doğrudur. Yineliyorum, görüntü doğru görüntü."

Astronotların inanmaz bakışları bir kere daha bilgisayar ekranını kaplayan görüntüye doğru döndü.

"Ne?"

Ördek telsizin düğmesine basarak üsteledi.

"Houston, bundan emin misiniz?"

Görevin yöneticisinin yanıtı hemen geldi ve çok kesindi.

"Kesinlikle," dedi Billy. "Gördüğünüz şey Phanes'tir."

Astronotlar ortada bir hata olmadığı gerçeğini kabul etmek zorundaydılar. Hubble'ın çekmiş olduğu fotoğraf yakında karşılaşmak üzere oldukları aracın gerçek biçim ve doğasını göstermekteydi ve her ne kadar onlar bunu inanılmaz bulsalar da artık akıllarını başlarına toplamaları gerekiyordu, çünkü karşılarında gördükleri şey nihayet Phanes'ti işte.

Ve gördükleri şey akıl alır gibi değildi.

LXXX

Bir meteor.

Hubble'ın çektiği fotoğrafın ortaya koyduğu buydu işte. V şeklinde, tümsekli, yan tarafından güneş ışığıyla aydınlatılmış, uzayın koyu siyahlığı içinde hemen göze çarpan devasa, gri bir çakıl taşı. Fotoğrafın çok kısa bir süre içinde çekildiği ve uzay teleskobunun çevredeki diğer yıldızların ışığını yakalamaya fırsat bulamadığı anlaşılıyordu. Nesnenin yüzeyinde kraterler, delikler, tümsekler, yarıklar ve gölgeler görülüyordu, sanki kaya oluşumları güneş ışığının gölgelerini yansıttığı birer heykelmiş gibiydiler.

Hepsi görüntüye gözlerine inanamayarak baktılar.

"Phanes bu mu şimdi?"

Görüntü kafa karıştırıcıydı ve herkes hâlâ şokun etkisi altında bulunuyordu. İlk tepki verip de Johnson Uzay Merkezi'ne soru sorabilmek için düğmeye basan Ördek oldu.

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi. "Phanes bir meteor muymuş?"

"Olumlu, Atlantis."

"Bunu doğrulayabildiniz mi?"

"Birden çok kez," diye güvence verdi Billy, Kontrol Merkezi'nden. "Sizin bilgisayarınız fotoğrafı yüklerken biz de çeşitli doğrulamalar yaptık ve Hubble'ın görüntülemiş olduğu meteorun konumunu belirleyerek, bunu radyo sinyallerinin nirengisine göre Phanes'in

konumuyla karşılaştırdık. Art arda yaptığımız bütün doğrulamalar hep aynı sonucu verdi, hiçbir kuşkumuz kalmadı. Pi sayısının ilk kırk iki rakamını yayınlayan radyo sinyali bu meteordan geliyor." Söylediklerinin sindirilebilmesi için kısa bir an sustu. "Bu meteor Phanes."

Atlantis'in kokpitinde herkesin gözleri gök cisminin fotoğrafına yapışıp kalmıştı. Her şey onlara o kadar olağanüstü görünüyordu ki inanmakta güçlük çekiyorlardı.

"İçine sıçayım!" diye küfretti Seth. "İnanılır gibi değil."

Yao başını iki yana salladı.

"Olacak şey değil!" diye haykırdı Çinli astronot gözlerinin gördüğüne inanmayı reddederek. "Bu hiç de mantıklı değil. Hiçbir ilerlemiş uygarlık taşıt olarak meteorları kullanmaz ki! Mümkün değil böyle bir şey."

"Yao doğru söylüyor," diye onayladı NASA'nın astrofizikçisi. "Bir yerlerde bir hata olmak zorunda."

"O halde Houston'ın duyduğumuz radyo sinyalini gönderenin gerçekten de bu meteor olduğunu doğrulamasını nasıl açıklayacağız?" diye sordu Tomás. "Daha biraz önce hepimizin bizi şaşırtabilecek tek şeyin Phanes'in filmlerde görmeye alıştığımız uzay gemilerine benzer çıkması olduğunda birleşmiş bulunduğumuzu hatırlatmak isterim. Şu anda olduğu gibi şaşırmamızın aslında bizi hiç de şaşırtmaması gerekiyor."

Seth, bilgisayar ekranını kaplayan görüntüye doğru sabırsızca bir işaret yaptı.

"Tamam Tom, iyi de... Meteor mu yani?"

"Bir meteorun itiş sistemi olamaz, ne enerji kaynaklarına ne de içinde karmaşık yaşam formlarını barındırabilecek yaşanabilirlik koşullarına sahip olması mümkündür," diye hatırlattı Yao, Amerikalı meslektaşını destekleyerek. "Nasıl olur da ilerlemiş bir uygarlık bu kadar... ilkel bir taşıta başvurabilir?"

Tomás bir kere daha dikkatini görüntüye yoğunlaştırdı.

"Bana kalırsa bu sorunun yanıtını bu çakıl taşının yolunu kesinceye dek elde edemeyeceğiz," dedi, "tabii eğer bunu başarabilecek-sek. Bunun için hakkında her şeyi bilmemiz gerekiyor. Bileşimini, boyutlarını... Her şeyi."

Portekizlinin saptaması çok yerindeydi ve Ördek de hemen Dünya'yla telsiz iletişimine geçti.

"Houston, burası Atlantis. Meteoru değerlendirmeye çalışıyo-ruz ama bunun için daha fazla bilgiye gerek duyuyoruz. Phanes'in ayrıntılı bir çözümlemesini yapabildiniz mi?"

"Olumlu, Atlantis. Kayanın uzunluğu sekiz yüz metre. Sizin de dikkat edebileceğiniz gibi V şeklinde ve kanatlarından biri beş yüz, diğeri üç yüz metre. Yansıyan ışığa yapılan ilk spektrografik çözüm-leme nesnenin X spektral sınıfına ait olduğunu ve 383,8 nanometrede Mg I ışınlarına sahip olduğunu gösteriyor. En parlak çizgiler mavi ve morda görülüyor. Çözümleme demir, magnezyum ve kalsiyumla eser miktarda silisyum belirledi, ancak bu sonuçların şimdilik kesin olmadığına dikkatinizi çekerim. Yüzeyinden örnek almadığımız sü-rece madensel bileşiminden kesin olarak emin olamayız."

Mürettebatın astrobiyoloğunun soracak pek çok sorusu vardı ama bir tanesi öncelikliydi. Billy'le mikrofon başında konuşmakta olan Atlantis'in komutanı olduğu için Emese eline bir kalem alıp bir kâğıt parçasının üzerine "karbon" diye karaladı ve bunu Ördek'e göstererek ondan bu konuda Kontrol Merkezi'ne soru sormasını istedi.

"Peki ya karbon?" diye sordu Amerikalı asker. "Karbona rast-landı mı?"

"Olumsuz."

ESA'nın bilim kadını bu yanıt karşısında şaşalamış göründü. Karbonun bulunamayışı şaşırtıcıydı çünkü astrobiyologların büyük çoğunluğuna göre yaşam için hayati önem taşıyan bu elementin bir uzay uygarlığınca gönderilmiş bir aracın içinde bulunması beklenirdi.

"Bütün bunlar çok tuhaf," dedi Seth kokpitte toplanmış bulunan yol arkadaşlarına. "Uzaydaki bir uygarlığın gönderdiği ama içinde

yaşam olmayan bir taş parçasıyla buluşmaya hazırlanıyoruz, öyle mi? Bunun bir mantığı var mı?"

İyi bir soruydu bu.

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi yeniden Ördek. "Eğer radyo sinyali bu meteordan geliyorsa, onu kayanın tam olarak hangi kısmı yayıyor? Verici belirlenebildi mi?"

"Atlantis, burası Houston," diye yanıt verdi Billy hızlıca. "Olumlu. Meteorun tepesinin iç kısmını büyütmenizi öneririz."

Komutan aldığı talimatı aktarmak istercesine pilotuna baktı ve Fransız da bilgisayarının faresiyle V harfinin tepesine bir dikdörtgen çizdi. Sonra dikdörtgenin içinde kalan alanı büyüttü ve bununla bilgisayarın ekranını doldurdu.

"İşte bu," diye duyurdu Kanadalı pilot. "Bir şey görürseniz bana söyleyin."

Bütün bakışlar büyütülmüş olan görüntüye odaklandı; yüksek çözünürlüklü bir fotoğrafmış gibi görüntü kalitesi hâlâ mükemmeldi ve bu da kraterler ve uçurumlar başta olmak üzere ayrıntıların seçilebilmesini kolaylaştırıyordu.

"Şurada bir şey var, mavimsi bir şey," diye dikkat çekti Yao, görüntünün üzerindeki lacivert bir noktayı işaret ederek. "Ne olabilir bu?"

Kanadalı pilot mavimsi nesnenin çevresine bir dikdörtgen çizdi ve görüntünün bu kısmını birazcık daha büyüttü. Bu defa görüntü o kadar da net değildi; mavi bir leke seçilebiliyordu ama şekli tam olarak belirlenemiyordu.

Ördek bir kere daha Johnson Uzay Merkezi'yle iletişim kurmasını sağlayan düğmeye bastı.

"Houston, burası Atlantis. Resmi büyüttük ve meteorun tepesinde mavi bir nokta keşfettik. Phanes'in vericisi bu mudur?"

"Öyle sanıyoruz Atlantis."

"Houston, elimizdeki görüntü büyütmenin büyütmesi olduğundan kalitesi yeterince iyi değil. Sizin çözümlemeniz ne gösteriyor?"

"Siz ne görüyorsanız biz de onu görüyoruz Atlantis. Sonuçlarını size zaten ilettiğimiz spektrografik çözümleme ile nesnenin morfolojisine ilişkin verilerin ötesinde başka bir bilgiye sahip değiliz. Sizin elinizdeki yüksek çözünürlüklü fotoğraf bizimkinin aynısı ve bizim uyguladığımız büyütmeler de sizinkilerden daha iyi kalitede sonuç vermedi."

"Meteorun tepesinde saptadığımız mavi leke hakkında hiçbir ek bilgiye sahip değil misiniz?"

"Olumsuz," diye yanıtladı Billy. "Bize açık görünen tek şey bunun meteordan farklı bir cisim olduğu. Ancak söz konusu nesnenin morfolojisini ya da bileşimini tam olarak belirlememizi sağlayacak hiçbir şey elde edemedik."

"Peki ya boyutları?"

"Bir küpü ya da en azından kareyi anımsatıyor, bir kenarı elli santim kadar. Karbon saptayamadık ama spektroprafik çözümlemede bulduğumuz silisyum zerrelerinin burada olduğunu sanıyoruz."

Görüntüsü büyütülmüş olan mavi noktayı uzun uzun inceledikten sonra astronotlar ima dolu gözlerle birbirlerine baktılar. Burada yaşam var mıydı, yoksa bu yapay bir nesne miydi?

LXXXI

Bundan sonraki üç saat çok hareketli geçti. Atlantis ve Johnson Uzay Merkezi arasında sürekli olarak, meteorun güzergâhı ve hızıyla uzay mekiğinin onun yolunu kesmeyi başarabilmek için izlemesi gereken yöntem hakkında mesaj alışverişleri yapıldı. Sayısız görüşme ve tartışmalardan sonra Kontrol Merkezi onlara kesin hesaplamaları iletti. Komutan ve pilot da bunlara dayanarak Phanes'in yolunu kesmek için izleyecekleri güzergâhı belirleyebildiler.

Eylem planı tamamlanıp da Kontrol Merkezi'nin onayını da aldıktan sonra Ördek eline bir diyagram alıp ekibine talimatlarını vermek üzere orta kabine indi. Kimi ayrıntılar üzerinde tartışarak kararlar almaları gerekiyordu. Talimatların bir kısmı hiç hoş karşılanmayacaktı.

Geri sayımı gösteren saat sanki hızlanmış gibiydi.

02:31:49

Yalnızca iki buçuk saat kalmıştı.

Komutan mürettebatının yanına giderek onlara üzerinde Dünya, Atlantis ve Phanes'in göründüğü ve uzay gemisiyle meteorun güzergâhlarının da noktalarla çizilmiş olduğu diyagramı gösterdi. Mekiğin yörüngesi dairesel, Phanes'in güzergâhıysa âdeta kendini

uzaya geri fırlatabilmek için Dünya'nın yer çekiminden faydalanmayı istiyormuş gibi hiperbolikti.

"Bir meteorla karşı karşıya bulunduğumuz gerçeği bizi Houston'dayken geliştirmiş olduğumuz plan üzerinde birkaç ufak tefek değişiklik yapmaya zorluyor, her şeyden önce artık Phanes'in yavaşlamayacağını biliyoruz," diye duyurdu. "Şu an için yönümüzü ve hızımızı değiştirmiyoruz. Karşılaşmadan elli beş dakika önce EVA ekibi basınç azaltma işlemini başlatacak. On dakika sonraysa hızımızı artırıp yörünge değiştirerek meteorun güzergâhıyla aynı hizaya gireceğiz. Karşılaşmadan on beş dakika önce, basınç azaltımı tamamlandığında EVA ekibi uzaya çıkarak MMU aracılığıyla Phanes'e ulaşımı gerçekleştirecek. Yeterince açık mı?"

Aklı hâlâ uçuşla ilgili sorularda olan Tomás elini kaldırdı.

"Hızımızı artıracağız derken... Bu bizim de bunun etkisini hissedeceğimiz anlamına mı geliyor?"

"Doğru."

"Ama... O sırada Emese, Seth ve ben basınç azaltımı için giriş odacığında olacağız."

"Öyle."

Komutanın, sanki sözünü ettiği işlem dünyanın en olağan işiymişçesine yanıt verirken kullandığı sakin, neredeyse mekanik ses tonu Portekizliyi afallatmıştı.

"Ne kadarlık bir hız artışı olacak?"

"3 G'lik."

"Ve biz de... Yani biz üçümüz, emniyet kemerli koltukları bile bulunmayan odacıkta olacağımıza göre... Yani bu biraz... Tehlikeli olmayacak mı?"

"Dayanmak zorunda kalacaksınız."

Bu yanıt ne Tomás'ı ne de diğer EVA astronotlarını yatıştırabildi, ama elden ne gelirdi ki? Bu görevin kapsamında doğaçlamaya da biraz yer olduğunu hiçbiri bilmiyor değildi, ne de olsa bilinmeyenle karşılaşmaya gidiyorlardı ve kendilerini her duruma uyarlamaları

gerekecekti. Kaldı ki bu onlara önceki birkaç hafta boyunca Johnson Uzay Merkezi'nde gerçekleştirdikleri alıştırmalar sırasında da açıklanmıştı. Dolayısıyla sızlanmaya hakları yoktu.

Seth elini kaldırdı.

"Phanes'e gidip geri dönmek için ne kadar zamanımız olacak?"

"Ulaşım meselesi büyük özenle planlamamızı gerektiren çok önemli bir husus," dedi komutan. "Şimdiye dek hep biz yolunu kestiğimizde yavaşlayarak yörüngeye girebilecek olan bir uzay gemisiyle karşılaşacağımız ilkesinden yola çıkmıştık, böylece de temas kurup mürettebatıyla iletişime geçmek için yeterli zamanı bulabilecektik. Ancak söz konusu bir meteor olunca işler değişiyor. Bir meteorun seyrüsefer sistemi olamayacağına göre yavaşlaması da, yörüngeye girmesi de düşünülemez, dolayısıyla da nesneye ulaşmak ve yüzeyinde kalmak için sahip olacağımız zaman sayılı olacak demektir. Bütün operasyonun büyük bir hızla yürütülmesi gerekecek."

Astrofizikçi ortada bir sorun olduğunu anlayarak sorusunu yineledi.

"Ne kadar zaman?"

Ördek yanıtlamadan önce duraksadı.

"On yedi dakika."

EVA üyelerinin gözleri şaşkınlıkla kocaman açıldı.

"On yedi mi?"

"Kusura bakmayın ama elimizden bu kadarı geliyor. Operasyon çok hızlı yapılmak zorunda çünkü meteoru on yedi dakikadan daha uzun bir süre takip edemeyeceğiz. Daha doğrusu, tam olarak on yedi dakika ve yirmi üç saniye. Tek bir saniye daha fazla olamaz."

"Ama bu hiçbir şey değil ki!"

"Üzgünüm çocuklar. Anlayış gösterirsiniz ki meteoru durdurmamızın ya da yörüngeye sokmamızın hiçbir yolu bulunmuyor. Sızlanmanızın da, beni ya da başka herhangi birilerini suçlamanızın da bir yararı olmayacak çünkü bu hiç kimsenin suçu olmadığı gibi,

kimsenin elinden gelebilecek bir şey de yok. Gerçek neyse o ve biz de onu kabul edip koşullara ayak uydurmaya çalışmalıyız."

EVA ekibi hüsran dolu gözlerle birbirlerine baktılar. On yedi dakikanın hiçbir şeye yetmeyeceğini herkes biliyordu ama komutan da haklıydı; yapılabilecek hiçbir şey yoktu ve karşı çıkmakla gerçekleri değiştiremeyeceklerdi.

"Geç kalırsak ne olacak peki?"

"Şimdi söyleyeceklerimi iyi dinleyin," dedi Ördek ardından gelecek sözlerin önemini vurgulamak için ağır ağır konuşarak. "Hesaplamalarımıza göre, Phanes'in hızı ve güzergâhı göz önüne alınınca yeryüzünün yörüngesinden on yedi dakika ve yirmi üç saniyenin sonunda çıkıp uzayın derinliklerine dalarak geldiği gibi gözden kaybolacağını anlıyoruz. Onun peşinden gitmek demek ölümümüze koşmak anlamına gelecektir çünkü sonra yeryüzüne geri dönebilmemiz için yeterli yakıtımız yok ve oksijenimiz tükenip de arkasından ölümler başlayıncaya kadar uzayda başıboş gezinmeye mahkûm oluruz. Bu yüzden de durum her ne olursa olsun, on yedi dakika ve yirmi üç saniyenin sonunda ve mümkün olursa tercihen daha da erken, Atlantis Phanes'ten uzaklaşacak. Dolayısıyla da EVA ekibi Phanes'le bu süreden daha fazla oyalanamaz." Söylediklerini iyice anladıklarından emin olmak için Seth, Tomás ve Emese'nin yüzlerine baktı. "İyice anlatabildim mi?"

"Gayet açıkça anlaşıldı," dedi NASA'nın astrofizikçisi. "Ama Ördek, sorumuza hâlâ bir yanıt vermedin. Diyelim ki Phanes'in yanında olduğumuz sırada herhangi bir sorun baş gösterdi ve biz de bu süreyi aşmak zorunda kaldık. O zaman ne olacak?"

Atlantis'in komutanının bakışları sertleşti.

"Sizi orada bırakacağız."

"Efendim?"

"Gayet iyi anladınız," dedi buz gibi bir sesle. "On yedi dakika ve yirmi üç saniye dolduğunda siz içinde olsanız da olmasanız da Atlantis geriye dönüp Dünya'ya doğru yola çıkacak. Bu yüzden de

Atlantis'le MMU arasındaki bağlantıyı hiç kesmemeniz ve yaklaşık on beş dakikanın sonunda meteoru terk etmeniz gerekecek ki mekiğe sağ salim geri dönebilmeniz için de birazcık zaman kalsın. Anlaşıldı mı?"

"Bizi Phanes'in üstünde ölüme mi terk edeceksiniz?"

"Bütün mürettebatı kaybetmektense üç kişiyi kaybetmek tercih edilir," diye karşılık verdi Ördek buz gibi soğuk. "Kararlılığımı sınamaya kalkışmamanızı öneririm, yoksa bunu canınızla ödersiniz."

"Vay anasını be Ördek!" diye karşı çıktı sarsılmış görünen Seth. "Böyle bir şeyi nasıl söylersin?"

Komutanın yüzü yumuşadı.

"Hiçbir yanlış anlaşılma olmasın diye bu şekilde söylüyorum. Ama kimseyi geride bırakacak değiliz, içiniz rahat olsun. Hepiniz Phanes'i zamanında terk edecek kadar zeki insanlarsınız, öyle değil mi?"

EVA üyeleri, ne yanıt vereceklerini bilemeden bir kere daha birbirlerine baktılar. Emin oldukları tek bir şey varsa o da her şeyi çok hızlı yapmalarının gerekeceğiydi. Ördek cana yakın bir adamdı ama gerektiğinde acımasız olmayı da bilecek, nitelikli bir asker olduğu da her halinden belliydi. Zaten NASA da onu tam olarak bu yüzden seçmişti. Kimse kendini birazcık olsun kandırmamalıydı. Söylediği şeyi mutlaka yapardı.

Yao sessizliği bozdu.

"Ruslardan haber var mı?"

"Olumsuz."

"Bu sizce de tuhaf değil mi?"

Komutan başını iki yana salladı.

"Hayır," diye yanıtladı. "Rusların bütün iletişimimizi dinlediklerini sanıyoruz ve şu ana kadar Hubble'ın çekmiş olduğu Phanes fotoğrafının Moskova'daki yetkililere iletilmiş olduğu fikrindeyiz. Dolayısıyla onun bir meteor olduğunu onlar da artık biliyorlar. Bu

yüzden de büyük olasılıkla Soyuz'un balistik saldırıyı başlatmamasını emretmiş olmalılar."

"Bundan emin misiniz?"

"Koşullar ne kadarına izin veriyorsa ancak o kadar emin olabiliyoruz. Karşımızdakinin uzaylılara ait bir uzay gemisi değil, güzergâhı Dünya için herhangi bir tehlike oluşturmayan sıradan bir meteor olduğunun siz de farkındasınız. Bu yüzden de Rusların, sonuç olarak gezegenimizin epeyce uzağından geçecek bir kaya parçası için Batı dünyası ve Çin'i karşısına alacak bir uluslararası çatışmayı tetiklemeyi göze almaları büyük bir olasılık gibi görünmüyor. Rus tehdidi ortadan kalkmış oluyor ve böylece biz de asıl görevimize odaklanabileceğiz."

Ördek'in söyledikleri mürettebatça rahatlama tezahüratlarıyla karşılandı. Tamamen ikna olmamışa benzeyen tek kişiyse Emese oldu.

"Durumun gerçekten böyle olduğuna kim güvence verebilir ki?"

"Güvenceyi hiç kimse veremez," diye yanıtladı komutan. "Ancak Phanes yalnızca bir taş parçasıyken Rusların doğuracağı bütün sonuçlarla birlikte nükleer saldırı planlarına sadık kalmaları hiç de mantıklı olmaz. Böyle bir aptallığı yapacak değildirler."

"Sizin Rusları pek tanıdığınızı sanmıyorum ama biz Macaristan'da onları iyi tanırız, inanın bana hem de çok iyi," diye karşılık verdi astrobiyolog. "Onlar söz konusu olduğunda hiçbir şey asla göründüğü gibi değildir..."

Bu sözler kulağa bir uyarı gibi gelse de kimse onlara biraz olsun dikkat vermedi. Ördek'in aktardığı ve muhtemelen NASA'nın CIA ve diğer istihbarat ajanslarından sağlanan bilgiler doğrultusunda yapmış olduğu çözümleme herkesin içini rahatlatmıştı ve hiç kimse kötü haberler duymayı ya da son yirmi dört saatin iç karartıcı havasına yeniden bürünmeyi istemiyordu. Önemli olan uzayda bir çarpışma yaşanmayacak olması ve onların da asıl işlerine yoğunlaşabilecek oluşlarıydı.

Ördek son talimatlarını da verdi.

"Pekâlâ çocuklar, saat yaklaşıyor," dedi onlara söylemek zorunda kaldığı sert sözlerden sonra birliklerine moral verebilmek için ellerini birbirine vurarak. "EVA ekibi, şimdi karnınızı doyurun, randevuya bir saat yirmi dakika kala hazırlanmaya başlayacaksınız. Dünya'ya yapacağımız canlı televizyon bağlantısı da o zaman başlayacak ve herkesin bu sırada formda görünmesini istiyorum." Bir kere daha ellerini birbirine çarptı. "Tamam, artık makineyi çalıştırıp görevimizi sonucuna ulaştıralım. Romalıların dedikleri gibi: *Alea jacta est*! Zarlar atıldı!"

Komutan arkasını dönüp üç görev uzmanı ve bir uzman uçak yükünü düşünceleri ve kendilerini bekleyen görevleriyle baş başa bırakarak kokpite doğru yöneldi.

Saat yaklaşıyordu.

LXXXII

Yirmi dört saat içinde ikinci defa Tomás EVA için hazırlandı. Bir önceki günün deneyiminden sonra henüz kendini toparlayabilmiş olduğundan bile emin değildi. Uzay boşluğunda Delta'dan Atlantis'e yakıt ve misilleri taşımakla geçen onca saat onu tüketmişti ama yakınmaya hakkı yoktu; yalnızca başına gelecekleri en başından beri bildiği için değil, aynı zamanda yaklaşan anın öneminin farkında olduğu için de. Şimdiye kadar yapmış oldukları her şey Phanes'le temas kurabilmeleri için gerekliydi ve bütün güçlüklere, tersliklere karşın neredeyse başarmak üzereydiler. Bunun için de biraz daha dayanabilmesi gerekiyordu.

Büyük saat yaklaşmaktaydı.

"E?" diye sordu Emese ikisi orta kabinde baş başa kaldıklarında. "Konuşmamız hakkında düşünebildiniz mi?"

Tomás son bir saattir sürekli Macar kadından uzak durmaya uğraşıyordu ama daha fazla kaçınamayacaktı.

"Evet, düşündüm."

"O zaman? Son arzumu yerine getirmeye niyetiniz var mı?"

Portekizli soğuk soğuk terlediğini hissetti. Ona hayır diyemezdi ama evet demeyi de istemiyordu.

"Sorun şu ki... Yani, çok fazla fırsatımız olamayacak gibi," dedi biraz zaman kazanabilmek için. "Görüyorsunuz ya, burada alan kısıtlı, sürekli gelip geçen birileri var ve..."

"Depo görevi gören alt kabine inebiliriz."

"Hayır, bu mümkün değil," diye yanıtladı Tomás başını iki yana sallayarak. "Yokluğumuzu hemen fark ederler."

"O halde herkes uyurken."

"Ama bu Phanes'le karşılaşmadan sonra olacak..."

"Yeryüzüne dönüşümüzden önce olduktan sonra gerisi fark etmez."

Tomás kafasını kaşıdı. Bu çözüm ona zaman kazandırıyordu ve zamanı geldiğinde çaresine bakabilirdi.

O sırada mürettebatın öteki üyeleri yanlarına geldiler ve Yao mikrodalga fırına bir yemek koydu.

"Peki o zaman," diye mırıldandı Portekizli. "Bunu daha sonra konuşuruz. Şimdi yemek yiyelim."

Birer biftek, çikolatalı puding ve kahveden oluşan son gerçek yemeklerini mutlak bir sessizlik içinde yedikten sonra dört uzman son bir kere daha tuvaletlere uğradılar ve bu iş, özellikle Emese için yarım saat kadar sürdü.

İşleri bitince geri sayıma hızlıca bir göz attıklarında yeryüzünün bütün evlerinde gösterilecek olan canlı televizyon yayınının başlama zamanının gelmiş olduğunu gördüler.

01:20:48

Phanes'le temasa bir saat yirmi dakika kalmıştı.

"Çocuklar, aşağıdaki insanların evlerine girmemizden önce son bir şey söyleyeceğim," dedi Ördek telsizden. "Yaklaşık kırk saniye sonra Houston, bütün dünyanın televizyon kanalları üzerinden şu anda Atlantis'ten Kontrol Merkezi'ne iletilmekte olan görüntüleri yayınlamaya başlayacak. Sizin de bildiğiniz gibi Houston'ın elinde mekiğin içine ve dışına yerleştirilmiş olanların yanı sıra EVA üyelerinin kasklarındaki kameraların da görüntüleri bulunuyor. Ayrıca her tarafta da mikrofonlar var. Söylediklerinize dikkat etmeye çalışın,

anlaşıldı mı? Eğer küfretmeyi ya da kaynananızın adını anmayı istiyorsanız bunu şimdi yapın. Bundan sonra çok geç olacaktır."

"Siktir!" diye bağırdı Seth. "Siktir! Siktir! Siktir! Anasına sövdüğümün puştları! Ağzına sıçtığımın pezevenkleri! Siktirin lan ibneler!"

Herkes kahkahayı koyuverdi; neyse ki içlerinde bu hassas dakikalarda bile hâlâ neşesini koruyabilen biri vardı.

"Aferin sana Seth!" diye haykırdı komutan telsizden. "Tebrikler, mükemmeldi! Ancak yayının başlamasına yalnızca birkaç saniye kaldı ve o andan itibaren hepinizin çok terbiyeli olmanızı istiyorum."

Bütün gözler geri sayıma doğru çevrildi.

01:20:00

Yayın başlıyordu.

"Atlantis, burası Houston," dedi Billy Kontrol Merkezi'nden yayının açılışını yaparak. "Şu anda Phanes Görevi'nin en son aşamasını bütün dünyaya aktarmak üzere canlı yayındayız. Bu an tarihî bir an ve bizler Atlantis uzay mekiğinin içinde görevin son dakikalarını yaşamayı bekleyen astronot ekibiyle bağlantı halindeyiz. Dünya dışındaki bir uygarlığın sinyallerini yaymakta olan meteorla temas kurmamıza bir saat ve yirmi dakika kaldı. Atlantis, mekikte durum nedir?"

Mantıklı olarak yanıtlayan Ördek oldu.

"Houston, burası Atlantis. Sizinle konuşan ben NASA'dan Komutan John Daugherty, bu uzay mekiğinin komutasında bulunuyorum. Bu tarihî anda bizi izleyen herkesi selamlıyoruz. İnsanoğlunun elini evrene uzatarak uzaylılarla temas kuracağı bu anı çok çeşitli duygularla birlikte yaşıyoruz. Biraz sonra Phanes'in yolunu kesmeyi hedefleyen manevrayı başlatacağız. Meteorun üzerine çıkacak olan ekip birazdan uzaya çıkmak için gerekli olan tulumlarını giyecekler. Aramızda Fransız diye seslendiğimiz pilot Hubert Charbit, şimdi

kokpitten ayrılarak onlara yardım etmeye gidecek çünkü bu hem çok hassas hem de zorlu bir işlem."

"Teşekkür ederim komutan," diye yanıtladı Kanadalı pilot. "Şu anda, birazdan EVA için dışarı çıkacak olan ekibe yardımcı olmak üzere orta kabine geçiyorum. EVA, astronotların mekikten çıkarak uzayda hareket etmelerini gerektiren etkinliklere verdiğimiz teknik bir addır. Yeryüzünde bulunan herkesin EVA ekibini yakından tanıdığından eminim. Bu ekip ESA'dan astrobiyolog Profesör Bozóki Emese ve uzaylılarla iletişim kurulmasına yardımcı olması için Birleşmiş Milletler tarafından seçilmiş olan tarihçi ve şifre çözme uzmanı Profesör Tomás Noronha'dan oluşuyor. Ekibin başındaysa NASA'nın önde gelen bilim adamlarından ve bu görevin bilim sorumlusu olan astrofizik uzmanı Profesör Seth Dyson bulunuyor ve..."

Falan filan diye devam ediyordu ama şu an yalnızca yapması gerekenlere odaklanmış olan Tomás dinlemeyi çoktan bırakmıştı. Tıpkı bir önceki gün olduğu gibi Portekizli, Yao'nun Seth ve Emese'yi giydirmesine yardımcı oldu. Sonra da Çinli astronot, bir yandan Dünyalılara yorumlar yapmayı sürdüren Fransız'ın da katkılarıyla onun uzay tulumunun önce pantolonunu, sonra gövdesini, ardından eldivenlerini ve en sonunda da çizmelerini giymesine yardım etti.

Sıra kaskın başına geçirilmesine geldiğinde Tomás, son bir defa yüzünü kaşımak için yol arkadaşlarını durdurdu; bunu bir daha ancak birkaç saat sonra kaskı çıkardığında yapabilecekti, tercihen görevi başarıyla sonuçlandırdıktan sonra. Şimdi bu son fırsattan yararlanmalıydı.

"Tamamdır, devam edin."

Bu arada Yao kaskı onun başına geçirmeden önce Fransız, Dünya'da yayını izleyen seyirciler için araya girdi.

"Profesör Noronha, kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

Tam da Tomás'ın nefret ettiği türden bir soruydu bu. Televizyonda bunu heyecanlı, genç habercilerin ağzından sık sık duyardı

ve yanıtları da çoğu zaman yaratıcılıktan yoksun olurdu. Nihayet eline hazırcevaplığını gösterebilmek için bir fırsat geçmişti.

"Eh, birazcık sırtım ağrıyor, ama onun dışında iyi sayılırım, teşekkürler," diye yanıtladı ifadesiz bir yüzle. "Ya siz? Sizin sağlığınız nasıl?"

Fransız şaşkınlıkla bakakaldı.

"Ben... Şey..."

Tarihçi kaskı elinde tutan Çinli yol arkadaşına doğru döndü.

"Yao, kaskı geçirebilir misiniz lütfen?"

CNSA astronotu çok değerli bir nesneymiş gibi tuttuğu kaskı uzay tulumunun boyun hizasındaki açıklığa yerleştirip bağlantılarını taktıktan sonra mühürledi. Tomás tulumun içindeki havalandırmaların hafif uğultusunu duydu ve o anda artık dış dünyayla ilişkisinin kesilmiş olduğunu anladı.

Geri sayıma baktı.

00:58:42

Bir saatten az kalmıştı.

LXXXIII

Ördek'in sesi Tomás'ın kaskındaki telsizde yankılandı.

"EVA ekibi," diye seslendi Atlantis'in komutanı uzaya çıkmaya hazırlanmakta olan astronotlara. "Her şey hazır mı?"

İlgili üç kişi başparmaklarını havaya kaldırdılar.

"Hazırız," diye yanıtladı Seth.

Yine Yao'nun yardımlarıyla ve canlı röportajlarını sürdüren Fransız da arkalarından gelirken EVA ekibi kapı girişindeki odacığa doğru yöneltildiler.

"EVA ekibi şimdi bu odacığa girecek," diye açıkladı Kanadalı pilot yeryüzündeki televizyon izleyicileri için. "Üç arkadaşımız, basınçsızlandırma işlemi için önümüzdeki kırk dakika boyunca buraya kapatılacaklar. Uzay boşluğuna göğüs gerebilmeleri için yapılması kaçınılmaz olan bir uyum sağlama sürecidir bu. Yaklaşık on dakika kadar sonra, EVA ekibi hâlâ burada yalıtılmış durumdayken, komutanımız John Daugherty, ya da bizim seslendiğimiz adıyla Ördek, Atlantis'in güzergâhının Phanes'inkiyle aynı hizaya gelebilmesi amacıyla mekiğin hızını artıracak ve böylece bize sinyal göndermekte olan meteorun yolunu kesebilmek için girişeceğimiz manevra başlayacak. Odacığın içindeki basınç azaltım işlemi temastan on beş dakika önce tamamlanacak. O zaman EVA ekibi de uzaya çıkarak ulaşım işlemini başlatacak..."

Odacığın daracık alanının içine girerken Tomás, bir yığın duyguyu birden hissetti. Bunların en olumlu olanlarından bir tanesi kanındaki azotu dışarı atmak için içine çekeceği saf oksijenin hatırasıydı. Oksijenin içe çekilmesi, bütün EVA süresine yayılacak olan, hoş bir andı. Bundan sonra ise uzaya çıkmanın olağanüstü deneyimi ve ışıl ışıl mavi yeryüzü ile rengârenk yıldızlarla süslü kopkoyu uzay karanlığının görünüşü geliyordu. Ne var ki duyguları yalnızca hoş anılardan ibaret de değildi. Hissetmekte olduğu bütün olumsuz duygular doğal olarak görevin tehlikesi ve karmaşıklığıyla ilgiliydi. Bu işin altından kalkabilecekler miydi?

Ama uzaylılarla iletişim kurma fikri ve böylece tarihe geçme olasılığı başka her şeye üstün geliyordu.

"Profesör Dyson," diye seslendi Fransız röportaj sırasında. "Odacığın kapısını kapatmadan önceki son sözleriniz neler olacak?"

"Bütün Dünya'nın bilmesini istiyorum ki insanoğlu evrene birlik mesajı vermek için hazırdır," diye açıkladı Seth ağırbaşlılıkla. "Barışla ve yüreğimizi açarak geliyor ve zekâ sahibi türler arasında eşitlik ve kardeşliğe, ayrıca da bütün evrende sevgiye inanıyoruz. Bu büyük olayın hakkını verecek ve başka bir dünyadan gelen varlıklarla bu tarihî karşılaşma anında insanlığı da, yeryüzündeki bütün yaşamı da layıkıyla temsil edeceğiz. Onlarla farklı olduğumuzu biliyorum, çeşitlilik biyolojinin özünde yatar ama hepimizi aynı ruh canlandırıyor. Tanrı kendi kulları arasındaki bu karşılaşmanın evrenin tarihindeki bir dönüm noktası olmasını sağlayacak ve eminim ki en sonunda yarattığı varlıklarla gururlanabilmek için bolca neden bulabilecektir."

"Teşekkürler profesör. Tanrı yanınızda olsun!"

Her ne kadar buradaki amacın yaşamakta oldukları bu anın duygusal boyutunu ve en çok da önemini yeryüzüne yansıtabilmek olduğunu bilse de bu sözlerde Tomás'ın hiç de hoşuna gitmeyen bir çiğlik vardı.

Kapının kapanmasını ve odacığın içinde baş başa kalmalarını beklerken kendisine doğru uzanmış bir el gördü ve bunun vedalaşmak isteyen Yao olduğunu fark etti.

"*Fu ru dong hai*!"

"Pardon?"

"Mutluluğunuz Doğu denizleri kadar engin olsun!" diye tercüme etti Çinli astronot. "Bu bizim birbirimize şans dileme biçimimizdir. *Fu ru dong hai*!"

El sıkışarak vedalaştılar.

"Görüşmek üzere arkadaşım," diye yanıt verdi Portekizli. "Dileyelim ki her şey iyi geçsin. Birazdan görüşürüz."

Sonra Yao sırtını döndü ve üç astronot kapının kapandığını gördüler. Seth, içerideki kapı kolunu kaldırdı ve odacığı kilitledi, böylece de onları geminin geri kalanından ayırmış oldu. NASA'nın astrofizikçisi basınçsızlandırma sürecini başlatırken Tomás ve Emese de kemerlerini bağladılar.

Hazırlıklarını bitirdiklerinde geri sayımı gösteren saate baktılar. Bir sınırı aşmış olduklarını, artık geri dönüşün mümkün olmadığını bilerek sanki görünmez bir ırmak onları kaderlerine doğru götürmekteymiş ve onlar da bundan sonra başlarına gelecekleri izlemekten başka hiçbir şey yapamayacaklarmış gibi, yürek atışlarının hızlandığını hissettiler.

00:55:49

Temas anı yaklaşıyordu.

LXXXIV

Odacığın içindeki uzun bekleyiş bunaltıcı bir süreçti. Bir yandan büyük an yaklaşıyordu ve EVA astronotları da bunu akıllarından hiç çıkaramıyorlardı; öte yandansa beklemek zorunda oldukları alan üç değil, iki astronot için tasarlanmış olduğundan, fazlasıyla sıkışıktı. Burada beklemekten başka yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Beklemekten, düşünmekten ve saatin üzerindeki rakamların geriye doğru gidişini izlemekten.

00:45:11

Buraya gireli on dakika olmuştu ve Atlantis'in güzergâhının meteorunkiyle aynı hizaya geçmesini sağlayacak olan hızlanmanın zamanının gelmiş olduğunu biliyorlardı.

Snoopy başlığının telsizi sessizliği bozdu.

"Mürettebat, dikkat," diye seslendi Ördek. "Motorlar hızlanıyor."

Tomás, kendisini odacığın çeperine tutturan kemere sıkı sıkıya yapıştı ve yol arkadaşları da aynı şeyi yaptılar. Birdenbire, hiçbir uyarı gürültüsü duyulmaksızın çok büyük bir güç, sanki üzerine görünmez bir dağ bütün ağırlığıyla oturmuşçasına onu çepere bastırdı; Atlantis hızlanıyordu.

"Vay canına!" diye haykırdı. "Bu ne kuvvet!"

Uzay mekiğinin üç motorunun hızlanması sanki bir sonsuzluk kadar sürmüş gibi geldiyse de aslında yalnızca otuz beş saniye olmuştu. Sonra 3 G, sanki büyü yapılıvermiş gibi ortadan kayboldu; Atlantis, meteorla karşılaşabilmek için konumunu almıştı.

"Hız sabitlendi," diye duyurdu komutan.

Atlantis artık Phanes'in hızı ve güzergâhıyla hizalanmış durumdaydı. Ördek'le Fransız'ın pilotluk manevraları tamamlanmak üzereydi; geriye yalnızca Phanes göründüğü anda yapılacak birkaç küçük ayarlama kalıyordu. Sonra sıra EVA ekibine gelecekti. Görevin bilim sorumlusu, hızlanmanın yol arkadaşları üzerinde zararlı bir etkiye yol açmış olmadığından emin olmayı istedi.

"E, çocuklar?" diye sordu Seth, "iyi misiniz bari?"

Önce Emese yanıtladı.

"Sorun yok."

Sonra da Tomás, Amerikalıların yapmayı sevdikleri gibi başparmağını havaya kaldırdı.

"Süper!"

İlk on dakika geçmişti. Basınç azaltımının tamamlanması için otuz, Phanes'le karşılaşmaya kadarsa kırk beş dakika kalıyordu. O zaman meteor Dünya'ya iyice yaklaşmış olacaktı ve Tomás içinden o anda kokpitte olup da yanaşmayı izlemeyi tercih edeceğini geçirdi; operasyonun çok önemli bir kısmının yanından geçip gidecekmiş duygusuna kapılıyordu. Yanaşmanın, Ördek ve Fransız'ın Johnson Uzay Merkezi'ndeki alıştırmalar sırasında özel olarak prova ettikleri çok hassas bir işlem olduğunu biliyordu. Her ne kadar manevra çok titiz bir keskinlik gerektiriyor olsa da, sonuçta başarıyla taçlandırılacağından hiç kuşku duymuyordu. Yalnızca bunu kendi gözleriyle göremeyeceğine üzülüyor, kendini kör olmuş gibi hissediyordu.

Olayların televizyona nasıl yansıyacağınıysa ancak tahmin edebiliyordu. Şu anda bütün insanlığın ekran karşısında olduklarından emindi. Çünkü bu da, en az 1969'da Neil Armstrong'un Ay'da

yürüdüğü Apollo 11 görevi kadar önemli bir olaydı. Gerçi aradan geçen zaman içinde iletişim teknikleri sonsuz derecede gelişmişti.

Televizyon kameraları Atlantis'in hemen hemen her yerine yerleştirilmiş, mekiğin içini de dışındaki uzayı da çeşitli açılardan, hem de renkli olarak gösteriyorlardı. Televizyon izleyicileri meteorun gelişini herhalde göremeyeceklerdi çünkü her şey güneş ışığı olmaksızın, uzayın koyu karanlığı içinde olup bitecekti. Ayrıca Phanes de yeryüzünün atmosferiyle temas kurmayacaktı çünkü kayan yıldızların yaptıkları gibi ardında ışıklı bir iz bırakmıyordu. Bu sorunu aşabilmek için Yao, güzergâhı uzay mekiğiyle paralel hale geldiğinde Phanes'i aydınlatacak olan bir ışıldağı o tarafa doğru tutmakla görevlendirilmişti. Öncelikle, güvenli biçimde hareket edebilmeleri için hedeflerini görmeye gerek duyan EVA ekibinin işini kolaylaştırmayı amaçlayan bu aydınlatma, aynı zamanda da televizyon yayınını daha çekici hale getirmiş olacaktı.

Kapı girişindeki odacığın içinde kamera yoktu gerçi ama Tomás, orada neler olup bittiğini de göstermek için Houston'ın EVA üyelerinin kasklarında bulunan görüntülerden yararlanacaklarına hiç kuşku duymuyordu. Oysa burada heyecan verici hiçbir şey olmuyordu elbette çünkü basınçsızlandırma işlemi devam ediyordu ve üç astronot da kırk beş dakikanın geçmesini ve uzaya çıkıp Phanes'e ulaşma işini başlatmayı beklerken çepere kemerlerle bağlanmış duruyorlardı.

Zamanı doldurabilmek için Portekizli görevle uzaktan yakından ilgisi olmayan şeyler düşünüyordu. Coimbra'daki bir huzurevinde Alzheimer labirenti içinde yolunu yitirmiş dolaşan annesini ve şu an mutlaka televizyonun başında dikilmiş tırnaklarını kemirerek olan biteni canlı izleyen Maria Flor'u hayal etti. Ne durumdaydılar acaba? Nişanlısı dehşet içindeydi mutlaka ama aynı zamanda gururlanıyor da olmasını umuyordu. Birkaç dakika sonra yaşanacak şeyler kesinlikle olağanüstü nitelikteydiler ve insanoğlunun ortak belleğine sonsuza dek kazınacaklardı. Bir anda Emese'ye vermiş olduğu söz aklına düşüverdi ve onu huzursuz etti.

Bu düşünceyi aklından uzaklaştırarak ülkesindeki halkın neler hissediyor olabileceğini düşündü. Heyecanlı mıydılar? Herhalde. Ülkesine geri döndüğünde mutlaka siyasiler görevin ona kazandırmış olduğu şöhretten kendilerine pay çıkarabilmek adına onun yanına sokulabilmek için birbirleriyle yarışacaklardı. Bunda bir çıkar görürlerse onu içten ödüller, madalyalarla onurlandıracak, sırtını sıvazlayacaklardı. Belki adını herhangi bir kamu binasına bile verirlerdi. Bir havalimanına örneğin. Elbette ki siyasiler en önemli havalimanlarının isimlerini yurttaşlarının en kötülerine ve özellikle de bizzat siyasilere ayırırlardı; ama Cristiano Ronaldo'nun adını Madeira'daki Funchal Havalimanı'na verdiklerine göre, belki günün birinde birilerinin aklına da Nuh Nebi'den kalma pırpır uçakların inip kalktığı bir uçak sahasına da Tomás'ın adını vermek gelebilirdi. Şansı varsa, Tires Havaalanı'na. Ya da hiç olmazsa Cabeço da Vaca'daki uçuş pistine.

Elinde olmadan gülümsedi. Ah, hiç kuşku yoktu! Ülkesinde siyasilerden daha kötü hiçbir şey bulunmazdı. Elbette ki onların da hepsi aynı kefeye konamayacağı için bu bir klişeydi aslında ama yine de onlardan daha sahtekâr, daha fırsatçı, daha...

"EVA ekibi," diye seslendi Ördek kasklardaki telsizden. "Basınçsızlandırmanın tamamlanmasına bir dakika yirmi saniye kaldı. Dışarı çıkmaya hazır mısınız?"

Seth her zamanki üslubuyla yanıtladı.

"Olumlu."

"Tam on beş dakika sonra işlemi başlatın."

Neredeyse aynı anda Tomás da geri sayım rakamlarına baktı.

00:16:02

Basınç azaltımının son bir dakikası.

Ekibi yönetme sorumluluğuna sahip olan Seth ilk tepki veren oldu. Kendisini odacığın çeperine tutturan kemeri çözüp sırtını ka-

pıya yasladı. Kapı kolunu kavradı ve gözlerini saatin rakamlarından hiç ayırmadan son dakikanın da geçmesini bekledi.

"Hızlı ve kararlı biçimde hareket etmemiz gerekecek," diye tavsiyede bulundu astrofizikçi yol arkadaşlarına telsizinden. "Çeyrek saat sonra Phanes'le aynı hizaya gelmiş olacağız ve ulaşım işlemini hemen başlatmamız gerekecek. Yitirecek hiç zamanımız yok, her saniye önemli."

Herkes bunun farkındaydı.

Yol arkadaşları da onun yaptığını yaparak Atlantis'i terk etmeye hazırlanmak üzere kemerlerini çözdüler. Emese bütün dikkatini toplamış görünüyor ve hiçbir şey söylemiyordu.

Tomás'ın yüreği yerinden fırlayacak gibi atıyordu. Houston'ın onun kalp atışlarını izlediğini bildiğinden kendini fazla gülünç duruma düşürmemeyi umuyordu. Görevin en hayati kısmı başlamak üzereydi ve hiç hata payı bulunmuyordu. Ekip halinde çalışmalı, hepsi birbirine güvenmeli ve hiçbiri başarısız olmamalıydı.

Saat beklenen ana ulaştı.

00:15:00

Seth hemen dış kapının kolunu çevirerek uzay boşluğunun karanlığı içindeki Dünya'nın kara siluetine doğru sessizce açtı; Güneş gezegenin arka tarafına gizlenmişti ve Phanes'in gelişine dek de orada kalacaktı. Astrofizikçi yol arkadaşlarının hazır olduklarından emin olmak için dönüp onlara baktı.

"EVA ekibi," diye seslendi Ördek telsizden. "Tanrı yanınızda olsun!"

Seth kendini boşluğa bıraktı ve diğerleri de peşinden gittiler.

LXXXV

Işık bolluğu değerli taşları andırıyordu. Elmaslar, yakutlar, akikler, ametistler, topazlar galaksinin içinde binlerce tonla parıldamaktaydı. Her ne kadar manzara bir önceki gününki kadar göz kamaştırıcı olsa da, âdeta bütün evren onları kucaklıyormuş gibi kendilerini sonsuzca kuşatan bu ihtişamın, azametin, şaşaanın karşısında büyük bir şok içine düşmemek mümkün değildi.

"Ben kendi kordonumu da, Seth'inkini de Atlantis'e bağladım bile," diye haber verdi Emese. "Tomás siz de bir an önce aynı şeyi yapın."

Macar kadının sözleri tarihçiyi uyanıkken görmekte olduğu rüyadan çekip çıkardı. Tomás evreni seyredişinden kendini sıyırabilmek için çaba harcamak zorunda kalmıştı, zamana karşı yarışıyordu ve yitirecek tek bir saniyesi bile yoktu. Hemen kordonu Atlantis'e bağlayıp çevresine bakındı.

"Seth nerede?"

Bilim sorumlusu hemen telsizden yanıtladı.

"Platformun üzerindeyim, MMU'yla ilgileniyorum. Mekiğin sol kanadının üzerinde durun ki buradan çıkar çıkmaz hemen sizi alabileyim."

"Anlaşıldı."

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth, gerginlikten bozulmuş bir sesle. "Phanes radarda göründü mü?"

"EVA, burası Atlantis," diye yanıtladı Ördek. "Olumlu. Radarda görebiliyorum. Bilgisayara göre yedi dakika on bir saniye sonra burada olacak."

"Eyvah!" diye karşılık verdi astrofizikçi. "Elimizi çok çabuk tutmamız gerekecek!"

Tomás plana uygun olarak Emese'ye bir işaret gönderdi ve ikisi birlikte fazla uzağa gitmemek için uzay mekiğinin yüzeyi üzerine ayaklarını dayayarak hafif bir hız aldılar ve geminin sol kanadının ucuna doğru süzülmeye başladılar.

İki astronot Atlantis'ten uzaklaşmamak için hareketlerini kontrol altında tutarak yavaşça ilerlediler. Mekiğin kanadının en uç noktasına vardıklarındaysa arkalarına döndüler. Atlantis'in beyaz profili Samanyolu üzerinde göze çarpıyordu.

"Seth, neredesiniz?"

"MMU ile birlikte platformdan çıkıyorum," diye yanıtladı adam. "Atlantis, Phanes'in varışına ne kadar zaman kaldı?"

"EVA, burası Atlantis," diye yanıtladı komutan. "Dört dakika yirmi üç saniye var."

"Atlantis, Phanes için öngörülen konumu doğrulayın."

"Phanes, mekiğin sağ tarafında, beş yüz metre kadar bir mesafede bulunacak. Ulaşımı mümkün olduğu anda başlatın."

"Anlaşıldı Atlantis. MMU harekete geçti."

Tomás ve Emese, iki paralel farı bulunan bir gölgenin Atlantis'in platformundan yavaş yavaş yükselerek kendilerine doğru yaklaştığını gördüler. Bu yaklaşan Seth'ti.

Tarihçi, Macar'a doğru döndü.

"Haydi gidelim."

Yerlerini birbirlerine belli etmek için kasklarının lambalarını yakmış olan iki astronot yavaşça yükselmeye başlayarak geminin kanadından uzaklaştılar ve MMU'nun onlarla buluşması gereken noktaya doğru ilerlediler.

"Emese ve Tom," diye seslendi Seth MMU'dan. "Sizi görebiliyorum. Buluşma yirmi saniye sonra."

"Anlaşıldı."

Bir taraftan MMU'nun iki farı ile Seth'in kaskının feneri, öte taraftansa Tomás ve Emese'ninkiler olmak üzere ışıklar uzayın içinde birbirlerine doğru yaklaşıyordu ve sonunda temas noktasında birbirlerine kavuştular. Motorları önceden çalıştırılmış olan kapısız, küçük uzay aracı onların hizasına gelince yavaşladı ve iki astronot ona asılıp çevresinden dolaşarak yan tarafındaki açıklıktan içine girdiler. Görevin bilim sorumlusu onları başparmağını havaya kaldırarak karşıladı.

"Hoş geldiniz çocuklar! Kordonlarınızı MMU'ya bağlayın lütfen."

Bu emir Emese'yi şaşırttı.

"Ama... Kordonlar tulumlarımıza bağlı kalsa daha güvenli olmaz mıydı?"

"İdeali bu olurdu ama ne yazık ki böylesi pratik değil," diye yanıtladı Seth. "Birbirlerine dolanarak ulaşımı zorlaştırabilirler, hatta bu bizi tehlikeye bile atabilir. Onları MMU'ya bağlamamız en iyisi olacak."

Amerikalı haklıydı ve Tomás'ın yardımıyla Emese, tulumların kordonlarını çözüp onları MMU'ya bağladı.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth zincirleme işlemi tamamlandığında. "Herkes araca bindi ve ulaşım için hazırız. Phanes'in görünmesine ne kadar kaldı?"

"Anlaşıldı EVA. Bir dakika otuz beş saniye. Yola çıkabilirsiniz."

"Atlantis, EVA konuşuyor. Gidiyoruz."

MMU'ya komuta eden Seth arka motoru çalıştırdı ve araç onları mutlak karanlığın içine doğru fırlattı. Phanes çok geçmeden kendini gösterecekti ama onların un ufak olmamak için çok yavaş ilerlemeleri gerekiyordu. Phanes tarafından ezilme düşüncesi içlerinde bir türlü yatıştıramadıkları bir gerginlik yaratıyordu.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth yeniden. "Phanes hâlâ öngörülmüş olan parametreleri izliyor mu?"

"EVA, burası Atlantis. Olumlu. Phanes'i radar üzerinde izliyoruz ve güzergâhı olağan görünüyor."

Üç astronot hâlâ endişeliydiler.

"Atlantis, onu göremiyorum. Buluşma için geri sayıma ihtiyacım olacak."

"Anlaşıldı EVA," diye yanıtladı Ördek gayet sakin bir sesle. "Temasa otuz sekiz saniye."

Buluşma gerçekleşmek üzereydi.

Tomás kaygıyla çevresine bakınarak meteoru görmeye uğraştı ama yörüngede mutlak bir karanlık vardı ve bu da Phanes'in belirlenebilmesini hiç kolaylaştırmıyordu, bu koşullar altında meteor evrenin karanlığı içinde siyah üzerine siyah bir gölgeden başka bir şey olmayacaktı ve bu da onu tamamen görünmez kılıyordu.

"Temasa otuz saniye."

Portekizli ve iki yol arkadaşı hiç durmadan uzayı inceledilerse de boşa çabaydı. Pasifik'in üzerinde bulunduklarından ışıksız olan Dünya'nın karanlığından başka yalnızca Samanyolu'nu dolduran yıldızların çevreye saçılmış milyonlarca küçük, ışıklı noktaları görülebiliyordu, o kadar.

"Temasa yirmi saniye."

Henüz hiç kimse Phanes'i gözleriyle görmüş değildi. Âdeta bir hayalet gibiydi o. MMU karanlığın içinde ilerledikçe aracın içindeki gerginlik de gitgide elle tutulur bir hal alıyordu. Hesaplamalar hatalı mıydı acaba? Ya Phanes'in güzergâhı doğru saptanamamışsa? Meteorla çarpışmaları da olası olur muydu?

"Atlantis, güzergâh hâlâ olağan mı?"

"EVA, güzergâh olağan," diye doğruladı Ördek. "Temasa on saniye."

On saniye!

Phanes'ten hâlâ bir iz yoktu! Tomás ve arkadaşları dehşete kapılmış halde çılgınca dört bir yanlarına bakınmaktaydılar.

"Dokuz... sekiz... yedi..."

Hangi cehennemdeydi bu meteor?

"...altı... beş... dört..."

Onunla çarpışacaklar mıydı?

"...üç... iki...bir..."

Birdenbire nereden çıktığı belli olmayan, kocaman gri bir leke belirip tehditkâr bir canavar gibi MMU'nun karşısına sessizce dikildi. Tomás irkildi ve yüreğinin sıkıştığını hissetti. Bunun ne olduğunu onlara kimse söylememişti ama buna hiç de gerek yoktu zaten, çünkü en küçük bir kuşkuya yer yoktu.

Phanes gelmişti.

LXXXVI

Bir dağ uzay boşluğunda süzülüyordu.

MMU'da bulunan üç astronot tam bir hayret içinde birdenbire karşılarına çıkmış, sessiz bir Leviathan gibi önlerinde dikilen bu kocaman gri lekeye bakıyorlardı. Belli bir süre boyunca ne yapacaklarını, ne diyeceklerini hiç bilemediler. Bu görüntü karşısında felce uğramış, tamamen sersemlemiş gibiydiler.

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi Ördek. "Phanes görüldü. Hızı ve güzergâhı olağan. EVA onun yolunu kesti. Işıldakları yakıyoruz."

Yaşanmakta olan olağanüstü olaylara karşın Atlantis'in komutanının sesi hâlâ gayet sakindi.

"Anlaşıldı Atlantis," diye yanıtladı Billy, Johnson Uzay Merkezi'nden. "Biz hiçbir şey göremiyoruz, ışıldaklara ihtiyacımız olacak. Yakabilir misiniz lütfen?"

Uzay mekiğinin içinde güçlü bir ışık kaynağı yandı ve meteorun orta kısmını aydınlattı, ışıldağı çalıştırmakta olan Yao'ydu.

"Houston, burası Atlantis," dedi Ördek. "Işıldak çalıştırıldı. Nesne artık görünür halde."

"Atlantis, burası Houston. Görseli ekranımızda gördüğümüzü doğruluyorum. Vay canına! Burada gördüğümüz görüntü çok... İnanılmaz gerçekten. Kesinlikle olağanüstü."

MMU'ya sıkıca tutunan Tomás ve iki arkadaşı Phanes'in karşılarında büyümekte olduğunu görüyorlardı.

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi komutan, bu defa Phanes'e yönelmiş bulunan ve hâlâ hiç sesleri çıkmayan üç astronota doğru. "Görseli doğruluyor musunuz?"

MMU içindeki şaşkın sessizliği bozan Seth'in verdiği yanıt oldu.

"Atlantis, böyle bir şeyi görmemeye olanak yok. Aman! Kocaman, devasa bir şey bu."

"EVA, çarpışmaktan kaçınmanız çok önemli. Nesneyle aranızdaki mesafenin doksan metre olduğunu hesaplıyoruz."

"Anlaşıldı Atlantis. Doksan metre."

Bu mesafeden ve görüşün billur berraklığında olduğu uzay boşluğunda meteorun bileşiminin ayrıntıları MMU'dan çok açıkça seçilebiliyordu. Tomás yalnızca krater ve uçurumları değil, tümsek ve oyukları bile görebiliyordu.

"Seksen... yetmiş... altmış..."

Phanes koyu gri renkte ve Atlantis'ten çıkmış olan araç yaklaştıkça gitgide büyüyen dev bir kayaya benziyordu.

"...Elli... kırk... otuz..."

MMU'nun mürettebatı üzerinde Dünya dışı bir yaşamın belirtilerini bulmayı dehşetle arzuluyor olsa da şu anda bütün dikkatleri çok hassas olan meteora yanaşma maverasına odaklanmıştı. En küçük bir dikkatsizlik MMU'nun onunla çarpışarak parçalanmasıyla sonuçlanabilir ve bu durumda da Atlantis'e geri dönmeleri mümkün olmazdı. Böyle bir felaketten sağ kurtulamazlardı. Olanca dikkatlerini vererek hareket etmek zorundaydılar.

"...yirmi... on..."

Seth aracı durdurmak için ön motoru çalıştırdı ve MMU hemen yavaşladı.

"Ön motor çalıştırıldı."

"Anlaşıldı EVA. MMU'nun yavaşladığını kaydettik. EVA şu an beş metrede bulunuyor... dört... üç..."

Ön motorun frenlemesi MMU'nun ilerleyişini yavaşlatmış ama onu tamamen durdurmamıştı. Aygıt, Phanes'e sertçe çarpmamak için şimdi boşlukta yavaşça kayıyordu. Hepsi meteora hafifçe dokunabilmeyi umuyorlardı.

"...iki... bir..."

MMU bir sarsıntıyla sallandı. Hiçbir gürültü çıkmadı ama bir şeye çarpmış oldukları çok belliydi.

"*Touchdown*!"[10] diye duyurdu Seth hem gergin hem rahatlamış bir sesle. "Yineliyorum, *touchdown*!"

"Anlaşıldı EVA. *Touchdown*."

"Atlantis, EVA konuşuyor. Phanes'le fiziksel temas kurduk. Çarpışmaya karşın MMU herhangi bir hasar almış gibi görünmüyor. Zincirlemeye başlıyoruz."

"Anlaşıldı EVA. MMU'nun Phanes'le teması sırasında herhangi bir hasar belirlenmedi. Zincirlemeye başlayabilirsiniz. Operasyonu tamamlamak için on beş dakika on bir saniyeniz var." Ördek sesinin tonunu değiştirerek Kontrol Merkezi'ne seslendi. "Houston, Phanes'le temas kuruldu. Yineliyorum, Phanes'le temas kuruldu."

Telsizlerinden duydukları gürültüden Tomás ve arkadaşları Johnson Uzay Merkezi'nde bir alkış tufanının kopmuş olduğunu anladılar.

"Atlantis ve EVA, burası Houston," dedi Billy sevinçten neredeyse kendinden geçmişçesine bir sesle. "Phanes'le temas anlaşıldı. EVA ekibinin kasklarındaki ve mekiğin dışındaki kameraların görüntüleri sayesinde olup bitenleri izleyebiliyoruz; burada nasıl bir havanın hüküm sürdüğünü tahmin bile edemezsiniz. Çıkardığınız bu mükemmel işten dolayı hepinizi kutluyoruz. Aferin size çocuklar!"

Aracın meteorla temas halinde kalmasını sağlayabilmek için Seth MMU'yu büyük bir ustalıkla kullanıyor, motorlarını bir açıp bir kapatıyordu; gök cismi ciddi bir yer çekimi uygulayabilecek

10 (İng.) Temas. (ç. n.)

büyüklükte olmadığından ondan uzaklaşıp gitmemeye çok dikkat etmeleri gerekecekti.

"Tom!" diye seslendi Seth. "Zincirlemeyi tamamlamaya hazır mısınız?"

Tomás bu manevrayı hazırlamıştı, MMU'dan dışarıya doğru eğildi.

"Hazırım."

NASA'nın bilim adamı üç parmağını havaya kaldırarak birer birer indirirken saydı.

"Üç... iki... bir... şimdi!"

Tarihçi, Phanes'in yüzeyindeki bir çıkıntıya bir kanca geçirerek sanki çıpa atarmış gibi aracı zincirledi.

"Zincirleme tamamlandı," diye bildirdi. "MMU, Phanes'e bağlandı. Çıkmaya hazırım."

"Çıkın o zaman!" diye emretti bilim sorumlusu.

Bu izni duyunca Portekizli açıklıktan uzandı ve kordonu artık uzay tulumuna bağlı olmadığından boşlukta gezinmesi çok daha tehlikeli hale gelmiş olmasına karşın araçtan çıkıp meteorun taşlı yüzeyine adım attı.

Tomás Phanes'in üzerinde yürüyordu.

LXXXVII

Bir meteorun üzerinde yürümek denizin dibinde yürümek gibiydi. Yani imkânsızdı. Phanes'in üzerinde neredeyse hiç yer çekimi bulunmadığından Tomás'ın attığı her adım onu uzaklara fırlatıyordu. Bunu anlayınca tarihçi meteorun kayalıklarına tutundu ve çevresine bakınarak nasıl bir yol izleyebileceğini araştırdı.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth. "Hedefin hangi yönde bulunduğunu bize bildirebilecek misiniz?"

"Anlaşıldı EVA," diye yanıtladı uzay mekiğinin kokpitinden meteoru dikkatle gözlemleyen Ördek. "Hedef saat on yönünde. Buradan belirgin biçimde görülebilen mavi bir küp bu. Görseli doğrulayın."

EVA üyeleri saat on yönüne baktılar ve Atlantis'in komutanının sözünü etmiş olduğu yapıyı hemen fark ettiler.

"Atlantis, EVA konuşuyor. Olumlu. Hedef görüldü."

"Anlaşıldı EVA. Radyo ölçümü yaptıktan sonra söz konusu nesnenin son haftalarda saptamış olduğumuz, 1,42 GHz frekansı üzerindeki sinyalin vericisi olduğunu doğrulayabiliyoruz. Yani öncelikli hedefiniz bu olacak."

"Anlaşıldı Atlantis."

"EVA ekibi, Phanes'in başka noktalarında etkinlik belirtisi belirleyebildiniz mi?"

"Olumsuz. Hiçbir hareket görünmüyor."

"Anlaşıldı EVA. Hedefe doğru ilerleyin. Operasyonu bitirmek için on üç dakika kırk dokuz saniyeniz var."

Tomás meteorun üzerinde yürümenin kesinlikle mümkün olmadığını anlamıştı. Burada yer değiştirebilmenin tek yolu MMU'ydu. Portekizli koluyla kendini ileri doğru atarak araca geri döndü.

"Ben hazırım," dedi içeri girerken. "Devam edebiliriz."

Seth, biri arkada diğeri de alt kısmın üzerinde bulunan iki motoru çalıştırdı ve MMU Phanes'in engebeli yüzeyinde ilerlemeye koyuldu.

"Atlantis, EVA konuşuyor. Hareket halindeyiz."

Yeryüzünde olduğu gibi atmosferin aerodinamiğine dayanmayan bir aygıtı kullanmak da çok kolay olmuyordu gerçi ama MMU'nun çeşitli motorlarını dönüşümlü olarak çalıştırıp durdurarak istenilen yöne doğru ilerleme sağlamak mümkün olabiliyordu. Emese aracın açıklığında durmuş nesneyle aralarındaki mesafeyi ölçüyordu.

"Şurada!" dedi sol tarafı işaret ederek. "Şurası! Yaklaşık... yirmi metre."

Arkadaşları onun gösterdiği yöne baktılar ve nesnenin gerçekten de orada olduğunu gördüler. Açık mavi renkte bir küptü bu.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth. "Nesneyi belirledik."

"Anlaşıldı. Onu mekikten görebiliyoruz ama kasklarınızdaki kameralar da gösteriyor. Ona yaklaşabilecek misiniz?"

"Olumlu."

Bilim sorumlusu MMU'yu biraz daha ilerletti ve önce sola sonra sağa doğru giderek, yüzeyin engebesine göre alçala yüksele, Seth'in aracı kullanmaktaki bütün becerisine karşın hep sendeleyerek sonunda aracı küpün bir metre kadar üzerine yerleştirmeyi başarabildiler.

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi yaklaşık 500 metre ötedeki Atlantis'in kokpitinden bütün operasyonu izlemekte olan Ördek. "Mesafenizi koruyun. Phanes'e MMU ile dokunmamaya özen gösterin, araca hasar verebilir bu."

"Anlaşıldı Atlantis. Şimdi yine MMU'dan çıkıyoruz."

"Devam edin. Operasyonu gerçekleştirmek için on bir dakika kırk beş saniyeniz kaldı."

MMU'yu ilk terk eden Tomás oldu. Portekizli, meteorun üzerine sıçradı ve onun gibi kordonları olmayan Seth ve Emese de onun peşinden gittiler. Her üçü de kayaların çıkıntılarına tutunarak bacakları havada küpe doğru yaklaştılar. Bu ağırlıksız ortamda gitgide çeviklik kazanmakta olan Tomás, nesnenin yanında diz çöktü ve yol arkadaşları da aynı şeyi yaptılar.

"Şimdi ne olacak?" diye sordu tarihçi. "Ne yapacağız?"

Seth, Macar kadına doğru döndü.

"Emese?"

Phanes görevi için önceden belirlenmiş olan protokole göre Dünya dışı yaşamla karşı karşıya bulunup bulunmadıklarına ESA astrobiyoloğunun karar vermesi gerekiyordu. Emese, belli bir çekinceyle de olsa parmaklarının ucuyla küpe dokundu ve elini hemen geri çekti.

Hiçbir şey olmuyordu.

"Hareketsiz," dedi kadın. "Biyolojik çözümleme için bir örnek alacağım."

Macar bilim kadını uzay tulumunun dış ceplerinden birinden bir naylon torbacık çıkardı. Görevin bilim sorumlusu olarak Seth bu prosedürden haberdardı çünkü Phanes üzerindeyken izlenecek protokol Johnson Uzay Merkezi'nde tartışılıp onaylanmıştı ama canlı yayını izleyen televizyon izleyicilerini düşünerek durumu açıklama gereği duydu.

"Profesör Bozóki şu anda bu küpün içinden ya da çevresinden yaşam izleri almaya yönelik bir işlem gerçekleştiriyor," dedi NASA'nın astrofizikçisi. "Profesör Bozóki, ne yaptığınızı bize açıklayabilir misiniz?"

Emese, açık mavi küpün çevresinde bulunan birkaç çakıl taşını toplamış, bunları küçük naylon torbacığa koymaya hazırlanıyordu.

"Laboratuvar incelemeleri için numune topluyorum," diye belirtti. "Yeryüzünün mikroorganizmalarının bunlara bulaşmasını

ya da olabilecek uzay mikroorganizmalarının bizim biyosferimizi kirletmesini önlemek için onları bu naylon torbacık içinde kapalı tutacağız. Hedefimiz elbette ki mikrop yaşamı izleri aramak olacak ama karmaşık yaşam biçimlerinin bırakmış olduğu izlere de bakılacaktır. Burada ölü ya da canlı dokulardan, DNA'dan ya da çoğalmayı sağlayabilecek başka türlü yapılardan söz ediyorum. Bu örnekler sayesinde Phanes'in yaydığı sinyallerin kaynağı olan varlıklar hakkında çok değerli bilgiler elde edebileceğimize inanıyorum."

"Profesör Bozóki, size tamamen formalite gereği sormam gereken bir soru var," dedi Seth mavi yapıyı göstererek. "Bu küp bir yaşam formu mu, değil mi?"

Astrobiyolog toplamış olduğu örnekleri içine koyduğu torbacığı sıkıca mühürledi ve beline yerleştirdi. Sonra da elini açık mavi, küçük küpün üzerinde sanki okşarcasına gezdirdi.

"Yaşamın yalnızca tek bir biçimini, yeryüzünde var olanı biliyorken yaşamı tanımlayabilmek çok kolay değil," diye yanıtladı Emese. "Dünya dışı yaşam çok çeşitli biçimler alabilir, bizim bildiğimiz ve hatta hayal edebileceğimizden çok farklı görünümlere sahip olabilir. Sözgelimi, eğer Dünya'da bitki diye bir şey olmasaydı onu yalnızca düş gücümüzle kavrayabilmemiz mümkün olabilir miydi? Onları gördüğümüzde ne tepki verirdik? Yaşam olup olmadığına karar verebilir miydik? İşte şimdi de bu türden sorunlarla karşı karşıya bulunuyoruz. Dolayısıyla bu küpün bir yaşam formu olduğuna güvence veremem. Ancak yüzeysel ve geçici bir incelemeye dayanarak karşımızdakinin bir canlı varlık değil, yapay bir nesne olduğunu söyleyebilirim."

"Yapay nesneyi bize tanımlayabilir misiniz, rica etsem?"

"Yapay nesne bir yaşam formu değildir, bir yaşam formu tarafından yaratılmıştır. Aslına bakılırsa ve bu kadar erken bir aşamada bulduğumuz nesneleri sınıflandırırken çok dikkatli olmamız gerektiğini de aklımızdan çıkarmadan, bana sanki uzaylıların teknolojilerinin bir örneğiyle karşı karşıya olabilirmişiz gibi geliyor. Birileri bu yapay nesneyi meteorun üzerine günün birinde başka bir zekâ sahibi tür

tarafından bulunabilmesi için bırakmış. Meteor özel olarak yeryüzüne doğru mu fırlatılmış, yoksa buradan geçiyor olması basit bir rastlantı mı bunu bilemiyoruz. Belki de hiç bilemeyeceğiz. Yine de ben bu yapay nesnenin burada bulunuşunun kazara olmadığı, bir niyetin sonucu olduğu fikrindeyim."

Tıpkı diğer iki arkadaşı gibi Tomás da nesneyi özenle inceliyordu, ayrıca konuşmak ve neler olup bittiğini televizyon izleyicileri için açıklamak zorunda olmayışından da yararlanıyordu. Bu yalnızca onun bu küpün ne olduğunu keşfetmesine değil, daha başka ayrıntıların farkına varabilmesine de yardımcı oldu.

"Böldüğüm için kusura bakmayın," dedi tarihçi. "Ama burada merak uyandırıcı bir şey var."

Seth ona doğru döndü.

"Nedir o Profesör Noronha?"

Tomás, nesnenin yüzeyini gösteren bir işaret yaptı.

"Bu nesne tamamen pürüzsüz."

"Öyle gerçekten," diye onayladı NASA'nın astrofizikçisi. "Bu size önemli mi görünüyor?"

"Eğer burada, Phanes'in üzerinde uzaylılar yoksa ve bu yapay nesneyi buraya Pi sayısının ilk kırk iki rakamını yayarak başka dünyalara ulaşması için, sanki denize bir şişe fırlatırmış gibi bir gün birilerinin onu bulup almaları umuduyla yerleştirmekle yetinmişlerse, o halde yüzeyine herhangi bir mesaj yazmış olmaları ya da hiç olmazsa asıl mesaja nasıl ulaşılacağını gösteren kimi ipuçları koymaları beklenebilirdi. Oysa burada hiç de böyle bir şey yok. Küp pürüzsüz. Üzerinde ne sembol ne rakam ne de başka herhangi bir işaret var. Bu bana pek mantıklı gelmiyor."

Seth bu tez üzerine biraz düşündü.

"İnsani bakış açısıyla akıl yürütmeniz sonuna kadar yerli yerinde," diye kabul etti. "Ne var ki, az önce Profesör Bozóki'nin de söylediği gibi, uzaylıların teknolojisini ya da yaşamını incelerken kendi antroposantrik bakışımızdan uzaklaşmamız gerekiyor. Biz-

den daha zeki de olsalar, başka türlerin mantıkları ve akıl yürütme biçimleri bizimkilerden çok farklı olabilir. Bu da yapay nesnenin mesajına ulaşabilmek için hiçbir ipucu bulunmayışını açıklayabilecek bir şeydir."

Portekizli, bu görüşe karşı çıkmanın hiçbir yolu olmadığını düşündü. Akıl yürütme biçimleri insanlarınkinden büyük olasılıkla çok farklı olduğu sürece binlerce tuhaf şeyle karşılaşıp da artlarında yatan niyetin ne olabileceğinden hiçbir zaman emin olamayabilirlerdi.

"Haklı olabilirsiniz," diye itiraf etti Tomás. "Her ne olursa olsun, bu nesne hiç durmadan Pi sayısının ilk kırk iki rakamını yayınlıyor ve bu da sanki onu buraya yerleştirmiş olan kişilerin 1,42 GHz frekansı üzerinden bu sinyali alacak ve anlayacak yeterlilikte zeki bir türle karşılaşmayı umduklarını gösteriyor gibi. İşte bu nedenledir ki ben bu nesnenin içinde çok temel bir mesaj taşıyor olması gerektiğini düşünüyorum. Verilmek istenen asıl mesajın Pi sayısı olması bana hiç de mantıklı gözükmüyor. Hem ayrıca şunu da unutmayalım ki..."

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi Ördek konuşmayı bölerek. "Operasyonu sonuçlandırmak için yedi dakika yirmi bir saniyeniz kaldı."

"Yedi dakika mı?"

"O kadar oldu mu?" diye sordu Seth hayretle. "Yalnızca yedi dakikamız mı var?"

"Olumlu, EVA."

"Ama... ama biz daha keşfetmeye yeni..."

"EVA, size hemen yapay nesneyi yanınıza alarak dönüş işlemini başlatmanızı öneriyorum."

Üç astronot hüsran dolu gözlerle bakıştılar. Phanes'in üzerine daha yeni çıkmışlardı ve tam da işler ilginç bir hal almaya başlıyordu ki onlara uzay mekiğine geri dönmeleri emri verilmişti.

Seth pes etmedi.

"Atlantis, biraz daha derin bir inceleme yapabilmek için birazcık daha zamana ihtiyacımız var."

"Olumsuz, EVA. Hemen yapay nesneyi alarak hiç zaman geçirmeden gemiye geri dönün."

"Ama anlamıyor musunuz ki..."

"EVA, altı dakika elli saniye sonra Atlantis, Phanes'ten uzaklaşacak. Yapay nesneyle birlikte derhal geri gelin. Bu bir emirdir."

Zaman, parmakların arasından kayan kum gibi akıp gitmişti ve komutanın kararıyla karşı karşıya kalan üç astronot boyun eğmiş gözlerle birbirlerine baktılar.

"Anlaşıldı, Atlantis."

Seth'in bir işareti üzerine Tomás cebinden ağzı kapatılabilir bir naylon torba çıkardı ve bununla yapay nesneyi sararak onu iki tarafından ellerine aldı. Ama tam onu yerinden kaldırabilmek için yukarıya doğru çektiği sırada küpün içinde bir ışık yanar gibi oldu.

"Dikkat!" diye bağırdı Seth şaşkınlıkla. "O... kıpırdadı!"

Portekizli hemen küpü elinden bırakarak dehşetle geri çekildi.

Üçü birden dehşet ve gerginlik içinde, ne yapacaklarını, ne düşüneceklerini bilmeksizin nesneye bakakaldılar.

"EVA, burası Atlantis," dedi telsizden duyduğu çığlık yüzünden meraklanmış olan Ördek. "Neler oluyor?"

Yapay nesne canlıydı.

LXXXVIII

Küpün kımıldamış olduğu hissi, aslında yalnızca histen başka bir şey değildi. Buna karşılık yapay nesne gerçekten de sanki sırf yerinden kaldırılmak istenmiş olması onu bir çeşit kış uykusu sürecinden uyandırmış gibi ışık saçmaya başlamıştı.

Her üç astronot da küpe gözlerini dikip bakakalmışlardı.

"Şimdi ne olacak?" diye sordu Tomás. "Ne yapacağız?"

Ne Seth'in ne de Emese'nin en küçük bir fikirleri yoktu.

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi Ördek yeniden, belirgin bir endişeyle. "Rapor verin lütfen."

"Şey... Atlantis. Bu... yapay nesne canlıymış galiba."

"EVA, daha açık olun. Nesne kımıldadı mı?"

"Olumsuz."

"Canlı bir varlık mıymış?"

"Yani... şey... Hayır, sanmıyorum."

"Ne oldu o zaman?"

"Şey oldu... Yani, ışığı yandı. Demek istediğim sanki birileri içinde bir ışık yaktılar, tam da Tom'un... Yani, Profesör Noronha'nın onu eline aldığı anda. Olan biten bu işte. Bir ışık yandı ve hepsi o."

Hatta kısa bir sessizlik oldu; Atlantis'in komutanı durumu değerlendiriyor olmalıydı.

"EVA, burası Atlantis. Sizce, gözlemlediğiniz davranışa bakılarak, nesne bir tehdit oluşturuyor mu?"

Üç astronot, dikkatle küpe baktılar. İçinde yanan ışık dışında olan biten bir şey yok gibiydi.

"Olumsuz Atlantis," diye yanıtladı Seth. "Size söylediğim gibi olan tek şey nesnenin içinde bir ışığın yanması oldu. Bundan başka hiçbir belirti ya da hareket yok."

"Peki düşmanca ya da tehlikeli bir davranış fark ettiniz mi?"

"Olumsuz."

Ördek sesinin tonunu değiştirerek bu defa Kontrol Merkezi'ne seslendi.

"Houston, burası Atlantis. Talimatlarınız nedir?"

"Atlantis, burası Houston," diye yanıtladı Billy, Johnson Uzay Merkezi'nden. "EVA ekibinin söyledikleri ve bizim de canlı yayınla aktarılan görüntülerden izleyebildiğimizin ışığında, nesneyi yanınıza alarak daha sonraki bir incelemeye kadar yalıtılmış durumda tutmanızı öneriyoruz."

"Anlaşıldı Houston," dedi Ördek. "EVA, nesneyi mekiğe getirebileceğinizi düşünüyor musunuz?"

"Olumlu."

"O halde acele edin! Önünüzde bu iş için dört dakika otuz dokuz saniye kaldı."

Tomás, neredeyse onun bu görevi yerine getirmeyi üstlenmeye gönüllü olacağını umarak Seth'e baktı ama görevin bilim sorumlusu ona devam etmesini işaret etti ve Portekizlinin de itaat etmekten başka çaresi kalmadı. Bir kere daha, ağzı kapalı naylon torbayla sarılı küpün üzerine eğildi ve onu iki yanından tutarak kaldırmaya çalıştı.

Ancak nesne yerinden kıpırdamıyordu.

"Hayır... Kaldıramıyorum."

"Bu mümkün değil Tom," diye karşılık verdi Amerikalı astrofizikçi. "Burada yer çekimi yok ki. Bu nesnenin ağırlığı tonlarca bile olsa bu ortamda tüy gibi hafif olması gerekir."

Tarihçi bir daha denedi ama boşunaydı.

"Üzgünüm ama kaldırmama olanak yok."

Sabırsızlanan Set küpü yakalayıp yukarı doğru çekti ama nafile.

"Vay canına! Haklıymışsınız."

Tomás küpün altındaki zemini inceledi.

"Sıkışmış!" dedi. "Nesne kayaya takılıp kalmış!"

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi Ördek. "Üç dakika yirmi saniye. Acele edin!"

"Atlantis, nesneyi yerinden oynatamıyoruz," dedi Seth. "Kayalara sıkışmış."

"EVA, burası Atlantis. Daha açık olun lütfen."

"Bunu nasıl açıklayabileceğimi bilemiyorum ama nesne kayaya yapışmış. Sanki Phanes'e çivilenmiş gibi. Nedeni her neyse, sonuçta onu yerinden kaldıramıyoruz."

Atlantis'in komutanı bu durum üzerine düşünürken telsiz bir süre sessiz kaldı.

"EVA, burası Atlantis. Orayı terk edin."

"Nesneyi burada mı bırakalım yani?"

"Üç dakika on iki saniye. EVA, hemen yola çıkın!"

Zaman sayılıydı. NASA'nın astrofizikçisi hiç istemeyerek de olsa iki arkadaşına küpü ve meteoru terk ederek üç metre kadar yukarılarında süzülen MMU'ya geri dönmelerini işaret etti. Üç astronot küçük uzay aracına doğru atılarak birkaç saniyede ona ulaştılar.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy, Johnson Uzay Merkezi'nden. "Durum nedir?"

"Houston, EVA ekibi Atlantis'e geri dönmeye hazırlanıyor ama nesneyi alamadan. Yineliyorum, nesneyi alamadan."

"Anlaşıldı, Atlantis."

Herkeste bir düş kırıklığı olmuştu. En zor kısmı başarmışlardı. Yalnızca birkaç hafta içinde bir ekip kurup bunu bir uzay mekiği içinde yörüngeye çıkarmış ve daha da hassas bir işi başararak meteorun yolunu kesmiş, Dünya dışı bir zekânın ürünü olan bir yapay

nesneyle temas kurmuşlardı. Daha önce benzeri görülmemiş bir başarıydı bu. Onca engeli aştıktan sonra ve geriye yalnızca yapılacak en basit iş kalmışken geri çekilmek zorunda kalıyorlardı. Nesneyi arkalarında bırakmak zorundaydılar. Atlantik'i yüzerek aştıktan sonra karşı kıyıya varıp da kumsalda ölmek gibi bir şeydi bu. İçlerindeki hüsran onları boğacak gibi oluyordu ama daha da kötüsü, bu asıl, bilim açısından büyük bir kayıptı.

Bununla birlikte, yapabilecekleri hiçbir şey de yoktu. Phanes, Dünya'nın çevresinden uzaklaşarak uzayın derinliklerine geri dönmeye hazırlanıyordu ve Atlantis'in de onun peşinden gidebilmek için yeterli yakıtı yoktu. İçleri kan ağlayarak da olsa nesneyi ve meteoru geride bırakıp mekiklerine dönmek zorundaydılar. Portekizli altüst olmuştu. Keşke MMU'nun içinde bir...bir...

Seth, Phanes'ten uzaklaşabilmek için ön motoru çalıştırırken Tomás, MMU'nun tavanına sabitlenmiş bir alet çantası görmüş olduğunu hatırladı. Kolunu kaldırıp onu açtı. Gördüğü ilk şeyse küçük bir kazma oldu. Acaba bununla...

Çılgınca bir hareketle kazmayı eline alıp meteorun üstüne atladı.

"Tom!" diye haykırdı Seth. "Ne halt ediyorsunuz siz? Geri gelin! Beni duyuyor musunuz? Buraya dönün!"

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi hemen anormal bir şeyler döndüğünü sezmiş olan Ördek. "Orada neler oluyor?"

"Tom çıldırdı! Phanes'in üstüne çıktı yeniden! Tom! Geri gelin!"

Sonra bir sessizlik oldu, sanki herkes neler olup bitmekte olduğunu anlayabilmek için kendini görüntülere kaptırmış gibiydi.

"Profesör Noronha, burası Atlantis," diye seslendi komutan. "Derhal MMU'ya geri dönün."

Tam o anda Tomás meteora ulaşmıştı ve elinde kazmayla küpe kadar süründü.

"Yalnızca bir dakika!" diye rica etti. "Bir dakikacık."

"Profesör Noronha, burası Atlantis," diye üsteledi Ördek. "Ne halt ediyorsunuz siz?"

"Yalnızca bir dakikaya ihtiyacım var!"

"Olumsuz! İki dakika on altı saniye sonra Atlantis, Phanes'le bağlantısını kesecek. Derhal MMU'ya dönün! Bu bir emirdir!"

Uzay mekiğinin komutanı bir an bekledi ama yanıt gelmedi.

"Profesör Noronha, yanıt verin!" diye emretti askerî bir tavırla. "Profesör Noronha?"

Ama Tomás yanıt vermiyordu.

LXXXIX

Mavi küpe ulaştığında Tomás'ın yaptığı ilk şey, ayakta durabilmek için zeminde çizmelerini içine gömebileceği çatlaklar aramak oldu. İşine yarayabilecek birkaç kıvrım görmüş olduğunu hatırlıyordu. Bir an bile yitirmeksizin çizmelerini bu açıklıklardan içeri geçirdi.

"Profesör Noronha!" diye seslendi Ördek bir daha. "Derhal MMU'ya dönün!"

Portekizli ayaküstü uydurduğu sabitleme sisteminin güvenliğini sınadı ve sol ayağı serbest kaldı.

"Bir dakika elli saniye," diye duyurdu Atlantis'in komutanı. "Profesör Noronha, yaptığınız işi hemen bırakıp araca geri dönün! Beni duydunuz mu?"

Sol çizmesini kaya çatlağının içine tekrar sokup bir daha çıkmayacak şekilde içeri gömdü.

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi Ördek, Tomás'ı ikna edebileceğinden umudunu kesmiş gibi. "Profesör Noronha Phanes'in üzerine geri döndü ve geri gelme emirlerine uymuyor. Korkarım onu bırakmamız gerekecek."

İki bacağı da nihayet zemine sabitlenince Tomás artık istemeden uzaya savrulma riskine girmeksizin taşın üzerine vurabilecekti.

"Atlantis, burası Houston," diye yanıtladı, Tomás'a nesneyi yerinden çıkarabilmesi için mümkün olan her olanağı tanıyabilmeyi

istediği çok açık olan Billy, Kontrol Merkezi'nden. "Ne kadar süre dayanabilirsiniz?"

"Bir dakika otuz sekiz saniye."

"Atlantis, mümkün olduğu kadar konumunuzu koruyun ve ayrılmanız gerektiğinde ayrılın."

"Anlaşıldı Houston. Bir dakika otuz saniye."

Zamanın kendisine karşı olduğunun ve ne kadar büyük bir tehlikeye atılmış bulunduğunun farkında olan Tomás kazmayı havaya kaldırdı ve bütün gücüyle indirerek küpün hemen altında bulunan taşa çarptı.

"Tomás!" diye seslendi Emese, Portekizlinin başının üzerindeki MMU'nun içinden. "Bırakın onu da buraya gelin!"

Kazmanın darbesi taşın içinde küçücük bir delik açmıştı ama bu yeterli değildi. Tarihçi gereci bir kere daha kaldırıp meteorun zemini üzerindeki aynı noktaya indirdi.

"Tomás! Bunun için ölmeye değmez! Lütfen onu bırakıp da geri gelin!"

İkinci darbe, küpün altındaki taşın içinde bir çatlak açmıştı.

"Bir dakika on iki saniye," dedi Ördek. "MMU, Atlantis'e doğru yola çıkmaya hazırlanın."

"Tomás'ı burada bırakamayız!" diye bağırdı Macar kadın. "Ona mümkün olan bütün zamanı verin!"

"Olumsuz. Yola çıkın."

"Hayır!"

Portekizli taşı kazmayla kazıyor ve yarık giderek genişliyordu ama hâlâ küpü yerinden oynatabilmek için yeterli değildi.

"Kırk sekiz saniye," dedi komutan her zamanki sakin tavrıyla. "MMU, yola çıkın."

"Anlaşıldı Atlantis," diye boyun eğdi Seth. "Yola çıkıyoruz."

"Olmaz! Ona biraz daha zaman verin."

Meteorun üzerinde dikilmiş, ter damlaları tenine yapışmış ya da kaskının içinde küçük, sıvı kürecikler halinde uçuşmakta olan Tomás hiç durmadan küpün altında duran taşa vuruyor, nesneyi koparıp almaya uğraşıyordu. Yenilgiyi kabul etmiyordu. Taş yarılmıştı ama hazinesini bırakmaya hâlâ yanaşmıyordu.

"MMU, burası Atlantis," diye seslendi Ördek, Emese'nin duraksız yalvarışlarını duymazdan gelerek. "Ayrılmaya otuz beş saniye kaldı. Derhal yola çıkın."

"Hayır!"

"Emese!" diye bağırdı Seth telaşla. "Elinizi çekin! Ördek'in emirlerini duymadınız mı? Bırakın da motoru çalıştırayım. Buradan... buradan ayrılmak zorundayız!"

Tomás vuruyor, vuruyor, vuruyordu ama taş da direniyordu.

"Hayır!"

"Emese! Çıldırdınız mı siz? Ölmek mi istiyorsunuz? Onu bu kadar çok mu seviyorsunuz? Çekilin! Bırakın... Bırakın da motoru çalıştırayım!"

"EVA, yirmi saniye," dedi Atlantis'in komutanı. "Eğer hemen şimdi yola çıkmazsanız biraz sonra yapacağımız yön değişikliğinin yaratacağı sarsıntı çok güçlü olacak ve MMU'yu mekiğe bağlayan kordonlar kırılacaktır. Böyle bir şey olursa kendi başınıza kaldınız demektir, sizi geri almamızın hiçbir yolu olmayacak. Beni anlıyor musunuz? Hemen şu anda yola çıkmalısınız! Oradan ayrılın!"

"Tomás, lütfen!" diye yalvardı ESA'nın astrobiyoloğu gözyaşları içinde. "Bırakın artık, geri gelin!"

"İzin verin de motoru çalıştırayım!" diye bağırdı Seth. "Emese, çekilin oradan! Motoru çalıştırmama izin verin Tanrı aşkına, yoksa hepimiz öleceğiz!"

"On saniye," dedi sesinde ilk defa gerginlik hissedilmekte olan Ördek biraz daha yüksek perdeden. "Phanes'ten ayrılıyoruz. Sekiz... yedi..."

"Tomás!"

Birden taş ikiye ayrıldı ve Portekizli açık mavi küpü eline almayı başardı.

"Aldım!" diye bağırdı. "İşte oldu, aldım!"

"...altı... beş... dört..."

"Tomáááás!"

Zeminden kurtulabilmek için ayaklarını salladı ve hiç zaman geçirmeden birkaç metre üstünde süzülmekte olan MMU'ya doğru atıldı.

"...üç... iki..."

Araca kadar uçtu ve sol elinde küpü tutarak sağ elini MMU'ya tutunabilmek için uzattı.

bir..."

MMU motoru çalıştırarak yola çıktı ve nihayet kendisini mekiğe bağlayan kordonların gerginliğini biraz azalttı.

"...ateşleme!"

Atlantis, Phanes'ten sertçe uzaklaştı.

XC

MMU'nun maruz kaldığı sarsıntı çok sert olmuştu.

Phanes'e paralel bir güzergâhı izlemekte olan Atlantis, geri sayımın sonunda ani bir hareketle sancak tarafına dönmüş, bu da MMU'yu sarsarak kordonlar sayesinde mekiğin peşinden sürüklemişti. İki gemi de meteordan uzaklaştılar ve gök cismi çok geçmeden uzayın karanlıklarında gözden yitip gitti.

Başını MMU'nun tavanına şiddetle çarptıktan sonra Emese dışarıya baktı ve dehşetle bir çığlık kopardı.

"Dikkat!"

Kordonlardan bir tanesi aygıttan kopmuş, boşlukta sallanıyordu.

"Kordonlar!" diye haykırdı darbenin etkisinden kendini toparlamaya çalışan Seth. "Kordonlar koptu!"

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi Ördek uzay mekiğinden. "Durumunuz nedir?"

NASA'nın astrofizikçisi tamamen telaşa kapılmıştı.

"Mahvolduk!" diye bağırdı. "Kordonlar çözülmüş... Kaybolacağız!"

Sarsılmanın şiddetine karşın MMU sonunda dengesini bulabilmişti ve ESA'nın astrobiyoloğu da kordonlara doğru baktı. İçlerinden bir tanesi gerçekten de kopmuştu ama diğer ikisi hasar görmemiş durumda bulunuyordu.

"Tek bir kordon kopmuş!" diye bağırdı Emese rahatlamış bir halde. "Diğer ikisi dayanmış!"

"EVA, burası Atlantis. Doğruluyorum. İki kordon hâlâ yerinde duruyor. MMU mekiğe bağlı durumda."

Komutanın doğrulamasını duyunca Seth'in içi nihayet rahatladı.

"Ah... Sahi mi? Hepsi kırılmamış mı yani?"

"Olumsuz," diye doğruladı Ördek. "İki zincir sarsıntıya direnmiş ve MMU da Atlantis'e bağlı kalmış."

MMU'nun içinde Seth neredeyse haç çıkarmak üzereydi.

"Tanrı'ya şükür!"

"Peki... Ya Tomás?" diye sordu astrobiyolog. "Tomás nerede?"

"Korkarım onu kaybettik," dedi Seth. "Phanes'in üzerinde kaldı ve..."

Portekizlinin sesi, Kontrol Merkezi'ndeki de dâhil olmak üzere bütün telsizlerde çınladı.

"Buradayım ben."

"Tomás?" diye seslendi Emese dehşet içinde. "Bizi hâlâ duyabiliyor musunuz? Siz... Meteorda mısınız?"

"Hayır, atladım."

"Onun üstünde misiniz yani?"

"Hayır canım! Buradayım ben, MMU'dayım!"

"MMU'da mısınız?"

"Evet, altındayım."

Bilim kadını başını araçtan aşağıya doğru eğdi ve astronotun sağ koluyla MMU'nun alt tarafındaki kollarından birine tutunmuş olduğunu gördü.

"Tomás!"

"Nihayet!" diye homurdandı tarihçi. "Kimse beni göremiyor sandım bir an için!"

Emese sevincinden zıpladı ve kaskı MMU'nun tavanına vurdu.

"Siz... Başarmışsınız!"

"Az kalsın kolumu ardımda bırakıyordum," diye yakındı adam. "Onu MMU'nun koluna geçirdim ve bu sayede Atlantis'in yön de-

ğiştirmesi sırasında sizden kopmadım. Ne sarsıntıydı o ama... Uzay tulumu olmasa darbenin şiddeti kolumu koparabilirdi."

Astrobiyolog eğilip yakalaması için ona kolunu uzattı.

"Bana öbür kolunuzu verin. Sizi yukarı çekeyim."

"Veremem."

"Veremez misiniz?" dedi kadın hayretle. "Neden ama?"

Adam sol kolunu havaya kaldırarak bir zafer kupası gibi elinde tuttuğu mavi nesneyi gösterdi.

"Çünkü onunla yapay nesneyi tutuyorum."

"Tanrım, Tomás!" diye bağırdı kadın. "Başardınız!"

"Elbette başardım." Nesneyi ona doğru uzattı. "Alın şunu."

Emese küpü tuttu, içinde durduğu naylon torbanın ağzını mühürledi ve onu MMU'nun içine yerleştirdi. Sonra da kolunu yeniden Tomás'a doğru uzattı.

"Artık sıra sizde," dedi Macar. "Elimi tutun."

Tarihçi söyleneni yaparak kendisine uzatılan eli yakaladı. Sonra da bütün korkusuna karşın, ağrımakta olan kolunu MMU'nun kolundan çıkarıp serbest kalarak akrobatik bir hareketle aracın içine yükseldi.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth. "Güzel bir haberimiz var. Profesör Noronha da bizimle birlikte MMU'da bulunuyor. Bir de hediyesi var. Yapay nesneyi de yanında getirmiş."

"EVA, burası Atlantis," diye yanıtladı komutan. "Hepimiz telsizden duyduk. Çıkardığınız bu mükemmel işten dolayı sizi kutluyorum. Bu çok... riskliydi gerçi ama neyse ki sonu iyi bitti. Sizi görmek çok güzel Profesör Noronha!"

Atmosfer gözle görülür derecede yumuşamıştı.

"Atlantis ve EVA, burası Houston," diye araya girdi Billy, Johnson Uzay Merkezi'nden. "Henüz heyecanımızı üzerimizden atamadık ama her birinize ayrı ayrı teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Bu son derecede zorlu koşullar altında çıkarmış olduğunuz işten dolayı hepi-

nizi kutluyorum. Bu gerçekten de çok karmaşık bir görevdi ve sizler de büyük riskleri göze aldınız ama Profesör Noronha'nın yaptığı sayesinde görevin başarıyla taçlanmış olduğunu söyleyebiliyoruz. Hepinize tebrikler!"

Telsizlerden kıyamet gibi alkış sesleri duyuldu, Kontrol Merkezi'nin bütün personeli Phanes Görevi'nin başarısını kutluyor gibiydi; ancak Atlantis'in astronotları ve özellikle de EVA ekibinin üyeleri henüz her şeyin bitmiş olmadığını gayet iyi biliyorlardı. Çünkü içlerinden üç tanesi, yanlarında uzaylı bir yapay nesneyle birlikte hâlâ uzayda bulunuyordu ve onların geri getirilmeleri gerekiyordu.

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi Ördek. "Eve dönme zamanı geldi. Sanırım yola çıkmışsınızdır."

"Olumlu Atlantis. Mekiğe dönüş işlemini başlattık."

"ETA nedir?"

ETA, *Estimated Time of Arrival*, tahmini varış zamanı anlamına geliyordu.

"Altı dakika."

"Anlaşıldı, altı dakika," diye doğruladı komutan. Ama Profesör Bozóki ile Profesör Noronha için kötü haberlerim var."

Tomás ve Emese şaşkınlıkla birbirlerine baktılar, yine ne olacaktı acaba?

"Atlantis," diye seslendi Portekizli adam. "Neler oluyor?"

Ördek onları yanıtlamadan önce telsizde bir cızırtı duyuldu.

"Sizin dışarıda kalmanız gerekecek."

XCI

Tomás ve Emese mekiğe giremeyecekler miydi? Olan biten her şeyden sonra böyle bir kararın nasıl bir gerekçesi olabilirdi ki?

Soruyu soran Seth oldu.

"Atlantis, neler oluyor?"

"Termik kaplamada eksik fayanslar var," diye anımsattı Ördek. "Phanes'le karşılaşma artık sonuçlandırılmış olduğuna göre hedefimiz eve dönmek olacaktır. Bunu da koruma levhalarını değiştirmeden yapamayız. Termik korumayı eski haline getirmemiz zorunlu. Öte yandan, Phanes'ten alınmış olan yapay nesnenin mümkün olan en erken sürede mekiğin içinde incelenmesini de öncelikli görüyoruz. Bu yüzden de yeni bir protokol öngördük."

"Anlaşıldı Atlantis."

"EVA ekibi ikiye bölünecek. Profesör Bozóki ve Profesör Noronha, mekiğin giriş odacığına gelerek oraya bırakmış olduğumuz on adet yedek fayansı alacaklar ve hemen Atlantis'in termik kaplamasının onarımına geçecekler. Size gelince Profesör Dyson, sizse derhal odacığın içinde basınçlandırmaya girecek ve nesneyi mekiğin içine getireceksiniz."

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Emese. "Kirlenme sorununa dikkatinizi çekmek istiyorum. Her ne kadar ben nesneyi ağzı kapalı bir numune torbasının içine yerleştirmiş olsam da eğer

düzgün biçimde yalıtılmazsa bizim mikroorganizmalarımızın onun yapı bütünlüğünü değiştirme riski doğar."

"Anlaşıldı EVA. Profesör Yao Jingming bu konuyla ilgilenmeye başladı bile. Odacığın içine on fayansla birlikte Johnson Uzay Merkezi'nden getirmiş olduğumuz, bu amaç için tasarlanmış bir kap da bıraktı. Aseptik ve her tarafı kapalı olan bu kap nesneyi kabinin geri kalanından tamamen yalıtılmış durumda tutacak ve bu şekilde de her türlü kirlenme olasılığını önlemiş olacaktır. Anlaşıldı mı?"

Bu plana hiç kimse bayılmamıştı, en başta da Emese ile Tomás ama komutanın yapmış olduğu açıklama da son derece mantıklıydı. Artık görevin ilk önceliği yeryüzüne dönmek olacaktı ve mekiğin termik kaplaması ne kadar çabuk onarılırsa eve o kadar hızlı dönebileceklerdi.

"Anlaşıldı Atlantis," diye yanıtladı Seth. "ETA, otuz saniye."

MMU'nun içinde Tomás ve Emese kendilerini zihinsel olarak bu yeni göreve hazırlamaya başlamışlardı bile. Küçük uzay aracı Atlantis'in yanından geçerken onlar da kaplamayı bir kere daha gözden geçirerek işlerinin bir saat kadar süreceğini tahmin ettiler. Bu iş zor olacaktı ama başka çıkar yol da yoktu.

"Seth," diye seslendi Tomás. "Odacığa yanaşınca MMU'nun komutasını bana devredin. Onarım için araca gerek duyacağız."

Bilim sorumlusu başparmağını havaya kaldırarak onay verdi ve dikkatini yanaşma işlemine yoğunlaştırdı. MMU'yu farklı yönlere doğru itmekte olan motorları dönüşümlü olarak çalıştırıp durdurarak aracı mekiğin giriş odacığına doğru yönlendirdi ve sonunda da durdurdu.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Seth. "Ulaşım tamamlandı."

"Anlaşıldı EVA. Protokolü uygulayın."

Emese iki sağlam zinciri çekerek MMU'yu mekiğe dayayıp durdurdu. Aracı zincirledikten sonra Seth komutayı Tomás'a devredip Phanes'ten gelen açık mavi küpü eline aldı. Ardından da odacığın

içine girdi. Elinde nesneyle gözden kaybolduktan birazcık sonra yeryüzünde en az elli kilo çekmesi gereken ama burada kuş tüyü kadar hafif görünen kocaman bir kutuyla birlikte yeniden göründü ve bunu Macar kadına verdi.

"Fayanslar burada," dedi. Sonra da onlara el salladı. "Size kolay gelsin! Birazdan görüşürüz!"

"Görüşürüz."

Emese kutuyu alıp MMU'nun içine bırakırken Seth de onun arkasından odacığın kapısını kapatıp basınçlandırma işlemini başlattı. Kapının dışında kalmış olan iki astronot MMU'ya yerleştiler ve Tomás motorlardan birini çalıştırdı. Aygıt yön değiştirdi.

"Dikkat!"

Onun Atlantis'e çarpmak üzere olduğunu fark eden Portekizli, aceleyle başka bir motoru çalıştırdı ve MMU dengesini buldu.

"Kusura bakmayın. Buna alışmam gerekecek."

"Ne yaptığınıza dikkat edin Tomás. Güzelliğimizi bozacaksınız!"

Manevra yaparken daha temkinli olmaya çalışan tarihçi, MMU'yu kapıdan uzaklaştırabilmeyi başardı ve Atlantis'in alt tarafına doğru sürdü, ama uzay mekiğinin yörüngesi ters olduğundan aracın altı Dünya'ya kıyasla yukarıda bulunuyordu. Sonunda termik kaplama üzerinde fayansların eksik olduğu arka tarafta konum almayı başarabildiler.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi Tomás. "Konumumuzu aldık. Onarıma başlamak üzere MMU'dan çıkıyoruz."

"Anlaşıldı EVA. Devam edin."

Geri dönüş umudu bile olmaksızın uzayda başıboş dolaşıp durma riskine girmemek için kendilerini bağladıktan sonra iki astronot içinde fayansların olduğu kutuyu da yanlarına alarak MMU'yu terk edip Atlantis'in karnına doğru ilerlediler. Hemen mekiğin termik korumasını eski haline getirmek için gereken ağır işe koyuldular. Güneş Dünya'nın arkasından kendini göstermiş, uzay gemisini aydınlatmaya başlamıştı ve bu da işlerini kolaylaştırıyordu.

Bir yandan fayansları değiştirirken iki astronot bir yandan da Snoopy başlıklarındaki telsizler sayesinde Atlantis ve Houston'da bulunan astronotlar arasında, Seth'in uzay mekiğine girişiyle ilgili olarak geçen konuşmayı da dinleyebiliyorlardı. Ancak arkadaşlarının gemiye geri dönmüş olmasının, yapay nesnenin mekiğin içinde gerçek bir atmosferle temas edeceği an kadar önemli olmadığının da farkındaydılar. O zaman bu nesne ilk defa uzay tulumlarınca koruma altında bulunmayan insanlarla bir arada bulunmuş olacaktı. Görevlerini sessizce ve ağırlıksız ortamın zorunlu kıldığı bir yavaşlıkla sürdürürken Tomás ve Emese, içlerindeki heyecanı zapt etmekte güçlük çekiyorlardı.

Bu nesne içinde ne sırlar taşıyor olabilirdi?

XCII

Billy Gibbons'ın sesi telsizlerden duyuldu.

"Atlantis, burası Houston. Durum nedir?"

"Houston, burası Atlantis," diye yanıtladı Ördek. "EVA ekibi termik kalkanı onarmayı sürdürüyor. Giriş odacığında basınçlandırma işlemi tamamlanmak üzere ve Profesör Dyson da otuz saniye içinde kabine dönecektir."

"Anlaşıldı Atlantis. Otuz saniye. Bize haber verin."

"Anlaşıldı, Houston."

"EVA, burası Houston. Termik kaplama fayanslarının onarımı nasıl ilerliyor?"

Yanıt veren Tomás oldu.

"Houston, EVA konuşuyor. İşin yarısını bitirdik bile. Yirmi dakikaya tamamlamayı umuyoruz."

"Yirmi dakika, anlaşıldı."

"Houston, burası Atlantis," diye seslendi mekiğin komutanı. "Odacığın basınçlandırması tamamlandı. Profesör Dyson, şu anda orta kabine doğru ilerliyor."

"Anlaşıldı Atlantis. Yapay nesnenin durumu nedir?"

"Houston, Profesör Dyson onu, her türlü kirlenmeyi önleyebilmek için aseptik bir kap içerisinde orta kabine getiriyor ve birazdan, gemimizde bulunan diğer görev uzmanı Profesör Yao Jingming ile birlikte onu incelemeye başlayacaklar. Bunu takip edecek bilimsel süreçler

hakkında Profesör Dyson'un bize daha fazla ayrıntı verebileceğini sanıyorum çünkü bu onun sorumluluğu kapsamına giriyor. Seth?"

"Planımız çok basit. Önce nesnenin yüzeyinden parça alarak ön biyolojik çözümlemeyi gerçekleştireceğiz ve sonra da iç yapısını görsel hale getirmek üzere onu bir rezonansa tabi tutacağız. Ancak izin verirseniz önce tulumumu çıkaracağım," diye yanıtladı Atlantis'in kabininden içeri henüz girmiş olan Seth.

"Anlaşıldı Atlantis. Hazır olduğunuzda nesnenin incelenmesini başlatın."

"Anlaşıldı Houston."

Kısa bir sessizlikten sonra Seth'in sesi duyuldu.

"Hey, çizmelerim!" diye bağırdı NASA'nın astrofizikçisi. "Önce çizmelerimi çıkarın, lanet olsun! Umarım peynir seviyorsunuzdur..."

İletişimi dinleyen herkes kahkahayla güldü; Seth'in psikolojik olarak gevşeme aşamasına geçmiş olduğu besbelliydi.

"Eee... Atlantis, burası Houston. Yapay nesnenin incelenmesi sürerken telsizlerin açık olması çok önemli, biz de çalışmaları buradan canlı olarak izleyebilmeliyiz ama bana kalırsa kamuoyunu şeyle... Yani nasıl demeli... Daha resmiyet dışı konuşmalarla meşgul etmeyelim."

"Anlaşıldı Houston. Üzgünüm," dedi Seth. "Siz de bilirsiniz ki uzay tulumunu üzerinizden çıkarmak kolay iş değildir. Ama dilimi tutacağıma söz veriyorum."

"Teşekkürler Atlantis. Ayrıca inceleme sırasında onun yorumlarını da duyabilmemiz için Profesör Yao Jingming'e de bir Snoopy başlığı verilmesi yerinde olacaktır."

"Anlaşıldı. Fransız bu işi hallediyor."

Çalışmalarını sürdürürken Tomás ve Emese gülen gözlerle birbirlerine baktılar; morallerini yerine getirmeyi hiç kimse bilim sorumluları Seth kadar başaramazdı. Bu işlemi uzay mekiğinin içinden izleyemediklerine üzülüyorlardı. Kendilerini bitkin hissediyor, yaşadıkları onca heyecandan sonra yemeye, içmeye ve dinlenmeye

gereksinim duyuyorlardı. Dahası Portekizlinin kaskının içinde biriken sıvı ter baloncukları gözlerinin önünde uçuşarak görüşünü bulandırıyordu. Ama yine de yapmış oldukları buluşun verdiği büyülü heyecan sonsuzdu ve şu anda nesnenin incelenmesine katılabilmek için her şeylerini verebilirlerdi.

Yao Jingming'in sesi telsizden duyuldu.

"Hey!" diye haykırdı Çinli astronot ve matematikçi. "Seth, şunu görüyor musunuz?"

"Neyi?"

"Nesneyi! Nesneye bakın!"

"Nesi var?"

"Rengine bakın!"

Önce kısa bir sessizlik oldu, sonra Seth hayret dolu bir sesle konuştu.

"Aman! Rengi değişti!"

Bir şeyler oluyordu.

XCIII

Ağır sessizlik çok geçmeden, Johnson Uzay Merkezi'nin Kontrol Merkezi'nden bütün operasyonu takip eden görevin yöneticisi tarafından bozuldu.

"Atlantis, burası Houston," diye seslendi Billy. "Neler oluyor?"

"Yapay nesne renk değiştirdi," diye yanıtladı Yao. "Artık mavi değil, mora döndü. Ne olmuş olabileceğini anlamaya çalışıyoruz. Siz ne diyorsunuz Seth?"

"Sıcaklığa bağlı olabilir," diye açıkladı NASA'nın astrofizikçisi. "Yapay nesneyi Phanes'in üzerinde bulduğumuzda boşluğun içinde, yaklaşık eksi iki yüz derecede sıcaklıkta bulunuyordu, renk değişimini bu açıklıyor olabilir. Şu an içerisi yirmi beş derece ve bu da..."

"Hey! Şuna bakın!"

"Hadi be!"

"Atlantis, burası Houston," diye araya girdi Billy yeniden. "Ne var?"

"Nesne... Nesne açılıyor!"

"Vay!" diye bağırdı Yao. "Gerçekten de açılıyor ve... ve... O ne öyle? Görüyor musunuz Seth? İçinden bir şey çıkıyor..."

"Gaz bu! Yapay nesneden dışarıya gaz çıkıyor!"

"Bu tam olarak gaz değil, Seth. Başka bir şey... Bilemiyorum, bir çeşit gümüş rengi buluta benziyor."

"Eyvah!"

"Atlantis, burası Houston," diye müdahale etti ortaya çıkabilecek herhangi bir sorunu önceden yakalamayı isteyen görevin yöneticisi. "Yapay nesnenin içinde olduğu kabın sıkıca mühürlenmiş olduğunu ve gazın ya da nesneden yayılan ürün her neyse onun kabinin içine yayılmadığını doğrulayın lütfen."

"Olumlu Houston," diye yanıtladı Seth. "Kutu özel olarak, yalıtılması gereken maddelerin saklanması için tasarlanmış. NASA'nın astrobiyoloji enstitüsünden çocukların yaptıkları deneylere bizzat katılmıştım, bu kutunun gayet sağlam olduğunu size bildirebilirim. Herhangi bir sızdırma ya da kirlenme riski bulunmuyor."

"Atlantis, görsel bir doğrulama istiyoruz."

"Houston, Yao ve ben kutunun hemen yanı başında duruyoruz ve size en küçük bir gaz kaçağı olmadığı konusunda güvence verebiliriz. Bu kutu hiçbir şey sızdıramaz."

"Anlaşıldı, Atlantis," dedi yatışmış olduğu anlaşılan Billy. "Öyle bile olsa bize kutuyu biraz daha yalıtmak için daha fazla önlem almak daha güvenli olacak gibi görünüyor. Önerimiz..."

Yao Jingming bir çığlık koparttı.

"Vay!"

"Gaz!" diye haykırdı sesi bir anda değişmiş olan Seth. "Gaz nesnenin içinde bulunduğu mühürlü kaba saldırıyor gibi görünüyor! Ağzına sıçayım! Şuraya bakın!"

"Atlantis, burası Houston. Tekrar edin lütfen. Gaz kaba mı saldırıyor?"

"Sıçtığımın! Evet, sanki onu tüketiyor."

Johnson Uzay Merkezi'nın tepkisi hiç gecikmedi.

"Atlantis, orta kabini boşaltın! Yineliyorum, orta kabini derhal boşaltın!"

"Çıkın oradan!" diye emretti Ördek Atlantis'in kokpitinden yapay nesneyi incelemekte olan iki bilim adamına. "Beni duydunuz mu? Çıkın oradan!"

"Ben... Ben...," diye kekeledi Seth. "Ah!"

"Mgbhgh..."

Astronotların söyledikleri anlaşılmaz olmuştu.

"Kokpiti yalıt!" diye bağırdı uzay mekiğinin komutanı hemen tepki vererek. "Fransız, kokpiti yalıt!"

"Tamamdır!"

"Atlantis," diye araya girdi Billy. "Neler oluyor?"

"Seth?" diye seslendi Ördek. "Yao?"

"Atlantis, ne oluyor?"

"Seth? Yao?" Yanıt beklemek için bir süre sustu. "Yanıt verin lütfen!"

"Atlantis?"

"Seth?"

Ne Seth ne de Yao yanıt veriyordu.

XCIV

İki astronotun bu ani sessizliklerinin hiç de iyiye işaret olmadığını herkes biliyordu. Görevin yöneticisi kararlılıkla müdahale etti.

"Atlantis, derhal durum raporu bildirin. Ne oluyor?"

Âdeta herkes birilerinin sorulara yanıt vermesini ve her şeyin büyüyle aydınlığa kavuşturulmasını bekliyormuş gibi kısa bir sessizlik oldu.

"Houston," diye yanıtladı Ördek, sesi hafifçe titreyerek. "Korkarım... Profesör Seth Dyson ve Profesör Yao Jingming'i kaybettik. Durumu kontrol altında tutup, bütün mekiğin içine yayılmasına engel olmak için önlem olarak kokpiti yalıtmış bulunuyoruz."

"Atlantis, onların yaşam parametrelerinin raporuna sahip misiniz?"

"Olumsuz, Houston. Profesör Dyson uzay tulumunu çıkarmış olduğundan kontrolü durdurmuştuk. Ama sizin de fark ettiğiniz gibi ne o ne de Profesör Yao Jingming çağrılarıma yanıt verdiler ve orta kabindeki kamera görüntülerinden de hareketsiz olarak havada süzüldükleri görülüyor. Ya bilinçlerini yitirmiş durumdalar ya da... onları kaybettik. Siz görüntülerde ne görüyorsunuz?"

"Daha iyi inceleyebilmek için onları büyütüyoruz," diye yanıt verdi Billy. "Bize biraz zaman verin lütfen."

"EVA, burası Atlantis," diye seslendi Ördek geminin termik kaplamasını onarmakta olan iki astronota. "Sanırım geminin içinde bir sorunumuz bulunduğunu anlamışsınızdır."

Taş kesilmiş olan Tomás ve Emese, telsizlerinden bütün konuşmaları dinlemişlerdi.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye yanıtladı sarsılmış durumdaki Portekizli. "Evet, her şeyi duyduk."

"Durumun acilliği göz önünde bulundurulunca mümkün olan en kısa zamanda Dünya'ya geri dönmemiz gerekiyor. Onarımı ne kadar zamanda tamamlayabileceğinizi düşünüyorsunuz?"

"Yaklaşık... Çeyrek saat kadar."

"Anlaşıldı. Oyalanmayın!"

Herkes olan bitenlerin ne sonuçlara yol açabileceğini merak ediyordu ama Tomás her şeyden çok Emese'yle kendisinin durumu için endişeliydi.

"Atlantis, EVA konuşuyor," diye seslendi. "Orta kabin geminin geri kalanından yalıtılmış durumda olduğuna göre biz mekiğin içine nasıl girebileceğiz? Biliyorsunuz ki giriş odacığı orta kabine açılıyor..."

"EVA, burası Atlantis. Bir çözüm yolu aramaktayız ama şu an için işinizi bitirdikten sonrasına ilişkin yalnızca iki seçenek görebiliyorum. Ya giriş odacığına girerek mekiğin atmosfere geri dönüşünü orada bekleyeceksiniz, ya da basınçlandırma işlemi bittiğinde riski göze alarak orta kabine geçeceksiniz. Uzay tulumlarınızın sizi koruması ve zehirli havayı solumanızı önlemesi gerekir. Seçim yapmak size kalmış. Ancak bu gaz her neyse, içinde bulunduğu sızdırmaz kabı aşamayı başarmış olduğunu unutmayın, bu da tulumlarınızın içine de geçebileceği anlamına geliyor olabilir. Bu yüzden ben, mekik yeryüzünün atmosferine geri dönünceye dek giriş odacığında kalmanızın daha güvenli olacağı kanısındayım. Biraz fazla sarsıntılı olma riski var elbette ama yine de en az tehlikeli çözüm yolu bu gibi görünüyor."

"Anlaşıldı Atlantis. İşimizi bitirir bitirmez odacığa gireceğiz. Emese ne düşünüyor bilemiyorum ama bana soracak olursanız orta kabine girmemiz söz konusu bile edilemez."

Macar kadın sessizliğini bozdu.

"Ben de aynı fikirdeyim. Dönüşü odacıkta yapacağız."

"Anlaşıldı EVA," diye onayladı Ördek. "Onarımı bitirince bize hemen haber verin. Her ne olursa olsun, biz işinizi on beş dakikaya dek bitirip on dakika sonra da odacığa girmiş olacağınızı varsayarak Kennedy'ye dönüş için güzergâh belirliyoruz."

Billy telsize geri geldi.

"Atlantis, burası Houston. Orta kabinden gelen görüntüleri büyüttük ve... Korkarım, haberler iyi değil. Seth ve Yao'yu kaybettik. Yineliyorum, Seth ve Yao'yu kaybettik."

"Kahretsin!"

"Bu gelişmeler bizi bütün dünyaya yaptığımız canlı yayına son vermeye zorladı," diye duyurdu görevin yöneticisi Houston'dan. "Biz Kontrol Merkezi'nde görüntüleri elde ediyoruz ama bizden başka kimse görmüyor." Derin bir soluk aldı, canı çok sıkkındı ve duygularına bütünüyle egemen olabilmek için kendini zorluyordu. "Çok ciddi bir sorunla karşı karşıya bulunduğumuzu size söylememe bile gerek yok, ne de olsa çok değerli iki meslektaşımızı yitirdik ama bir çözüm yolu bulacağız ve daha başka hiç kimseyi yitirmeyeceğiz. Beni duydunuz mu?"

"Anlaşıldı Houston."

"Şu an için birinci öncelik mekiğin termik kalkanının onarılmasıdır," dedi Billy belli ki hâlâ yörüngede bulunan dört astronotun içlerini rahat ettirebilme kaygısıyla yavaş yavaş konuşarak. "Bu görev tamamlanır tamamlanmaz Atlantis yeryüzüne dönerek, Kennedy Uzay Merkezi'ne inecektir. Mekiğin inişten sonra yöneleceği karantina hangarını hazırlamaya başlıyoruz. Hangar hiçbir şekilde gaz kaçırmayacak biçimde mühürlenecek ve sizler de hiçbir tehlike bulunmadığından emin olduğumuz zamana dek, yani yapay nesnenin yaydığı gazın atmosfere karışmamasını sağlayıncaya kadar orada kapalı tutulacaksınız. Operasyon hakkında daha fazla bilgi oluştukça bunlardan sizi de haberdar edeceğiz. Ancak ana hatlarıyla, şu an geliştirdiğimiz plan budur. Şu an için en önemlisi sakin kalmanız ve

telaşa kapılmamanız. Sizler acil durumlarla başa çıkabilmek üzere eğitildiniz ve ayrıca eve güven içinde dönebilmenizi sağlamak için çalışan kendini bu işe adamış, yetkin bir ekip de arkanızdadır. İki adamımızı yitirdik ama daha fazlasını yitirmeyeceğiz."

"Houston, burası Atlantis," diye yanıtladı Ördek. "Her sorunun bir çözümü vardır. Biz birazdan... Bu da ne böyle? Kahretsin! Bu da neyin nesi?"

"Tanrım!" diye haykırdı Fransız. "Kapı!"

"Atlantis, burası Houston. Ne var orada?"

"Kapı! Kapı!"

"Atlantis, neler oluyor?"

"Kapı erimeye başladı!" diye bağırdı Ördek. "Kokpitin kapısı eriyor!"

"Atlantis, daha açık olun lütfen," dedi Billy. "Kapıya tam olarak ne oluyor?"

"Bilemiyorum! Sanki... San... Agha!"

Başka sesler duyuldu, Atlantis'in komutanıyla pilotunun gırtlaklarından gelen bir çeşit hırıltı, sonraysa sessizlik oldu.

"Atlantis, burası Houston."

Yanıt yoktu.

"Atlantis, burası Houston. Yanıt verin lütfen."

Hâlâ hiçbir şey yoktu.

"Atlantis, burası Houston."

Uzay mekiği sessizliğini koruyordu.

XCV

Ördek ve Fransız yanıt vermeyi kesmişlerdi ve iki EVA astronotu kendi ölüm fermanlarının da imzalanmış olduğunu anladılar. Bütün arkadaşları etkisiz hale getirilmiş ve uzay mekiğinin içi de zehirli havayla dolmuşken yeryüzüne geri dönmelerinin hiçbir yolu yoktu.

Askıda kalmışlardı.

Kendilerini felç olmuş gibi hissediyorlardı. Tomás'a sanki bütün bunların hiçbiri gerçek değilmiş gibi geliyordu. Böyle bir şey yaşanmış olamayacak kadar inanılmaz görünüyordu gözüne. Bir kâbusun içindeydi. Yakında uyanacak ve gezegeninden hiç ayrılmamış olduğunu fark edecekti. Yatağından, Maria Flor'un giyinmekte olduğunu görecek ve ona diyecekti ki...

"EVA, burası Houston," diye seslendi Billy. "Beni duyuyor musunuz EVA?"

Besbelliydi ki kâbus henüz bitmemişti.

"Anlaşıldı Houston," diye yanıtladı Tomás, kendi kendisini bile şaşırtan bir sakinlikle. "Buradayız."

"EVA, durum çok kritik. Sizin de fark ettiğiniz gibi Ördek ve Fransız'ı kaybettik. Mekiğin içindeki zehirli gaz yalıtmaya karşın kokpite de girdi. Açıkça görülüyor ki uzaylı tehdit kapıyı aşmanın bir yolunu bulmuş."

"Olup bitenleri duyduk. Atlantis'in artık bir hayalet gemiye döndüğü anlaşılıyor."

"Olumlu, EVA."

"Houston, biz şimdi ne yapacağız?"

"Bizler durumu değerlendirmeye ve alınacak önlemleri gözden geçirmeye devam ediyoruz," dedi Billy. "Bu arada sizin kokpitin pencerelerine giderek geminin içindeki mürettebatın durumunu görsel olarak da doğrulamanız gerekiyor. Mekiğin içindeki kameraların aktardığı görüntüler elimizde ama bize doğrudan tanıklık da gerekiyor. Herhangi bir karara varmadan önce neler olup bitmiş olduğundan kesinlikle emin olmamız gerekir."

Görevin yöneticisi bu sözcükleri şaşırtıcı bir özgüvenle, sanki hiçbir şeyin yitirilmemiş olabileceğine hâlâ inanıyormuş gibi söylemişti. Belki yalnızca blöf yapıyordu, hiçbir koşul altında telaşa kapılmamak gerektiği yönünde NASA'da verilen eğitimin uygulamaya konmasıydı bu, çünkü Amerikan Uzay Ajansı'nın en eski ilkesi, "Durum ne kadar ciddi olsa da, daha da ciddileşmesi mümkündür," diyordu. Öyle bile olsa onun bu tavrı, iki EVA astronotunun soğukkanlılıklarını korumasına ve hatta umutlarını canlı tutmasına yardımcı oldu.

"Anlaşıldı Houston. Oraya gidiyoruz."

Emese'ye bir işaret gönderdikten sonra Tomás hemen tepelerinde süzülmekte olan MMU'ya doğru atıldı. İki astronot küçük taşıtın içine girdiler ve Portekizli komutayı ele aldı. Kendini çok gergin hissediyordu ve Atlantis'le çarpışmadan hareket edebilmek için hangi motorları çalıştırması gerektiğine karar verebilmek adına dikkatini toplamaya çok fazla çaba harcaması gerekti.

"Acele edin!" diye atıldı Macar. "Ben kullanayım ister misiniz?"

"Hayır, ben... Yapabilirim."

MMU, mutlak bir sessizlik içinde zikzaklar çize çize mekiğin yanından ilerledi ve çevresinden dolaşarak kokpitin dokuz penceresinin yakınlarında durdu.

Emese uzay gemisinin içine göz atabilmek için eğildi ama aygıtın konumu buna fazla izin vermiyordu.

"Biraz daha yanaşın."

"Yapamam," diye yanıt verdi Tomás. "O zaman mekiğe çarpabiliriz."

"Yalnızca birazcık daha, buradan bir şey göremiyorum."

Portekizli bu riske girmeyi istemiyordu ama eğer MMU'yu hafifçe eğik hale getirirse kokpitin içini görebilir hale geleceklerini fark etti.

"EVA," diye seslendi iki astronotun konuşmalarını duymuş olan Billy. "MMU'ya manevra yaptırmak için yardıma ihtiyacınız var mı?"

"Houston, MMU'yu ben kontrol edebiliyorum. Şimdi onu biraz eğmeye çalışacağım."

Portekizli önce yan motoru çalıştırdı ve hemen ardından da başlamış olan dönme hareketini karşılayıp dizginleyebilmek için onun tam karşı tarafındakini. MMU hafifçe döndü ve birden durup yan tarafta konumunu aldı. İki astronot buradan nihayet pilot köşkünün içini görebiliyorlardı.

Emese dehşet dolu bir çığlık attı.

"Aman Tanrım!"

XCVI

İki ceset havada uçuyordu.

Aslında bunlar ceset bile değillerdi de, içinde şekli bozulmuş, gümüş renkli birer madde bulunan iki astronot üniformasıydı. Bu bedenlerin Atlantis'in komutanı ve pilotuna ait olduğu yalnızca birinin üzerindeki Amerikan bayrağı, NASA amblemi ve "Ördek" Daugherty adı ile diğerindeki Kanada bayrağı, ASC/SCA amblemi ve Hubert Charbit adından anlaşılabiliyordu.

İki EVA astronotu kokpitin pencerelerinin önünde duran MMU'nun içinde hareketsiz kalmış, yüzlerinde mutlak bir dehşetle cesetlere bakıyordu, Emese sanki ağzını örtmek ister gibi iki avucunu kaskının camına yapıştırmış, Tomás ise taş kesilmişti.

"Ne korkunç!" diye mırıldandı kadın.

"EVA, burası Houston," diye seslendi astronotların haykırışlarını duymuş olan Billy. "Rapor verin lütfen."

Konuşan Portekizli oldu.

"Ölmüşler," dedi neredeyse mekanik olarak. "Houston, Ördek ve Fransız ölmüşler."

"EVA, cesetleri tarif edin."

Hissettiği tiksintiye ve sanki onları saygınlıklarından geriye kalandan da yoksun bırakmaktaymış gibi, tanıdığı kimselerin cesetlerini inceliyor olmaktan duyduğu hafif utanç duygusuna karşın

Tomás onları dikkatle gözden geçirebilmek ve Kontrol Merkezi'nin işine yarayabilecek unsurlar bulabilmek için kendini zorladı.

"Onlara... ceset diyebileceğimizden pek emin değilim," dedi. "Hiçbir yerlerinde et kalmamış. Belli belirsiz insan bedeninin biçimini andıran gümüş rengi bir maddeden, parlak gri bir kütleden ibaretler. Kafaları ne ağzı ne de gözü olan birer top gibi, yalnızca burna benzer bir çıkıntısı olan biçimsiz bir top. Saçlar bile yok olmuş. Eller parmakları olmayan belirsiz birer şekil almış ve gümüş rengi kütleleri kontrol panelinin üzerine erimiş gibi duruyor. Ördek ve Fransız'ın bedenleri gümüşten birer amalgama dönüşmüş."

"Hiç kan görüyor musunuz?"

Tarihçi gözleriyle kokpiti yokladı.

"Cesetlerin hiçbir yerinde kandan bir iz yok," dedi. "Onlar yalnızca biçimsiz, gümüşten birer kütle halindeler, yalnız kokpitin çeperlerinde kan lekeleri görüyorum, panellerde ve hatta pencere camlarında da var. Kanın bir kısmı sanki cesetlerin yerini almış olan gümüş rengi maddeye dönüşmüş ve Atlantis'in panellerini oluşturan maddeyle karışmış gibi duruyor."

"Kan dönüşüyor mu?"

"Öyle görünüyor. Dönüşüm geçirerek mekiğin donanımıyla kaynaşıyor."

Johnson Uzay Merkezi'nde NASA'nın bilim insanları duydukları üzerine tartışıyorlarmış gibi bir sessizlik oldu.

"EVA, bulunduğunuz yerden Seth ve Yao'nun cesetlerini de görebiliyor musunuz?"

MMU'daki iki astronot kokpitin pencerelerinden orta kabini görebilmek için uzandılar. Emese'nin bulunduğu yanda görüş açısı biraz daha genişti.

"Ben orta kabinin küçük bir parçasını görebiliyorum," diye belirtti kadın. "Sanki havada uçmakta olan bir kol seçiyor gibiyim ama kabinin büyük kısmını kokpitin panelleri örtüyor, asıl olay görüş

alanımızın dışında kalıyor. Yalnız, tuhaf bir şey var. Siz de görüyor musunuz Tomás?"

"Neyi?"

"Şey... Bir ışık. Orta kabinde bir ışık görebiliyor musunuz siz de?"

Orada, MMU'nun içinde durduğu yerden tarihçi orta kabini Emese kadar iyi göremiyordu, ama içeride bir ışık yandığı yine de algılanabiliyordu.

"Şu mor ışığı mı kastediyorsunuz?"

"İşte o," diye doğruladı Macar. "Orta kabinde mor ışıklı bir lamba yoktu, öyle değil mi?"

"Hayır, sanmıyorum. Bu ışık normal değil."

"Yao ve Seth'in yapay nesnenin renk değiştirerek mora döndüğünü söylediklerini anımsıyor musunuz? Herhalde bu ışık ondan geliyordur."

Başka türlüsü olamaz, diye geçirdi Tomás içinden.

"Houston, EVA konuşuyor," diye seslendi. "İçerideki kameraların görüntülerinde neler görüyorsunuz?"

"EVA, sizin kokpite doğru ilerlediğiniz sırada mekiğin içindeki kameraları yitirdik," diye açıkladı Billy. "Artık içeriyi hiç göremiyoruz. Yalnızca dışarıdaki kameralar hâlâ çalışır halde bulunuyor."

Portekizli bu bilgiyi değerlendirdi.

"Houston, bundan mekiğin içindeki video sisteminin arızalandığı sonucunu mu çıkarmalıyız?"

"EVA, bunun ne anlama geldiğini araştırmayı sürdürüyoruz. Şu anda dış kameraları, TDRS yoluyla yapılan iletişimleri, Ku bandıyla UHF bandını, seyrüsefer sistemiyle iki bilgisayarı kontrol edebiliyoruz ama bilgisayarlardan biriyle içerdeki kameraların kontrolünü yitirdik. Yapay nesnenin içinde bulunan varlığın yavaş yavaş Atlantis'in kontrolünü ele geçirdiğini sanıyoruz. Eğer böyle devam ederse, yakında her şey bizim denetimimizden çıkacak."

"Buna iletişim de dâhil mi?"

"Olumlu, EVA," diye doğruladı görevin yöneticisi karamsar bir sesle. "Şu andan itibaren artık Atlantis'in iletişim sistemine güvenemeyeceğiz. İletişimimiz her an kesilebilir."

"Öyle olursa ne yapacağız?"

Yanıt üç saniye sonra geldi.

"EVA, mekik üzerinden geçmeden, sizinle doğrudan iletişim kurabilmek için TDRS sisteminin uydu bağlantılarını yeniliyoruz."

Bu sorun çözülünce, geriye daha önemlisi kalıyordu.

"Houston, bizi buradan nasıl çıkaracağınıza ilişkin talimatlarınızı bekliyoruz," dedi Tomás. "Bu konuda bir fikriniz var mı?"

Hat yine belli bir süre sessiz kaldı.

"EVA, bunun üzerinde çalışıyoruz."

Bu yanıtı duyunca iki astronot telaşla birbirlerine baktılar.

NASA ne yapacağını bilmiyordu.

XCVII

Kontrol Merkezi'nin Emese ile Tomás'ı yeryüzüne nasıl geri getireceği konusunda en küçük bir fikri yoktu. NASA yetkilisinin sözleri bir hüküm gibi geliyordu. Şimdiye kadar onunla kurdukları iletişimde kullandığı ton kendilerine güven vermiş, içlerinde umut ve azim uyandırmıştı. Şimdi bu ani ton değişikliği moralleri için ağır bir darbe olmuştu.

Portekizli umutsuzluğun içini kaplamakta olduğunu hissediyordu ama bunu gizlemeye çalıştı.

"Anlaşıldı Houston," diye kabul etti, çıkarabildiği en ifadesiz sesle. "Şimdi ne yapalım?"

Telsizde yine bir sessizlik oldu ve Tomás, Billy'nin uzay merkezindeki çalışma arkadaşlarıyla yapmakta olduğu konuşmayı hayal etmeye koyuldu. NASA'nın mühendisleri ya onları oradan çıkarmak için ellerinde bulunan seçenekleri değerlendirmekteydiler, ya da, daha büyük bir olasılıkla, acı verici gerçeği astronotlara bildirip bildirmemeye karar vermeye uğraşıyorlardı.

Yaklaşık otuz saniye sonra görevin yöneticisinin sesi bir kere daha kasklarının içinde yankılandı.

"EVA, çok ciddi bir sorunla karşı karşıyayız ve onu çözebilmek için sizin yardımınıza gerek duyuyoruz," diye açıkladı Billy elindeki kartları masaya açmaya karar vermiş gibi bir tavırla. "Hâlâ kontrolümüz altında bulunan bilgisayarlardan bir tanesi, mürettebatın

ölümünden kısa bir süre sonra Atlantis'in kabinleri içinde güçlü bir silisyum varlığı saptadı. Bunun ne anlama gelebileceği üzerinde düşündük. Sizin az önce cesetlerin ve kanın gümüş rengi bir kütleye dönüşmüş ve bu kütlenin de kokpitteki panellerle kaynaşmış olduğu yönünde vermiş olduğunuz bilgiler bu gizemi aydınlatmakta anahtar rolü oynayacak gibi görünüyor. Elbette ki şu an için hiçbir şeyden emin olmamız mümkün değil, ancak yapay nesnenin bir tür elektronik patojen etken, bir tür robot virüs yaymış olduğuna ve bunun da anlayamadığımız bir süreç yoluyla hidrojen ve oksijenle ilişkili bütün karbon hücrelerini silisyuma dönüştürdüğüne inanıyoruz."

Tomás duraksadı.

"Ördek'in ve diğerlerinin cesetleri... Silisyuma mı dönüşmüş yani? Bu mudur?"

"Olumlu. Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musunuz?"

Yanıt veren, konuya daha aşina olan Emese oldu.

"Houston, doğru anladığımdan emin olmak istiyorum. Bir tür post biyolojik yaşamı mı kastediyorsunuz?"

"Olumlu EVA. Bunun bir çeşit post biyolojik yaşam formu olduğu sonucuna vardık, muhtemelen Atlantis'in içindeki biyolojik yaşamı zehirleyerek hidrojen ve oksijenle, yani suyla ilişkili her türlü karbonu silisyuma çeviren bir sistem aracılığıyla onu post biyolojik yaşama dönüştüren nanorobotlardan söz ediyoruz. Başka bir deyişle bu post biyolojik varlıkla temas kuran karbon ve su temelli her türlü yaşam formu zehirlenmiş oluyor. Bunun en önemli sonucuysa Phanes'in elektronik patojen etkeninin içine girdiği her türlü biyosferin, tıpkı geminin içi gibi, biyolojik yaşamın kurucu unsuru olan karbonu, yapay nesneden çıkmış olan post biyolojik yaşamın temel unsuru olduğu anlaşılan silisyum elementine dönüştüren bir elektronik biyosfere dönüşmesi oluyor. Nesneden çıkıp Atlantis'in içinde serbest kalan varlık şu anda mekiğin denetimini ele geçirmeye uğraşıyor. Şimdi tehdidin gerçek doğasının farkına varabildiniz mi?"

"Eğer doğru anlıyorsam," dedi ESA'nın bilim kadını çok yavaşça, "Phanes'ten gelen varlığın, görevi karbon temelli her türlü biyolojik yaşamı zehirleyerek onu silisyum temelli bir post biyolojik varlığa dönüştürmek olan bir elektronik patojen etkeni olduğunu düşünüyorsunuz, öyle mi?"

"Olumlu. Bu yüzdendir ki Phanes'in patojen etkenine Nemesis adını verdik. Nemesis'in kendi kontrolü altında bulunan her türlü biyolojik yaşamı elektronik yaşama dönüştürmeye programlanmış olduğu kanısındayız."

Bu kod adını duyunca Tomás ürperdi. Nemesis intikam ve acımasız adaletin Yunan tanrıçasıydı. Yunan mitolojisinde ölülerin Nemesis'i yaşayanları cezalandırabilme gücüne sahipti ve bu da onu çok ürkünç kılardı. İlkçağ'da, Atina'da sırf onu dingin tutmak için düzenlenen bir bayram bile kutlanırdı.

"Nemesis'in Atlantis'in kabinini kontrolü altına almaya çalıştığını mı düşünüyorsunuz?"

"EVA, durum bundan daha kötü. Nemesis mekiğin yalnızca kabinini değil, seyrüsefer sistemini de kontrol etmeye çalışıyor. Başka türlü söylersek niyeti Atlantis'e pilotluk etmek. Şimdi size şu soruyu soruyoruz: Nemesis mekiğe pilotluk etmeyi hangi nedenle istiyor olabilir? Asıl hedefi nedir?"

Macar astrobiyolog bu bilgileri post biyolojik yaşam hakkında kendi bildiklerinin yanına koydu. Sonunda ona gerçek olamayacak kadar dehşet verici görünen gerçeği kabul etmek zorunda kaldı.

"Dünya mı?"

"Olumlu, EVA."

Bu öylesine inanılmaz, tehlikesi öylesine büyüktü ki Emese, yanlış duymadığından emin olmak için soruyu yineleme gereği duydu.

"Houston, siz şu anda yeryüzündeki bütün yaşamın tehdit altında olduğunu mu ima etmeye çalışıyorsunuz?"

Tomás olan bitenin asıl boyutlarını ancak şimdi fark edebilmişti. Emese'nin sorusu aslında bir soru değildi ve tarihçi NASA'nın bi-

lim adamının ne yanıt vereceğini duymayı beklerken hayret içinde bulunuyordu. Her zaman olduğu gibi merkezden soruyu yanıtlayan Billy oldu.

"Olumlu, EVA."

XCVIII

İki astronot ölüme mahkûm olmuşlardı ve hiçbir kurtuluş şanslarının bulunmadığını gayet iyi biliyorlardı; Atlantis'in içindeki hava zehirlenmiş ve bütün mürettebatı ölmüşken yeryüzüne geri dönebilmelerinin hiçbir yolu yoktu. Ancak sorunun gerçek boyutlarını asıl şimdi anlamışlardı. Sonuçta, tehlikede olan kendi canlarından çok daha fazlasıydı.

"İyi anlamış olduğumdan emin olmayı istiyorum da," diye açıkladı Tomás, "siz şimdi... Nemesis'in Atlantis'in seyrüsefer sisteminin kontrolünü ele geçirmeye çalışarak mekiği yeryüzünün atmosferine geri döndürmeyi ve böylece gezegenimizin tamamını zehirlemeyi istediğini mi sanıyorsunuz?"

Kontrol Merkezi'nde yanıt hazırdı.

"Olumlu, EVA. Görevleri ekofaji."

Portekizli bu terimi anlamamıştı.

"Ekofaji mi?" diye sordu. "O da ne demek?"

"Ekofaji doğal çevrenin tüketilmesidir. Nemesis'in nanorobotları kendi kendilerinin kopyalarını çıkarmakta olan çoğalıcılardır, sonra bu kopyalar da kendilerini kopyalıyorlar ve bu böylece sürüp gidiyor. Çoğalmanın ilerleyişi hızlı ve katlanarak sürüyor."

Emese araya girdi.

"Houston, çoğalma oranı nedir?"

"Hesaplamalarımıza göre, Nemesis'in nanorobotlarından her biri bir buçuk dakika içinde kendi kendini kopyalayabiliyor. Bu da on saat içinde altmış sekiz milyar nanoçoğalıcının ortaya çıkması demek oluyor. Bir gün içinde ağırlıkları bir ton olacak kadar çoğalacak ve ikinci günün sonundaysa Dünya'yla eşit ağırlığa gelmiş olacaklar."

"Ne?"

"Ancak bu gerçekleşmeden önce işlem sırasında açığa çıkan sıcaklık bütün biyosferi çoktan yakmış olacak," diye ekledi Billy karamsarca. "Molekülleri nanorobotlarca silisyuma çevrilmemiş olan karbon canlıları da ya yanarak ya da boğularak ölecekler. Dünya'daki yaşam bizim bildiğimiz şekliyle kırk sekiz saat dolmadan sona ermiş olacak."

Kısa bir sessizlik oldu. Bu dehşet verici bir felaket haberiydi.

"*Porra*!" diye küfretti Tomás Portekizce. "Kâbustan beter! Nasıl oldu da böyle bir olasılığı hiç ciddiye almadık biz?"

"Benim suçum!" diye itiraf etti Emese. "Bunu önceden görmem gerekirdi! Bilmek zorundaydım!"

"Aslında pek de öyle sayılmaz..."

"Hayır, tamamen öyle," diye üsteledi kadın. "Ben astrobiyoloğum ve insanların günün birinde karşılaşabilecekleri Dünya dışı bir zekânın neredeyse zorunlu olarak post biyolojik bir zekâ olması gerektiğini bilmeliydim."

"Haydi ama! Böyle bir şeyi nasıl tahmin edebilirdiniz ki? Bu mümkün değildi."

"Bir düşünün Tomás. Zeki bir türün evrimi onu genetik manipülasyonlar yapmaya ittiğinde artık her şey mümkündür. Kendi soyunu daha iyi hale getirebilmek için kaçınılmaz olarak genleriyle oynayacaktır ve bu noktadan sonra da evrim patlama yapacaktır. Artık binlerce yıl sürmeyecek, kuşaktan kuşağa gerçekleşecektir. Ancak birkaç bin yılın sonunda biyolojik olan tamamen ortadan kalkacak ve yerini de zeki yaşamın evriminin bir sonraki aşaması alacaktır: post biyolojik yaşam. Bir insan beyni saniyede on bin

milyar işlem gerçekleştiriyor. Şimdiye kadar üretilmiş en hızlı süper hesap makinesinin ne kadar işlem yapabildiğinden haberiniz var mı?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Saniyede üç yüz altmış milyar. Dünya'da hâlâ biyolojik, post biyolojiğe üstün durumda bulunuyor ama bu daha ne kadar sürecek? Oysa, sıradanlık ilkesi gereğince, insanlar için geçerli olan her şey evrendeki her çeşit zeki tür için de geçerli olmalıdır. Zeki bir türün biyolojik olarak kalacağı süre çok kısadır. İnsanlar ortaya çıkalı yaklaşık iki yüz bin yıl oldu, bu evren ölçeğinde hiçbir şey sayılmaz. Bundan milyonlarca yıl önce evrende çeşitli zeki türlerin ortaya çıkmış olduğunu düşünmek son derecede mantıklıdır, bu da çok büyük olasılıkla bu çok eski türlerin zaman içinde genetik ve teknolojik manipülasyonlara egemen olacak kadar evrim geçirmiş oldukları ve bu noktadan sonra da biyolojik olmaktan çıkıp post biyolojik türler halinde varlıklarını sürdürdükleri anlamına gelir."

"Yani siz Nemesis'in bir zamanlar var olmuş ama artık var olmayan zeki bir türün teknolojik evriminden ibaret olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Evet, öyle. Yaşamın geleceği biyolojik değil, teknolojiktir. Şimdilik evren biyolojik yaşamın ortaya çıkması için elverişli durumda bulunuyor ama bu yalnızca geçici bir aşama, çünkü termodinamiğin ikinci yasası uyarınca biyolojik yaşam fazla uzun süre mümkün kalamayacaktır. Bir gün gelecek ve Güneş'in büyüklüğü iyice artarak sonunda Dünya'yı yutacaktır. Bir milyar yıl içinde gezegenimizde ne atmosfer ne de okyanus kalayacağından emin sayılırız. Var olan her türlü yaşam yok olmuş olacak. Bu Dünya'da olduğu gibi evrenin her yerinde de gerçekleşecek. Yıldızlar birbiri ardına sönecekler ve sonunda biyolojik yaşama izin veren koşullar hiçbir yerde kalmayacak. Bu noktadan sonra geride ancak post biyolojik, teknolojik yaşam kalacak. Gelecek post-biyolojik yaşama ait olacak. Phanes'in üzerinde silisyum bulmuş olmamız bana alarm vermeliydi ama ben ne kadar aptalım ki bir uzaylı tür bulabilme arzumun zihnimi bulandırmasına izin verdim."

Tomás gözlerini kokpite ve özellikle de bir zamanlar Ördek ile Fransız'ın bedenleri olan, şimdiyse Nemesis'e dönüşmüş bulunan gümüş renkli kütleye dikti.

"Anlıyorum," dedi tarihçi. "Nemesis çok eski bir biyolojik zekâ türünün teknolojik devamı niteliğinde bulunuyor. Peki, bize ne diye saldırıyor?"

"Bunun için programlanmış olduğunu sanıyorum," diye açıkladı Emese. "Nemesis'e dönüşmüş olan biyolojik tür bütün biyolojik yaşam formlarını teknolojik yaşama dönüştürmek amacıyla tasarlanmış. Bu yüzden de Nemesis bütün karbon atomlarını periyodik cetvelde karbona en yakın element olan silisyum atomlarına çeviren nanorobotlar üretiyor. Silisyum yalnızca çok sınırlı sayıda atomla etkileşime girebilir ama yıldızsız bir evrende karbona kıyasla çok belirgin yararlar sağlar. Üstelik de çok düşük sıcaklıklarda çok sayıda elementlerle sağlam bağlar kurabilmesi mümkündür. Nemesis evrende yalnızca teknolojik yaşamın bir geleceği olduğunu biliyor ve görünüşe bakılırsa görevi de bu geleceği güvence altına almak."

"Peki ya iş birliğinin rekabetten daha iyi bir strateji olduğu fikri nerede kalıyor? Nano robotların bizimle iş birliği yapmak istemeleri gerekmez miydi?"

Kadın utanç içinde iç geçirdi.

"Bu da bir başka korkunç muhakeme hatasıydı."

"Yani iş birliği en iyi strateji değil miymiş?"

"Öyledir ama bir türün içindeyken. İnsanlar ve karıncalar kendi aralarında iş birliği yaparlar ama ille de başka türlerle de yapmaları gerekmez. Bunu anlıyor musunuz? Bu bizim yanlış değerlendirmiş olduğumuz çok hayati bir nokta oldu çünkü hepimiz uzaylı bir uygarlıkla tanışacak olma olasılığından fazlasıyla heyecanlanmış durumdaydık. Türlerin başarıya ulaşmaları aslında tam da kendi aralarında iş birliği yaparak diğer türlere karşı rekabette daha güçlü hale gelmelerindendir. Nemesis'in nanorobotları da biyolojik rekabeti

ortadan kaldırabilmek için kendi aralarında iş birliği yapıyorlar. Olan biten bu işte."

Durum Tomás için açıklık kazanmıştı. Ellerinde bulunan seçenekler de öyle.

"Houston, EVA konuşuyor," diye seslendi. "Ne yazık ki bu sorunun çözümü bizim kendi yaşamlarımızı feda etmemizden geçiyor. Kendi adıma ben buna hazırım."

Telsizde kısa bir sessizlik oldu.

"EVA, burası Houston," diye yanıtladı Billy ciddi bir sesle. "Ne diyeceğimi bilemiyorum. Sizi eve geri getirebilmeyi gerçekten çok isterdik ama bu koşullar altında... Gerçekten çok üzgünüm."

Yine bir sessizlik. Karar verme anı gelmişti ve bu kimse için kolay bir karar değildi, özellikle de astronotlar için.

Tomás, sanki ondan izin ister ya da belki özür dilermiş gibi Emese'ye dönüp baktı ve gözlerini ondan hiç ayırmadan ağza alınmayacak olanı söyledi.

"Houston, misilleri fırlatın, yok edin bizi."

XCIX

Kontrol Merkezi hemen araya girdi.

"EVA, uzay mekiğinin, dolayısıyla da Nemesis'in yok edilmesi bir seçenek olamaz. Yineliyorum, böyle bir seçenek yok."

Bu yanıt Tomás'ı şaşırtmıştı.

"Houston, daha açık olur musunuz lütfen? Amerika'nın elinde Atlantis'e fırlatılacak balistik nükleer misiller bulunmuyor mu yani?"

"EVA, sorun bu değil. İşin aslı mekik Dünya'ya çok yakın. Eğer Atlantis havaya uçurulacak olursa bileşenleri, Nemesis tarafından zehirlenmiş olanlarla birlikte, sonunda yeryüzünün atmosferine düşeceklerdir. Nemesis bir çeşit teknolojik virüs olduğu için de patojen nanorobotlar hiç zaman geçirmeden katlanan bir hızla üremeye başlayacaklardır. Sorunu görebiliyor musunuz? Yeryüzündeki biyolojik yaşamın sonuyla karşı karşıya kalmış bulunuyoruz."

Tarihçi ve Emese dehşet dolu gözlerle bakıştılar.

"Tanrım!" diye haykırdı adam afallamış bir halde. "Felaket bu."

Astrobiyologsa gezegendeki bütün yaşamı yok etmek üzere olan bu kıyım fikrinden öylesine dehşete kapılmıştı ki âdeta taş kesilmiş gibi yanıt bile veremiyordu.

"EVA, burası Houston," diye seslendi Billy. "Bir planımız var."

Tomás bir kaşını kaldırdı.

"Plan mı? Ne planı?"

"Dâhice bir plan sayılmaz. Çok fazla risk içeriyor ve olasılıkla da işe yaramayacak. Ama elimizde de başka hiçbir şey yok."

"Sizi dinliyoruz Houston."

"Buyurun. Size mekiğin içine girmenizi ve basınçlandırma uygulamadan ve tulumlarınızı çıkarmadan doğruca kabine gidip kokpitle ilgilenmenizi öneriyoruz. Sonra da Nemesis tulumlarınızdan içeri sızacak kadar zaman bulamadan motorları durdurup depolarda kalmış bütün yakıtı boşaltacaksınız. Enerjisi kalmayınca Atlantis yörüngede kalacak ve yeryüzüne hiç geri dönemeyecektir."

İki astronot bir süre sessiz kalarak bu öneriyi değerlendirdiler.

"Houston, bunun tek çözüm yolu olduğundan emin misiniz?"

Yanıt birkaç saniye gecikti.

"EVA, gerçekten çok üzgünüm," dedi Billy. "Ne diyeceğimi bilemiyorum, keşke böylesine korkunç bir tehditle karşılaşmış olmasaydık. Bundan daha dehşet verici bir şey düşünülemez. Bu tehdidi önlemenin başka bir yolunu göremiyoruz. Burada tehlikede olan yalnızca sizin yaşamınız ve hatta insanlığın bekası bile değil. Tehdit altında bulunan gezegendeki bütün yaşam. Seçme şansımız olsaydı sizden böyle bir fedakârlığı asla istemezdik. Ama çaremiz yok. Uçurumun kenarındayız ve sizden başka bir umudumuz bulunmuyor."

Portekizli bunun doğru olduğunu biliyordu ve dikkatini şu an için öncelikli olarak gördüğü şeye yoğunlaştırdı. Atlantis'e bakarak, Emese'yle birlikte içeri girdiklerini, odacıktan geçerek Nemesis'in içinde bulunduğu kokpitin kontrolünü ele aldıklarını ve mekiği durdurarak bütün yakıtını boşalttıklarını hayal etti.

"Houston, planınız berbat."

"Biliyorum EVA," diye itiraf etti görevin yöneticisi. "Ne yazık ki elimizde yalnızca o var."

"Kokpite varabildiğimizi varsaysak bile, bütün o düğmelerle nasıl başa çıkarız? Binden fazla var! Bizler pilot değiliz, bunun için eğitilmedik, bir mekiğin nasıl durdurulabileceği konusunda en küçük bir fikrimiz bile yok."

"EVA, bu sorunun farkındayız. Söylemeye bile gerek yok, size talimatlar vereceğiz. En deneyimli pilotlarımızdan ikisi, Shuman ve Grosicky yanımızda bulunuyorlar. Bütün süreç boyunca size yol göstereceklerdir."

"Bunun gerçekten de işe yarayacağına inanıyor musunuz peki? Atlantis, Dünya'ya düşmeyecek mi?"

"Olumsuz. Şu anki hızı düşünülünce sürekli yörüngede kalacaktır, bu da bize onu uzayın derinliklerine göndermek üzere bir ekip hazırlayıp gönderecek kadar zaman kazandırır."

Tomás konuyu düşündü. NASA'nın planı gerçekleştirilebilir olduğu düşünülse bile çok fazla bilinmeyen içeriyordu. Onlar gemiye girince Nemesis buna ne tepki verecekti? Yapay nesneyi yalıtılmış olarak tutması gereken sızdırmaz kap ve Atlantis'in kokpitinin kapısı yalnızca birkaç saniye içinde yok olup gitmişken onların uzay tulumları zehirlenmeye karşı dirençli olabilecek miydi? Bundan çok kuşku duyduğu halde, ola ki tulumlar direnç gösterirse kokpite girdiklerinde mekiği durdurmayı ve yakıtı boşaltmayı sırf NASA pilotlarının verecekleri talimatlarla becerebilecekler miydi? Bunlardan hiçbiri ona fazla gerçekçi görünmüyordu. Bu plan fazlasıyla belirsizdi.

Ama onu uygulamazlarsa başka ne yapabilirlerdi ki? Elleri kolları bağlı oturup da Nemesis'in Atlantis'in kontrolünü ele geçirmesini ve onu yeryüzünün atmosferine fırlatmasını izlemeleri düşünülecek şey değildi. Bir şeyler yapmayı denemeleri gerekiyordu. NASA'nın planı çaresizce bir girişimdi ve başka bir çözüm yolu bulunamazsa onu uygulayacaklardı. Ama belki de başka bir olasılık daha olabilirdi.

Farklı düşünmek, düş gücünü çalıştırmak gerekiyordu.

Tomás bütün seçenekleri gözden geçirdi ama hiçbiri uymuyordu. Ah keşke misilleri mekiğe fırlatarak Nemesis'i yok edebilselerdi! Misillerin fırlatılması o kadar... O kadar...

"Buldum!" diye haykırdı. Buldum!"

"EVA, yineleyebilir misiniz lütfen?"

Tomás gözlerinde bir ışık parıldayarak sanki ona bir şey söylemek istiyormuş gibi Emese'ye doğru döndü, sonra biraz duraksadı ve Kontrol Merkezi'ne seslendi.

"Misilleri kullanacağız!"

C

Görevin yöneticisinden yanıt hemen geldi.

"EVA, burası Houston. Olumsuz."

Tomás bu hızlı redde bir anlam veremiyordu. NASA ona apaçık görünen gerçeği nasıl olup da göremezdi?

"Houston, çözüm misillerde!"

"Olumsuz," diye üsteledi Billy. "Atlantis'in havaya uçurulması çözüm olamaz. Size daha önce de açıkladığımız gibi geminin zehirlenmiş kalıntıları yeryüzü atmosferine düşecek ve bu da suya bağlı karbon atomlarının silisyum atomlarına dönüşümünü hemen başlatacaktır. Başka bir deyişle geminin yok edilmesi sorunu çözmüyor, aksine hızlandırıyor. Her ne kadar riski yüksek olsa ve büyük olasılıkla başarısızlığa mahkûm gibi görünse de size önermiş olduğumuzun tek çözüm yolu olabileceğinde diretiyoruz."

Portekizli başını iki yana salladı.

"Houston, Atlantis'in havaya uçurulmasının yeryüzündeki felaketi hızlandıracağını gayet iyi anladım ben. Ama bana kalırsa biz bu misilleri..."

"Tomás, hayır!"

Emese'nin sesini duyunca dönüp ona baktı. Macar bilim kadını çılgınca işaretlerle ısrarlı olarak ona kokpiti ve kendi kaskının yan tarafını göstermeye çalışıyordu.

"Ne var?"

ESA'nın astrobiyoloğu yine kokpiti işaret etti ve sonra da eldivenli elini bir kulakmış gibi kaskının yanına yerleştirdi.

"Söylediklerinize dikkat edin Tomás."

Bu uyarıyla birleşince kadının hareketlerinden onu neyin endişelendirdiğini nihayet anlamıştı. Belliydi ki Emese, onun Johnson Uzay Merkezi'yle yapmakta olduğu görüşmeyi Némésis'in dinliyor ve anlıyor olabileceğini düşünüyordu.

"Böyle bir şey mümkün değil," dedi Portekizli. "Sisteme girmiş olsalar bile söylediklerimizi anlayamazlar."

"Çok zeki ve müthiş bir uyum sağlama yetisine sahip olan bir varlıktan söz ettiğimizi hatırlatmama gerek var mı? Ben sizin yerinizde olsam dikkatli olurdum."

Tarihçi bu uyarıyı düşününce Emese'ye hak verdi. EVA ekibi ile Kontrol Merkezi arasındaki iletişim güvenli olmayabilirdi. Büyük olasılıkla kendi evrim yeterliliğini kontrolü altında tutan, post biyolojik bir zekâ ile karşı karşıya bulunuyorlardı ve bunun bilmediği iletişim biçimlerine hızla egemen hale gelebilecek bir yetkinliğe sahip olması pekâlâ da inanılabilecek bir şeydi, yani Nemesis konuştuklarını dinliyor ve anlıyor olabilirdi. Emese haklıydı, dikkatin fazlasından zarar gelmezdi.

"Biliyor musunuz?" dedi Tomas. "Sanırım NASA'nın planını uygulamak daha iyi olacak. Atlantis'in içine girip motorunu durduralım. Başka yolu yok bu işin."

Yanıt Macar bilim kadınından değil, Kontrol Merkezi'nden geldi.

"Anlaşıldı EVA. Biz şu anda uzay tulumlarınızın imhasını nasıl geciktirebileceğimizin üzerinde çalışıyoruz. Unutmayın ki Nemesis'in her türlü engeli ancak saniyeler içinde aşabildiği anlaşılıyor."

Portekizlinin sözleri NASA'ya söylenmemişti aslında ama bu yanlış anlama Nemesis'i aldatmalarına yardımcı olabilirdi.

"Merak etmeyin Houston. Biz buna bir çözüm bulduk. Atlantis'in platformuna doğru yola çıkıyoruz."

"EVA, bulduğunuz çözümü belirtin."

"Olumsuz, Houston. Süreci size açıklamamız uzun sürer ve boşa zaman kaybı olur. Hazır olduğumuzda sizi bilgilendireceğiz."

"Anlaşıldı. Bu iyi bir haber. Yola çıkabilirsiniz, nasıl istiyorsanız öyle hareket edin."

Tomás yeniden MMU'nun komutasını ele aldı.

"Houston, EVA harekete geçiyor."

Portekizli küçük aracın motorlarından birini çalıştırdı ve böylece Atlantis'in kokpitinin üzerine yükseldiler, sonra da başka bir motoru harekete geçirerek platforma doğru mekiğin yanı başından ilerlemeye koyuldular.

Billy'nin sesi iki astronotun Snoopy başlıkları içinde yankılandı.

"EVA, burası Houston. İyi şanslar çocuklar!"

CI

Doğaçlama bir işaret dili kullanarak Tomás düşünmüş olduğu ama Nemesis'in dinliyor olabilmesinden korktuğu için telsizden dile getirmeyi istemediği planı Emese'ye anlattı. Gayet basit bir plandı bu ve bilim kadını anlamakta hiç güçlük çekmedi; tarihçinin onu bu kadar kolaylıkla anlatabilmesi fikrin özündeki yalınlıktan kaynaklanıyordu.

MMU yavaş yavaş Atlantis'in yanından ilerledi ve birkaç saniye içinde de platforma vardı. Her ne kadar araca hâlâ tam olarak egemen olamamışsa da Tomás onu misillerin bataryasından ancak üç metre ötedeki bir noktaya yanaştıracak kadar manevra yapabildi. Emese platformun üzerine atladı ve MMU'yu uzay mekiğine bağladı. Sonra da kendi kordonunu gemiye bağlayarak yol arkadaşına baktı.

"Aşağı inebilirsiniz!"

Bu deyiş biraz muğlaktı çünkü uzayda aşağı ve yukarı kavramları bir anlam ifade etmiyordu. Atlantis baş aşağı yolculuk yapmakta olduğuna göre ona nasıl inmiş olacaktı ki? Her ne olursa olsun Tomás, çizmelerini MMU'nun kenarına dayayarak kendini Atlantis'in yönünde boşluğa doğru fırlattı ve Emese'nin yanında yerini aldı. Tıpkı az önce kadının da yaptığı gibi gelir gelmez ilk işi kendini gemiye bağlamak oldu. Böylece, artık kokpit Nemesis'in elinde bulunduğuna göre gayet mümkün olan bir ani hızlanma durumunda her ikisi de boşluğa savrulmayacaklardı.

"Houston, EVA konuşuyor," diye duyurdu adam. "Atlantis'in platformunda bulunuyoruz. Operasyonu başlatmak üzereyiz."

"Anlaşıldı EVA. Devam edin."

Her ne kadar bağlanmış olsalar da iki astronot uzayda güven içinde hareket edemiyorlardı. Bütün hareketlerinin kusursuzca kontrol altında bulunması gerekiyordu. Ağırlıksız ortamda bunun yolu hep aynıydı. Gözlerine bir hedef kestirip kendilerini boşluğa fırlatıyor ve oraya varıncaya dek havada uçuyorlardı. Misillerin bataryası için de öyle yaptılar.

Platformun üzerinde dengesini bulmuş, sıçramaya hazır haldeki Emese atılımı ilk yapan oldu. Tomás da onun peşinden gitti. Üzerinde USAF amblemi bulunan bataryayı incelediler. Batarya bir yapının içine yerleştirilmiş ve bir kontrol konsoluna elektrikle bağlanmıştı. Bir önceki gün, Delta'nın yükünü Atlantis'e taşıdıklarında, misillerin Atlantis'in kokpitinden kontrol edilebilmesi için gereken bağlantıları bizzat Portekizli yapmıştı. Yapılacak ilk iş bu olasılığı ortadan kaldırmak olmalıydı.

Emese konsolu açıp içindeki kablolara baktı.

"Uzaktan kumandanınki hangisi?"

"Mavi olanı," diye yanıtladı adam. "Kerpeten ister misiniz?"

Macar kadın elini tulumunun içinde gereçlerinin bulunduğu cebine sokarak küçük bir kerpeten çıkardı.

"Bende var."

Mavi kabloyu kesti. Artık misillerin kokpitteki bilgisayardan kontrol edilmesi mümkün olmayacaktı. Kadın kerpeteni yine cebine soktu ve dikkatini de yeniden konsola yoğunlaştırdı.

"EVA, burası Houston," diye seslendi Billy acil durum tonundan. "Az önce bir yön değişikliği gerçekleşti."

"Houston, yineleyin lütfen."

"Bilgisayarlarımız bir yön değişikliği saptadılar. Atlantis hızını azaltarak inişe geçti. Neler oluyor?"

İki astronot dönüp mekiğin Dünya'ya göre konumuna baktılar. Gerçekten de eğiklik düzlemi hafifçe değişmiş görünüyordu, burun şimdi biraz daha gezegene doğru yönelmiş durumdaydı.

"Houston, Atlantis'in Dünya'ya göre eğikliği gerçekten de daha belirgin hale gelmiş, ama nedenini bilemiyorum."

"EVA, çok az zamanımız kaldı," diye açıkladı görevin yöneticisi telaş içinde. "Atlantis birazdan atmosferin üst tabakalarına girmiş olacak ve bu yeni eğiklik açısıyla da parçalanmaya başladığında yıkıntıları anında gezegenin atmosferine yayılıp onu ölümcül biçimde zehirleyecektir. Mümkün olan en kısa zamanda giriş odacığına ulaşmalı ve oradan kokpitin kontrolünü ele geçirerek motoru durdurmalısınız."

"Vay canına!" diye haykırdı Tomás. "Nemesis ne yaptığımızın farkına varmış ve mekiğin atmosfere girişini hızlandırmaya karar vermiş olmalı."

Bir kere daha her şeyin çok hızlı gelişmekte olduğunu fark etti Emese.

"Houston," diye seslendi bilim kadını. "Ne kadar zamanımız var?"

"Az. Acele edin."

"Ne kadar?"

Kontrol Merkezi hesap yapıyormuş gibi kısa bir sessizlik oldu.

"Seksen üç saniye."

CII

Seksen üç saniye! Yani hiçbir şey!

Bu kadar kısa bir zaman içinde giriş odacığına varmaları, buradan mekiğin içine geçip kokpite kadar gitmeleri ve burada talimatları alarak motoru durdurup yakıtı boşaltarak gemiyi kullanılmaz hale getirmeleri mümkün olamazdı. Böyle bir plan kesinlikle ve kesinlikle uygulanamaz haldeydi.

Emese, misillerin kokpitteki bilgisayardan kontrol edilebilmesini sağlayan kabloyu kestiği anda Nemesis'in onların gerçek planlarının ne olduğunu anlamış ve bu yüzden de işini hızlandırmış olduğu iki astronota şimdi çok açık görünüyordu. Atlantis hemen yavaşlamış ve onu zehirlemek üzere yeryüzüne doğru yönelmişti.

"EVA, yetmiş beş saniye," diye bildirdi Billy içindeki umutsuzluğa egemen olmaya çalışarak. "Her şey... Her şey bitti artık."

Portekizli ile Macar USAF'ın bataryasını kontrol eden konsola bakarak nasıl çalıştığını anlamaya uğraştılar.

"Houston, misilleri fırlatacağız," diye duyurdu Tomás. "Kontrol konsolunda hangi düğmeye basmam gerektiğini öğrenmek istiyorum."

"Olumsuz, EVA. Atlantis'in misillerle yok edilmesi sorunu çözmeyecek. Önümüzde de yalnızca altmış beş saniye kaldı. Derhal kokpite gidin!"

"Atlantis'i patlatmayacağız," diye açıkladı Portekizli. "Misilleri Dünya'nın aksi yönüne fırlatacağız ve böylece füzelerden açığa çıkacak enerji mekiği gezegenden uzaklaştıracak. Fırlatma için hangi düğmeye basmalıyım?"

Kısa sessizlik.

"İkisine de!" diye haykırdı görevin yöneticisi ansızın heyecanlanmış olarak. "İki düğmeye aynı anda basacaksınız. Ama ne yaptığınızın farkında mısınız siz? Yani..."

Her ikisi de Billy'nin ne demek istediğini anlıyorlardı: Misillerin bataryasının yanı başında durdukları için ateşleme anında her ikisi de kömüre döneceklerdi.

"Başka şansımız var mı?"

Hatta yine bir sessizlik oldu.

"Haklısınız," diye itiraf etti NASA yetkilisi. "Tanrı sizi kutsasın! Elli saniye."

Tomás parmaklarını iki düğmenin üstüne koydu. O anın geldiğini ve parmaklarını bastırdığı anda öleceğini bilerek başını kaldırıp Dünya'ya baktı. Gezegeni seyrederken ölecekti.

"Hayır, Tomás!" diye müdahale etti Emese. "Önce misilleri yeniden mekiğe bağlamanız gerekiyor, aksi takdirde onu taşımayacaklardır!"

Korkuyla kadının haklı olduğunu fark etti. Bunu yapabilmek için bataryanın metal zincirine gerek duyacaklardı. Ama bir önceki gün zinciri içine yerleştirmiş olduğu kutu beş metre ötedeydi.

Hiç zaman yitirmeden ama artık çok geç olduğuna da inanarak kasaya doğru atıldı.

"EVA, kırk saniye."

Kasanın yanına vardı, içini açtı ve metal zinciri çıkardı. Şimdi de bataryanın yanına geri dönerek zinciri misillere dolamak yoluyla onları gemiye bağlaması gerekiyordu. Oysa zinciri kasadan çıkarmakta güçlük çektiğinin farkına vardı.

"Zinciri bana fırlatın!" dedi misillerin elle komuta edildiği konsolun yanı başında durmakta olan Emese. "Atın bana!"

Tomás, kadının haklı olduğunu anladı. Metal zinciri boşluğa doğru salladı ve Macar da onu yakaladı.

"EVA, otuz saniye. Yalvarırım acele edin!"

Tam Emese'nin yanına koşmaya hazırlanıyordu ki kadın bir hareketle onu durdurup mekiğin ön tarafını işaret etti.

"Zincirin sizdeki ucunu şuraya bağlayın!" diye emretti. "Ben de bendekini misillere bağlayacağım!"

Tomás kadının ne yapmak istediğini anlamıştı ama MMU'ya binip de Atlantis'in ön ucuna kadar gidebilmeye zamanı yoktu. Öte yandan kendisini mekiğe bağlayarak uzayın boşluğunda yitip gitmesini önleyen kordon da astrobiyoloğun gösterdiği noktaya ulaşabilmesi için yeterince uzun değildi.

"EVA, yirmi saniye," dedi Billy çaresiz bir sesle. "Tanrı aşkı için fırlatın şu lanet olası misilleri!"

Portekizli yavaş bir hareketle kendisini Atlantis'e bağlayan kordonu kesti ve böylece uzayda yitip gitmek riskini göze alarak serbestçe hareket edebilir hale geldi. Ne de olsa artık böyle bir riskin de çok fazla önemi kalmamıştı.

Metal zincirin bir ucunu elinde tutarak boşluğa atıldı ve Emese'nin kendisine göstermiş olduğu, kokpitin arkasında bulunan halka benzeri şeye doğru ilerledi, yol alırkense dönüp Macar kadına bir göz attı. O da aynı zincirin öteki ucunu misillerin tabanında bulunan halkalardan geçirerek onları birbirlerine bağlamaktaydı.

"EVA, on saniye."

Tomás kokpitin arkasındaki halkaya varmak üzereydi.

"Tamamdır," diye duyurdu Emese. "Misilleri birbirlerine bağladım. Geriye yalnızca onları mekiğe sabitlemek kaldı. Tomás, sizce bunu yapabilecek misiniz?"

Portekizlinin yolu tamamlanmış sayılırdı.

"EVA, beş saniye."

Kendisine sorulan soruyu yanıtlamaya zamanı olmayan Tomás elini uzatıp kokpitin halkasını tuttu.

"Dört... üç... iki..."

Koluyla kendini çekerek halkanın önüne diz çöktü.

bir..."

Bir sarsıntı oldu ve uzay gemisi zangır zangır titremeye başladı. Tomás güç bela Atlantis'in gövdesine sabitlenmiş olan halkaya asıldı ama her yerde kıvılcımlar uçuşuyor ve kimi parçalar mekikten kopmaya başlıyordu.

Atmosfere giriyorlardı.

CIII

Uzay gemisi dört bir yana doğru sarsılıyordu. İçinden parçalar kopuyor, havada paramparça oluyor, altından kıvılcımlar fışkırıyordu; atmosfere giriş açısı iyi olmadığından Atlantis dağılmaya başlamıştı bile. Üstelik termik korumanın onarımı da tamamlanabilmiş değildi. Uzay gemisi parçalanmaktaydı.

"EVA, burası Houston," diye seslendi Billy Johnson Uzay Merkezi'nden. "Durum nedir?"

Yanıtlamak için zamanları yoktu. Misillerin komuta panelinin yanında duran Emese arkadaşının işini bitirmesini bekliyordu.

"Tomás, zinciri taktınız mı?"

Uzay mekiği şiddetle titredi, atmosferin giderek yoğunlaşan tabakalarına girdikçe sarsıntıların da artacağı belli olmuştu. Geminin birkaç saniye daha dayanması bile bir mucize olacaktı. Atlantis'e asılı kalmak için insanüstü bir çaba harcamakta olan Portekizli metal zincirin ucunu halkaya yaklaştırarak sonunda geçirmeyi başardı.

"İşte oldu!" diye duyurdu. "Taktım!"

"Ateşleyeyim mi?"

"Ateşleyin!"

Platforma baktığında Emese'nin elleriyle sanki haç çıkarırmış gibi hızlı bir hareket yapmakta olduğunu görünce sonun geldiğini anladı.

Macar kadının titreyen sesi telsizde çınladı.

"Tanrım!"

Sarı, kırmızı ve mor bir şimşek bataryayı tutuşturdu ve Emese de dâhil olmak üzere altında bulunan ne varsa her şeyi kömüre çevirdi. Tomás bütün manzarayı hayretle izlemişti.

"Aman Tanrım!"

Dört sivri nesne yavaş yavaş platformun üzerinde dikleştiler ve hız alarak uzay boşluğunun karanlığına doğru yükseldiler.

"EVA, burası Houston. Durum nedir?"

Metal zincir süratle çekilerek en yüksek gerginlik noktasına ulaştı. Atlantis şiddetle sarsılıp fırlatılmış olan misiller tarafından çekilerek âdeta yeni baştan havalanıyormuş gibi yeniden yükselmeye başladı.

Ani hızlanışı hisseden Tomás iki eliyle metal zincirin takılı durduğu halkaya tutundu ama bu şekilde fazla uzun süre dayanamayacaktı.

"EVA, burası Houston," diye seslendi Billy. "Radarlar Atlantis'in atmosferin üst tabakalarına doğru hızlandığını kaydediyor. Neler oluyor?"

USAF'ın uzaydaki kullanım alanlarını artırabilmek için çok yerinde bir uyarlama yaparak motorlarını benzerlerinden çok daha güçlü hale getirmiş olduğu misiller neredeyse Atlantis'le aynı motor gücüne sahiptiler. Bu sayede, mekiğin kütlesinin uygulamakta olduğu dirence karşın hızlanma kısa sürede 2 G'yi aştı. Zincir ise muhtemelen kısa ve titandan yapılmış olduğu için darbeye direnç göstermiş ve kırılmamıştı.

Tomás her yolu deneyerek geminin halkasına asılı kalmaya uğraşıyordu ama sonunda olan oldu. Elini bıraktı.

Misillerin sürüklediği Atlantis uzayın derinliklerine doğru hızlandı ve Tomás da tek başına kaldı.

"EVA," diye üsteledi görevin yöneticisi. "Yanıt verin lütfen. Beni duyabiliyor musunuz?"

Portekizli tamamen yalnız başına uzayda süzülüyordu, artık yanıt vermenin zamanı gelmişti.

"Houston, EVA konuşuyor," diye yanıtladı karamsar bir sesle. "Görev tamamlanmıştır. Misiller ateşlendi. Atlantis parçalanmadan önce atmosferden çıktı ve Dünya'dan uzaklaştı. Artık tehlike geçti."

Telsizden, Johnson Uzay Merkezi'nden gelen ve içinde alkışlarla sevinç çığlıklarının birbirine karışmakta olduğu bir rahatlama tezahüratı duydu.

"EVA, burası Houston," diye yanıtladı Billy sevinçten coşan bir sesle. "Tanrım, siz... Başardınız! Vay canına, inanılır gibi değil! Başardınız! İnanılmaz! Sanmıştık ki... Ah, kutlarız! Buradakilerin nasıl tepki verdiklerini hayal bile edemezsiniz. Kesinlikle olağanüstü bir iş çıkarttınız! Şu anki hislerimizi ve yaptığınız şeye duyduğumuz hayranlığı dile getirebilecek sözcükler bulunmuyor. Olağanüstü! Bunu asla unutmayacağız!"

NASA'nın dile getirdiği ve mutlaka Dünya'nın dört bir yanında paylaşılmakta olan bu coşku şu anda astronotun içinde çalkantılara yol açan duygularla tam bir zıtlık içindeydi.

"Houston, EVA konuşuyor. Profesör Bozóki'yi kaybettik. Yineliyorum, Profesör Bozóki'yi kaybettik. Misilleri ateşleyen o oldu ve bunun bedelini de canıyla ödedi."

Telsizi dolduran tezahürat biraz azaldıysa da tamamen dinmedi.

"EVA, gerçekten çok üzgünüm," dedi Billy. "Bu çok büyük bir fedakârlık ve muazzam bir kayıp oldu. Gerçekten çok üzgünüm."

Hatta kısa bir sessizlik oldu.

Emese'nin ateşlemiş olduğu misillerce sürüklenen Atlantis, şimdi çok uzaktaki ışıklı bir noktaya dönüşmüştü ve birazdan da uzayın derinliklerinde gözden kaybolacaktı. Çok geçmeden olacağı gibi misillerin yakıtı bittiğinde bile, boşlukta hiçbir direnç uygulanmadığından ve o mesafeden Dünya da yer çekimi gücünü uygulayamayacağı için gemi uzaklaşmayı sürdürecekti.

Tomás boşlukla kuşatılmış bir halde tek başına kalmış, Dünya'nın canlı bir uydusu halini almıştı. Beklemekten başka yapabileceği hiçbir şey yoktu. Beklemek.

Ölümü beklemek.

CIV

Tek başına.

Tomás yapayalnızdı. Tamamen kaderine terk edilmiş, boşlukta tek başına bırakılmış bir bedenden ibaretti. Önceden gözüne öylesine güzel görünmüş olan evren şimdi birdenbire düşman hale gelivermişti. Onu hayatta tutan tek şey, kendisini korumakta olan uzay tulumuydu. Kendisini kuşatan o zırhın bir milimetre ötesinde boşluk vardı, neredeyse sıfır basınç, cehennem gibi bir sıcak ve ölümcül ışınımlar. Ölüm. Üstelik sinsice pusuya yatmış ölüm, tulumunun içindeyken bile onu yavaştan kemirmeye başlamıştı.

Göğsünde taşıdığı ve yaşamsal verilerini gösteren monitöre baktı.

Elli dakika.

Tulumunun bilgisayarına göre sırtında taşıdığı iki şişenin içindeki toplam oksijen ona ancak bu kadar süre yeterli olacaktı. Başka bir deyişle yaşayacak bu kadar zamanı kalmıştı. Oksijeni tükenince havasızlıktan boğulacaktı. Bu, korkunç ama hızlı bir ölüm olacaktı.

Hâlâ Kontrol Merkezi'ndeki görevinin başında bulunan Billy, son doksan dakikayı Tomás'la konuşarak geçirmişti. Hiçbir kurtarma girişimi planlanmamıştı ve durum göz önüne alındığında böyle bir girişimde de bulunulamazdı. Görevin yöneticisi en sonunda gözle görülen gerçeğe teslim olmuştu ve şimdi de yalnızca ona bu fedakârlığının ne kadar önemli olduğunu, bütün bir insanlığın ken-

disine ne kadar büyük bir minnet duyduğunu anlatmaya çalışmakla yetiniyordu.

Ancak oksijeni tükenmekte ve boğularak ölüm yakınlaşmaktayken bütün bunlar tarihçinin içini çok da rahatlatamıyordu.

"Neden bize zehir kapsülleri vermediniz ki?" diye sordu Tomás, birdenbire. "Uzaya çıkan astronotların, işlerin kötü gitmesi olasılığına karşı yanlarında her zaman zehir kapsülleri bulundurduklarını duymuştum."

"Yapmayın Tom, böyle konuşmayın..."

"Beni nasıl bir ölümün beklediğini biliyor musunuz?" diye sordu kendini giyotine gönderilmesine dakikalar kalmış bir idam mahkûmu gibi hisseden Portekizli. "Tıpkı kafama bir naylon torba geçirilmiş gibi boğulacağım. Hızlı ve acısız bir ölüm için ne diye bize birer hap vermediniz sanki? Öylesi daha iyi olmaz mıydı? Hiç olmazsa saygınlığımızla ölürdük."

"Kimseye o türden haplar vermiyoruz biz."

"Ama eskiden veriyormuşsunuz."

"Bu doğru değil," diye inkâr etti görevin yöneticisi. "Bu türden öyküler anlatıldığını ben de duydum, astronotlara ölümden kurtulmak için hiçbir şanslarının kalmadığı durumlarda acı çekmeden ölebilmeleri için özel ilaçlar verildiği falan filan, ama bunlar hiç de doğru değil. Sizi temin ederim ki hiçbir NASA astronotu asla uzaya yanında böyle bir hapla çıkmamıştır."

"Bundan emin misiniz?"

"Kesinlikle. Kuruluşumuzun ne yönetmelikleri ne de tahsisatları intihar edimlerine etkin biçimde katkıda bulunma zorunluluğunu öngörür. Amerikan hukukuna göre bu bir suçtur zaten."

Tomás duydukları üzerine düşünerek önündeki olasılıkları değerlendirdi.

"Burada, boşluğun ortasında kaskımı çıkaracak olsam ne olur?"

"Ölürsünüz."

"O kadarını biliyorum. Ama nasıl ölürüm? Ölüm anında mı gelir? Çok acı çeker miyim? Tam olarak ne meydana gelir?"

"Bu konuyu hiç konuşmasak daha iyi olur."

"Israr ediyorum."

"Tom, konuyu değiştirelim. Güzel şeyler düşünün. Kurtarmış olduğunuz onca insanı, hayvanı ve bitkiyi, sizin başarınız sayesinde yaşamayı sürdüreceklerini düşünün..."

"Bakın, elimde kalan seçenekleri bilebilmeyi istiyorum," diyerek onun sözünü kesti. "Sizden rica ediyorum, beni aydınlatın ki kendi kararlarımı kendi başıma alabileyim."

Kulaklıklarını Billy'nin pes etmişçesine iç çekişi doldurdu.

"Eğer boşluğun alçak basıncına maruz kalırsanız bedeninizdeki sıvılarda kabarcıklar oluşacaktır ve sizin yüzde yetmişinizi oluşturan su buhara dönüşecek, o zaman bedeniniz şişerek hacmi iki katına çıkacak," diye açıkladı görevin yöneticisi. "Her yeriniz ağrıyacak. Eğer soluğunuzu tutarsanız ciğerlerinizde patlayıcı bir basınç boşalması olacak ve öleceksiniz. Ayrıca, oksijen yokluğu havasızlıktan boğulmanıza yol açacak ama bu boğulma bizim hayal ettiğimizden farklı biçimde olacak. Basınç yokluğundan dolayı oksijen kanınızdan hemen çıkacak ama hücrelerinize ulaşamayacak. On saniye içinde bilincinizi yitireceksiniz. Sonra bir de sıcaklık sorunu olacak. Şu anda Güneş'in doğrudan etkisine maruz bulunduğunuz için uzay boşluğundaki sıcaklık..."

"Tamam, tamam!" diye kesti astronot. "Anladım. Çizdiğiniz tablo yeterince aydınlatıcı oldu."

NASA'nın operasyon sorumlusu utanmış gibiydi.

"Özür dilerim," dedi. "Bütün bunları size sorduğunuz için anlattım. Ama bana kalırsa bu koşullar altında başka şeylerden söz etmemiz daha iyi olur, yani daha... Daha az zorlu olan şeylerden..."

"Neyi kastediyorsunuz yani?" dedi Tomás sinirlenerek. "Başkanınızın çevirdiği son dolapları mı? Benfica'nın geçen haftaki maçını mı? Yoksa bütün bitki, hayvan ve insanların bana sonsuza dek bes-

leyecekleri minneti mi? Havasızlıktan boğularak ölmek üzere olan bir adamı oyalamak için hangi konuda konuşmayı önerirdiniz?"

Kısa bir sessizlik oldu.

"Özür dilerim."

Portekizli duygularına egemen olmaya çalışarak gözlerini yumdu. Geçmişte hiçbir zaman cesareti eksik olmamıştı ama şimdi onu bulamıyordu. Herhalde bunun nedeni daha önce her zaman bir umudun, bir kurtuluş olasılığının var olmasıydı. Şimdiyse sonun ne olacağı konusunda kendini kandırabilmesi için hiç yol kalmıyordu. Ölüm kaçınılmaz biçimde yaklaşıyordu. Yalnızca dakikalar kalmıştı artık.

"Asıl ben özür dilerim," diye mırıldandı. "Siz elinizden geleni yaptınız, ama böyle bir durum için sihirli bir çözüm yolu bulunmuyor, öyle değil mi? Bekleyiş içimi kemiriyor ve ben de hıncımı sizden çıkardım."

Billy'nin sesi bir anda canlanıvermiş gibiydi.

"Dinlesenize Tom, size bir sürprizim var," diye bildirdi. "Hatta sizinle konuşabilmek için bekleyen iki kişi olduğunu bildirdiler. Sizi onlara bağlayacağım."

"Durun, durun. Kim onlar?"

Görevin yöneticisi yanıt vermedi. Tomás hatta bir klik sesi duydu ve ardından astronot kaskının içini yeni bir ses, bir kadın sesi doldurdu.

"Tomás?"

Maria Flor'du bu.

CV

Kırk dakika.

Tulumunun ekranı böyle gösteriyordu, oksijeninin tükenmesine kırk dakika kalmıştı. Zaman sanki daha hızlı akıyordu. Onu durdurmayı, durmaya zorlamayı istiyordu ama o amansızca elinden kayıp gidiyordu. Acımasızca.

"Tomás, beni duyuyor musun?"

Maria Flor'un sesini duyunca astronot sersemlemişti. Bu konuşma çok zor vedalarla tamamlanacaktı.

"Merhaba Florzinha."

"Merhaba sevgilim. Sen... İyi misin?"

"Şey... Yani, iyiyim sanırım. Şimdilik bir şeyim yok. Tulumum henüz dayanıyor ve sıcaklık kontrol altında, altımda da şahane bir Dünya manzarası var. Her şey muhteşem. Yani... Oksijenle ilgili küçük bir sorun var, duydun mu bilemiyorum..."

Bir sessizlik oldu. Elbette ki her ikisinin aklını da Tomás'ın yaklaşmakta olan ölümü meşgul ediyordu. Böyle bir durumda birbirlerine ne söyleyebilirlerdi ki?

"Seninle çok gurur duyuyorum. Televizyondan her şeyi izledim ve işler... yani... bozulmaya başlayıp da yayını durdurduklarında telaşa kapıldım. Az önce NASA'dan arayarak bana senin bütün yaptıklarını anlattılar. Seninle çok gurur duyuyorum. Her ne olursa olsun, bunu hiçbir şey değiştiremeyecek."

"Evet, neyse ki sorun çözüldü, o bakımdan hiç kuşku yok. Tek sorun benim geri dönemeyecek oluşum."

Kadın burnunu çekti, sessizce ağlıyordu.

"Ben daima orada senin yanında olacağım sevgilim."

Ölmek üzere olmak her şeyi rahatsız edici bir hale getiriyordu gerçi ama aynı zamanda da en küçücük şeyler, sözcükler, sesteki en basit tonlamalar çok büyük bir anlam kazanıyordu. Johnson Uzay Merkezi'nde bulunan herkesin kendilerini dinlemekte olduğunu biliyorlardı ama Portekizce konuşuyor olmaları konuşmalarını kolaylaştırıyor ve daha mahrem kılıyordu. Kontrol Merkezi'nde onların dilini anlayabilen çok az kişi olmalıydı.

"Neredesin sen?"

"Evdeyim, Coimbra'da. Annenle birlikte her şeyi televizyondan izledik."

"O da yayını izledi mi?"

"Elbette."

"Neler olup bittiğini anlıyor mu?"

"Çok iyi anlayamıyor," diye itiraf etti Maria Flor. "Alzheimer'ı o kadar ilerledi ki artık seni tanımıyor bile. Kimi zaman seni ekranda görünce sanki seni tanımış ve hatırlıyormuş gibi hareketleniyor ama seni gerçekten tanımış olduğundan emin olamıyorum. Kendi dünyasının içine hapsolmuş gibi yaşıyor."

Annesi onu terk edeli belli bir zaman olmuştu aslında, sanki yaşamadan yaşıyordu, içinde ruhu olmayan bir kabuğa dönüşmüş gibiydi. Tomás, Graça'nın hâlâ hayatta olduğunu, bu korkunç hastalığın hasara uğrattığı beyninin içinde bir yerlere gizlenmiş bulunduğunu biliyordu. Ama annesi hiç acı çekmiyor gibiydi; belleği olmayan bir ruha, boş bir kavkıya dönmüştü, o kadar.

"Belki de böylesi daha iyidir. Eğer iyi durumda olup da bu... yani, benim başıma gelecek şeyi canlı yayından izliyor olsaydı neler olabileceğini düşünmek bile istemiyorum. Onun için korkunç bir şey

olurdu bu. Yol arkadaşlarımın ailelerinin neler çekmiş olduklarını düşünüyorum da. Hiç olmazsa o bunu yaşamaktan kurtuldu."

"Evet."

Tomás duraksadı.

"Sence yine de onunla konuşabilir miyim?"

"Onu çağırayım."

Bir sessizlik oldu, sonra belli belirsiz çeşitli sesler duyuldu ve sonunda içlerinden Tomás'ın çocukluğundan beri tanıdığı bir tanesi Snoopy başlığının içini doldurdu.

"Alo, evet?"

Portekizlinin gözlerinden aşağıya sel gibi yaşlar boşandı.

"Anne."

"Kim o?"

"Benim, Tomás. Oğlun."

"Kim olduğunuzu anlayamadım."

"Anlayamadığını biliyorum anne. Yalnızca sana bir öpücük göndermek istedim. Seni öyle özledim ki."

"Kimsiniz?"

"Seni öyle çok seviyorum ki anne," dedi gözlerinden fışkıran yaşlar sıvı küreler halinde göz kapaklarına yapışırken. "Bunu sana daha önce hiç söylemedim ama şimdi söylüyorum işte. Seni çok ama çok seviyorum anne. Beni olduğum kişi yaptığın için sana teşekkür ederim."

"Alo, evet?"

"Görüşmek üzere anne. Görüşmek üzere. Yine görüşeceğiz... Nerede olacağını pek bilemiyorum ama görüşeceğiz. Elveda anne."

Graça'nın sesi kayboldu ve boşlukta kırık kalbiyle baş başa kalmış olan Tomás, bir çocuk gibi ağladı; annesiyle vedalaşmıştı işte, onu her zaman korumuş olan annesi şimdi o gitmeye hazırlanırken onu tanıyamıyordu bile. Bugün artık annesinin oğlu tarafından

korunmaya ihtiyacı vardı ama o bu görevini yerine getirmek için annesinin yanında olamayacaktı.

"Alo," diye seslendi Maria Flor, almacı yeniden eline alarak. "Alo?"

Astronot kendini tutamıyordu.

"Annem... Annem..."

Hıçkırmaktan cümlesini tamamlayamıyordu.

"Ah, bir tanem benim!" Nişanlısı da kendine hâkim olamadı. "Bu öyle... öyle büyük bir haksızlık ki."

Tomás, kendini toplamaya kararlı, derin bir soluk aldı.

"Fazla hassaslaştım!" diye haykırdı soğukkanlılığını geri kazanabilmek için kafasını silkeleyerek. "Ne düşünüyorum, biliyor musun? Billy haklıydı. Olumlu olan şeylere odaklanmalıyız. Yalnızca olumlu olanlara. Bana insanların verdikleri tepkileri anlatsana, yani sıradan insanların."

Maria Flor, nişanlısının karanlık düşünceleri uzaklaştırmaya ihtiyacı olduğunu anlayarak burnunu çekti.

"Burada bütün insanlar sizin yaptıklarınızdan söz ediyorlar, sizin sayenizde olağanüstü bir felaketten kurtulduğumuzu düşünüyorlar," dedi neşeli olmaya çalışarak. "Uzaylıları açık yürekle, onlara hoş geldiniz diyen pankartlarla, kendilerine duydukları sevgiyi göstermek için her yere kalpler çizerek karşılamaya hazırlanan o kadar çok kişi vardı ki. Siyasetçiler farklı olma hakkı konusunda konuşmak için birbirleriyle yarışıyorlardı, televizyonda uzaylıların nasıl karşılanması gerektiğine ilişkin tartışmalar yapılıyordu, sanatçılar Phanes'e övgüler düzen şarkılar söylüyorlardı, hatta dört bir yanda mini konserler düzenlenerek dünya çapında bir çeşit 'Woodstock' bile hazırlanmıştı... Ama sonunda her şey yıkıldı. Siz olmasanız hepimiz mahvolmuştuk."

"Olan oldu artık," dedi Tomás boyun eğmişçesine. "Doğruyu söylemek gerekirse hiçbir şeyden pişman değilim. Bana bu görevi yeni baştan önerseler sanırım yine kabul ederdim. Sonuç olarak pişman olduğum tek bir şey var aslında."

"Neymiş o?"

"Seninle evlenememiş olmamız. En çok bu canımı acıtıyor. Eğer bugün bildiklerimi o an biliyor olsaydım bizi evlendirmeleri için üstelemeden Roma'dan ayrılmazdım."

"Hâlâ zaman var."

"Ne için? Evlenmek için mi?" Başını iki yana salladı. "Şaka yapma lütfen."

"Şaka yapmıyorum ben Tomás," dedi gayet ciddi. "Az önce hiç beklenmedik bir telefon geldi ve ben de kabul ettim. Hâlâ evlenebiliriz, tabii eğer sen de istiyorsan."

Astronotun yüzünde duyduklarına inanamıyormuş gibi bir gülümseme oluştu.

"Sen ciddi misin?"

"Sana hatta bekleyen bir kimse daha olduğunu söylediler, öyle değil mi? Şimdi ben sözü ona bırakacağım." Sesinin tonu değişti. "Kutsal Papa Hazretleri, orada mısınız?"

Tanıdık bir ses konuşmaya katıldı.

"Nasılsınız evladım?"

Papa'ydı bu.

CVI

"Kendinizle ve Efendimizle barışık mısınız?"

Papa çok sakin bir sesle konuşmaktaydı; acı çeken insanlarla karşı karşıya bulunmaya alışkın olduğu hemen anlaşılıyordu. Tomás inançlı bir kimse değildi ama bir önceki yıl Roma'da alışılmışın çok dışında koşullar altında tanışmış olduğu ruhani önderle konuşuyor olmak ona iyi gelmişti.

"İyiyim, Kutsal Papa Hazretleri," dediğini işitti Portekizli sanki konuşan bir başkasıymış gibi. "Öyle sanıyorum ki yarım saatten daha kısa bir süre içinde şişelerimdeki oksijen tükenecek ve... Ama bunun dışında... İyiyim, yani."

Ruhani önder içini çekti.

"Biliyorsunuz ya evladım, son yirmi dört saat boyunca sizin için çok dua ettim," dedi İtalyanlara özgü şarkı söyler gibi bir Portekizceyle. "Özellikle de işler kötü gitmeye başladıktan sonra. Sizin bu serüvene katılmanızdan benim sorumlu olduğumu biliyorum ve ne yazık ki bu, canınıza mal olacak. Böyle olması gerektiği için gerçekten çok üzgünüm ama size şunu da itiraf etmem gerekir: Hiç pişman değilim. Evet, bu görev için sizin seçilmenizi benim istemiş olduğumu biliyorum, görünürde suçlu benim ama işin aslı ben bu işte yalnızca bir aracıydım. Bana bu konuda yol gösterenin bize göz kulak olan Kadir-i Mutlak Tanrı Babamız olduğundan hiç kuşkum yok. İsa bizleri kurtarabilmek için kendini feda etmişti ve siz de Tanrı'nın oğlu Tomás bizi kurtarabilmek için kendinizi feda

ediyorsunuz. Kaderiniz buymuş. Onu kabul edin, istemeyerek ya da acı içinde değil, sevinçle, bir kurtuluş olarak kabul edin çünkü siz Efendimiz İsa Mesih'in yolundan gittiniz ve şimdi de o sizi yanına çağırmakta olduğuna göre büyük hüküm günü gelip çattığında sizin de adillerin arasında bir adil olarak onun sağ tarafında yerinizi alacağınızı iyi bilin. Başkaları için canını vermekten daha büyük bir bağış var mıdır? Yaşamınızı tek bir insan ve hatta bütün insanlık uğruna bile feda ediyor olmadığınızı hiç unutmayın. Yaşamınızı feda ediyorsunuz çünkü siz olmasanız Tanrı'nın yarattığı ve bizlerin tanıdığımız haliyle yaşam yeryüzünden tamamen silinecekti. Hayvanlar, ağaçlar, çiçekler... Her şey. Bir insan evladının elde edebileceği en büyük lütuftur bu. Tanrı tarafından seçildiniz siz, Efendimizin eli oldunuz ve sizin aracılığınızla o bir kere daha kullarının yardımına koştu. Efendimiz kutlu olsun ve siz de onun sonsuz bağışlayıcılığına bir araç olmayı kabul ettiğiniz için kutlu olun."

Tomás çok utanmıştı.

"Ben... şey... Bu sevgi dolu sözleriniz için size çok teşekkür ederim. İçimi rahatlattılar ve bir anlamda bu zor anımda bana destek oldular, her ne kadar mutlaka Kutsal Papa Hazretleri'nin de biliyor oldukları gibi Tanrı'ya ya da en azından dinlerin Tanrı'sına inanmıyor olsam da."

"Kim bilir evladım, belki de Efendimiz sizi tam da bu yüzden seçmiştir?"

"Evet ya, kim bilir?"

Rahatsız bir sessizlik oldu; bir yanda bir milyar inananı bulunan bir dinin önderi, diğerindeyse ölümü yaklaşmakta olduğu halde tutumuna inatla sadık kalan bir agnostik vardı.

Papa sesinin tonunu değiştirdi.

"Sizinle konuşmayı istedim evladım çünkü başınıza gelenlerin sorumlusu benim. Üstelik bizim için yapmış olduğunuz her şey için size teşekkür etmeyi ve korkacak hiçbir şeyiniz olmadığından emin olduğum için de bu zor anınızda size cesaret verici bir şeyler

söyleyebilmeyi istedim. Ölüm hiç de bir son değildir, yalnızca daha büyük bir şeye geçiştir, çünkü sizinki gibi kutsal bir ruhu mutlaka çok büyük şeyler bekliyor. Ama sizinle konuşmayı istememin başka bir nedeni daha vardı. Çünkü siz burada, Roma'dayken size bir söz vermiş olduğumu unutmadım ve tahmin edebileceğiniz üzere bu sözümü tutmak niyetindeyim."

"Söz mü dediniz Kutsal Papa Hazretleri?"

"Evet, söz. Nikâhınızı kıymayı taahhüt etmiş olduğumu unuttunuz mu yoksa?"

"Hayır, unutmadım elbette, ama... Yani, bu koşullar altında sözünüzü tutmanızın mümkün olmayacağını anlayabiliyorum Kutsal Papa Hazretleri. Buralarda bir kilise bulmam pek mümkün değil çünkü..."

"Kilise bizim içimizdedir evladım ve bir aşkı mühürlemek için gereken yegâne koşullarsa irademiz ve iyiliğimizdir. Evlenmeyi hâlâ istiyor musunuz? Teklifiniz hâlâ geçerli mi?"

"E yani... Elbette, evlenmeyi elbette ki isterdim, ama..."

"Madem öyle," diye onun sözünü kesti Kilise'nin lideri, "eğer nişanlınızın iradesi de aynı yöndeyse..."

"Evet, Kutsal Papa Hazretleri, ben de istiyorum," dedi Maria Flor aceleyle. "Hem de her zamankinden çok."

"O halde ben de töreni kısa tutacağım çünkü korkarım fazla zamanımız yok," dedi Papa. "Hazır mısınız evlatlarım?"

Tomás ve Maria Flor'un nikâhları işte böyle başladı.

CVII

Tören on beş dakika sürdü.

Papa, İsa'nın dağ vaazından ve kutsamalardan söz ettiği kısa bir girişin ardından doğruca, müstakbel evlilerin Roma'dayken de öğrenmiş oldukları nikâh yeminlerine geçti.

"Tomás, Maria Flor'u eşiniz olarak almayı istiyor ve iyi günde, kötü günde, hastalıkta, sağlıkta ona sadık kalacağınıza, ömrünüzün sonuna dek onu sevip sayacağınıza söz veriyor musunuz?"

"Evet, veriyorum."

"Maria Flor, Tomás'ı eşiniz olarak almayı istiyor ve iyi günde, kötü günde, hastalıkta, sağlıkta, ona sadık kalacağınıza, ömrünüzün sonuna dek onu sevip sayacağınıza söz veriyor musunuz?"

"Evet, veriyorum."

"Kilise huzurunda dile getirmiş olduğunuz bu rızayı Efendimiz de onaylasın ve lütuflarını sizden esirgemesin. Tanrı'nın bir araya getirdiklerini hiçbir kul ayıramasın." Bir an sustu. "Evlatlarım, ikinizi de kutlarım. Sizi karı koca ilan ediyorum."

Sarılıp öpüşmeleri ya da birbirlerine yüzük takmaları mümkün olmadığından Tomás ve Maria Flor, yalnızca karşılıklı sevgi sözcükleri söylemekle yetindiler ama bunu da ölçülülükle yaptılar. Bazı şeyleri çiftler birbirlerine ancak baş başayken söyleyebilirlerdi.

Bu nikâh astronotun yüreğine bir ışık hüzmesi getirmişti ama bu çok kısa sürdü. Tulumun ekranındaki rakamlar ilerlemeyi sür-

dürüyordu ve tören tamamlandığında Tomás, onlara kaygıyla bir göz atmaktan kendini alamadı.

On dakika.

Şişelerde yalnızca on dakikalık oksijen kalmıştı. Zaman akıp gidiyor, yaşam elinden kaçıyor, ölüm ona dokunmaya başlıyordu.

"Ben... Ben..." dedi duraksayarak. "Eğer sizin için bir sakıncası yoksa, yalnız kalmayı tercih ediyorum."

Hatta ağır bir sessizlik oldu.

"Size bunu sorduğum için bana kızmayın evladım ama," dedi papa, "Tanrı'ya kavuşurken yüreğinizin arınmış, günahlarınızın bağışlanmış olması için kutsal yağ sürme töreni ister miydiniz?"

"Hayır."

"O halde sizi yalnız bırakıyorum evladım. Size elveda demeyeceğim çünkü günün birinde öbür tarafta yeniden karşılaşacağımızı biliyorum. Hiçbir korkunuz olmasın çünkü yalnızca bir kapı aşıyorsunuz. Kollarınızı açarak Efendimizi kucaklayın, bu sınanma anında onun sevgisine kucak açın. Sonsuza dek. Yakında görüşmek üzere. Tanrı sizi kutsasın."

Hatta bir klik duyuldu. Papa telefonu kapatmıştı.

Tomás derin bir soluk aldı.

"Sen de sevgilim," diye mırıldandı. "Artık ayrılmamız gerekiyor."

Bu sözcükler Maria Flor'un içinde çok yoğun bir duyguyu tetikledi.

"Hayır," dedi boğuk bir sesle, en zor anın yaklaşmakta olduğunu hissederek. "Kapatmıyorum."

"Kapatmak zorundasın."

"Kapatmayacağım. Kapatamam. En sonuna dek seninle kalacağım. Hiçbir yere gitmiyorum."

"Beni dinle Florzinha, havasızlıktan boğularak ölen bir adamdan başka dinleyebileceğin hiçbir şey yok. Bunu duyman hiç mi hiç gerekmiyor ve ben de duymanı istemiyorum. Artık vedalaşmamızın zamanı geldi."

"Hiçbir yere gitmiyorum. Sonuna dek burada kalacağım."

"Beni bu şekilde hatırlamanı istemiyorum Florzinha. Beni can çekişen hırıltılarımla hatırlamanı istemiyorum. Belleğinde saklaman gereken şey bu değil. Bundan bambaşka şeyler olmalı, anlıyor musun? Geriye kalan her şey. Hatırında tutabileceğin onca güzel şey varken beni ölümümle hatırlaman aptallık olur. Buna izin veremem. İstemiyorum."

Nişanlısı ağlıyordu.

"Burada kalacağım."

"Gitmen gerek sevgilim. Senden bunu rica ediyorum. Yalnız kalmaya ihtiyacım var, kendimi toplamaya ihtiyacım var, ne bileyim ben?.. Son anlarımı kendime ayırmaya ihtiyacım var. Bunu anlayabiliyor musun? Ölüm paylaşılmaz, geldiğimiz yer olan hiçliğe geri dönüştür o. Bu adımı tek başıma atmalıyım ve eğer senin beni duymadığını bilirsem işim daha kolay olur. Sana yalvarıyorum sevgilim. Beni kendi halime bırak."

Maria Flor'un ağlaması katılmaya dönüşüyordu.

"Yapamam... Kapatamam. Yapamam. Ah, Tanrım, bize bunları neden çektiriyorsun?"

Tomás İngilizceye geçti.

"Billy, orada mısınız?"

NASA yetkilisinin sesi kulaklıklarında çınladı.

"Buradayım."

"Sizden rica ediyorum, Portekiz'le bağlantımı derhal kesin. Mümkün mü bu?"

"Bir saniye."

Astronot anadiline geri döndü.

"Elveda, Florzinha."

"Tomás!"

"Elveda."

"Tom..."

Hat kesilmişti.

CVIII

Dört dakika.

Tomás'ın içini kasvet tamamen kaplamıştı. Kalbinin atışları hızlanmıştı ve öyle çok terliyordu ki tulumunun içi yüzlerce kabarcıkla dolmuştu. Bacaklarının titrediğini, güçsüzleştiğini, tutmadığını hissediyordu. Soluk alıp verişi kesik kesikti ve bu da oksijen tüketimini hızlandırarak uzay tulumunun içini gürültüyle dolduruyordu. Bütün bedeni kontrol edilemez bir halde titriyordu. Birkaç dakikaya kadar boğularak ölecek olma düşüncesi onu dehşete düşürüyordu.

"Billy?"

"Buradayım Tom."

"Sizden iletişimi kesmenizi ve bir daha hiç açmamanızı istiyorum, anlaşıldı mı?"

"Efendim?"

"Ölümümün duyulmasını istemiyorum. İletişimi kesin lütfen."

"Şimdi mi?"

Portekizli perişan bir halde tulumunun bilgisayarına baktı.

Üç dakika.

"Durun!" dedi. "İlk önce kulaklarıma biraz müzik verebilir misiniz?" Aklına yeni gelmiş olan bu fikri gözden geçirdi. "Evet, bana müzik vermenizi istiyorum."

"Ne dinlemek istiyorsunuz?"

"Bilmiyorum." Biraz düşündü. "Eh, Strauss olsun örneğin."

"Stanley Kubrick'in filmindeki gibi mi?"

"Evet, Mavi Tuna, tıpkı *2001: Uzay Yolu Macerası*'ndaki gibi." Duraksadı. "Aslında hayır. Onun yerine bana U2 koyun."

"U2 mu?"

"Evet, U2."

"Hangi şarkı?"

"Fark etmez. U2 koyup iletişimi kesin lütfen."

Görevin yöneticisinin Johnson Uzay Merkezi'ni doldurmuş olan NASA personeline sorduğunu duydu.

"Kimsenin yanında U2'nun müziği var mı?" Derinlerden bir yanıt duyuldu. "Sende var mı Bob? Harika. Rick, Bob'un iPod'unu iletişim sistemine bağlayın." Başka bir ses daha duyuldu. "Evet, hemen şimdi, lanet olsun!"

Bilgisayar iki dakika gösteriyordu.

"Tom, orada mısınız?"

"Evet, buradayım.

"Müziğiniz geliyor."

"Süper."

"*Beautiful Day*'le[11] başlıyor, olur mu?"

Tomás çevresindeki olağanüstü manzaraya hayranlıkla baktı; Dünya parıldıyor, evren ışıldıyordu. Muhteşem bir günde ölecekti.

"Olur."

"Sonra da iletişimi kesmemi gerçekten istiyor musunuz?"

"Evet, bir daha da hiç açmayın."

"Emin misiniz? Bakın, biz burada sizin yanınızda kalabiliriz. Bu bizim için bir onurdur."

"Kesin şu iletişimi artık!"

Zaman tükenmek üzereydi. Ancak doksan saniye gibi bir şey kalmıştı. Billy gırtlağını temizledi.

---

11 (İng.) Güzel gün. (ç. n.)

"Şey... Dinleyin Tom. Bu durumda... Sizinle şimdi vedalaşsak daha iyi olabilir."

"Bence de öyle."

"Sizinle çalışmak büyük bir zevkti Tom. Olağanüstü bir iş başardınız. Tam anlamıyla dâhice. Siz ve... bütün diğerleri. Hepimizin hayatını kurtardınız siz. Sizi hiç unutmayacağız Tom. Hiçbir zaman. Bunu biliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Biliyorum Billy."

"Tanrı sizi kutsasın Tom."

"Elveda Billy."

Bir dakika.

Kulaklıkları birkaç saniye sessiz kaldı.

Sonra Tomás birden, tulumunun içindeki havalandırmanın gürültüsüyle kendi kesik soluyuşunu bastıran, İrlandalı grubun çalgılarının tanıdık kreşendosunu duydu. Zamanı geldiğinde Bono'nun kendine özgü sesi Snoopy başlığını bütün gücü, ezgisi ve titreşimleriyle doldurdu.

The heart is a bloom

Shoots up through the stony ground

There's no room

No space to rent in this town

You're out of luck.[12]

Evet, şansı yoktu gerçekten.

Uzayın derinliğinde kaybolmuş, Dünya'nın parlak mavisiyle evrenin inanılmaz koyuluktaki karanlığını dolduran rengârenk yıldız tozlarının engin okyanusu arasında, âdeta bütün sonsuzlukla sarılıp sarmalanmışçasına, U2 dinleyerek ölümü bekliyordu.

And the reason that you had to care

The traffic is stuck

12 (İng.) Yürek çiçek gibi açar/ Taşlı zeminin bile içinden/ Hiç oda yok/ Kiralayacak bir yer yok bu kentte/Şansın yokmuş. (ç. n.)

And you're not moving anywhere

You thought you'd found a friend
To take you out of this place
Always
Someone you could lend a hand
In return for grace
Always.[13]

Tulumun içindeki hava artık her an seyrelmeye başlayabilirdi. Ekrana baktı ve yüzde sıfır oksijen gösterdiğini gördü.

Hiç hava kalmamıştı.

It's a beautiful day
Sky falls, you feel like
It's a beautiful day.[14]

Tomás, sanki ciğerleri tulumun içinde kalmış olan son oksijen moleküllerini de çekip çıkarmak için savaşıyormuş gibi hızlı ve kesik kesik soluyordu ama birkaç saniyeye kadar geriye hiç oksijen kalmayacaktı. Astronot soluk almaya çabalıyordu ama solunacak hava kalmamıştı. Sersemlemeye başladığını hissediyor, gözleri buğulanıyor, göğsü yanıyordu. Nereden geldiği belli olmayan ışıklar beliriveriyordu, şimşeklerin çakıp söndüğünü, çakıp söndüğünü, çakıp söndüğünü hissediyordu. O ise savaştıkça savaşıyor, sanki fethettiği her bir saniye bir zafermiş, varoluşunun tek amacı kaçınılmaz sonu biraz daha geciktirmekmiş gibi savaşmayı sürdürüyordu. Son hırıltılarla birlikte artık müziği de duyamaz oldu, hiçbir şey göremiyor, hiçbir şey düşünmeyi başaramıyordu, tek düşünebildiği soluk almak, soluk vermek, güçsüz düşmüş ciğerlerine yardımcı olmaktı.

13 (İng.) Ve bunu dert etmenin nedeni de/ Trafikte sıkıştın/ Hiçbir yere gidemiyorsun/ Bir dost bulduğunu sanmıştın/ Seni çekip çıkaracak bu yerden/ Sonsuza dek/ Yardım elini uzatabileceğin biri/ Bu iyiliğin karşılığında/ Sonsuza dek. (ç. n.)

14 (İng.) Bu çok güzel bir gün/ Gökyüzü yıkılıyor ama sen hissediyorsun ki/ Bu çok güzel bir gün. (ç. n.)

Biraz hava.

Biraz hava, hava, hava.

You're on the road

But you've got no destination

You're in the mud[15]

Tomás kendinden geçti.

15 (İng.) Yola çıkmışsın/ Ama gidecek bir yerin yok/ Çamura saplanmışsın. (ç. n.)

Sonsöz

NASA'nın görev yöneticisinin bürosunu dolduran çeşitli ekranlar Amerikan Uzay Ajansı'nın yarım saat önce uzay mekiğindeki son astronotun da öldüğü haberini kamuoyuna bildirmiş olduğunu duyuran bir özel haberi vermekteydi. Atlantis mürettebatının altı üyesinin yüzleri sürekli olarak ekranlarda gösteriliyor, bir yandan da havası zehirlenmiş olan uzay gemisinin son anda atmosferin üst tabakalarından çıkarılarak yönünün Dünya'dan saptırılışı ve uzayın derinliklerine gönderilişiyle ilgili ayrıntılar veriliyordu.

Misillerin oynamış olduğu roldense hiç söz edilmiyordu. Bu ayrıntı gizli bilgi kapsamına girdiğinden NASA onu hiç kimseye duyurmamıştı. Resmî öykü, astronotların uzay aygıtının kontrolünü en son anda geri kazanmayı başarabilmiş olduklarıydı. Kimi kanallar aynı görüntüleri baş döndürünceye dek yineleyip duruyor, kimileri Johnson Uzay Merkezi ya da Cap Kennedy Üssü'nden canlı yayın yapıyor, kimileriyse stüdyolarında yorumcularıyla birlikte olayları değerlendiriyordu.

Bürosunun kapısı kapalı, masasının başında iskemlesine oturmuş olan Billy Gibbons gözlerini yumdu. Kırk sekiz saattir uyumuyordu ve her şey bittiğinde acısı çıkmaya başlamıştı. Kendini tükenmiş hissediyordu ama gözünü kırpmayı bile başarabileceğinden emin değildi. Kafasının içi sanki kaynıyordu ve üstelik bu daha yalnızca başlangıçtı. Yakında naaşsız cenazeler başlayacak, sonra bir de soruşturmalar gelecekti. NASA soruşturması, Kongre soruşturması,

BM soruşturması... Cehennem gibi olacaktı. Onun da kellesi gidecekti, NASA ve ESA'nın yetkililerinden daha pek çoklarının da. Evet, bundan sonra yaşanacaklar da hiç kolay olmayacaktı.

Beyaz Saray'ı Atlantis'in son astronotunun da ölümünden haberdar edip NASA ve ESA'nın basın servislerine medyayla nasıl başa çıkılacağı konusunda talimatlar da verdikten sonra Billy kendini tek başına odasına kapatmıştı. Ne hissedeceğini bile bilemiyordu. Bu görev aynı anda hem çok büyük bir başarı hem de bangır bangır bir başarısızlık olmuştu. Gezegen müthiş bir felaketin eşiğine kadar gelip hiçbir hasar görmeden kurtulmayı başarmıştı ama Atlantis'in bütün mürettebatı ölmüştü.

Hepsi.

Bu bir trajediydi.

Yaşanabilecek felaketlerin en küçüğüydü belki ama yine de bir trajediydi. Altı dostunu yitirmişti.

Biri kapısını vurdu.

"Girin."

Kapı açılınca kır saçlı, kuru ve köşeli yüzlü, zayıf bir adam içeri girdi.

"Profesör Gibbons, konuşmamız gerek."

CIA Başkanı'nı karşısında görünce Billy bir sıçrayışta koltuğundan ayağa fırladı.

"Sayın Başkan Paley!" diye haykırdı onu selamlamak üzere elini uzatarak. "Bu... Bu ne sürpriz!"

Robert A. Paley onun elini sıkmadı. Bunun yerine sanki kendi bürosundaymış gibi rahatça bir iskemleye oturdu ve büronun sahibine de oturmasını işaret etti.

"NASA'yla kendilerine utanmadan bilim insanı diyen bütün o soytarıların bok ettikleri işi temizlemek için buraya geldim," diye homurdandı. Gözlerinde küçümseyici bakışlarla başını iki yana salladı. "Tanrım, içine sıçtığım hayatımda böyle boktan bir iş görmedim ben!"

Konuğunun bu saldırgan tavrı karşısında Billy'nin gözü korkmuştu.

"Bu görevin sonunun kötüye vardığını ben de yadsıyacak değilim..."

"Kötü mü?" diye sordu CIA Başkanı bu sözcük seçiminden iğrenmiş gibi. "Kötü ha? Eşek kadar bir felaket bu! Benzeri görülmemiş bir facia. Altmış beş milyon yıl önce dinozorların soyunun tükenmesine yol açmış olan meteor yağmuru bile bunun yanında Central Park'ta hoş bir akşam yürüyüşü gibi kalır!"

"Hiç de öyle değil!" diye karşı çıktı NASA sorumlusu sesini yükselterek. "Yeryüzündeki yaşamın yakayı zor sıyırdığı doğrudur, altı astronotun ölmüş olduğu doğrudur, ama... Lanet olsun! En kötü olasılık önlendi. Nemesis etkisiz hale getirilerek uzayın derinliklerine gönderildi. Ve bilim de ilerledi. Şimdi artık Dünya dışında zeki bir yaşamın var olduğunu biliyoruz. Yaşamın ve zekânın birer kozmik zorunluluk olduğu ortaya çıkmış oldu. Bunlardan her yerde bolca bulunduğu. Başka bir deyişle evren yaşamı ve zekâyı üretmesi için yaratılmıştır. En önemlisi, var oluşumuzun temeldeki bir amaç doğrultusunda olduğunu biliyoruz artık. Bütün bunları öğrenmiş olmak az şey değildir. Phanes Görevi, bütün sorunlarına ve Atlantis mürettebatının altı üyesinin de trajik ölümlerine karşın bilimsel bir başarıdır. Bunu hiç aklınızdan çıkarmayın sayın başkan. Hiç çıkarmayın."

Yaramaz bir öğrencinin karşısındaki bir öğretmen gibi kollarını kavuşturmuş duran Robert A. Paley, bir süre sessiz kalıp karşısındakinin yüzüne sanki onun söylediklerini hatalı buluyormuş ve Billy'nin kendi ağzından çıkanlara inanıp inanmadığını bilemiyormuş gibi baktı.

"Ben de size Phanes Görevi'nin koca bir felaket olduğunu söylüyorum," diye mırıldandı dişlerinin arasından. "Bütün o kozmik zorunluluklar ya da sizi bunca heyecanlandıran o sözde bilimsel zırvalıklar benim umurumda bile değil. Bu bir felaketti. Hepsi o kadar işte."

"Evrenin zeki yaşamı üretecek biçimde tasarlanmış olduğunun fark edilmesine hiç mi değer vermiyorsunuz yani? Evrenin bir amaç

uğruna yaratılmış olduğunun keşfinin ne kadar aşkın bir önem taşıdığını göremiyor musunuz?"

"Tanrı'dan mı söz ediyorsunuz yani?"

"Örneğin."

"Aptal bilim insanlarının karşıma geçip de bana evrenin bir amaca yanıt verdiğini, varoluşumuzun bir anlam taşıdığını söylemesine hiç mi hiç ihtiyacım yok benim. Bethesda'daki evimden iki sokak ötede bulunan Saint-Barthelemy Kilisesi'nde bunları her pazar dinliyorum zaten! Bunu bilmek için İncil'i okumanız da yeterdi profesör! Uzaya çıkmaya hiç gerek yoktu!"

Billy koltuğuna yaslandı. CIA Başkanı'nın inançlı bir adam olduğu belliydi. Bilim insanlarının dindar kimselerle tartışması hiçbir zaman kolay olmazdı; ikisi farklı dünyalarda yaşarlardı ve her şeyi farklı gözlerle görürlerdi. Tartışmaya hiç girmemek en iyisiydi.

"Anlıyorum."

Robert Paley başını iki yana salladı.

"Hiçbir şey anlamıyorsunuz," diye söylendi. "Siz, NASA insanları kendinizi büyük bilim adamları, bilim kadınları sanıyorsunuz, her konuda her şeyi bildiğinize inanıyorsunuz, oysa aslında burnunuzun ucunu bile görmekten âcizsiniz. Bilimi din haline getirmişsiniz, bu da gözünüzü kör ediyor."

CIA Başkanı'nın bu eleştirel tavrı NASA yetkilisini rahatsız etmeye başlıyordu.

"Langley'den buraya bana bunları söylemeye mi geldiniz?" diye sordu Billy. "Telefon açsanız daha iyi olurdu. Ya da bir e-posta gönderseniz."

Robert A. Paley öne doğru eğilerek delici bakışlarını karşısındakinin gözlerinin içine dikti.

"Sizin başımıza sardığınız bu boku temizlemenin en iyi yolunun ne olacağı konusunda fikrinizi almaya geldim."

"Ortada temizlenecek bir bok yok Başkan Paley," diye yanıtladı Billy. "Tehlike geçti."

"Diyorsunuz."

"Nemesis uzayın derinliklerine fırlatıldı, sayın başkan. Artık bizim için bir tehlike oluşturmuyor. Sizin sorununuz nedir?"

CIA Başkanı bir an sessiz kaldı, söyleyecek bir şey bulamadığından değil ama yaratacağı dramatik etkiyi artırmak için. Sonunda sorusunu alçak sesle, tehdit edercesine sordu.

"Nemesis nereden geliyordu?"

"Siz de gayet iyi biliyorsunuz. Onu Phanes'in üzerinde bulmuştuk."

"Ben size Nemesis nerede bulundu diye sormadım Profesör Gibbons," diye karşılık verdi hâlâ gergin bir mırıltı halinde konuşmakta olan Paley. "Nereden geldiğini sordum. Kökeni nedir?"

Konuğunun nereye varmayı istediğini anlayamamış olan Billy ensesini kaşıdı.

"Yani, Yay Takımyıldızı'ndan geldiğini sanıyoruz."

"Bunu nereden çıkarıyorsunuz?"

"Çünkü Phanes bu takımyıldızın yönünden gelmekteydi ve 1,42 GHz frekansından yayın yapıyordu, yani kökeninin Yay Takımyıldızı olduğunu bildiğimiz Wow sinyalinin 1977 yılında yakalanmış olduğu su deliği frekansı üzerinden. Wow sinyalini göndermiş olan uygarlığın Nemesis'i Phanes'in üzerine yerleştirerek bize doğru fırlatmış olanla aynı olduğuna inanıyoruz. Bu uygarlığın yeryüzü atmosferinden yansıyan güneş ışığı üzerinde uzaktan yaptığı spektrografik çözümlemede su ve karbon bularak bundan gezegenimizde zeki yaşamın bulunuyor olabileceği sonucuna varmış ve Nemesis'i bize doğru yönlendirmiş olduğunu düşünüyoruz. Eğer Phanes'in yolu kesilirse bu, söz konusu kuşkuyu doğrulamış olacaktı ve ele geçirilen Nemesis de bir tür Truva atı görevi görecekti. Yeryüzünün biyosferini zehirleyerek gezegeni sömürgeleştirecekti. Bana kalırsa planları buydu."

"Bunu neden yapacaklardı?"

"Adına rekabetçi dışlanım denen, çok temel bir biyoloji ilkesi dolayısıyla," diye yanıt verdi bilim adamı. "İki farklı tür aynı ekolojik

yuvayı paylaştıkları, yani aynı doğal kaynaklar için rekabet halinde oldukları zaman bir arada yaşayamazlar. Yuvanın koşullarına daha iyi uyum sağlayan tür rakibinin soyunun tükenmesine neden olacaktır. Temelde mesele buydu işte. Nemesis verimlilik arayışında olan ve rekabeti ortadan kaldırarak üremeyi isteyen zeki bir post-biyolojik çoğalma sistemidir. Yeryüzündeki yaşam da aynı kaynaklar için rekabet oluşturduğundan ortadan kaldırılması gerekiyordu. Suya bağlı karbon moleküllerinin silisyum moleküllerine dönüştürülmesini sağlayan bir süreç sayesinde soyumuzun tükenmesi sağlanacaktı."

"Yani siz bana uzaydan gelen tehdidin bilim camiasında gayet iyi bilinen bir biyoloji ilkesi yüzünden olduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Evet."

CIA Başkanı'nın yüzü domates gibi kızardı.

"O halde ne halt etmeye bu öngörülememişti?" diye feryadı koparttı öfkeyle. "Ne halt etmeye bizi bu konuda uyarmadınız da onun yerine bizi buraya bir Truva atını getirmek için cesaretlendirdiniz?"

Bu feryat karşısında ürkmüş olan Billy ürperdi.

"Ben... Yani, sanırım heyecan gözümüzü birazcık kör etmişti."

"Birazcık mı?"

NASA sorumlusu sanık kürsüsündeki bir suçlu gibi başını önüne eğdi.

"Hakkınız var, olanları önceden kestirebilmemiz gerekirdi," diye kabul etti. "Biyologlar rekabetçi dışlanım ilkesini gayet iyi bildiklerine göre, göz önünde bulundurmaları beklenirdi. Mesele şu ki biz Phanes'in bize getirmiş olduğu türün bu aşamayı çoktan aşmış olacak kadar ileri düzeyde olacağına inanmıştık. Tıpkı bizim gibi uzaylıları güdüleyen şeyin de bilimsel merak olduğunu düşünüyorduk, meğer bu düşünme biçimimiz antroposantrikmiş. Bizim belli bir biçimde düşünüyor oluşumuz bütün zeki yaşam formlarının da aynı biçimde düşünmeleri gerektiğini göstermez. Aslında bu önceden de bildiğimiz bir şeydi ama keşfin verdiği coşkuyla bunu görmezden gelmeyi tercih ettik. Bu da koca bir hata oldu."

"Tek hatanız da bu değildi."

Konuğunun varmak istediği başka bir yer olduğunu sezinleyen Billy, merakla başını ona doğru çevirdi.

"Ne demek istiyorsunuz siz?"

"Wow sinyali ve Nemesis hangi takımyıldızdan geliyorlardı?"

"Yay'dan, bunu daha önce de söylemiştim."

"Bu takımyıldızın içindeki belli bir yıldızdan mı geliyorlar?"

"Wow sinyalinin kaynağının Tau Sagittarii yıldızının yörüngesinde dönen bir gezegen olduğunu sanıyoruz," diye açıkladı NASA çalışanı.

"Bu yıldızı incelemeye hiç zahmet ettiniz mi?"

"Elbette. K1 spektral sınıfından olan dev bir yıldız bu, Dünya'dan yüz yirmi iki ışık yılı mesafede olduğu halde takımyıldız içindeki en parlak yıldızlardan biri."

"Dev bir yıldız olduğunu söylerken kütlesinin Güneş'inkinden çok daha büyük olduğunu mu kastediyorsunuz yani?"

"Tuhaftır ama hayır. Tau Sagittarii, kütlesi Güneş'inkiyle aynı olan bir yıldızdır, yalnız ondan daha soğuk ve çok daha büyüktür. Kırmızı dev denen yıldızlardandır. Yani tıpkı Güneş gibi ama daha yaşlı bir yıldızdır. Eskiden Güneş'le aynı büyüklükteyken bütün hidrojenini tüketmiş ve helyum füzyonu yapmaya başlamıştır, bu da aşırı gelişmesine yol açmıştır. Birkaç milyar yıl sonra Güneş'in başına gelecek olan da aşağı yukarı budur. Güneş de bütün hidrojenini tüketecek ve fazlasıyla büyüyecek, Dünya'yı da yutacak bir kırmızı dev haline gelecektir."

"Yani Tau Sagittarii'nin yakınlarında bulunan bir dünya yok olmaya mahkûm olacaktır mı demek istiyorsunuz?"

"Kesinlikle."

"Eğer burada bir uygarlık varsa, mantıksal olarak ne yapmaları gerekir?"

Billy yüzünü buruşturdu.

"Biliyorum, biliyorum," diye itiraf etti. "Tau Sagittarii'nin halkı, muhtemelen artık post biyolojik aşamada bulunduklarına göre, yıldızlarının yok olmaya mahkûm olduğunu biliyor ve kendilerine yerleşecek yeni dünyalar arıyor olmalıdırlar. Bunu anlamamız gerekirdi."

CIA Başkanı elini ceketinin iç cebine sokup bir fotoğraf çıkardı. Bir süre onu iyice inceliyormuş gibi süzdükten sonra da büronun sahibine doğru uzattı. Üzerinde yoğun bir tropikal ormanın orta yerindeki devasa bir anten görülmekteydi.

"Bunun ne olduğunu biliyor musunuz?"

"Porto Riko'daki Arecibo Gözlemevi," diye yanıtladı fotoğrafı tanımış olan Billy. "Bunu bana neden soruyorsunuz?"

"2012'de, yani Wow sinyalinin alınışından tam otuz beş yıl sonra Arecibo Gözlemevi uzaya, National Geographic kanalı tarafından hazırlanmış bir dizi sayısal mesaj gönderdi. Mesajlar, bunun kasıtlı yapılan bir yayın olduğunun açıkça anlaşılabilmesini sağlayacak biçimde yinelenen dizilerle başlıyordu. Bunun ne demek olduğunu anlıyor musunuz?"

NASA memurunun ağzı dehşetle açıldı. Duyduğu şeyin sonuçlarını düşünmek midesini bulandırmıştı. Hâlâ şokun etkisi altında yüzünü sanki gizlemek istermiş gibi iki elinin arasına aldı.

"Sıçayım! Bunu unutmuştum ben!"

Robert A. Paley bir kere daha alev aldı.

"Hangi akla hizmet muhtemelen bizimkinden daha ilerlemiş olan ve üstelik ölmek üzere olan yıldızların yakınında yaşayan uzaylı uygarlıkların bulunduğu yerlere doğru böyle sinyaller gönderirsiniz ki? Aklınızı mı oynattınız siz? Sözde herkesten daha zeki olması gereken siz bilim adamlarına böyle aptalca boklar yemeniz için kim izin vermiş? Hepimizin hayatlarını tehlikeye atma hakkını nereden buluyorsunuz siz?"

Billy yüzünü hâlâ elleriyle örtmekteydi.

"Kahretsin! Kahretsin! Kahretsin!"

"Bu ne anlama geliyor, biliyor musunuz?" diye gürledi CIA Başkanı fotoğrafı havada sallayarak. "Bundan yirmi yıl sonra Tau Sagittarii'de yaşayan zatlar Dünya'da zeki yaşamın bulunduğundan emin olacaklar demek oluyor! Bunun farkına vardıklarındaysa gönderdikleri şey sersemce rakamlar yayınlayıp duran, saldırgan, küçücük bir yapay nesneyi taşıyan bir meteor olmayacak. Hayır efendim! Üzerimize koduğumun koca bir ordusunu gönderecekler! Tepemizde milyon tane Nemesis birden bulacağız! O zaman ne yapacağız peki? Bunu bana söyleyebilir misiniz? Ne yapacağız, ha?"

Amerikan Uzay Ajansı'nın yetkilisi afallamıştı. Sorunun büyüklüğünün farkına yeni varıyordu. Ama her zaman tam bir NASA çalışanı olduğundan ve yılların birikimi olan engin deneyimiyle en çaresiz görünen durumlarda bile soğukkanlılığı korumanın esas olduğunu çok iyi biliyordu. Telaş iyi bir danışman değildi ve ona boyun eğmek insanı felaketten başka yere götürmezdi.

Konuğunun öfkesini dizginlemek için elini havaya kaldırdı.

"Sakin olun Başkan Paley. 2012'de Arecibo'nun yaptığı yayının çok büyük bir saçmalık olduğuna hiç kuşku yok. Son derecede iyi niyetlerle kalkışılmış bir iş bile olsa hepimizi tehlikeye atmış oldu. Ama sakince düşünmeliyiz. Dünya ile Tau Sagittarii arasındaki mesafe göz önüne alındığında Arecibo'nun mesajının yerine ulaşması bir asır alacaktır. Bize Nemesis'i göndermiş olan uygarlık üzerimize hemen bir ordu yollayacak olsa bile, bu yolculuk mutlaka epeyce zaman alacaktır. Işık hızıyla yolculuk edebiliyorlarsa, ki bundan kuşkuluyum, bir asır daha ama daha büyük olasılıkla bundan daha yavaş yolculuk ediyorlarsa binlerce yıl. Bu da hazırlanmak için zamanımız olacağı anlamına geliyor."

"Ama gelecekler!"

"Belki de öyle ama bizim de zamanımız var. Buraya ulaşmalarına muhtemelen daha birkaç bin yıl var. O zaman da insanlık şimdikinden çok daha farklı olacaktır. Dünyanın bundan yüz yıl önce nasıl olduğuna, bir de bugünkü haline bakın. Eğer bir asrın içinde işler bu kadar değişebiliyorsa ve üstelik değişimlerin hızı da katlanarak

arttığına göre, bin, iki bin ya da beş bin yıl sonraki değişiklikler çok daha derin olacak demektir. Tau Sagittarii'nin hava donanması buraya ulaştığında, tabii eğer ulaşırsa, çok farklı bir insanlık bulacaktır. Geleceklerini biliyor olmamız bizim için bir avantaj ve hazırlığımızı yapabilecek zamanımız da olacak."

"Tamam da, geldikleri..."

Çalışma masasının üzerinde duran telefon çalarak konuşmayı böldü. Billy, özür dileyerek almacı eline aldı.

"Alo? Siz misiniz Nancy? Rahatsız edilmeyi istemiyorum. Şu an yanımda..." Bir an sustu. "Kim?" Bir daha sustu. "Bir... Bir saniye."

Eliyle almacın ağzını kapatarak konuğuna baktı.

"Sakın beni aradıklarını söylemeyin," dedi Robert A. Paley hayretle. "Çünkü, eğer..."

"Moskova'dan arıyorlar," diye bildirdi Billy. "Roscosmos'un müdürü benimle konuşmak istiyormuş."

"Benden çıkmamı mı istiyorsunuz?"

"Hayır, hoparlörü açacağım. Bu heriflerle konuşurken tanıklarınızın olmasında her zaman fayda vardır." Yeniden telefona döndü. "Nancy, bağlayabilirsiniz."

Sonra da hoparlörü açtı.

"Billy?"

Hattın karşı ucundaki kişi koyu bir Rus aksanıyla konuşuyordu ve kim olduğu konusunda hiç kuşku yoktu, Rus Uzay Ajansı'nın en yüksek yetkilisi Alexander Popov'du bu.

"Merhaba Sacha. Yanımda CIA Başkanı Robert A. Paley bulunuyor. Sizin için bir sakıncası var mıdır?"

"Hiç yok," diye yanıtladı Roscosmos'un müdürü hiç beklemeden. "Aslında konuşmamızı onun da duyması çok iyi olur. Beni ikinci bir işten kurtarır."

"Çok güzel. Öyle sanıyorum ki beni Phanes'in teşkil ettiği tehlike konusunda bizi uyarmış olduğunuzu, sizi dinlememiz gerektiğini falan söylemek için arıyorsunuz."

"Ah Billy! Beni ne kadar yanlış tanıyorsunuz. Size hiç böyle bir konuda sitem eder miyim? Her ne kadar uzaylı bir uygarlığa karşı hayırsevercilik oynamanın ne kadar tehlikeli olacağı konusunda sizi defalarca uyarmış olduğumuz doğru olsa bile... Bizimle dalga geçtiniz, bizi paranoyak yerine koydunuz. Daha da kötüsü bize saldırmayı düşündünüz. Eğer ajanlarımız F-35'lerinizin Baltık'ta bulunduğu konusunda bizi uyarmasalardı onları üzerimize saldırtarak Soyuz'umuzu Plessetsk Kozmodromu'nda bombalayacaktınız."

"Haklısınız Sacha," diye itiraf etti Billy. "Sizden çok özür dilerim. Siz haklıydınız, biz yanıldık. Sizin itirazlarınızı dinlememiz gerekirdi. Size karşı büyük hata ettik. Size özürlerimizi sunuyorum."

"Uzaylı varlık Atlantis'i ele geçirdiğinde Soyuz'un misillerini geminizin üzerine fırlatmaya hazırlandığını biliyor muydunuz?"

"Hiç haberim yoktu."

"Soyuz'un komutasında bulunan Albay Glebov'un parmağı, misilleri ateşleyen düğmenin üzerinde bulunuyordu ki onu durdurduk. Sizinle astronotlarınız arasındaki konuşmaları dinliyorduk ve eğer sizin mekiğinizi havaya uçurursak zehirli yıkıntılarının atmosfere saçılarak yeryüzündeki yaşamı yok edeceğini fark ettik."

"Neyse ki ateşlemeye kalkışmamışsınız."

"Soyuz yakınlarda bulunuyordu ve kozmonotlarımız her şeye tanık oldular. Phanes'e yanaşmanıza ve arkasından olup biten her şeye. Atlantis'le temaslarını ancak sizin astronotlarınız misilleri ateşleyerek uzay mekiğinizi uzayın derinliklerine gönderdiklerinde yitirdik."

"Kozmonotlarınız ona da tanık oldular mı?"

"Filme bile aldılar."

"Ya."

"Bu da aklıma size sorulacak bir soruyu getirdi," diye ekledi Popov aceleyle ve masumane bir tavır takınarak. "Atlantis'te ne diye misiller bulunuyordu?"

"Şey... Şey için yani...," diye kekeledi NASA yetkilisi. "Yani bu bir güvenlik önlemiydi. Hani gerekirse Phanes'e karşı kendimizi korumamız için..."

"Anlıyorum."

Alexander Popov'un sesindeki ton bu yalanı yutmamış olduğunu ve uzay mekiğinin neden misilleri taşımakta olduğunu gayet iyi bildiğini açıkça belli ediyordu.

"Hey, Sacha, beni bu soruyu sormak için mi aramıştınız?"

"Hayır, hayır. Yalnız onun için değil. Astronotlarınızın ölümünden dolayı taziyelerimizi sunmayı istedim. Kozmonotlarımız her şeyi görmüş olduklarından, onların gerçek birer kahraman gibi davrandıklarını söylüyorlar."

"Teşekkür ederim."

"Ayrıca size içlerinden birinin bizde olduğunu da söylemeyi istedim."

"Affedersiniz?"

"Misiller ateşlendikten sonra Soyuz, Atlantis'le temasını yitirdi. Ama kozmonotlarımız tetikte kaldılar ve belli bir süre sonra da uzayda dönüp duran bir uzay tulumuna rastlamışlar. Onu gemiye almışlar ve şimdi de hâlâ Soyuz'un içinde bulunuyor. Birkaç saat sonra Kazakistan'a inecek."

"Kimin bedeninden söz ediyoruz?"

"Portekizlinin."

"Tomás Noronha mı?"

"Ta kendisi."

Billy CIA Başkanı'yla göz göze geldi.

"Eh, demek ki cenaze töreninde elimizde hiç olmazsa bir tanesi bulunacak."

"Ah, evet, cenaze. Çok yazık! Çok hüzünlü bir tören olacak, değil mi?"

"Çok," diye doğruladı NASA çalışanı. "Peki adamlarınız bedeni nasıl bulmuşlar?"

"Uzayda başıboş dolaşıyormuş. Soyuz da yanaşıp onu içeri almış. Kaskını çıkardıklarında yaşam belirtileri olumsuzmuş. Ona kalp masajı ve suni teneffüs uygulamışlar." Kahkahasını bastırdı. "Aslına

bakarsanız kendisi de hayatını kurtaran şeyin ona suni teneffüsü yapanın Roscosmos'ta Steplerin Amazonu olarak bilinen Teğmen Irina Andronikova olması olduğunu söylüyor."

"Kim söylüyor bunu?"

"O."

"Hangi o?"

"Portekizli."

Zihni bulanmış olan Billy başını silkeledi; çok yorgun olduğundan takip etmekte güçlük çekiyordu.

"Kusura bakmayın, anlayamadım. Ceset kozmonotunuzun kendisine suni teneffüs yapmasından hoşnut mu kalmış yani?"

"Evet."

"Ceset?"

"Hangi ceset?"

Diyalog gerçek dışı bir hal almaya başlamıştı.

"Bana Portekizlinin cesedini bulduklarını söyleyen siz değil miydiniz Sacha?" diye sordu sinirlenerek. "Sanırım kastettiğiniz Tomás Noronha'nın cesediydi. Buldukları onun bedeniymiş, öyle değil mi? Yoksa ben mi yanlış anladım?"

"Evet, bulduğumuz onun bedeniydi," diye doğruladı Roscosmos'un müdürü. "Ama ceset değildi. Cesedi de nereden çıkardınız? Ben anladınız sanmıştım."

"Ceset değil miydi?"

"O yaşıyor, William?"

"Ne?"

NASA yetkilisi yanlış duyduğunu sandı. Bu haberi sindirebilmesi için Alexander Popov'un ona açıklamayı yeni baştan yapması gerekti.

"Sizin Tomás Noronha yaşıyor."

YAZARIN NOTU

Yaşam.

Evren içinde bundan daha büyük bir gizem saklayabilir mi? İnsanlık durumunu çevreleyen birden fazla büyük sır bulunuyor. Elbette ki Tanrı sorusu var. Ölümden sonra ne oluyor? Evren bir rastlantı, bir kaza mıdır? Ölüm bir son mudur? Neden yaşıyoruz? Varoluşun anlamı nedir? Benim çalışmalarımı yakından tanıyanlar bu sorularla çok büyük ölçüde, kâh dolaylı kâh bu romanda olduğu gibi doğrudan ilgilenmekte olduğumu bilirler.

Yaşam, Tanrı, ölüm. Bunlar görünürde birbirinden ayrı temalardır ama tek bir ortak soruya göndermede bulunurlar; aynı merkezî noktaya varmanın farklı birer yolu gibidirler. Bütün bunlar bir rastlantı mıdır, yoksa bir amacın sonucu mu? Evrenin ve yaşamın yalnızca bir rastlantıdan çıkmış olması mümkün müdür? Ya da öyle olmadığı düşünülebilir mi? Evrende bir amaç var mıdır?

Yaşamın sırrı insanın varoluş karşısındaki hayretinin çok önemli bir parçasını oluşturur. Bunu çözebilmek adına insanoğulları evrenin büyük mimarisi içinde kendi, gerçek yerlerini iyi anlamalıdırlar. Batlamyus'un öne sürdüğü gibi yeri merkezde midir? Yoksa Kopernik'in üstü kapalı olarak ima ettiği gibi önemsiz midir? Bu büyük muammanın çözüm yollarından bir tanesi gezegenimizin dışında da yaşamın varlığının keşfedilmesinden geçiyor. Biz yapayalnızız, yaşam da bir kaza mıdır? Yoksa Dünya'nın biyosferi pek çok

benzeri olan bir örnekten ibarettir de evren için yaşam vazgeçilmez bir unsur, hatta varoluş nedeni midir?

Sayıları gitgide artan bilim insanları 1976'da Mars'a inmiş ve bu gezegenin toprakları üzerinde sonuçları kafa karıştırıcı olan bir dizi inceleme gerçekleştirmiş Amerikan sondaları Viking I ve Viking II'nin gerçekten de Dünya dışında yaşamı keşfetmiş olduğuna inanmaktadır. Gilbert Levin tarafından tasarlanmış olan deneylerden bir tanesi, yeryüzünün en çorak bölgelerindekine benzer düzeylerdeki yaşama özgü metabolizma hareketlerine rastlamıştır. "Etkin sonuçlar son derecede olumluydu," diye ısrar ediyor Levin bugün bile. Viking sondalarının öteki deneylerinden birinin sorumlusu olan Norman Horowitz de, "Eğer bu sonuçlar laboratuvar ortamında elde edilmiş olsaydı, zayıf bile olsa olumlu bir belirtinin kaydedilmiş olduğu sonucuna varılırdı," diye itiraf etmiştir.

Bu olumlu sonuçların NASA tarafından hiçe sayılmış olmasının nedeni, Viking'in deneylerinden bir başkasının olumsuz sonuç vermiş olmasıdır çünkü o deneyde kullanılan spektrometre Mars toprağında organik bileşene rastlayamamıştır, bu ise kısır olduğu bilenen Ay toprağında bile bu türden bileşenlerin bulunmuş olması bakımından şaşırtıcıdır. Bugün biz bu deneyin iyi yürütülmüş olmadığını biliyoruz; çünkü burada kullanılmış olan spektrometre Antarktika'nın bir bölgesinde, başka gereçlerin saptayabildikleri organik bileşenleri bulmakta yetersiz kalmıştır. Gilbert Levin, her zaman kendi deneyinin Mars'ta yaşamın keşfedilmesini sağlamış olduğunu savunmuştur ve gün geçtikçe de daha çok bilim insanı ona hak vermektedir.

Viking sondalarının deneylerinden sonra, başta ALH 84001, Nakhla, Lafayette ve Shergotty olmak üzere çeşitli Mars göktaşlarının içlerinde karbonat kürecikleri ve organik maddeler de bulundu ve bunlar da Mars üzerinde biyolojik süreçlerin varlığına işaret ediyordu. Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü, Caltech'ten bir ekip ALH 84001'in karbonat küreciklerinde bulunan manyetit kristallerinin biçim ve bileşiminin onları yeryüzünde var olan kimi bakterilerden

ayırmaya izin vermediği sonucuna vardı. Nakhla ve Lafayette adlı Mars göktaşlarında yeryüzünün bazalt kayaları üzerindeki biyolojik maddenin ürettiğine tıpatıp benzeyen yapılar keşfedildi. Bir grup Norveçli araştırmacı da Nakhla göktaşının karbonunda biyolojik süreçleri çağrıştıran kimyasal değişimler belirledi. Bu göktaşının organik maddesi yalnızca karbon değil, yaşam için asıl olan başka bir element olarak azot bakımından da zengindi. "Eğer ALH 84001, Nakhla ve Shergotty taşları yeryüzü kökenli olsalardı, yapıları ve maddeleri en küçük bir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde yaşam kanıtı olarak kabul edilirdi," diye belirtiyorlar astrobiyolog Dirk Schulze-Makuch ve bilim yazarı David Darling. Dahası, kızıl gezegenin üzerinde klasik bir biyolojik imza olarak mevsimlik metan yayınımları ile sıvı halde suyun varlığına ilişkin belirtiler de saptandı.

Aynı şekilde, Mars kökenli olmayan kimi göktaşları da kafa karıştırıcı kimi bulgular sunmuşlardır. Bunlardan en ünlüsü 1969'da Avustralya'da, Murchison'a çarpmış ve hemen birkaç saat içinde ele geçirilmiş olan ve bu sayede de yeryüzünün kirletmesinden büyük ölçüde korunmuş bir göktaşıdır. Bunun üzerinde büyük miktarlarda organik karbon bulunmuştur ve yeryüzündeki yaşam için vazgeçilmez olan yirmi aminoasitin yarısı da buna dâhildir. Antarktika ve Arktik bölgelerinde var olanları andıran organizma kalıntılarının da bulunmuş olması NASA'ya ait Marshall Uzay Uçuşu Merkezi'nin baş astrobiyoloğu olan Richard Hoover'ın kendisine nasıl olup da bu türden mikrofosillerin iklimi sıcak olan Avustralya'ya düşmüş bir göktaşında görülebilmiş olmasını sormasına yol açmıştır. En önemlisiyse Murchison taşı üzerinde belirlenmiş olan kalıntıların azot içermiyor oluşudur. Yaşam için vazgeçilmez bir element olan azotun ortadan kaybolması binlerce yıl sürer ve içinde azot bulunmayan mikrofosillerin keşfedilmesi, bu kalıntıların bundan daha yaşlı olduklarını düşündürür. 1969'dan önce bu göktaşı uzayda bulunduğuna göre bundan üzerindeki organizma kalıntılarının kökeninin Dünya dışı olması gerektiği sonucu çıkarılabilir.

Bütün bunlar bilim camiası içinde hâlâ tartışmalı olan konulardır ama büyük Fransız biyoloğu Jacques Monod'nun yaşamın ya bir rastlantı ya da bir gereklilik olması gerektiğine ilişkin ünlü ikileminin artık çözülmüş bulunduğunu meşru olarak varsaymamız mümkündür. Yaşam bir gereklilik, kozmik bir zorunluluktur. Başka bir deyişle evren, yaşamı üretmek üzere yaratılmıştır. Belli koşullar bir araya geldiğinde doğa yasaları adına çoğalmacı kimya denen belli kimyasal süreçlerin kendiliğinden gerçekleşmeye başlamasını içerir ve bunların sonucunda da daha sonra birer metabolizma ve üreyebilme yetisiyle donanmış, teleonomik davranışlara sahip olan organizmaların ortaya çıkması için her türlü olanak mevcuttur. Özetle yaşamın oluşması için.

Günümüzde asıl sorun yaşamın evrende yaygın bir olgu olup olmadığını belirlemeye çalışmaktan çok karmaşık yaşamın ve özellikle de zeki ve bilinçli yaşamın da yaygın olup olmadığını öğrenebilmektir. Bunun yanıtının evet olduğunu düşünmeye yatkınlık gösterebiliriz ama bu inancımız sürekli olarak Fermi Paradoksu'na toslamaktadır, yani evren yaklaşık on dört milyar yıldır var olduğuna ve bu süre de galaksileri tamamen sömürgeleştirebilecek nitelikte uygarlıklar üretmeye yeterli olduğuna göre şimdiye kadar hiç kimsenin tek bir uzaylı yaratığa rastlamamış olduğu gerçeğine.

Uçan daireleri ve buna benzer fantezileri bir yana bırakacak olursak, karmaşık, zeki bir yaşamın var olduğunu neye dayanarak kanıtlayabiliriz? Yanıt basittir: *Sloan Digital Sky Survey* tarafından saptanmış olan ve Kanada'nın Laval Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre insan etkinliğinin ürünü olmayan, doğal bir kaynaktan gelmediği anlaşılan ve çeşitli gereçlerin araya karışmasına da bağlı olmayan iki yüze yakın titreşimli yıldız sinyaline. Söz konusu araştırmayı gerçekleştiren E. F. Borra ile E. Trottier bu sinyallerin "yıldızların yalnızca çok küçük bir oranı içinde, Güneş'in spektral tipine yakın olan dar bir spektral aralık içinde görülmüş olmasının Dünya dışı bir zekâ varsayımını doğrular gibi göründüğü" noktasını vurgulayarak bunların "daha önceden yayımlanmış bir çalışmada

öngörülmüş olan Dünya dışı zekâ sinyalinin formatına tıpatıp uymakta olduğu" sonucuna varmışlardır.

Bu sinyallerden en ünlüsü olan Wow, 1977 yılında Ohio'da Koca Kulak radyo teleskopu tarafından, bu romanın içinde de açıklandığı üzere hidrojen ve suyla olan bağlantısından dolayı astronomlar arasında ünlü olan 1,42 GHz frekansı üzerinde yakalanmıştır. O dönemde bu radyo teleskobun kayıtlarından sorumlu astronom olan Jerry Ehman bu olayı açıklayabilmenin çeşitli yollarını değerlendirmiş ve radyo, telefon, uydu gibi insan teknolojisinin araya girmiş olması ya da doğal kaynaklar gibi olasılıkları birer birer eledikten sonra geriye kalan ve elenemeyen tek açıklama olarak Wow sinyalinin, Yay Takımyıldızı içindeki Tau Sagittarii yıldızında bulunan bir uygarlık tarafından gönderilmiş olmasının en olası varsayım olduğunda karar kılmıştır.

Böyle bir keşif bizi şu soruya götürmektedir: Dünya dışından bir uygarlık karşısında ne yapılması gerekir? Bu varsayımın açmakta olduğu olağanüstü bilimsel ve felsefi olasılıklar bizi böyle bir senaryonun ortaya çıkaracağı karmaşık sorunları hafife almaya itmemelidir. Yaşam iş birlikçi ve rekabetçi süreçler arasında dinamik bir ilişkiden ibarettir. İş birliği her yerde mevcuttur ama çoğu zaman biz onun farkına bile varmayız. Her birimiz kendimizi benzersiz ve bireysel birer varlık olarak görürüz, oysa aslında hepimiz birer ekosistemizdir. Bedenlerimiz birbirleriyle iş birliği halinde olan milyonlarca hücre ve bakteriden oluşur ve bizler de bu iş birliğinin ürünleriyizdir. Kendimizi tekil sandığımız halde aslında çoğuluzdur ve karmaşık bir iş birliği ağını oluştururuz. Bu durum hem biyolojik hem de toplumsal düzlemde geçerlidir.

Ama Darwin'in de "varoluşu için mücadele" derken altını çizdiği gibi, yaşam aynı zamanda da rekabettir ve bu da madalyonun öteki yüzünü oluşturur. Rekabetçi dışlanım ilkesi uyarınca aynı kaynaklar için rekabet halinde bulunan iki tür uzun süre bir arada yaşayamazlar. Er ya da geç biri diğerini ortadan kaldıracaktır. Bu yüzden de buradan Dünya dışından herhangi bir uygarlıkla her türlü temasa temkinli yaklaşılması gerektiği sonucu çıkarılmalıdır. Temkin ilk

bakışta aşırı görünebilir ama aymazlığın fazlasındansa temkinliliğin fazlasına pişman olmak yeğdir. Çünkü ikincisi az ya da çok kolaylıkla düzeltilebilecek bir hatayken, ilkinin sonuçları ölümcül olabilir.

Bu konuda hâlâ çekincesi bulunanlara Stephen Hawking'in uyarısını hatırlatalım: "Uzaylılar hakkında fazla bir şey bilmiyoruz ama insanları iyi tanıyoruz," diye yazıyor büyük fizikçi. "Tarihe bakılınca insanoğullarıyla kendilerinden daha az zeki olan organizmalar arasındaki temas çoğu zaman o organizmalar için felaketle sonuçlanmıştır ve ilerlemiş uygarlıkların daha geri kalmış olanlarla karşılaşmaları da daima ilkel olanlar için kötü sonuçlar vermiştir. Bizim gönderdiğimiz mesajları alan bir uygarlık bizden milyarlarca yıl ileride olabilir. Bu durumda bizden çok daha güçlü olacaklardır ve bize de tıpkı bizim bakterilere baktığımız gibi, değersiz şeyler gözüyle bakmaları olasıdır."

Oysa, 2012 yılında, Wow sinyalinin alınışının otuz beşinci yılı dolayısıyla Arecibo Gözlemevi yanıt olarak uzaya bir mesaj göndermişti. Bu hiç de iyi bir fikir değildi. Hatta bu girişim, uzaya doğru kasıtlı olarak hiçbir sinyalin gezegenin başlıca yetkilileri arasında önceden tartışılmaksızın gönderilemeyeceği yönündeki bilimsel protokolleri de ihlal etmişti. Bu hatanın bir daha yinelenmemesini dilemek gerekir ama bu da büyük olasılıkla boş bir umuttur. Çünkü 2012'deki olay ne yazık ki tek örnek değildir. 1978'de Arecibo, üç yüz bin yıldızı içinde barındıran bir yıldız kümesi olan Messier 13'e bir mesaj göndermiş ve Ruslar da aynı şeyi 1999 ve 2003 yıllarında bize en yakın dokuz yıldıza doğru yinelemişlerdir. Öte yandan, 2008'de Ukrayna Uzay Ajansı uzaya bir sinyal göndermiş ve NASA da Kutup Yıldızı'na doğru aynı şeyi yapmıştır; ertesi yılsa Avustralya hükümeti ve NASA benzer bir girişimi desteklemişlerdir. Bu türden başka yayınların daha yapılacak olması kaçınılmazdır.

Bununla birlikte Dünya dışı yaşam konusunun çok temel bir sorun için anahtar oluşturduğu da hâlâ bir gerçektir ve işte bu da, bu romanın içinden geçen felsefi sorudur. Yaşamın muhtemelen bir kozmik zorunluluk olduğunu ama zekâ ve bilinç konusunda hâlâ

bir kuşkunun söz konusu olduğunu gördük. Zeki ve bilinçli yaşam basit bir rastlantı mıdır, yoksa evrimin kaçınılmaz bir sonucu mu? Görecelikle yeni sayılabilecek bilimsel keşifler ilginç bir şekilde evrenin yaşamı üretmek üzere programlanmış olduğunu göstermektedir, ben de konuyla ilgilenen okurlara bu temayı ele almış olduğum önceki romanım *Tanrı'nın Formülü*'nü önerebilirim. Öte yandan, Planck, Einstein, Bohr, Schrödinger ve daha pek çokları tarafından yaratılmış olan kuantum fiziği her ne kadar inanılmaz gözüküyor olsa da evrenin ancak bilinç var olduğunda gerçek bir varlığı olduğunu öneriyor gibi görünmektedir. Evren maddeyi, madde yaşamı, yaşam bilinci, bilinç evreni yaratır. Bu sorunu da ayrıntılı olarak, yine okurlara önerebileceğim *Süleyman'ın Anahtarı* romanımda ayrıntılı olarak ele aldım.

Geriye soruna bir de biyolojinin bakış açısından göz atmak kalıyordu ve bu kitabı da bu yüzden yazdım. Bu kitap kurgu yoluyla metafiziğin sorularına bilimsel olarak yaklaşmaya ayrılmış olan bir üçlemeyi tamamlıyor. Bugün biyolojide başat olan Neo Darwinci kuram sağlam biçimde, evrimin aşamalı olduğu ve doğal seçilimle birlikte rastlantıdan kaynaklandığı fikri üzerine oturtulmuştur. Evrim, iki zamanlı olarak ilerleyen keyfi ve fırsatçı bir mekanizmanın ürünüdür. "Birinci zamanda, çok sayıda genetik çeşitlilik mutasyon ve rekombinasyondan doğar," diye açıklıyor Darwinci Ernst Mayr, "bu arada ikinci zamandaysa en dar anlamıyla seçilim uyum sağlama yetisi en yüksek olan belli bireylerin hayatta kalmasından ve üremesinden ibarettir."

Başlarını Richard Dawkins ve Jacques Monod gibi önde gelen bilim insanlarının çektiği biyologların çok büyük bir çoğunluğu Darwincilikle genetik keşiflerin bir sentezini yaparak NeoDarwinciliği geliştirmişlerdir ve hâlâ bu tezi savunmaktadırlar. "Doğal seçilim, kör bir saatçiye benzer, kördür çünkü geleceğe doğru bakmaz, sonuçlar öngörmez, hiçbir amacı yoktur," diye yazmıştır Dawkins. Monod da başka bir benzetme yapmıştır. "İnsan, ortasında rastlantısal olarak belirivermiş olduğu evrenin uçsuz bucaksız kayıtsızlığı içinde sonuçta

yalnız olduğunu bilir," demiştir Nobel ödüllü Fransız, "kaderi de görevi de hiçbir yerde yazılı değildir," diye sonuca vararak.

Neo Darwinci arasında küçük farklılıklar olduğu doğrudur. Genetikle birlikte kuralcı Darwincilikten başka hiçbir mekanizmanın varlığını kabul etmeyen Dawkins, içlerinde açık arayla en köktenci materyalistken, Stephen Jay Gould gibi kimi saygın biyologlarsa Neo Darwincilikten ayrılmaksızın kuramın kimi sorunları bulunduğunu da kabul etmektedirler. Örneğin Darwin, "Doğa sıçrama yapmaz," diye yazıp evrim çeşitlenmelerinin "hafif" olduklarını belirtmiştir, ancak Gould paleontolojik bulgulara dayanarak bu savı desteklemez. "Bütün paleontologlar, fosil arşivlerinde çok az sayıda geçiş biçimi bulunduğunu bilirler," diye yazarak, "karakteristik biçimde büyük gruplar arasındaki geçişler keskindir," diye belirtmiştir.

Kambriyen'deki büyük yaşam patlaması, on ya da yirmi milyon yıl içinde, evren ölçeğinde küçücük bir zaman diliminde, yeryüzündeki karmaşık yaşamı bugün bile hâlâ yönetmekte olan büyük örgütlenme planlarının ortaya çıkmış olduğunu göstermektedir. Gould, evrimin uzun istikrar dönemlerinin arasına giren keskin sıçramalar göstermekte olduğunu görmüştür ki bu da Darwin'in söylediklerine aykırıdır, ancak yine de bu gözlemi onu Neo-Darwincilik geleneğinden uzaklaştırmamış ve evrimde yalnızca doğal seçilimle rastlantı arasındaki ittifakın rol oynadığını savunmayı sürdürmüştür.

Azınlıkta oldukları bir gerçek olan daha başka bilim insanlarıysa Neo Darwinci kuramın doğru olmakla birlikte eksik olduğunu düşünürler. Bunlar evrimin, düşünüldüğünden daha dinamik, incelikli, karmaşık ve tuhaf bir süreç olduğunu ve yaşamın yalnızca rastlantı ve doğal seçilim yoluyla gelişmediğini savunurlar. İşin içinde evrimsel yönelimlere işaret eden ve sanki önceden belirlenmiş bir plana uyuyormuş gibi görünen daha başka mekanizmalar da vardır. Başka bir deyişle Neo Darwinci kuram yanlış değildir ama her şey de onunla sınırlı bulunmaz. Dahası, bizzat Darwin bile *Türlerin Kökeni*'nde "doğal seçilim değişimin en önemli yolu olmuştur ama tek yolu

değildir," diye yazmış ve böylelikle de kendi kuramının eksikliğinin altını çizmiştir. Rastlantıyla doğal seçilimin evrimi açıklayan yegâne mekanizmalar olduğunu savunan kimi Neo Darwincilerin bu konuda onunla aynı görüşte bulunmadıkları ve Darwin'den çok Darwinci oldukları anlaşılıyor.

Bununla birlikte Neo Darwinci kuramın son derecede spekülatif ve sağlamlığı kuşkulu olan atlar tarafından çekilen kimi gerekçelere dayandığının çeşitli biyolojik buluşlarla kanıtlanmış olduğu da bir gerçektir. Kendilerine Post Darwinci diyebileceğimiz kimi biyologların bu kuramı ortodokslukla suçlayarak başka varsayımlar ileri sürmelerine neden olan da bu gerçek olmuştur. Bunların en ünlüsü, hücre biyolojisi alanındaki buluşlarıyla Nobel Tıp Ödülü'nü kazanmış olan Christian de Duve'dür. "Yaşamı ve düşünceyi evren yaratmıştır," diye hatırlatmıştır Belçikalı bilim insanı, "dolayısıyla da Büyük Patlama'dan itibaren onları potansiyel olarak içinde bulunduruyor olmalıdır." Doğal seçilimin evrimin başlıca mekanizması olduğunun ve genetik değişimlerin "her türlü kasıtlılıktan yoksun" bulunduğunun altını çizmekle birlikte Duve, ironik biçimde "rastlantının İncil'i" diye adlandırdığı ve Neo Darwincilerin övmekte oldukları şeyi sorgulamıştır.

Christian de Duve'e göre, "Rastlantının, kendini içinde gösterdiği doğal kısıtlamalar daima fırsat her ortaya çıktığında neredeyse zorunlu olarak artan bir karmaşıklığa doğru evrimin gerçekleşeceği biçimde olmuştur." Kendileri de biyokimyasal yasalardan kaynaklanan bu kısıtlamalar öylesine katıdır ki ona göre zekâ ve bilincin ortaya çıkışını kaçınılmaz kılarlar. Sanki rastlantı kanalize olarak rastlantı olmaktan çıkmış ve olasılıkçı bir belirlenimciliğe dönüşmüş gibidir, tıpkı fizikle kuantum mekaniği ve matematikle olasılıklar kuramı arasındaki ilişki gibi. "Gerekli koşullar bir araya geldiği anda her yerde zekâyı yaratmak yaşamın doğasının bir parçasıdır," diye yazmıştır, "bilinçli düşünce kozmolojik çerçeveye dâhildir, bizim biyosferimize özgü olan herhangi bir çeşit epifenomen olarak değil, maddenin

kendini göstermesinin temel bir biçimi olarak," diye düşünen Duve. Bu da yine tam olarak kuantum kuramının öngördüğüne uygundur.

Bohr'la yaptığı ve bu romanda da sözü edilen ünlü bir konuşması sırasında Einstein, kuantum kuramının altında yatan inanılmaz felsefi sonuçlara karşı çıkmış ve "Tanrı zar atmaz," demiştir. Bu tartışmada Bohr'un tarafını tutan ama konuya biyolojinin açısından bakan Duve de buna, "Tanrı zar atmaz çünkü kazanacağını biliyordur," diye yanıt vermiştir. 1974 Nobel Tıp Ödülü'nün sahibi açıkça şunu belirtiyor: "Ben anlamdan yoksun olmayan bir evrenden yana oldum," sonra da ekliyor, "öyle olmasını istediğim için değil, elimizde bulunan bilimsel verileri bu şekilde yorumladığım için."

Duve'ün Neo Darwinciliğe meydan okuyuşunu destekleyen başka bilim insanları da olmuştur. Cambridge'in Kambriyen'de meydana gelmiş olan büyük yaşam patlaması konusunda uzmanlaşmış ünlü paleontoloğu Simon Conway Morris, "Yakınsama her yerde mevcuttur ve yaşamın kısıtlamaları çeşitli biyolojik özelliklerin ortaya çıkmasını çok olası, hatta kaçınılmaz kılmaktadır," diye belirtmiştir. Örneğin ahtapotlarda ve insanlarda gözlerin yapısı, iki türün gözleri birbirinden farklı yaratılışlara sahip olmasına karşın şaşırtıcı derecede benzerdir. Salyangozlardan denizanalarına, örümceklere kadar daha pek çok başka tür de hepsi birbirinden ayrı biçimde, yapısal olarak insanlardakine benzer gözler geliştirmişlerdir. Sırf rastlantı ve doğal seçilim yoluyla böylesine yaygın bir yakınsama nasıl açıklanabilir? Bir gözü oluşturabilmek için var olabilecek olasılık sayısının neredeyse sonsuz olduğu düşünülürse, en az altı farklı türün birbirinden ayrı olarak bu kadar benzer gözler geliştirmiş olmaları katıksız bir rastlantı olabilir mi?

Yakınsamanın çok sayıdaki örnekleri ve çeşitli türlerde, elbette ki insanlardaki gelişmişlik düzeyine ulaşamamış olsalar da zekâ ve bilinç göstergelerinin birbirinden ayrı olarak ortaya çıkmış olması bu paleonotoloğa kuşkulu görünmüştür. "Homo Sapiens'in eş değerinin uzak gezegenlerde görülmesinin mümkün olmayacağına ilişkin gerekçeler işin özünü ıskalıyorlar," diye açıklamıştır Morris, "burada

sorgulanmakta olan evrim geçirmek için tutmuş olduğumuz yolun kendisi değil, insanlığımızla sonuçlanmış olan evrim aşamalarının çeşitli ve art arda gelen benzerlikleridir." Başka bir deyişle insana benzeyen bir şeyin ortaya çıkışı kaçınılmazdır. "Eğer biz bilinç sahibi olmasak ve insanlar olarak adlandırılmasaydık er ya da geç başka bir tür olasılıkla aynı aşamaya ulaşacaktı, ya primatlar ya da daha da uzak gruplar arasından," diye belirtmiştir. Morris, "Evrimci yakınsama olgusu seçeneklerin sayısının fazlasıyla sınırlı olduğunu gösteriyor," sonucuna varmış ve "bu da Büyük Patlama'dan bu yana belirlenmiş bir şeydir," demiştir.

Genetik uzmanı biyokimyacı Michael Denton da benzer sonuçlara varmıştır. Darwin kuramının evrimde bir süreklilik bulunduğu savının paleontoloji tarafından doğrulanmadığını, "bugünkü atlamaların da Carl von Linné'nin zamanındaki kadar yoğun" olduğunu ve hatta kimi durumlarda "geçiş biçimlerinin yalnızca somut olarak ortada bulunmamakla kalmayıp kavramsal olarak da olanaksız" olabildiğini belirttikten sonra fizik yasalarının biyolojik evrimi koşullandırıp belirlediğini savunmuştur. "Sitoplazmik biçimlerden bazılarının gürbüzlüğü bizzat bu biçimlerin de fizik yasalarınca belirlenmiş olağanüstü derecede dengeli ve enerji bakımından elverişli olan yapılar olabileceğini düşündürmektedir," diye yazmıştır Denton. Bu yasalar bir çeşit sanal program olarak biyolojik arketipleri dayatırlar, örneğin yeryüzündeki bütün omurgalıların bacaklarının tabi olduğu ortak ilke gibi. "Fizik yasaları biyolojik biçimlerin evriminde genel olarak düşünüldüğünden çok daha önemli bir rol oynamaktadır," diye belirtmiştir, "evrende karbon temelli yaşamın var olduğu her yerde belirli sayıda bir doğal biçimler bütünü görülecektir." Daha önce Duve de biyolojide "önceden var olan bedensel planlar" bulunduğundan söz etmiş ve yaşamın tarihçesinde "başlangıçta belirleyici etkenlerin egemen olduğu bir şema şekil almaktadır," diye belirtmiştir.

Fizik yasalarının hesaba katılması biyolojik maddenin kendi kendini düzenleme sürecini içermektedir ve dolayısıyla bu süreç gelişigüzel nitelikte değildir, olasılıkçı bir belirlenimcilik taşır, bu

da tıpkı kuantum fiziğinde olduğu gibidir. "Biyolojinin başat kavramı tamamlanmamış durumdadır," diye vurgulamış olan biyolog ve matematikçi Stuart Kauffman fizik yasalarının, Darwincilerin rastlantı kavramından çok uzak olan ve adına "kendiliğinden düzen" dediği bir kendi kendini düzenleme biçimini doğal olarak ortaya çıkardığını saptamıştır. "Biyolojik dünyada düzen, bu kendi kendini düzenleme ilkelerinden doğal olarak ve kendiliğinden belirmektedir," diye dile getiriyor Kauffman. Örneğin bir damla zeytinyağı suyun içine girdiğinde kendiliğinden bir küre oluşturur ve kar kristalleri kendiliğinden altı kollu simetrik biçimler oluştururlar. "Kendiliğinden düzenin kapsamı önceden düşünülenden çok daha fazla geniştir," demiştir, "karmaşıklıktan doğan bilimler düzenin rastlantısal olmadığını, karmaşıklık yasaları tarafından belirlenmiş olan çok geniş kendiliğinden düzen kaynaklarının bulunduğunu düşündürmeye başlıyorlar ve bu ancak seçilim devreye girdikten sonra olmaktadır," diye de vurgulayarak. Biyolojide fizik yasalarının hesaba katılması Kauffman'ı, "ayrıntılarını öngörebilmemiz mümkün olmasa da bazı türden şeyleri öngörebilmek için bolca umudumuz" olduğu sonucuna itmiştir. Başka bir deyişle biyolojide, belirlenimci bir doğaya sahip olan evrim eğilimleri gerçekten mevcuttur.

Evrimde fizik yasaları tarafından dayatılan ve Darwinci rastlantının tamamen dışında kalan kimi eğilimler bulan daha başka bilim insanları da olmuştur. Sorbonne'dan sosyal böcekler uzmanı etoloji profesörü Rémy Chauvin böceklerde, kuşlarda, ahtapotlarda ve memelilerde belirlediği birbirine koşut eğilimleri inceledikten sonra evrenin bir iç programın sonucu olduğunda karar kılmıştır, sanki "bir şey" kendini gerçekleştirebilmek için yaşamı kullanıyormuş gibi. Chauvin, "Evrim ulaşmayı istediği hedefle ilgilenir," demiştir. Aynı şekilde biyolog Brian Goodwin de "Karmaşıklık yaşamın kendi içinde taşıdığı, yükselen bir niteliktir ve yalnızca gelişigüzel mutasyonlarla doğal seçilimin sonucu değildir," diye savunmuş, biyolog Mae-Wan Ho ise "En karmaşık biçimler doğada kendini düzenlemenin sonucunda belirir, seçilimin değil," demiştir.

Aralarında Post Darwinci evrimcilerin de bulunduğu birkaç bilim insanı, genetik mutasyonlardaki olasılıkçı belirlenimciliğin sorumlusu olabilecek kuantum etkilerinin üzerine eğilmişlerdir. "Yaşamın bir ayağı sıradan nesnelerin klasik dünyasında, diğeriyse kuantum dünyasının tuhaf ve kendine özgü derinliklerinde duruyor gibidir," diye yazmıştır moleküler biyolog Johnjoe Mac Fadden ve fizikçi Jim Al-Khalili, "Yaşam kuantumun sınırında yaşar," saptamasında bulunmuştur. Benzer sonuçlara varan başka bilim insanları da vardır. Fizikçi ve kimyacı Lothar Schäfer, "Doğal seçilim kuantum seçilimi tarafından kontrol edilmektedir," gözlemini sunmuştur. Sık karşılaşılan bir itiraz, sistemlerin kuantum durumunu ancak çok düşük sıcaklıklarda koruyor olması ve bunun da onlarda yaşam formlarının oluşmasına engel olacağı yönündedir, ancak Mac Fadden durumun tam olarak böyle olmadığının altını çizmiştir. "Kuantum sıçramaları, kuantum üst üste binmesi, belirsizlik ve ölçünün etkisi altında bulunan dinamikler gibi olguların hepsi, yüksek sıcaklıklarda bile, basit kuantum sistemlerinin içinde tutulur," diye dikkat çekmiştir. Başka bir deyişle, kuantum durumları canlı sistemlerin içinde de kendilerini koruyabilirler.

Günümüzün en büyük fizikçi ve matematikçilerinden biri olan Sir Roger Penrose, beyni derinlemesine incelemiş ve kuantum süreçleri tarafından açıklanabiliyor gibi görünen kimi olgular saptamıştır. Penrose bilincin nasıl doğduğunu anlamaya çalışırken, "Çok sayıda farklı nöronun birbirinden ayrı sitoiskeletleri arasında beynin büyük kısımlarının bir çeşit ortak kuantum durumu içinde bulunmasını sağlayacak derecede önemli, kuantum dolaşıklıkları bulunuyor olmalıdır," diye yazmıştır. İngiliz fizikçi ve matematikçi kuantum durumunun "gelecekte meydana gelecek şeyler tarafından yönetilmesi bakımından teleolojik olarak hareket etmekte" olduğunu hatırlatmıştır ve bu da biyolojik süreçlerin gerçekten de bir plan, zekâ ve bilinci bir amaç ya da en azından evrimde yeni bir aşama olarak dayatan doğal bir nihai hedef tarafından koşullandırılıyor olabileceğini göstermektedir. Kuantum fiziği, sanal kuantum durumlarının doğal

seçilim sürecinde kendini gerçekleştirecek olan potansiyel biyolojik programlara karşılık geleceği bir olasılıkçı belirlenimcilik içererek sanal durumların gerçekleşmesini varsayar.

Bu sorunsalda kuantumun olasılıkçı belirlenimcilik kavramı merkezî bir rol oynar. Onu daha iyi anlayabilmek için, matematikteki olasılık kuramından bir benzetme ödünç alalım. Bir bozuk parayı havaya fırlattığımızda yazı ya da tura gelme olasılığı yüzde ellidir. Bu olasılık rastlantısaldır ve her yeni fırlatışta yenilenir. Bu da demek oluyor ki parayı havaya sekiz defa üst üste fırlatırsak her seferinde yazı gelme olasılığı pekâlâ da mevcuttur. Bu, rastlantıya kalmıştır. Ancak, bir milyon fırlatıştan sonra durumların yüzde ellisinde yazı, yüzde ellisinde tura elde ettiğimizi fark ederiz. Olasılıkçı belirlenimcilik budur. Kısa vadede rastlantı egemenken, uzun vadede kesinlik egemen olur.

Başka türlü söylersek, rastlantı yönelimi gizlemektedir.

Biyolojik süreçler içinde kuantum mekanizmalarının iş başında olması olasılığı bizi kaçınılmaz olarak bu türden bir olasılıkçı belirlenimciliğe götürür ve fizikçi Heinz Pagels de buna "görünmez el" adını veriyor. Eğer durum böyleyse bu demek oluyor ki evrime kısa vadede egemen olan rastlantı değil, çok açık eğilimler, hatta uzun vadeli belirlenimciliktir. Bu eğilimler matematik, fizik ve kimya yasalarının içinde yazılı olan programdan kaynaklanır. "Rastlantı, kaçınılmazlığı dışlamaz," diye hatırlatıyor Christian de Duve. "Görünmez el" işte budur.

Einstein, Tanrı'nın incelikli olduğunu ve evrenin gizemini kötülüğünden değil ululuğundan dolayı saklı tuttuğunu söylemiştir. Bu ululuk kendini yalnızca, Gödel'in bir sistemin içinde o sistemde kanıtlanamaz nitelikte olan gerçeklerin bulunduğunu gösteren iki adet eksiklik teoremi yoluyla matematikte değil, Heisenberg'in pek çok koşulda bir parçacığın konumu ve güzergâhının gerçek bir varlığının bulunmadığını öne süren belirsizlik ilkesi çerçevesi içinde kuantum fiziğinde de göstermektedir. Matematik ve fizik biyolojiden önce geldiklerine göre kaçınılmaz olarak onu etkilemekte ve

yaşamın anlamının gizemini de kendi tuhaf yasalarının incelikli dolambaçlarının ardına gizlemektedirler.

Bizzat Gödel de Darwin'in kuramını matematiğin bakış açısından dikkatle incelemiş ve keşfettiği şey karşısında rahatsız olmuştur. Ünlü eksiklik teoremlerinin sahibine göre günün birinde Darwin'in evrim mekanizmalarının çok yavaş olduğu ve yalnızca onlara dayanılarak insanı yaratmak için gerekecek zamanın Dünya yaratıldığından bu yana yeterli olamayacağı kanıtlanacaktır. Buna karşın, insanın varoluşu evrimin kestirme yollardan gitmiş bir matematik algoritması tarafından yönetilmiş olduğunu kanıtlıyor ve bilindiği gibi algoritma demek program demektir. "Dünyada hiçbir şey rastlantıdan doğmaz," diyordu Gödel.

Tartışmanın merkezinde bilimsel materyalizmin çok temel bir kavramı yatıyor, yani evren ve yaşamın basit bir rastlantının ürünleri olduğu ve dolayısıyla evrenin büyük şeması içinde bizim varlığımızın önemli bir yer tutamayacağı ve bu yüzden de anlamsız olduğu fikri. "Evren anlaşılabilir oldukça," diye yazıyordu fizikçi Steven Weinberg, "giderek anlamdan yoksun kalıyor." Zaman içinde bu kavram gerçekliği açıklamakta çok yararlı olan bir gereç ya da yönteme dönüştü ve evren hakkında bildiklerimizin neredeyse tamamı bundan kaynaklandı.

Sorun şu ki bu gerecin muhteşem gücü günümüzde sınırına ulaşmış gibi görünüyor. Kimi olgular, örneğin matematikteki eksiklik teoremleri, fizikteki belirsizlik ilkesi, EPR paradoksu, kuantum mekaniğinin olasılıkçı niteliği ve entropi ilkesi, materyalist ve indirgemeci yaklaşımla düzgün olarak açıklanamıyor. Eğer bu gereç, bütün kanıtlara karşın terk edilmezse dogmaya dönüşmesi tehlikesi bulunuyor. Çeşitli bilimsel alanlarda tamamen materyalist ve indirgemeci olmayan her türlü yorumlamayı dışlamakta harcanan büyük çabalar bu tehlikeyi içlerinde taşımaktadır. Fizikte, evrenin yaşamı yaratacak şekilde titiz bir kesinliğe sahip oluşunu gösteren bilimsel keşifleri açıklamakta "çoklu evren" gibi tuhaf bir varsayıma başvurulması, bu davranış biçimine tipik bir örnektir. Tıpkı kuantum

fiziğinin içinde taşıdığı olasılıkçı doğayı reddetmek için Einstein'ın ünlü "Tanrı zar atmaz" cümlesinin kullanılması gibi.

Bununla birlikte, kimi Neo Darwinciler önyargılara dayanarak çalıştıklarını açıkça kabul etmekte ve dogmanın reklamını yapmaktadırlar. "Tutkusuz olmanın çok uzağında," diye itiraf etmiştir Dawkins, "okuru yalnızca Neo Darwinci bakış açısının doğru olduğuna değil, ilke olarak varoluşumuzun gizemini çözebilecek tek kuram olduğuna da ikna etmeyi istiyorum." Bu durumda tamamen tutkunun alanında bulunuyoruz demektir. Bundan da daha ileri giden Neo Darwinci biyologlar da oldu. "Kimi yapılarının açıkça görülen saçmalığına, sağlık ve yaşam konusundaki abartılı vaatlerinden pek çoğunu yerine getirebilmedeki yetersizliğine ve bilim camiasının özden yoksun olan geçici öyküler karşısındaki hoşgörüsüne karşın bilimden yana tavır alıyoruz; çünkü daha üstün bir bağımız var, materyalizme karşı verilmiş bir sözümüz var," diye kabul ediyor dürüstçe ve eksiksiz bir açık sözlülükle biyolog Richard C. Lewontin ve sonra da ekliyor, "bunun nedeni bilimsel yöntem ve kurumların bizi şu ya da bu şekilde görünen dünyayı materyalist bir yaklaşımla açıklamaya zorunlu tutması değil, tam aksine bizim daha baştan materyalist davaya kendimizi adamış olmamız dolayısıyla her ne kadar akla uzak da görünseler, tamamen saçma gibi de gelseler materyalist açıklamalar üretebilecek bir araştırma sistemi ve kavramlar bütünü yaratmak zorunda oluşumuzdur. Söz konusu konuların içine bir tanrının sızmasına izin veremeyeceğimiz sürece bu materyalizm mutlak olacaktır." Başka bir deyişle bilimde bile hâlâ gerçeğe karşı inanç üstün gelebiliyor, üstelik de ironik olarak inançla mücadele adına.

Bu düşünme biçimi elbette ki hatalıdır, çünkü bilimsel konularda somut gerçekler her zaman inanışlardan üstün tutulmalıdır. Einstein'la "Tanrı zar atmaz" fikri üzerine yaptığı meşhur konuşmada Bohr, görelilik kuramının sahibine kim olup da Tanrı'ya gerçekliği nasıl tasarlaması gerektiğini söyleyebildiğini sormuştu. Gerçek nasılsa öyledir, bizim olduğunu düşündüğümüz ya da olmasını istediğimiz gibi değildir. Varsayımlarımız gerçeklikle çeliştiğinde haklı olan her

zaman gerçekliktir. Kuantum kuramı fizikçilerin sıkı biçimde inandıkları şeyle (yani gerçekliğin gözlemden bağımsız ve belirlenimci, nesnel bir varoluşunun bulunduğuyla) çeliştiğinde fizikte olan budur, Gödel matematikçilerin matematiğin hem tamamlanmış hem de tutarlı olduğu yolundaki sağlam inancıyla çeliştiğinde matematikte de aynı şey olmuştur. Kendi disiplinleri içinde başat olan görüşle çelişen kanıtlamalarla karşı karşıya kalınca matematikçi ve fizikçiler, bütün rahatsızlıklarına karşın o görüşleri terk ederek gerçeği benimsemişlerdir.

Biyologların da aynı şeyi yapmalarının gerekli olduğu düşünülebilir. Bu bakımdan 1900 yılında Lord Kelvin'in başına gelenleri hatırlamalarında yarar vardır. Ünlü fizikçi, Newton'la birlikte fiziğin neredeyse tamamlanmış olduğunu ve geriye yalnızca henüz açıklanamamış olan iki küçük bulutun dağıtılmasının kaldığını açıklamış, ancak görünürde küçücük olan bu iki sorun modern fiziğin en büyük iki devrimine, görelilik kuramıyla kuantum fiziğine yol açmış ve böylelikle de Newton'ı arka plana itmişlerdir. Oysa bugün kimi Neo Darwinciler sonradan çok pişman olmuş olan Lord Kelvin'le aynı kibri göstermekte olduklarına göre demek ki ibret dersi çıkarılamamıştır. "Bir zamanlar bütün gizemlerin en büyüğü olarak sunulan kendi varoluşumuzun gizemi [...] artık çözülmüş olduğuna göre bir gizem olmaktan çıkmıştır," demiştir Richard Dawkins, "Darwin ve Wallace onu çözdüler, biz de yalnızca onların çözümlerinin altına küçük dipnotlar eklemeye bir süre daha devam edeceğiz."

Bu konumu almaktaki sorun ise Neo Darwincilik üzerinde gezinen ve sayıları da ikiden epeyce fazla olan bulutlardır, o kadar ki Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'nden genetikçi Eric Davidson "Neo Darwincilik öldü," açıklamasında bulunmuştur. Bu açıklama belki biraz aceleci olabilir ama "Yeni bir evrim kuramı gereklidir," diyen matematikçi ve paleontolog Jean Staune haklı olabilir, doğal seçilim ve rastlantıya değil fizik ve matematik yasalarına göre evrimi temel alan bir kuram, çünkü ilki ancak ikincisinin bir alt ürünü olabilir. Ya da, Mars üzerinde metabolizma hareketleri saptamış olan

Viking sondaları deneyinin sahibi Gilbert Levin'in önerdiği "bir biyo-Einstein'a ihtiyacımız var" yaklaşımı doğru olabilir, yani tıpkı Einstein'ın Newton'ın klasik fiziğinin ötesine geçtiği gibi, Darwin'in klasik biyolojisini aşabilecek yeni bir kuram geliştirebilecek birine. "Yaşam evrenin bir parçasıdır," diye vurgulamıştır Christian de Duve. "Yasalarına uymakta olan maddenin olağan bir kendini gösterişidir. Bu yasalara göre açıklanması mümkündür, çünkü yaşam yalnızca fizik ve kimya yasalarının bir sonucu olarak doğal biçimde doğar." Böyle bir saptamanın elbette ki çok derin felsefi sonuçları da olacaktır. "Evreni ve mimarisinin ayrıntılarını ne kadar çok incelersem," diye belirtmiştir fizikçi Freeman Dyson Weinberg'e yanıt olarak, "evrenin bir bakıma bizim geleceğimizi bildiğine ilişkin o kadar çok kanıt buluyorum".

İşin aslı bilim hiçbir zaman yolun sonuna ulaşmaz, kestirimlerle ilerler ve her ne kadar yorumlayıcı paradigmalarla evrim geçirse de gözlemlediği olgular bunu gerekli kıldığında o paradigmaları aşabilmeyi de bilmesi gerekir. Newton'ın fiziğinin başına gelen budur ve Darwin'in evriminde de aynı şey yaşanıyor olabilir. Her şey evrime tabidir ve buna bizzat evrim kuramı da dâhildir. Bilim amacına tam olarak ulaşmayı hiçbir zaman başaramayacağını bildiği halde daima gerçeği daha doğru biçimde betimlemeye yönelik bir araştırma yöntemidir. *Tanrı'nın Formülü*'ndeki kişilerden birinin dediği gibi, evrenin derinliklerinde daima biraz gizem olacaktır.

Bu yüzden de son gerçekle hiçbir zaman karşılaşamayacağımız kesindir ama eğer kararlı ve incelikli olmayı bilirsek, dogmaları ve önyargıları aşabilecek, verileri bizim önceden sahip olduğumuz inançlarla çeliştikleri zamanlarda bile karşımıza çıktıkları şekilde kabul edebilecek yeterliliği gösterebilirsek o zaman günün birinde ancak ucundan bile olsa belki gerçeğin bir köşesini görebiliriz. Bunu başarabilmenin birden fazla yolu vardır ve içlerinden biri de kuşkusuz zeki ve bilinçli yaşamın keşfedilmesidir. Böyle bir keşif bize varoluşun sırlarının ve özellikle de taşıdığı en derin anlamın kapılarını açacak olan anahtarı sağlayabilirdi.

Bu romanın var olma nedeni de işte budur.

Bu kitabın geliştirilmesi elbette ki pek çok bilimsel çalışmaya danışmayı gerektirdi. Drawincilikle ilgili tartışma konusunda ve özellikle de yaşamın itici gücünün rastlantı mı olduğu, yoksa evrimin belirli bir yöne doğru mu ilerlediği noktasında başvurduğum kaynaklar, Charles Darwin'in *Türlerin Kökeni*, Richard Dawkins'in *Kör Saatçi*; Stephen Jay Gould'un *Panda'nın Başparmağı & Doğa Üzerine Düşünceler*; Michael Denton'ın *Evolution: A Theory in Crisis*; Stuart Kauffman'ın *At Home in the Universe: The Search for the Laws of Self-Organization and Complexity*; Simon Conway Morris'in *Life's Solution: Inevitable Humans in a Lonely Universe*; Johnjoe Mac Fadden ve Jim Al-Khalili'nin *Life on the Edge: The Coming of Age of Quantum Biology*; Johnjoe Mac Fadden'ın *Quantum Evolution: How Physics' Weirdest Theory Explains Life's Biggest Mystery*; Sir Roger'ın *Zihnin Gölgeleri*; Jacques Monod'un *Rastlantı ve Zorunluluk*; Christian de Duve'ün *Poussière de vie: Une histoire du vivant* ve *À l'écoute du vivant,* Jean Staune'un *Notre existence a-t-elle un sens? Une enquête scientifique et philosophique et Au-delà de Darwin: pour une autre vision de la vie* ve Patrick Tort'un *Darwin ve Darwincilik* adlı eserleri oldu. Gilbert Levin'in "We need a Bio-Einstein" başlıklı makalesinden söz etmem de yerinde olur.

Yaşamı, kaynağını ve akıbetini ilgilendiren diğer bilimsel meselelerde de şu kitaplara danıştım: Erwin Schrödinger'in *Yaşam Nedir*'i; Freeman Dyson'ın *Origins of Life*'ı; Nick Lane'in *Yaşam Neden Var*'ı; Addy Pross'un *Yaşam Nedir? & Kimyanın Biyolojiye Dönüşümü*'sü; Sean Carroll'un *Büyük Resim*'i; Paul Davies'in *The 5th Miracle: The Search for the Origin and Meaning of Life* ve *The Origin of Life*'ı; David Toomey'nin *Weird Life: The Search for Life That Is Very, Very Different from Our Own*'u; Edward O. Wilson'ın *Yeryüzünün Sosyal Fethi & Sosyal Yaşam Dünyayı Nasıl Fethetti*'si; James R. Barrat'ın *Our Final Invention: Artificial Intelligence and the End of the Human*

Era'sı ve Marie-Christine Maurel'in *Les Origines de la vie* ve *D'où vient la vie?*'si.

Matematik ve fiziği ilgilendiren konularda kaynaklarım şunlardı: Ian Stewart'ın *Yaşamın Matematiği & Varoluşun Sırlarını Açığa Çıkarmak*'ı; Petr Beckmann'ın *A History of Pi*'ı; Mario Livio'nun *Tanrı Matematikçi mi?* ve *The Golden Ratio: The Story of Phi, the World's Most Astonishing Number*'ı; Scott A. Olsen'ın *The Golden Section: Nature's Greatest Secret*'ı; John Barrow'un *The Constants of Nature: The Numbers that Encode the Deepest Secrets of the Universe*'ü; John Barrow ve Franck Tipler'in *The Anthropic Cosmological Principle*'ı; Paul Davies'in *The Accidental Universe* ve *The Goldilocks Enigma: Why is the Universe Just Right for Life?*'ı; Heinz Pagels'in *Kozmik Kod*'u; Brian Clegg'in *A Brief History of Infinity: The Quest to Think the Unthinkable*'ı; Colin Beveridge'in *The Mathematics Bible: The Definitive Guide to the Last 4,000 Years of Theories*'i; Trudi H. Garland ve Charity V. Kahn'ın *Math and Music: Harmonious Connections*'ı; John Michell ve Allan Brown'ın *How the World is Made: The Story of Creation According to Sacred Geometry*'si; Joaquín Navarro'nun *Os Segredos do Número Pi: Por Que Motivo é Impossível a Quadratura do Círculo?*'su; Igor ve Grichka Bogdanov'un *La Pensée de Dieu*'sü; Pierre Cassou-Noguès'in *Les Démons de Gödel: logique et folie*'si ve Gilles Cohen'in (ortak çalışma) *Maths & Musique: des destinées parallèles*'i. Ve ayrıca John Matson'ın *Scientific American* dergisinde yayımlanmış olan "Strange But True: Infinity Comes in Different Sizes" başlıklı bir makalesi.

Dünya dışı yaşam konusundaysa şu makalelere başvurdum: Jerry Ehman'ın "The Big Ear 'Wow!' Signal"ı; Gilbert Levin ve Patricia Ann Straat'in "The Case for Extant Life on Mars and its Possible Detection by the Viking Labeled Release Experiment"ı; E. F. Borra ve E. Trottier'ın "Discovery of Peculiar Periodic Spectral Modulations in a Small Fraction of Solar Type Stars"ı ve Marta Leite Ferreira'nın "Telescópios apontados para o céu: será que encontrámos aliens?"i. Bunların dışında çeşitli kitaplardan da yararlandım, başlıcaları:

Robert H. Gray'in *The Elusive Wow: Searching for Extraterrestrial Intelligence*'ı; Kathy Sawyer'ın *The Rock from Mars: A Detective Story on Two Planets*'i; Seth Shostak'ın *Sharing the Universe: Perspectives on Extraterrestrial Life*'ı; Dirk Schulze-Makuch ve David J. Darling'in *We Are Not Alone: Why We Have Already Found Extraterrestrial Life*'ı; Stephen Webb'in *If the Universe is Teeming with Aliens... Where is Everybody? Seventy-Five Solutions to the Fermi Paradox and the Problem of Extraterrestrial Life*'ı; Marc Kaufman'ın *Dünya Dışı Yaşamla İlk Temas*'ı; Michael Bodin'in *Fermi's Paradox Cosmology and Life*'ı; Dimitar Sasselov'un *The Life of Super-Earths: How the Hunt for Alien Worlds and Artificial Cells Will Revolutionize Life in Our Planet*'i; Paul Davies'in *The Eerie Silence: Renewing Our Search for Alien Intelligence*'ı; Peter D. Ward ve Donald Brownlee'nin *Rare Earth: Why Complex Life Is Uncommon in the Universe*'ü; David Waltham'ın *Lucky Planet: Why Earth is Exceptional and What That Means for Life in the Universe*'ü; Ben Miller'ın *The Aliens Are Coming! The Extraordinary Science Behind Our Search for Life in the Universe*'ü; Douglas A. Vakoch'un *Communication with Extraterrestrial Intelligence*'ı ve Steven J. Dick'in (ortak çalışma) *The Impact of Discovering Life Beyond Earth*'ü.

Son olarak uzay teknolojisinin çeşitli yönleri ve astronotların uzaydaki deneyimleri hakkında başvurulan eserler şunlar oldu: Mike Mullane'in *Riding Rockets: The Outrageous Tales of a Space Shuttle Astronaut* ve *Do Your Ears Pop in Space? – And 500 Other Surprising Questions about Space Travel*'ı; William R. Pogue'un *How Do You Go to the Bathroom In Space? All the Answers to All the Questions You Have about Living in Space*'i; Michael J. Massimino'nun *Spaceman: An Astronaut's Unlikely Journey to Unlock the Secrets of the Universe*'ü; Rowland White'ın *Into the Black: The Extraordinary Untold Story of the First Flight of the Space Shuttle Columbia and the Astronauts Who Flew Her*'ü; Chris Hadfield'ın *An Astronaut's Guide to Life on Earth*'ü ve David Baker'ın *NASA Space Shuttle: Owner's Workshop Manual*'ı.

Uzay görevleriyle ilişkili konulardaki aydınlatmaları için uzay mekiğiyle uçmuş bir NASA astronotu olan Mike Mullane başta olmak üzere bu eseri oluşturmamda bana yardımcı olan kişilere en derin teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Metnin bilimsel bakımdan gözden geçirilmesine yardımcı olan uzmanlara da teşekkür ederim, yani biyolojiyle ilgili her türlü konudaki düzeltmeleri için, Neo Darwincilikle ilgili görüşlerimi paylaşmayan, Coimbra Üniversitesi biyoloji profesörü, evrimsel ve davranışsal biyoloji uzmanı Paulo Gama Mota; matematikle ilgili katkılarından dolayı Lizbon Üniversitesi bilim fakültesinden matematikçi Jorge Buescu ve uzay yolculuklarıyla sinyallerin radyo teleskoplarca yakalanmasına ilişkin düzeltmeleri dolayısıyla Avrupa Uzay Ajansı'nın Paris'teki Avrupa Seyrüsefer ve Uydu Yoluyla Konumlanma Programı Koordinasyon Bürosu yöneticisi Clovis Jacinto de Matos. Bu eserin içinde bulunabilecek hatalardan bu uzmanların sorumlu olamayacakları elbette ki çok açıktır, bunlar ancak benim ihmalimden kaynaklanmış olabilir. Ayrıca dünyanın dört bir yanına yayılmış olan bütün yayıncılarıma, özellikle de Portekiz'deki Gradiva ile Macaristan'da, Bozóki Emese adını koymuş karaktere ismini vermek üzere bir Macar kadın okur bulabilmek amacıyla ulusal bir yarışma düzenlemiş olan Kossuth'a da teşekkür ederim. En son olaraksa, elbette ki aileme ve her şeyden çok da Florbela'ya kocaman teşekkürler.

"Kendimi hiç keşfedilmemiş engin gerçekler okyanusu yanı başımda dururken kumsalda oyun oynayan ve bir yerde çok pürüzsüz bir çakıl taşı, başka bir yerde çok zarif bir deniz kabuğu bularak eğlenen bir çocuktan başka bir şey olamamışım gibi hissediyorum."

Isaac NEWTON

Stephen Hawking'in vefatını bu kitabın Fransa'da yayımlanmasından birkaç hafta önce büyük bir üzüntüyle öğrendim. Kendi bedeninin içine hapsolmuş halde evreni yaratmıştı. Bir sonraki romanımın hareket noktası da onun fikirlerinden biridir. Bu da onun yaşam sinyali olacaktır...

Sizden Sakladıklarını Öğrenmeye Hazır mısınız?

Bir uzay gözlemevi, adına su çizgisi de denen 1.42 MHz frekansında bir sinyal keşfeder. Bu sinyal uzayda hayat olduğunu ve zeki varlıkların dünyalılarla iletişim kurmak istediklerini kanıtlar niteliktedir. Sinyali inceleyen bilim insanları tanımlanamayan bir nesnenin Dünya'ya doğru ilerlediğini ortaya çıkarır.

NASA, Avrupa Uzay Ajansı ve Çin'deki CNSA hemen durumdan haberdar edilir ve dünya hükümetlerinin de katkılarıyla uzaya gönderilmek üzere uluslararası bir ekip kurulur. Bu gizemli varlıklarla iletişime geçmenin bir yolunu bulmak ise kriptolog Tomás Noronha'ya düşer.

Tomás, daha önce karşılaştıklarından oldukça farklı tehlikelerle yüzleşmek zorunda kalacaktır. Fakat yaşamın en büyük sırrına ulaşma şansı da vardır; yaşam bir rastlantı sonucu mu oluşmuştur yoksa bir güç tarafından mı yaratılmıştır? Evrende yalnız mıyız? Yaşamın mümkün olduğu başka gezegenler de var mı?

Noronha'yı sadece uzaylılarla ilk karşılaşmaya değil, Tanrı'nın evrene bıraktığı ize de ulaştıracak bu yolculuk, şimdiye kadar karşısına çıkan en zor ve en nefes kesici macera olacak.

"Dos Santos bilim ve edebiyatı, düş gücüyle harmanlanmış yüksek tempolu bir yazım tarzıyla birleştiriyor ve ortaya daha önce karşılaşmadığımız türden bir roman çıkıyor."
Mondedesgrandesecoles.fr

www.pegasusyayinlari.com
ISBN: 978-605-299-660-7